CONSTANTIN ARGETOIANU

ÎNSEMNĂRI ZILNICE

Vol. VI

Colecția
ISTORIE & POLITICĂ

Volumele IV - VI din *Însemnările Zilnice*
ale lui Constantin Argetoianu au putut să vadă
lumina tiparului grație sprijinului generos
al Firmei CRIS - TIM
Recunoștință domnului RADU TIMIȘ

ISBN 973-96599-9-19

CONSTANTIN ARGETOIANU

ÎNSEMNĂRI ZILNICE

Volumul VI

1 ianuarie — 30 iunie 1939

Ediţie
de
STELIAN NEAGOE

EDITURA *MACHIAVELLI*
Bucureşti, 2003

DIRECTOR - FONDATOR
Prof. univ. dr. STELIAN NEAGOE

Bucureşti-1, B-dul Banu Manta nr. 22

Notă asupra ediției

În volumul al VI-lea din *Însemnările Zilnice* ale lui Constantin Argetoianu este cuprinsă perioada 1 ianuarie–30 iunie 1939.

Dominante sunt informațiile despre politica internă a României, cele despre situația internațională extrem de agitată, precum și viermuiala din culisele vieții politice și mondene.

În plan extern sunt note relevante despre continuarea războiului japono-chinez; despre caruselul dezmembrării Cehoslovaciei — consecință a Acordului de la München 1938; despre neputința Angliei și a Franței de a preîntâmpina declanșarea unei conflagrații mondiale.

Ucrainenii se agitau pentru autonomie în Polonia. Uniunea Sovietică rupea relațiile cu Ungaria, dar negocia tratate cu Anglia. Se întețeau conflictele armate de la granița cehoslovaco-ungară.

Anexând Austria, transformând Cehoslovacia în protectorate germane Boemia și Moravia, Hitler vroia să dea impresia că acele State și teritorii i se oferiseră. La lichidarea Cehoslovaciei a fost invitată să participe și România, care a declinat oferta în favoarea Ungariei.

În Spania se contura cu claritate victoria finală a naționaliștilor lui Franco.

La discursurile când mai amenințătoare, când mai pașnice ale liderilor marilor State democrate (Chamberlain, Daladier, Roosevelt), Hitler a răspuns prin ocuparea Memelului și pregătirile tactice pentru iminenta ocupare a Danzigului și Coridorului polonez.

Toate aceste schimbări vertiginoase pe harta Europei sunt consemnate cu rigurozitate de Argetoianu, care-și permite și fugare puncte de vedere personale vizavi de o lume aflată în pragul unei derive apocaliptice.

Din țară sunt surprinse meandrele guvernării carliste sub regimul Frontului Renașterii Naționale; încorsetarea elitei Gărzii de Fier între recluziune și amnistieri condiționate până la dezicerea de crezul legionar; alarme mai mult sau mai puțin false la

fruntariile țării, care se lasă cu mobilizări în stil mare ale rezerviștilor și cu bulversarea opiniei publice.

Argetoianu a urmărit cu atenție evoluția politicii externe a României: să fim bine cu Londra, cu Parisul, dar și cu Berlinul, cu Roma. Sunt astfel povestite cu lux de amănunte turneele europene ale ministrului de Externe Grigore Gafencu, însoțit mai mereu de consoarta sa Esmée — față de care scriitorul politic avea sentimente amestecate.

Din această primă parte a anului 1939 nu lipsesc nici însemnările politice sau turistice făcute de Constantin Argetoianu cu ocazia călătoriilor sale la Londra, la Paris (de două ori), în Germania. Peste tot unde mergea, Argetoianu era atras și de societatea mondenă, vizita muzee, expoziții, mergea la concerte reprezentative susținute la Viena, la Berlin sau la Scala din Milano.

Multe alte aspecte ale vieții cotidiene se găsesc în *însemnările* lui Argetoianu: de la plicticosul parastas de șase luni, de la Curtea de Argeș, pentru Regina Maria, și până la moartea Haricleei Darclée și de aci la spectaculoasele baluri organizate la Clubul Miliardarilor din București, frecventate de metresa Regelui, Elena Lupescu, dar și de proaspăt lansata solistă de muzică populară Maria Tănase — cea care avusese un mare succes la Expoziția universală de la New York și era foarte apreciată de Argetoianu însuși.

Om al pământului natal din zona Breasta – Craiova, Argetoianu era extrem de sensibil și la fenomenele meteorologice, pe care le consemna cu grijă: canicule dătătoare de secetă și de dambla, ploi torențiale însoțite de grindină și de inundații devastatoare.

Constantin Argetoianu obișnuia să aibă un trai bine asigurat, peste nivelul mediu al contemporanilor săi. Indemnizațiile de Consilier Regal și de președinte al Senatului României nu i-ar fi putut asigura o stare materială lipsită de griji. Ceva venituri îi veneau și dinspre Consiliile de Administrație ale unor societăți petrolifere sau bancare, al căror președinte influent era — dar nici acestea nu erau întru totul acoperitoare. Grosul veniturilor sale materiale se baza pe exploatarea întinsei moșii părintești. Din această cauză, Argetoianu — aidoma plugarului român — privea atât de des cerul de unde se putea coborî mana binefăcătoare sau dezastruoasă.

Stelian Neagoe

1939

1 ianuarie. Nesfârşită şedinţă la Palat. După Te Deum-ul la Mitropolie la care a asistat, Regele ne-a primit la Palat, în Sala Tronului. Sub cuvânt că nu e Parlament, Patriarhul a făcut un lung expozeu al activităţii Guvernului din februarie şi până acum. A arătat toate lucrurile bune, dar mărunte, pe care le-au săvârşit, trecând peste lucrurile mari pe care nu le-au făcut, dar pe care ar fi putut să le facă. A răspuns Regele, printr-un călduros apel la uniune şi la muncă şi a schiţat apoi un întreg program pentru anul viitor. Au vorbit foarte frumos, şi Regele şi Patriarhul, şi dacă s-ar fi înfăptuit numai a zecea parte din câte a spus Patriarhul, şi dacă s-ar fi înfăptuit tot numai a zecea parte din câte a făgăduit Regele, ţara românească ar fi o ţară fericită.

Şedinţa a fost lungă, şi corpurile constituite, sau mai exact conducătorii lor, prezenţi în sală şi în picioare păreau cam obosiţi.

Senzaţia serbării de azi trebuia să fie uniformele miniştrilor, şi n-a fost. Tot Bucureştiul n-a vorbit ieri şi alaltăieri decât de aceste uniforme; cei care le *văzuseră* asigurau că erau albastre ca cerul („bleu turquoise") cu epoleţi de aur ca generalii, ba chiar cu un canar mecanic care cânta pe umăr... În realitate uniformele sunt albastru închis („bleu marine") foarte simple, poate prea simple şi fără nici un accesoriu care să bată la ochi... Lumea e rea! De vreme ce trăim sub un regim totalitar, în care toată lumea e mobilizată în serviciul comandat — uniforma devine indispensabilă, nu numai pentru miniştri, dar pentru toată scara funcţionarilor, până la ultima treaptă. De altminteri, în regulamentul Frontului Renaşterii Naţionale se vor stabili uniforme pentru toate formaţiile Frontului.

Dacă uniformele miniştrilor n-au avut succesul de haz aşteptat, în schimb ne-a dat o reprezentaţie Ulea. Înainte să vină Regele, a venit să ne ţină o conferinţă de protocol: după ce se vor termina discursurile, ne-a cerut să ne încolonăm, să trecem în faţa Suveranului fără să ne înclinăm, ridicând mâna dreaptă, apoi să ieşim, noi consilierii regali şi Guvernul pe uşa din fund ca să coborâm în sala de mâncare unde Majestatea Sa va veni să ciocnească un pahar cu noi — restul muritorilor pe uşa dinspre scara de onoare ca să-şi regăsească paltoanele. Abia ne învăţase ce să facem (făcuse turul sălii, căci eram mulţi) şi a venit

Flondor şi i-a spus ceva la ureche. Speriat, Ulea s-a întors spre noi: „Domnilor, s-a schimbat! Nu mai ridicaţi mâna! Majestatea Sa va coborî treptele Tronului şi va strânge mâna fiecăruia pe măsură ce va trece. Daţi mâna şi vă înclinaţi!“ A fost un râs!...

Dar până să dăm mâna cu Regele a mai trecut un ceas şi mai bine, cu discursurile. Adăugat la ceasul de la Mitropolie a fost cam mult... simţeam cum îmi intrau picioarele în stomac, şi mai erau şi alţii ca mine.

Înainte de a intra în sală, Regele a chemat în salonul de alături câţiva miniştri şi i-a decorat. Celor noi de tot şi celor care aveau deja Steaua României clasa I, nu le-a dat nimic. Lui Ghelmegeanu, lui Andrei, lui Ralea, generalului dr Marinescu şi lui Colan, care n-aveau Cordon le-a dat pe al Coroanei — lui Călinescu, lui Mitiţă Constantinescu şi lui Iamandi, care aveau deja Cordonul Coroanei le-a dat Cordonul cel mic al Stelei (clasa I).

Am trecut al treilea în faţa Regelui după Patriarh şi Văitoianu, Regele m-a oprit câteva minute şi foarte călduros, şi cu multă prietenie, mi-a mulţumit pentru cuvântarea mea de la Craiova, care i-a plăcut mult!!! În semn de recunoştinţă mi-a conferit Ordinul Carol (Mare Cruce)...

Jos, în sala de mâncare, un bufet foarte bogat, Regele a mai stat cu noi de vorbă şi a ciocnit paharul cu fiecare — apoi s-a urcat iar sus, să primească felicitările Corpului diplomatic.

Am mai stat câteva minute ca să fac două fapte bune: am obţinut de la Călinescu eliberarea lui Radu Meitani şi de la Dombrowski să întrebuinţeze masca la abator pentru doborârea vitelor şi să interzică tăierile barbare de până acum. Nu e vorba fiecare primar mi-a promis să introducă masca la abator, şi nici unul n-a făcut-o... Cred că Dombrowski se va ţine de vorbă. Am simţit-o...

Gafencu mi-a explicat chestiunea cu Vaida. A fost şi n-a fost refuz din partea nemţilor, de a-l primi. Aşa cum a fost făcută cererea de agrement Berlinul nici nu putea da alt răspuns, mărturisea însuşi Gafencu. S-a cerut ca Vaida să fie numit ministru plenipotenţiar, cu gradul de ambasador! S-au văzut ambasadori cu gradul de miniştri (toţi ambasadorii italieni) dar contrariul nu. Guvernul german a răspuns că dl Vaida trebuie să fie sau ministru, sau ambasador, şi că pentru moment ambasador nu se poate. Cum Vaida voia să aibă cel puţin „rangul“ de ambasador, candidatura sa a căzut în apă — şi astfel se explică informaţia cu „boala doamnei Vaida“. După câte mi-a spus Gafencu, Regele ar fi mulţumit de înlăturarea candidaturii lui Vaida ca să poată trimite la Berlin un om mai dârz, căci negocierile ce se deschid cu Germania nu vor fi uşoare.

În ce priveşte raporturile noastre cu nemţii, ele s-ar prezenta în momentul de faţă astfel: Guvernul şi toată clica lui Göring nu socotesc că cele întâmplate (uciderea lui Zelea Codreanu şi a tovarăşilor săi) trebuie să influenţeze raporturile cu România şi să le strice — „partidul" („die Partei") e în schimb furios, consideră pe Zelea ca unul de al lor, şi de aci dezlănţuirea presei. Hitler stă între aceste două poluri, dar e supărat şi el. A autorizat atitudinea ostilă a presei ca să nu se creadă că în întrevederea avută cu Regele Carol, câteva zile înainte de uciderea lui Codreanu, ar fi consimţit la acest act. Situaţia a fost foarte încordată câtva timp — impresia lui Gafencu însă este că mergem spre o destindere.

---

2 ianuarie. Din ultimele informaţii sosite din Extremul Orient reiese lămurit că japonezii nu vor să meargă mai departe cu cuceririle lor în China. Ei socotesc că au ocupat tot ce voiau să ocupe, şi că acum trebuie să organizeze teritoriile pe care au pus stăpânire. Pentru pacificarea ţării ei cer demiterea mareşalului Cian Kai Şi şi suprimarea Gomindanului. Pe de altă parte se declară gata să se înţeleagă cu Puterile europene şi să respecte drepturile lor, dar sub alte forme. Statele Unite însă nu vor să audă de nici o schimbare.

Chinezii vor pace, oricum ar fi. Wang-Cing-Wei, preşedintele Gomindanului şi vicepreşedintele Guvernului lui Cian Kai Şi a scris acestuia o scrisoare, pe care a dat-o publicităţii, prin care arată că bazele de împăcare propuse de japonezi sunt acceptabile, şi-l roagă să tragă consecinţele...

Cum pică foile aşa cad şi foştii tovarăşi de luptă ai lui Zelea Codreanu din înălţimile (?) crezului legionar. Şi nenorociţii ăştia care se întrec în platitudini iscălite la adresa călăilor lor, voiau să reformeze moravurile noastre sociale şi politice!

Un incendiu s-a aprins din nou în imobilul Eforiei de pe Bulevardul Elisabeta, care a mai ars acum câtva timp. Întreg imobilul este putred; ar trebui doborât căci e un adevărat pericol pentru cinematografele, administraţiile şi prăvăliile adăpostite în el.

A murit bătrâna Eugenia de Reus-Ianculescu, decana feminismului român. A fost săraca o pisăloagă de mare avânt, pe lângă dânsa Didina Cantacuzino, Lilica Săulescu & co nu sunt nimic. Mi-a scos sufletul prin anii 1920–1921, dar apoi s-a calmat şi de câţiva ani nu s-a mai auzit vorbind de dânsa. Se vede că era bolnavă şi gârbovită.

Italienii sunt nebuni. Ne plictisesc. Când una caldă, când una rece. Ziarele de azi-dimineaţă reproduc cu emoţie un articol al revistei ofi-

cioase *Relazioni Internazionali* prin care se afirmă că Tunisia e necesară Italiei, că Italia n-a renunţat la ea şi că cucerirea Tunisiei va fi piatra de încercare a Axei...

De cine vrea Mussolini să-şi bată joc? Nu cumva de el însuşi?

Călătoria lui Chamberlain şi a lui Halifax în Italia a fost hotărâtă pentru ianuarie. Miniştrii englezi vor sosi în ziua de 11 ianuarie la Roma şi vor fi găzduiţi în Palazzo Madama...

După informaţiile oficiale americane, în luna septembrie, Germania şi Italia ar fi dispus de 6 ori mai multe avioane decât Franţa şi Anglia. Înţelegerea de la München n-ar avea altă explicaţie...

În apa de mare există aur şi argint în soluţie, mai ales aur. Milioane de tone. Extragerea metalului ar costa însă mai mult decât valoarea metalului extras. Un japonez, inginerul Suzuki, ar fi găsit un mijloc ieftin de extragere. Dacă e adevărat, ar fi o revoluţie în economia lumii întregi.

Ofensiva spaniolă continuă. Frumos an nou au trebuit să sărbătorească nenorociţii de pe ambele părţi ale frontului — vai de pielea lor...

Acarul Păun a făcut pui... Ziarele de azi dimineaţă ne aduc vestea că o serie de impiegaţi inferiori C.F.R. din staţiile Galaţi şi Frecăţei au fost daţi în judecată ca răspunzători de accidentul feroviar dintre Frecăţei şi Etulia. Bine — dar cum rămân cei mari care sunt marii vinovaţi de lipsa de înzestrare a liniilor?...

La „Ambasada" fără ambasador a Franţei a avut loc obişnuita recepţie de Anul Nou. A vorbit dl Verglas, preşedintele Coloniei şi a răspuns ministrul Thierry fără să alunece pe „Verglas" — s-a mulţumit să vorbească de „redresarea" Franţei şi de redresarea „sincronică" a României. A scăpat omul pe tangentă...

Văzut pe Călinescu care mi-a citit proiectul de statut pentru F.R.N. E cam schema mea, numai că cele 3 secţii ale mele, politică, economică şi educativă au fost înlocuite printr-o împărţeală tripartită după bresle, ca să se încadreze în Constituţie şi ca să se împiedice formarea bisericuţelor reprezentative ale fostelor partide...

Am făcut câteva observaţii de fond şi de formă care au fost primite. Important, pentru mine, a fost că s-a menţinut organizarea *de sus în jos* şi lista mică de candidaturi la alegeri, cu aprobarea, adică cu alcătuirea ei, de la centru.

Am mai vorbit multe cu Călinescu. I-am arătat cât rău făceau noului regim şovăielile Guvernului, cum a fost cu Iorga, pus la Cenzură şi scos după opt zile precum şi devalorizarea continuă a tuturor funcţiilor. În această din urmă categorie i-am semnalat între altele, scandaloasa ridicare a lui Grigorcea (Kanzlerul) cel prost la rangul de ambasador şi numirea lui Chiriac, singurul care a votat contra Constituţiei în Neamţ, ca primar al Pietrei.

În chestiunea Iorga, Călinescu mi-a explicat că la un moment dat raporturile noastre cu Germania au fost atât de încordate încât „o mobilizare generală a sufletelor româneşti" nu era de exclus, şi că în asemenea condiţii Guvernul a socotit mai bine să nu aibă pe nebun în flanc. De aceea, şi numai de aceea, s-a cedat la rugămintea tuturor celor pe care năbădăiosul îi trimitea zilnic să cerşească scoaterea *Neamului Românesc* de la Cenzură. Că-i trimitea chiar Iorga nu încape nici o îndoială, căci cereau toţi *un răspuns la scrisoarea d-lui profesor,* scrisoare mojică adresată lui Călinescu, scrisoare de protest împotriva cenzurării *Neamului* — scrisoare în fine la care destinatarul a refuzat să răspundă, după cum am notat-o mai sus. „Am scos *Neamul* de sub Cenzură" — mă lămurea Călinescu — „cu condiţia expresă că nu va mai apare nimic împotriva Guvernului şi a F.R.N. Îndată ce va apare ceva, acum că relaţiile cu Germania s-au îndulcit şi că furtuna e pe cale de aplanare, *vom suprima pur şi simplu gazeta nebunului.* Ştii ce-a mai făcut? A trimis Patriarhului înapoi invitaţia de la Te Deum şi la serbarea Anului Nou cu însemnarea: «*Se va supune d-lui Călinescu pentru a fi cenzurată*". Şi a semnat: N. Iorga! Patriarhul mi-a trimis plicul cu adaosul: *Fă ceva pentru bietul profesor, că e tare amărât*»"! În rezumat, în acest conflict între Iorga şi el, Călinescu crede că va avea ultimul cuvânt şi că autoritatea Guvenrului nu va fi astfel micşorată.

În ce priveşte numirile pe care i le-am semnalat, Călinescu e de acord cu mine, dar pretinde că nu are răspundere nici chiar pentru Chiriac: numirile de primari se fac de rezidenţi, şi dl Negruzzi îşi face de cap. El i-a spus să nu numească pe Chiriac şi cu toate astea tot l-a numit. Cazul lui Chiriac nu e singurul, a mai făcut şi alte năzdrăvănii. Călinescu mi-a spus confidenţial că a obţinut de la Rege înlocuirea lui Negruzzi şi a lui Gane ca doi caraghioşi şi a generalului Scărişoreanu care se dovedeşte prea obosit.

Pentru numirea lui Grigorcea a auzit şi el, tot ce i-am spus eu, dar ce e de făcut? Am răspuns că nu se putea drege dezastruoasa impresie făcută în opinia publică decât prin acordarea gradului de ambasador şi lui Al. Em. Lahovari şi lui Dem. Ghika, oameni stimaţi şi iubiţi de toţi. Numirea lor va acoperi pe a lui Grigorcea... Călinescu a găsit ideea excelentă şi mi-a spus că va vorbi numaidecât cu Regele. „De ce nu mi-ai

spus-o ieri?" m-a întrebat. „Fiindcă ieri am spus-o lui Gafencu, de altminteri am spus-o mai de mult și lui Urdăreanu, dar se vede că a uitat să o transmită mai departe Majestății Sale"... Călinescu mi-a făgăduit că va vorbi el, și în așa fel ca Regele să primească sugestia.

Ministrul de Interne mi-a mai spus că pe ziua de ieri Regele a amnistiat pe toți cei urmăriți pentru publicare de tracturi sau manifeste interzise, dar nu și pe colportorii unor asemenea publicații. Măsură de clemență menită să recunoască „pocăirea" atâtor renegați și liniștirea spiritelor în general. Măsura va fi anunțată astă-seară printr-un comunicat.

Revenind asupra statutului F.R.N. am fost de acord cu Călinescu pentru suprimarea sfaturilor sau comitetelor în ținuturi, județe și comune, lăsând secretarilor latitudinea să adune, dacă vor, comitete consultative, dar fără caracter statutar. Până ce *centrul* nu se asigură de *calitatea* celor înscriși la periferie și de *sinceritatea* și de *fidelitatea* adeziunii lor, comitete locale ar putea fi periculoase. Ar putea să încerce să reînvieze vechi curente și să redeștepte interese de gașcă, pe care vrem tocmai să le înlocuim prin F.R.N.

---

3 ianuarie. A apărut comunicatul relativ la amnistia gardiștilor. Amnistia nu e acordată decât pentru *procesele în curs* intentate deținătorilor de publicații clandestine. Nu vor intra însă în amnistie și cei ce se vor fi dovedit a fi colportorii unor asemenea publicații.

Cum pentru justificarea amnistiei se invocă „împăciuirea generală a spiritelor constatată în ultima vreme" — amnistia ar fi putut cuprinde și pe cei ce au fost deja condamnați. Așa ar fi fost drept...

Toată presa străină comentează favorabil expozeul lui Gafencu, chiar și presa germană mulțumită de *tonul nou* adoptat de ministrul de Externe român. *Volkischer Beobachter*, care ne înjura acum câteva zile, publică un articol elogios asupra noii orientări românești. Raporturile cu Germania par după câte se vede că revin la ce erau înainte de uciderea lui Codreanu și a tovarășilor săi...

Universul publică pe 3 coloane telegramele schimbate între Gafencu și toți miniștrii de Externe din lume. Numai limbile trase între patru ochi sunt apreciate — de vreme ce Gafencu era hotărât să le tragă tuturor, mai bine nu le trăgea. Nu ar fi irosit nici demnitatea, nici banii țării...

Inscripțiile la F.R.N. curg în avalanșă; în aproape toate județele înscrierile individuale au trecut de 50 000 de fiecare. De la Micaela Catargi până la Victor Antonescu, trecând prin Răducanu și Franasovici,

tot românul aderă la noua mişcare de la care aşteaptă ce nu-i va putea da...

Ofensiva spaniolă continuă cu succes. Naţionaliştii au înaintat cu vreo 40 de kilometri de la frontul iniţial. Să se apropie sfârşitul??

Ziarele franceze sunt pline de escrocheriile lui Natan (Tannenzaft de la Iaşi), „ţarul cinematografiei". Până acum, escrocheriile descoperite se urcă la frumoasa sumă de 600 milioane franci şi mai bine (peste 3 miliarde lei!) Să ne trăiască!

Daladier a plecat spre Tunis pe crucişătorul „Foch", urmat de o adevărată escadră. S-a oprit o zi în Corsica, unde, la Ajaccio şi la Bastia li s-a făcut o primire triumfală.

Italienii au răspuns printr-o ofensivă de presă. De data asta spun fără înconjur că Tunisul este indispensabil Italiei, şi-l cer. De asemenea şi Djibouti...

Italienii exagerează. Afirmări ca cele făcute în *Informazioni Internationali* cum că Puterile care se vor opune expansiunii italieneşti în Mediterana *vor fi lichidate* fac să râdă. Anglia şi Franţa lichidate de macaronari, iată ceva neaşteptat. Interesant e că italienii pun încontinuu înainte *Axa*. Nu cere Italia, nu revendică Mussolini: cere şi revendică „Axa"! Axa va face, Axa va drege, Axa se va învârti! La toate aceste afirmaţii gălăgioase, Germania opune o desăvârşită rezervă. Intenţia italienilor de a compromite pe nemţi e tot atât de vădită ca a nemţilor de a nu se compromite, salvând totuşi integritatea Axei...

După informaţii sigure, tot zgomotul italienilor tinde să obţină:

1) Un port franc în Somalia franceză, sau cel puţin o zonă neutră la Djibouti;

2) Un statut mai favorabil pentru italienii de la Tunis şi

3) O situaţie în controlul canalului de Suez.

Pe calea pe care au apucat-o nu vor obţine însă nimic.

---

4 ianuarie. Ducele de Windsor va face o vizită familială la Sandringham, unde va sosi cu avionul la 13 ianuarie. Queen Mary, bolnavă de cord, doreşte să-l vadă... Ducesa, care n-a fost poftită, s-ar fi opus călătoriei, dar David a trecut peste acest veto, şi va merge.

A murit C. Tănăsescu, pe care l-am avut secretar general la Interne în 1920. Om foarte cumsecade şi funcţionar bun, a sfârşit în pielea unui fost senator liberal.

Şi Victor Antonescu, şi toţi titulescanii începând cu Savel Rădulescu, s-au înscris în F.R.N. Ce ghiveci o să mai fie şi acolo!

Ofensiva naţionaliştilor spanioli merge tot înainte...

S-a ridicat licenţa la 280 de debite de spirtoase din Bucureşti... Toţi titularii acestor brevete sunt evrei... Foarte bine, dar din ce vor mai trăi evreii dacă li se ia tot? Prostie şi nebunie.

Daladier îşi continuă călătoria triumfală. Sosit la Tunis a fost primit cu mare entuziasm de populaţia franceză ca şi de cea musulmană.

Presa italiană e calmă. Se plânge de cea engleză, dură pentru Italia. Nu se plânge de cea germană, dar nu poate fi mulţumită de dânsa, căci se arată şi ea foarte rezervată faţă de pretenţiile mussoliniene. Şi cum n-ar fi rezervată când se aşteaptă vizita lui Montagu Norman (guvernatorul Băncii Angliei) la Berlin, pentru zilele astea, şi a unei delegaţii de industriaşi englezi pentru finele lunii? Deşi se afirmă oficial că vizita lui Montagu Norman are numai caracter personal — botezul unui copil al lui Schacht — e evident că eminentul financiar englez nu va trece prin Berlin fără să ia contact cu cine trebuie. Vizita industriaşilor e în schimb mărturisită ca urmărind o înţelegere economică între ambele ţări. E evident că pentru o jumătate de Anglie, Germania e gata să părăsească zece Italii...

Lueşcov, fost şef al G.P.U.-ului din Extremul Orient, refugiat în Japonia, adresează un mesaj Statelor Unite prin care destăinuieşte toate ororile regimului Stalin şi cere ajutor pentru sutele de mii de oameni ce se pierd în închisorile şi în lagărele de concentrare sovietice...

Ziarul ceh *Poledni List* publică un articol senzaţional în care se afirmă că Stoiadinovici a oferit mediaţia sa între Cehoslovacia şi Germania, pe vremea misiunii lui Runciman la Praga, dând asigurări că era în măsură să obţină condiţii acceptabile pentru ambele părţi. Beneş ar fi refuzat însă această mediaţie, fapt pentru care ziarul cere ca fostul Preşedinte al Republicii să fie tras la răspundere. Ziarele italiene confirmă exactitatea celor scrise în *Poledni List*.

Radu Cruţescu, ministrul nostru la Praga, a fost chemat telegrafic la Bucureşti. Să fie vorba să-l trimită la Berlin? Ştiu că Regele s-a gândit să-l trimită pe lângă Vaida, ca sfetnic, după ce ceruse agrementul pentru fratele Alexandru. Cruţescu ar face treabă în Germania, numirea lui ar fi cea mai nimerită.

Polonezii pretind că Stalin ar fi schimbat politica externă a Sovietelor. Că anume ar fi renunțat la propaganda comunistă în țările străine (?) și că ar fi revenit la pactele bilaterale și mai ales la pactele de neagresiune cu țările vecine. Stalin dorește bună înțelegere pe granița de vest a Rusiei de la Marea Baltică la Marea Neagră. Încât ne privește să zicem: să dea Domnul!

În noaptea Anului Nou au fost arestați la Cluj toți membrii „batalionului morții" din Garda de Fier, în număr de 74. S-a găsit și lista celor osândiți la moarte; se zice că erau peste 200...

S-au arestat și doi din cei trei ucigași ai lui Ștefănescu-Goangă. Istorioara cu răzbunarea d-nei Burtică, abandonată, pe care mi-a povestit-o Milea, nu corespunde adevărului. Ucigașii sunt studenți gardiști. Cei doi arestați, care au tras asupra lui Goangă și a agentului ce-l însoțea, mărturisesc că au fost însărcinați să pândească pe rector în strada Avram Iancu de către organizația Gărzii, din care făceau parte. Al treilea student, care n-a putut fi încă arestat dar care este identificat — am uitat numele tuturor acestor siniștri caraghioși — a adus revolvere celor doi care pândeau, însărcinând pe unul să tragă asupra lui Goangă și pe celălalt asupra agentului...

Starea lui Goangă — după ce s-a sperat un moment vindecarea lui — e disperată. Infecție generalizată; pronosticul letal...

Tătaru la mine. Îmi povestește fel de fel de la Cluj. Atitudinea lui Vaida ar fi din cele mai dubioase. Nu face decât zeflemele cu privire la F.R.N. și continuă să strângă lume în jurul lui. Tilea și ceilalți vaidiști din Ardeal caută pe de altă parte să identifice Frontul Renașterii Naționale cu fostul Front Românesc al lui Vaida. Ei îndepărtează tot ce nu e înscris personal la Vaida, convinși că politica de gașcă va merge mai departe și vrând să o monopolizeze, în Ardeal, pentru dânșii. Vaida se învoiește la acest joc, face pe nemulțumitul și urmărește Dumnezeu știe ce scop. Întrunirea din 22 decembrie a fost sabotată la Cluj, după cât spune Tătaru. Telefonând în ajun lui Vaida ca să-l întrebe unde și la ce oră va avea loc întrunirea, acesta i-a răspuns că nu știe, că întrunirea nu-l interesează, că o va prezida fiindcă promisese lui Călinescu (de ce promisese?), dar că nu va vorbi — și l-a trimis pentru orice informații la Tilea. De fapt Tilea și popa Man au organizat (?) sau mai bine zis au dezorganizat totul. Ei, Tătaru, Iuliu Hațegan, profesorul Jinga, deși semnați în actul de constituire al F.R.N.-ului nu au fost nici măcar vestiți, necum consultați. La întrunire a domnit cea mai mare dezordine. Tilea adusese și pusese în fruntea locurilor pe toți profitorii politicii de partid, ceea ce a supărat pe tânărul profesor Jinga, care a luat cuvântul

ca să ceară înlocuirea generației stricate de ieri prin generația celor tineri și curați (?). Această ieșire a supărat la rândul ei pe Vaida și s-a ridicat și el, și deși n-avea intenția să vorbească, i-a tras un nesfârșit discurs în care a jonglat cu diferitele „jenerații" protestând împotriva eliminării celor bătrâni...

Oamenii mediocri nu pot săvârși decât acțiuni mediocre.

Flondor-Flondorel, mareșal-mareșălel al Curții Regale mi-a adus azi-dimineață Cordonul Ordinului Carol. S-a prezentat în jachetă, cu temenele și cu un „Domnule Consilier Regal" urmat de câteva cuvinte bine simțite. Săracul!

---

5 ianuarie. Azi se împlinesc 98 ani de la nașterea lui tată-meu. Ieri-seară Radiofonia i-a adus un pios omagiu printr-o scurtă biografie în care s-au arătat serviciile pe care le-a adus țării sale acest român cinstit și conștiincios...

Palinodiile iorghiste sunt fără sfârșit. Ori de câte ori se nesocotește faptul că dânsul e buricul lumii, paranoicul intră în furii. Ultimul acces a fost provocat de întemeierea Frontului Renașterii Naționale, fiindcă n-a fost nici consultat, nici proclamat șef. Nesocotind regulile bunei cuviințe totalitare în *Neamul Românesc*, fițuica a fost dată înainte de Crăciun la Cenzură. De frică să nu fie trăznit, Călinescu a scos-o iar de sub cenzură (greșeală...) Sub condiția că articolele apostolice se vor „încadra" în regula stabilită... Apostolul și-a dat însă numaidecât în petic. Numărul de alaltăieri al *Neamului* a fost confiscat, și de ieri fițuica e din nou supusă Cenzurii. Ca și prima dată Nebunul și-a șters numele de pe gazetă și a încetat să mai scrie. Încetat vorba vine, căci dacă articolul său zilnic lipsește, foaia e în schimb plină de citate vechi de ale nebiruitului poligraf. Numărul de azi, publică însă și o scrisorică a d-lui profesor adresată ciracului său Cocoș, prin care declară că gazeta aparține acestuia (!) că dânsul, Iorga, n-a fost decât un oaspete (!) și că va înceta să mai fie chiar numai un oaspete (!) ca să permită existența ziarului mai departe (!).

Călinescu mi-a telefonat ieri că Nebunul spumegă împotriva lui și că i-a declarat război de moarte... Ar fi dat și demisia din demnitatea de Consilier Regal...

Ciudat! De Iorga nu se tem decât exact trei oameni: Regele, primul-ministru și ministrul de Interne (oricare ar fi ei). Și fiindcă trei oameni se tem de dânsul, dl Iorga își bate joc de 20 de milioane de inși! Când se va sfârși această comedie? Când vor pricepe cei trei, că cei 20 de milioane trimit cu indiferență totală pe dl profesor în portul Marsiliei?

A apărut, aprobat prin decret regal statutul F.R.N. Totul depinde de cum va fi aplicat. Dacă cu aceeaşi lipsă de autoritate ca cea cu care se guvernează apoi are să fie frumos şi bine!!!...

Asasinii din Cluj: studentul care a tras în Goangă se numeşte Dinu Uţă şi e din Romanaţi, cel care a tras asupra agentului de poliţie Ion Dumitrescu, originar din Moreni Prahova. Studentul care le-a dat instrucţiuni şi revolvere răspunde la graţiosul nume de Atofanei Gheorghe. Toţi trei sunt studenţi în medicină. Uţă a fost prins la un servitor al Universităţii, ascuns sub saltea — Dumitrescu la Moreni, la părinţii săi. Atofanei n-a fost încă prins. După noile legi, toţi trei sunt pasibili de condamnare la moarte.

Elvira Popesco, casta diva noastră de la Paris, a fost numită „cavaler" al Legiunii de Onoare. Biata Legiune de Onoare ajunsă „fond de bidet"!

Ziarele sunt pline de comentarii în jurul mesajului trimis de Roosevelt Congresului american. Pornind de la premisa că cei care se ridică împotriva religiei, democraţiei şi bunei înţelegeri între popoare sunt inamicii omenirii — Preşedintele Confederaţiei americane cere unirea tuturor pentru apărarea păcii şi anunţă pe lângă necesitatea unui supliment de înarmare al Uniunii, şi nevoia unei revizuiri a legii neutralităţii. Între rânduri se poate citi că în cazul unui conflict armat în Europa între Statele totalitare şi cele democratice, datoria Statelor Unite va fi să se alinieze alături de acestea din urmă...
Mesajul a făcut senzaţie la Londra şi la Berlin — dar senzaţie cu efecte contrare; bucurie de o parte, necaz de cealaltă...

Contrar ştirilor de până acum, Chamberlain şi Halifax, care vor sosi în ziua de 11 ianuarie la Roma, se vor opri câteva ceasuri la Paris şi vor lua contact cu Bonnet. La înapoiere, Chamberlain se va opri din nou la Paris şi va conferi cu Daladier, iar Halifax se va întâlni cu Bonnet la Geneva.

Daladier Africanul şi-a continuat şi ieri călătoria triumfală în Tunisia. La Gabés, a citit un mesaj al Preşedintelui Lebrun către credincioşii săi supuşi din marginea deşertului...
Italienii tac deocamdată. Prea o luaseră repede...

Ucrainenii din Polonia se agită mai departe. Au ţinut o mare întrunire la Lemberg şi cer autonomie cu orice preţ. Ca prim pas. După ce o

vor obține, vor cere independența și alipirea la celelalte ținuturi ucrainene...

Germania îi încurajează. Probabil că în scopul unei explicații pe această chestiune, a luat Beck drumul spre Berchtesgaden, unde a trebuit să sosească astăzi. De la Berchtesgarden, Beck va merge la Paris și o nouă cotitură a politicii polone nu e exclusă. Înțelegerea sau mai bine zis *ne*înțelegerea recentă cu Sovietele a pregătit-o. Numai că Parisul e cam sătul de palinodiile Varșoviei...

Furtuni mari pe Marea Neagră — Dunărea înghețată — prăpăd prin podgorii din cauza chiciurei, iată bilanțul primei luni de iarnă. Mai avem trei!

Ziarele germane au anunțat în ajunul Crăciunului că Goebbels a intrat într-un sanatoriu ca să se caute de o gripă. Ziarele americane afirmă acum că Goebbels a intrat în sanatoriu cu trupul bandajat, cu un ochi „au beurre noir" și cu un dinte rupt — de pe urma unei vizite făcute d-nei Lydia Barova, o stea cinematografică cehă. De gripă nici vorbă. Ziarele americane adaugă — și de data asta și ziarele londoneze le țin isonul — că s-a vorbit deja de divorțul d-nei Goebbels, și că această din urmă aventură va avea o serioasă repercusiune asupra carierei celei mai sonore bucățele de carne din partidul nazist????

În Germania începe un proces monstru, procesul complotului Niekesche, proces care va putea duce la 15–20 condamnări la moarte... Procesul se va desfășura în ședințe secrete în fața Tribunalului Poporului din Berlin. Nieksche și complicii săi sunt învinuiți de organizarea unui complot enorm în scopul de a ucide pe Hitler, pe Göring și pe Goebbels. Complotul a fost descoperit în momentul când totul era gata pentru trecerea la înfăptuirea omorurilor... O fi?... Să nu fie o înscenare pentru curățirea câtorva adversari?

---

6 ianuarie. Mesajul lui Roosevelt continuă să facă vâlvă mare. În toate țările din Occident, presa nu se mai ocupă de altceva. Călătoria lui Daladier Africanul și diferendul franco-italian au căzut pe planul al doilea al atenției publice.

În Senatul din Washington, senatorul P. Aman, comentând mesajul, a cerut, în aplauzele tuturor, sancțiuni morale, financiare și comerciale împotriva Statelor care nesocotesc tratatele. Presa germană e indignată și în lungi articole acuză pe Roosevelt că pregătește un război de sancțiuni împotriva Germaniei. Înfometarea altora este însă — afirmă aceeași presă — arma celor slabi. Hitler va răspunde mesajului lui Roosevelt...

În Italia, mesajul lui Roosevelt nici nu s-a publicat, dar efect a făcut căci în chestiunea revendicărilor, gazetele au lăsat-o moale de tot.

În Franța și în Anglia, mesajul lui Roosevelt e aprobat fără rezervă și i se dă cea mai mare importanță cu atât mai mult cu cât atmosfera din Senatul american face să se prevadă acceptarea modificărilor ce se vor propune de Președinte la Legea Neutralității. Aceste modificări tind a favoriza o anumită categorie de State împotriva alteia.

Daladier continuă să se plimbe în Africa, în aclamațiile populațiilor, legate de civilizația franceză. Călătoria primului francez a reușit pe deplin: Franța triumfă și Italia șchioapătă pe urmele ei...

S-a constituit un nou Minister japonez sub președinția lui Hiranuma. Nu vă spune nimic? Nici mie...

Vizita lui Beck la Obersalzberg a avut loc ieri. Un comunicat spune numai că ministrul de Externe polon a făcut o vizită Führerului, care l-a primit în prezența d-lui von Ribbentrop. Și nimic mai mult. Dar telegramele din Berlin ne anunță că în jurul Ambasadei polone domnește optimism...

---

*7 **ianuarie.*** Fiind vreme caldă (un grad peste zero) și având diverse treburi cu miniștrii, m-am dus ieri la parada Bobotezei. Nu mai fusesem de mult, de prin 1921, dacă nu mă înșel. De la Palat — exact de la răscrucea Calea Victoriei — strada Franklin — și până la Dâmbovița, *nici un om pe Calea Victoriei* afară de sergenții de oraș și câțiva agenți de ai Siguranței. Nici o umbră de om la o fereastră... Lumea fusese dată înapoi în străzile care dau în Calea Victoriei, la distanță de o împușcătură și menținută astfel la depărtare prin frânghii întinse și prin Poliție... Calea Victoriei astfel pustiită era sinistră. Nici la Petersburg, pe vremea Țarilor, n-am văzut așa ceva. E trist, dacă Regele nu mai poate circula în capitala sa, decât în asemenea condiții. Mi se spune că, pe tot parcursul Majestății Sale, proprietarii și chiriașii sunt siliți de Poliție să semneze hârtii prin care se obligă să controleze pe toți cei prezenți în casele sau apartamentele lor, și să nu lase pe nimeni la ferestre. Faptul mi-a fost confirmat de Constanța Cantacuzino, care stă pe Bulevardul Lascăr Catargiu, și trebuie să semneze o asemenea hârtie de câte ori trece Regele la gara Mogoșoaia...

În biserica Zlătari și la paradă, lume oficială puțină. Guvernul în uniformă. Înainte de sosirea Regelui, Urdăreanu a comunicat miniștrilor că de acum înainte vor trebui să vină „la lucru" la Palat, îmbrăcați în uniformă. Regele nu va mai primi pe nimeni (afară de străini) în audiență,

decât în uniformă... „Dar cei care nu sunt înscrişi în F.R.N.?" — am întrebat eu. „Pe aceia, — a replicat Urdăreanu — nu-i va primi deloc!" Am avut impresia că exagera...

Aruncarea în apă, revista, defilarea — nu s-a schimbat nimic, în tradiţionala serbare... Pe când era defilarea trupelor, mişcare în dosul meu, apoi, pe de lături: vreo 10–20 de poliţişti cu Gavrilă Marinescu Cavalerul în frunte s-au precipitat în imobilul din faţă (defilarea a avut loc pe noul bulevard în faţa Palatului de Justiţie): două umbre se zăriseră la fereastra unei mansarde... Poliţia a câştigat o grea victorie, şi nimic nu s-a întâmplat! Probabil că erau doi curioşi care voiau să vadă şi ei parada şi pe Rege... *Malleur en a pris!...*

După defilare, Regele foarte bine dispus a stat puţin de vorbă cu noi şi a venit să mă întrebe când îmi voi face uniformă. „Aştept să se stabilească, Sire, şi pentru Front!" — „Dar uniforma pe care o poartă miniştrii nu e a Guvernului, e a Frontului... Când ai să o încerci?" — „Sire, am să o încerc o dată cu prietenul meu Iorga..." Regele a râs şi a încheiat: „Atunci o să treacă apă multă pe gârlă..."

Daladier a ţinut la Alger un discurs foarte ferm. Ferm fără rodomontade, şi prin urmare cu atât mai impresionant. Franţa nu caută ceartă nimănui, vrea pace, dar nu va ceda o palmă de pământ. Cum s-a bătut în 1914 ca să apere în mare parte drepturile altora care par să o fi uitat, e gata acum să se bată pentru apărarea drepturilor sale, cu toate forţele de care dispune... Să sperăm că italienii au priceput.

Presa engleză crede a şti că Germania va anexa în curând Danzigul. Marea Britanie nu se va amesteca în diferendul ce s-ar putea naşte din această cauză între Germania şi Polonia, lăsând Polonia să-şi regleze singură treburile cu puternica sa vecină, aşa cum a făcut-o şi până acum de câţiva ani încoace. Franţa va păstra desigur aceeaşi atitudine. Englezii ar voi ca nici Liga Naţiunilor să nu fie atrasă în conflict (!!!) şi se crede că demisia Înaltului Comisar al S.D.N.-ului la Danzig, demisie dată acum câteva zile, n-ar avea alt scop...

Polonia d-lui Beck, care în megalomania ei a făcut de câţiva ani politică de emancipare faţă de protectorii ei naturali, începe să fie tare plictisită. Deşi se păstrează secretul asupra ei, se pare că vizita la Hitler n-a fost un prea mare succes pentru fălosului Beck. Dovada cea mai bună e tocmai secretul care se păstrează despre întrevedere — dacă ar fi avut cu ce să se laude, polonezii ar fi vorbit cât i-ar fi ţinut gura, căci discreţia şi ei fac două... Se va fi vorbit la Obersalzberg şi de chestiu-

nea Ucrainei și de altele, dar e probabil că s-a vorbit mai mult de Memel și mai ales de Danzig... și aici stă buba.

Că polonezii nu sunt mulțumiți și că sunt chiar îngrijorați, o mai dovedește și faptul raportat și discutat de mai multe ziare din Paris, că Mareșalul Rydz Smigly a încercat terenul în Franța, să vadă cum mai stă cu alianța și ar fi sugerat chiar o conferință a celor două State Majore, făgăduind în cazul în care ar primi un răspuns satisfăcător *să schimbe pe Beck*. Se spune că în Franța, generalul Gamelin ar fi favorabil unei conferințe între Statele Majore ale ambelor țări, iar Bonnet defavorabil...

Incident violent și nelămurit între unguri și cehi, în jurul orașului Munkacs, pe graniță. Ungurii pretind că au fost atacați de cehi, iar cehii acuză pe unguri. Pare că adevărații vinovați sunt ungurii. Incidentul a fost în tot cazul destul de serios. Un mort și mai mulți răniți...

Ofensiva naționaliștilor continuă în Spania. Republicanii ar fi pierdut până acum 43 000 de oameni dintre care jumătate prizonieri...

---

8 ianuarie. Alaltăieri, la Bobotează, Călinescu îmi spusese că Urdăreanu va merge la Iorga să-l potolească, din ordin. Mi-am zis: încă o capitulare în fața paranoicului și o decepție mai mult, pe lângă atâtea altele pe care le-am înregistrat de când cu ritmul cel nou. Ieri am văzut pe Urdăreanu care mi-a povestit cum s-au întâmplat lucrurile, și m-am înseninat. Ministrul Palatului a chemat întâi pe Georgescu Cocoș și i-a declarat cu violență și bătând cu pumnul în masă, că lucrurile nu mai pot merge așa. Sau profesorul se astâmpără, sau se vor lua imediat măsuri împotriva sa. Nu i se va mai da valută să meargă în străinătate, nici pașaport; va fi scos de la școlile din Fontenay aux Roses și Roma; nu va mai pupa nimic de la Interne și nu va mai primi nici o comandă pentru tiparnița sa din Văleni. În fine, nu e exclus să se abroge și legea prin care d-sa e excepțional menținut în diferitele sale funcții fără limită de vârstă, așa încât să ajungă de la șapte lefuri la o singură pensie...

Apoi l-a dat pe Cocoș afară cu un picior în c.. fără să se îndoiască că sclavul va raporta imediat toată conversația stăpânului său. După două zile Urdăreanu a cerut să vadă pe Iorga, care l-a primit numaidecât convins că omul Regelui venea cu o ramură de măslin, ca răspuns la scrisoarea pe care o scrisese cu câteva zile înainte Majestății Sale, scrisoare în care se plângea de tratamentul la care era supus *Neamul Românesc*. Mare trebuie să-i fi fost decepția când a auzit din gura trimisului Domnului, *că trebuie să se supună legilor ca orișice cetățean*. „Eih, cum atunci eu, eih, nu mai pot să scriu?“ — „Domnule profesor, puteți

să scrieți, dar trebuie să treceți prin Cenzură. Dacă Patriarhul care e președintele Consiliului, dacă dl Călinescu, care e ministru de Interne, dacă eu care sunt ministrul Palatului am avea fantezia să scoatem o gazetă, am trece pe la Cenzură. De ce nu ați trece și dvs, când legea e egală pentru toată lumea?" — „Eih, asta e altă chestiune, nu voi mai scrie și pace! Dar e adevărat că mă veți scoate de la Fontenay aux Roses și de la Roma?" — „E în mâna dvs, domnule profesor!" — „Așa? Și de la Veneția?" — „E în mâna dvs domnule profesor!" — „Eih, și mă va scoate Majestatea Sa și din Consilieratul Regal?" — „Toate sunt în mâna dvs, domnule profesor!". „Și va trebui să-mi fac și o uniformă?" — „Desigur, domnule profesor, și vă va sta foarte bine, să vedeți!" — „Eih, și-și face și Argetoianu o uniformă?" Urdăreanu îmi povestea această nostimă conversație și-mi povestea cum paranoicul se dezumfla pe măsură ce afla intransigența Regelui. În cele din urmă a reproșat lui Urdăreanu că se aventurează într-o mișcare fără nici un viitor și i-a mai spus cât de rău îi pare, căci îl ține drept un băiat simpatic și inteligent...

„Domnule profesor, despre ce fac și ce gândesc n-am să dau seama decât Majestății Sale. Eu sunt trimis la dvs de Majestatea Sa, nu vorbesc în numele meu — n-aș avea îndrăzneala — ci în baza instrucțiunilor pe care le-am primit". Iorga era furios, dar furia sa se înfățișa din ce în ce mai conținută și impresia lui Urdăreanu era că în curând va reveni în patru labe la treptele Tronului. Regele e hotărât să o sfârșească cu dânsul, și în tot cazul nu se va mai reveni la favorurile excepționale ce se acordaseră acestui caraghios care dezgustă și plictisește pe toată lumea. La plecare, Urdăreanu era să se înșele și să ia din cuier blana d-lui profesor: „Bagă de seamă să nu te înșeli — îi spuse acesta — ai putea găsi biletele în buzunare cu care să mă trimiteți la Văleni în domiciliu forțat! Ați face-o?" — „Totul e în mâna dvs, domnule profesor!" Și cu aceste cuvinte de pace, s-au despărțit unul de altul.

Urdăreanu e de acord că ritmul F.R.N.-ului nu e cel care trebuie. Consiliul Central și Directoratul trebuie să se constituie repede, cererile de înscriere triate (s-au înscris toți pungașii, nu mai e Frontul Renașterii Naționale, ci al Renașterii escrocilor!), toate formațiunile auxiliare întemeiate, propaganda și lămurirea satelor și orașelor începută în stil mare. Urdăreanu mi-a spus că până la 15 ianuarie *toate formele* vor fi gata. Regele vrea să facă o mare serbare pentru prima aniversare a Constituției, pe la sfârșitul lui februarie, cu defilare a „Gărzii Frontului", cu discursuri în Sala Tronului etc. *Pentru această dată trebuie să avem toți uniformele Frontului...* Chestiunea uniformei va fi hotărâtă de Directorat, căci e o afacere a Frontului, dar de la Protocol se va da o

circulară că Majestatea Sa nu va mai primi pe membrii Frontului decât în uniforma Frontului...

Întâlnit la Jockey-Club pe Radu Cruțescu, chemat de la Praga. A fost însărcinat cu *girarea* Legației din Berlin, până se împacă definitiv lucrurile între Germania și noi. După ce se vor împăca, dacă se vor împăca (căci pare că supărarea e încă mare împotriva noastră în cercurile *partidului* hitlerist), va fi numit definitiv ministru acreditat pe lângă Reich. Cruțescu nu părea deloc încântat, și chiar plictisit. „O să-mi rup șalele la Berlin, și atâta tot." Pesimismul său nu mi-a părut justificat. Germania are prea mare interes să se înțeleagă cu noi... Îndată ce vor trece nervii lui Hitler, toate se vor aplana.

Daladier Africanul s-a înapoiat în Franța și a sosit la Toulon cu 5 ore întârziere, din cauza furtunii. De acolo a plecat cu automobilul la Orange unde i s-a făcut o primire triumfală. De ce la Orange?

Presa italiană se răzbună pe incontestabila reușită a călătoriei primului-ministru francez, țipând și înjurând. Oficiosul *Relationi Internazioli* declară că Italia își menține toate revendicările sale și că e gata să le satisfacă pe toate căile, chiar și pe calea armelor! Unde macaronarul se întrece pe el însuși e când declară că după Consfătuirea de la München, Europa s-a împărțit în două: de o parte o înțelegere tripartită, Italia, Germania *și Anglia* — iar de alta, Franța izolată!!!!

Și se mai supără mascalzonii că nu-i ia nimeni în serios!

La Varșovia decepție mare. Se pare că în urma întrevederii Hitler–Beck, Polonia se vede nevoită să primească toate planurile germane cu privire și la Danzig, și la Memel și la politica unei expansiuni în Ucraina... E cert că Litvinov nu va mai veni la Varșovia, cum se proiectase. Se vorbește chiar de o zonă de trecere neutralizată prin coridorul polonez... Dă faliment, după Beneș, și politica lui Beck. Se curăță toți șmecherii...

Incidentul de la Munkacs a fost mai grav decât afirmau cehii, și de asemenea contravine celor relatate de dânșii, se pare că toată vina e a lor. A fost atac în regulă din partea trupelor regulate cehoslovace... Guvernul din Praga s-a scuzat în cele din urmă, a ordonat o anchetă și a primit ca o comisie mixtă ceho-maghiară să stabilească răspunderile ce vor fi urmate de sancțiuni. Incidentul pare astfel lichidat în mod pașnic. Au fost vreo 10 morți și mai mulți răniți — de o parte și de alta...

Ofensiva naționalistă spaniolă, dacă credem veștile din Burgos, înaintează triumfală în direcția Barcelonei. Guvernamentalii anunță și ei succese pe frontul meridional, în Estramadura. În Catalonia însă, situația lor pare din ce în ce mai critică...

Regele George al Greciei a fost proclamat Mare Amiral (fără flotă!) cu prilejul aniversării bătăliei navale din Dardanele. De ce nu?

Parisul era să rămână fără cinematografe. Pentru a protesta împotriva unei noi taxe fiscale, cele 300 cinematografe din Paris hotărăsc să închidă sălile pentru opt zile. Dacă n-ar fi obținut nimic în acest răstimp s-ar mai fi închis și cinematografele din întreaga Franță... Din fericire pentru fetele bătrâne, stăpânirea s-a împăcat cu proprietarii cinematografelor și sălile au rămas deschise.

Un oarecare N.G. Constantinescu publică în *Universul* „Anul literar 1938" în care dă seamă de cărțile apărute în cursul anului trecut. Deși citează zeci și zeci de volume inexistente, trece sub totală tăcere cartea mea asupra Egiptului, care n-o fi cea mai bună, dar desigur nici cea mai proastă. Din două una: sau dl Constantinescu e un prost, sau e o lichea. Să-și aleagă.

S-a hotărât asanarea Dâmboviței între București... și Budești. Lucrările vor începe în primăvară. Ar fi trebuit să fie de mult isprăvite...

Din cifrele statistice rezultă că venitul particularilor *declarat*, s-a urcat în Statele Unite, după rolurile fiscului din anul trecut la suma de 19 miliarde și un sfert de dolari, adică la 600 miliarde de lei! Și declarațiile sunt vădit sub realitatea averilor...

Dl Mitiță a reorganizat Ministerul Economiei Naționale. O sumă de direcții legate între ele prin „comisiuni de coordonare". Sunt 4, plus una generală. Organizarea ca organizarea, dar unde sunt oamenii? Hipertrofia birocrației e o nenorocire. Când la această hipertrofie se mai adaugă și prostie — nenorocirea se schimbă în dezastru...

---

9 ianuarie. În ce tărâță m-am bălăbănit aseară! Nicu Murgășanu a venit acum patru zile să mă roage să iau parte la sărbătorirea lui Gigurtu printr-un banchet care trebuia să aibă, și a și avut loc aseară. Pentru ce sărbătorire n-am priceput și n-a știut să-mi explice nici Murgășanu. Ca să le fac plăcere am acceptat. Mare prostie am făcut, căci rareori am suferit ca aseară. De la început: mutre partibulare, toată pleava

fostului Partid al Poporului trecută la Goga — pe fiecare frunte puteam însemna o potlogărie sau o porcărie. Abia acolo, la Cina, am priceput rostul banchetului. Epavele gogiste își dăduseră mâna cu escrocii de la *Porunca Vremii* și de la *Sfarmă Piatră* ca să-și refacă o virginitate „frontistă" în jurul lui Gigurtu „qui ne voyait que du feu!" Dl Ilie Rădulescu și ai lui, Stan Ghițescu și toți Brăteștii șopteau încrezuților la ureche: „un rol mare a rezervat lui Gigurtu, are să fie unul din secretarii generali ai F.R.N.-ului..." Ba unii mergeau până a da ca sigură numirea lui ca ministru al Economiei Naționale, și chiar ca prim-ministru...!!!

Ședința a fost înspăimântătoare. Pe lângă cele 19 discursuri, unul mai plat, mai fățarnic, mai tâmpit ca altul, bestia de dr Ilie Rădulescu mai adusese și cântăreți și cântărețe de la Operă — totul într-o căldură și o tabagie de tăiat cu cuțitul. Mai am avut și norocul să fiu plasat între d-na Gigurtu, privighetoarea Banatului și d-na Vâlcovici, ciocârlia Moldovei, care m-au omorât cu conversația. De la privighetoarea Banatului — mai bine zis de la ex-privighetoarea Banatului, căci nu mai cântă — am aflat că ex-privighetoarea Ardealului, Veturia Goga, s-a mutat în casă nouă pe care defunctul poet-afarisit începuse să o construiască lângă Tătărescu. Și cum ex-privighetorile se iubesc nevoie mare, a Banatului mă întreba cu ce mijloace va întreține a Ardealului o casă atât de mare și luxoasă? Când mă gândesc în ce hal de mizerie am cunoscut pe Goga, nu-mi venea să cred că văduva lui stă în marmură și mătăsuri, și această imorală viziune mi-a mai otrăvit masa, deja destul de otrăvită. Dacă n-ar fi fost Vasilescu Karpen și Vâlcovici, mi-ar fi fost rușine, să mă găsesc printre oamenii din jurul meu. Nu lipsea nici Jean Th. Florescu, nici Manoilescu, nici Niculescu Ritz, nici Cocoș Georgescu, nici nimeni din cei cu clopoțelul de coadă... La miezul nopții am crezut că-mi vine rău, și am fugit... Nu se ajunsese nici la jumătatea programului!

Ca și comisarul S.D.N.-ului de la Danzig, a demisionat și directorul de la Memel. Sunt oameni care cred că până în 8 zile Danzigul, dacă nu și Memelul, va fi anexat Germaniei...

Dar ce va zice sau va face în asemenea caz Polonia? Nimic. Sosit acasă, Beck a dat un comunicat prin care se declară mulțumit de întrevederea sa cu Hitler și afirmă că *„nici o dificultate de neînvins* nu stă în calea colaborării polono-germane". Ce să facă și biata Polonie? Franța e departe și dl Beck și-a cam bătut joc de ea, de câtva timp....

Incidente continue pe granița ungaro-cehoslovacă. Abia s-a calmat vâlva din jurul celui de la Munkacs, și iată că se anunță altul la Nagy-

gejoec (armonios nume!). Vor ungurii şi slovacii o ocupaţie germană? Aşa s-ar părea...

Doi mari fantezişti polonezi, Paul şi Maria Lubsky au inventat o escrocherie delicioasă: s-au căsătorit de 23 de ori, şi de fiecare dată, declarându-se orfani şi lipsiţi de mijloace, au cerşit cu talerul şi au adunat sume importante. Bineînţeles că au avut grijă să se căsătorească de fiecare dată în alt oraş... La a 23-a căsătorie au comis totuşi o greşeală (on n'est past parfait): au trimis o scrisoare unui bogătaş pe care-l „atinseseră“ deja cu prilejul unui precedent matrimoniu. Bogătaşul, om sucit, a prevenit Poliţia, şi simpatica pereche a sfârşit înaintea tribunalului corecţional, şi s-a ales cu 7 ani puşcărie! Ce cruzime!

Lumea e indignată împotriva măsurilor de siguranţă luate la Bobotează, ca şi la sosirea Regelui din Sinaia în ajun şi la plecarea lui în aceeaşi zi a Bobotezei. Şi le compară, fără să priceapă, cu libertatea lăsată publicului în noiembrie, la înapoierea Regelui din străinătate. Ceea ce lumea nu ştie e că în ziua Bobotezei şi în ajun, ministrul de Interne şi Poliţia au trăit sub impresia descoperirii unui atentat pus la cale împotriva Suveranului. Se zice că în capul acestui atentat era un colonel de artilerie (?). Nu ştiu până la ce punct era vorba *de un adevărat atentat,* dar fapt e că Poliţia şi Siguranţa au fost speriate.

Că se pregătea ceva o dovedeşte şi explozia întâmplată alaltăieri, sâmbătă seara, într-o casă de pe şoseaua Jianu, locuită de gardişti (?). Profesorul Mănescu sau Măinescu, care manipula explozivele, a provocat din greşeală explozia lor şi a fost omorât pe loc. Un ajutor al său şi un servitor au fost grav răniţi.

La o fabrică a lui Auschnit s-au furat câteva kilograme de dinamită şi după câteva zile au fost găsite sub sala maşinilor, în fundaţii, cu un fir care ducea până la ele. Se pregătise distrugerea maşinilor, spre a se paraliza fabrica...

Pentru Bobotează, miniştrii mai primiseră fiecare scrisori de ameninţare, prin care li se vestea sfârşitul pământului pentru acea zi. Plăcute vremuri mai trăim...

Răzbunarea evreilor:

Faţă de persecuţia la care sunt supuşi şi de teama unor vremuri şi mai rele, evreii lichidează avutul lor în România şi cumpără pe ea-pete devize ca să le trimită în străinătate. În târgul liber (bursa neagră) livra engleză a ajuns la *1 700 lei*, dolarul peste *400*, iar francul elveţian *79 lei*.

---

10 ianuarie. Dl Tibor Eckhard a ţinut o conferinţă la Budapesta prin care a căutat să demonstreze că, pentru determinarea frontierelor, criteriul geografic (geo-politic) e mai naţional ca cel etnic. Ideea nu e nouă, şi pentru motive tot atât de raţionale a fost abandonată de mult. Conferinţa ilustrului revizionist maghiar e de relevat numai prin faptul că *a recunoscut* în cursul ei că în ţinuturile trecute de la Ungaria la România, *marea majoritate a populaţiei e de naţionalitate română.*

Italia intrată într-un impas din care nu ştie cum să iasă, pune mari nădejdi în vizita d-lor Chamberlain şi Halifax. Miniştrii englezi vor fi primiţi cu mare fast; Roma va fi pavoazată şi de azi ziarele vor publica articole elogioase la adresa lor. Opinia publică e în fierbere şi consideră această vizită ca un eveniment politic excepţional. Şi ziarele germane aşteaptă o destindere de pe urma ei — numai cele franţuzeşti se arată rezervate...

Ziarele din Londra publică ştirea unui pact secret semnat în 1937 între Italia şi Germania, pact ale cărui clauze ar fi cam acelea ale faimoasei Triple Alianţe dinainte de război. Din enumerarea lor nu rezultă mai mult decât se ştie şi decât se poate conchide din diferitele înţelegeri şi declaraţii pe baza cărora s-a constituit şi consolidat axa Berlin–Roma.

Regele e de vineri seara la vânătoare în părţile Aradului şi Timişoarei. Un comunicat oficial ne aduce la cunoştinţă că la vânătoarea de ieri de la Casa Verde a luat parte şi Principele Paul, regentul Iugoslaviei.

În afacerea exproprierilor frauduloase de la Ungheni, s-a dat ordonanţa definitivă. Au fost trimişi în judecată mai mulţi delincvenţi, dar peştii cei mari, Inculeţ şi Sergiu Dimitriu, au fost scoşi din cauză.

---

11 ianuarie. Cruţescu este desemnat pentru Legaţia din Berlin. Până se vor „desîncorda" relaţiile, va fi trimis acolo ca simplu girant al Legaţiei. În acest scop a fost rechemat de la Praga şi numit provizoriu director politic în Minister şi în această calitate va fi trimis la Berlin. Ieri a fost la mine şi l-am pus în curent cu conversaţiile pe care le-am avut în noiembrie cu Göring, cu Wohlthat şi cu Körner.

Pare că furtuna care a izbucnit pe cerul raporturilor noastre cu Germania e pe cale să se liniştească. Ar fi de dorit.

Explozia din 7 ianuarie n-a avut loc într-o casă din şoseaua Jianu, ci într-o stradă învecinată, str. Căpitan Oarcă — iar victima exploziei n-a

fost un profesor Mäinescu ci un student Dumitrescu... Primele mele informații au fost greșite, cel puțin în cât privește locul exploziei și persoana victimei. Încolo...

A apărut un decret-lege prin care se modifică procedura dizolvării asociațiilor și societăților anonime persoane juridice. De acum înainte dizolvările se pot pronunța prin simplu jurnal al Consiliului de Miniștri. *Casa Partidului Național Liberal*, să se știe bine, căci i-a venit ceasul!

În urma tratativelor d-lui Charmant cu Fabricius (nu ministrul, Fabricius al nostru, sasul hitlerist), sașii s-au înscris în F.R.N. Ei vor avea șase membri în Consiliul Superior și unul în Directorat și vor putea înființa și societăți culturale germane în comunele lor. Vor pricepe cei de la Berlin că au greșit bănuind pe Rege de vrăjmășie?

Dl Gusti s-a împăcat cu dl Andrei, probabil după intervenția Regelui. Dl Andrei a făcut ieri o lungă vizită d-lui Gusti și faptul a fost semnalat în ziare, deși de când cu noul regim informațiile de ordin personal sunt tăiate de Cenzură.

Perechea ministerială engleză a părăsit Anglia. În drum spre Roma s-a oprit ieri câteva ore în Paris. S-a remarcat că dl Chamberlain și-a lăsat umbrela acasă... În Italia vremea e atât de frumoasă! Ziarele engleze susțin toate teza: nici o concesie Italiei în dauna Angliei și a Franței! În Italia se fac totuși mari pregătiri în vederea sosirii miniștrilor englezi...

La Paris, d.d. Chamberlain și Halifax au luat ceaiul la Quai d'Orsay și au conferit cu d.d. Daladier și Bonnet. La conferință au asistat și experții englezi care însoțesc pe miniștri în călătoria lor.

Echipa de călușari trimisă la Londra pentru concursurile de dansuri populare ce se desfășoară în capitala Angliei, are un imens succes. A mai fost o echipă acum câțiva ani și a dansat cu același succes în fața londonezilor care se mulțumesc cu puțin.

Încăierările continuă pe granița nouă maghiaro-cehoslovacă, dar într-un ritm mai slab și fără moarte de om. E probabil că se va crea pe graniță o zonă neutră în care nu vor avea dreptul să pătrundă forțe armate nici dintr-o parte, nici din alta...

Scandalul cinematografic Pathé–Natan continuă să umple coloanele

ziarelor din Paris. O bună recomandație pentru noi, căci jidanul Taubenzapf de la Iași ne face cinste. „Un escroc roumain", „le roumain nefaste", „le bandit roumain"... și câte și mai câte. N-au dreptate și antisemiții?

---

12 ianuarie. Apostolul Iorga a înnebunit de tot. În oraș, toată lumea nu vorbește decât de ieșirea sa, deunăzi, la Academie. Până să se deschidă ședința printre academicieni, Iorga perora: „Eih, dragă, apoi Hohenzollernii sunt de origină jidănească. Ei sunt bolnavi de sifilis ereditar. La fiecare patru generații, iese unul nebun. Și noi tocmai trăim acum cu unul din a patra generație. Eih, că sunt evrei, n-ar fi nimic, dragă, eih, dar e sifilisul acela..."

Academicienii slugarnici cum sunt, nu mai știu unde să se bage. Președintele Rădulescu-Motru a dispărut. Ședința nu s-a deschis decât mult mai târziu, după ce supăratul Apostol își vărsase focul...

Agrementul pentru numirea lui Tilea la Londra a fost dat de Guvernul englez. E o numire rușinoasă, dar te pomenești că escrocul face mai bună treabă acolo, decât oamenii cinstiți care l-au precedat...

Regele s-a înapoiat ieri de la vânătoare. După câte mi s-au spus întrevederea cu Prințul Paul, Regentul Iugoslaviei, ar fi fost mulțumitoare. Cei doi conducători de State ar fi fost de acord să lege și mai mult soarta ambelor țări, și să strângă și mai tare legăturile alianței... cu ochii la Berlin.

Despre atentatul descoperit în ajunul Bobotezei se spune că ar fi având ramificări adânci printre ofițerii gardiști. Până acum n-am putut afla nimic precis, decât că atentatul a fost foarte serios și bine pregătit.

A murit cântăreața Hariclea Darclée. Îmi aduc aminte de dânsa prin anii 1900, la premiera operei *Tosca* la Roma. Era la teatrul Constanzi, mă dusese George Cavadia. Darclée a fost splendidă și a contribuit mult la triumful operei. A fost una din cele mai prețuite cântărețe din lume și a câștigat bani mulți. Moare în sărăcie; pe urma ei rămâne un băiat, din căsătoria sa cu maiorul Hartular pe care-l luase înainte de a se consacra scenei și pe care-l lăsase după ce ajunsese la apogeul carierei sale. Cât a fost de sărbătorită și acoperită cu flori, căci era și femeie frumoasă, și cine-și mai aduce astăzi aminte de ea!

Bestiile naționaliste de la barou, escrocii care compun Consiliul au pus la cale o nouă revizuire a avocaților evrei. Nu-mi sunt simpatici

evreii, dar mai antipatici îmi sunt escrocii care trăiesc ca paraziţii pe curentul naţionalist.

La Geneva a apărut *Anuarul militar* pe 1938. Totalul cheltuielilor mărturisite pentru lumea întreagă şi pentru anul expirat se urcă la *608 milioane franci francezi!!* Câte lucruri utile s-ar fi putut face cu o asemenea sumă.

Cu toate procedurile de împăcare anunţate zilele trecute, atacurile continuă pe noua graniţă maghiaro-cehoslovacă. Ziarele de azi-dimineaţă ne aduc ştirea unui nou atac unguresc la Bervinkos. Patimi locale pe de o parte — dorinţe de a tulbura apele pe de alta (dorinţă dovedită mai ales de Budapesta) menţin o stare supărătoare de precaritate pe absurda linie trasă la Belvedere din Viena de Incompetenţele Lor Ribbentrop şi Ciano...

Armand, Charmant, Marchant, a vorbit ieri-seară la Radio despre F.R.N. A vorbit lung dar fără mult miez. Într-o primă parte a făcut procesul vechilor partide. Cuvântările mele de totdeauna în gura acestui profitor al fostelor partide, nu lipseau de savoare. Într-a doua parte a vorbit despre Front şi despre minorităţi. „Ce qu'il fallait, et rien de plus". Acest „rien de plus" ne lipseşte tocmai.

Miniştrii englezi au sosit la Roma. Au fost primiţi cu entuziasm mare. Să vedem cum vor pleca...

Am pus la Jockey-Club candidatura lui Urdăreanu[1]. Va fi o luptă grea. Vai de mine...

---

13 ianuarie. După cum era de aşteptat se pare că rezultatul conversaţiilor de la Roma e negativ. Dacă italienii şi-au închipuit că vor putea face de dragul păcii o spărtură în blocul franco-englez, s-au înşelat. Deziluzia pare să fie mare în cercurile mussoliniene. Deşi Guvernul italian a recunoscut „statu-quo" în Mediterana, miniştrii englezi n-au primit nici una din sugestiile Ducelui, nici chiar pe cele de ordin secundar...

Chamberlain şi Halifax merg azi la Papa...

Tătaru la mine. I se oferă postul de rezident la Cluj. L-am sfătuit să accepte. Va face treabă? E vorba ca şi cumnatu-său, profesorul Jinga,

---

[1] După dorinţa Regelui...

să fie numit subsecretar la Interne. Jinga a fost preşedintele tineretului lui Maniu şi Tătaru l-a rupt de la dl Iuliu şi l-a adus la Front; cu Jinga au venit şi cei mai mulţi din *tinerii* înscrişi la Maniu, printre dânşii şi nepotul acestuia, Corneliu Pop, de la Bistriţa.

Radu Meitani a fost în fine pus în libertate (era dintre gardiştii cu domiciliu forţat), dar numai după ce *s-a înscris* în F.R.N., cu menţiunea „fost comandant legionar". O şmecherie regretabilă a amicului Călinescu — prin acte de laşitate impuse nu se îndreaptă moravurile...

Secheştrii de la Clubul liberal (numiţi prin influenţa lui Tătărescu asupra lui Iamandi) şi-au dat demisia. În locul lor au fost numiţi alţi 4 „dei minores" — necunoscuţi, afară de Tăuşanu... Am transmis ieri lui Călinescu dorinţa lui Dinu Brătianu de a transforma Casa Partidului Liberal într-o instituţie culturală cu orice alt nume, aşa cum mă rugase Dovlecel Dimitriu. Călinescu mi-a răspuns că nu se ocupă cu această chestiune pe care o lasă în seama miniştrilor foşti liberali...

Duminică au loc două mari întruniri ale F.R.N.-ului, la Timişoara şi la Galaţi. Am fost rugat să prezidez pe cea de la Timişoara. M-am scuzat, având treabă la Bucureşti. În realitate nimic nu mă reţine la Bucureşti, dar mă plictiseşte să mă duc la Timişoara.

Corpul avocaţilor a adresat un memoriu ministrului de Justiţie prin care protestează împotriva extinderii instituţiei notarilor publici în toată ţara. Interesul obştei? al ţării? Haida-de, asta interesează pe escrocii din barou! Punga lor, iată ce-i preocupă! Instanţele de autentificare şi dijma lor să trăiască! Cine va pune o dată cu botul pe labe această cea mai infectă breaslă din ţara românească?

Jidovul infect Rustu Aras a fost numit ambasador turcesc la Londra, după cum i se făgăduise când a fost dat afară din Ministerul de Externe.

Generalul Ciupercă, ministrul Apărării Naţionale, a decorat ieri la Brăila, în numele Regelui, drapelul Reg. 3 de Artilerie „Franţa". O fi având toate drepturile regimentul la o decoraţie, dar momentul decorării — tocmai când umblăm să îmblânzim Germania supărată — n-a fost bine ales.

Herriot, reales preşedinte al Camerei franceze, a ţinut şi el o cuvântare fermă ca răspuns pretenţiilor italieneşti. Democraţia se prezintă

unită şi mobilizată în jurul drapelului Franţei, care şi de data asta e şi drapelul bunului-simţ...

Hitler, primind cu oarecare întârziere Corpul diplomatic pentru felicitările de Anul Nou, a răspuns Nunţiului în cuvinte foarte măsurate şi pacifice exprimând nădejdi de bună înţelegere între cele patru mari Puteri, dar fără precizări prea conturate în ce priveşte cererile italieneşti şi mai ales solidaritatea Axei. Vădit, Germania nu vrea să se angajeze fără să ştie *lămurit,* la ce.

Smintiţă a trimis diferitelor foruri competente, spre examinare, anteproiectul *Legii de organizare a Institutului Naţional pentru Garantarea Depunerilor şi Ajutorare a Băncilor.* Legea e fără rost. Se impune 1% asupra tuturor „plasamentelor“ (?) băncilor *asociate* şi 0,10% din dobânzile plătite capitalurilor depuse spre fructificare (ca o taxă specială) şi în schimb se garantează ziselor bănci asociate, în caz de retrageri precipitate, un ajutor variabil după disponibilităţile Institutului. Impozitul nou care se aruncă astfel asupra băncilor e enorm. La *Banca Românească,* după calculele făcute ar fi de 30 milioane pe an! În schimb, în momentele de criză, ajutorarea băncilor ar fi iluzorie: dacă contribuţia tuturor băncilor asociate ar fi de 300–400 milioane lei pe an, să nu se uite că numai la Banca de Credit s-au retras în septembrie trecut suma în valoare totală de 790 milioane.

Să sperăm că anteproiectul nu va ajunge lege...

Gafencu povestea că Jean Th. Florescu, îndată ce şi-a dat seama de ridicolul Ambasadelor noastre, s-a prezentat la minister, şi a cerut una — cu insistenţă! Ceruse mai înainte „o pâine“ şi Regelui mai întâi prin scris, apoi prin viu grai! În petiţie declarase Regelui „că era gata să moară pentru Majestatea Sa“. În audienţă, Regele i-a oferit o Legaţie în America de Sud. Decepţionat, Jean Th. a refuzat. „Bine — i-a ripostat Regele — dar ai declarat că eşti gata să mori pentru mine?“ — „Da, Majestate, sunt gata, dar ceva mai pe aproape...!“

---

14 ianuarie. Nae Ionescu care fusese redat circulaţiei acum câteva săptămâni a fost reintegrat ieri la Miercurea Ciucului. „Fiindcă şi-a călcat cuvântul...“, spune informaţia oficială. Dăduse într-adevăr cuvântul său că îşi va pune căluş la gură, că numai de trăncăneală e bun. În loc să tacă, i-a turuit gura de dimineaţa până seara, şi numai bine de regim şi Rege nu spunea. „O să termine ca Vodă Brâncoveanu, o să vedeţi...“ Deocamdată, o termină el, la Ciuc...

Miercuri s-a răspândit zvonul că Cella Delavrancea, soţia lui Filip Lahovari, fugise la Nae. Ştirea nu era adevărată; adevărat e că isterica

donă e cuprinsă de o mare patimă pentru Nae — că în noaptea de marţi spre miercuri Poliţia a făcut o descindere la zisul Nae şi i-a răscolit toată casa — că Cella, alertată, a fost la ora 7 dimineaţa la sus-zisul Nae ca să-l consoleze — şi că prieteni de ai domnului Nae (ah, prietenii!), alertaţi şi dânşii dis-de-dimineaţă şi găsind la Băneasa pe isterica donă au tras concluzia că se mutase de la soţul ei legitim la cel nelegitim...

Sunt ciudate pornirile amicului Nae pentru femeile mature şi supramature. După ce s-a ţinut ani de zile de Maruca Cantacuzino, care mai era şi nebună, s-a legat de d-ra Lucuţa Popovici, fiica ultramatură şi nesatisfăcută a profesorului Popovici Lupşa de la Herăstrău, profesoară şi ea de armonie sau de ritmică sau de aşa ceva la un conservator de muzică sau la o şcoală de educaţie fizică.

Cella l-a furat pe Nae de la d-ra Lucuţa şi toată vara a fost luptă grea între cele două zâne răscoapte, în jurul bujorului deţinut succesiv la Miercurea Ciucului şi la Braşov. Călinescu îmi povestea că Cella venea regulat să-i facă scene cu leşin, ca să-l silească să dea drumul lui Nae... şi când nu venea îi trimitea scrisori ca să le facă să parvină iubitului...

Şi pe când iubitul se îndeletnicea cu studii filosofice, la umbră şi „sub auspiciis Regi", pe când Cella leşina, d-ra Lucuţa fura pianul din vila lui Nae de la Băneasa, *ca să nu-l poată folosi noua ibovnică când se vor înapoia cu toţii acasă!* Ce vicleim... şi ce bordel!

Citesc în *Temps*, şi s-au publicat în mai toate ziarele străine, informaţii cu privire la atentatul descoperit la timp, în ajunul Bobotezei. Toată lumea în Bucureşti vorbeşte de cele întâmplate şi povesteşte după obiceiul pământului de zece ori mai mult decât a fost. Fiindcă Ministerul de Interne nu dă nici o informaţie şi ziarele noastre sunt mute. Am atras atenţia lui Călinescu asupra acestei greşite tăceri, şi a convenit şi dânsul că opinia publică trebuia lămurită. A lămurit-o azi-dimineaţă printr-un comunicat care nu lămureşte nimic şi încurcă şi puţinul ce se ştia... Mai bine nu mai dădeau nici un comunicat, decât să-l dea cum l-au dat!

Mişcare în diplomaţie, aşa cum pare hotărâtă: Lecca la Praga, în locul lui Cruţescu — Barcianu la Rio în locul lui Lecca — Nanu la Helsinki în locul vacant — Vălimărescu în locul lui Nanu la Buenos Aires — Filotti la Sofia în locul vacant. Ghiţă Cruţescu, la Protocol, în locul lui Grigorcea avansat secretar general. Posturile de la Chile şi de la Geneva s-ar suprima... Mai rămân Ambasadele noi de chivernisit...

Se zice că Cehoslovacia ar cere restituirea oraşelor Munkacs şi Uzhod şi că Germania ar favoriza această cerere. Atacurile şi tulburările

din jurul acestor orașe, din ultima vreme, ar fi avut de scop să dovedească precaritatea posesiunii unguresti...

La Roma a apărut aseară comunicatul final cu privire la vizita miniștrilor englezi. Comunicatul nu spune nimic, dar acoperă vădit cu cuvinte prietenești rezultatul negativ al vizitei. Situația între ambele țări rămâne, după vizită, exact cum a fost înainte de vizită. Cu un adaus: fiecare parte e acum lămurită despre ce vrea și poate cealaltă. Dârzenia francezilor, solidaritatea englezilor cu ei, indiferența germană — orice s-ar zice — față de revendicările italiene, au domolit mult „fuga“ Ducelui și a oamenilor săi. Lui Mussolini i s-a frânt în mână și jucăria spaniolă. Ultima ofensivă a lui Franco trebuia să reușească și să pună aproape sfârșit războiului din Spania în ajunul sosirii lui Chamberlain la Roma. Față de victoria trupelor naționaliste asigurată, Ducele ar fi putut manevra cu voluntarii italieni din Spania, și ceva cu retragerea lor, ceva cu amenințarea unui nou front fascist în coastele Franței, să obțină oarecare avantaje de la englezi. Ofensiva lui Franco a ratat însă. Deși naționaliștii au ajuns până la Tortosa, guvernamentalii au rezistat șocului și pe frontul Cataloniei nimic esențial nu s-a schimbat. Pierderile suferite pe acest front sunt întrucâtva chiar compensate pentru guvernamentali prin succesele de pe frontul din Estramadura...

Natural, presa italiană continuă să mențină toate pretențiile italiene, dar pe un ton mult mai puțin vehement — și amenințările au încetat.

Din partea Franței, compania de Suez a dat răspunsul ei cererilor italiene printr-un „jos labele“, pronunțat fără menajamente, în ultima ședință a consiliului de administrație al companiei.

---

15 ianuarie. (Seara). Petrecut ziua la Sinaia. O vreme încântătoare. Sub lumina unui soare de primăvară, munții albi de zăpadă străluceau pe cerul albastru. Lume puțină. Întreținerea drumurilor mizerabilă. Cum să vină străinii să-și rupă picioarele la doi pași de Cazinou și de Palace-Hotel?

Zăpadă multă pe vârfurile și pe coamele munților, dar pe poale puțină. Amatorii de ski se plâng; nici la Predeal n-ar fi mai bine.

Până aproape de Ploiești câmpul e încă acoperit. De acolo și până la Câmpina nu mai e zăpadă deloc, iar de la Câmpina începe iarăși.

Italienii sunt superlativi din fire și la această însușire a rasei se mai adaugă de când cu fascismul necesitatea succeselor continue, pentru menținerea opiniei publice într-o stare de extaz perpetuu și totalitar...

Iată de ce *Agenția Stefani* ne anunță că conferințele anglo-italiene de la Roma „au fost un triumf diplomatic" pentru Guvernul Ducelui... S-ar putea spune că italienii se mulțumesc cu puțin!

Mai aproape de adevăr, dar încă politicos a fost Chamberlain la plecarea sa din Roma: „N-am semnat acorduri, dar am ajuns la o înțelegere reciprocă a punctelor noastre de vedere..."

Presa engleză pune lucrurile la punct, indicând că *explicațiile* de la Roma au dus la un rezultat negativ.

Presa germană — și faptul e simptomatic — a primit instrucțiuni să se abțină de la orice comentariu.

Alt fapt simptomatic: presa franceză e mulțumită.

Cu toate pretențiile lor, e probabil că italienii se vor mulțumi cu „triumful diplomatic" pe care l-au înregistrat la Roma.

Dar italienii mai sunt și oameni *subțiri* — și Ducele are un adversar intern la pândă care nu e nimic mai puțin decât „Casa Savoia": mi-e frică ca 1939 să nu însemne un început de declin pentru fascism.

Chamberlain a plecat spre Londra, iar Halifax la Geneva unde va întâlni pe Bonnet. Consiliul S.D.N.! Cine se mai gândea la el! Bonnet și Halifax și-au dat întâlnire la Geneva, după Roma, ca să mai învioreze atmosfera în jurul „muribundei"! Dar cum stăm noi? Cehoslovacia reprezenta în Consiliu, anul acesta, cele 3 State ale Micii Înțelegeri... *Guid nunc?*"

Consiliul de Miniștri francez s-a întrunit pentru a discuta și fixa posibilități de înviorare pentru comerțul Franței cu Iugoslavia și cu România. Misiunea economică franceză (cu Alphand și Champin) care a studiat astă-toamnă situația în România, Bulgaria și Iugoslavia a făcut oarecare propuneri pe care Guvernul francez urmează să și le însușească sau nu. Pentru noi, măsurile propuse sunt de un interes limitat...

Costică Stoeanovici a ținut o conferință asupra noului nostru Cod de Comerț[1], la Facultatea de Drept din Paris. Conferința a avut loc în ziua de 12 ianuarie, în prezența decanului facultății, G. Rivert, a directorilor Institutului de Drept Comparat, și a unui mare număr de notabilități juristice. Bre, Bre! Sau am ajuns noi lucru mare, fără să ne dăm seama — sau a căzut Facultatea de Drept din Paris cam jos...

Naționaliștii spanioli au mai făcut un salt înainte și au tăiat șoseaua Barcelona–Valencia ce aleargă de-a lungul coastei. Trupele franchiste

[1] Cel cu buclucul, dat Consiliului Superior Economic spre revizuire...

sunt înspre Sud la 45 kilometri de Valencia şi înspre Nord la 35 de Tarragona...

Civilizaţii:

Copiii bolnavi de scarlatină trebuie ridicaţi şi izolaţi într-un local special. Aşa sta scris în carte, de mult. Acum măsura se aplică, de o fi - n-o fi *unde* să se izoleze micii bolnavi. Dar un om de genialitatea domnului general doctor Marinescu nu se putea mulţumi cu atât, şi d-sa a ordonat ca *pretutindeni* să fie izolaţi şi copiii care au venit în contact cu cei bolnavi.

Şi acum, iată ce s-a întâmplat la *Popeşti Leordeni,* comună suburbană a Bucureştiului:

Un copil al unui francez, maistru la o fabrică de mătase din localitate, s-a îmbolnăvit şi fiind declarat *suspect* de scarlatină a fost imediat izolat la infirmeria specială a comunei. Cei trei fraţi ai lui, copilaşi între 5 şi 10 ani, au fost însă izolaţi şi ei fiindcă veniseră în contact cu suspectul. Rezultatul inverventiei sanitare a fost următorul: *suspectul, nu avea scarlatină şi a fost trimis acasă — dar din cei 3 fraţi ai lui unul a căpătat scarlatină* (contractată probabil de la un camarad de izolare) *şi a murit, altul angină difterică şi al 3-lea o pneumonie*!!! Părinţii înnebuniţi veghează la căpătâiul celor doi copii şi vorbesc să împuşte pe domnul doctor general. Apoi dacă asemenea sălbăticii se pot întâmpla la o împuşcătură de capitala ţării, ce trebuie să fie prin satele pierdute la sute de kilometri?

Aşa e cu toate la noi: intenţii bune — rezultate dezastruoase! Prea vrem să urcăm repede pe scara civilizaţiei.

---

16 ianuarie. În fine, un mare succes naţionalist în Spania: Tarragona (oraş de 350 000 locuitori, al 2-lea oraş industrial din Spania), Rens şi Valls au fost ocupate de trupele franchiste. Înaintarea acestor trupe s-a făcut tocmai în momentul în care ofensiva naţionalistă părea împotmolită, ceea ce dovedeşte o prăbuşire a frontului republican. Barcelona e la 90 kilometri de Tarragona. Regimul comunist a intrat în agonie... Prada de război luată de naţionalişti în ultimele zile e imensă: arme, muniţii, prizonieri şi mai ales la Tarragona — aprovizionări. Locurile cucerite sunt din cele mai bogate ale Spaniei.

Ne apropiem de sfârşitul războiului civil...

Daladier a făcut un bun discurs înaintea Comitetului Executiv al Partidului Radical-Socialist. Primul-ministru a subliniat sincronismul între tulburările interne şi greutăţile externe. În ziua în care Uzinele Renault au fost ocupate şi s-a încercat greva generală — la Roma, în

Cameră, a avut loc manifestaţia cunoscută în contra Franţei. Concluzii trebuiesc trase din asemenea evenimente. Franţa are dreptul să ceară să fie apărată, în afară şi înăuntru. Franţa nu vrea să pericliteze pacea, dar nu va ceda o palmă din teritoriul ei.

Ca şi Statele Unite, Anglia a trimis Japoniei o notă foarte energică prin care declară că nu admite modificări *unilaterale* la tratatele şi convenţiile existente privitoare la China — dar că e gata să discute anumite posibile modificări ale acestor convenţii întrucât asemenea modificări n-ar atinge drepturile câştigate înainte de amestecul Japoniei în afacerile Chinei.

Iugoslavia a generalizat controlul exportului şi importului, până aci mărginit, pentru ţările cu care Statul vecin n-avea convenţii speciale, la vreo 40 de articole. Iugoslavia a renunţat în acelaşi timp să susţină cursul mărcii (fixat la 14 dinari şi ceva), lăsându-l la libera negociere, din cauza prea multor cereri de schimb din mărci în dinari. Merge bine pretutindeni...

În Ungaria situaţia continuă să fie tulbure. Guvernul se zbate pe două fronturi: pe cel intern îl freacă o crâncenă opoziţie în frunte cu Bethlen şi cu toţi magnaţii pe tema reformelor agrare — pe cel extern îl freacă cehoslovacii şi ucrainenii, care vor să dovedească că graniţa a fost rău trasă şi să mai recupereze câteva oraşe, cu ajutorul Germaniei...
Csaki a plecat la Berlin, să pareze cel puţin una din ameninţările ce apasă greu asupra liniştirii spiritelor, în regatul Sfântului Ştefan...

Noua orientare:
Mulţumită organizărilor aeronautice germane, cehoslovace, ungare şi române — de la „Lufthansa" până la „Lares"— linia aeriană Berlin – Praga – Budapesta – Bucureşti, deja proiectată anul trecut, va fi inaugurată în primăvară şi deservită de cele mai moderne şi confortabile aeroplane.

F.R.N. a ţinut ieri două întruniri, la Galaţi şi la Timişoara. La Galaţi au fost Ralea şi Gafencu. E ciudat ce otrăviţi sunt tinerii aceştia! Gafencu n-a putut să uite că a fost „şef" naţional-ţărănist la Covurlui şi a vorbit oamenilor săi ca pe vremea veche. Ralea nu s-a lăsat mai pe jos, şi i-a scăpat chiar expresia fericită de „front popular" în locul „Frontului R.N."! La Timişoara n-a fost nimeni de la Centru. Au trăncănit toţi episcopii regiunii, de toate riturile. Interesant a fost faptul că pentru prima dată s-au integrat şi şvabii într-o manifestaţie politică românească.

Calvarul lui Israel:

Nu e de ajuns că ovreii sunt trataţi în Germania şi în Italia cum sunt trataţi, că Iugoslavia nu-i mai lasă să treacă pe teritoriul ei, că Elveţia şi Anglia nu-i mai lasă să se instaleze pe teritoriul lor, că Statele Unite — care îi adoră — a oprit orice imigraţie israelită —, că în Ungaria şi Polonia au fost excluşi din toate funcţiile şi îndeletnicirile, fără să mai vorbim de România — iată şi Danzigul că-şi bate joc de ei. Telegramele ne informează că toţi jidanii din oraşul liber vor fi expulzaţi! Deocamdată au şi fost expulzaţi 1 000!

Fiul miliardarului american Dodge (proprietarul firmei de automobile cu acelaşi nume) s-a căsătorit acum câteva luni cu dactilografa lui, miss Laurine — şi scurtă vreme după căsătorie a murit într-un accident, de automobil bineînţeles. Tribunalele americane au acordat d-nei Laurine Dodge suma de 1 100 000 livre sterline, pentru drepturile ei la moştenire. De la o maşină de scris la peste un miliard lei avere, în câteva luni — iată o frumoasă carieră!

Cea care a denunţat pe Nae Ionescu („Regele Carol va termina ca Vodă Brâncoveanu cu capul tăiat") a fost prietena noastră Georgeta Cancicov. Fraza a fost pronunţată la dejun la Filip şi Cella Lahovari, dejun la care au mai luat parte şi Georgeta şi Nae. D-na Cancicov a plecat de la Cella urlând: „Nu vreau să omoare pe Regele meu, nu vreau să omoare pe Regele meu!" Şi s-a dus drept la Armand Călinescu. A doua zi a plecat la Paris, după bărbatu-său care pornise acum câteva săptămâni la drum, singur — aşa încât Cella n-a mai putut să o prindă să se răfuiască cu dânsa „rostro et unguibus". Pe de altă parte se zice că Nae Ionescu ar fi vorbit din ordin cum a vorbit şi în faţa d-nei Cancicov, *ca să fie reinternat,* deoarece *ştie dânsul* că se vor întâmpla curând *lucruri teribile,* şi că prefera să fie în asemenea momente la adăpost de orice bănuială... Ca în basme!

Despre: „romanul" său cu Cella se mai spune că Nae era gata să plece în Germania şi că Cella hotărâse să-l însoţească. Prevenise chiar pe bărbatu-său Filip, mărturisindu-i numai o prietenie platonică pentru Nae, o nevoie sufletească pe care era decisă să o satisfacă — gata să meargă până la divorţ în cazul nenorocit în care cel mai Lahovari dintre Filipi n-ar fi consimţit... Dar cel mai Lahovari dintre Filipi, consimţise — când arestarea lui Nae a venit să strice toate planurile bătrânilor porumbei! O fi ?

---

17 ianuarie. Acum trei zile funcţionarii de la Radio s-au întrunit într-o agapă colegială cu directorul lor Sărăţeanu şi cu membrii Consi-

liului de Administrație. Cu acest prilej, Pamfil Șeicaru, membru în Consiliul de Administrație, într-o violentă alocuțiune a atacat pe toți miniștrii și în special pe Cancicov pe care l-a tratat de „idiot" — totul în stupefacția auditoriului compus din oameni smeriți. Ritmul dictaturii, nimic de zis...

Witzleben înapoiat de la Berlin povestește că acolo atmosfera față de noi continuă să fie deplorabilă. Ea e creată de reprezentanții partidului, *cu voia lui Hitler*, împotriva celor de la Guvern (Göring și ai lui, Ribbentrop) care-și dau seama de prostia unei asemenea acțiuni. Witzleben îmi confirmă chestiunea decorațiilor, care n-a transpirat încă aci, în București. S-a vorbit numai foarte vag despre un presupus refuz al nemților de a primi decorațiile conferite de Rege cu prilejul opririi sale în Germania[1]. Faptele sunt mai grave și Gafencu care a dejunat la mine mi-a confirmat la rândul său cele spuse de Witzleben. Nu e vorba de un refuz de a primi decorațiile, care au fost primite când au fost date, ci de o restituire ritoasă, ceea ce e mai grav. După ce Regele a decorat pe demnitarii germani, în perioada de dragoste, Guvernul Reichului a hotărât să decoreze cu ordinul nemțesc pe Voievodul Mihai; decretul a întârziat însă, și a intervenit uciderea lui Codreanu. După acest eveniment, Cancelaria germană a socotit că decorarea Prințului român nu mai putea apărea în ziarele nemțești, și a renunțat să-i mai dea curs. În consecință, (??) s-a hotărât și restituirea decorațiilor românești... Regele a fost foarte afectat de acest gest, și tot ce s-a putut obține de la Berlin a fost să nu se dea publicitate gestului ofensator care încurcă astăzi mai mult situația decât a încurcat-o acum câteva săptămâni uciderea lui Codreanu... La înverșunarea nemților a contribuit mult licheaua de Conradi, care, văzându-și influența amenințată, atât prin atitudinea sașilor și șvabilor hotărâți să se strângă în jurul F.R.N.-ului, cât și prin conflictul său cu ministrul Fabricius, a făcut ce a putut ca să încurce toate ițele. La Berlin, povestește mai departe Witzleben, cei în drept au început să-și dea seama de intrigile lui Conradi, și îndepărtarea sa ar fi în principiu hotărâtă, dar nu poate fi efectuată acum după ce în conflictul său cu Fabricius, i s-a dat dreptate lui, căci o avea. Witzleben crede a ști că și Fabricius va fi schimbat. Deocamdată se vor înapoia și unul și altul la București, dar zilele lor sunt numărate, printre noi se zice...

Ca să contribui și eu după mijloacele mele la lămurirea situației, am scris o scrisoare lui Wohlthat în legătură cu cele vorbite de mine cu

---

[1] Au fost decorați Göring, Ribbentrop, Neurath, Wohlthat etc.

dânsul şi cu Göring în noiembrie. Să vedem ce răspunde. Am scris scrisoarea în înţelegere cu Gafencu, convenind însă cu dânsul ca oficial să o ignore. Iată textul ei:[1]

„Mult stimate domnule Wohlthat,

Din lunga şi cuprinzătoarea convorbire pe care am avut-o în noiembrie cu feldmareşalul Göring, din declaraţiile absolut categorice pe care excelenţa sa a binevoit să mi le facă, am tras concluzia logică şi firească, că nici o piedică şi nici o dificultate nu stau în calea unei strânse colaborări între Germania şi România în domeniul economic şi politic.

După întâlnirea Majestăţii Sale Regele, cu prilejul şederii sale în Germania, cu Führerul şi feldmareşalul Göring, această convingere, dacă mai era posibil, s-a întărit. Înţelegerea dintre conducătorii celor două ţări a fost deplină.

Între timp a trebuit să constat însă, spre cea mai mare consternare, că relaţiile atât de fericite şi utile stabilite între Germania şi România au fost date brusc peste cap, în urma unor evenimente care n-au nici o legătură cu raporturile dintre cele două ţări.

Din toate cele spuse mie de feldmareşalul Göring, din toate cele comunicate M.S. Regelui de către Führer ca şi de către feldmareşal, rezultă limpede şi fără echivoc că era în interesul Germaniei ca pe Nistru să se afle o Românie puternică. Spre a crea o Românie puternică, era necesar ca Regele Carol să fie lăsat să-şi ducă la bun sfârşit programul început. Un amestec din afară în treburile României trebuia să pară o greşeală. Această greşeală a fost totuşi comisă.

Pe de altă parte, şi măsurile luate de Guvern contra Gărzii de Fier au fost greşit apreciate la Berlin, datorită unor informaţii tendenţioase. Măsurile Guvernului nu s-au produs pentru că Garda de Fier şi-a manifestat simpatia faţă de Germania, ci pentru că ea a făcut din asasinat şi teroare, din violenţă şi nelegalitate un crez politic al ei, şi ameninţa să ducă ţara, prin propaganda sa cu caracter mistic, într-o stare de anarhie.

Cea mai bună dovadă a faptului, că acţiunea iniţiată de Guvern, sub conducerea Regelui, în legătură cu prietenia cu Germania, este cea mai indicată, este împrejurarea că ieri Partidul German condus de domnul Fabricius — după cum se ştie, conducătorul germanilor din Ardeal — s-a înscris în totalitatea ei în Frontul Renaşterii Naţionale, creat sub auspiciile M.S.

Iar dacă lucrurile stau aşa, să-mi fie permis să pun întrebarea: cum este posibil ca interese atât de mari să fie compromise de lucruri atât de mărunte, ca cuvântul unui Rege să cântărească cât cel al primului venit?

[1] În manuscris scrisoarea este în limba germană.

Iertați-mi, mult stimate domnule Wohlthat, această scrisoare atât de lungă, care se explică numai prin dorința mea fierbinte de a vedea realizată colaborarea dintre Germania și România, în acord cu liniile fundamentale ale politicii noastre externe. Știu că și dumneavoastră sunteți un mare partizan al acestei colaborări și câteva cuvinte lămuritoare din partea dvs ar reprezenta pentru mine o prețioasă încurajare.

Profit cu plăcere de această ocazie spre a vă transmite cele mai bune urări, și rămân etc. etc.

C.A.

Folosesc acest prilej spre a recomanda bunăvoinței dvs pe domnul ministru Radu Crutescu, directorul secției politice a Ministerului Afacerilor Externe, trimis cu o misiune la Berlin.

Sfaturile dvs îi vor fi foarte prețioase.

Vă mulțumesc mult încă o dată în prealabil".

C.A.

Convenisem și cu Radu Crutescu să-l recomand lui Wohlthat, ca prin el să se apropie de sufletul lui Göring. Să vedem ce va da și scrisoarea mea.

Ungurii ne-au luat-o înainte. Csaki, Externul maghiar, e la Berlin, primit cu alai, și înțelegerea ce trebuia să se facă cu noi, după convorbirile din noiembrie, se face cu ungurii. Toate prostiile se plătesc și răzbunările lui Micky-Mouse ne costă scump...

Informazione Diplomatica trage concluziile vizitei lui Chamberlain la Roma într-un articol scris, zice-se, de însuși Mussolini. În acest articol, foarte măsurat, foarte calm, ni se explică că raporturile dintre Italia și Anglia fiind reglate prin acordul din aprilie trecut, *nimic nou nu mai putea fi tratat și încheiat acum* (!!!).

În ce privește pacea Europei, Italia ca și Anglia vor să o consolideze pe cât se poate, pe bază de *dreptate* și de *prevedere*. E singura aluzie la revendicările cu care Ducele a amenințat, nu demult, Franța! Cu privire la Spania, articolul afirmă că Italia nu-și va retrage voluntarii până nu-i vor retrage și celelalte națiuni (de pe frontul guvernamental) și nu se va recunoaște generalului Franco calitatea de beligerant.

O altă foaie *Il Telegrafo*, ziarul lui Ciano, a găsit o soluție conflictului italo-francez: doi oameni de încredere ai ambelor popoare să discute între ei și să fixeze condițiile unui acord pe care apoi cele două popoare să-l primească fără rezerve. Italia posedă un asemenea om, Franța din nenorocire, nu!

Generalul Blanc a fost numit ministru de Război în Guvernul tunisian. Pentru prima dată, de la stabilirea protectoratului, un general francez ocupă acest post. Se zice că Beiul Tunisului ar fi înghițit cu greu numirea...

Pe când naționaliștii iau Tarragona și înaintează val-vârtej spre Barcelona, Consiliul S.D.N. discută la Geneva despre retragerea voluntarilor! Ridicol! Și mai ridicole sunt declarațiile d-lui Bonnet, care afirmă în ședință că rezultatele acțiunii pentru retragerea voluntarilor sunt satisfăcătoare și că Franța va continua *acțiunea ei umanitară* în Spania! Prietenii Franței din Barcelona trebuie să guste în momentele de față amărăciunea acelorași sentimente pe care le-au gustat deja în septembrie, alți prieteni devotați ai democrației și ai Franței. Noroc pentru Franța că și cehii și comuniștii din Barcelona sunt antipatici....

La Geneva, autoritățile locale au interzis putoarei de madam Tabouis o conferință pe care voia să o țină asupra raporturilor franco-italiene. Încep și elvețienii să fie oameni de gust — și de bun-simț.

Ieri la ora 6 seara, sfeștania Athenée-Palasului reorganizat și refăcut, cu banii Băncii Românești în a cărei proprietate a rămas...

Nunțiul Cassulo a poftit pe domnul ministru Gafencu la ceai. Domnul ministru Gafencu-Papuc a uitat că Nunții nu poftesc cucoane și a răspuns: „Vom veni cu plăcere, nevastă-mea și cu mine“. Nunțiul a mulțumit domnului ministru, dar a adăugat: „Pour Madame, je ne peux faire que des prières!“ Delicios, fiind vorba de Nouchette, căci are nevoie de multe rugăciuni, biata fată ca să o ierte Dumnezeu!

Afacerea „Stelei“ nemaisfârșindu-se, am reclamat prin Urdăreanu lui Vodă. Iamandi a fost chemat și a avut îndrăzneala să afirme că „Steaua“ a frustat Statul cu peste 500 de milioane, când în realitate nu l-a frustat cu nimic și toată afacerea nu e decât o înscenare a consorțiului Valjean–Gross–Dorel Dumitrescu și, Doamne iartă-mă, cu complicitatea lui Iamandi.

Dar nu mă las, și canaliile vor sfârși prin a fi puse cu nasul în propriile dejecții...

Din sacul lui Blumenfeld:

1) Mitiță Constantinescu va fi numit la Finanțe în locul lui Cancicov care părăsește Guvernul (am auzit și eu).

2) În locul lui Mitiță va fi numit Bujoiu (am auzit și eu).

3) La Ministerul Armamentului va fi numit Victor Slăvescu (nu cred).

4) La Preşedinţia Consiliului, după 24 ianuarie, va fi numit... A.C. Cuza (!!!) (cred şi mai puţin!).

Ovreii sun „afolaţi". Visează de Cuza şi ziua în amiaza-mare! „Filderman (în dezacord cu Blumenfeld) mi-a afirmat că Cuza şi fiu-său vor fi trimişi în misiune în Germania să studieze măsurile luate de Hitler împotriva jidănilor şi posibilităţile de colonizare a „alor noştri" (în Germania?). Ei, aceasta se mai poate!

Blumenfeld mi-a mai povestit că „din ordin superior" *s-au cercetat* la Banca Românească şi la Banca Oraşului din Chişinău safurile ovreilor! Blumenfeld era indignat! De ce? Aşa se practică sub orice dictatură, aşa a făcut Racovski în 1918 la Odessa. Numai că Racovski a luat şi banii pe când oamenii lui Charmant i-au lăsat. Tot e mai bună dictatura de dreapta decât cea de stânga!

Milcoveanu, tatăl, a venit la mine, *trimis de Iorga*, să mă roage să cer Regelui graţierea lui Milcoveanu junior. Iorga i-a spus *că sunt singurul om care pot obţine ceva de la Rege*! Până unde merge ura paranoicului dobitoc!

---

18 ianuarie. Am primit aseară într-un plic un manifest adresat „Majestăţii Sale Regelui" şi semnat de toată şleahta gogo-cuzistă, cu „preşedintele suprem A.C. Cuza" şi cu „preşedintele activ Istrate Micescu" în frunte. Nu lipsesc nici caraghioşi ca Tilică Ioanid, Ioaniţescu & co şi Sân Giorgiu! Fostul partid redivius sub camuflarea titulaturii de „Uniunea Conştiinţei Naţionale"! Semnatarii trag limbi Regelui, se declară din adâncă convingere („conştiinţa" lor!) alături de *acţiunea pornită* de Majestatea Sa (care?), dar nu numai că nu se înscriu („cu sila", cum zic ei!) în F.R.N., dar mai înjură cât pot pe unii membri ai Guvernului (citiţi: Armand Călinescu)...

Aşa hal de dictatură mai rar! Maniu trimite oamenilor sub plic manifeste răzvrătite, Iorga înjură la Academie şi de pe catedră, naţional-ţărăniştii pun firmă „culturală" şi iată cum şi gogo-cuziştii au „Uniunea de conştiinţă", fără să mai vorbim de liberali... Frumos „partid unic" constituit prin decret Regal!

Călinescu, chemat la telefon, mi-a părut amărât. El pretinde că „combinaţia" de la Iaşi n-a fost încurajată pe sub mâna *de Sus*, cum se pretinde de unii, că dimpotrivă Vodă e nemulţumit de ce s-a făcut şi că a autorizat pe ministrul de Interne să nu permită publicarea manifestului şi să confişte pe cât va putea exemplarele ce se răspândesc clandestin. Atât? Puţin lucru. Ce facem cu legea care urmăreşte manifes-

tările politice clandestine? Călinescu a fost de acord cu mine că trebuie să constituim cât de neîntârziat organele Frontului. Iată un caz în care Frontul ar trebui să intervină și să provoace urmăririle. Nenorocită țară, tot a lui Hübsch ai rămas!

Goangă-Ștefănescu, rectorul ucis de la Cluj, care moare de aproape 2 luni de zile, s-a făcut bine. Peste câteva zile părăsește sanatoriul. Poate că vor scăpa și asasinii lui cu viață...

Se anunță vizita lui Ribbentrop la Varșovia. Acțiunea Germaniei în centrul și în estul Europei rămâne după cum se vede vigilentă. Poate că ne va ierta Berlinul și pe noi, și ne va înjuga până în cele din urmă la carul lui Hitler.

Dl Lucien Psichari, un nepot al lui Anatole France, a deschis un muzeu la proprietatea defunctului Maestru la Bachellerie lângă Tours. Muzeul va conține obiecte rămase de pe urma marelui scriitor, manuscrisele sale, ciorapi și ghete vechi.

La Leningrad, ex Petrograd, ex Petersburg a izbucnit greva în marile fabrici din cauza unei scăderi de salarii cu 15% și a unei sporiri de muncă cu 25%. Peste 25 000 de lucrători *au ocupat* uzinele. E prima grevă, de la instaurarea regimului bolșevic... Semn rău? Carență de autoritate în tot cazul — și carențele de autoritate într-un regim despotic nu sunt de obicei un semn bun...

În Spania, naționaliștii înaintează repede spre Barcelona. Entuziasmul este pe atât de mare în rândurile franchiste pe cât e de mare depresiunea în cele guvernamentale. Barcelona a făcut să răsune un S.O.S. puternic, adresat Statelor democratice, dar mai ales Franței vecine. În Franța, discuție mare la Cameră pe chestiunea unei eventuale intervenții. Nimeni n-a fost pentru, nici chiar Blum. Au protestat însă toți, mai ales Blum, împotriva intervenției italiene... Italia și Germania au făcut cunoscut pe de altă parte că o intervenție fățișă în favoarea Barcelonei din partea unei Puteri străine ar putea duce la cele mai grave consecințe... Ce e mai trist pentru lichelele din Barcelona, e că Anglia e hotărât împotriva oricărei intervenții... Anglia vrea să se termine mai iute cu afacerea spaniolă, și nu vrea să se termine cu izbânda comuniștilor... Fără Anglia, e mai mult ca sigur că Franța nu se va mișca.

---

19 ianuarie. Prin vizita lui Csaky la Berlin, Ungaria s-a încadrat definitiv în sfera de interese germane. La sfârșitul vizitei s-a dat un comu-

nicat oficial şi Csaky a făcut declaraţii presei. Comunicatul e curată literatură şi nu spune lucru mare; declaraţiile lui Csaky sunt însă mai interesante. După ce-şi exprimă admiraţia pentru al III-lea Reich, ministrul de Externe unguresc se întinde lung asupra relaţiilor Ungariei cu *vecinii săi* (adică şi cu noi) pe care le vrea cât se poate de paşnice şi prieteneşti, şi protestează energic împotriva afirmaţiilor unor ziare franţuzeşti care au bănuit că înţelegerile de la Berlin ar putea fi îndreptate împotriva acestor *vecini* ai Regatului Sfântului Ştefan. Ca şi Germania, Ungaria nu vrea decât să consolideze pacea în Europa Centrală şi înspre Orient...

Camera franceză şi Guvernul englez s-au pronunţat împotriva intervenţiei în Spania. În Camera franceză, comisia armatei a dat un vot în acest sens, iar în Anglia Chamberlain a răspuns lui Attlee, printr-o scrisoare dată publicităţii, că o intervenţie în favoarea republicanilor ar avea drept consecinţe complicaţii de o gravitate de neprevăzut, a căror răspundere Guvernul M. Sale e hotărât să nu şi-o însuşească.

Regele Suediei a luat masa la dl Barbu Constantinescu, ministrul nostru la Stockholm. Se vede că Majestatea Sa şi-a adus aminte că nu e decât un simplu Bernadotte...

Un deputat des Bouches du Rhone, dl André Daher a depus pe biroul Camerei franceze un proiect de moţiune pentru compectarea titulaturii Preşedintelui Republicii, care să se numească de acum înainte: *Preşedintele Republicii şi al Imperiului Francez.* Fanteziile mussoliniene sunt contagioase, nu sunt francezii degeaba latini! Un pas înainte şi vom avea: Preşedinte al Republicii şi Împărat al Franţei de peste Mări!

De câtăva vreme au avut loc o serie de explozii pe teritoriul Angliei, la Londra şi în provincie, prin jurul centrelor populate. Exploziile n-au ucis însă întâmplător pe nimeni. După investigaţiile Poliţiei aceste explozii ar fi opera asociaţiei iredentiste şi revoluţionare intitulată „Armata republicană irlandeză". Scârbos neam de oameni, care nu se mai astâmpără, irlandezii.

Profesorul (!) Ciang Peng Ciun, membru în Guvernul chinez, a sosit la Londra şi a declarat că China se pregăteşte la a doua parte a războiului cu Japonia, care nu se poate termina decât prin înfrângerea insularilor. Dl profesor e într-adevăr foarte optimist, d-sa afirmă că China dispune încă de 240 divizii intacte (?) de câte 10 000 de oameni fiecare

şi că pierderile beligeranţilor care la începutul războiului au fost de 1 japonez pentru 3 chinezi, sunt acum dimpotrivă de 1 chinez pentru 3 japonezi... Şi noi care credeam că războiul chino-japonez e pe sfârşite!

Victor Antonescu a demisionat din preşedinţia Asociaţiei ordinului „Virtutea Aeronautică de Război" (aşa am aflat că era, preşedinte!) şi Asociaţia a ales în locul lui pe Gregory Gafenko, „decorat cu Mihai Viteazul şi cu Virtutea Aeronautică de Război". Să ne trăiască! Cum a fost decorat Gregory cu Virtutea Aeronautică nu ştiu, dar ştiu cum a fost decorat cu Mihai Viteazul, şi iată cum: ca ofiţer observator şi însărcinat cu manipularea mitralierei s-a urcat într-un avion condus de un francez; ajunşi la înălţime au fost atacaţi de nemţi, şi cum mitraliera lor n-a funcţionat, au fugit. Graţie abilităţii franţuzului au scăpat, dar fuselajul aparatului a fost ciuruit de gloanţe. Aviatorii au scăpat neatinşti. Pe frontul francez, faptul nici n-ar fi fost consemnat; pe frontul nostru a produs un ecou. Tot e bună la ceva şi biata ţară românească!

Se zice că Regele Carol va fi oficial invitat să poftească în Italia. Se vorbeşte de vizita lui Ciano la Bucureşti (e acum în drum spre Belgrad). Dar câte nu se mai zic, şi de câte nu se mai vorbeşte!

Urdăreanu mi-a comunicat aseară că *s-au dat ordine* lui Iamandi ca afacerea „Steaua" să fie imediat terminată sau e un culpabil şi să fie dat numaidecât în judecată, sau nu e — şi în acest caz afacerea să fie clasată. Foarte bine, numai să execute putoarea de la Justiţie ordinul primit...

Au intrat şi maghiarii noştrii (în bloc) în F.R.N., şi li s-a acordat şi lor dreptul să întreţină „asociaţii culturale". Au şi întemeiat una sub preşedinţia lui N. Banfy (de la Bontida). Nu e bine. Cu saşii am mai priceput, a fost o lovitură dată lui Conradt şi naziştilor din România, care voiau să tulbure apele relaţiilor noastre cu Germania şi totodată o dovadă dată Berlinului că hitlerismul săsesc merge cu Regele, nu cu Zelea Codreanu... Cu ungurii n-avem însă nici în clin, nici în mânecă şi autorizaţia aceasta de a înfiinţa bisericuţe politice camuflate în asociaţii culturale e fatală ideii partidului unic. Iată că şi antisemiţii gogo-cuzisto-neoistratişti au profitat de dânsa ca să ridice „Uniunea Conştiinţei Naţionale"! Prost, prost...

Thierry, care a fost consilier de Ambasadă la Londra sub Saint-Aulaire, îmi povestea cât se arăta acesta de impulsiv în îndeplinirea funcţiilor sale. Ajunsese să se certe cu toată lumea. Într-o zi fiind în cabinetul

lordului Curzon (ministru de Externe), acesta i-a întins o notă în răspuns la o cerere franceză. Ambasadorul a citit-o, apoi cu un gest de supărare a mototolit-o şi a aruncat-o pe jos... Curzon nu l-a mai primit pe Saint Aulaire cât a mai stat acesta în fruntea Ambasadei. Am cunoscut şi noi la Iaşi, în timpul războiului, arţagurile lui Saint Aulaire! Dar ce om simpatic, ce cultură literară şi istorică, ce talent la vorbă şi la scris! Thierry mi-a mai povestit de când cu afacerea Oustric[1], Saint - Aulaire e un om prăbuşit. Deşi justiţia l-a scos curat din toate porcăriile băncii, omul nu mai îndrăzneşte să dea ochi cu nimeni. La „Cercle de l'Union" unde perora în toate zilele, nu mai pune piciorul. Nu merge decât la „Societé d'Histoire et Geographie", o filială a lui „Cercle de l'Union", dar se suie sus pe scara de serviciu... să nu-l vadă nimeni...

Şi mai e şi într-o mizerie cumplită şi plin de reumatism, ca vai de el!

De la Pangal:

Franco caută să se cotorosească de italieni. Acum că a câştigat pe trei sferturi războiul nu mai are nevoie de ei: Maurul şi-a făcut datoria, Maurul poate să plece. Italienii devin chiar jenanţi de acum înainte pentru Spania naţionalistă, pe care vor să o ţină sub tutelă şi inutilă, căci n-au parale şi Spania are nevoie de parale. După câte spune Pangal, generalul Franco s-ar pune la mezat: cu cine dă mai mult, cu acela va merge. Nu încape îndoială că va merge cu Anglia.

În ultimele consilii, generalii italieni nici n-au mai fost convocaţi; faptul a indispus adânc, la Roma.

Şeicaru la mine: foc şi pârjol! E furios că nu i s-a dat tipărirea *României*, care i se făgăduise şi care s-a lăsat tot la atelierele *Adevărului*. Ar fi comandat de 8 milioane linotipuri pentru tipărirea foii oficioase, cum i se ceruse, şi acum rămâne cu maşinile pe braţe şi cu scadenţele la uşă. Înjură de spurcă, Guvernul, pe Călinescu, pe Rege, pe Gafencu (concurenţa *Timpului*) şi ameninţă cu închiderea *Curentului* şi cu divulgarea turpitudinilor regimului, pe care le cunoaşte, şi dacă din câte mi-a enumerat numai jumătate sunt adevărate, ţi se face părul măciucă... După ce s-a calmat m-a rugat să intervin pe lângă Călinescu şi pe lângă Rege...

Am priceput şi rostul înjurăturilor de sâmbătă seara, de la Radio...

Făcut ieri o vizită Veturiei Goga, în noua lor casă, de lângă Tătărescu. O frumuseţe de casă, numai „calcio vecchio" pe ziduri şi lespezi

[1] Ca să-şi câştige o pâine, Saint - Aulaire primise să intre în Consiliul de administraţie al Băncii Oustric, fără să ştie în ce tovărăşie de escroci intrase...

de marmură pe jos. Mobile de artă pretutindeni, covoare, aparate electrice de toată frumusețea! Fericiți oameni care pot clădi așa de bogat și de frumos, cu nimic! Veturia, inconsolabilă, vrea să transforme această casă într-un muzeu „Goga". Face!

---

20 ianuarie. Ziarele de ieri anunță cu admirație „gestul sublim" (Sic) al doamnei Armand Călinescu, care „a îmbrăcat de sărbători 400 copii săraci din Argeș". „Sublime" au fost fondurile secrete de la Ministerul de Interne. Atât de sublime încât au permis d-nei Adela Armand Călinescu să „facă un tur" și dânsa pe la Paris, Monte Carlo și Londra... De ce exagerează tinerii noștri arviști? *Vor tot* — până și aureola de mironosiță pentru damele lor...

Ambasador la Belgrad va fi numit... Cădere! Lăsând la o parte numirile Franasovici și Tătărescu, care, să zicem că au avut o bază politică — singurii români pe care Majestatea Sa i-a găsit până acum destoinici pentru cea mai reprezentativă funcție a Statului sunt Grigorcea Boul și Cădere... Și o să mai fie numit peste câteva zile și Radu Djuvara cel Deștept. S-ar părea că Regele n-are decât un gând: să devalorizeze tot în biata noastră țară...

De-ale lui Iorga:

Pentru ziua de 24 Ianuarie, mareșalul Palatului a cerut decoraților cu ordinul Ferdinand să vestească dacă vin sau nu la recepția obișnuită. Iorga a răspuns: „Viu, ca ctitor al României vechi, ca să-mi întâlnesc tovarășii cu care am făurit România Mare. Voi sta însă la fund, ca să nu stânjenesc trepădușii și lichelele ce mișună în jurul Majestății Sale". Hotărât lucru, Apostolul e supărat rău pe Carol și pe „carolingieni", cum numește el clica din jurul Regelui...

Alta: în fiecare dimineață întreabă simpaticul domn profesor pe ai lui: „Eih, ați citit gazetele, ați văzut lista prizonierilor, cine s-a mai predat?" E vorba de zilnicele liste de înscriere la F.R.N.!!!! E bună.

Numirea noului ambasador francez la București a întârziat, fiindcă Paul Reynaud n-a vrut să treacă postul în buget (anul bugetar francez începe la 1 ianuarie) deoarece se angajase să nu sporească cheltuielile bugetare cu un franc — și acum trebuie o lege ca să se creeze postul și să se acorde creditul. Faptul va fi îndeplinit zilele acestea. Thierry speră, e chiar aproape sigur să fie numit el — dar iată că s-au ridicat și alți candidați: de la Baume și de la Croix (ministrul Franței la Praga) și se vorbește chiar la Paris de posibila numire a lui Guy la Chambre, actualul ministru al Aerului...

Ciano, ministru-ginere, a fost primit în Iugoslavia la Belje (ce o fi aia?) nu la Belgrad. Poftit la vânătoare de seniorul Stoiadinovici. Pe lângă vânat, Stoiadinovici a oferit oaspelui său entuziasm cu toptanul. Au delirat masele... aceleași mase care acum câțiva ani spurcau pe italieni în înjurături...

Scopul vizitei lui Ciano e să dezlipească definitiv Iugoslavia de politica „securității colective“ și de Geneva. Aceeași acțiune e urmărită de Italia în toată Europa Centrală și Orientală. În curând va veni și rândul nostru. Lucrările de apropiere au și început și sunt chiar înaintate: poftirea Regelui Carol la Roma, eventuala „descindere“ a lui Ciano la București etc. etc. Deocamdată (poimâine) sosește Puricelli cu o scrisoare misterioasă și cu numărul din *Illustrazione Italiana* consacrat Regelui...

Gazetele ungurești comentează favorabil numirea lui Gafencu la Externe și declarațiile lui. De asemenea, înscrierea Partidului Maghiar în F.R.N. Ele adaugă că „ultimele măsuri luate de România în favoarea minorităților au curățit terenul și au creat o atmosferă favorabilă unei posibilități de apropiere cu Ungaria“. Influența Berlinului...

În Germania, atacurile împotriva noastră au încetat. *Berliner Boersen Zeitung* analizează chiar într-un lung articol cuvântarea lui Gafencu de la Galați și laudă politica externă de curând (?) adoptată de România.

Teroriștii irlandezi continuă cu bombele lor în Anglia. Una a explodat în localitatea Tralee, la câțiva metri de casa în care se afla găzduit însuși fiul lui Neville Chamberlain — fără să atingă pe nimeni. Deși n-au făcut victime, toate aceste manifestări teroriste ating adânc spiritul englez de legalitate și opinia publică britanică își manifestă, sub diverse forme, indignarea.

Comisia Afacerilor Străine din Senatul Statelor Unite a respins ideea unei modificări a statutului actual al neutralității. Se știe că Roosevelt dorește să modifice acest statut în sensul unei posibilități de *intervenție indirectă* în războaiele ce s-ar putea ivi. După cum se vede Senatul vrea pe de o parte să mențină regimul actual de strictă neutralitate, și pe de alta să dea peste degete lui Roosevelt, cum i-a mai dat și altă dată...

Se zvonește cu tot mai multă insistență că Mitiță Constantinescu va trece la Ministerul de Finanțe, Bujoiu la Economia Națională și... Savu la Banca Națională (guvernator)!...

---

22 ianuarie. Ieri parastas de 6 luni la Curtea de Argeş, pentru Regina Maria... Vreme cețoasă şi rece — şi tristă, cum se cuvine pentru o asemenea ceremonie. Impresionantă, indiferența asistenţei, începând cu familia Regală (Regele, Elisabeta, Voievodul Mihai) pentru o femeie care a însemnat ceva în țara aceasta și abia s-a dus... La înălțimea momentului n-a fost decât Elena Perticari, care în prima jumătate a slujbei, cu ochii aţintiţi spre cer se răfuia cu cele nevăzute, iar în a doua jumătate, cu ochii pironiţi în pământ şi cu gândul la marți[1] căuta vădit mijloacele să înnoade prezentul cu trecutul... În afară de familia Regală, mai erau de față pe lângă autoritățile locale, Guvernul (în uniformă), Curtea şi două cucuvele — eu şi Mironescu. Exc. Sa Urdăreanu a binevoit să apară în uniforma F.R.N. ...

La înapoiere masă nesfârșită. Am stat la o măsuță cu Patriarhul şi cu nenea Ghiță Mironescu, mai zglobiu ca oricând și de o admirabilă inconştiență. Patriarhul mi-a mărturisit că *pleacă,* dar că nu ştie cine îl va înlocui. Regele e închis, și nu spune nimic.

Ne-a mai povestit şi istorioare de pe vremea când era episcop la Caransebeş. Printre altele ne-a dat amănunte interesante despre familia generalului Iacobici, ministrul Armamentului, ofițer subțire şi simpatic, moştenit din armata austro-ungară. Iacobici e descendentul unei vechi familii grănicereşti, cu sentimente curat românești. Tatăl său a fost colonel în armata crăiască și regimentul său se bucura de mare reputaţie în ce priveşte *arta de a defila*! O mătuşă a generalului nostru, căsătorită cu un Popovici şi apoi divorțată, stăpânea întreaga opinie românească în regiunea grănicerească şi 7 până la 8 000 de oameni votau la fiecare alegere după poruncile ei. Un bătrân sfătos din partea locului spunea că în tot județul Caraş-Severinului nu era decât un singur bărbat: d-na Iacobici!

Băiatul colonelului Iacobici, ajuns acum ministru în România întregită, a primit o excelentă educație şi a trecut în mod strălucit prin toate academiile militare austriece. Întrucât priveşte educația, cel puțin, se vede...

Fiul adoptiv al lui Vlahide, făcându-ne după masă imitații și discursuri „à al manière de...", foarte reușite (a imitat între altele pe Iorga și pe Petrovici), a venit vorba despre Nebun. Ne-am că..t toți pe el, dar am recunoscut cu toți prodigioasa lui putere de muncă şi cu acest prilej Patriarhul a lăsat să cadă această delicioasă formulă: „Asta dovedeşte că nu e român"! Până şi neaoşul țăran, fiul de opincar de la Toplița își dă seama de mediocritatea neamului nostru de corcituri...

---

[1] Elena Perticari, dejuna în fiecare marți la răposata Regină.

Ieri-dimineață a apărut pe neașteptate decretul cu alcătuirea Consiliului Superior, Directoratului și Secretariatului General al Frontului Renașterii Naționale. Convenisem cu Călinescu să ne sfătuim împreună asupra acestor numiri. Chiorul mi-a tras însă chiulul, ca o lichea ce e. Vineri dimineața m-am pomenit cu un telefon din partea lui prin care catadixea să mă prevină că-mi va trimite un sclav să-i dau lista „candidaților mei". La propunerea mea să vin la dânsul să discutăm, scroafa mi-a răspuns din copac că dimineața trebuia să meargă la Rege și după-amiază avea Consiliu de Miniștri. În ce privește Consiliul de Miniștri m-a mințit... Dacă n-aș fi fost decât eu în joc, l-aș fi trimis în portul Marsiliei — dar m-am gândit la prietenii mei credincioși și mi-am călcat demnitatea în picioare. Am dat lui Dragomirescu, de la cabinetul d-lui Armand, o listă de 17 persoane alese pe sprânceană — ceea ce față de 150 de locuri cred că nu era mult. Seara pe la ora 7, dl Armand mi-a telefonat să-mi spună că Regele a primit pe toți candidații mei afară de unul, al cărui nume nu și-l aduce aminte, fiindcă nu-l cunoaște. M-am declarat satisfăcut. Dar scârba mințea, căci ieri-dimineață în *Universul* am putut constata că din 17 nu numise decât 5, pe Christi, pe Radian, pe Tătaru, pe G. Apostolescu și pe G. Dinopol, toți în Consiliu, iar în Directorat nici unul.

Lăsând la o parte amorul meu propriu jignit, am avut părerea de rău să constat că criteriul numirilor a fost deplorabil. F.R.N. nu e chemat într-adevăr să joace, după Constituție și după înseși legea și statutele sale organice, un rol prea însemnat în conducerea efectivă a Statului și *principala sa menire e crearea unui spirit nou și realizarea unei adevărate renașteri naționale. Dar cine mai poate vorbi de primenire morală și națională* cu escroci și bandiți cunoscuți de toată lumea ca atare în fruntea bucatelor, cu un Bursan, cu un Nolică Tătărescu, cu un dr Banu în sfatul suprem al Frontului?

Încă o idee mare sabotată! Păcat, păcat!

Ce să mai spun de secretarii generali. Cu un agronom ca Cornățeanu, cu un intelectual ca Silviu Dragomir și un industriaș (o cât!) ca Vâlcovici vrea Majestatea Sa să organizeze „forțele sociale"? Îmi vine să râd...

În tren, ieri, spre Curtea de Argeș, am vorbit Chiorului cum eram în drept să-i vorbesc și i-am declarat rituos „că m-au pierdut și pe mine..." A încercat idiotul să se scuze și să se ascundă după Rege care... și pe aci și pe dincolo... i-am aruncat în față toată scârba ce mă cuprinsese...

Se vede că atitudinea mea l-a impresionat căci mi-a propus numaidecât (atât Consiliul cât și Directoratul nu erau complecte, se umpluse numai două treimi din locuri sau ceva mai mult) să-mi mai numească

trei: pe Ion Popovici de la Lugoj, pe dr I. Popa din Trei Scaune şi pe Şoneriu — iar pe Radian să-l pună în Directorat. I-am spus să facă cum o vrea şi i-am întors spatele...

Înapoiat de la Curtea de Argeş m-am dus drept la Jockey-Club unde avea loc balotajul lui Urdăreanu. Căderea lui ar fi fost o lovitură gravă pentru Societate, căci cu siguranţă, în asemenea caz, Regele ne-ar fi retras patronajul său. E probabil chiar că faţă de eşecul ministrului Casei Sale s-ar fi retras din fruntea Instituţiei. L-am scos; cum l-am scos nu ştiu în afară de mine decât Laptew, secretarul clubului Panaitescu şi servitorul de încredere, Ştefan...

Găsit ieri, la înapoiere în Bucureşti, următoarea telegramă din Berlin:
„Personal, amiciţii — Djuvara"
Nu convenisem cu Djuvara, căruia încredinţasem scrisoarea mea către Wohlthat — nimic, nici telegramă, nici scrisoare. Ce sens poate avea telegrama lui? Că *personal*, faţă de mine prietenie, dar faţă de Guvern sau de Ţara Românească, *nu*? Cine poate să descifreze enigmele unui imbecil? Întrebare pe care şi-a pus-o şi Gafencu, căruia am arătat telegrama aseară...

Întâlnit aseară la Jockey-Club alt diplomat român, pe Lecca, care vine de la Rio de Janeiro. De la dânsul am aflat că în lupta dintre păianjen şi şarpe, păianjenul omoară şarpele. E vorba bineînţeles de păianjenii monstruoşi şi veninoşi din Brazilia... Tot de la dânsul am mai aflat că şerpii cei buni mănâncă pe cei răi (veninoşi). „Hochinte resant!"*, cum zice neamţul!

Schacht a fost demis şi din direcţia (preşedinţia) Reichsbank-ului. Pretextul: unificarea „Comandamentului economic". Într-adevăr în locul său a fost numit Mitiţă Funk, ministrul Economiei Naţionale. În realitate, pe Schacht l-a mâncat „die Partei", faţă de care iscusitul financiar nu şi-a ascuns niciodată dispreţul... Hitler a scris însă lui Schacht o frumoasă scrisoare de mulţumiri pentru serviciile aduse şi l-a menţinut ca ministru al Reichului, fără portofoliu...

Incidentele de graniţă între Ungaria şi Cehoslovacia au fost lichidate. Probabil că o conferinţă va avea loc între reprezentanţii ambelor ţări pentru o înţelegere definitivă asupra tuturor greutăţilor ivite cu prilejul aplicării noii delimitări.

Chalkovski a fost la Berlin, unde l-a primit şi Hitler, cu tot alaiul. Au fost examinate şi rezolvate problemele relative la interesele germanilor

din Cehoslovacia şi la greutăţile Cehoslovaciei cu Ungaria. Vizita vasalului la suzeranul său...

Căpitanul Wiedemann, aghiotantul şi omul de încredere al lui Hitler, a fost numit consul general al Germaniei la San Francisco. Lumea se întreabă pentru ce? Şi-o fi luat căpitanul nasul la purtare, sau „l-au mâncat“ alţii — „partidul“, spre pildă?

Stoicescu (cel cu 82 de voturi contra 18 lui Mironescu) a fost confirmat rector al Universităţii din Bucureşti. Guvernul nici n-avea altceva de făcut decât să încaseze palma...

Presa engleză socoteşte că ultima vizită a lui Ciano în Iugoslavia a pecetluit nu numai complecta înfeudare a Iugoslaviei la Axă, dar că constituie încă un pas foarte însemnat înainte pe calea înfeudării întregii Europe Centrale şi Orientale. Italia ar fi acordat Iugoslaviei un credit de 1 miliard de dinari...

Se zvoneşte că în curând Bulgaria va adera şi dânsa la Înţelegerea Balcanică. Greu de crezut...

Propaganda noastră a zvârlit se vede din nou bani mulţi în Anglia, în Franţa şi în Belgia. Presa acestor ţări e din nou plină de articole ditirambice la adresa Regelui Carol şi a politicii sale „înţelepte şi abile“. La măsura de împăcare şi de apropiere de Germania, procedura nu-mi pare din cele mai fericite...

Naţionaliştii spanioli înaintează mereu spre Barcelona. Au ocupat Igualada şi Vendrell, două puncte importante ale liniei de apărare republicană. În linie dreaptă, Barcelona nu mai e decât la vreo 50 de kilometri de front.

Căile noastre ferate plimbă prin gări un tren de propagandă pentru demonstrarea întrebuinţării măştilor contra gazelor... Foarte frumos, numai că nimeni nu posedă măşti! Ţara lui Hübsch, pe toate liniile, e cazul să o spunem!

---

23 ianuarie. Împărat Napoleon Mussolini şi Kaiser Franz-Adolf Hitler se vor întâlni în curând la Schönbrunn... Palatul „a fost renovat“ (?), zic ziarele, în vederea acestui epocal eveniment...

Vizita lui Ciano în Iugoslavia luând sfârşit, un lung comunicat ne informează despre intimitatea raporturilor italo-iugoslave atât pe terenul

economic cât şi pe cel politic. O frază cam încurcată despre ţările vecine care „urmăresc scopuri favorabile înregistrate la Belgrad“, e pentru noi partea cea mai interesantă a comunicatului. Vădit, Iugoslavia a fost trasă în ţeapa Axei...

Dramele Mării: un aeroplan uriaş al lui „Imperial Airways“ a fost silit să amerizeze în Oceanul Atlantic, la 600 kilometri de insulele Bermude. Din 13 pasageri, au putut fi salvaţi 10 de vapoarele chemate prin S.O.S. Frigul fiind intens şi marea foarte rea, cei 10 pasageri salvaţi au fost găsiţi agăţaţi de epava avionului într-un astfel de hal de epuizare încât până acum n-au putut vorbi şi da amănunte despre cauzele accidentului. Te miri cum se mai găsesc amatori pentru călătoriile cu aeroplane...

Naţionaliştii spanioli au ajuns la 25 kilometri de Barcelona. Pe lângă Igualada, au mai cucerit şi Villanueva y Geltru şi Sitges, pe coastă, iar la nord o sumă de sate şi orăşele. De data asta, pare că „le commencement de la fin“...

Mussolini şi-a pierdut cumpătul. Să dea Dumnezeu să şi-l regăsească la Schönbrunn. Deocamdată ţine discursuri demagogice, mai demagogice ca sub cel mai electoral regim — şi înjură crunt — pe toţi inamicii fascismului. Cuprinde printre ei şi pe prietenul de recentă dată Chamberlain?

---

24 ianuarie. Unirea Principatelor. Te Deum la Mitropolie, diseară întrunirea membrilor Ordinului Ferdinand la Palat. În calitatea mea de trădător (sentinţa M. Sale Regelui Carol II!) mă abţin de la toate. „C'est toujours quelque chose de gagné“!

Duminică seara la banchetul lui Pamfil Şeicaru, la care m-am mărginit să trimit o scrisoare, Vaida s-a lăsat în scări şi a vorbit un ceas, ca o hahaleră ramolită şi nemulţumită. E nemulţumit el, e nemulţumit Ardealul, e nemulţumit poporul valah tot. De ce? Fiindcă nu e el, Vaida, prim-ministru! În cuvântarea lui, amestec de zahăr şi de sare, a avut şi câteva lucruri bune. Aşa când a declarat că „micii poney“ (!) din Partidul Naţional Ţărănesc l-au dat afară din partid fiindcă a îndrăznit să se îndepărteze de doctrinele democratice şi să se apropie de teoriile naţionaliste şi că astăzi vede cu mirare aceiaşi „poney“ galopând cu frenezie în jurul programului celui mai îndepărtat de democraţie şi mai apropiat de naţionalismul integral...

Aşa când a subliniat că „crisalidele de la Bădăcini au devenit fluturii regimului“ (aluzie la Jinga şi alţi membri ai „tineretului“ de pe lângă Maniu trecuţi la F.R.N.)... Mai puţin bine inspirată a fost încercarea sa de a preamări „jeniul“ lui Şeicaru şi de a lovi cu orice preţ în toţi miniştrii şi în Rege.

Ieşirea lui Vaida, aşa cum a fost, a impresionat însă opinia publică deja dezgustată de toate actele nesocotite ale pseudodictaturii noastre — şi a nemulţumit adânc *Sus*. Cu atât mai bine...

Nu se vorbeşte decât de remanierea Guvernului. În afară de trecerea lui Mitiţă la Finanţe şi de înlocuirea lui prin Bujoiu, mişcare ce pare sigură, câte nu se mai spun! Ba că Slăvescu Victor va fi numit la Armament în locul generalului Iacobici, ba că Ralea cedează locul lui Răduceanu şi va fi numit Ambasador la Atena (!!), ba că pleacă şi Ghelmegeanu şi Ionescu-Siseşti, ba că eu voi fi numit prim-ministru în locul Patriarhului!!! Dacă toate aceste zvonuri de numiri de miniştri noi vor fi tot atât de întemeiate ca cel despre numirea mea, apoi nu fac cinci parale... Se mai zice că Dombrowschi va fi numit „Rezistent Regal“ al Bucegilor, în locul lui Gane, iar primar al Bucureştilor sau Dobrescu (fostul) sau Caranfil, iar pentru locul de guvernator al Băncii Naţionale s-a vorbit întâi de Savu, apoi (de ieri) de viceguvernatorul Teodorescu...

Cecropid a avut o lungă conversaţie cu Madgearu care i-a povestit întrevederea sa cu Urdăreanu, când a fost să-i înmâneze faimosul memoriu „al Ardealului“ semnat de Maniu, Mihai Popovici şi Bocu. Urdăreanu l-ar fi întrebat „cum s-ar putea ieşi din impasul în care se găseau raporturile dintre Rege şi Maniu“— şi Madgearu insista asupra faptului că chestiunea i-a fost pusă de Urdăreanu, *şi că n-a adus-o el, Madgearu, în discuţie.* La întrebarea lui Urdăreanu Madgearu ar fi răspuns că are o soluţie a lui personală, pe care, dacă ar fi acceptată *Sus,* ar propune-o „prietenilor săi“ angajându-se sau să-i convingă, sau să tragă consecinţele insuccesului său şi în caz de nereuşită să-i părăsească. Soluţia sa era următoarea: 1) Regele nu trebuie să iasă învins din toate câte s-au întâmplat, prin urmare Constituţia „octroiată“ din februarie trecut trebuie să rămână în picioare; 2) În baza ei să se admită două partide (în loc de *unul*); 3) să se facă alegeri libere (??) şi să se constituie în concordanţă cu rezultatul lor, *un Guvern naţional !!* Urdăreanu a transmis Regelui „soluţia“ lui Madgearu (în realitate a lui Maniu!) şi consecinţa a fost că a doua zi Regele a semnat decretul pentru întemeierea partidului unic, a Frontului Renaşterii Naţionale.

Gongopol a trecut pe la mine să mă informeze că a dejunat cu Maniu care i-a spus că în situaţia actuală numai un Guvern Argetoianu ar putea descurca lucrurile. Cum, a uitat să indice.

Senatorul Puricelli, prietenul meu, e pentru trei zile la Bucureşti. A venit în baza poftirii pe care i-a făcut-o Regele la Paris, unde l-a întâlnit în hall-ul hotelului Meurice şi i-a spus: „Vino să mă vezi la Bucureşti, în ianuarie". Puricelli a sosit alaltăieri-seară şi azi la ora 3 1/2 va fi primit de Rege. Ieri seară i-am dat o masă la Jockey-Club, la care i-am poftit pe Gafencu, pe Urdăreanu, pe Ralea, pe Mocsoni etc. Regele l-a chemat ca să-i vorbească de problema drumurilor, de construcţii pentru muncitorime şi de o autostradă de la Triest la noi prin Iugoslavia. Dar Puricelli a mai primit — după câte mi-a spus — şi o însărcinare din partea Guvernului italian, anume să sondeze pe Majestatea Sa asupra oportunităţii unei vizite a Majestăţii Sale în Italia şi în caz afirmativ, să fixeze şi data. Invitaţia italiană ar veni numaidecât. Şi în fine Puricelli ar mai vrea să pună bazele definitive pentru întemeierea faimoasei societăţi „regulatoare" a schimburilor comerciale dintre Italia şi România, societate despre care am notat deja ceva în aceste însemnări.

Am stat ieri mult de vorbă cu Puricelli care mi-a spus lucruri interesante. Dezaprobă cu desăvârşire atitudinea Italiei în conflictul cu Franţa şi pretinde *că şi Mussolini ar fi nemulţumit de tot ce s-a întâmplat* (??). „Mussolini e un «amic sincer al Franţei» — spune Puricelli (şi-mi aduc aminte de declaraţia cam în doi peri pe care mi-a făcut-o mie Ducele în 1932: „La France n'a malheureusement en Italie qu'un seul ami, c'est moi!") dar din nenorocire n-are cu cine vorbi în Franţa. Guvernul francez nu reprezintă Franţa, Franţa pe care o cunoaştem şi o iubim toţi!" Şi subtilul italian mi-a povestit mai departe, că tot tămbălăul de la Cameră, tot scandalul din presă l-a organizat Starace, secretarul general al Partidului Fascist, un prost, care îşi va pierde probabil postul din cauza imprudenţei sale. Ziarul *Tevere* care a insultat atât de trivial Franţa[1] e condus de un escroc care i-a mâncat şi lui, lui Puricelli, peste 1 milion şi jumătate de lire ca să-l înjure apoi fără ruşine. „Dacă s-ar ivi un război între Italia şi Franţa, ceea ce din fericire este exclus — a continuat Puricelli — nici un italian din nordul peninsulei nu s-ar bate împotriva Franţei. S-ar bate numai «lazzaroni» din sud, şi ce ar fi în stare aceia să facă? Noi, cei din nord, n-am uitat ce datoreşte Italia Franţei... Corsica? Dar n-avem pietre destule? — Nissa? Ce să facem cu ea? Tunisia? Tot ce vrem e un statut omenos pentru cei 300 000 italieni care locuiesc acolo. Şi desigur că am mai vrea să ne în-

---

[1] „Am scuipat Franţa în faţă, dar Franţa nu merită nici măcar scuipatul nostru."

țelegem cu Franța asupra unei zone neutre în portul de la Djibouti și asupra unui control al căii ferate Djibouti — Addis–Abeba... Dar așa cum s-a procedat din cauza prostiei celor de sub ordinele lui Mussolini, cum să ne înțelegem? E o mare nenorocire că Ducele n-are decât proști în jurul său. Hitler are o mare superioritate asupra noastră în această privință: are un Stat Major excelent. Dacă nu se proceda la violențele de limbaj cunoscute, am fi avut probabil de partea noastră și Anglia, care ar fi făcut presiune asupra Franței pentru o înțelegere. Pe când așa am silit Anglia să facă bloc cu Franța împotriva revendicărilor noastre".

Puricelli mi-a vorbit cu mare admirație de Chamberlain, a cărui vizită ar fi făcut un efect enorm de liniștire a spiritelor la Roma... Primul-ministru englez ar fi evitat să ia angajamente, dar a luat totuși unul: pe acela de a face un mare împrumut Spaniei naționaliste îndată după restabilirea păcii. Cum Italia a investit în Spania circa 12 miliarde de lire, Ducele speră să reintre pe calea împrumutului englez în cel puțin 50% din această sumă... E bine înțeles că Italia s-a angajat la rândul ei *să nu păstreze nimic din ce ocupă în teritoriul spaniol* — nici Balearele, nici zona de concentrare ce i-a fost concedată de Franco în Maroc. Minele din nordul Spaniei vor rămâne în mâna englezilor și numai cele din sudul țării vor fi exploatate în tovărășie cu inițiative italiene...

Ziarele din Belgrad comentează comunicatul dat cu prilejul vizitei lui Ciano, și toate declară că în ce privește atitudinea Iugoslaviei față de Ungaria, *ea nu va fi hotărâtă decât în comună înțelegere cu România* — alianța cu România rămânând baza politicii iugoslave în bazinul dunărean. O înțelegere deplină iugoslavo–română asupra acestei politici va fi fapt săvârșit cu prilejul viitoarei conferințe a Înțelegerii Balcanice care va avea loc în București, în cursul lui februarie.

Italia ar fi țara cea mai bine înarmată cu submarine, cu un număr de 125 asemenea vase în serviciu. În 1942 Italia va avea 170 submarine. Dar câte va avea Anglia, Germania sau Statele Unite, la acea dată?

Directorul ziarului oficios *Pravda* din Moscova, numit Kalcov a fost arestat. O serie de execuții au mai avut loc. Luptă, bietul Stalin, luptă...

Spaniolii sunt hotărâți, de o parte și de alta a frontului, să revină la Monarhie. Numai asupra persoanei viitorului Rege nu sunt de acord, nici la Burgos, nici la Barcelona. Unii vor pe Don Juan, fiul mai mic al lui Alfons al XIII-lea, alții pe Prințul Louis de Bourbon-Parma care s-a căsătorit ieri cu principesa Maria, fiica Regelui Italiei; sunt în fine foarte puțini partizani și ai unei reînscăunări a Regelui Alfons.

Naţionaliştii înaintează mereu spre Barcelona, avangărzile lor au ajuns deja la Martorell, la 13 kilometri de oraş...

În Barcelona, Guvernul republican se pregăteşte deja de plecare. Oraşul e încontinuu bombardat, mai ales în regiunea portului. Dimitrov, preşedintele Kominternului de la Moscova, a cerut lui Stalin intervenţia Rusiei pe faţă în favoarea republicanilor. Stalin a refuzat însă să intervină. De asemenea, Guvernul francez a hotărât să rămână pe linia neintervenţiei, mulţumindu-se „să vegheze la respectarea integrităţii şi independenţei Spaniei după încetarea războiului civil". Nu va avea lucru mare de făcut...

---

25 ianuarie. Unele ziare engleze şi franceze anunţă o mobilizare italiană, în legătură cu evenimentele din Catalonia şi spre a face faţă unei eventuale intervenţii franceze (?). Autorităţile italiene dezmint orice mobilizare şi cred că confuzia e datorită faptului anumitor concentrări individuale, ce se fac în toţi anii pentru anumite specialităţi în vederea educaţiei tehnice a elementelor din rezervă. Pe de altă parte Berlinul dă cea mai categorică dezminţire zvonului după care Italia ar păstra pentru dânsa insulele Baleare şi Germania ar instala o bază în insulele Canare. „Tonto melio!"

Naţionaliştii spanioli au ocupat Manresa şi toate localităţile din sudul şi vestul Barcelonei. Trupele lui Franco au ajuns în mahalalele Barcelonei şi se aşteaptă predarea oraşului. Guvernul republican se pregăteşte să se mute în nordul Cataloniei, la Gerona, sau poate chiar la Figueras lângă graniţa franceză... Evacuarea arhivelor şi fuga unui mare număr de locuitori au început deja... Barcelona, după telegrama unui corespondent al Agenţiei Havas, ia deja aspecte de oraş abandonat...

Beck a făcut importante declaraţii asupra politicii externe poloneze.

Această politică se întemeiază pe:

1. Raporturi de bună vecinătate cu ţările limitrofe. De aici dorinţa celor mai bune relaţii atât cu Germania cât şi cu Rusia Sovietică.

2. Alianţele sincere şi strânse cu România şi cu Franţa.

3. Opunerea la orice hotărâre europeană luată fără consultarea Poloniei.

De mult n-a mai făcut Beck declaraţii atât de lămurite, dacă a făcut vreodată.

Presa iugoslavă, continuând să comenteze vizita lui Ciano, afirmă cu o unitate mişcătoare că Iugoslavia nu va face un pas de dragul Ungariei, fără o prealabilă şi completă înţelegere cu România.

Puricelli e foarte mulțumit de lunga audiență pe care i-a acordat-o ieri Regele. Au vorbit și de șosele și de construcții, dar mai ales de politică. Regele a afirmat lui Puricelli că vrea să strângă relațiile cu Italia cât de mult și a părut încântat să facă o vizită la Roma. Dar înainte, ar dori să vină un prinț italian — de preferință Principele de Piemonte — să asiste la a 100-a aniversare a nașterii Regelui Carol I, care se va celebra la 10 Mai. Regele ar vrea să întrunească în acea zi reprezentanți iluștri ai Franței, ai Germaniei și ai Italiei, cele trei Puteri sub oblăduirea cărora a fost întemeiată Dinastia română. Ar fi și un fericit prilej de întâlnire în trei... pe un teren neutru. Puricelli s-a însărcinat să obțină trimiterea d-lui Piemonte și în tot cazul Regele Carol va primi o poftire oficială la Roma. Italianul a mai vorbit Regelui și de planul lui cu Societatea româno-italiană pentru reglementarea schimburilor comerciale. Regele a primit cu mare plăcere și ideea întemeierii societății și propunerea președinției mele, făcută de Puricelli, căruia i-a spus: „C'este un conseiller des bons et des mauvais jours!"(??). Puricelli va merge la Roma să comunice consimțământul Regelui Carol și societatea va lua imediat ființă, zice el. Regele i-ar mai fi vorbit rău de Sola („c'etait un ennemi de la Roumanie") pe care l-a văzut plecând cu plăcere — și bine de Ghizi care îi e simpatic.

În materie de drumuri, a insistat și Regele pentru o autostradă Trieste–România prin Iugoslavia. Dar de unde parale, ca să o construiască?

Alaltăieri-seară, după masa pe care am dat-o lui Puricelli la Jockey-Club, Urdăreanu, Iorgu Ghica, Mih. Sturdza, Niculița și alții au jucat poker până la ora 7 1/2 dimineața. A fost o lovitură de 149 000 de lei, o întâlnire între Ghica și Sturdza!

De-ale lui Iorga:

Ieri-seară la Palat (recepția decoraților cu Ordinul Ferdinand) îi turuia gura paranoicului. Nu ataca direct (atât ar mai fi lipsit), dar povestea istorioare. Făcând aluzie la mantaua albă în care Regele a apărut învăluit la Te Deum-ul de la Anul Nou (pelerina Mihai Viteazul) și la talia pipernicițilot săi de miniștri, dl profesor spunea: „Eih, drrragă — Albă ca Zăpada și cei nouă pitici"[1]. Pe Călinescu nu-l chema decât „Țucălinescu", în râsetele asistenței și mai adăuga: „Eih drrragă — Hitler are pe Göring și Regele nostru pe Chiöring — să ne trăiască!" Plin de duh cum se vede, dl profesor!

[1] Un film care a avut un imens succes pretutindeni, un film desenat de Walt Disney, creatorul lui Micky Mouse.

Regele n-a schimbat, sus, decât câteva vorbe cu fiecare din cei prezenţi — conversaţii mai lungi a avut jos la bufet. Acolo a luat pe Vaida şi s-a întreţinut cu el timp de o jumătate de ceas, iar cu Iorga, ioc. Acum are să se dezlănţuiască, paranoicul!

După toate câte a spus de Rege — şi fie numai cât a spus la Academie — nu e de priceput ce mai caută dl Iorga la Palat. Când înjuri şi dai ghes, asta se numeşte *că faci şantaj*. Dar şi şantajul reuşeşte o dată, de două ori, de trei ori, şi sfârşeşte prin a nu mai prinde.

Candidatura lui Călinescu la preşedinţia Consiliului, care în timpii din urmă avea cele mai multe şanse (am consiliat-o şi eu astă-toamnă) dă de dificultăţi. Se pare că ar fi foarte prost primită în Germania. Şi aiurea. Atât timp cât nu se schimbă sistemul, cât timp se rămâne la dictatura-corcitură, fără scopuri bine determinate, fără metode, fără selecţie, fără sancţiuni, fără metode noi de guvernare într-un cuvânt — schimbările la preşedinţia Consiliului (?) sunt lipsite de orice importanţă. Ori e pus acolo un zero ca Patriarhul, ori e cucuţată o simplă slugă plecată ca Călinescu — tot una e.

Azi-noapte (informaţie Munizof) s-ar fi arestat nişte ofiţeri gardişti care organizau un complot împotriva Regelui. Al doilea de la Bobotează...

---

26 ianuarie. Un fapt care a trecut aproape neobservat; dar care totuşi nu e lipsit de oarecare importanţă: acum câteva zile Regele Faruc al Egiptului a fost proclamat *Kalif al Islamului*, titlu care căzuse o dată cu ultimul Sultan al Turciei. Proclamarea s-a făcut în prezenţa Emirului Feyçal, Moştenitorul Tronului lui Ibn Saud, stăpânitorul Meccei şi a Şeicului Hussein, Prinţ Moştenitor al Yemenului şi aşa-zisului „Napoleon al arabilor". Aceşti prinţi arabi sunt cei mai încăpăţânaţi reprezentanţi ai fanatismului musulman, şi gestul lor e simptomatic. Demnitatea de Kalif a pierdut ce e drept, în secolul trecut, mult din autoritatea ei, datorită slăbiciunii Sultanilor şi abuzului lor de putere cu care erau învestiţi, în favoarea politicii turceşti. Rămâne totuşi o bună parte din musulmani care va mai asculta de glasul Kalifului...

Naţionaliştii spanioli continuă încercuirea Barcelonei şi înaintează regulat. Guvernamentalii se retrag spre graniţa Franţei. Ocuparea Barcelonei de către trupele franchiste e o chestiune de câteva zile, sau chiar de ceasuri. Intrăm în ultima fază a războiului civil...

Germania intenţionează să nu mai plătească anuităţile şi dobânzile împrumuturilor Dawes şi Young, singurele pe care le plătea de altmin-

teri. Cel de-al III-lea Reich socoteşte că Germania a plătit până acum Franţei 500 milioane livre sterline, şi Angliei 125, şi că e destul.

Ribbentrop a sosit la Varşovia. Vizita înseamnă confirmarea acordurilor din 1934. *Daily Telegraph*, specializat în ştirile senzaţionale dar nu destul de bine controlate, pretinde că vizita lui Ribbentrop are de scop secret dar principal, să rupă Polonia din alianţa franceză...

Cutremur catastrofal în Chile. Zeci de mii de victime...

Vicedictatorul nostru s-a hotărât în fine să lămurească publicul asupra exploziilor din 7 ianuarie (strada Oarcă) şi din zilele trecute (şoseaua Gării de Est). Ziarele de azi-dimineaţă dau amănunte aproape complecte. Principalul vinovat, un locotenent Dumitrescu Nicolae din Direcţia chimică militară, a fost arestat noaptea trecută (el e ofiţerul despre care vorbeşte însemnarea mea de ieri), a făcut mărturisiri complecte, apoi s-a sinucis (?) Pregătirea maşinilor infernale ar fi fost poruncită de conducerea (?) Gărzii de Fier... Printre cei arestaţi e şi un director de la Societatea petroliferă „Redevenţa“, un Popescu oarecare.

---

27 ianuarie. Marele eveniment de ieri e ocuparea Barcelonei de către naţionalişti... Nimeni, cred că nici chiar Franco nu se aştepta ca lucrurile să meargă atât de repede. Toată lumea credea că roşii vor rezista în Barcelona şi că oraşul va trebui să fie cucerit stradă cu stradă. În fapt n-a fost nici o rezistenţă, trupele franchiste au intrat în metropola Cataloniei fără nici o luptă, cu muzicile în fruntea regimentelor. Autorităţile şi trupele republicane s-au retras spre nord, spre frontiera franceză. Telegramele naţionaliste pretind că populaţia Barcelonei a făcut trupelor liberatoare o primire entuziastă, că steagurile franchiste fâlfâiau pretutindeni. O fi; poate că oamenii istoviţi şi înspăimântaţi de atâtea bombardamente şi-au dat seama *că virtual războiul era terminat...*

Entuziasmul a fost enorm la Burgos cum era şi natural, după marea victorie pecetluită ieri prin căderea Barcelonei; a fost mare de asemenea şi la Roma, şi în toată Italia. Manifestaţii delirante au avut loc în piaţa Veneţia, şi Ducele a fost aclamat îndelung. În Germania ştirea a fost comentată de ziare cu bucurie dar entuziasmul poporului a fost nul. În Franţa ziarele de dreapta sunt entuziaste de fulgerătoarea ofensivă a lui Franco şi *cer crearea imediată a unei Ambasade la Burgos.* Cele de stânga cer o intervenţie diplomatică ca să se sfârşească vărsarea de sânge... Democraţia a devenit deodată filantropică. În Anglia, ca mai pretutindeni, sfârşitul războiului civil din Spania e privit ca o uşurare sufletească şi ca o îmbunătăţire a situaţiei politice generale.

Se zice că Mussolini ar fi hotărât să ceară o nouă conferinţă a celor 4 Mari Puteri, pentru reglementarea definitivă a afacerilor spaniole. Scopul urmărit de Duce ar fi întreit: 1) Să oprească noi vărsări de sânge; 2) Să se proclame poporul spaniol stăpân pe propria lui soartă, *cu consimţământul Italiei şi Germaniei*, care au făcut enorme sacrificii pentru triumful generalului Franco; 3) Să se stabilească că niciodată un Guvern comunist sau de Front Popular nu va fi tolerat nici în Catalonia nici la Madrid.

Se confirmă pe de altă parte că Franco e în pline negocieri cu Anglia pentru obţinerea capitalurilor necesare pentru refacerea Spaniei.

Un spanac italian: *Difesa della Rozza* publică o cartă etnografică a Occidentului european din care rezultă că majoritatea populaţiei e italiană până dincolo de Lyon şi aproape de Toulouse! Până unde poate duce patima!

Statele Unite deţin 58% din aurul lumii întregi; Anglia 12% şi Franţa 11%. În 1933, Statele Unite nu posedau decât 33% din aurul mondial...

Paul Reynaud, ministrul de Finanţe al Franţei, cere libertatea schimburilor şi comerţului de devize! Am astfel un aliat, şi ce aliat (nu îndrăznesc să zic un discipol, căci discipoli suntem amândoi, ai bunului-simţ!) în ţara lui Rist! Satisfacţie tardivă şi platonică!

Ieri după-amiază S.S. Patriarhul ne-a întrunit, conform invitaţiilor lansate, într-o primă şedinţă a Consiliului Superior al Frontului Renaşterii Naţionale. Au răspuns mulţi la chemare, sala Senatului era plină, şi Guvernul în păr. Dintre consilierii regali, Vaida, Mironescu, Balif şi cu mine. N-am mai recunoscut sala Senatului, complect refăcută. Lojile laterale au dispărut şi tribunele au fost masate în fund. Două singure busturi: Ionel Brătianu şi Mişu Pherechyde. Am ţinut astfel prima şedinţă a Consiliului F.R.N.-ului sub oblăduirea glorioaselor amintiri ale Partidului Liberal...

Şedinţa a fost lamentabilă. A început prin inevitabila sfeştanie. Doi popi şi o ceată de cântăreţi cu capete patibulare au îngânat rugăciuni un sfert de ceas. Apoi s-a urcat Patriarhul în scaunul prezidenţial şi a citit o peltea lungă. Miron Cristea s-a înfăţişat totdeauna până acum ca un cititor iscusit; vorba lui cădea lămurită şi ritmată. De data asta a citit cu greu, încurcat, cu opriri în mijlocul frazelor, fără glas — parcă-i era şi lui scârbă de ce citea. După Patriarh a luat cuvântul Garoflid, în numele agricultorilor şi a citit din nou discursul pe care-l repetă de 20 de ani... Îl auzeam pentru a nu ştiu câta oară. După Garoflid a venit la rând

Gherman, socialistul, în numele muncitorilor. A declarat că muncitorii socotesc că orice român trebuie să se preocupe pentru moment numai de existența și de apărarea Statului Național Român; că unirea tuturor este necesară, și că în vremuri atât de grele pun revendicările lor profesionale și sociale pe un plan secundar. Programul socialist nu va putea fi urmărit decât după ce Statul român va fi întărit și asigurat în existența lui.

După Gherman s-a suit la tribună Vâlcovici și ne-a făcut (în numele industriei!!!) un „discurs la Adresă" anost și nesfârșit. Timp de un ceas ne-a pisat cu „locuri comune" pe care le-am auzit deja o viață întreagă, de la tribunele defunctului Parlament. M-a exasperat, așa încât, n-am mai putut să ascult și pe Anibal Teodorescu (în numele intelectualilor!) care a vorbit în aceeași notă, și am plecat.

La ieșire, în sala de alături mă întâmpinau toți și mă întrebau: „Ce e asta? Suntem la Cameră?" În rezumat ședință perfect inutilă și trist debut al unei organizări politice fără vlagă și fără scop.

Seara a fost o masă „colegială" la Continental: nu m-am dus, să nu fiu tentat să vorbesc. Tot ce pot face în favoarea regimului actual e să tac!

Văzut după ședința F.R.N.-ului pe doctorul Angelescu la care m-am dus să-mi iscălească petiția pentru crearea unei Mitropolii în Oltenia. L-am găsit furios și foarte îngrijorat. Toate merg prost, în afară și înăuntru. Bineînțeles, toate ar merge bine dacă ar fi el prim-ministru sau măcar ministru... Mi-a vorbit despre furia lui Iorga care nu mai cunoaște margini de când Regele a vorbit o jumătate de ceas cu Vaida și deloc cu el, la recepția de marți de la Palat... Mi-a spus că trebuie numaidecât să formez eu un Guvern, căci numai eu aș putea scoate căruța din noroi și să împac țara cu Germania... și mi-a mai spus câte alte bazaconii.

Dar mi-a dat și două informații interesante: una că Atta Constantinescu s-a dus la Berlin să intervină prin Lipski, ambasadorul polonez, în favoarea unei împăciuiri — alta că Regele i-a spus marți seara că vrea să expulzeze pe Schickert, corespondentul D.N.B.-ului, care se amestecă prea mult în politica noastră internă. Atât ne mai lipsea, să expulzăm pe reprezentantul agenției oficiale germane de informații, ca să ne împăcăm cu Berlinul! Mi-am adus aminte că era joi, că Gafencu primea la Jockey-Club între orele 6 și 8 pe diplomații străini — am lăsat pe Angelescu și am alergat la club să opresc dacă mai era timp un act de nebunie. La Jockey am găsit și pe Urdăreanu și am preferat să vorbesc cu el. Mi-a spus că nu era vorba de expulzare, că a fost numai o amenințare ca să impresioneze pe Schickert, care se poartă foarte prost, *dar că nu va fi expulzat.* L-am rugat să spună Regelui *să nu mai*

arunce untdelemn pe foc, să o lase mai moale cu expulzările și cu împușcările (aluzie la „sinuciderea" locotenentului Dumitrescu[1] dacă vrea să ajungem la o înțelegere cu Berlinul. Urdăreanu a fost absolut de părerea mea și mi-a făgăduit că va interveni repede.

Nu știu dacă a intervenit, dar rezultatul l-am văzut în ziarele de azi-dimineață: a fost împușcat și Cristescu[2], fost profesor la liceul Lazăr și conferențiar la Universitate. Cristescu scăpase din tren, odată cu Alexandru Cantacuzino când au fost transportați de la Miercurea Ciucului la București pentru judecare. Condamnat în lipsă la 9 ani închisoare nu putuse fi găsit până ieri de Poliție. Cristescu era cu siguranță unul din cei mai activi gardiști și probabil că el conducea mișcarea de la dispariția lui Codreanu... *Gestul* Poliției o fi purces din imboldul preocupărilor interne — dar când *Völkischer Beobachter* publică cartea lui Zelea Codreanu „Către Legionari" și când vrem să ne împăcăm cu Germania, poate că *gestul* n-a fost tocmai socotit... Prea e expeditiv dl Armand în procedările d-sale!

Încât privește străduințele domnilor George Brătianu și Atta Constantinescu la Berlin, să dea Dumnezeu să reușească. Le cred însă inoportune. Ce amestecă pe Lipski („l'ami de notre ami Djuvara"!) în treburile noastre? Noua pereche comică, acești Pat și Pattachon diplomatici, cam pun picioarele în străchini!

Bichi Lupu Kostaki se laudă că e trimis în misie la Berlin să împace Germania cu România. „Înțelegi d-ta, Mackensen vorbește în memoriile sale de tot, prin urmare eu..." Și povestește asemenea lucruri secretarilor mei... Am rugat pe Gafencu să intervină pe lângă dânsul, să tacă cel puțin. Gafencu a sărit ca împușcat: „Cum? Ai crezut că puteam încredința o asemenea misiune lui Bichi? Știi d-ta ce sunt neamurile; ca să scap de el și de Florica (soția lui) i-am vorbit de o misiune din partea *Timpului*[3], să meargă undeva în Europa *să studieze situația locală* — în realitate să se plimbe. M-am gândit mai mult la Nissa și la Monte Carlo, decât la Berlin..." Gafencu era furios. Dar în realitate e lipsit de autoritate. Va să zică până acum se ocupă de împăcarea ambelor țări!: 1) aparatul oficial diplomatic român ca și cel german; 2) Eu; 3) Malaxa (a fost și el trimis la Berlin); 4) G. Brătianu și Atta Constantinescu; 5) Bichi Lupu Kostaki! Apoi dacă nu vom reuși, unul sau cu toții, e că țara românească n-are noroc!

Mare dezbatere în Camera franceză în jurul politicii externe. Bonnet și Daladier au făcut două discursuri bune, ferme dar totodată moderate

[1] La Senat, Călinescu-mi confirmase că n-a fost *sinucidere* ci *împușcare*.
[2] Nu trebuie confundat cu *popa* Cristescu, renegatul.
[3] Ziarul lui Gafencu.

față de insultele italiene. Camera le-a votat încrederea cu 374 de voturi contra 228. Despre noi, Bonnet a spus: „*căutăm* să păstrăm cele mai bune relații cu România". Înainte, enumerând alianțele Franței, *a omis România,* și în alt loc a vorbit de *negocierile economice* cu noi. Foarte bine, îmi era frică să nu ne strângă mai tare în brațe... ceea ce ne-ar fi îngreunat, între altele, negocierile cu Germania.

Înainte de a pleca Puricelli a văzut pe Mitiță Constantinescu, care primise *ordin* să-l primească. Impresia italianului: „Il ne sait rien et ne comprend rien..."; i-a anunțat totuși că România va participa și anul acesta la „Fiera di Milano", al cărui mare organizator este amicul Puricelli...

---

28 ianuarie. *Illustrazione Italiana* a scos un număr special închinat României și Regelui Carol. Numărul a fost tipărit cu ajutorul lui Puricelli și cu banii dați de el și adunați în parte de Șoneriu în țară. Autorizația Guvernului italian a fost destul de anevoioasă de obținut și nu s-a putut obține decât prin influența lui Puricelli. Articole despre latinitatea României, despre drepturile noastre asupra întregului teritoriu al Daciei etc. nu puteau fi pe placul ungurilor *mai ales într-o revistă italiană*. Deștepți, ungurii n-au făcut nici un demers la Roma și s-au mulțumit să cumpere (și să distrugă) toate numerele, cum au apărut! Șoneriu a comandat încă 1 000 de numere, livrabile la noi în România! În împrejurările de azi, publicarea acestui număr românesc al răspânditei reviste italiene ia o importanță politică însemnată.

Schickert, corespondentul lui D.N.B. (Deutscher Nachrichten Bureau) care era să fie expulzat, e omul care a pus la cale publicarea articolelor scandaloase contra Lupeascăi și a Regelui Carol apărute în ultima vreme în ziarele nemțești. De „noi" nu se poate atinge nimeni, „noi" suntem sacrosancți. De aci hotărârea de expulzare. Piară țara, ducă-se toate pe copcă, un singur lucru e important pe lume: d-na Lupescu, dl Carol și legăturile lor... Nenorocită țară! Acest Schickert se afla acum în urmă în Berlin și Legația noastră a refuzat să-i vizeze pașaportul pentru înapoiere la București. A intervenit atunci Gafencu *și a dat ordin special să se vizeze pașaportul.* Pentru această greșeală, Gafencu a fost pus la colț, în genunchi, în cabinetul lui Urdăreanu. D-na Lupescu, mai bună de inimă, a iertat pe Gregory și a fost chiar în persoană la ceaiul diplomatic pe care zisul Gregory l-a oferit în saloanele Nușetei. De rușinea diplomaților, Gregory a ascuns-o într-o odaie de sus, unde i-a aranjat un poker cu câțiva tovarăși scoși din lada cu gunoi...

La Graz, în Austria, două regimente locale s-au revoltat împotriva Reichului şi au pus stăpânire pe Administraţie. Reichul a trimis forţele necesare germane şi ordinea a fost restabilită! Germania nouă şi protestantă a înghiţit vechea şi catolica Austrie, dar nu o va mistui atât de uşor!

Naţionaliştii, stăpâni pe Barcelona, înaintează spre nord. În această direcţie au ocupat deja oraşul Mataro. La Barcelona şi în jurul Barcelonei, naţionaliştii au capturat imense cantităţi de muniţii, de provizii şi armament însemnat. Din fortăreaţa Montjuich au fost eliberaţi 1 500 de deţinuţi naţionalişti. Preşedintele Azana a fugit spre graniţa franceză şi se pretinde că ar fi luat cu dânsul 75 kilograme de bijuterii şi 30 kilograme de aur — furate din băncile din Barcelona.

Cehoslovacia a hotărât să recunoască „de jure" Guvernul generalului Franco. Franţa şi Anglia îl vor recunoaşte şi ele cât de curând, îndată ce voluntarii italieni vor începe să fie retraşi (?). După ce Guvernul francez va recunoaşte Guvernul naţionalist spaniol ca legitim, îi va remite şi aurul depus la Paris de Guvernul republican.

Din discursurile lui Bonnet şi al lui Daladier rezultă că Franţa ar dori o conferinţă internaţională, dar n-ar admite ideea italiană a unei conferinţe în patru (gen München) deoarece e hotărâtă să nu primească nici o mediaţie în conflictul ei cu Italia...

Cutremurul din Chile a fost din cele mari: se numără până acum vreo 30 000 de morţi şi vreo 50 000 de răniţi!

Cehoslovacia se gândeşte la o eventuală retragere din Societatea Naţiunilor. Până acum nu s-a hotărât la Praga, dar gestul e de aşteptat, dată fiind înfeudarea complectă a Cehoslovaciei faţă de Germania.

Simpaticul Csaki, ministrul de Externe al Ungariei, a făcut şi dânsul un lung expozeu în Parlament. Interesant pentru noi e numai ce a spus despre noi. A mărturisit că ultimele măsuri luate în favoarea minorităţilor din Ardeal au înlesnit mult o apropiere între Guvernele din Budapesta şi Bucureşti, pe care o doreşte. Ministrul maghiar n-a emis revendicări speciale în dauna noastră şi s-a mulţumit să agite numai problema minorităţilor...

În gara Ploieşti-Triaj, un tren de marfă s-a ciocnit cu un tren de petrol al Societăţii „Astra". Un cazan a explodat şi a provocat un incendiu

care a distrus ambele trenuri şi alte vagoane. Sunt mai mulţi morţi şi pagube de peste 50 de milioane...

Printre gardiştii arestaţi în ultima vreme e şi ginerele defunctului profesor Marinescu, neurologul imbecil. E un om înstărit şi-l cheamă Butu. Mai sunt şi alţi oameni cu stare, printre cei arestaţi şi te miri până în ce straturi a pătruns psihoza aceasta a legionarismului... E şi un şef de serviciu de la Casa Pădurilor şi câţi alţii.

Mi se spune că profesorul gardist Cristescu, răpus în mod atât de tragic, a fost găsit de Siguranţă cu totul întâmplător. Siguranţa îl căuta cu toţi agenţii ei, căci Cristescu devenise şeful Mişcării Gardiste de când scăpase din domiciliul forţat, şi înlocuise pe Zelea Codreanu mai întâi închis şi apoi ucis. Se vede însă că Cristescu nu era un prost, căci izbutise să se ascundă perfect de Poliţie, şi din umbră îndruma toată mişcarea de propagandă, ca şi pe cea teroristă...

Acum câteva zile, un anumit David, avocat (şi de altminteri creştin deşi-l chema David) surprins la amanta lui de soţul acesteia, s-a sinucis. Cel puţin aşa s-a spus. Poliţia bănuind că David ar fi putut fi împuşcat de soţul damei a făcut o descindere la inginerul Cristescu — căci aşa-l chema pe soţul încornorat — şi acolo a făcut câteva descoperiri interesante. A descoperit mai întâi că inginerul Cristescu era fratele gardistului Cristescu. A mai descoperit printre hârtiile inginerului şi adresa sau mai bine zis adresele gardistului, căci avea mai multe. Şi aşa s-a întâmplat ce trebuia să se întâmple...

În Directoratul F.R.N. a mai fost numit şi dl Helmuth Wolf, din partea minorităţii germane, iar în Consiliu alţi câţiva saşi şi şvabi.

Domnii membri fondatori ai F.R.N. au fost duşi ieri la Curtea de Argeş, să se bucure şi ei de un dejun pe gratis şi de sindrofia d-lor Călinescu, Mitiţă Constantinescu & Consorţi. Au fost plimbaţi la mormintele Regilor şi la biserica domnească, unde popa Nae „subsicritarul" le-a ţinut şi o conferinţă.

---

29 ianuarie. Profesorul Keramopulos a făcut o interesantă comunicare la Academia din Atena — interesantă pentru noi. Pentru prima dată se recunoaşte în mod oficial, în Grecia, *toată* importanţa populaţiei româneşti (cuţovalahe) în Pind şi în Epir. Dl Keramopulos enumeră toate comunele în care populaţia valahă există, fie în majoritate, fie în minoritate, mărturisind ca atare şi comunele până acum contestate. În continuare, profesorul K. explică cauzele scăderii populaţiei

cuţovalahe în ultimele două decenii prin emigrare şi le atribuie pe de o parte atracţiei etnice prin colonizarea Cadrilaterului, iar pe de alta concurenţei refugiaţilor greci din Asia Mică cărora li s-a înlesnit crearea de mari crescătorii de vite în Epir. Totuşi, după statisticile greceşti, n-ar fi emigrat mai mult de 4 000 de familii, adică vreo 20 000 de suflete. Profesorul Keramopulos se ridică, în comunicarea sa, şi împotriva teoriei lui Roessler (discontinuitatea elementului roman de partea stângă a Dunării prin retragerea tuturor coloniştilor romani, sub Aurelian, de partea dreaptă a Dunării — odată cu retragerea legiunilor), teorie pe care ungurii au adoptat-o într-un interes politic lesne de înţeles.

Comunicarea profesorului Keramopulos e primul şi singurul succes pe care-l înregistrăm de pe urma Înţelegerii Balcanice! Tot e ceva!

Ungurii au votat serviciul militar obligatoriu, de la 18 la 60 de ani, pentru toată lumea, inclusiv ovreii — chiar cei din categoriile cărora li s-au retras toate drepturile cetăţeneşti.

A murti Gheorghe Mihalache, fost învăţător şi deputat. A nu se confunda cu Ion Mihalache, fost şi el învăţător şi deputat, dar în plus ilustru om de Stat. A murit şi Nicu Corfescu, un nenorocit de tenor, unul din iniţiatorii Operei Româneşti şi care ne pisa în fiecare an cu bilete de concert. Înainte de a muri definitiv, a murit ani de zile de foame...

Macaronarii ameninţă. Glasuri oficiale din Italia afirmă că revendicările lor trebuie discutate. Dacă Franţa se încăpăţânează să nu stea de vorbă, apoi vor vorbi „tunurile italiene". Bietele tunuri italiene, de atât sunt în stare, să vorbească. Presa germană susţine pretenţiile italienilor, dar cu multă moderaţie.

Pe când cele două poluri ale Axei se agită în mişcări care sunt departe de a fi sincronice, pacifistul Chamberlain a ţinut la Birmingham, la o masă oferită de corporaţia giuvaergiilor (!!), o cuvântare ce cu drept cuvânt se poate numi „epocală" fiindcă pune definitiv la punct politica engleză. Premierul britanic afirmă încă o dată meritele politicii pe care a urmat-o şi pe care o va urma şi de aci înainte, şi anume de a face tot ce îi stă în putinţă pentru evitarea unui război ale cărui consecinţe, dată fiind tehnica de astăzi, ar fi incalculabile. Chamberlain mai afirmă că în septembrie trecut *pacea n-ar fi putut fi salvată fără concursul lui Mussolini* (??), şi că acest concurs, dânsul, Chamberlain, nu l-ar fi putut obţine fără Acordul anglo-italian din primăvara anului 1938 şi fără scrisoarea pe care a adresat-o Ducelui în august. Probabil că Chamberlain ştie prea bine că Hitler n-ar fi făcut niciodată război, că

intervenţia lui Mussolini era dinainte ticluită — dar a vrut să întindă un balsam pe rănile amorului propriu italian ce sângerează încă, faţă de succesele aliatului Hitler... Sir Neville a mărturisit că „înţelegerile“ sunt anevoioase de realizat şi că războaiele se pot declara mai uşor, căci pentru o înţelegere trebuie să fie cel puţin doi, pe când pentru un război e de ajuns unul — sofism enunţat pentru nevoile demonstraţiei întreprinse: greutatea sarcinii ce apasă pe umerii celor ce vor să salveze pacea cu orice preţ.

După ce a vorbit pe lung de străduinţele Angliei pentru menţinerea păcii — Chamberlain a întors foaia şi a enumerat tot ce a făcut Anglia de doi ani pentru armamentul ei şi a arătat tot ce va mai face în următorii doi ani... E într-adevăr impresionant, şi probabil că cei cu „elocinţa tunurilor“ vor fi impresionaţi şi ei, fără să mai amintim că un război se face înainte de toate cu *parale* şi că cei cu degetul în gură riscă să şi-l bage şi în ochi!

În mijlocul zăpăcelii provocate de năzbâtiile totalitarilor, discursul lui Chamberlain e bine venit.

Odată cu cuvintele de tărie şi de pace ne vine din Anglia şi vestea unei largi remanieri a Cabinetului. În fruntea mai multor departamente importante au fost puşi oamenii desemnaţi prin încrederea opiniei publice, lăsându-se pentru moment la o parte criteriile de partid. Refacerea Ministerului va întări şi ea poziţia lui Chamberlain, dovedind între altele că regimul nu e pe punctul să fie schimbat, cum s-a afirmat mult în unele cercuri politice engleze...

Printr-un decret-lege s-a creat un Consiliu Superior al Tarifelor şi Transporturilor. Reglementarea tarifelor şi problemelor de transport a fost astfel scoasă de la Căile ferate din mâna tehnicienilor şi conţopiştilor care nu o pricepeau decât din punctul de vedere strâmt al echilibrării bugetului şi dată pe mâna unor iniţiative mai independente. De câţiva ani nu cer eu această măsură! Bine că s-au îndurat să-mi fure şi această parte de program! Ca preşedinte al noului Consiliu a fost numit Garanfil (?). Consiliul Economic Superior a delegat pe Costică Angelescu, care vede clar în materie de tarife şi transporturi.

Gafencu pleacă la Belgrad, într-o vizită neoficială, ca să ia contact cu Stoiadinovici şi probabil printr-însul să mai lege un fir cu Berlinul. Numai să nu-şi bată sârbul joc de el...

La Journal din Paris crede a şti că Germania ar fi dispusă să garanteze frontierele Poloniei. Convenţia s-ar încheia pe 25 de ani.

Polonezii au înregistrat un mare succes prin hotărârea definitivă a Justiţiei, Copernic, care a murit în 1544, a fost declarat *polonez*. Născut la Thorn, în 1473, Koppernigk zis Copernic, era până acum reclamat şi de nemţi şi de polonezi. Rămâne să se mai pronunţe şi justiţia germană!

Lichidarea Misiunii franceze din Cehoslovacia s-a terminat. Mai rămăseseră trei ofiţeri francezi în Praga — au plecat şi aceştia. Nici un obstacol nu mai stă acum în calea influenţei germane în patria lui Massaryk şi a lui Beneş...

Cu schimbarea de comandament economico-financiar în Germania prin înlocuirea lui Schacht de către Funk, o nouă experienţă începe în Reich. Vechiul sistem caracterizat prin cursa emisiunii monetare după plusvaluta producţiei industriale nu mai merge. Randamentul întreprinderilor a căzut la aproape 2%, *fără nici o rezervă pentru amortizări.* Marile uzine şi până şi căile ferate au ajuns la o uzură îngrijorătoare a materialului care de ani de zile n-a mai fost înlocuit. O schimbare devenise indispensabilă. Schacht a preconizat o înţelegere economică cu Anglia pentru înviorarea stărilor economice germane pe de o parte prin aport de capital englezesc, pe de alta prin deschiderea de noi debuşeuri mondiale. Doctrina lui Schacht n-a fost însă acceptată. S-a păstrat sistemul autarhiei rămânând să se găsească salvarea în dezvoltarea raporturilor economice germane cu ţările Europei Centrale şi Orientale care pot oferi materii prime relativ ieftine şi debuşeuri destul de întinse, în schimb, pentru producţia industrială a Reichului. Viitorul va arăta dacă Schacht a avut sau nu dreptate...

---

30 ianuarie. Patimă politică: regimul hitlerist a dat unui regiment de S.S. numele lui Planeta, asasinul lui Dolfuss. Dar nu s-a mulţumit cu atât — şi a mai scos din capela expiatorie zidită ad-hoc sicriele conţinând rămăşiţele aceluiaşi nenorocit de Dolfuss şi ale fostului cancelar Seipel şi le-a îngropat în cimitirul comun... Nu mai rămânea decât să pună în locul lor rămăşiţele lui Planeta!

Faţă de revendicările italienilor, belgienii au vrut să ceară şi ei ceva. Dar neştiind ce, s-au dus să consulte pe Maken-Piss; acesta a răspuns numaidecât: „le Po!"

Cutremurul din Chile, după câte se constată acum, a fost cel mai grozav de 100 de ani încoace. Numărul victimelor trece de 100 000, sate şi oraşe întregi sunt distruse, pagubele se ridică la peste un miliard

de duros. După cutremur s-a dezlănţuit o ploaie catastrofală, ceea ce îngreunează enorm operaţiunile de salvare...

Profesorul Keramopulos, ale cărui sincere constatări cu privire la populaţia românească din Pind şi din Epir le-am înregistrat în aceste însemnări şi-a dat în petic. Din comunicarea lui complectă, sosită prin poştă, rezultă că nu s-a ridicat împotriva teoriei lui Roessler, că n-a recunoscut existenţa elementului cuţovalah în Macedonia, decât ca să afirme că zişii cuţovalahi *sunt greci care au uitat limba elenă şi au învăţat pe cea românească!!!!*

Mă miram şi eu!

„Timeo Donaos et dona ferentes" — vorba bătrânului!

Prin ordonanţă definitivă a judecătorului de instrucţie, Negrescu, Bărbulescu, Neguş şi alţi cloncani locali au fost scoşi din urmărire în afacerea fraudelor de la primăria Craiova. Au fost daţi în judecată numai doi funcţionari inferiori... Putea fi altfel, în ţara lui Hübsch? Parchetul, reprezentat probabil printr-un naiv, a făcut apel împotriva acestei neruşinate ordonanţe.

Refugiaţii spanioli de la Barcelona, funcţionari, partizani şi trupe au început să treacă graniţa franceză care le-a fost deschisă. Trec în mase; au trecut până acum mai multe mii şi se zice că sunt în total vreo 150 000. Pe toate drumurile ce duc spre frontieră îmbulzeala e grozavă, dezordinea, foamea şi disperarea domnesc. Oraşul Gerone, unde autorităţile republicane au făcut un popas, e bombardat toată ziua şi trenuri de răniţi se scurg către Franţa.

Naţionaliştii înaintează mereu spre Pirinei, reorganizând localităţile pe care le ocupă succesiv. La Barcelona s-au descoperit acte de cruzime săvârşite de roşii, îngrozitoare. Ele vor fi date publicităţii.

Discursul lui Chamberlain a reuşit să împace şi capra şi varza. El e favorabil comentat atât în Franţa cât şi în Italia. Italienii continuă totuşi cu ameninţările şi cu revendicările lor, pe calea presei, căci, oficial, până acum Italia s-a mulţumit să denunţe convenţia franco-italiană din 1935. Calmul Guvernului francez înnebuneşte însă cercurile fasciste şi aşa se explică violenţa de limbaj a nesocotiţilor de la Roma.

În Germania, *Völkischer Beobachter* susţine, dar cu forme moderate, *principiul* revendicărilor italiene. Interesant va fi discursul pe care Hitler îl va rosti diseară în faţa Reichstagului, pentru a 6-a aniversare a înscăunării regimului nazist.

Vaida e otrăvit de tot: „Bine dom'le, tineri, tineri — nu zic, dar ce? numai tineri sunt în țara asta? Mi-e foarte simpatic Mickiduță[1], l-am ajutat mult și eu — dar să creadă că numai el poate dicta în țara asta, pardon! Auzi că acum vrea să fie și prim-ministru! Poftim! Apoi să ne ierte, *că nu e steag — ci numai ciucure!*" E bună! Pentru Vaida toate chestiunile se reduc la chestiuni personale: tu, eu, el, ei! Nu l-am auzit făcând nici un reproș asupra metodelor întrebuințate, asupra lipsei de logică și de oportunitate în măsurile luate — totul se reduce pentru dânsul la numiri și la persoane. Și așa sunt toți: mârâie Vaida, mârâie Iorga, mârâie dr. Angelescu, mârâie Tătărescu, urlă Maniu — fă-i prim-miniștri și vor găsi că toate merg pe roate! Au încă toți toxina politicianistă în vine!

Cu ce se ocupă Regele în aceste vremuri de grea cumpănă? Cu „Regulamentul pentru purtarea însemnelor de către vasele de război decorate"!!! Cum să fie steagul de pupă (culorile ordinului), cum să fie cel din proră, unde să fie reprodusă „în relief" decorația (sub nume) etc., etc. Atât ne lipsea, că încolo le-am rezolvat pe toate! Avem și o marină glorioasă, și vase decorate de nu știu ce să facem cu ele! Ar fi mai bine să avem vase, fie și nedecorate, și încă și mai bine să avem *drumuri* — decât vase!

Toată tevatura în jurul schimbărilor în Guvern s-a liniștit. Cancicov e mai bine și se zice că nu mai demisionează. Așa încât — nenorocire — Mitiță Constantinescu rămâne la Economia Națională. Sunt dezolat, mă bucuram deja să am în fruntea acestui Departament pe Bujoiu, cu care, ca președinte al Consiliului Economic Superior m-aș fi înțeles foarte bine. Pe când cu Mitiță...

„Remanierea" se va reduce după cât se spune la adăugarea câtorva subsecretari de Stat ardeleni... și poate la numirea lui Zigre, ofticosul din Oradea Mare la Departamentul Cultelor în locul lui Colan. Și prim-ministeriatul lui Călinescu și transferarea lui Ghelmegeanu la Agricultură în locul lui Sisești trimis acasă, par combinații abandonate... Călinescu ar fi voit să scape pe Ghelmegeanu de Comunicații, unde n-a reușit, și să numească în locul lui pe Savu... Planuri, planuri...

Sub Maniu a domnit familia Boilă în Ardeal, acum domnește familia Dragomir: dl Silviu e la minorități, Savu e cumnatul lui, Zigre văr cu nevastă-sa, Scridon (!!) care va fi numit subsecretar e și dânsul o iubită rudă (pe lângă că e și o secătură). În afară de Scridon se zice că vor fi numiți subsecretari junele Jinga și mai puțin junele Mihail Șerban (să

[1] Armand Călinescu — zis și Micki Mouse.

facem plăcere şi lui Vaida!). Oamenii de bun-simţ se întreabă pentru ce s-a schimbat regimul nostru politic — pentru asta?

---

31 ianuarie. Discursul lui Hitler de ieri-seară n-a pus foc Europei, după cum se aşteptau adversarii săi. Führerul a fost chiar pacific, pe cât putea să fie de pacific un om violent şi rău crescut. A tras în ovrei, a dat cu laba în democraţi, a tratat de idioţi pe nemţii care au dus politica Germaniei înainte de dânsul — dar în rezumat a căutat să împace pe toată lumea şi s-a declarat pentru pace şi pentru dezarmare într-o oarecare măsură. Cea mai mare parte a discursului a fost închinată prea măririi operei îndeplinite de nazism în cei 6 ani de guvernare care se încheiau ieri, şi mai ales succeselor din anul 1938. Trebuie recunoscut că avea cu ce să se mândrească.

Hitler a pus şi problema coloniilor, dar a pus-o pacific, ca repararea unor mari nedreptăţi. În ce priveşte Italia a spus minimul ce putea spune; a proclamat încă o dată solidaritatea ambelor popoare şi a declarat că Germania va fi alături de aliata sa, *dacă aceasta ar fi atacată...* Despre noi nimic rău sau în doi peri: ne-a clasat printre Statele amice cu care Germania vrea să încheie convenţii economice. Singurul punct de meditat pentru noi, e pasajul de specială amiciţie faţă de Ungaria, în opoziţie cu tot ce-mi spusese Göring în noiembrie. A bătut şaua ca să priceapă iapa... Hitler a mărturisit în cuvântarea sa şi starea de criză economică gravă prin care trece Germania, dar a afirmat că va învinge această criză — că a şi învins-o deja...

Într-un cuvânt, discursul de aseară n-a înrăutăţit situaţia politică europeană, ba poate că a mai liniştit-o chiar.

Fabricius s-a înapoiat la post ieri. Nu ştiu cu ce a venit. Dar din câte am aflat de la ataşatul aerului german cred că mergem spre o aplanare a conflictului. George Brătianu, care se vâră totdeauna în tărâţe, pleacă din nou la Berlin. „La mouche de boche“.

Deputatul Brand, din Parlamentul suedez, a cerut Premiul Nobel al Păcii pentru Hitler... atât mai lipsea!

În Camera bulgărească s-a cerut României cedarea Dobrogei. De ce n-ar cere şi bulgarii ceva? Cu acest prilej am fost copios înjuraţi de prietenii noştri de peste Dunăre...

Naţionaliştii spanioli înaintează în Catalonia spre Pirinei. Au ajuns aproape de Vich. La graniţa franceză, o adevărată tragedie cu refugiaţii care sosesc istoviţi şi morţi de foame. Pe drumurile care duc spre graniţă e o astfel de învălmăşeală, încât nu se poate înainta. Ambasadorul

Franţei, Henri, care trebuia să treacă în Franţa să confere cu autorităţile franceze cu privire la refugiaţi n-a putut răzbi şi a trebuit să ia calea mării... În Franţa majoritatea cercurilor politice cer trimiterea imediată a unui ambasador la Burgos. Se vorbeşte chiar de Malvy... care ar fi bine cu Franco!

La Puigcerda, în Munţii Cataloniei a fost o încercare de insurecţie comunistă. Naţionaliştii au înăbuşit-o imediat.

———

Primit ieri vizita lui Madgearu... A venit să-mi vorbească de o destindere deşi e convins de falimentul regimului, prin urmare al Regelui. Destinderea, el o vede în împlinirea următoarelor condiţii, două la număr: 1) o amnistie „rezonabilă", în care să nu fie cuprinşi decât cei care n-au participat la acţiuni criminale; 2) un ţap ispăşitor: Armand Călinescu, care să fie eliminat din Guvern. Încolo, o eventuală şi mai târzie modificare a Constituţiei, o nouă reglementare a înfiinţării partidelor, un Guvern de unire naţională — *n-ar fi condiţii, ci numai deziderate.* Mi-a vorbit după cum se vede cam în acelaşi fel ca lui Urdăreanu, când a fost să se înţeleagă cu el asupra remiterii Memorandumului ardelenesc. Asupra remiterii Memorandumului, Madgearu mi-a dat câteva precizări care modifică întrucâtva cele însemnate în aceste caiete. N-a înmânat el Memorandul; a fost la Urdăreanu numai ca să se înţeleagă asupra acestei înmânări şi asupra formei în care s-ar da răspunsul. S-a convenit ca Memorandumul să fie remis a doua zi de către Emil Haţeganu — care l-a şi remis — şi ca Regele să primească, după ce-l va citi (adică după 3–4 zile) unul până la trei delegaţi care *să-i explice* conţinutul actului. După câteva zile s-a telefonat de la Palat că Memorandumul era destul de clar şi că Majestatea Sa nu mai avea nevoie de nici o explicaţie... şi nimeni n-a mai fost primit, dar a apărut decretul cu înfiinţarea partidului unic!

Eu: „Trebuie să recunoşti, d-le Madgearu, că Memorandumul nu putea fi acceptat de Rege..."

Madgearu: „Dar cele 8 puncte ale Memorandumului *nu erau condiţii,* erau propuneri şi *constituiau o bază de discuţie...*"

Madgearu continuă să-mi explice că ei nu vor să atace regimul sau pe Rege, că stau foarte liniştiţi în convingerea lor că falimentul încercării actuale vine mai iute decât se crede şi că ei constituind *rezerva ţării* pare că va cădea în gura lor. Dacă vor azi o destindere *e numai de grija situaţiei externe,* pe care d.d. Maniu, Mihalache şi Madgearu *o consideră tragică.*

Am căutat să liniştesc pe dl Madgearu în această privinţă. Am convenit cu dânsul că s-a pierdut o ocazie unică când în noiembrie Germania ne-a deschis braţele iar Anglia şi Franţa ne împingeau în ele... dar

am adăugat că toate se vor aranja şi ne vom înţelege cu Germania, *din nenorocire cu tarif urcat*! În ce privea propunerea de destindere — pe care el mă ruga să o transmit Regelui — i-am răspuns că despre o amnistie limitată s-ar putea vorbi, dar despre sacrificarea lui Călinescu, ca ţap ispăşitor, nici vorbă. „Cum ai judeca d-ta pe Rege dacă ar abandona pe cel care i-a slujit de coadă de topor? Călinescu şi-a jertfit viaţa în serviciul Regelui... Dacă mâine n-ar mai fi ministru, ar fi ucis ca un câine..." — „Da, *oriunde* s-ar duce..." Deşi a găsit că aveam dreptate în ce priveşte „soarta" lui Călinescu, Madgearu a persistat să ceară capul fostului său tovarăş de luptă de care nu-l mai leagă decât sentimentul unei neîmpăcate uri...

A rămas să ne mai vedem...

---

1 februarie. După câteva zile de primăvară, ieri a început să cadă zloată, ninsoare cu ploaie. Deşi e cald, 5–6^{0} peste zero, pe pământ s-a prins o uşoară pojghiţă de zăpadă. Agricultorii cer însă ninsoare mare...

Chamberlain a vorbit ieri la Camera Comunelor. A vorbit chiar de tre ori. La o chestiune ce i s-a pus în legătură cu discursul lui Hitler, a declarat că nici o negociere nu este în curs între Anglia şi Germania şi că nici nu e vorba să se înceapă una. Aluzie la problema colonială şi economică pusă de Hitler... Chamberlain a subliniat apoi declaraţiile pacifice ale Führerului şi a declarat că, ca şi Germania, Anglia doreşte o bună înţelegere între amândouă ţările. Ca urmare la o altă întrebare, Sir Neville a luat din nou cuvântul pentru a confirma cele deja spuse cu privire la vizita sa în Italia. Premierul englez a apăsat asupra faptului că a plecat de la Roma cu convingerea că Mussolini vrea pace şi că nu va cere nimic de la Spania. Înăsprirea raporturilor dintre Italia şi Franţa e regretabilă şi aceste raporturi nu vor putea fi îndulcite până nu se va termina războiul spaniol... Dl Mussolini a declarat miniştrilor englezi că Axa Berlin–Roma era baza politicii italiene. Dl Chamberlain a informat la rândul său pe Duce că înţelegerea anglo-franceză era baza politicii engleze...

Luând a treia oară cuvântul, dl Chamberlain a declarat că pe chestiunea colonială Anglia nu va putea discuta cu Germania decât după ce se va fi ajuns la o însemnată reducere a armamentelor. Faţă de chestiunea colonială pusă de Germania, Anglia ridică astfel din nou problema dezarmării... „După ce aceasta va fi rezolvată, *Anglia va fi gata să-şi îndeplinească datoria şi pe alte terenuri*" (adică pe cel colonial...).

Din rezumatele de azi ale presei internaţionale rezultă că cuvântarea lui Hitler a fost bine primită în Anglia, în Franţa, în Polonia şi bineînţeles

în Italia. În schimb presă proastă în Statele Unite, unde se subliniază pornirea antisemită şi antidemocratică a discursului...

Multă lume a fost impresionată de faptul că de data asta Hitler n-a proferat *nici o invectivă la adresa Rusiei Sovietice şi a comunismului.* Şi nici o vorbă despre Ucraina şi despre planurile asupra Ucrainei atât de vânturate lunile trecute. Cauza acestei discreţii ar fi iminenta semnare a unei convenţii comerciale între Germania şi Rusia Sovietică, convenţie prin care Rusia deschide debuşeuri economice Germaniei iar Germania s-ar obliga să respecte integritatea Ucrainei (cum s-ar putea stiliza o asemenea clauză?). *În tot cazul, pentru prima dată de când e la putere, Hitler s-a abţinut să înjure comunismul şi Moscova...*

Dictatura poliţistă: un nou decret-lege ne obligă, pe proprietarii de imobile, să declarăm numele, prenumele şi numărul chiriaşilor noştri... Mă miră că nu ne obligă să garantăm şi pentru ortodoxia lor politică...

Sub auspiciile asociaţiei „Amicii Franţei", paranoicul a făcut ieri la Dalles o conferinţă asupra Regelui Ludovic-cel-iubit (le Bien aimé). N-a fost tot timpul decât aluzii la alt Rege, mai apropiat de noi, şi împotriva căruia dl profesor Iorga s-a dezlănţuit de câtva timp, uitând că nu e frumos să scuipi în mâna care te-a hrănit. Se zice că conferinţa a fost de altfel plină de haz...

Consiliul de Miniştri francez s-a ocupat în şedinţa sa de ieri de noile acorduri comerciale proiectate cu Iugoslavia şi cu România în vederea îmbunătăţirii schimburilor de mărfuri între aceste ţări şi Franţa. Noile convenţii ar fi încheiate pe baza propunerilor Comisiei speciale trimise astă- toamnă în ţările noastre (Comisia Alohand), propuneri care tind la scăderea taxelor fiscale franceze pentru produsele româneşti şi iugoslave, prea scumpe ca să pătrundă în Franţa grevate de taxele existente. Se pare că Consiliul de Miniştri va aproba propunerile Comisiei.

Ziarele noastre anunţă după *Financial Times* că în curând o însemnată delegaţie comercială engleză condusă de dl Hudson, subsecretar de Stat în Ministerul de Comerţ britanic, va veni la Bucureşti spre a trata cu Guvernul român extinderea acordurilor comerciale şi de clearing româno-engleze.

Publicând această ştire *Financial Times* observă că din faptul că delegaţia engleză este condusă de subsecretarul de Stat Hudson, reiese marea însemnătate pe care o atribuie Guvernul britanic extinderii relaţiilor sale comerciale cu România...

De observat, adaugă zisa foaie, că de data asta nu vin delegații români la Londra, ci merg cei englezi la București și încă cu un subsecretar de Stat în frunte. Semn al vremurilor?

Guvernul republican spaniol după ce a fugit din Barcelona s-a instalat în castelul de la Peralda, de la 6 kilometri de Figueras, ultimul oraș înainte de granița franceză. Ce e mai nostim e că castelul de la Peralda aparține d-lui Mateu del Pila care a fost numit de generalul Franco primar naționalist al Barcelonei...

Dulcele Companys, președintele generalității Cataloniei și miniștrii generalității s-au instalat la Olot, orășel situat la nordul Geronei, la 20 kilometri de frontieră...

Dumnezeu a pedepsit pe Jonhaux, putoarea de secretar general al C.G.T.-ului, unul din oamenii care au contribuit mai mult la anarhizarea Franței: fiul său a fost ucis într-un accident de automobil. Era de altmintreli ca și tată-său, un escroc — numai că tată-său n-a fost condamnat de tribunale, dar el, da.

---

2 februarie. Ieri, oarecum pe neașteptate, s-a făcut remanierea ministerială. Zic pe neașteptate, deși se vorbește de ea de o lună, fiindcă tocmai acum câteva zile s-a răspândit zvonul că nu se mai face, deoarece Cancicov se înapoia la departamentul său. Toate urmau să rămână cum erau și trebuiau numai să se adauge câțiva subsecretari de Stat ardeleni, „să se dea și o satisfacție Ardealului!" Ieri, înainte de dejun, am aflat că Cancicov „s-ar întoarce" dar că nu-l mai vrea Regele căci se sfădise cu el într-un Consiliu de Miniștri din decembrie pe chestiunea creditelor cerute de Călinescu pentru lucrări publice în stil mare, credite pe care Cancicov le refuzase, deși Regele susținuse cererea lui Călinescu... Când a plecat Cancicov în concediu, Regele l-a primit cu răceală și nu i-a mai spus ca dățile precedente: „Fă-te cât mai iute bine și vino de-ți reia locul!" Iar de 1 ianuarie când a decorat miniștrii, pe Cancicov, care era mai vechi ca toți, și în tot cazul pe placul lui Călinescu, lui Mitiță Constantinescu și lui Iamandi, *nu l-a decorat.*

Ca să scape de Cancicov și de Ionescu-Sisești (?), Regele a provocat o criză generală. Patriarhul și-a dat demisia și Regele l-a însărcinat din nou cu formarea Ministerului. Procedeul e perfect constituțional, dar „maniera" cum a fost scos bietul Sisești e de o „muflerie" nemaipomenită. Ieri la ora 1 1/2 a venit să dejuneze la „Miliardari" unde-l poftisem. A venit în uniformă direct de la Palat, căci avusese oră de lucru cu Suveranul. Era vesel și voios. Cu un sfert de ceas înainte avusesem de la Călinescu lista întregii remanieri și a numirilor la Reziden-

țele ținuturilor, știam prin urmare că la ora 7 seara trebuia să fie înlocuit prin Cornățeanu (!) el însă, săracul, nu știa nimic, *deși venea de la Rege,* și da întâlniri la Minister pentru mâine și pentru poimâine... Mă întreb dacă au știut ceva și generalii Ciupercă și Iacobici, debarcați și ei?

Pentru mine, remanierea n-a avut decât o singură importanță: scoaterea lui Mitiță Constantinescu de la Economia Națională și înlocuirea lui printr-un om întreg, inteligent și simpatic — Bujoiu. Evident, că ar fi trebuit pentru ca lucrurile să fie de tot bine, ca bestia să fie pur și simplu trimisă acasă. Cu Regele nostru nu trebuie însă să ne așteptăm la măsuri întregi, și să ne mulțumim și cu jumătăți de măsuri. Cred că la Finanțe amicul Mitiță își va rupe șalele căci aici repercuția măsurilor tâmpite *e imediată,* nu ca la Economia Națională unde între ciocan și nicovală e timp să bagi nu numai degetul dar să mai și pledezi și să mai minți...

În fine, acum o să am pace la Consiliul Economic! Dar dacă eu sunt mulțumit, încântat chiar, capul bancherilor e de văzut — sunt nenorociți, săracii și unii vor chiar să se sinucidă!

Toate celelalte numiri sunt fără importanță. Droaia de ardeleni numiți miniștri și subsecretari nu va satisface pe nimeni în Ardeal, sunt oameni șterși sau necunoscuți. Că la Armament e Victor Slăvescu în locul generalului Iacobici, nu văd deosebirea. Și unul și altul sunt oameni cinstiți și după cum Iacobici a pus stavilă — pe cât a putut — potlogăriilor, tot așa va pune și Slăvescu. Interimatul lui Călinescu la Armată dovedește că și în Oștire se introduce sistemul polițist — poate ca să se lupte și în rândurile ei împotriva Gărzii de Fier...

Vicepreședinția lui Charmant e o recompensă bine meritată pentru omul care s-a făcut coadă de topor și a vărsat sânge ca să facă pe placul Regelui... N-aș vrea însă să am nopțile lui și să plătesc cu un asemenea preț un titlu chiar atât de simandicos... Rămâne deschisă întrebarea, dacă ca vicereședinte al Consiliului dl Armand va avea destulă autoritate asupra colegilor săi ca să coordoneze în carența Patriarhului, deja bine stabilită — inițiativele diferitelor departamente. Probabil că da, căci mai toți șefii departamentelor sunt niște caraghioși...

Mișcarea printre rezidenți e bunicică. Mai ales numirea lui Giurescu la Galați. Ieri-dimineață se da ca sigură numirea generalului Prodan în locul lui Gane la ținutul Bucegi, și lumea încremenise. Identitate de dame: o curvă și o escroacă înlocuia pe alta, iar dacă Gane era un păcătos, Prodan e un lingău și un tâmpit. Până în cele din urmă, cu toată influența d-nei Lupescu, s-a renunțat la rușinea acestei numiri...

Generalul Mihail fiind numit subsecretar de Stat, generalul Ilasievici s-a înapoiat la Palat ca șef al Casei Militare; generalul Ștefan Io-

nescu (şeful Statului Major) a fost numit la Corpul IV, generalul Ţenescu şef al Statului Major, generalul Ciupercă inspector de Armată, iar generalul Iacobici inspector general al Infanteriei...

Ce o fi aia: Ministerul Inventarului bogăţiilor naţionale? Cine o fi ăla: dl Traian Pop? Se zice că ar fi decanul Facultăţii de Drept din Cluj şi un penalist de seamă...

Ieri, înainte de remaniere s-a publicat un decret-lege în virtutea căruia vicepreşedintele Consiliului de Miniştri poate înlocui pe preşedintele Consiliului de Miniştri, împiedicat, la depunerea jurământului miniştrilor. Şi astfel a înlocuit aseară dl Armand pe Popa Miron, bolnav în pat. Prin acelaşi decret primul-ministru împiedicat să vină la Palat a fost autorizat să depună jurământul în faţa primului preşedinte al Curţii de Casaţie şi a ministrului Palatului — şi astfel a depus aseară noul său jurământ Patriarhul...

Roosevelt a făcut o declaraţie senzaţională în faţa *Comisiei Armatei* din Senatul american. A afirmat anume „că, în caz de război, frontiera Statelor Unite va fi în Franţa“, parafrazând astfel fraza celebră a lui Chamberlain cu graniţa Angliei pe Rin. Impresia acestei declaraţii e enormă: ziarele de azi sunt pline de comentariile făcute în Franţa, în Anglia, în Germania şi în Italia — pretutindeni. În America două curente: majoritatea glasurilor se pronunţă pentru asistenţa democraţiilor europene şi aprobă declaraţia Preşedintelui. Sunt însă şi glasuri contra, care se ridică împotriva războiului sub orice formă şi vor să menţină Statele Unite în splendida lor izolare. Gestul lui Roosevelt va fi în tot cazul adânc resimţit în tot cuprinsul Statelor totalitare...

Gafencu şi Gafencuţa au plecat la Belgrad. Au şi sosit acolo şi au fost primiţi ca „actori europeni“! Îţi vine să râzi! Presa italiană dă acestei călătorii o importanţă pe care nu o are, ca şi cum din întrevederea Stoiadinovici cu Gafencoiu va ieşi o Europă Centrală nouă! De altminteri presa italiană ne face o curte nebună: după numărul din *Illustrazione* datorat munificenţei lui Puricelli, principalele ziare sunt pline de articole supraelogioase pentru noi şi pentru Regele Carol al II-lea. Locul lăsat liber de Germania...

Numirile lui Cădere şi a lui Ducici ca ambasadori la Belgrad şi la Bucureşti au apărut ieri, oficial.

Nu mai ştiu care ziar italian publică extrase din memoriile Prinţului Cristofor al Greciei — şi le publică cu litere enorme — din care reiese

că Regele Carol al II-lea e instruit, genial şi plin de un irezistibil farmec! „N'en jetez plus...!“

Germania a creat o Legaţie la Djeddan, în Arabia. Pentru ceva propagandă în favoarea Angliei?

Vechea şi ilustra *Neue Presse* din Viena, ziarul care a hrănit sufleteşte generaţii întregi, a fost suprimat. A fost suprimat şi *Neues Wiener Jurnal*, un ziar foarte popular şi el al Vienei vechi... În locul lor va apărea *Neues Wiener Tagblatt*...

Schacht a fost însărcinat — după câte se zice — cu organizarea intensificării exportului german. Export, bine, dar încotro?

Beneş pleacă abia acum să-şi ţină conferinţele la Chicago. Se vede că a stat ascuns la Londra, căci toată lumea-l credea deja plecat în America.

„Purtătorul de cuvânt“ al Ministerului german de Externe — aşa se exprimă ziarele nemţeşti — explică înţelesul declaraţiilor lui Hitler din 30 ianuarie asupra solidarităţii Axei... Dacă „purtătorul de cuvânt“ a vorbit ca să facă plăcere italienilor, mai bine nu vorbea...

Izvestia, ziarul oficios al Sovietelor scrie că o cotitură nouă se iveşte în politica Europei şi confirmă o apropiată înţelegere, deocamdată numai economică, între Rusia şi Germania... *Izvestia* adaugă, că, *dacă Germania va întinde o mână amicală Rusiei, Guvernul din Moscova se va grăbi să o strângă*... De ce îmi era frică nu scăpăm. Prietenia noastră nu va mai avea nici un preţ pentru Germania îndată ce Berlinul se va înţelege cu Moscova — *şi din nefericire înţelegerea pare deja făcută*...

Discursul lui Chamberlain a avut o presă excelentă şi a fost favorabil comentat pretutindeni, în Franţa, în Germania, în Italia, în Statele Unite etc. Şi totuşi a spus lucruri pline de bun-simţ...

Naţionaliştii spanioli înaintează mereu, spre Pirinei. Au ajuns la 4 kilometri de Vich şi au intrat în provincia Gerona, limitrofă cu Franţa. Am impresia că înaintarea s-a cam încetinit... Să nu fie încă sfârşitul sfârşiturilor?

---

3 februarie. Am notat deja în aceste însemnări conflictul ivit între ministrul Germaniei, Fabricius, şi Conradi, gauleiterul partidului nazist

din România — conflict care a fost rezolvat la Berlin în favoarea lui Conradi. Fabricius, înapoiat la post, a fost silit să remită cu alai lui Conradi aşa-numita „Goldene Parteiabzeichnung", însemnul de aur al partidului, cea mai înaltă distincţie pe care o poate conferi partidul nazist. Fabricius a luat parte la o întrunire a „Gaul"-ului local, s-a umilit într-un discurs de o scârboasă platitudine şi a remis însemnul lui Conradi, *care nici nu i-a răspuns*! Regimurile totalitare sunt delicioase! „Nous en savous quelque chose!"

Rusia a rupt relaţiile diplomatice cu Ungaria. Litvinov a chemat pe ministrul Ungariei la Moscova, l-a informat despre retragerea ministrului sovietic şi despre desfiinţarea Legaţiei ruseşti din Budapesta şi l-a rugat să-şi facă bagajele.

Motivul acestei hotărâri e aderarea Ungariei la Pactul germano-italo-japonez anticomintern. Moscova socoteşte că Ungaria stă sub presiunea Germaniei şi că în asemenea condiţii şi-a pierdut orice independenţă, ca Stat...

Interesant e că această măsură e luată de Moscova tocmai în momentul în care se vorbeşte de o apropiere ruso-germană şi de un pact economic între ambele ţări.

Ofensiva naţionalistă spaniolă în Catalonia continuă. Trupele lui Franco au ocupat Berga şi Vich şi se apropie astfel de Gerona şi de Figueras unde s-a refugiat Guvernul republican sau ce a mai rămas din el.

Veşti fantastice vin din Barcelona, ca din poveşti. Se spun lucruri îngrozitoare despre tribunalul revoluţionar şi despre sentinţele date de el. Episcopul Barcelonei, dispărut de la începutul războiului civil şi socotit ucis, a reapărut: de trei ani trăia ascuns într-o pivniţă!

A murit subit călăul Anatole Deibler, „Monsieur de Paris" cum i se zicea. E călăul Franţei de la 1899 şi moare la vârsta de 75 ani. Acum câteva zile şi-a îndeplinit pentru ultima oară îndatoririle... E a treia generaţie de călăi în familia Deibler; să le fie de bine...

Nebunia de la Hollywood: dl Clark Gabele „star" şi d-na Carola Lombard, alt „star" sunt înamoraţi unul de altul şi vor să se căsătorească. Dl star Clark este însă deja căsătorit, sau încă. Ca să consimtă la divorţ, a oferit soţiei sale frumuşica sumă de 98 milioane lei (transformând dolarii propuşi în lei). Şi când te gândeşti că dl star Gable e un fost muncitor de sondă, la petrol... Imoralitatea salariilor americane astronomice, în anumite bresle, îşi dă roadele.

Dl prim-ministru Kioseivanov a făcut în *Sobranie* un expozeu asupra politicii externe bulgărești. A arătat străduințele Bulgariei de a trăi cu toți vecinii în cei mai buni termeni. Vorbind despre România a evocat *tradiționalele legături de prietenie între cele două țări.*

O încercare de punere la punct a ultimelor manifestări parlamentare ostile față de țara noastră...

Răsunetul declarațiilor lui Roosevelt nu s-a liniștit încă. Ele au impresionat pretutindeni mai adânc decât se arată. Mai ales în Germania și în Italia. Germanii sunt mai moderați în reacțiile lor dar macaronarii răspund „frontierei pe Rin" atât de naturală în gura unui aliat al Franței prin formula: „Axa până la Panama!" — ceea ce e o prostie.

Cu prilejul vizitei „neoficiale" (?!) a lui Gafencu la Belgrad au reînceput *în doi* comunicatele bombastice și goale care se semnau *în trei* pe vremea Micii Înțelegeri. „Solidaritatea și solidaritatea" Micii Înțelegeri a fost înlocuită prin „solidaritatea și solidaritatea" alianței „celor două țări"!

Trebuie să recunosc însă că în declarațiile pe care le-a făcut presei, Gafencu a avut câteva formule fericite. Între altele că o politică de realități nu înseamnă o supunere oarbă realităților ci numai o justă apreciere a lor ca factori componenți ai atmosferei politice, la un moment dat. Din depeșele sosite ar rezulta că înțelegerea s-a făcut și asupra autostrăzii Triest–București și am văzut cu plăcere că s-a adoptat traseul meu prin Panciova și sudul Banatului în locul traseului inițial prin Serbia cu un pod nou de construit la Severin, când aveam pe cel de la Belgrad, gata.

Dar de ce n-o fi fost „oficial" voiajul lui Gafencu, deși d-sa a fost banchetat, decorat și comentat de toate gazetele?

Noua formație a Guvernului român are presă bună în Franța și în Italia, dar mai rezervată în Germania, căci pentru toți schimbarea făcută se rezumă la o promovare a lui Călinescu, „omul care a stârpit Garda de Fier"!

Slăvescu, noul ministru al Armamentului, a venit ieri pe la mine. Era făcut... A trebuit omul să-și lase toate îndeletnicirile bine remunerate pe care le avea pentru leafa de foamete de la minister și ce să facă la Ministerul Armamentului cu casa goală? O să-și rupă gâtul... Doar că nu plângea! L-am întrebat de ce a primit. „Crezi că m-a consultat? La ora 4 am primit ordin să fiu gata la ora 7 pentru jurământ. Nici un cuvânt înainte, pe onoarea mea, domnule Argetoianu. Auzisem și eu

din zvon public că voi fi desemnat ca ministru al Armamentului, *dar cum nimeni nu m-a chemat să mă întrebe, sau să-mi propună ceva,* am luat zvonul drept o glumă... Cum să refuz în ultimul moment, când totul era pregătit, *m-ar fi scos din toate locurile mele și m-ar fi lăsat muritor de foame pe stradă!...*"

Și Slăvescu-mi confirmă că și Sisești n-a știut nimic, deși văzuse pe Rege la amiază. Cornățeanu e ajutorul lui la *Institutul de Cercetări* — ce palmă! N-a fost Sisești ministrul de Agricultură ce ne trebuie, căci era moale și lipsit de inițiativă, dar om cumsecade, ce nu merita să fie astfel batjocorit!

Azi-dimineață a fost și Tătaru la mine. Și el e nemulțumit, căci trebuie să-și abandoneze clientela și n-are nici o poftă să se ocupe de administrație. Și mai e și nedormit: *după* depunerea jurământului Urdăreanu s-a apropiat de el și i-a spus la ureche că era denunțat la Palat *că făcea afaceri,* fără să-i arate cine l-a denunțat... Tătaru care e cu musca pe căciulă în această direcție a fost destul de impresionat. Dar mă întreb eu: dacă s-au primit asemenea informații și s-au crezut, de ce a mai fost numit cel vizat — iar dacă nu s-a crezut, de ce i s-a mai spus? Rezultatul e că omul pleacă la Cluj fără nici o poftă de muncă...

Și Șerban numit subsecretar de Stat la Agricultură e furios: Cornățeanu a fost elevul lui și pe vremuri sub ordinele sale. Singur Giurescu e încântat și repetă: „o să crape Iorga de necaz!!"

Dl penalist Traian Pop e un om cam așa: dacă poate face un bine cuiva nu-l va face în ruptul capului, dacă poate însă să facă rău, e gata. Fost de ai lui Maniu... Apoi de asemenea lifte avem noi acum nevoie?

Băran (!!!) e administratorul Reginei Elisabeta, așa încât are și Scanavi omul lui în Guvern. Pe Martha, tot Regina Elisabeta l-a scăpat de la mazilire, iar generalul Papp care trebuia și el să fie schimbat, a refuzat pur și simplu să-și dea demisia. „Eu mi-s numit pe 6 ani și nu mă fac de râs!" De râs se face el în toate cazurile!

---

4 februarie. După declarațiile senzaționale ale lui Roosevelt care au învârtit lumea pe dos, iată acum și dezmințirea și mai senzațională a aceluiași Roosevelt...

Declarațiile *au fost evident făcute,* altfel n-ar fi fost atât de aprig comentate, zile întregi fără dezmințire, pe tot cuprinsul Statelor Unite. Americanii, popor de traficanți, au însă o mentalitate specială. Asupra faptului, cum a fost în 1917, poți să-i asmuți împotriva cuiva și să-i

încurci în război, *a priori* însă orice politică aventuroasă care s-ar despărți de crezul păcii perpetue e respinsă cu o indignare cu atât mai copilărească cu cât e mai fățișă. Acest popor al realităților momentului, nu vrea să privească în față realitățile de mâine... Dezmințirea lui Roosevelt menită să liniștească o bună parte a opiniei publice americane, adânc pacifistă e făcută în termeni atât de exagerați încât apare cam ridicolă. Pe de altă parte s-au depus mai multe moțiuni la Comisia Armatei pentru păstrarea secretului deliberărilor. Nici una din moțiuni n-a putut însă întruni majoritatea și Comisia și-a amânat *sine die* ședințele...

Camera franceză a votat o moțiune prin care suveranitatea Franței asupra tuturor teritoriilor franceze de dincoace și de dincolo de mări, se declară indivizibilă. Franța nu va putea ceda o palmă din teritoriul ei și al coloniilor sale nici aliena drepturile astăzi consfințite prin legi, tratate și convenții.

Deputatul Archimbant a prezentat Camerei, în fine, proiectul de lege prin care Legația Franței la București e ridicată la rangul de Ambasadă. Cu acest prilej, dl Archimbant a constatat — pe lângă enorme progrese — dezvoltarea puterilor noastre; a constatat asemenea că raporturile României cu Franța sunt din ce în ce mai strânse — și pe baza acestor elemente a cerut votarea proiectului său de lege. Votul nu va prezenta probabil nici o greutate...

Josefina Baker, divina „negresă" divorțează. Vai!

Miniștrii Majestății Sale se joacă de trei zile de-a criza rezolvată și de-a schimbarea de Minister. În realitate remanierea de miercuri n-a însemnat nimic nou; un polițist la Război, un om normal în locul unui dement imbecil la Economia Națională și o puzderie de grăjdari ardeleni în Minister nu înseamnă o schimbare de directivă în politică. Miniștrii schimbați iau totuși cu alai posesie de posturile lor și țin discursuri kilometrice ca să dovedească că până acum a fost bine, dar că de acum înainte va fi și mai bine. Să-i creadă cine o vrea... Ziarele redau cuvântarea lui Michiduță la Război cu o manșetă de un cot: *România nu pregătește o armată agresivă*! — frază nenorocită într-adevăr pronunțată și subliniată de noul „șăf" al oștirii — Michiduță e un băiat inteligent și abil, cum a putut să spună așa ceva? Pe cine vrea să liniștească? *Nimeni pe lume* n-a acuzat România „să pregătească o armată agresivă". Toată lumea e de acord că avem *o armată inexistentă* și dacă s-a spus și se spune ceva despre noi e că *nu suntem în stare să*

ne apărăm — *la agresiune* din partea noastră nu s-a gândit nimeni! Fostul demagog din Partidul Țărănesc n-a putut să se vindece încă de metoda minciunilor patriotice...

Rău trebuie să fie supărat Regele pe generalul Ciupercă, căci nu i-a dat de plecare nici măcar cordonul Coroanei României, ci numai placa „Ordinul Casei Domnitoare" (Ordinul Casei de Hohenzollern, ramura valahă).

În Anglia, o nouă mică revoluție monetară menită să sporească „fondul pentru egalizarea schimburilor". Până acum circulația monetară engleză se ridica la 556 1/2 milioane livre sterline, din care 326 1/2 erau garantate prin aur și 230 prin titluri de Stat, iar aurul din stoc era încă evaluat pe baza prețului *dinainte* de devalorizarea livrei din 1931. Printr-o primă măsură prețul aurului a fost numeric sporit, pe baza valorii actuale a livrei. Printr-o altă măsură 200 milioane livre au fost trecute de la garanția aur la garanția titluri, așa încât acum 126 1/2 milioane livre sunt garantate cu aur și 430 milioane prin titluri. În urma acestei schimbări, dar ținându-se seamă de argumentarea prețului aurului, acoperirea totală a celor 556 1/2 milioane livre în circulație e de 42% aur în loc de 58% ca mai înainte. S-au câștigat astfel vreo 450 milioane livre (peste 300 miliarde lei!!) — sumă care a fost în întregime vărsată la fondul de egalizare pentru apărarea monedei.

Operațiunea este abilă. Ea constituie totuși o decepție pentru cei ce credeau în atotputernicia livrei... Orice schimbări în regimul monetar al unei țări e un semn de slăbiciune...

---

5 februarie. Criză neașteptată, cel puțin pentru noi, în Iugoslavia. Stoiadinovici, care încă era ieri tare și mare, și schimba telegrame prepotente cu Ciano sau cu Gafencu, e astăzi prăbușit.

Criza a fost pricinuită de divergențele de vederi asupra rezolvării problemei croate, atât în blocul parlamentar majoritar cât și în Guvern. Alaltăieri, vineri, cu prilejul validărilor mandatelor de pe urma alegerilor din decembrie, mulți membri ai blocului majoritar au luat cuvântul împotriva Guvernului. Ieri, cinci miniștri, printre care Spaho, și-au dat demisia. În urma acestei demisii Stoiadinovici a dat demisia întregului Cabinet.

O împăcare cu croații e imperios cerută de toți oamenii cu scaun la cap. Se crede că viitorul Guvern — un Guvern de tranziție menit să voteze bugetul și să rezolve criza croată — va fi prezidat de Svetcovici, fost ministru în Cabinetul Stoiadinovici. Nu e exclus ca Stoiadinovici să facă parte din noul Guvern ca ministru de Externe, căci politica lui

externă e aprobată de toată lumea. Totuşi, date fiind antipatiile de care se bucură e mai probabil că va rămâne pe din afară. Prinţul Paul, care se vede că prevedea cele întâmplate ieri, a avut în ultima vreme un schimb de vederi cu Macek, şeful partidului croat, printr-un om de încredere al acestuia pe care l-a primit de 5 ori pe rând...

În Spania, naţionaliştii au ocupat şi Gerona şi nu mai sunt decât 33 de kilometri de Figueras, ultimul azil posibil al Guvernului republican pe teritoriul spaniol...

Dezminţirile lui Roosevelt fac şi mai mare zarvă decât declaraţiile lui. Pare că dezminţirile n-au fost decât o manevră electorală, pe tema războiului şi a alianţelor, noţiuni antipatice majorităţii alegătorilor americani şi pe care „republicanii" au vrut să le exploateze împotriva celei de-a 3-a alegeri a lui Roosevelt. Acesta a vorbit cum a vorbit în faţa Comisiei militare convins că secretul dezbaterilor comisiei va fi păstrat... După dezminţire s-au găsit senatori republicani care au asistat la şedinţa Comisiei şi care să afirme că cuvintele negate au fost pronunţate. Presa republicană cere publicarea procesului-verbal al şedinţei, presa democratică apără pe Roosevelt pe care-l prezintă ca adversar al războiului şi al alianţelor, *dar îngrijorat de repercusiunile posibile asupra Statelor Unite, în cazul unei slăbiri a puterilor democratice din Europa*... În fine, vâlva e mare. În Europa, în Franţa şi în Anglia, presa afirmă că, cu toate dezminţirile sale, Roosevelt nu şi-a schimbat politica pe care a manifestat-o constant de ani de zile, cu fiecare prilej. Cam acelaşi lucru se gândeşte şi în Germania şi în Italia, unde se socoteşte că dezminţirile lui Roosevelt sunt cam tardive şi nesincere...

Ieri-seară Marele Consiliu fascist a ţinut o şedinţă la Roma. Până azi nu s-a transmis nici discursul lui Mussolini nici vreun comunicat. La Paris se crede că în urma acestei şedinţe se va transmite Franţei şi Angliei o notă cu revendicările Italiei. Ar fi prima notă oficială în această materie...

Pe de altă parte *Relazioni Internazionali*, foaie oficioasă, e mai moderată în formă, nu mai afirmă lichidarea Angliei şi a Franţei, nu mai cere Panama, dar declară că „revendicările Statelor totalitare trebuiesc satisfăcute", asociind problema colonială germană la cererile italiene... „Chiaicheroni, chiaicheroni"!...

Fabricius, şeful hitleriştilor saşi, a fost proclamat la Berlin şeful tuturor comunităţilor germane naziste din străinătate. Această demnitate

fusese deținută până acum de Henlein. Să aibă nemții intenția să ne trateze ca pe cehoslovaci?

A murit Țițeica, cel mai distins matematician român, alături de Pompei. Era profesor la Facultatea de Științe și secretar general al Academiei Române. Și mai era și președinte al Consiliului de administrație al Societății petrolifere „Colombia", unde îl întâlneam des, făcând eu însumi parte din acest consiliu. Țițeica era oltean, din Severin. Era un om blajin, francofil, cumsecade și canceros. Deși a fost operat la Viena acum un an, în ultima vreme boala lui s-a agravat. Nu l-am mai văzut de prin august... De nu s-ar gândi la „Colombia" să-mi ofere mie locul lui, căci președinții acestei societăți mor repede; după dr Cantacuzino, Țițeica...

Teroriștii irlandezi („Armata republicană irlandeză") își înmulțesc atentatele. Explozii se semnalează peste tot locul. Guvernul ar fi primit un ultimatum, să retragă până la ultimul soldat englez din Irlanda și până în patru zile — căci altfel vor sări în aer Buckingam Palace, Scotland Yard, Parlamentul și câteva ministere! Poliția a început să supravegheze foarte serios o mișcare căreia nu i s-a dat destulă atenție la început...

Adina Voroniecko, ex Take Ionescu, ex Cordescu m-a poftit ieri la dânsa să mă roage să intervin ca să-i cumpere Statul casa, pentru Consiliul Legislativ pe o rentă viageră. Ea stă în fundul curții caselor lui Take într-un apartament obținut prin modificarea grajdurilor sau garajului — peste care a mai construit două etaje. Din nimic — această femeie plină de contraste, de înfumurare, de prostie și de gust, a făcut o locuință delicioasă, una din cele mai plăcute din București. Nu m-a iertat niciodată că am poreclit-o „la veuve naționale", mi-a spus-o și ieri — și nu mi-a iertat nici altele, deși în fond am rămas prieteni... Mai e certată și cu nevastă-mea. Ba una, ba alta, faptul este că nu fusesem încă la dânsa de când s-a instalat în noua ei locuință...

A fost ieri amabilă, prea amabilă cu mine, mi-a mărturisit 45 de ani (!!), mi-a ținut mâna într-ale ei, a căutat să mă seducă... Mă uitam la dânsa și mă întrebam cum pot femeile să se prăpădească așa... îi urmăream mișcările fălcilor bălcâzite și mă întrebam dacă într-adevăr aveam în fața mea seducătoarea frumusețe de acum 25 de ani! Sunt femei care nu știu să îmbătrânească...

---

6 februarie. „Optimism accentuat în cercurile britanice" e titlul unui articol informativ publicat în mai multe ziare de azi-dimineață. Bine de ei, în Anglia, că sunt optimiști! Dar deocamdată teroriștii irlandezi

continuă cu prostiile lor (la explozii s-au mai adăugat şi incendii, în nenumărate locuri şi toate localurile publice sunt păzite) — iar de n-ar fi colosalul ritm al înarmării, afacerile ar merge prost şi numărul şomerilor ar fi mare...

Se pretinde că până în toamnă Anglia va fi superioară Germaniei ca armament şi ca aviaţie. Punct de întrebare. Cum Guvernul a fixat alegerile generale în octombrie viitor, mă întreb dacă această afirmare nu are un caracter electoral...

A murit şi Deterding la St. Moritz. N-avea decât 72 de ani. L-am crezut mai bătrân. Se căsătorise acum 2 ani cu o damă cu 40 de ani mai tânără ca dânsul... Trebuie să lase o avere imensă; cui?

În Ungaria a fost proclamată starea de asediu, din cauza tulburărilor antisemite — pretext mărturisit — în realitate în vederea unor posibile tulburări agrare — pretext nemărturisit.

Svetcovici a fost însărcinat cu formarea noului Guvern iugoslav. Până azi-dimineaţă dl Drăguşan (drăguţul de el!) Svetcovici întâmpina oarecare dificultăţi pentru alcătuirea unui Minister de largă concentrare. Se zice că va forma un Cabinet omogen compus din membrii „Uniunii radicale iugoslave" care a obţinut majoritatea în alegerile din decembrie şi ai cărei şefi sunt Stoiadinovici, abatele Koroşeţ şi Spaho (mahomedan). Acest Minister de tranziţie ar avea sarcina să voteze bugetul iar pentru rezolvarea problemei croate s-ar forma alt Guvern pe baze mai largi. Se zice că elegantul sârb Stoiadinovici (omul de sport de la St. Moritz cu mănuşi brodate) nu va mai face parte din noul Minister, fiind prea urât de toată suflarea sârbească...

Michiduţă a umplut Europa cu reclama Guvernului pe care-l viceprezidează. „Eră nouă" — „schimbare epocală" — „ România o insulă de ordine şi de propăşire în anarhia europeană" şi câte şi câte şi mai câte care miros de la o poştă a franci... Biata ţara noastră, dă din groapă în groapă! Să nu se rupă toate arcurile!

Ieri s-a dezvelit la Chişinău statuia Regelui Ferdinand... Un Ferdinand floncos, la picioarele căruia javrele regimului s-au întrecut în platitudini şi în ditirambice laude... Mai mare ruşine!

Marele Consiliu fascist s-a întrunit sâmbătă seară într-o şedinţă. S-a dat un comunicat din care rezultă: 1) Că Marele Consiliu a mulţumit lui Hitler pentru solidarizarea politicii germane cu cea italiană, afir-

mată în discursul Führerului din 30 ianuarie; 2) Că fascismul italian socotește că Franco trebuie să învingă nu numai militărește dar și politicește și că până atunci Italia nu va retrage nici un voluntar din Spania; 3) Că revendicările Italiei rămân permanente dar vor fi formulate mai târziu (frumoasă formulă) după victoria definitivă a Spaniei...
Și nici un discurs al lui nenea Mussolini... Che peccato!

Spania. În Guvernul republican e adevărată debandadă. Președintele Republicii Azana a fugit în Franța și e pe drum spre Paris. A fugit și Companys, prezidentul Cataloniei și Arrigue, prezidentul Țării Basce... Numai Negrin, încăpățânat, nu se lasă și prin Franța e hotărât să ajungă la Valencia unde vrea să instaleze Guvernul roșu. Pe de altă parte pune pe tovarășii săi de nenorocire din Madrid să se rățoiască și să declare că victoriile din Catalonia nu sunt decisive, și că ei cei din Centru vor riposta până la sfârșit. Chestiunea de știut e tocmai cât va mai trece până la acest „sfârșit"...
Trupele lui Franco au ajuns până aproape de granița franceză. Se zice că Figueras e deja ocupată. Trupele și refugiații roșii au început să treacă în Franța, unde toți cei cu arme în mână sunt dezarmați... Francezii sunt exasperați de această nouă invazie de străini, care în cea mai mare parte mai sunt și simple bestii răzvrătite. Se spune că Sarraut, ministrul de Interne, s-a dus printre ei cu prilejul unei inspecții și că voinicoșii de la Barcelona au început să-l înjure și să-l scuipe. Plăcuți prieteni și-a mai ales și biata Franță!

---

7 februarie. Mii de refugiați istoviți de frig și de foame continuă să treacă, valuri-valuri granița franceză dinspre Catalonia. Un infern, după descripțiile ce ne vin. În Guvernul republican debandada e complectă, întreg Guvernul a trecut pe teritoriu francez și nu se știe dacă va mai merge la Valencia, de unde, mai târziu, nu va mai fi scăpare. O propunere de armistițiu și de plebiscit, trimisă lui Franco a fost respinsă. Șeful naționaliștilor nu admite nici armistițiu, nici plebiscit și cere capitulare pur și simplu. În Guvernul lui Negrin, miniștrii au început să se certe; e probabil că în Franța nu li se va tolera să facă acte de guvernământ. Deocamdată au expediat la Geneva operele de artă furate din Spania, la Geneva unde se va face o expoziție în palatul S.D.N. (!!!) în beneficiul răniților și fugarilor republicani...
Leon Bérard a fost trimis la Burgos să mijlocească înțelegere între Franța și Franco. O știre naționalistă despre negocieri cu generalul Miaja pentru capitularea forțelor din centrul Spaniei — circulă cu insistență...

Palinodiile şi rodomontabile italiene şi-au făcut efectul. După afirmarea lui Bonnet că forţele engleze stau, în caz de conflict, la dispoziţia Franţei, după cum cele franceze sunt la dispoziţia Angliei — Chamberlain, întrebat în Cameră asupra exactităţii acestei afirmaţii, a declarat lămurit: „Orice ameninţare împotriva intereselor vitale ale Franţei, *de oriunde ar veni*, ar provoca neapărat *colaborarea imediată a ţării noastre*".

Această categorică declaraţie a produs mare mulţumire la Paris, dar uimire şi consternaţie la Roma. Macaronarii care nu mai ating pământul cu picioarele îşi închipuiau că englezii nu vor seconda Franţa împotriva Axei!!!! Ce copii!

Dar copii cărora nu le merge probabil tocmai bine, căci printr-o scrisoare autografă Ducele anunţă o serie de măsuri demagogice ca sporirea alocaţiilor de şomaj, coborârea vârstei pentru dreptul la asistenţă socială şi altele...

Dl Drăguşan Svetcovici şi-a putut constitui Cabinetul ieri-dimineaţă. E un Minister de tranziţie şi de împăcare compus dintr-o sumă de oameni în *ici*, şi din care nu face parte banditul, adică Stoiadinovici. Trebuie să rostuiască omul tot ce a furat şi să se rezerve pentru un viitor Guvern de dictatură poliţienească, dacă încercarea de împăcare ar da greş...

N-am primit încă răspuns de la Wohlthat şi mă miră. De la Berlin a telegrafiat însă G. Brătianu că a văzut pe Göring şi că negocierile cu Germania ar putea fi reluate pe bazele convenite între Regele Carol şi mareşal, în conversaţia lor din noiembrie. Göring a declarat lui Brătianu *că faţă de Ungaria situaţia Germaniei e neschimbată* — dar că negocierile cu România ar trebui *să meargă repede.* Va să zică puţin şantaj peste prietenia de astă-toamnă...

Gafencu, care mi-a dat ieri aceste informaţii mi-a mai spus că s-a cerut agrementul pentru Radu Cruţescu. Şi a mai adăugat, tot după informaţiile primite de la Brătianu, că o vizită a lui Göring în România n-ar fi exclusă...

Ce s-a întâmplat cu legea pentru declararea chiriaşilor e pilduitor pentru anarhia legală în care trăim, de când cu dictatura. Ne-am pomenit deodată cu un decret care ne obligă să declarăm *pe anumite formulare* numele chiriaşilor noştri şi a tuturor persoanelor care locuiau în apartamentele închiriate... O primă dificultate: să afli şi să strângi numele fiecărui servitor — şi o a doua: imposibilitatea procurării formularelor, căci se imprimaseră prea puţine. Comisarii de Poliţie care pu-

seseră câteva la o parte le vindeau cu 100–200 lei bucata în loc de trei... A înjurat lumea exasperată de a spurcat pământul — căci declarația trebuia făcută sub pedeapsă de amendă mare... În fine în a cincea zi — nu se făcuseră nici jumătate din declarații — s-a mai amânat termenul „din cauză de insuficiență a formularelor". După alte două zile, ieri, după ce ne străduisem toți să aflăm numele și prenumele servitorilor chiriașilor noștri — iată o nouă dispoziție: servitorii nefiind chiriași ci salariați cu condicuță specială, declararea lor nu se mai cere... Câtă tevatură degeaba! Și câte cruci și Dumnezei!

Doctorul Dogariu, medic-șef al Craiovei a fost descoperit simplu escroc, fără diplomă de medic! Asemenea numiri, se va zice, n-au fost posibile decât sub regimul favoritismului politic și electoral... Din nenorocire, d-rul Dogariu a fost numit astă-toamnă, în plin regim al selecției valorilor...

---

8 februarie. Ziarele de azi-dimineață publică manifestul „noului Guvern" (?!) — o searbădă și nesfârșită polilogie, mai rău ca pe vremea partidelor. Ce nu se făgăduiește, Doamne, în cele opt coloane care umplu o pagină întreagă din *Universul*! Și numai minciuni și demagogie. Așa dictatură mai rar...

Manifestul începe prin a declara că actualul Guvern „este emanația Frontului Renașterii Naționale"; o primă și sfruntată minciună, căci bietul Front n-a ajuns încă la „emanații" și echipa actuală ministerială ca și cea precedentă nu e decât „emanația" țucalelor de la Palat. Paragraful al doilea e consacrat politicii externe și se poate rezuma pe scurt: „și cu ăsta, și cu ăla"! Urmează paragraful apărării naționale care începe cu făgăduiala urcării soldei ofițerilor... Să ne oprim aici, să nu mi se aplece...

Consolare: Majestatea Sa a decorat pe Ionescu-Sisești — după ce și-a bătut joc de el — cu Crucea de Onoare pentru Merit (aceeași decorație pe care mi-a dat-o și mie, om bătrân, acum un an, după ce avusesem cu zece ani înainte Marea Cruce a Stelei și Marea Cruce a Serviciului Credincios — „c'est du doigié!" —) și pe Cancicov cu I-a clasă (semicordon) al ordinului Stelei...

Călinescu-mi povestea ieri amănunte distractive privitoare la retrimiterea lui Nae Ionescu în domiciliu forțat. Când a venit Poliția să-l ridice, Nae a fost atât de convins că „va scăpa de sub escortă" încât n-a mai luat nici un bagaj cu el... Spre marea lui mirare a sosit teafăr la Miercurea-Ciucului și atunci a scris o scrisoare lui Călinescu în care îi

spunea că în momentul arestării sale voia tocmai să-i ceară o audienţă să-i spună planul pe care-l făcuse pentru un nou rost de viaţă etc., etc... Călinescu a dat ordin ca în chiar seara aceea, când primise scrisoarea, să plece un automobil să-l aducă pe Nae... Nae, a doua zi a fost primit într-o lungă audienţă la Ministerul de Interne, unde în loc să vorbească de el, n-a făcut decât să pledeze pentru anumiţi legionari, întâmplător tocmai aceia care fuseseră prinşi şi arestaţi cu prilejul pregătirii ultimelor atentate... Două ore mai târziu nenea Nae lua din nou drumul Miercurei-Ciucului... Şi Michiduţă povestea toate aceste fleacuri cu o voluptate demnă de Scarpa, din *Tosca*...

La Paris, Bonnet a făcut o lungă expunere în Senat, asupra politicii externe. Nimic nou, dar înţelegerea celor trei mari democraţii occidentale (Franţa, Anglia şi Statele Unite) a fost accentuată cu fermitate. Daladier intervenind în dezbateri a vorbit şi mai cu energie. Aproape tot Senatul a dat un vot de încredere Guvernului.

Manifestările politice din ultimele zile la Londra şi la Washington au impresionat adânc cercurile politice din Italia şi Germania. Italia o lasă acum mult mai moale — îşi vine în fine, în fire.

Sarraut a declarat în numele Guvernului francez că Franţa nu va tolera Guvern spaniol pe teritoriul ei.

În Camera franceză s-a constituit un grup al „Amicilor României". În fruntea grupului au fost aleşi preşedinte şi vicepreşedinte, deputaţii Louis Marin şi Taittinger.

După Germania, iată şi Italia pe punctul de a semna o convenţie „economică" cu Rusia Sovietică... Se duc dracului principiile!...

S-a vorbit mult în Bucureşti, zilele trecute, că Urdăreanu nu e Urdăreanu (ei şi? Mare pagubă!). Marioara Pop a cărei mamă e născută Urdăreanu mi-a confirmat că Ernestică e fiul lui unchi-său Urdăreanu şi al Sandinei Lapommeray — fetiţa drăguţă cu care mă jucam la vârsta de 7 ani, în Slatina, pe când mă aflam în vizită la tată-meu, pe atunci în garnizoană în acel oraş...

---

9 februarie. Anglia şi Franţa au adoptat acum şi ele metodele Italiei: au început să facă şi ele zgomot de război! Ponderatul ziar *Times* publică un documentat articol privitor la planul colaborării de război cu Franţa; la Paris, la banchetul Comitetului Republican al Comerţului,

Industriei şi Agriculturii, d.d. Bonnet şi Phipps (ambasadorul Angliei) au făcut discursuri de frăţie curat pre-belice; ministrul Aerului englez a declarat în fine că Anglia e gata...

În Germania, ultimul discurs al lui Bonnet e comentat foarte favorabil şi cu toată „Axa", comentariile sunt pline de prietenie pentru Franţa...

Emanuel de la Rochefoucauld[1] în treacăt prin Bucureşti, om cu multe rude bine situate în Italia şi multe legături personale în Roma îmi povestea ieri că Mussolini nu mai e stăpânul situaţiei în ţara lui, şi că, obosit şi cu limba scoasă după o tânără germană de 19 ani[2], a abandonat direcţia afacerilor unei bande a cărei animatoare e fiica sa, soţia lui Ciano. Această primă a sa fiică, avută cu o rusoaică, ar fi 100% comunistă (?!) şi foarte inteligentă, duce de nas şi pe tată-său şi pe soţul ei Ciano şi pe Starace şi pe toţi. „Banda" e aceea care împinge la război, nu Mussolini. „Banda" e aceea care pune gazetele să înjure Franţa şi să ceară marea cu sarea, nu Mussolini...

Nu ştiu până la ce punct informaţiile lui La Rochefoucauld corespund realităţilor; dacă sunt exacte — apoi să fie sigur că tot bătrânul vulpoi a pus „Banda" să latre, ca să poată manevra dânsul din culise mai cu uşurinţă. Toate sunt posibile, dar o abdicare voluntară a Ducelui, nu. E drept că de astă-vară Mussolini nu mai pare stăpân pe nervii săi. Dar probabil că-l enervează mai mult succesele înregistrate de Hitler, decât sex-apeal-ul damelor...

Toate ştirile din Spania duc la o singură concluzie: rapida lichidare a războiului civil. În Catalonia, ziua de ieri pare să fi fost ultima zi de rezistenţă a forţelor republicane. A trecut graniţa în Franţa până şi Negrin, însoţit de generalul-şef al Marelui Stat Major. Se zvoneşte că Preşedintele Azana vrea să-şi dea demisia. De fapt, Spania republicană nu mai are Guvern. Ce a mai rămas dintr-însul pare a fi de părere că orice rezistenţă între Valencia şi Madrid ar fi inutilă. Franco negociază cu Madridul predarea oraşului. Franţa şi Anglia vor recunoaşte pe Franco ca singur Guvern spaniol îndată ce Madridul va fi ocupat... Italienii (probabil poftiţi de Franco, care aşteaptă cu nerăbdaranía, unde ovreii rămaşi fuseseră siliţi să adauge la numele lor Israel sau Sarah, după sex — o nouă lege le interzice numele lor actuale când au o aso-

[1] Consilier al Legaţiilor Ordinului de Malta la Paris şi Bucureşti.

[2] Din mai multe părţi se spune că Mussolini, care până acum câtva timp ducea o viaţă exemplară, a început să alerge după femei. Întrevederi scandaloase cu o actriţă şi urmărirea acestei tinere germane pomenită de La Rochefoucauld, dau loc la fel de fel de comentarii în societatea

nanță prea ariană sau sunt formate pe bază de origine topografică, ca de pildă Berliner, Mannheimer, Wormania, unde ovreii rămași fuseseră siliți să adauge la numele lor Israel sau Sarah, după sex — o nouă lege le interzice numele lor actuale când au o asonanță prea ariană sau sunt formate pe bază de origine topografică, ca de pildă Berliner, Mannheimer, Worms, Speyer etc. Bieții oameni, rău au ajuns! Dar Kaufmann când telefonează de la Paris lui Ehrenstein, tot pe nemțește îi vorbește!

Ieri a erupt o sondă a „Stelei Române“ la Țintea, la o adâncime de 3 100 metri! Cantitate enormă de petrol, cam 10 vagoane pe oră! E un mare eveniment, căci se dovedește astfel un nou strat foarte bogat de petrol, la adâncime mare... Sonda a fost deocamdată astupată ca să se pregătească o exploatare mai rațională a ei.

Inginerii inspectori Ion Ionescu și Constantin Bușilă au fost numiți prin decret regal, rector și prorector ai Colegiului inginerilor. Se vede că Regele a iertat pe Bușilă, culpabil de prietenie față de Știrbei. Până aici n-a vrut să știe de el... Îmi pare bine că s-au schimbat lucrurile.

---

10 februarie. Lungi conversații cu Fabricius (ministrul Germaniei) și cu Gafencu despre raporturile noastre cu Germania. Informațiile aduse de George Brătianu sunt confirmate prin declarațiile lui Fabricius. Scrisoarea mea către Wohlthat a fost bine venită, căci acesta, ambițios, s-a ținut de capul lui Goring, care la rândul său n-a slăbit pe Hitler și așa s-au îndreptat toate spre o soluție bună. Goring —pe care l-a văzut Brătianu—ar fi dezaprobat toată acțiunea îndreptată de „Partid“ împotriva României și mai ales refuzul decorațiilor, care a jignit atât pe Rege, și la care mareșalul pretinde că s-a supus fiindcă n-a putut să facă altfel (?). Și fiindcă vorbesc despre acest refuz de decorații, să însemnez aci cu mirare dată fiind cunoscuta noastră indiscre acesta, ambiționat, s-a ținut de capul lui Göering, care la rândul său n-a slăbit pe Hitler și așa s-au îndreptat toate spre o soluție bună. Göering — pe care l-a văzut Brătianu — ar fi dezaprobat toată acțiunea îndreptată de „Partid“ împotriva României și mai ales refuzul decorațiilor, care a jignit atât pe Rege, și la care mareșalul pretinde că s-a supus fiindcă n-a putut să facă altfel (?). Și fiindcă vorbesc despre acest refuz de decorații, să însemnez aci cu mirare dată fiind cunoscuta noastră indiscreție, că nimic nu s-a știut la București despre gestul atât de grosolan al nemților... Göring a mai spus lui Brătianu că el e pentru o înțelegere cât de repede cu România (șantajul...), pentru o încredere desăvârșită de dat Regelui Carol care azi deține într-adevăr toată puterea în țara lui (măgulire...). Înapoiat la București, Brătianu a dezmințit știrea pe care o dăduse de la

Berlin. Nu vine Göring, dar vine Wohlthat şi soseşte în Bucureşti chiar luni, ne-a confirmat-o chiar Fabricius, şi a mai confirmat-o însuşi Wohlthat ieri prin telefon, lui Witzleben, adăugându-i că n-a răspuns scrisorii mele fiindcă ar fi fost prea lung şi complicat *faţă de importanţa intervenţiei mele* (!!) dar că îmi va aduce în persoană răspunsul care de altminteri *nu s-a perfectat* decât în ultimele zile, după ce Göring a izbutit să întoarcă pe Führer, foarte montat de „oamenii partidului" împotriva României.

Wohlthat — o ştiu prin Pilder şi domnii de la Dresdnerbank — va sta mai multă vreme la Bucureşti, fiindcă vrea să se înapoieze la Berlin *cu ceva în mână*. Nemţii pretind că nu se vor mai mulţumi de acum înainte cu cuvinte bune şi cu nimic în sac... Vin foarte doritori mai ales de petrol.

Naţionaliştii spanioli au ocupat fără luptă insula Minorca, care s-a predat. Era singura insulă dintre Baleare rămasă în stăpânirea republicanilor. La graniţele Cataloniei cu Franţa, lichidarea ultimelor formaţiuni republicane. Cea mai mare parte a populaţiei refugiate la frontiera franceză a fost împinsă de roşii, în scopul să tulbure situaţia internaţională la zisa frontieră şi să tragă folos dintr-o eventuală încăierare între Franţa şi trupele naţionaliste. Mişcarea n-a prins însă, şi o bună parte din lumea ieşită din Spania prin punctele de est se înapoiază prin Irum...

Pe când se desăvârşesc ultimele operaţiuni în nord, Guvernul din Burgos tratează cu Madridul, adică cu generalii din Madrid, căci Guvernul republican s-a împrăştiat în Franţa — şi se speră că teritoriile Centrale rămase în mâinile republicanilor se vor preda fără luptă. Din telegramele sosite de la Zănescu, însărcinatul nostru cu afaceri la Madrid, rezultă că la Legaţia noastră mai sunt adăpostiţi vreo 200 de refugiaţi. La un moment dat au fost peste 600, din care peste 400 au putut fi evacuaţi în Franţa.

Reacţia Axei împotriva declaraţiilor şi a atitudinii categorice ale Angliei şi a Statelor Unite, continuă. Trâmbiţa o sună bineînţeles Italia, care nu ştie cum să iasă din încurcătura în care s-a băgat. Germania tace şi-şi astupă urechile... Un articol al oficiosului *Relazioni Internazionali* reprodus în toată presa italiană, după ce afirmă că Italia *şi Germania* (!) îşi menţin toate revendicările, continuă prin a afirma *că aceste revendicări nu constituie o ameninţare a păcii şi nu urmează să fie satisfăcute pe calea armelor!* Germania, Italia şi Japonia sunt trei sărmane naţiuni (au băgat de data asta şi Japonia în joc, o vrea, n-o vrea) *care-şi cer dreptatea!* Şi nu vor răul nimănui! După cuvinte atât de mă-

surate, provocate prin *constatarea acordului dintre Anglia, Franța și Statele Unite* (acord a cărui existență e admisă pentru prima dată în Italia printr-o foaie publică și prețuită la justa ei valoare), articolul se termină prin altă constatare și anume aceea că Italia poate mobiliza *zece milioane de oameni!* Oameni desigur; dar mâncare, dar echipamente, dar muniții — de unde parale?

Vădit, macaronarii încep să o lase mai moale — din ce în ce mai moale!

A ars mănăstirea Slatina în județul Baia, una din cele mai mari din Moldova. Pagube însemnate. Odoarele mănăstirii printre care veștminte bisericești brodate în fir, dăruite de Alexandru Lăpușneanu și o evanghelie legată în aur, dăruită de împărăteasa Maria Tereza — au putut fi scăpate.

Desfournaux a fost numit călău în Franța, în locul decedatului Deibler și un anumit Obrecht ajutor al său.

La noi Nona Ottescu (frate cu Nicu) a fost numit director al Operei și Camil Petrescu, scriitorul, director al Teatrului Național. Aceste funcții au fost până acum cumulate de Ion Marin Sadoveanu împreună cu cea de director general al Teatrelor. Acum, că dl Ion Marin a devenit semiministru, a cedat o parte din atribuțiile d-sale și a mai făcut doi fericiți... Cât făcea el vor face desigur și cei doi mediocri chemați să-l înlocuiască...

Ieri — pe un soare de vară! — s-au expus în grădina Ateneului covoarele țesute la Târgu-Jiu prin îngrijirea d-nei Aretie Tătărescu, de către „Liga Națională a femeilor române din Gorj" — covoare destinate expoziției din New York, adică pavilionului românesc din acea expoziție. Două din aceste covoare sunt imense, unul are 20 metri pe 14, celălalt 16 pe 12. Motive de chilim oltenesc pe fond albastru. De observat: mai întâi că asemenea dimensiuni nu se potrivesc cu genul *chilim* destinat micilor încăperi ale țăranilor noștri — apoi... apoi, tot aceleași lucruri pe care le repet de ani de zile fără să ajung să conving ființele otrăvite prin doctrina „altițe și bibiluri" care a făcut din șabloanele moștenite forme rituale și intangibile vrăjmașe ale oricăror schimbări, ale oricăror fantezii, ale oricărui progres. Șablonizarea rituală a formelor noastre ornamentale, atât în arhitectură cât și în artele secundare e cu atât mai regretabilă cu cât modelele inițiale nu sunt românești, ci de pildă pentru covoare, sârbești...

Din mocirlă:

Pe vremea Guvernului Tătărescu stabilimentele grafice *Adevărul* au fost cumpărate de o societate „Ziarul". Societatea „Ziarul" a fost înfiinţată pentru nevoia momentului de către Em. Tătărescu, Gigurtu (!) şi Bujoiu[1], iar banii au fost daţi... de Preşedinţia Consiliului (F.O.P.). În realitate, deşi nu apărea în afacere, marele mahăr al combinaţiei a fost Guţă Tătărescu. După prăbuşirea partidelor, Guţă a rămas cu afacerea pe braţe, n-a ştiut cum să se scape mai iute de ea şi a pus la cale o minunată „combinaţie secundară" la desăvârşirea căreia prietenul Armand Călinescu i-a dat tot concursul, „ca să nu zică că-l persecută". Înţelegerea s-a făcut repede: Statul cumpăra tipografia pentru „Fundaţiile Regale" (veşnic nesăturatele „Fundaţii Regale"!), şi tot Statul devenea principalul ei client, dându-i *România* la tipărit! Ce frumos! Din nefericire a intervenit atunci Cancicov, om cinstit, şi a spus: „Cum? Statul a plătit deja tipografia o dată (sub masca Soc. „Ziarul"), acum să o mai plătească încă o dată, şi tot el să o mai şi alimenteze prin tipărirea unui ziar pe care nimeni nu-l citeşte!" Şi a refuzat să dea banii! Bietul Stat! A refuzat şi a plecat în străinătate, în concediu lăsând lucrurile baltă. Ce se va alege acum cu acest „gheşeft" se va vedea...

Între timp însă, sau mai exact înainte să se cristalizeze afacerea Tătăreştilor, Şeicaru obţinuse de la Călinescu şi de la Palat făgăduiala că va imprima el *România*, la *Curentul* şi pe baza acestei făgăduieli îşi mai comandase chiar nu ştiu câte linotipuri... Când a aflat ţiganul combinaţia cu *Adevărul* era să înnebunească şi am însemnat în aceste notiţe furia lui... Nu s-a dat bătut, s-a agitat, a urlat, a plâns — la Interne, la Urdăreanu, pretutindeni... I-a venit în ajutor şi opoziţia lui Cancicov care a amânat concurenţa tipografiei foste *Adevărul*, aproape *sine die*... În fine, Şeicaru a scos într-o zi de la Palat ordinul să i se dea lui *România* de tipărit. Triumf, bucurie! Dar mai era şi dl Cezar Petrescu pe lume, dl Cezar Petrescu, directorul *României* dar şi vrăjmaş de moarte al d-lui Pamfil Şeicaru... Dl Cezar Petrescu s-a făcut nevăzut, e încontinuu pe drumuri, în toată ţara, în inspecţie, *ca să nu semneze contractul cu Curentul*! Dar a găsit pe Pamfil Şeicaru, să-şi bată joc de el! Nu ştiu de unde, ţiganul şi-a procurat un volum de al lui Cezar Petrescu cu o dedicaţie lui Nae Ionescu concepută cam în termenii următori: „Lui Nae Ionescu, sufletul Gărzii de Fier, în semn de admiraţie *şi de împărtăşire al aceluiaşi crez*!" — şi a trimis d-lui Cezar vorbă că dacă nu se înfăţişează să semneze imediat contractul, va publica dedicaţia în facsimile!

Mă întreb cine va sfârşi prin a învinge în această luptă între atâţia bandiţi de toate calibrele??

---

[1] Am aflat abia acum că Bujoiu a fost băgat în această porcărie şi m-a mirat.

După constituirea Ministerului Patriarh (cu numele) — Michiduță (cu restul), fratele Alexandru Vaida a trimis și el o „memorandă" Majestății Sale. Amestec de bun-simț, de prostie și de obrăznicie. Recunoaște că va trebui mult timp până se vor stârpi în țară toate relele provocate de guvernările de partid — dar protestează împotriva ultimei formațiuni ministeriale, împotriva devalorizării bătrânilor și „Steagurilor" (?!), „de care va mai fi nevoie", împotriva corupției care domnește, a afacerilor veroase care se fac și a șperțăriei care se întinde din ce în ce. În fine maltratează în mod neomenos pe simpaticul nostru vițe-prezident de Consiliu[1]. Efectul produs la Palat: „ S-a ramolit de tot bietul Vaida!"

———

Și dl prezident Jules a făcut „declarații" cu privire la schimbarea din Guvern, „declarații" pe care le-a împărtășit, poligrafiate, în plicuri.

Dl prezident protestează împotriva noului Guvern, care n-a schimbat nimic față de cel precedent.

Dl prezident blamează aspru pe toți membrii Partidului Național Țărănesc care au avut slăbiciunea să dea concurs noii formațiuni.

Dl prezident constată, o dată mai mult, că regimul actual ridicat împotriva partidelor se servește de elementele cele mai slabe și mai descalificate ale partidelor, pentru rezolvarea fiecărei greutăți ce întâlnește.

Dl prezident deplânge că Biserica românească continuă să fie necinstită prin prezența Patriarhului în fruntea unui Guvern antinațional și nelegal.

Dl prezident deploră pe de altă parte că la Apărarea Națională s-au schimbat cinci (?) miniștri într-un an.

În fine, dl prezident cere încă o dată o grabnică revenire la legalitate și la puternicul Partid Național Țărănesc, singurul în măsură să salveze țara!

———

Mărturisesc că n-am citit manifestul Guvernului. Când am văzut „program pe opt coloane" ca pe vremea domniei partidelor, am aruncat câteva priviri pe text și am aruncat jurnalul cu scârbă. Mi se semnalează astăzi însă o parte foarte interesantă a acestui program. Se spune acolo undeva că plățile în străinătate *nu se vov mai face decât în lei, acolo unde cleringul nu va procura devize suficiente.* Să fie o simplă amenințare, să fie un început de executare a încă unui punct din programul meu? Să așteptăm să vedem cum se vor dezvolta lucrurile. Interesant, interesant...

———

[1] Dl Vaida se mai plânge că nu se iau măsuri suficiente de ordin național...

11 februarie. Ieri-dimineață la ora 5 a încetat din viață Papa Pius al XI-lea, bătrân cardiac „ a bout de souffle“ . Fără să fi fost un Papă mare, a fost un Papă bun și lasă în urma sa împăcarea Sfântului Scaun cu Regatul Italiei. Și a fost un Papă iubit și popular și lasă multe regrete în lumea catolică. Cu prilejul morții Papei, Camera franceză și Senatul au ținut ședințe comemorative și pe rând d.d. Herriot, Jeaneney, Daladier și Bonnet au ținut cuvântări emoționante în amintirea Sfântului Părinte defunct! Citeam și nu-mi venea să cred! Unde sunt vremurile lui Combes și lui Briand „premièr manière“? Cum se schimbă toate pe fața pământului!

Japonezii au ocupat pe neașteptate insula Hainan, posesie chinezească așezată în fața Tonkinului. Urmarea acestui gest va fi o nouă încordare în raporturile Japoniei cu Franța și probabil și cu Anglia. Chamberlain a zis: „colaborarea Angliei e asigurată Franței *din orice parte* ar fi atacate interesele sale“— vom vedea acum dacă cuvintele sunt simple cuvinte sau se vor traduce în fapte... Presa franceză, engleză ca și a noastră se arată foarte alarmată și toți ovreii de prin redacții strigă: „gewalt“, război!

Conferința balcanică (de ea este vorba iar nu cum au spus unii despre Mica Antantă, defunctă din septembrie!) care trebuia să se întrunească la 17 februarie în București, a fost amânată la 20 februarie deoarece noul ministru de Externe iugoslav, dl Țânțar Markovici, până aci ministrul Iugoslaviei în Germania, n-a putut părăsi Berlinul decât azi și înainte de a veni la București trebuia să se mai oprească la Belgrad, să ia contact cu noii săi colegi și cu Prințul Regent Paul.

Un comunicat naționalist informează că războiul din Catalonia e terminat, trupele generalului Franco ocupând toată frontierea hispano-franceză, până la mare.

Se pare însă că războiul va continua în centrul Spaniei și că tratativele de capitulare cu Madridul și Valencia au dat greș, căci d.d. Negrin, prim-ministru și Del Vayo, ministrul de Externe în Guvernul republican au părăsit Franța unde se refugiaseră și au plecat la Madrid unde vor instala autoritățile scăpate din Barcelona. Madridul redevine astfel capitala Spaniei republicane. Pentru câtă vreme?

Au aderat și bulgarii din Cadrilater și Basarabia la F.R.N. Șmecheriile ale lui Armand Călinescu, care nu întăresc o mișcare moartă dar fac să surâdă pe cei care știu că acum zece zile Camera bulgară în pi-

cioare a cerut anexarea Cadrilaterului, Dobrogei și Sudului Basarabiei!!![1]

Păcura răspândită de sonda eruptivă a „Stelei" de la Țintea, a luat foc din imprudența unor copii care au aprins jăratic în apropiere de locurile inundate de naftă. A fost o mare panică — și până în sufletul meu, căci abia întrevăzusem o amelioarea în situația „Stelei Române". Din fericire focul a putut fi repede localizat și stins, așa încât pagubele nu sunt prea mari...

---

12 februarie. Procesul gardiștilor care au ucis pe polițistul lui Ștefănescu-Goangă și erau cât pe aci să omoare și pe acesta, s-a terminat prin condamnarea la moarte a studenților Lăscăianu și Ion Pop — cei care au executat atentatul —, prin condamnarea lui Atofani (cel care a pus la cale întreaga afacere) la muncă silnică pe viață și printr-o mulțime de alte condamnări mai mici și câteva achitări. Fi-vor executați, acești primi condamnați la moarte?

Ziarele de azi-dimineață publică un lung comunicat, cu ilustrații (o serie de revolvere, de grenade, de materii explozibile frumos așezate pe o masă albă) prin care se aduce la cunoștință publică că un grav atentat împotriva „d-lui Armand Călinescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, ministru de Interne și ad-interim al Apărării Naționale" a fost descoperit la timp, și conspiratorii (vreo 60) toți arestați. Aflasem deja de vreo două zile că se arestase o nouă bandă de teroriști, dar nu mi se spusese că atentatul descoperit fusese îndreptat împotriva Importanței Sale Michiduță. Bineînțeles, toți cei arestați, care au făcut mărturisiri complecte (vai de mama lor!), sunt gardiști. Cu prilejul arestării s-au tras focuri, dar de data asta n-a fost doborât nici unul din inculpați; se zice că ar fi fost rănit un agent... Comunicatul nu dă nici locul unde s-a descoperit materialul terorist, nici numele celor arestați, așa încât toate ipotezele sunt permise... un atentat așază un ministru de Interne pe un piedestal!

Ieri am primit un răspuns de la Wohlthat, la scrisoarea pe care i-am trimis-o. „Mieux vaut tard que j'amais". După ce-mi spune că a citit cu mare interes scrisoarea mea, pe care a primit-o *la sfârșitul lui ianuarie* (minte, căci Djuvara i-a remis-o la începutul lui ianuarie), își anunță vizita la București pentru săptămâna care vine (sosește chiar mâine, după

[1] Faptul a fost cu grijă ascuns opiniei publice românești. Pentru ce avem noi oare Cenzură? El a fost însă consemnat pe larg și comentat în ziarele străine. Eu l-am citit în *Völkischer Beobachter*.

câte am aflat de la miniştrii noştri) conchide: „Va fi o plăcere pentru mine să vă vizitez şi sper că rezultatele convorbirilor mele vor sluji la întărirea colaborării dintre ţările noastre".

Acum, de n-ar face ai noştri greşeala să-i sară prea iute în braţe, să se arate ahtiaţi, *căci am plăti scump zorul nostru.* Wohlthat e şiret şi trebuie negociat cu dânsul, cu multă băgare de seamă. Spun asta fiindcă după câte mi-a spus aseară Bujoiu, Regele părea încă ieri-dimineaţă foarte îngrijorat de situaţie şi spunea: „Să vină Wohlthat, să vină mai iute, să vină numaidecât la mine!". Ar fi o greşeală dacă Regele ar intra el însuşi în negocieri. Să lase pe Wohlthat să se frece întâi cu miniştrii, iar el, Regele, să rămână un fel de arbitru, la sfârşit. Am spus-o lui Urdăreanu, am spus-o lui Gafencu, şi am spus-o şi lui Bujoiu. Toţi trei au fost de perfect acord cu mine şi vor căuta să convingă pe Rege să se ţină mai în rezervă... Nemţii au spiritul ierarhic foarte dezvoltat şi Wohlthat, care ca grad e un simplu „Ministerial direcktor" s-ar mira să fie numaidecât pus în contact cu Regele ţării...

Iar au înnebunit italienii. *Relazioni Internazionali* publică un articol voinicos în care spune curat, că dacă nu le va obţine altfel, Italia va revendica cu armele Tunisia, Corsica, Suezul (sic!) şi Djibouti! Franţa e o ţară moartă care nu poate opri în drum ţările tinere (sic!) şi evoluţia unei Europe reînnoite!! De observat că Suezul nu e al Franţei — şi, că acum două zile aceeaşi foaie afirma că Italia „pune" revendicările ei la ordinea zilei, dar nu va provoca un război pentru satisfacerea lor...

Dar cine mai ia pe italieni în serios?

Mai serioasă e ştirea unui dublu demers al Franţei şi al Angliei pe lângă Japonia, cu cerere de explicaţii pentru ocuparea insulei Hainan pe care ambele mari puteri coloniale nu o admit decât cu caracter provizoriu şi militar, până la sfârşitul războiului chinezesc (?).

După cum se vede, barometrul Europei e din nou la ploaie... de gloanţe! Noroc că ne-am obişnuit cu fluctuaţiile acestui instrument... diplomatic.

Anglia şi Franţa vor recunoaşte în cursul acestei săptămâni Guvernul generalului Franco. După câte se spune generalul ar fi luat angajamentul salvgardării complectei independenţe a Spaniei, deşi italienii afirmă acum — ce e drept numai prin gazetele lor (şantaj?) — că nu vor părăsi Spania până ce Franco nu le va satisface cererile lor... Hotărârea Franţei de recunoaştere a Spaniei naţionaliste va fi probabil luată marţi, şi a Angliei — miercuri.

Negrin, pe de altă parte, care s-a instalat cu câţiva miniştri la Madrid a făcut declaraţii prin care recunoaşte înfrângerea guvernamentalilor, dar afirmă că aceştia trebuie să mai lupte în scopul unei pacificări generale a Spaniei (??) şi al apărării independenţei naţionale... După unele informaţii destul de serioase generalul roşu Miaja ar fi cerut autorităţilor franceze autorizaţia de a pleca la Oran, în Algeria, abandonându-şi astfel postul de comandă...

Naţionaliştii anunţă că ocuparea Cataloniei fiind terminată, forţele lor au pornit spre sud, spre alte obiective.

Ca şi când n-ar fi pierit destui spanioli în războiul civil, un accident de drum de fier în apropiere de Barcelona a răpus 31 de oameni şi rănit peste 100...

Spaak, primul-ministru belgian, a renunţat definitiv la formarea noului Cabinet, neizbutind să împace pe flamanzi cu valoni în chestiunea amnistiei politice. Se vorbeşte de un nou Guvern Jaspar... Lumea piere şi o mână de oameni se mănâncă între ei pe o chestiune atât de secundară...

Caraghioşii!

Dl Paraschivescu-Frăsinet, secretarul general dizgraţiat de astă-toamnă, a fost numit ministru la Tokio. Pentru ce? Nu era mai bun Stoicescu, care cel puţin a întemeiat acolo o „Casă Românească“ şi un muzeu românesc pe spezele lui? Numai prostii face nenea Carol...

Generalul Petre Georgescu — anunţă gazetele de azi-dimineaţă — a fost numit comandantul Gărzilor F.R.N.-ului. Dar atunci, Rasoviceanu?

În cursul săptămânii va apărea decretul reglementând forma şi portul uniformei pentru funcţionari. Fericiţi oameni, căci Statul va contribui cu o primă la echipamentul lor!

Datele înmormântării Papei şi a Conclavului nu au fost încă fixate. Şi înmormântarea şi Conclavul vor avea loc înainte de 28 februarie.

Abia promulgată acum câteva luni, Legea de organizare a Şcolilor Normale Superioare e modificată printr-un nou decret. O dovadă mai mult a seriozităţii cu care se legiferează sub actualul regim.

Abia ieri am aflat că legea de organizare a „Colegiului Inginerilor“ care a luat fiinţă zilele trecute impune tuturor inginerilor *luarea am-*

prentelor digitale[1], la toate zece degetele mâinilor!!! Aceeaşi măsură ar fi impusă şi de noul Cod de Comerţ[2]! Din fericire acesta e „în refacere". Citesc, şi-mi fac cruce! Până unde poate merge balcanismul bestiilor valahe! După asta, orice speranţă de mai bine se năruieşte! *Regimul poliţist actual va rămâne pecetluit în Istorie ca regimul amprentelor digitale!*

Stat de vorbă aseară la Jockey-Club cu Bujoiu, noul ministru al Economiei Naţionale. A avut deja un conflict grav cu Mitiţă Constantinescu. Acesta a venit zilele trecute la dânsul, cu un decret şi i-a cerut să-l iscălească. Bujoiu a vrut să-l citească — „va să zică n-ai încredere în mine?" a întâmpinat arţăgos ministrul Finanţelor. Bujoiu i-a răspuns cum merita... Decretul dezorganiza tot Ministerul Economiei Naţionale, ca să treacă la Finanţe toate comenzile pe care acelaşi Mitiţă le grupase în jurul Ministerului de Industrie, după ce fusese numit titularul lui... Cu alte cuvinte, Mitiţă îşi luase zestrea cu el! Incidentul a fost adus înaintea Regelui care a dat dreptate lui Bujoiu. Între el şi Mitiţă războiul este însă declarat, şi dată fiind „influenţa" tâmpitului, am impresia că zilele lui Bujoiu în Guvern sunt numărate...

Unul care a ştiut „să se aranjeze" e don Manuel Azana, Preşedintele Republicii spaniole. Cum a văzut că afacerile guvernamentalilor au pornit pe un drum rău, s-a gândit să-şi asigure *undeva* o retragere liniştită. A numit pe cumnatul său Rivas-Cherif (până atunci un muzicant fără talent) consul general la Geneva cu însărcinarea să pregătească un refugiu pentru întreaga familie. Timp de doi ani de zile, sub pretext de propagandă, Rivas-Cherif a aruncat banii pe fereastră (banii Guvernului din Barcelona) şi a ţinut-o într-un chef şi o petrecere. În acelaşi timp a cumpărat şi o vilă în Franţa, aproape de graniţa elveţiană la Collonge-sous-Salive, şi făcând navetă între Barcelona şi Geneva a transportat nenumărate lăzi cu bani, cu argint şi cu aur. Acum a sosit şi dl Azana la Collonge „et toute la petite famille se voit heureusement réunie autour d'un bon feu de cheminée, et ne manquant de rien" — pe când proştii mor cu miile prin nămolurile Cataloniei fiindcă au ascultat de îndemnurile ilustrului: „om de Stat"! Istoria se tot repetă, şi nimeni nu învaţă nimic!

---

13 februarie. Continuă vremea de primăvară. Azi suntem în ultima zi din ianuarie, stil vechi, şi parcă suntem în martie... Şi ţine aşa de la

[1] Aseară mi-a mărturisit chiar ministrul Bujoiu că a trebuit să se supună acestei umilitoare formalităţi!

[2] Pentru membrii Consiliilor de Administraţie, directorii etc. în toate societăţile anonime şi în bănci!

Crăciun! Nu ne putem plânge anul acesta de iarnă, n-am avut în tot nici 10 zile de ger, şi până acum o singură zăpadă, topită de mult. Dacă nu ne-ar atinge încă o dată crivăţul, cum vor da mugurii, căci a fost soare frumos în ziua de 2 februarie!

Ieri-seară la ora 8 1/2, şedinţă specială românească la Radio pentru America (Statele Unite). Emisiunea a fost difuzată prin 400 de posturi americane, via Geneva. Şedinţa a fost organizată de Comisariatul general american al Expoziţiei din New York, cu concursul Comisariatului român şi cu al Radiodifuziunii noastre. Deschisă printr-o cuvântare în englezeşte a Regelui, şedinţa a fost continuată prin diferite executări muzicale. Program bun, mai puţin porcăria de Rapsodie românească a lui Morcovescu-Enescu. Auzit pentru prima dată pe Maria Tănase, cântăreaţă la modă; excelentă. O notă bună d-lui Gusti...

Peste 500 mii oameni au defilat în basilica Sf. Petru în faţa rămăşiţelor Papei Pius XI. Înmormântarea va avea loc mâine, marţi, la ora 16. Pius XI va fi aşezat alături de Pius al X-lea conform dorinţelor sale.

Aproape jumătate din refugiaţii împinşi de trupele republicane în Franţa s-au înapoiat în Spania naţionalistă, jurând credinţă lui Franco.

La Madrid nu se ştie încă dacă ideea unei rezistenţe mai departe va domina. Deocamdată miniştrii republicani deliberează, iar Franco îi bombardează cu avioanele. Cert e că la roşii a pierit orice vlagă...

Giornale d'Italia pune la punct extravagantele afirmaţii ale revistei *Informazioni Internazionali*, cel puţin în ce priveşte Spania. După ziarul inspirat direct de Duce, Italia nu urmăreşte nici un scop egoist în Spania unde nu tinde nici măcar să impună un regim fascist. Guvernul italian socoteşte că Spania e a spaniolilor şi trebuie să rămână a lor. De aceea nu se va opune decât la orice încercare de imixtiune străină dincolo de Pirinei...

Putoarea de Genevieve Tubouis care a mai încercat o intrigă între Germania şi Franţa prin publicarea unei afirmaţii pusă în seama lui Ribbentrop, a primit o drastică dezminţire şi a fost pusă cu botul pe labe.

Jaspar a fost însărcinat cu formarea noului Guvern belgian.

Beneş, personajul mut din septembrie trecut a reînviat la cuvânt. A reînviat tocmai la Chicago, la un club al Universităţii care l-a poftit să ţină câteva conferinţe.

Dl Beneş a fost moderat. A declarat că nu vom avea război. Bravo! A mai declarat că cele două mari democraţii din occidentul Europei sunt în decadenţă. Vai! A analizat apoi puterea Statelor totalitare şi a ajuns la concluzia că ele nu se vor putea prăbuşi decât sau printr-un război în care să fie înfrânte, sau printr-o revoluţie care să le răstoarne idolii. Bre! Bre!

Pe când Peneş Curcanul glugluia la Chicago, alt perimat, Flandin le Chapon glugluia la Paris. Teza franţuzului: numai o înţelegere economică generală poate asigura pacea în Europa... „Et il a trouvé cela tout seul".

---

14 februarie. Dl Gusti şi-a sărbătorit aseară printr-un banchet la Athenée Palace, 20 de ani de muncă silnică la Institutul Social... Deşi socotesc sociologia ca cel mai mare moft, m-am dus aseară la banchet, pentru că Gusti s-a purtat totdeauna bine cu mine. Intenţia mea era să fac însă numai un act de prezenţă, ceea ce n-a mai fost cu putinţă fiindcă am fost bombardat preşedinte al banchetului... Masă numeroasă dar aleasă, aproape numai intelectuali. Cuvântări destul de multe, dar scurte — pe care le-am scurtat încă şi mai mult. Totul s-a terminat la ora 12 1/2 — un record pentru un asemenea banchet. Gusti a plecat mulţumit; dar noi!...

Bujoiu mi-a făcut ieri o lungă vizită. I-am expus părerea mea asupra situaţiei. Aşa cum se merge, se merge de-a dreptul la faliment şi se irosesc banii degeaba. Cu câteva miliarde *stoarse* de la toţi producătorii ţării nu se poate realiza nici un program de înarmare al ţării, pentru care trebuie un *minimum de 200 miliarde,* nici unul de înzestrare cu tot utilajul necesar, pentru care trebuiesc alte 100 miliarde. Dacă cu câteva miliarde stoarse la teasc nu se poate face nimic, ele sunt totuşi de ajuns, scoase din economia naţională ca să prăbuşească întreg edificiul. S-a luat de la bănci anul trecut 2 miliarde, se mai iau acum alte 2 şi 1/2 — sume insuficiente pentru o investiţie serioasă, dar care ridicate din casele băncilor vor stânjeni, până la paralizie operaţiunile de credit. Cui va spune că băncile n-au decât să bombardeze obligaţiunile emise de Stat, voi răspunde că Statul ar face mai bine să ia direct de la B.N.R. ce-i trebuie decât să mai treacă prin girul băncilor particulare. Un cont de ordine la B.N.R. pentru avansurile făcute Statului şi care vor fi lichidate ulterior şi gata. *Trebuie să profităm de avaria monedei noastre ca să facem investiţii masive.*

Bujoiu s-a arătat de acord cu mine, dar îşi dă şi el seama că, cât timp va porunci în secţia economico-financiară a Guvernului, Mitiţă — nu

va fi nimic de făcut. Bujoiu, hotărât să meargă pe calea cea dreaptă, nu știe dacă va putea „dura“ mult la Ministerul Economiei Naționale... Orice s-ar întâmpla, afirmă însă că nu se va supune nici unui compromis.

Pentru Consiliul Economic, Bujoiu are un program pe care n-am putut decât să-l aprob. El vrea să facă din Consiliul nostru matca în jurul căruia să se adune și să se adăpostească, simplificate, toate comisiile cu caracter economic, răspândite în diferite ministere. Ar exista astfel un mijloc de coordonare a unor eforturi astăzi răzlețe și de cele mai multe ori antagoniste. În același timp consultarea Consiliului Superior Economic ar deveni obligatorie pentru toate legile și regulamentele cu caracter economic. Frumos plan, numai să nu-i pună Mitiță bețe în roate și să-l zădărnicească. Știu că Regele vrea să găsească o formulă ca cea propusă de Bujoiu și Gusti îmi spunea aseară, că cu prilejul ultimei sale audiențe, Regele i-ar fi declarat că cele două pietre fundamentale ale noului nostru edificiu de Stat trebuie să fie *Serviciul Social* (?) și *Consiliul Superior Economic*. Pe de altă parte mi se confirmă constatarea Regelui, mărturisită în fața Consiliului de Miniștri, că dictatura unuia singur a dat în economie, cel puțin, greș. Bujoiu prepară o schemă de organizare nouă a Consiliului; îndată ce va fi gata va veni să o discutăm, apoi o va supune Regelui...

Am mai trecut în examen cu Bujoiu câteva legi recente și stupide, ca legea pentru organizarea Asociației Exportatorilor, legea cărăușiei, legea asimilării vânzărilor pe credit cu conturile curente — și proiectul înființării „Colegiului economiștilor“ și mai tâmpită, cu privilegiile și monopolurile pe care le acordă diplomatic scârbelor de academii comerciale... Dacă îi vor lăsa mâinile libere, am nădejdea că Bujoiu va netezi tot terenul...

La Industrie, Bujoiu a și făcut curățenie. Scârba de Leonte a fost îndepărtată și în locul său a fost numit secretar general Mircea Ionescu, de la „Pietroșani“. Lui Marian i s-a redat încrederea și toate paiațele de la Banca Națională au fost alungate cu măturoiul...

Ieri-dimineață a sosit și Wohlthat... Numaidecât, după-amiază, înainte să vadă vreun ministru a fost primit de Rege în audiență... O mare greșeală, cum să nu se urce scroafa în copac? Mare încăpățânat mai e și Regele nostru!

Gafencu mi-a spus aseară că Regele a fost mulțumit de audiență! (Sic!) Sunt toți cu frica în sân, ba că Bulgaria, ba că Ungaria, vor proclama revendicările lor teritoriale împotriva noastră până să nu fim înțeleși cu Germania, care ar putea într-un asemenea caz să se pună de

partea adversarilor noştri!!! Şi pentru evitarea unui asemenea dezastru, platitudine, platitudine şi iar platitudine...

Jupân Iovan Ducici, primul sârb ambasador, şi-a prezentat ieri scrisorile de acreditare. Regele l-a primit cu alaiul deosebit fixat pentru ambasadori, încă de la prezentarea ambasadorului polonez, Raczinski. Vicleim curat!

Svetcovici, primul-ministru sârb, nu e Svetcovici ci Ţvetcovici. Ne închinăm cu smerenie.

Leni Riefenstahl, botéul german (se zice că e metresa lui Hitler) şi „genială“ regizoare de filme e în mijlocul nostru, venită să prezinte filmul „Olimpiadelor“ de acum doi ani, de la Berlin. Sportivii noştri îi fac o primire ca pentru o regină... Exageraţii din nou! Diseară invitaţie la „Aro“ să asistăm la prezentarea filmului. În frac şi *decoraţii!*! Frac mai merge, dar decoraţii, pentru dameza din Berlin, să mă slăbească, nu voi merge!

Pare că atentatul contra lui Michiduţă a fost real... S-au găsit bombe sub podul Sf. Elefterie, pe care trebuia să treacă Excelenţa Sa, ca să se înapoieze acasă. Numai dacă n-o fi pus Poliţia bombele!

Un medic rus ar fi găsit un leac pentru lepră: ungerea rănilor cu „naftolan“, o păcură groasă ce se găzeşte în Azerbaidjan. Unde e norocul...

Bugetul Ministerului de Război al Angliei pe anul acesta se va ridica la 1 miliard de livre engleze — adică vreo 1 500 de miliarde de lei... Îţi vine rău...

---

15 februarie. Franţa a hotărât recunoaşterea Guvernului Franco „de facto“. Dl Leon Berard va fi trimis la Burgos să negocieze şi recunoaşterea „de jure“. Şi recunoaşterea din partea Angliei e iminentă; Elveţia şi Olanda au creat deja Legaţii pe lângă Guvernul naţionalist. Credincioase hotărârii iniţiale luate, Statele Unite nu vor recunoaşte Guvernul din Burgos decât după ce acesta se va înstăpâni peste toată Spania.

Zvonul după care Anglia şi Franţa ar fi trimis lui Negrin un fel de ultimatum să se predea, pentru evitarea unei vărsări de sânge inutile, se dezminte.

Italienii sunt furioşi de apropierea evidentă dintre Franţa, Anglia şi Guvernul lui Franco şi numesc „cinică“ schimbarea de orientare a democraţiilor occidentale. O ţară, spun ei, nu trebuie să se bizuie numai

pe parale și oferă Spaniei în refacere mașini și scule. Numai că cu mașini și scule nu se reclădește tot ce a fost doborât. Italia trebuie să se obișnuiască cu această realitate: pierde Franco, care s-a vândut deja de mult.

În Belgia, criză mai departe. Jaspar, însărcinat cu formarea noului Guvern n-a reușit și a renunțat. Regele Leopold a însărcinat cu constituirea noului Cabinet pe Pierlot (?).

Germania a lansat primul său crucișător de tonaj mare — 35 000 tone — pe care l-a botezat „Bismarck". Cu acest prilej Führerul a ținut un mare discurs în care a făcut apologia lui Bismarck, întemeietorul Imperiului German și a lăudat luptele lui cu popii catolici și cu trădătorii marxiști. Un fel de stabilire de filiație între primul și cel de-al treilea Reich...

Sâmbătă a avut loc la Otopeni un accident din care au ieșit destul de grav răniți pilotul Costin (fiul surorii mai mici a Mărucăi Rosetti-Tețcanu, fostă Maruca Cantacuzino, actualmente Maruca George Enescu...) și pasagerul său un anume Ion Nițescu. Răniții au fost transportați la St. Vincent de Paul și sunt în afară de orice pericol de moarte. Se află acum că Ion Nițescu nu e altul decât Victor Dragomirescu, un gardist condamnat în lipsă și căutat de Poliție, ca unul din cei mai periculoși teroriști (?) Odată identificat, s-a făcut din camera sa de suferință o „souricière" și au fost astfel prinși mai mulți gardiști și gardiste care veniseră să-l vadă... Dragomirescu se înțelesese cu Costin, un simpatizant al Gărzii, ca să-l ducă în Polonia și să scape astfel de persecuțiile din țara lui. N-a avut noroc...

---

16 februarie. Ieri-dimineață a murit dacă nu pe neașteptate, în tot cazul prematur, baronul Guillaume, ministrul Belgiei. Versiunea oficială e că s-a îmbolnăvit acum zece zile, atins de o congestie gripală, că s-a făcut bine și că ieri-dimineață a căzut brusc pe când se îmbrăca și a murit în câteva secunde... Adevărul e altul și ascunde o dramă familială. Guillaume, a cărui mamă e născută Grădișteanu[1] se ținea de zece ani de când e în țară cu vară-sa primară, d-na Grădișteanu, divorțată de un Mavrocordat. Că se ținea, ca omul, nu era nimic — dar sub pretext de rudenie și de lipsă de mijloace a iubitei, își luase ibovnica în casă... D-na Guillaume, o italiancă foarte distinsă și simpatică (din familia

[1] D-na Grădișteanu, fostă demoazelă de onoare a Reginei Elisabeta, soră cu Gr. Grădișteanu, căsătorit cu o domnișoară Zefeari și condamnat pe vremuri la 2 ani închisoare, pentru escrocherie. Tatăl eroinei romanului încheiat ieri...

napolitană a marchizilor imperiali) care luase pe Guillaume fără dragoste și numai fiindcă era fată săracă fără zestre, a tolerat ani de zile această porcărie. Se vede însă că dama de inimă a abuzat de situația ei, și încetul cu încetul soția legitimă n-a mai putut suporta promiscuitatea conjugală impusă de un soț inconștient. Acum opt zile d-na Guillaume a dat pur și simplu afară din casă pe d-na Grădișteanu... O scenă îngrozitoare a urmat și cum Guillaume era un sclerotic, o congestie cerebrală a urmat — nu o congestie pulmonară sau gripală. După câteva zile de relativă ameliorare, un al doilea atac a survenit ieri-dimineață — și totul a fost gata...

Belgia n-are noroc săptămâna asta: telegramele ne anunță că a murit și Jaspar, însărcinat acum câteva zile cu formarea noului Cabinet, la care a renunțat poate și din cauza sănătății sale, căci a intrat numaidecât într-o clinică și s-a supus unei operații abdominale de pe urma căreia a încetat din viață...

Criză de Guvern neașteptată în Ungaria. Opoziția a reproșat între altele lui Imredy politica și măsurile sale antisemite, dat fiind că avea și dânsul sânge ovreiesc în vine. Imredy a protestat cu sălbatică energie, dar opoziția a făcut dovada afirmărilor sale și Imredy a tras consecințele. Criza de Guvern din Ungaria e prin urmare o criză personală iar câtuși de puțin o criză politică. E prin urmare foarte probabil că oricine ar forma noul Guvern — se vorbește de contele Teleky, ministrul Instrucțiunii din Cabinetul Imredy — politica Ungariei, atât externă cât și internă nu se va schimba.

Canalul de la Kiel va fi mărit, lărgit și adâncit, ca să poată permite o trecere a flotelor din Marea Baltică în Marea Nordului și viceversa.

În fine, un aviator român plecat într-un raid a ajuns la locul de destinație! Pilotul Cociaș, director la Lares, plecat din București a ajuns în Indii — fără să bată nici un record de altminteri — dar tot e bine că a ajuns!

Guvernul englez a luat hotărârea să recunoască pe Franco, dar nu l-a recunoscut însă, câteva condiții mai urmând să fie îndeplinite. Se crede că în opt zile totul va fi gata. Guvernul din Burgos a mai fost recunoscut de Brazilia, de Argentina și de Uruguay. Mergem după cum se vede spre lichidarea războiului civil. Guvernul britanic s-a declarat de altminteri gata să intervină ca mediator între ambele părți, *dacă i se va cere*. Până acum generalul Franco nu vrea însă să audă de mediere.

---

17 februarie. Alaltăieri-seară a fost masă la Legaţia Germaniei, vreo 40 de persoane, în cinstea „Olimpicilor" şi a zeiţei Leni Riefenstahl. La sfârşitul mesei a luat cuvântul Plagiano (G) şi în calitatea sa de preşedinte al Comitetului român al „Olimpiadelor" a toastat în sănătatea zeiţei şi în cinstea „Führerului". A răspuns Fabricius, câteva cuvinte, *dar n-a ridicat paharul său în sănătatea Regelui.* Faptul a făcut oarecum senzaţie şi vâlvă mare, lumea se întreba dacă omisiunea lui Fabricius fusese intenţionată sau era datorată numai prostiei omului, un „gafeur" cunoscut. Dombrovski, prezent la masă, a plecat imediat după, spumegând şi fulgerând — şi ce e mai prost comentând incidentul în faţa tuturor. Numai Fabricius nu şi-a dat seama de nimic şi n-a aflat decât a doua zi, adică ieri-dimineaţă, tot zgomotul ce se făcuse în jurul procedării sale. Mirat, Fabricius a explicat că masa trebuia să fie fără discursuri, că Plagiano s-a sculat pe neaşteptate, că pe vreme de doliu de curte (doliu pentru Papa) nu se bea în sănătatea Suveranului, că în fine prezenţa *tăcută* a ministrului de Externe Gafencu la masă, l-a făcut să creadă că nu era cazul *să ridice un toast oficial* — cuvintele spuse de Plagiano urmând să fie socotite ca o simplă ieşire camaraderească... Incidentul a ajuns însă până la urechile Regelui care a chemat ieri la ora 1 ı .. Gafencu să-i ceară explicaţii. Gafencu a sfătuit şi Regele a primit să n.. se dea prea mare importanţă incidentului care a fost reglat astfel: la dejunul oferit ieri de Gafencu zeiţei şi nemţilor, Gafencu ca stăpân al casei să se scoale şi să ridice paharul său în sănătatea Führerului — imediat apoi să se ridice Fabricius şi să bea în sănătatea Regelui!!! Am asistat şi eu la acest dejun, aşa încât am fost martor la restabilirea echilibrului în raporturile germano-române!!

Invitaţia nu-mi fusese însă adresată ca să asist la acest epilog de război, ci ca să întâlnesc pe d-ra Leni. M-a sedus complect; e delicioasă. N-am văzut de mult o plastică atât de reuşită însoţită de un farmec aproape neli... E zeiţă, şi pace. Din nefericire ne-a părăsit aseară!

La Gafencu era şi Wohlthat. Atât dânsul cât şi miniştrii noştri prezenţi (Gafencu, Bujoiu, Slăvescu) mi-au spus că negocierile merg bine. Contra garanţiei graniţelor ne cer amicii nemţi, economiceşte, cam mult — dar desigur că siguranţa hotarelor merită să fie plătită...

Cu Wohlthat am vorbit puţin, ca să nu-l compromit în faţa miniştrilor; am luat întâlnire cu el p... marţi, când vom dejuna împreună şi vom putea sta de vorbă mai lib...

Pare că şi afacerea Conradi e pe cale de a se aranja. Regele rămâne la punctul său de vedere că Conradi, adică, trebuie să plece — şi se pare că Berlinul în principiu consimte la rechemarea tipului, dar *nu acum.*

Probabil că se va ajunge la un compromis. Miercuri a dejunat dl Conradi la Legația germană, împreună cu Gafencu, probabil ca să se explice și să se disculpe... Va mai rămâne de aranjat și chestiunea decorațiilor restituite... Am aflat că Gerstenberg, atașatul german al aerului pleacă la Berlin, cu misiune specială. Până aci Gerstenberg a fost omul de încredere al lui Göring, cu care e foarte împrietenit și dânsul a fost acela care a adus acum zece zile ramura de măslin din partea mareșalului — acum mi se spune că a devenit omul lui Hitler, și că misiunea cu care e însărcinat ar fi pe lângă Führer...

De s-ar termina toate cu bine...

Guvernul Țvetcovici întinde croaților, în programul pe care l-a dezvoltat, ramura de măslin. Numai să nu rămână cu ea în mână...

Dl ambasador Cădere a făcut presei Belgradului declarații senzaționale cu privire la politica Europei. Se simte omul...

Contele Paul Teleky a format noul Guvern unguresc. E exact Ministerul Imredy cu un singur ministru nou la Instrucție, dl Homan, vicepreședintele partidului guvernamental, în locul fostului titular înaintat prim-ministru. Politica maghiară, internă și externă, rămâne neschimbată.

Președintele Azana a luat poziție în conflictul spaniol. Dânsul declară orice rezistență a republicanilor imposibilă și prin urmare inutilă și în asemenea condiții refuză să mai ia răspunderea sângelui vărsat. Președintele Azana s-a hotărât să rămână în Franța și să nu urmeze invitația ce i s-a făcut de a merge la Madrid. Vrea chiar să publice un manifest propăvăduind încetarea ostilităților. Până acum, miniștrii roșii au parvenit să împiedice publicarea acestui manifest... Abținerea lui Azana dă Guvernului din Madrid un aspect de ilegalitate, căci cortezii neputându-se aduna în număr, alegerea unui nou Președinte de Republică nu e posibilă.

Președintele Azana pretinde că a luat hotărârea sa după ce a consultat mai mulți generali republicani. Dorința de pace se resimte din ce în ce mai mult în rândurile republicane... Se zice chiar că Guvernul din Madrid ar vrea să însărcineze Anglia să mijlocească un armistițiu pe următoarele baze:

1) Retragerea tuturor voluntarilor străini din armata lui Franco.
2) Nici o represalie împotriva republicanilor.
3) Eliberarea Spaniei împăciuite de orice influență străină.

Republicanii ar voi să apară astfel ca eliberatorii Spaniei de sub jugul străin — motiv suficient pentru ca Franco să respingă propunerile, deși în fond corespund intențiilor sale proprii...

---

18 februarie. Dl Summer Welles, subsecretarul Secretariatului de Stat din Washington, a făcut declarații asupra condițiilor sub care Statele Unite ar recunoaște Guvernul naționalist din Spania. Aceste condiții sunt:

1) Capitularea Spaniei republicane, fie pe cale de tratative, fie pe calea armelor.

2) Retragerea trupelor italiene și a tehnicienilor germani.

3) Recunoașterea privilegiilor și investițiilor americane dinaintea începutului războiului civil.

4) Recunoașterea prealabilă din partea Angliei și a Franței.

Cum se vede Statele Unite fac din ce în ce mai mult bloc cu Statele democratice din vestul Europei. Mulțumită lui Roosevelt, care pășește hotărât pe această cale, opinia publică americană evoluează repede spre un amestec în politica europeană, alături de Anglia și de Franța. Metoda de a-și impune revendicările prin violență cel puțin verbală, inaugurată de Mussolini, a dat greș, și n-a avut alt rezultat decât să strângă pe francezi la un loc, să mobilizeze America și să vâre Italia într-un impas...

Japonezii au ocupat și peninsula Nan Tan, la 5 kilometri de Hong Kong. Franța ca Franța, ce poate face fără marină la mii de kilometri; dar și de Anglia vor corciturile japoneze să-și bată joc?

A dat moartea în prefecții-colonei: după cel de la Ciuc, sau de nu știu unde, a murit ieri și cel din Covurlui. Îl chema Subotin și n-avea decât 48 de ani...

Ieri-dimineață a fost înregistrat în București, la orele 5,29, un cutremur destul de tare. N-am simțit nimic...

Toamna trecută a fost promulgată o lege de organizare a Ministerului Afacerilor Străine. Era tâmpită și aproape neaplicabilă. Ieri a apărut alta. Să sperăm că Gafencu a reușit mai bine pe a lui decât Comnen. Dar cu atâtea legi pripite și proaste, regimul își irosește din ce în ce autoritatea... Prea multe legi; pe vremea regimului parlamentar, erau cel puțin vacanțele Adunărilor în timpul cărora „mașina" se odihnea. Acum se decretează fără repaus; ar trebui să se ia în legiferare și sub actualul regim o vacanță de trei luni, să mai răsufle lumea.

Bujoiu spune că cererea germanilor de a investi în exploatări de materii prime și în industrii, în România, până la *zece miliarde lei, îi* pare

exagerată. Pentru ce? De frică să nu influenţeze prea mult prin întreprinderile lor viaţa noastră economică? Copilării...

Circulă zvonul că a fost descoperit un nou atentat pus la cale împotriva lui Michiduţă. De astă- dată la Iaşi, dar tot în cercurile gardiste... (subsecţia Poliţiei?)

Ziarele publică un nesfârşit program privitor la Conferinţa balcanică ce începe luni. „La ora cutare şi minute cutare, vizita d-lui Metaxas la E.S. Dl Gafencu, etc. etc." Şi cum sunt trei balcanici (turcul, grecul şi sârbul) care fac vizită la trei valahi (Gafencu, Patriarhul şi Soldatul necunoscut) face 3 x 3 = 9. Şi cum valahii (minus unul, Soldatul necunoscut) vor înapoia vizitele balcanicilor, mai face 3 x 2 = 6, total 15 la care se mai adaugă 3 inscripţii succesive la Palat (cu oră şi minut fixat!) aşa încât de 18 ori 3 linii sunt consacrate în fiecare gazetă de azi „formidabilei activităţi protocolare" a iluştrilor caraghioşi... Bine că nu mai avem decât Înţelegerea Balcanică şi că am scăpat cel puţin de Mica Înţelegere, de Beneş şi de toate madamele...

---

19 februarie. Vremea continuă să fie caldă şi frumoasă; de mai bine de o lună n-a mai îngheţat. Nimeni nu mai crede într-o revenire a iernii şi mulţi agricultori au început să semene mazărea şi ovăzul...

Mitropoliţii Ardealului, Bălan cel ortodox şi Niculescu cel unit au fost puşi să semneze un apel către toţi credincioşii de ambele confesiuni, de peste munţi. E o chemare la Alba Iulia pentru ziua de 27 februarie, aniversarea Constituţiei care a fericit „Rumunia", cel puţin aşa zic popii. Cu mic cu mare, „de la vlădică până la opincă" să vină lumea Ardealului la Alba Iulia să proslăvească pe marele Rege care ne-a dat fericirea, propăşirea şi mai ştiu eu ce. Chemarea popilor e o peltea fără vlagă şi fără stil şi poartă pecetea neputinţei şi mârşăviei ca tot ce se face sub acest regim simbolizat succesiv de inconştienţa Patriarhului şi de şmecheria ieftină a d-lui Michiduţă... Păcat de cât ne-am căznit unii, să facem ceva bine...

Ziarul jidanului şi escrocului Hefter, *Le Moment* a fost suspendat pe 5 zile fiindcă a publicat ştiri neexacte şi tendenţioase cu privire la întrunirea Înţelegerii Balcanice. Hefter a fost până acum un favorit al regimului, un complice al lui Titeanu şi al bandei sale. E ciudat cum oamenii aceştia se ceartă, se persecută, se împacă şi se pupă succesiv — toate pe spinarea oamenilor de treabă care nu mai pricep nimic.

La societatea de asigurare „Lloyd" din Londra există o bursă de pariuri privitoare la toate „event-urile" mai însemnate din lume. Iată cota actuală a diverşilor candidaţi la Preşedinţia Republicii franceze: „Daladier 6 contra 1, Lebrun 10 – 1, Herriot 14 – 1, Jeanneney 16 – 1, Pietri 25 – 1, Queille 30 – 1 şi Roy 60 – 1..."

Generalul Kejci, şeful de Stat Major al armatei cehoslovace, a fost pus la pensie. Era ultima epavă a colaborării militare ceho-franceze, de pe timpul lui Massaryk şi al lui Beneş...

Generalul Franco pregăteşte o ofensivă decisivă, în stil mare, asupra Madridului. În acelaşi timp se duc negocieri pentru un armistiţiu, eventual pentru o capitulare a republicanilor. Negocierile sunt duse prin agenţii englezi din ambele tabere. E puţin probabil ca Franco care dispune de o armată plină de însufleţire, de arme şi de muniţii să primească un armistiţiu. E mai probabil ca republicanii descurajaţi, decimaţi, cu cele mai bune trupe pierdute în Catalonia, fără armament şi fără muniţii — să primească capitularea pur şi simplu cum o cere Franco...

Ieri a fost înmormântarea lui Guillaume. Ceremonia s-a desfăşurat la Catedrala Sf. Iosif la ora 12 1/2 şi s-a mai lăsat şi cu discursuri. M-am abţinut, dar soţia mea nu s-a înapoiat acasă decât la ora 2 fără un sfert; aveam lume la masă şi am fost furios. Unde mai pui că au silit lumea să meargă în frac sau în uniformă! Diplomaţii nu-şi dau seama că sunt nişte caraghioşi — şi se cred!

Se vorbeşte de întoarcerea lui Schacht la Reichsbanck!!! Abia trimis la plimbare, iată că regimul îşi dă seama că nu se poate fără el! Ar veni în calitate de vicepreşedinte însă, în locul lui Brinkman care s-a îmbolnăvit. S-ar da astfel o satisfacţie „partidului". Dar preşedinte sau vicepreşedinte, conducerea Băncii ar fi din nou pusă în mâinile lui iscusite, şi asta e totul.

Pe drum spre manevrele navale din apele Floridei, Preşedintele Roosevelt a făcut declaraţii presei americane. A mărturisit că dânsul a înlesnit comenzile de avioane pentru Franţa şi că a făcut-o cu consimţământul întregului Guvern. După această mărturisire de părtinire a Franţei, a coborât din tren şi a inaugurat două expoziţii, pe cea din Tampa (Florida) în persoană şi pe cea de la San Francisco prin fir, pronunţând succesiv două cuvântări din cele mai pacifiste. Un apel la conştiinţa tuturor popoarelor pentru menţinerea păcii...

---

20 februarie. Ţânţar şi Taxi–Marcovici şi Metaxas, fala Balcanului, au sosit aseară în Bucureşti şi au fost „respectiv" primiţi în Gara de Nord de d.d. Gregori Gafenko şi Charmant Călinesco, oameni de Stat. Cu alt tren a sosit de la Giurgiu turcul, în speţă un armean, dl Saracioglu, primit şi el cu alai. La ambele primiri au lipsit lăutarii, ceea ce nu corespunde riturilor balcanice. O greşeală în catalog, elevului Armand.

A murit colonelul N. Popescu-Lumină, bătrân pensionar şi amator de anecdote istorice. Purica vechile calendare, publicaţiile în *Universul*, cu un aproximativ de informaţie, de stil şi de judecată. Venea des şi pe la mine. Era un om cumsecade; fie-i ţărâna uşoară!

Ieri a fost Adunarea Generală a Băncii Naţionale. Dl Mitiţă nu mi-a trimis darea de seamă şi nu m-a invitat. Lui Cecropide, care a fost la Adunare, nu i-a dat mâna mulţumindu-se să îi moţăiască din cap. Dl Mitiţă e supărat pe Societatea Bancară fiindcă n-a vrut să subscrie la noul împrumut pe obligaţiuni de ale Casei de Amortizare[1]. În realitate n-a vrut Berlinul şi cum ne aflam tocmai „în delicateţă" cu Germania, am sfătuit Guvernul să nu insiste, *ca să nu se întindă mai mult coarda.* În loc să-mi fie recunoscător că l-am prevenit despre starea de spirit de la Berlin, idiotul se supără. Diseară, la Ministerul de Externe (masă în cinstea balcanicilor), am să-l trimit în portul Marsiliei...

În chestiunea spaniolă, reviriment total în Anglia şi Franţa. Opinia publică toată s-a întors de partea lui Franco şi atât ziarele din Londra cât şi cele din Paris explică că continuarea războiului ar fi o nebunie, că Negrin nu-şi dă seama de realităţi punând condiţii şi că pacea trebuie încheiată imediat prin capitularea republicanilor. Franţa şi Anglia sunt cam zorite să vadă Guvernul din Madrid desfiinţat ca să poată să recunoască „de facto" şi „de jure". Guvernul lui Franco. Del Vayo, câştigat de Azana pentru ideea unei capitulări, a plecat la Madrid să convingă pe Negrin...

Italienii sunt furioşi de întorsătura evenimentelor. Amestecul francezilor şi englezilor în afacerile Guvernului din Burgos, amestec din zi în zi mai intens şi mai încurajat de generalul Franco, sleit de parale, exasperează pe macaronari care văd cum se irosesc roadele sacrificiilor făcute timp de aproape trei ani...

La revirimentul opiniei publice în Franţa contribuie mult şi purtarea refugiaţilor republicani. La Argeles, unde s-a instalat principalul lor

---

[1] Împrumutul de anul trecut a fost făcut pe bază de bonuri de tezaur emise de Ministerul de Finanţe. Anul acesta bonurile vor fi emise de Casa de Amortizare, fără a angaja răspunderea directă a Statului.

lagăr, au devastat 300 hectare de vii, ca să pună butucii pe foc. La St. Etienne au încercat să deraieze un tren ca să-l jefuiască, la Bordeaux au atacat o proprietate... Bestiile anarhiste și comuniste își dau arama pe față.

Din ce-și permit în Franța, în țara străină, își poate cineva da seama despre ce ar fi săvârșit în Spania dacă ar fi învins pe naționaliști...

---

21 februarie. La banchetul lui Gusti pe care l-am prezidat cu „brio" ca să nu adorm, am dat între alții cuvântul lui Virgil Madgearu calificându-l de „fost și viitor ministru". Această glumă banală a făcut o vâlvă neașteptată. „Trebuie să știe ceva Argetoianu, de vorbește așa!" Se repeta în toate cercurile, cu atât mai mult cu cât regimul a obișnuit lumea cu actele și numirile cele mai neprevăzute. Până și Blumenfeld a venit la mine să mă întrebe ce se ascunde sub butada mea! Idioții!

Ieri-seară, masă la Externe, în cinstea balcanicilor. O sută zece tacâmuri, dar masă faină, cu icre moi și țigări de Havana veritabile. Candelabre cu lumânări cafenii pe masă, lumină electrică discretă și indirectă, în colțuri, prin „luminator-i". După masă, 2 000 de persoane — am fugit. Cei trei miniștri balcanici submediocri și sub Gafencu. Metaxas, o decepție: tipul grecului burtos de la Brăila, aduce cu Manole Cavadia. Soția lui Sărăcăcioglu, fată frumoasă — bine. Discursurile la masă (Gafencu și Metaxas) de o înduioșătoare banalitate. Câte mese și câte discursuri de felul acesta n-am înghițit în 20 de ani de Mică Înțelegere! Dar cei care vorbeau se numeau Take Ionescu, Brătianu, Titulescu, Beneș, Marinkovici etc...

Câtă cheltuială degeaba, și câtă vorbărie inutilă. Înțelegerea Balcanică e un vax și mai mare decât Mica Înțelegere și va da ca și aceasta kix la prima greutate serioasă... Aveam poftă ieri-seară să iau cuvântul și să propun „onorabilei societăți" să-și însușească firma vacantă a „Micii Înțelegeri", întreprindere de admirație și de lăudărie reciprocă, căzută în faliment!

La masa de aseară a asistat și Iorga deși, după câte am auzit pe Urdăreanu spunând lui Gafencu, nu trebuia să fie invitat, căci războiul între dânsul și Palat e declarat pe față. Diseară la Palat nu e invitat... Urdăreanu mi-a confirmat cele întâmplate vineri la Biserica Catolică, cu prilejul Requiem-ului Papei și pe care mi le povestise deja Ralea. Iorga venise în parte fiindcă în calitatea sa de Papă al culturii românești era ținut la un act de condescendență față de Papa de la Roma — dar mai ales ca să dea cu ochii de Rege... La sosirea și la plecarea Regelui a măturat pardoseala cu barba în fața Suveranului care nici nu s-a uitat la dânsul și nici bună ziua nu i-a dat. Față de acest afront constatat de

toată lumea de primprejur, nenorocitul de paranoic s-a îndreptat spre Urdăreanu, dar şi acesta i-a întors spatele...

Ieri la Externe a intrat cu umărul şi cu barba în vânt; era devreme şi eram încă puţini aşa încât n-a putut să mă evite. Eu vorbeam tocmai cu Călinescu, cu care el e certat acum de moarte; mi-a întins o mână scârbită şi ca să audă Călinescu: „Doi dictatori e prea mult pentru mine!" — „Vino cu noi să fim trei!" i-am răspuns pe loc, dar Dictatorul Vânturilor (mirositoare) s-a îndepărtat cu dispreţ. La masă sta în faţa mea şi numai nevasta ministrului turc Tanroer îl despărţea de Urdăreanu. Ca să-l întărât l-am întrebat: „Când îţi faci uniformă?" — „Când îmi voi face uniformă voi fi bun de dus şi în casa de nebuni!" — Eu: „Dar bine, n-ai să mai poţi merge la Palat!" — El: „Nu e nimic, are să vină Palatul la mine!". Urdăreanu a auzit tot „et ce n'est pas tombé dans l'oreille d'un sourd".

După-masă am stat mult de vorbă cu Urdăreanu. Ne retrăsesem chiar într-un salonaş ca să fim mai singuri şi toţi cei care ne-au văzut şi-au spus probabil că puneam la cale un nou Guvern! Săracii! Urdăreanu a început prin a-mi mărturisi cât regretă că nu mă vede mai des ca să se folosească de inteligenţa şi de experienţa mea (!!!) dar că deja se insinuează (de către cine?) că stă prea mult sub influenţa mea!!! Fiindcă a avut însă prilejul aseară să stea sub influenţa mea, mi-am luat libertatea să-i arăt încă o dată toate greşelile ce se făceau pe îndoitul front al Guvernului şi al F.R.N.-ului. Nu ştiu dacă se prefăcea, n-avea aerul, dar a fost de perfect acord cu mine. Atunci?

Atunci, am avut impresia că trăiesc toţi în jurul Regelui într-o adevărată teroare, teroarea de a displace, de a se semnala prea mult, de a lua iniţiative. Întâi capul plecat, restul pe urmă — iată lozinca acestui regim, nu de autoritate ci de despotism şi de slugărnicie...

Aşa de pildă, am putut constata din conversaţia cu Urdăreanu că acţiunile lui Gafencu sunt în uşoară scădere fiindcă îşi permite mici acte de independenţă, ca încercarea de împăcare a lui Conradi[1] cu Palatul, ca invitarea lui Iorga aseară *împotriva sfaturilor primite* (sfaturi care de acum înainte se vor schimba în ordine). De asemenea acţiunile lui Gusti, „care prea exagerează cu sărbătoririle sale şi cu reclama pe care şi-o face". Vorbind despre banchetul lui Gusti, Urdăreanu m-a pisat să afle cine l-a pus la cale, dacă preşedinţia mea a fost solicitată dinainte etc. Am pus lucrurile la punct, încât mă priveşte pe mine cel puţin. La banchet am fost poftit, dar nu solicitat — m-am dus în amintirea vechii mele colaborări, ca conferenţiar, cu Institutul Social şi

[1] Sfătuit de ai lui şi probabil de Gafencu, Conradi ca să fie iertat de cele apărute în Germania şi puse în socoteala lui, a scris acum în urmă un articol elogios asupra Regelui...

preşedinţia mea a fost atât de puţin „aranjată“ dinainte, de Gusti, încât, strângându-i mâna la sosire l-am prevenit că voi pleca imediat după masă, dând pretextul că nu mă simţeam bine (în realitate mă plictisea) şi dânsul mi-a susurat la ureche: „Da, da, pricep foarte bine, pleci numaidecât după cafea!“ Ideea preşedinţiei mele au avut-o organizatorii banchetului „stante pede“, la faţa locului. Dacă aş fi ştiut că ea se va transforma într-o armă împotriva lui Gusti, n-aş fi primit-o... Urdăreanu a adăugat că Regele l-a însărcinat să-mi spună că nu trebuia să tratez pe Madgearu de „fost şi *viitor* ministru“, căci butada mea ajunsese până la augustele urechi ale Majestăţii Sale. Am tăiat imediat: „Dragă, eu cu Madgearu am relaţii vechi şi speciale şi petrec cu dânsul cum îmi place. *Eu nu cer nimănui nimic* şi n-am prin urmare să dau socoteală de nimic“. Benjaminul Majestăţii Sale a înghiţit şi a schimbat vorba — luând în primire pe Iorga.

După câte spune dânsul, cu Iorga s-ar fi cam sfârşit. Dacă va continua să clevetească, să nu-şi facă uniformă şi să nu asiste la ceremoniile la care consilierii regali sunt invitaţi, Regele a hotărât „să-l *desărcineze* de funcţiile sale de consilier regal“ (care?). Deocamdată i s-au tăiat toate subvenţiile şi miniştrii au primit ordine să nu se mai ducă la el, silindu-l să vină la dânşii în audienţă, dacă are ceva să le ceară... Cazul s-a întâmplat de curând cu Andrei pe care Iorga îl convocase *să-i vorbească* de fiul său Mircea Iorga, escrocul cumulard pus sub anchetă pentru matrapazlâcurile pe care le-a făcut la Şcoala de meserii (Liceul industrial!) unde a fost bombardat acum trei ani director, prin influenţa lui tată-său asupra doctorului Angelescu... Acum nebunul e înjurat de întreaga sa familie care se pretinde persecutată (nu mai curg ghelirurile!) din cauza răzvrătirii lui împotriva Regelui...

Monitorul Oficial a apărut ieri sub forma unui jurnal de mode. Cuprinde regulamentul uniformelor bărbăteşti şi femeieşti hărăzite membrilor F.R.N.-ului, de ambele sexe. E o frumuseţe. Sunt ţinute, „pentru timp călduros“, „pentru timp mai răcoros“, „pentru timp ploios“ etc. cu stele, fără stele, cu petlică, cu bonetă, cu şapcă, cu dracul şi cu lacul! Toată lumea trebuie să fie îmbrăcată pentru luni 27 curent, aniversarea Constituţiei. Serbare mare: Te Deum, discursuri în Sala Tronului, defilare, dejun la Palat (pentru membrii Marelui Consiliu şi ai Directoratului)...

Seria ambasadorilor mediocri şi fără nici o vază a fost sporită cu un număr nou. Dl Stoica, actualmente ministru la Riga a fost numit ambasador la Ankara.

Regele a primit ieri succesiv şi a decorat pe Metaxas, pe Tzânţar şi pe Sărăcăgioglu. Metaxas a primit Cordonul Serviciului Credincios, Tzânţar pe al Stelei şi Sărăcăcioglu... un pol bacşiş — căci turcii nu au voie să primească decoraţii...

Ziarele de azi anunţă în fine prezenţa lui Wohlthat în Bucureşti — zece zile după sosirea sa. Deşteaptă mai e şi Cenzura noastră!

Agrementul pentru numirea lui Cruţescu la Berlin a sosit aseară. „Tout va bien, embrassons nous Folleville!“

Guvernul Rusiei subcarpatice din Cehoslovacia a proclamat o amnistie generală, de bucuria succesului pe care l-a repurtat în alegeri. A intrat în această amnistie şi Brady, primul prim-ministru rutean, care se vânduse ungurilor... Morala e cam aceeaşi pretutindeni...

A ars pe trei sferturi castelul Cléres din apropiere de Rouen. Era un splendid exemplar de arhitectură din vremea Renaşterii şi aparţinea unui bogătaş local anume Delacour care întreţinea în imensul parc al castelului o menajerie minunată, o colecţie celebră a faunei Africii şi Asiei. Menajeria a scăpat de foc, dar au ars covoarele, vasele şi curiozităţile asiatice şi africane adăpostite în castel şi care alcătuiau şi ele colecţii preţioase.

Complotul descoperit la Iaşi împotriva lui Călinescu pare să fi fost adevărat. Pregătit la Iaşi, trebuia să fie desăvârşit la Chişinău cu prilejul descoperirii monumentului Regelui Ferdinand, la care conspiratorii credeau că va asista şi ministrul de Interne. Bombe şi arme au fost transportate la Chişinău şi ascunse la trei actriţe sau cântăreţe afiliate conspiratorilor din Iaşi, la care au fost găsite. Una din aceste dame se numeşte Vârgolici...

Toate sforţările Angliei şi Franţei pentru a obţine condiţii mai favorabile de la Franco pentru capitularea republicanilor au dat greş. Agentul englez Hodgson a renunţat să mai negocieze şi a plecat la Londra. Leon Bésard, trimisul Franţei, mai încearcă. Până la sfârşitul săptămânii Anglia şi Franţa vor recunoaşte Guvernul naţionalist „de facto“ şi „de jure“ — această recunoaştere fiind cerută de circumstanţe, căci Guvernul republican, până aci cel legal, nu mai există.

Guvernul Franco va fi schimbat. Generalul cumula până acum funcţiile de şef de Stat, de generalissim şi de preşedinte al Consiliului de Miniştri. De acum înainte nu va mai păstra decât atribuţiile de şef de Stat şi de generalissim. Prim-ministru va fi probabil numit cumnatul

său, actualul ministru de Interne și unul din cei mai activi conducători ai Falangei monarhiste, dl Serrano Suner.

Pentru a justifica legea din 13 februarie privitoare la sancțiunile de aplicat republicanilor, lege de altminteri destul de moderată și de blajină, autoritățile naționaliste publică cu documente și fotografii înspăimântătoarele orori săvârșite la Barcelona și Madrid de către polițiile și tribunalele tiraniei roșii.

---

22 februarie. Ieri-seară recepție la Palat — cu concert — în cinstea celor trei miniștri balcanici. A 7-a simfonie a lui Beethoven a fost slabă compensație pentru nesfârșita porcărie a d-lui Perlea intitulată „Temă, variațiuni și final". Corpul diplomatic, generali, încolo o lume urâtă de o rară vulgaritate. Nu știu de ce, de când domnește Regele Carol al II-lea, invitații Curții sunt aleși pe sprânceană din ultimele rânduri ale „Societății". Am luat locul Belgradului dinainte de război, căci acum la Belgrad domnește o relativă eleganță...

La serata de ieri au apărut pentru prima dată uniformele F.R.N. Până acum nu le îmbrăcaseră decât membrii Guvernului — ieri am apărut și eu în livrea. Mironescu și cu mine am avut succesul cel mai mare, toată lumea ne felicita „fiindcă păream tineri"! Regele a părut încântat de gestul nostru.

Am obținut de la Rege amânarea punerii Codului de Comerț în aplicare, de la 1 mai la 1 octombrie. Cu Bujoiu și Călinescu mă înțelesesem deja pe această chestiune. M-am pus aseară de acord cu dl Mitiță Constantinescu care, încolțit de mine, s-a apărat cu vehemență de orice intenție ostilă împotriva mea, a lui Cecropid sau a Societății Bancare (incidentul de duminică, cu Cecropid, la Banca Națională). A fost din partea sa numai o inexplicabilă nebăgare de seamă, căci ne adoră, și pe mine, și pe Cecropid (pe care m-a și rugat să i-l trimit azi la Bancanat, *să îi explice*!), și pe toți cei de la Bancară...

Gusti era foarte excitat. A aflat despre clăncănelele din jurul Regelui, împotriva sa, și a cerut să mă vadă „să-mi spună el"!

Regele a vorbit mult cu Wohlthat — sper că va fi spre bine.

Luat ieri dejunul la Cecropid cu Wohlthat, cu Fabricius, cu Witzleben și cu Radu Crutescu, al cărui agrement pentru numirea la Berlin a sosit în fine. Dejunul avea de scop să familiarizăm pe Crutescu cu Wohlthat și viceversa — ceea ce s-a și făcut. Wohlthat mi-a spus că e mulțumit de mersul lucrurilor. Conversație economică pe baza înțelegerii tacite de garantare a granițelor, proiectul de investiții germane la noi în stil mare, planul de furnituri militare — toate merg strună. Trebuie însă în prealabil aranjată chestiunea decorațiilor și chestiunea Con-

radi. Pentru cea dintâi, Wohlthat mi-a spus că are el o soluţie, pe care nu o poate spune până ce nu i-a aprobat-o Berlinul. Chestiunea cu Conradi e mai simplă şi va fi soluţionată. Deocamdată, nu se mai publică nimic în Germania, ce ar putea fi neplăcut Regelui. Chiar şi cartea lui Zelea Codreanu, a cărei traducere începuse în *Völkischer Beobachter*, nu va mai apărea. Wohlthat pleacă astă-seară la Berlin să raporteze despre rezultatele misiunii sale...

Alţi ambasadori „de derrière les fagots" pentru care s-a dat ieri agrementul de către Guvernele român şi grec: d.d. Radu Djuvara la Atena şi dl Collas la Bucureşti. Ce păcat că a murit Franz, bătrânul uşier de la Externe, ar fi ajuns şi el ambasador!

De la Madrid soseşte o ştire extraordinară. În lipsa lui Azana, urmează după Constituţia spaniolă să ţină loc de Preşedinte de Republică, preşedintele cortizilor; dar şi acesta fiind fugit în Franţa vine la rând vicepreşedintele Cortizilor, ori vicepreşedinte e... Pasionaria! Şi iată târfa nebună şi sanguinară care tăia cu dinţii beregata popilor şi călugărilor, ajunsă în fruntea Statului spaniol legal, adică în fruntea a ce-a mai rămas din el!

Hiranuma, preşedintele de Consiliu japonez, a făcut declaraţii senzaţionale cu privire la Pactul anticomintern semnat de Împărăţia Extremului Orient cu Germania şi cu Italia. După şeful Guvernului japonez, Japonia n-a înţeles să semneze o alianţă cu Statele totalitare decât împotriva *Kominternului* şi a unui eventual atac al Rusiei Sovietice. În nici un caz Japonia nu înţelege să intre în conflict cu puterile europene occidentale. Acest punct de vedere a fost susţinut şi de predecesorul lui Hiranuma, de Konoye, şeful Guvernului care a semnat tratatul cu Germania şi Italia. Un act adiţional se negociază acum de Japonia cu aceste două Puteri pentru precizarea punctului de vedere sus-arătat. Italia poate să se şteargă pe bot — nu va avea ajutorul Japoniei în Mediterana!!

Japonezii au lăsat să cadă câteva bombe, într-un atac aerian, asupra teritoriului englez de la Hong Kong... Fără importanţă...

Nici Soldatul Necunoscut de la Filaret n-a fost scutit de vizita balcanicilor. Reprezentanţii presei lor au depus o coroană pe mormântul său... Gazetari şi balcanici, pe ce treaptă morală trebuie să stea oamenii aceştia...!

Peste 60 de imobile (hoteluri şi case cu odăi de închiriat) aparţinând ovreilor au fost scoase în vânzare la Karlsbad. Ce jale! Ce vor face toţi perciunaţii care se adunau la Sprudel şi la Mühlenbrunn?

---

23 februarie. Conferinţa balcanicilor s-a terminat aseară prin mese suplimentare şi printr-un comunicat banal. Unanimitate, pace, felicitări reciproce şi rahaturi fără fisticuri. Şi un foc de artificiu: Statele Înţelegerii Balcanice au hotărât să recunoască „de jure" Guvernul naţionalist din Spania! Turcia nici n-a aşteptat să apară comunicatul şi chiar ieri a procedat la această recunoaştere.

Între Turcia şi noi, schimbul de ambasadori va mai întârzia o lună–două, căci Turcia vrea să facă o mare mişcare, în care va fi cuprins şi Bucureştiul.

Michiduţă şi Gafencu au dat ieri două senzaţionale interviuri. Călinescu a spus în *Paris Soir* că sarcina pe care şi-a luat-o e mare, că F.R.N. este o organizaţie românească şi că în România toate merg bine: e un rai. Grigore jolicocur a demonstrat — fără să convingă pe nimeni — importanţa Înţelegerii Balcanice. Dar nu în *Paris Soir*, ci în *Politika* de la Belgrad...

Patriarhul Mimi a plecat ieri-dimineaţă cu Simplonul la Cannes, însoţit numai de trei persoane (pe spezele cui?). Nastitatea Sa[1] beneficiază de un concediu de o lună care va fi probabil urmat de un picior în c...

Şi Ralea, băiat bun, a fost sărbătorit aseară printr-un banchet la Athénée Palace. Probabil ca „să se" demonstreze că nu numai Gusti e meritos şi popular... Cum eu n-am fost prezent la această agapă, poate că Camarila nu se va emoţiona de data asta...

Japonezii, care au aruncat „din greşeală" câteva bombe pe teritoriul englez la Hong Kong, au făcut scuze Angliei şi au oferit să despăgubească pagubele pricinuite.

Zilele astea s-a vorbit mult, mai ales printre cuconetul catolicofil, despre unirea Bisericii noastre ortodoxe cu Roma. Şi se punea iniţiativa în seama Regelui. Toată vâlva a fost pricinuită de apelul semnat de mitropoliţii Bălan de la Sibiu şi Niculescu de la Blaj pentru chemarea credincioşilor ambelor rituri la Alba Iulia, în ziua de 27. Semnăturile celor doi mitropoliţi, una lângă alta, au dat loc la confuzie, după cum se

[1] Gurile rele spun că se ţine cu d-na Nasta...

vede. Unirea ar fi fost excelentă acum două veacuri — azi însă, ea nu mai este posibilă pe de o parte fiindcă ideea națională s-a identificat prea mult (greșit după mine) cu Biserica autocefală română — iar pe de alta fiindcă în starea de precaritate a întregului nostru regim religios, nu ne putem atinge de el. Reformele nu se pot realiza pe terenul religios, decât în clipele de adâncă credință.

Morrison, cancelarul ducatului de Lancaster (a nu se confunda cu plămăduitorul hapurilor scumpe craiovenilor), care reprezintă în Camera Comunelor pe ministrul coordonării Apărării Naționale, a răspuns la o chestiune a lui Churchill punând punctul pe i, cu privire la colaborarea armatelor engleze și franceze în caz de război. O precizare necesară față de știrile răspândite de propaganda italiană și germană, care caută să prezinte alianța anglo-franceză ca o alianță mai mult politică decât militară...

Între Spania naționalistă și Franța pare că s-a ajuns aproape la o înțelegere; recunoașterea Guvernului din Burgos de către cel din Paris se va face probabil la sfârșitul săptămânii. Anglia a amânat pe săptămâna viitoare recunoașterea ei, ca să dea timp Franței să-și îndeplinească formele.

Pacostea refugiaților preocupă mult Guvernul francez care nu știe cum să se scape de ei. Franco și Mussolini schimbă telegrame de „curtoazie“ fără substrat politic, mai ales din partea lui Franco. De front, nici o știre.

---

24 februarie. Dl Armand Călinescu dezminte interviul publicat în *Paris Soir*, dar numai pe jumătate: interviul ar fi alcătuit din diferite fragmente culese din ultimele sale discursuri (???).

Ziarul *Semnalul* (director: Șerbescu, fost liberal, actualmente membru în Consiliul Național al F.R.N. — și escroc ieri ca și azi) a fost suspendat pe 10 zile, fiindcă în 3 zile consecutive a schițat portretele d-lor miniștri Jinga, Cornățeanu și Băran, bătându-și joc de ei și insultându-i. Frumoasă dictatură, sub care ultrajul unui ministru se pedepsește numai cu 10 zile de suspendare a gazetei. *Semnalul* apare în locul *Adevărului* și e proprietatea familiei Tătărescu...

Taxi, Tânțar și Sărăcăcilă au trimis îndată ce au trecut granița câte o lungă telegramă d-lui vicepreședinte al Consiliului: iată pe dl Armand Călinescu, fala Piteștilor, intrat în Istorie...

La Roma se zvoneşte de o „proximă" întrevedere la Stressa între Mussolini, Hitler şi generalul Franco. Se pare însă că o asemenea întrevedere nu convine deloc lui Franco şi numai pe jumătate lui Hitler...

Guvernul spaniol naţionalist a dat englezilor asigurări categorice de independenţă (e vorba de Italia, bineînţeles) şi pare că s-a înţeles definitiv şi cu Franţa. Se zice că recunoaşterea sa „de jure" va avea loc mâine din partea Angliei şi luni din partea Franţei. Se mai zice că mâine sau poimâine se va dezlănţui o grozavă ofensivă asupra Valenciei. La Madrid, Negrin — abandonat de Preşedinţii republicii şi cortezilor, care îl blestemă la Paris — se răţoieşte mai departe...

Răspunzând la o întrebare în Parlament, lord Halifax a apăsat din nou asupra solidarităţii politice şi militare ce uneşte Anglia şi Franţa. Declaraţia ministrului de Externe britanic era, de data asta, special dedicată Italiei...

---

25 februarie. René Pinon, un gângav tâmpit, pe care l-am cunoscut în anii 1910–1913 la Paris şi care de atunci şi până acum a rămas salahor la *Revue des Deux Mondes*, unde scrie „la quinzaine politique", a fost ridicat la rangul de victimă politică internaţională prin prostia italienilor. Doritor „să facă o anchetă la faţa locului", Pinon a plecat cu paşaport în regulă spre Italia; la Modena însă, a fost declarat „indezirabil" de către autorităţile italiene şi trimis înapoi „la vatră"...

Daladier a ţinut un important şi energic discurs în Camera franceză. A blamat pe cei care nu-şi dau seama că războiul în Spania e sfârşit şi mai vor să verse sânge inutil într-o rezistenţă ce nu poate dura. A declarat apoi că Guvernul francez a hotărât să recunoască *de jure*, luni, Guvernul generalului Franco, singurul existent pe teritoriul Spaniei. Camera a votat încrederea cu o mare majoritate. Acest vot se consideră ca o recunoaştere a Guvernului Franco din partea Camerei franceze.
Anglia va recunoaşte şi ea Guvernul Franco imediat după Franţa.

Naţionaliştii prepară o mare şi masivă ofensivă, cu peste 800 000 de oameni împotriva Madridului şi Valenciei, ca să termine războiul în câteva zile.
Se zice că Azana va demisiona din Preşedinţia Republicii îndată după ce Guvernul Franco va fi recunoscut de Franţa şi de Anglia.

În toată Polonia manifestaţii violente antigermane din cauza măsurilor luate la Danzig împotriva polonezilor de către autorităţile locale

naziste. La Varşovia s-au spart geamuri la Ambasada germană, la Poznan (Posen) s-au bătut la sânge nemţii cu polonezii...

Patriarhul a lăsat pe Nicodim, mitropolitul Moldovei, să-i ţină locul la Patriarhie pe timpul absenţei sale. Faptul că n-a lăsat pe Bălan (mitropolitul Sibiului) mai vechi mult decât Nicodim, se interpretează ca o indicaţie pentru o eventuală „proximă" succesiune. Nicodim e bătrân, e slab, e un sfânt; Nicolae Bălan e relativ tânăr, dârz şi politician...

Tătărescu e printre noi (ha, ha!) — eu nu l-am văzut încă, dar Blumenfeld povesteşte: „Guţă — Guţă aduce ştiri extraordinare despre atitudinea Statelor Unite faţă de Franţa. Au dat Franţei 1 000 de avioane din stocul lor de război; au spus că dacă mai trebuie vor mai da, că dacă Franţa n-are destule vase de război, are America, şi că, dacă francezii nu sunt decât 40 de milioane de oameni, ei sunt 130..." (Bre, bre!). Mai departe Guţă decretează că Germania e o mare Putere, cu care se poate cineva (adică Franţa) înţelege dar că Italia e o ţară de nătoţi cu care nu se stă de vorbă...". Guţă-Guţă s-a dus să guţăiască la Poiana aşa încât n-am putut controla exactitatea raportului d-lui doctor Kalman Blumenfeld...

Acum câtva timp a fost în Bucureşti un distins pisiholog şi literat italian, Bontempelli, trimis să facă conferinţe şi propagandă! A şi făcut una sau două conferinţe la Bucureşti şi a plecat să facă alta la Cluj. Înainte de a pleca însă şi-a permis să critice în nu ştiu ce salon (la Poş mi se pare?) procedeele cam grosolane pe care presa italiană le-a dat la iveală faţă de Franţa... Se vede că faptul a fost raportat la Roma telefonic sau telegrafic, căci odată cu Bontempelli a ajuns la Cluj şi ordinul Guvernului italian către profesorul italian de la Universitatea din Cluj să împiedice conferinţa şi să nu lase pe Bontempelli să vorbească. Profesorul aranjase tot, poftise lume şi nu s-a supus ordinului, lăsând pe Bontempelli să-şi ţină conferinţa. Consecinţe: profesorul a fost imediat destituit şi chemat la Roma, iar Bontempelli a fost scos din Partidul Fascist şi i s-a interzis orice activitate personală. Nu mai poate nici să scrie, nici să-şi ţină cursurile (era profesor şi el)! Aşa dictatură înţeleg şi eu! Nu ca la noi: trei zile de-a rândul se fac trei miniştri de ocară în *Semnalul* care se suspendă pe 10 zile (!!), iar directorii săi Şerbescu şi Radu Patrulius continuă să facă parte din Consiliul Naţional al F.R.N.-ului... (de notat că Cornăţeanu, unul din miniştrii înjuraţi, e secretar general al aceluiaşi F.R.N.!).

---

26 februarie. Dedesubturile dezminţirii interviului lui Călinescu în *Paris Soir*: interviul a fost perfect autentic, dar când l-a citit Regele a

turbat, căci într-însul Michiduţă se lăuda că stabilise *el* ordinea în România şi că graţie lui România se organizase *ca o baricadă solidă împotriva nazismului*! Regele a spălat capul vice-primului său ministru şi i-a impus dezminţirea dată, precum şi suprimarea ziarelor care reproduseseră interviul, cel puţin în ediţiile lor din provincie...

Nenorociţii de italieni s-au încurcat rău şi se încurcă tot mai mult! *Relazioni Internazionali* publică un lung articol — de data asta mai moderat în ton — prin care *constată* (!!) că Franţa vrea război fiindcă a izbutit să se înţeleagă cu Anglia şi cu Statele Unite (preţioasă mărturisire!), fiindcă cele trei democraţii şi-au sporit şi-şi sporesc considerabil armamentul şi acaparează materiile prime pe toate pieţele mondiale, fiindcă în fine Anglia şi Franţa au reuşit să anihileze succesul Puterilor totalitare în Spania naţionalistă (alte preţioase, dar cam nedibace mărturisiri!). Totuşi, adaugă zisa revistă, Franţa ar putea salva pacea (!!!) satisfăcând dreptele revendicări *ale Axei* (de notat că Germania *nu cere nimic* deocamdată!) care nu trec de cadrele „echităţii şi ale omeniei". Dacă Franţa şi aliaţii săi *vor tenta însă războiul* (!!!) se vor izbi de stânca Puterilor Axei, care etc. etc. Până acum italienii au fost obraznici — acum mai fac şi pe proştii...

Muscalii au ocupat provincia chinezească Sin-Kiang. Trupele sovietice, vreo 10 000 de oameni, au trecut până acum graniţa. Se zice că în unele locuri au fost ciocniri între sovietici şi japonezi...

Ciano (contele ginere) a sosit la Varşovia şi a fost primit călduros. Toasturile schimbate la masă între Beck şi oaspetele său n-au trecut peste limitele politeţei şi ale raporturilor artistico-literare dintre cele două ţări. Ciano a încercat să bage Polonia şi Ungaria în aceeaşi teacă. A fost singura notă politică mai apăsată.

Pe când Talianul bancheta cu miniştrii polonezi, „boborul" s-a dedat la violente manifestaţii antigermane şi a spart încă o dată geamurile Ambasadei Reichului. Alte manifestaţii, tot atât de violente au avut loc la Wilna şi la Cracovia... Cum rămâne cu Axa, cu faimoasa Axă?

Se vorbeşte de eventualitatea unui armistiţiu între naţionalişti şi republicani în Spania, armistiţiu obţinut (dacă vestea e adevărată) de Anglia. Aşa s-ar explica, după unii, întârzierea ofensivei lui Franco împotriva Madridului şi a Valenciei, ofensivă tot anunţată şi tot amânată. Armistiţiul ar avea de scop negocieri directe pentru o înţelegere între cele două tabere, pe baza punctelor deja câştigate.

Ziarul *Curentul* publică în prima pagină un diplic în culori: România înainte şi după domnia Regelui Carol. Prima e înfăţişată printr-o miloagă istovită şi zdrenţuroasă purtând un maldăr de crăci uscate în spinare — a doua printr-o fetişcană tânără şi fericită torcând lână albă şi cântând. Şi platitudinea ar trebui să aibă marginile ei; asemenea exagerări de prost gust necinstesc şi pe cei care le comit, şi pe cei cărora le sunt dedicate.

A.C. Cuza şi Istrate Micescu — un maniac rebegit şi un escroc au fost cooptaţi în Consiliul Naţional al F.R.N.-ului. Încă un gest nefericit...

---

27 februarie. Călinescu a luat masa aseară la mine. Eram numai noi doi; am stat 2 ore şi 1/2 de vorbă. Am provocat această întrevedere ca să-mi descarc conştiinţa. Plănuisem întâi să merg la Rege, dar mi s-a urât să tot toc pentru o babă surdă. O să afle Majestatea Sa prin dl Armand, dacă o fi oportun să afle ceva...

Am arătat lui Călinescu „că nu merge", „că nu poate să meargă aşa cum merge" — sau „că dacă merge, merge spre faliment şi spre lichidare". Lăsând la o parte erorile de amănunt şi toate neajunsurile şi nemulţumirile care decurg din ele — am subliniat cele două mari lipsuri care compromit regimul actual: unul de ordin concret, altul de ordin abstract.

I. Lipsa nu numai a unui program dar chiar *a unor simple scopuri* de urmărit în anii apropiaţi anarhizează întreaga muncă a diferitelor departamente ministeriale şi face orice coordonare a eforturilor imposibilă. O definire a scopurilor urmărite, precizate, e indispensabilă dar nu e de ajuns. Nu e de ajuns să se ştie dinainte câţi kilometri şi ce linii de cale ferată vor fi dublate, ce linii noi vor fi construite, ce şosele, ce lucrări publice vor fi înfăptuite — nu e de ajuns să ştim cu precizie câte divizii vor fi înarmate şi cu ce material; pe lângă scopurile pe care voim să le atingem, mai trebuie să ştim *şi cum* să le atingem. Cu alte cuvinte, o dată scopurile fixate, mai trebuie să stabilim şi o metodă de finanţare a programului decretat.

În această privinţă metodele întrebuinţate astăzi sunt mai mult decât deplorabile, sunt absurde. Căile ferate au nevoie de 20 miliarde, şoselele de alte 20 miliarde, armata de minimum 60 de miliarde. Din trei condeie, o sută de miliarde. Capacitatea noastră de lucru nefiind mai mare de 20 miliarde pe an, această sumă de o sută de miliarde ar urma să fie investită — şi deci în prealabil dobândită de Stat, în 5 ani. Cu mijloacele actuale limitate la stoarcerea contribuabililor, indivizi, bănci şi societăţi, este exclus să se poată găsi 20 miliarde pe an, şi încă 5 ani

de-a rândul. Cu chiu cu vai, *și cu periclitarea sistemului nostru bancar* s-au găsit anul trecut 3 miliarde și anul acesta cam tot atât...

Am explicat lui Călinescu că singura soluție este să se creeze un cont de ordine la Banca Națională, din care Statul să ridice treptat sumele de care are nevoie, până la 100 miliarde și mai mult. Un cont curent pe care Statul l-ar garanta cu toată averea lui, lucru ce ar rămâne înțeles fără să fie specificat pe față, să nu se sperie vrăbiile... I-am explicat mai departe că un asemenea sistem nu poate fi numit inflație; inflația nu există decât față de o monedă adevărată de sine stătătoare. Față de o monedă fictivă și convențională a cărei existență e bazată numai pe un decret, pericolul inflației nu există. Nici chiar al multiplicării semnelor de plată, în sensul scumpirii prețurilor cu condiția ca acestea să fie sever menținute la interior și schimbul liber să fie *strict* reglementat. Exemplele Germaniei și Italiei dovedesc că nu vorbesc în vânt.

Călinescu a fost de acord cu mine, în fond, dar în formă se gândește la o ipotecare a bunurilor Statului la Banca Națională, ca să dea o bază reală împrumuturilor pe care Banca le-ar face Statului. M-am ridicat împotriva acestui punct de vedere mai întâi fiindcă Statul *n-ar face* un împrumut; ia pur și simplu bani falși de la Bancă, cu care din fericire clienții săi se mulțumesc pentru tranzacțiile interne. Apoi, operațiunea nu s-ar termina, în concepția mea, singura practică, printr-o plată a datoriei, *ci printr-o lichidare în momentul refacerii monedei noastre avariate: să o spunem pe nume printr-un chiul*! Argumentele mele (între altele, acela că nu există pentru Statul nostru altă cale de a-și procura bani) n-au căzut nici ele în urechile unui surd. A rămas să mai vorbim...

II. Lipsa unui cheag moral. S-a crezut la început că regimul dictatorial va fi un regim de dreptate și de sancțiuni. Falimentul e complect pe această linie. S-a făcut o zarvă enormă în jurul afacerilor din Prahova, din Dolj, din Durostor, din Buzău etc. — și după un an de zile s-a tras asupra lor mușamaua națională. Justiția e mai venală ca oricând, magistrații judecă după cum sunt plătiți sau după cum li se poruncește; presa e în mâna unor escroci și ziarele care se publică, afară de 2–3 excepții, au devenit citadelele tuturor șantajelor. În posturi se numesc aproape numai lichele; o devalorizare generală pe toată scara numirilor în toate ramurile administrației.

F.R.N.-ul, care trebuia să însemne o galvanizare a întregii opinii publice și *o renaștere* politică și socială, a dat un kix complect și nu reprezintă azi decât un organism mort și prin urmare inutil...

Călinescu a recunoscut că s-au făcut greșeli cu constituirea Consiliului Național (al F.R.N.-ului) ținându-se prea multă seamă de fostele partide și nefăcându-se o selecție suficientă. A mai spus că dacă

F.R.N.-ul n-a funcţionat mai zgomotos până acum, e că Guvernului *i-a fost teamă să nu reînvie prin întruniri publice pofta de politică în vechiul înţeles al cuvântului*... „Bine d-le — am replicat eu — dar numai întruniri şi discursuri sunt pe lume? Trebuia în fiecare duminică şi sărbătoare strâns Frontul, în fiecare localitate, la biserică de pildă, pus să se închine şi să cânte, apoi să defileze pe străzile principale ale oraşului, să strige *trăiască Regele*! şi mai ştiu eu ce... Într-un cuvânt *să dovedească prin acte aparente că există*!" — „Ai dreptate, nu m-am gândit, trebuie numaidecât să facem aşa ceva..."

Am mai vorbit cu Călinescu multe şi de tot felul. E un băiat ager şi inteligent — e însă lipsit de experienţă şi e încă, mai ales, otrăvit de vechiul politicianism pe care îl înjură, dar căruia i se supune în multe din actele lui...

Din câte mi-a spus mi-am mai dat seama că nu are la stomac nici pe Iamandi, nici pe Mitiţă Constantinescu. Se înţelege însă de minune cu Urdăreanu...

Ne-am despărţit aproape de miezul nopţii, în bună înţelegere. Nu pot să cred că omul acesta să aibă sânge pe mâini...

A.C. Cuza şi Micescu au fost numiţi în Consiliul Naţional al F.R.N.-ului. Ca ce? Călinescu pretinde că au fost impuşi de Rege. Ca să dea Berlinului o dovadă de antisemitism?

Guvernul chinezesc din Nanking, un Guvern instalat de japonezi, publică manifeste împotriva concesiunilor internaţionale din Tien Tsin şi din Shangai, cărora le-a declarat „un război latent", sub pretext că autorităţile franceze şi engleze favorizează uneltirile mareşalului trădător Cian-Kai-Şi... Ce departe e China...

În Spania, de partea republicanilor, pare că lucrurile se îndreaptă spre pace prin capitularea fără condiţii *aparente*. Anglia şi Franţa ar fi obţinut însă, zice-se, anumite garanţii pentru salvarea conducătorilor acţiunii de la Barcelona...

După anumite zvonuri, îndată după încheierea păcii, generalul Franco se va proclama „Regent al Imperiului Spaniol". O manie, chestiunea cu „Imperiul"... demisia Preşedintelui Azana e iminentă. După o telegramă de la Londra miniştrii republicani sunt gata să fugă din Madrid...

Ştirile din Varşovia privitoare la rezultatele vizitei lui Ciano sunt contradictorii. E probabil însă că politica polonă vrea să rămână independentă, *între cele două Axe*, Berlin–Roma şi Londra–Paris. Să nu rămână între două scaune...

Manifestațiile antigermane n-au încetat încă: la Berlin nu se semnalează însă nici o reacție.

La marele bal dat de Franasovici s-au băut 600 sticle de șampanie franțuzească; a fost un succes de pomină, tot balul. Și sunt oameni care pretind că Franasovici „n-a muncit“ pentru țară, pe vremea cât a fost la Comunicații...

Călinescu mi-a povestit ieri că cele trei articole publicate în *Semnalul* împotriva miniștrilor Cornățeanu, Băran și Jinga, au fost strecurate de Titeanu, fără știrea lui Șerbescu și a lui Patrulius în scopul provocării unei suspendări a ziarului, care făcea concurență gazetelor d-lui subsecretar, *Seara* și *Capitala*. Că au știut d.d. Șerbescu și Patrulius sau n-au știut, e indiferent. Trebuiau să știe. Și să zboare din fruntea gazetei indiferent dacă știau sau nu. Adaug, după cele aflate de la Călinescu, că trebuia să zboare și dl Titeanu de la Subsecretariatul Presei, și încă cu ghiuleaua de picior...

Am aflat în fine pentru ce Regele s-a răcit așa de Dim. Ghika, fostul ministru de Externe, pe care-l iubea mult și de care nu vrea să mai audă. Cauza ar fi că soacră-sa, Ecaterina Ghika, cât a trăit, și cumnată-sa Mia Spătaru au ținut în casă cuiburi de-ale Gărzii de Fier... Spătaru e și acum „confiat“ la țară, în conacul familial, de unde nu are voie să se miște. Și eu care tot ceream gradul de ambasador pentru Ghika, și mă miram de ce nu vrea Regele să i-l dea!!!

---

28 februarie. Ieri a fost sărbătorită cu alai „frontist“ prima aniversare a promulgării noii Constituții. Te Deum la Mitropolie, la care au participat toți membrii Consiliului Național al F.R.N.-ului, Guvernul, generali, înalți demnitari etc. De la Mitropolie ne-am dus la piața Episcopiei unde ne-am încolonat și am defilat în fața Palatului. Regele a primit defilarea, împreună cu Voievodul Mihai, de pe un balcon al clădirii celei noi. În fruntea coloanei am defilat împreună cu Vaida și cu Armand Călinescu. Și pe Vaida-l prinde uniforma!!! N-am mai defilat de la 10 Mai 1897, de când îmi făceam serviciul militar! Am pășit acum 42 de ani, zvelt și necunoscut locotenent de doctori în fața Regelui Carol I — iar ieri, burtos, încins cu banda albastră a celui mai înalt Ordin, vedetă politică de mărimea întâi, pe dinaintea Regelui Carol al II-lea, care în 1897 abia se născuse! Între aceste două date, o viață de om. Ce bine era pe vremea când eram locotenent de doftori!

Un grup de „gărzi naționale“ (formațiunile paramilitare ale F.R.N.-ului) a defilat în urma noastră. O formațiune nouă care se prezenta pentru prima oară publicului, și s-a prezentat destul de binișor.

După defilare ne-am adunat, întreg Consiliul Naţional F.R.N., plus consilierii regali (adică Vaida şi cu mine), Guvernul şi Curtea în sala Tronului, unde Michiduţă ne-a pisat 3/4 de ceas cu un discurs după formula veche. Deşi se spune că lauda de sine nu prea miroase bine, dl vice-preşedinte al Consiliului n-a făcut decât să ridice în slavă „opera" guvernului din care face parte, bineînţeles cu cuvenita parte de limbărie datorită Stăpânului. Am aflat astfel cu toţii giganticele înfăptuiri realizate de un an. Discursul a fost din acest punct de vedere bine venit, căci fără el nimeni nu şi-ar fi dat seama că s-a făcut ceva... Unde dl v. p. a trecut măsura însă, a fost când a declarat *că numai ce era cinstit în ţară s-a adunat în F.R.N.* Cei 4–5 escroci selecţionaţi în Consiliul Naţional, şi de faţă, au trebuit să se ascundă după vecini...

Cuvântarea Regelui a fost aşa cum trebuia să fie, şi caracterizată printr-un ton de sinceritate. În opoziţie cu vechilul său, Regele a mărturisit că tot ce s-a făcut de un an nu reprezintă decât *un început*, şi s-a ferit să califice moralitatea strânsurii adunate de d.d. Călinescu, Iamandi & Co.

A urmat un dejun de 164 de tacâmuri, foarte frumos şi repede servit. La masa de onoare, în afară de Rege, de Prinţ, de consilierii regali (pe lângă Vaida şi mine mai sosiseră şi Mironescu şi Balif), de vicepreşedintele Consiliului, cu Urdăreanu şi Stârcea la cozile mesei — mai fuseseră aşezaţi şi miniştrii Iamandi şi Victor Slăvescu, ceea ce a supărat pe ceilalţi miniştri exilaţi la mesele paralele unde se grămădise plevuşcăria. Mai ales excelenţa sa Mitiţă era foc, căci nu mistuia încă excluderea sa de la negocierile cu Wohlthat... La sfârşitul mesei, Michiduţă a ridicat paharul în sănătatea Regelui, iar Regele pe al său pentru propăşirea F.R.N.-ului, decorându-ne pe toţi cu „medalia Amintirii"...

Caracteristica serbărilor de ieri a fost *lipsa de orice vlagă, de orice entuziasm*. Începând cu Regele, toată lumea părea plictisită şi grăbită să poată zice „o făcurăm şi pe asta"...

Seara, Majestatea Sa ne-a poftit la o masă intimă, pe mine, pe Călinescu, pe Iamandi, pe Istrati Micescu şi pe Urdăreanu. Cu Regele şi cu Voievodul eram şapte. Masă bună, atmosferă cordială şi simpatică. Ne poftise pe cei patru care dădusem acum un an Constituţia gata (altă expresie *mai exactă*, nu găsesc!) în două nopţi. După masă, Regele ne-a ţinut până aproape de ora 12. S-a vorbit de toate, dar politică nu.

Înainte de masă, Iamandi m-a luat la o parte să-mi spună că s-a convins şi el că în jurul „afacerii Steaua Română" s-au ţesut intrigi *interesate*, că au fost porcării, dar că Parchetul şi Instrucţia nu sunt vinovate cu nimic — au fost toţi induşi în eroare (!!!). În fine, s-au luat măsurile necesare ca afacerea să fie închisă în câteva zile...

Înainte de a ne pune la masă a sosit o scrisoare din partea lui Iorga pentru Urdăreanu. Urdăreanu ne-a citit scrisoarea. Cum Iorga e certat cu dânsul se adresează oficial sub formă de petiţie: „Domnule ministru, având motive să cred că telegramele mele nu ajung la Majestatea Sa (aluzie la „persecuţiile" lui Călinescu!) vă trimit aci alăturat în copie legalizată (!) telegrama pe care am adresat-o astăzi Regelui". Telegrama (textul ei a fost publicat azi-dimineaţă), e o mărturisire de devotament şi de slugărnicie faţă de Suveran. Despre imposibilitatea de a-şi pune „livreaua" în spinare, cum se exprima atât de elegant până acum, nici o vorbă. Am râs cu toţii. Regele a fost de părere să se publice şi scrisoarea şi telegrama, dar s-a supus cererii noastre de a nu se da drumul decât telegramei... Ce ar fi zis uniformo-fobul Niculai dacă ne-ar fi văzut pe toţi aseară în frac, căci aşa ne poftise Regele, deşi după instrucţiuni precedente — şi care au înnebunit pe Iorga — nimeni nu se mai putea prezenta la Palat decât în uniformă...

Dacă la Bucureşti n-a fost entuziasm, pare să fi fost ceva mai mult la Alba Iulia unde au fost aduşi vreo 30 000 de ţărani de prin judeţele învecinate. Printre ţărănimea ardeleană, Regele este încă foarte popular. Răzmeriţa lui Maniu nu se întinde mai jos de surtucari. Şi apoi poporul de peste munţi ascultă de vlădici, şi la Alba Iulia îl convocase cei doi mitropoliţi, care au şi prezidat întrunirea şi au ţinut cuvântări de înflăcărată platitudine. Mai ales până aci băţosul Niculae Bălan al Sibiului s-a distins prin slugărnicia sa. Slugărnicie cu tâlc: dată fiind starea sănătăţii Patriarhului şi un deznodământ fatal ce nu mai poate fi prea mult amânat, Î.P.S.S. îşi prepară de pe acum candidatura la locul vacant...

Guvernul generalului Franco a fost recunoscut ieri „de jure" de Anglia şi de Franţa. Mare eveniment, cu toate consecinţele... În Camera Comunelor, Major Attlee a protestat, un vot de blam a fost chiar pus la cale, dar a dat greş. Camera, cu mare majoritate, a aprobat politica Guvernului. Chamberlain a declarat că *e convins* că generalul Franco va şti să apere independenţa ţării sale cu îndârjirea tradiţională a spaniolilor şi că nu va pedepsi decât *actele criminale* care au fost săvârşite în rândurile republicane...

Guvernul republican e în lichidare. Ambasadele de la Paris şi de la Londra au fost abandonate. Preşedintele Azana a părăsit Parisul şi s-a retras la Collonges, dar nu a demisionat încă, probabil ca să încurce şi mai mult pe foştii săi prieteni, pe cei de la Madrid. Şi acolo debandada se accentuează pe zi ce trece. Generalul Miaja ar fi fost înlocuit prin altul şi nu se mai vorbeşte de rezistenţă decât până ce se vor obţine condiţii mai favorabile din partea lui Franco.

Statele Unite n-au recunoscut încă Guvernul naţionalist, dar vor imita probabil şi ele gestul Angliei şi al Franţei.

Chamberlain a declarat în Camera Comunelor că o pace durabilă nu poate fi asigurată decât prin limitarea armamentelor şi prin suprimarea piedicilor ce îngreunează comerţul internaţional. A adăugat însă că n-a sosit încă momentul ca Anglia să ia iniţiativa unor negocieri în aceste materii.

Nunţiul de la Bruxelles întrebat dacă nu e îngrijorat de vrăjmăşia tot mai acută pe care Ducele o manifestă faţă de Biserică, a dat acest răspuns subţire demn de un abbé (abate) Muguier: „Oh, l'Eglise est si jeune et Mussolini est deja si vieux!"

---

1 martie. Prăbuşirea Spaniei republicane: Azana şi-a dat demisia pe care o adresează lui Martinez Barrios, preşedintele cortezilor, pribeag şi el. În demisie arată că înainte de a părăsi Barcelona, şeful Statului Major — generalul responsabil de conducerea războiului — i-a declarat că înfrângerea republicanilor *e definitivă* şi că n-a plecat din Spania decât în urma acestor declaraţii şi *a hotărârii Guvernului* care a decis să pună pe Preşedintele Republicii la adăpostul unei surprinderi...

La Madrid ziarul guvernamental *Heraldo de Madrid* scrie că totul s-a sfârşit pentru republicani, şi că nu mai rămâne decât de încheiat pacea cu Franco. Miniştrii au părăsit toţi Madridul, refugiindu-se spre „Levante" cum numesc acum spaniolii coasta Mării Mediterane. Toate drumurile de la Madrid spre mare sunt pline de fugari, care vor să fie mai aproape de vapoare...

Predarea Madridului, Valenciei etc. sunt iminente. Aşa ne spun cel puţin telegramele de azi-dimineaţă.

Între Franţa şi Guvernul de la Burgos s-a încheiat o convenţie al cărei conţinut nu e încă dat publicităţii. Ziarele din Paris cred însă a şti că convenţia cuprinde pe lângă anumite clauze relative la restabilirea comunicaţiilor între ambele ţări — angajamentul Franţei de a restitui aurul şi diversele obiecte şi efecte depuse de roşii şi al Spaniei de a primi pe refugiaţii republicani actualmente aflaţi pe teritoriul republicii, fără a-i urmări pentru trecutul lor. Spania ar mai fi făcut în convenţie şi o declaraţie cum că nu va ceda nimic din teritoriul ei altei Puteri (?).

În Camera Comunelor, Chamberlain a răspuns pe larg lui Attlee asupra recunoaşterii Guvernului Franco şi a pus lucrurile la punct. Fără să se declare satisfăcut, Attlee n-a mai deschis pliscul.

Trebuie să constat cu părere de rău că prietenii mei italienii continuă cu baliverneIe. Comentând ultimul discurs al lui Halifax, ziarele italiene amenință lumea întreagă cu forța și cu „justele revendicări" ale Italiei. De notat că oficial, Italia nu și-a formulat încă „justele revendicări". Vorba românului, nu știu prietenii noștri pe unde să scoată cămașa.

Un decret-lege trecuse acum câteva luni Polițiile din județe sub ordinele Corpului Jandarmilor — astăzi, un alt decret-lege le scoate de sub acest comandament. Zăpăceală, inexperiență, tatonare — iată caracteristicile actualului regim...

---

2 martie. Șaizeci și doi de Papi au intrat ieri în Conclav, dar din Conclav nu va ieși decât unul. Când și cine? La Roma, ieri, candidatul favorit era încă Cardinalul Pacelli...

Comisia Europeană a Dunării a fost complectată prin admiterea Germaniei. Prin actul semnat la Sinaia la 18 august 1938 de Anglia, Franța și România, Comisia Europeană a fost încadrată în drepturile suverane ale României, ridicându-i-se toate drepturile și puterile excepționale pe care le avea în baza vechilor tratate. Ieri a aderat și Italia la actul din 18 august, astfel încât acum fac parte din Comisia Europeană: România, Anglia, Franța, Germania și Italia. Rolul Comisiei a rămas pur tehnic în vederea înlesnirii și garantării libertății navigației. Având în vedere interesele lor comerciale pe Dunăre, Polonia și Grecia au cerut să fie și ele reprezentate în Comisie. Admiterea lor nu face nici o îndoială!

E mai bine așa decât cum era — eu aș fi preferat însă suprimarea complectă a Comisiei. Sarcina care i-a rămas, o putem îndeplini și noi...

Pu-ji, actualul Împărat al Manciuko-ului, va fi, după câte se spune, proclamat și Împărat al Chinei, cel puțin al Chinei controlate de japonezi. În haosul anarhic al Chinei tradiția imperială poate deveni un punct de atracție și de cristalizare într-o țară care-și caută de atâția ani drumul. Și iată cum roata lumii — în China — se învârtește și se întoarce de unde a plecat...

În Anglia s-au distribuit 50 de milioane de măști împotriva gazelor; la noi nici una...

Ministerul de Finanțe a interzis orice păsuire, orice eșalonare de plăți pentru impozitele scadente. Piară oamenii, să-și vândă săracii până și

cojocul, dar să plătească birul... Se vede că la Finanțe domnește dl Mițiță. Cum a ieșit atât de tiran și de autoritar acest pui de țigan?

În Spania republicană e haos complect. Deși nici o rezistență nu mai pare posibilă, Guvernul roșu cu bătăiosul de Negrin în frunte nu capitulează, de frica sancțiunilor naționaliste. La Madrid au început dezordinele, oamenii nu mai au ce mânca și fug să se ascundă pe la țară. Generalii nu vor să-și ia răspunderea unei rezistențe armate; Guvernul s-a întrunit la Alicante, unde miniștrii au ținut un Consiliu și s-au certat. Capitularea nu poate să mai întârzie mult...

La Paris se zvonește că ambasador în Spania va fi numit mareșalul Pétain...

---

3 martie. Împlinesc astăzi 68 ani! M..., vorba lui Cambronne! Dar mă simt încă în puteri. Mai ales astăzi, că e o zi frumoasă cu soare!

Conclavul n-a durat decât o zi. După două voturi negative ieri-dimineață, din votul de după- amiază a ieșit Papă cardinalul Pacelli. După investitura succintă în Capela Sixtină, decanul Sacrului Colegiu a pronunțat în fața mulțimii, din Logia bisericii Sf. Petru, consacrata formulă: „Habemus pontificum" și a dat numele alesului. Intrat „favorit" în Conclav, cardinalul Pacelli a fost ales aproape fără șovăire, fapt foarte rar în analele conclavelor. Pacelli va fi cu siguranță un Papă mare, căci are toate însușirile cerute pentru o asemenea înfățișare. Și-a ales numele de Pius al XII-lea. Alegerea sa a făcut un excelent efect în lumea întreagă, mai ales în Franța unde trece drept francofil. Bucuria francezilor s-a manifestat până în Cameră, în Camera Frontului Popular! Ce încurcătură psihologică mai e și psihologia politică a momentului actual! În Italia fascistă, alegerea lui Pacelli a produs o decepție, dar nemărturisită. Anturajul Ducelui se aștepta la succesul unui candidat *mai docil*, dar față de alegerea săvârșită, presa mussoliniană păstrează o atitudine de amabilă expectativă...

Amuzant e că Pacelli a fost ales în chiar ziua în care împlinea 63 de ani!

Mă bucur și eu de alegerea Sa, mai întâi fiindcă socotesc că e alegerea cea mai nimerită, apoi fiindcă a venit să mă vadă, în 1932, la Grand Hotel, la Roma. Mă pot și eu furlandisi că mi-a făcut un Papă o vizită!!!

Mareșalul Pétain a fost numit ambasador al Franței la Burgos. Alegere foarte abilă care simbolizează nu numai importanța pe care Franța vrea să o dea Spaniei naționaliste dar în același timp și o tendință de

înțelegere militară între ambele țări. Numirea lui Pétain a fost primită cu mare mulțumire în Spania dar cu multă enervare în Italia. De câtva timp toate îi ies lui Mussolini pe dos. Să-l fi părăsit norocul?

Grigori Ciano Gafenco pleacă azi la Varșovia. Vizită de prezentare. Să nu curețe pe Beck cum a curățit și pe Stoiadinovici...

Collas și-a prezentat ieri cu mare alai scrisorile de acreditare ca ambasador al Greciei. Va renunța însă la recepția tradițională *de prezentare*, socotind cu dreptate că o asemenea ceremonie nu mai are rost după 14 ani de funcționare printre noi...

Din 115 000 asociații particulare (!!) din Austria, 111 000 au fost dizolvate de la încheierea Anschlussului și până acum. După știri venite din Germania, destul de sigure, soarta lui Schuschnigg pare să se fi hotărât: nu va mai fi dat în judecată, dar i se va impune un domiciliu forțat într-un sat sau într-un orășel ce rămâne de determinat. Până acum a stat închis în hotel Metropole (rechiziționat de Poliție) pe Donau-Kai, în Viena.

Consiliul de direcție al „Taberei Uniunii Naționale“ a fost pus de Guvernul din Varșovia să formuleze pretențiile coloniale (!!) poloneze. Fără să procedeze la revendicări oficiale, Polonia aduce astfel indirect în discuție cererile ei. Ea pretinde că coloniile nu trebuiau împărțite mai ales cele din Africa (la început un fel de „res mullins“), după norocul întâmplărilor ci după nevoile reale ale țărilor europene suprapopulate. Frumos; dar ce vor zice Anglia și Franța?

Din Polonia ne vin și știri întârziate despre cele întâmplate cu prilejul vizitei lui Ciano. În seara „dineului“ oferit de Beck, mulțimea manifestând călduros în favoarea Italiei, în piață, Ciano a ieșit pe balcon să mulțumească dar a fost primit cu un formidabil urlet de „jos Germania!“ — „jos Hitler!“ Jenat, ministrul dotal s-a înapoiat în salon. După masă Virginio Gayda (venit cu Ciano) s-a dus cu câțiva prieteni într-un local de petreceri. Abia ajuns a fost recunoscut și lumea în picioare a cerut imnul... englez! Gayda și ai lui au șters-o după câteva minute!

Bugetul aviației engleze a fost fixat pentru anul 1939–1940 la peste un miliard livre sterline — în socoteală românească: peste *o mie patru sute de miliarde de lei*! Și noi vrem să facem *tot*, cu o sută de miliarde.

În Statele Unite, 1 000 de uzine *au fost desemnate* pentru a se ocupa în caz de război cu fabricarea armamentului, echipamentului şi muniţiilor...

În Italia se răspândesc periodic zvonuri de mobilizare, şi apoi se dezmint. Un joc ca să ţină opinia publică sub presiune — dar un joc periculos, căci poate provoca măsuri mai serioase în ţările vecine.

La Londra s-a înregistrat o explozie mai serioasă, care era să arunce în aer principalul apeduct al oraşului. La Birmingham alta. Bestiile de irlandezi nu se mai astâmpără. Ce vor?

Printr-o nouă măsură a lui Mitiţă se cerea nenorociţilor de pensionari militari şi văduvelor un certificat *cum că sunt români* (!!!). Apoi dacă au fost militari, cum să nu fie români? Am reclamat cazul lui Armand Călinescu şi această inutilă vexaţiune a încetat de azi-dimineaţă, după cum ne informează un comunicat.

În Franţa se introduce un nou sistem de control al străinilor şi îngrădiri foarte serioase pentru imigrare.

Eliza Dornescu, care a împuşcat pe amantul ei, Urlăţeanu, a fost condamnată la 10 ani temniţă grea. E primul proces senzaţional judecat de Curtea Criminală. Juraţii ar fi achitat-o la sigur. Şi cum suprimarea juraţilor e opera mea, o am şi pe duduia asta pe conştiinţă...

Vaida mi-a făcut ieri o lungă vizită, ca să-mi povestească snoave. Omul nu e mulţumit, dar nu mârâie. Aşteaptă convins că „jeneraţia tânără“ va da repede faliment. E probabil — dar nu va profita el de acest faliment. Bineînţeles că nu i-am spus. Vaida pretinde că cei doi care au tras asupra lui Ştefănescu-Goangă şi a agentului său, şi-au fost condamnaţi la moarte, nu sunt gardişti. Omorul ar fi fost pus la cale pentru motive nepolitice. Goangă era urât de toţi studenţii şi mai ales de toate studentele, căci pe cele mai frumuşele încerca regulat să le violeze. Ucigaşul Pop ar fi căutat să se răzbune împotriva lui Goangă fiindcă se legase de logodnica lui... O fi?

Vaida susţine că o măsură de graţiere se impune... Pentru graţiere aş fi şi eu, şi o voi spune mâine Regelui la masă căci vine să prânzească la Jockey-Club (en camarade!).

Iorga a adresat o jalbă Regelui prin care se plângea că e calomniat de Armand Călinescu, şi că niciodată n-a pronunţat la Academie cuvin-

tele ce i s-au pus în sarcină. Regele a dat petiția lui Gavrilă Marinescu ca să facă o anchetă. Vorbele imputate lui Iorga fuseseră raportate de Parizianu și Regele se îndoia despre veracitatea lor. Ancheta a dovedit (depunerile lui Rădulescu-Motru și Lapedatu) că raportul lui Parizianu era perfect adevărat, și rezultatul anchetei a fost adus la cunoștință Majestății Sale — care din acel moment *a tăiat* toate legăturile Curții cu dl profesor...

---

4 martie. A murit doctorul Gerota. Ca toți oamenii a avut calități și cusururi. Bun cu cei mici, dârz cu cei mari, a fost judecat în lumina simpatiilor și antipatiilor pe care le inspira. Principala lui calitate a fost sinceritatea. Lucru aproape nemaipomenit printre intelectualii noștri, și mai ales printre profesorii universitari, nu a fost slugarnic. Nu putea suferi familia regală și s-a războit cu Regele Ferdinand și cu Regina Maria încă din 1917–1918, la Iași. În Camera lui Marghiloman a luat chiar cuvântul împotriva Reginei; un gest de prost gust și o nedreptate, provocat de germanofilia sa, pe care n-a ascuns-o niciodată, ca alții. După atentatul de la Senat, în 1920 a îngrijit și operat admirabil pe generalul Coandă și n-a vrut să primească nici un onorar. Am cerut și am obținut pentru dânsul Placa de Mare Ofițer al Coroanei, dar spre marea mea mirare — uitasem cele întâmplate la Iași — a refuzat-o. Au trebuit toate insistențele lui Averescu și ale lui Coandă ca să primească decorația, să o arunce într-un sertar și să ceară o audiență de împăcare Regelui... De la întronarea Regelui Carol, n-a încetat un moment să combată pe față „Camarila“ și să ceară capul... d-nei Lupescu. Această atitudine i-a pricinuit multe neplăceri. A fost chiar arestat câteva zile, dar pus apoi în libertate, față de indignarea opiniei publice. În politică a fost un naiv, în chirurgie însă un realist, și unul din cei mai pricepuți operatori. Îi păstrez o adâncă recunoștință pentru două intervenții pe care le-a făcut asupra mea, una la Iași, alta la București după război. Nici mie n-a vrut să-mi ia un ban onorar. A lăsat o frumoasă avere, adunată mai ales grație sanatoriului pe care l-a întemeiat.

Noul Papă Pius al XII-lea a trimis ieri un „mesagiu“ întregii omeniri. Mesajul l-a transmis pe latinește prin postul de Radio al Cetății Vaticanului. După cuvinte de recunoștință și de încredere în colegiul cardinalilor care l-a ales, noul Pontifice face o vibrantă apologie a păcii și cere tuturor oamenilor, de orice credință, să se unească, să se înțeleagă și să mențină nezdruncinată pacea între ei...

Presa franceză continuă să laude pe Pius al XII-lea, ca și cum ar fi fost candidatul ei în Conclav... Favoarea de care Papa nou ales se bucură în Franța și în Anglia enervează presa germană și mai ales cea italiană care speră că Pius al XII-lea va decepționa pe francezi...

Pius al XI-lea a lăsat prin testament cardinalului Pacelli (azi Papa) potirul ce i-a servit timp de 17 ani, cât a ținut pontificatul său, la zilnica celebrare a mesei. După unii, acest legat ar fi fost o desemnare a cardinalului pentru succesiunea tronului pontifical...

Dl Maurice Drumond Peterson, ministrul Angliei la Bagdad, a fost desemnat ca ambasador la Burgos. După nume pare un jidan, ceea ce n-ar fi foarte nimerit pentru postul în care a fost numit. Cam slab ca „pendant" al mareșalului Pétain. Sau poate că Anglia nu vrea să facă concurență Franței în Spania?

Schacht pare să intre iarăși în scenă. Se zice că va fi numit un fel de consilier tehnic pe lângă Hitler, în materie de finanțe și economie. Ar avea pe lângă Führer în aceste două compartimente, cam aceeași situație pe care o deține Neurath pentru problemele de politică externă...

Pe Marea Neagră bântuie de câteva zile o furtună îngrozitoare. Navigația e ca și oprită. S-au scufundat și câteva vase de tonaj mai mic.

„*5 martie*. Să fi intrat Regele în anul morții? Așa zice românul când vede un calic pornind la cheltuială sau un ciufut întrecându-se cu amabilitățile (e cazul Regelui!). Luni-seara, Majestatea Sa ne-a poftit la masă „în intimitate" pe Istrate Micescu, pe Armand Călinescu, pe Iamandi și pe mine. Joi seara a poftit pe foștii săi prieteni din copilărie. Pe Dorel Davila, pe Barbu Păltineanu, pe Tibică Romalo (doi bețivi), pe Nindi Romalo, pe Priboianu, pe Radu Crutescu, pe Puiu Filitti, pe Al. Băicoianu etc., în total vreo 15. Pe cei mai mulți din ei nici nu-i mai primise în audiență, de când s-a suit pe Tron, cu toate insistențele lor... Cu prilejul acestei petreceri Regele și-a pus Coroana în cui, a coborât în persoană în pivniță, a ales cele mai bune vinuri și cea mai bună șampanie franțuzească, a ținut un „speech" emoționat la masă cu lacrimi în coada ochilor — a băut și a jucat cărți până la ora 3 dimineața...

Ca să încheie această frumoasă săptămână, Majestatea Sa s-a anunțat aseară la Jockey-Club, unde a lua masa. Plin de „humor" și de „entrain" ne-a ținut până la ora 1 dimineața. Erau prezenți vreo 50 de membri ai clubului. Toată lumea a fost încântată și Regele, la plecare, ne-a spus: „Am reluat o veche tradiție, și am să mai vin". Regele a jucat bridge cu Filip Lahovari, Totiță Catargi și Radu Crutescu. Între Bâzu Cantacuzino, Mih. Sturdza, Urdăreanu, Constandache și Stârcea, s-a încins un poker homeric. Țâșneau „relansele" până la 150 000 lei!

Frau von Kohler sau Coller? e o fetiță răscoaptă, dar foarte deșteaptă care ne cinstește de câteva luni cu prezența sa. Gazetărească numai?

Spioană? Nu se ştie ce e, nici de cine a fost trimisă aci. De Führer? De „Gestapo"? De Göring? Mister. Prima ei misiune la noi a fost pare-se să împace diferitele grupări săseşti care se certau. Cum a reuşit de minune în această însărcinare a fost menţinută mai departe în România. Pe la sfârşitul anului trecut, şi încă în ianuarie, nu ne iubea deloc şi scria în gazetele din Germania articole înţepate despre noi şi despre ţara noastră. Deodată lucrurile s-au schimbat: Frau von Kohler a devenit cea mai bună prietenă a noastră. Articole excelente în Germania, altul aproape ditirambic asupra Regelui în *Curentul*, şi aşa mai departe. Ce s-a întâmplat? Instrucţii noi de la Berlin? Se poate să fie şi aceasta, dar e mai ales altceva: Malaxa a angajat-o *cu 80 000 lei pe lună şi 1 milion lei bani gheaţă, ca pescheş* — şi lupoaica s-a făcut oiţă! Acum, a angajat-o Malaxa personal, sau e Malaxa numai un „pietè-nom" prin care trec banii fondurilor secrete — asta nu o ştiu. *Ce ştiu*, e că a primit pe februarie sumele sus-arătate...

Dintre cei doi candidaţi spanioli la Ambasada din Paris, Guinones de Leon şi Cardenas, Franco a ales pe un al treilea, pe Sosi Felix Leguerica, primarul oraşului Bilbao, un domn mai tânăr, şi de o formaţie mai puţin „diplomatică" ca onorabilii precitaţi.

Din Burgos se anunţă că ofensiva împotriva Madridului va porni zilele acestea cu 250 000 oameni, afară numai dacă republicanii nu vor capitula înainte. Se zvoneşte într-adevăr că până şi prim-ministrul Negrin ar fi fugit în Africa.

Guvernul francez a hotărât să remită Guvernului Franco aurul depus de republicani la Banca Franţei, aur a cărui valoare se urcă la 8 1/2 milioane livre sterline.

În chestiunea coloniilor, Franţa şi Anglia se declară dispuse să discute cu Germania, dar numai cu Germania, problema materiilor prime.

Gafencu a sosit la Varşovia, cu Nuşeta, şi aseară la prânzul ce i s-a oferit a şi schimbat cu Beck cuvinte definitive, care desigur vor impresiona Europa. Câinele de Beck a ridicat paharul şi în cinstea doamnei Gafencu *„ale cărei simpatii pentru Polonia sunt cunoscute"*. Să fi vrut să facă o aluzie la Urusov? Dar Urusov era rus... Poate la Nataşa Arcijewska care pe vremuri se ţinea cu celălalt frate Urusov... Dl Gregorie a fost decorat cu „Vulturul Alb". Când mă gândesc că „Vulturul Alb" a fost refuzat în 1928 lui Vintilă Brătianu, deşi era preşedinte de

Consiliu... Băieţandrii Regelui au noroc, dacă norocul se poate rezuma într-o panglică albastră!

Wohlthat se întoarce la Bucureşti, în continuarea negocierilor începute. Să sperăm că nu vine cu tarif urcat. În acest caz n-ar mai rămâne pentru nemţi şi pentru noi speranţa de bună înţelegere...

Ziarele din Roma (nu ale Vaticanului!) publică indiscreţii asupra alegerii Papei Pius al XII-lea. La primul scrutin cardinalul Pacelli ar fi avut 35 de voturi, la al doilea 40 (cu trei voturi mai mult era să fie ales) iar la al treilea 61, adică unanimitatea minus votul său pe care l-a dat cardinalului Granito di Belmonte, decanul Sacrului Colegiu, în semn de respect pentru toţi cardinalii...
Pe când Pius al XII-lea mergea în procesiune la Capela Sixtină, pentru ceremonia celui de al 3-lea act de supunere şi obedienţă al cardinalilor a văzut pe ambasadorul Italiei, contele Pignatti Morano di Custoza, îngenuncheat în marginea cortegiului. Papa s-a oprit, a strâns mâna ambasadorului şi l-a ridicat din genunchi. Acest gest a fost viu comentat în Roma. Pentru prima dată un Papă se opreşte în calea unei procesiuni, şi faptul se comentează, atribuindu-se noului ales intenţii de specială prietenie faţă de Guvernul italian. E mai probabil că Pius al XII-lea a voit să taie aripile unei legende despre Mussolini — fobie ce începuse a se acredita.

Savinov, fostul secretar al Legaţiei imperiale ruseşti şi supravieţuitorul lui Poklewski a venit să-mi expună cât de mizerabilă e viaţa celor circa 10 000 de ruşi refugiaţi în România. Purtători de paşapoarte Nansen, li s-a mai pus acum o taxă fixă destul de grea care le ia pâinea din gură. Dl Călinescu care se satură în fiecare zi nu se gândeşte la oamenii care mor de foame. Aseară n-am putut vorbi cu Regele de această chestiune — dar o voi ridica la prima ocazie.

Am obţinut în schimb consimţământul Regelui pentru numirea lui Vâlcovici în locul decedatului Ţiţeica ca preşedinte la Colombia. Îi plătesc astfel renunţarea la postul de comisar al Guvernului la Titan Nădrag, ocupat de Pavlu, pe care voia să-l lucreze...

De câteva zile s-a aşezat o machetă de lemn, pe piaţa Palatului, reprezentând în dimensiunile sale naturale monumentul Regelui Carol I, opera lui Mestrovici. Monumentul, aşezat în faţa Fundaţiei Carol, e mult prea mare pentru locul disponibil în actuala sistematizare a pieţei. Trebuie doborât grilajul Palatului, doborâtă toată vegetaţia din dosul

grilajului şi în piaţa astfel mărită, monumentul trebuie aşezat între aripile Palatului, cu spatele la faţadă. Dacă Regele vrea să rămână cu o posibilitate de izolare a Palatului — căci aşa se spune — n-are decât să închidă cu porţi grilajate toate străzile care dau în piaţă inclusiv cele două porţiuni ale Căii Victoriei. După modelul pieţei Stanislav, din Nancy, atât de impunătoare...

---

6 martie. Ieri, la înmormântarea lui Gerota a fost o lume nebună. A fost şi o zi radioasă de primăvară, şi mulţi din cei prezenţi erau desigur dintre cei pe care defunctul îi ajutase şi care îi rămăseseră recunoscători — dar valurile de oameni care au luat cimitirul Bellu cu asalt întruchipau şi valurile de nemulţumire şi vrăjmăşie faţă de regim...

La Cartagena a fost ieri zi de răzmeriţă. O parte din trupele de marină şi de uscat republicane, ajutate de partizanii locali ai lui Franco, s-au revoltat împotriva Guvernului şi au trecut la naţionalişti. Ştirile sunt însă încurcate şi contradictorii. La un moment dat revoluţionarii au pus mâna pe Radio şi au emis informaţia victoriei naţionaliste. După câteva ceasuri Radio a dat ştiri contrare... Se pare că până în cele din urmă tot guvernamentalii au rămas stăpâni pe situaţie.

Cele întâmplate în Cartagena arată frământările ce domnesc în oraşele spaniole rămase sub dominaţia republicanilor şi explică pentru ce Franco întârzie ofensiva sa: în nădejdea că provinciile de sub teroarea roşilor se vor desface singure de asupritorii lor şi vor trece de partea naţionaliştilor.

Deocamdată însă dl Negrin se agită ca un diavol şi caută să galvanizeze spiritele, fără să prea reuşească. Guvernul său a fost chiar înlocuit printr-un Consiliu al Apărării Naţionale, care propovăduieşte lupta numai până la obţinerea unei păci onorabile. Compus din generali şi militanţi, Consiliul Apărării lucrează sub auspiciile generalului Miaja, care rămâne nădejdea republicanilor, atât pentru continuarea războiului cât şi pentru negocierea păcii...

Înainte de a părăsi Barcelona, guvernamentalii au vândut o bună parte din tezaurul lor unei societăţi belgiene. Aurul şi valorile transportate în Franţa în mai multe camioane-automobile, a fost sechestrat de autorităţile franceze, dar societatea belgiană cere eliberarea obiectelor şi pachetelor sechestrate, ca fiind averea ei. Afacerea a ajuns înaintea tribunalelor franceze...

Sovietele au oferit Guvernului francez o contribuţie de 5 milioane franci francezi pentru întreţinerea refugiaţilor republicani spanioli. Se

pune întrebarea: de cine vrea să-şi bată Moscova joc — de francezi ori de spanioli?

Cea mai veche cafenea din lume, o cafenea din Constantinopole deschisă în 1540 — şi-a închis porţile. Peste 200 de ani a fost în mâinile aceleiaşi familii — apoi a trecut din mână în mână. A fost închisă fiindcă casa care o adăpostea a fost şi ea dărâmată...

Colonelul Kowalewski din Ministerul de Externe polonez, a inaugurat lucrările unei comisii numite pentru a zori începerea lucrărilor unui canal care să lege Marea Baltică cu Marea Neagră de-a lungul râurilor Vistula, San, Prut şi Dunăre. Numai de s-ar putea ajunge la ceva; pentru noi ar fi minunat!

Gandhi, care se mai liniştise, a început iar să se agite în ultima vreme. Acum pare că se va linişti de tot, căci s-a îmbolnăvit şi starea sa e destul de gravă. Englezii speră un deznodământ fatal şi au adus la căpătâiul muribundului pe soru-sa, închisă până acum într-un lagăr de concentrare...

Giornale d'Italia şi deşteptul Gaide au găsit o formulă „pour bourrer le crane“ patrioţilor italieni. Statele democratice prepară un război ofensiv, dovadă colosalele lor înarmări — faţă de care bietele State totalitare *sunt silite* să se apere!!!! În curând, adaugă dl Gaida, Chamberlain va schimba tonul şi va ameninţa! Dar cum rămâne cu ameninţările de până acum ale Italiei?

Gregory Gafenko şi m-me Esmée sunt sărbătoriţi la Varşovia cu excesul inerent temperamentului polonez. Academiile, Preşedintele republicii, asociaţiile patriotice, reprezentanţii Armatei strâng pe Gregory la piept — pe când toate bordelurile din oraş, sindicate, oferă doamnelor Esmée şi Mary[1] câte un săpun şi un prosop de onoare! Trăiască Romunia „în pace şi onor“ şi în „odor de odicolon“!

---

7 martie. Aseară la ora 11,25 a murit Patriarhul, la Cannes. Plecat să se întremeze a răcit pe drum, a căpătat o congestie pulmonară care s-a transformat într-o bronho-pneumonie, şi în opt zile l-a dat gata.

Piere o figură decorativă a Bisericii dar atât. Cu chipul său frumos, cu barba lui albă, cu portul său ieratic înfăţişa în strană un adevărat chip de arhiereu.

[1] Mary Franasovici.

Deşi a fost Regent şi prim-ministru, în politică a fost o nulitate; sufleteşte şi moraliceşte, a fost sub toate aşteptările. Nu ştiu dacă credea în Dumnezeu; în tot cazul drăcuia şi înjura surugieşte. Muieratic, s-a ţinut tot timpul episcopatului şi arhiepiscopatului său cu tot felul de femei. Scandalul Nasta–Cernăianu e cunoscut de toată lumea. Arghirofil, făcea parale din toate şi trebuie *să lase o avere* însemnată. Era detestat de toţi preoţii eparhiei sale, fiindcă le lua parale, şi de toţi vlădicii care-l dispreţuiau şi-l combăteau aproape pe faţă, în Sinod. Moartea lui nu e nici o pagubă — numai pentru acefalul de Măgureanu şi pentru licheaua de părintele Antal, nepotul, e un dezastru...

Printr-un decret apărut cinci minute după moartea Patriarhului (trupul său era încă cald), chiar aseară, Charmant–Marchand–Armand Călinesco a fost promovat din viţe, preşedinte plin al Consiliului. Avansare de favoare şi quasi-miraculoasă, zic unii — normală, zic eu. Regele face o experienţă, guvernează el, ajutat de câteva slugi credincioase şi nu putea pentru această experienţă găsi un vechil mai supus şi totodată mai înţelegător ca Călinescu. Numai să reuşească experienţa; până acum nu sunt semne. Un maliţios ar putea nota *că dl Armand înaintează numai pe cadavre... să n-o sfârşească între patru scânduri şi el...*

S-a promulgat ieri o nouă lege de organizare a municipiului Bucureşti. Din descentralizarea pe primării de culori, se revine iarăşi la centralizare. Centralizare sau descentralizare, tot o mâncare de peşte: ce lipseşte Bucureştiului, — ca şi întregii ţări de altminteri — e *un om*, care să ştie să vrea şi să facă...

În Cehoslovacia, frământări. Slovacii, subcarpatini nu-şi găsesc culcuşul în noua organizaţie a Statului. Fiecare vrea să tragă plapuma asupra lui — şi se ceartă cu toţii. Un Stat în lichidare; norocul lui e că nemţii nu vor să-l înghită — ce să facă cu atâtea milioane de slavi? — şi nici să lase pe alţii să-l înghită...

În Spania, întreprinderea republicană e în plină agonie. La Madrid, după ce Guvernul Negrin a fost răsturnat şi înlocuit prin Consiliul Naţional al Apărării sub preşedinţia colonelului Cassado — s-a constituit, sub auspiciile acestui Consiliu, un nou Guvern sub preşedinţia generalului Miaja, din care face parte şi Cassado. Nu se prea pricepe dacă acest Guvern e hotărât să reziste mai departe sau să încheie pace cu Franco. Se pare că mai mult să încheie pace. Un colonel Cipriano Mera, fost zidar, a lipit pe zidurile Madridului un manifest prin care cere pacea imediată... şi manifestul său are mare succes. Încolo, ştirile sunt

contradictorii. La Madrid se pretinde că trupele din Cartagena au aderat la noul Guvern Miaja pe când la Burgos se declară că zisul oraş e în mâinile naţionaliştilor. Flota republicană a părăsit portul Cartagena unde era toată adunată (11 vase!) şi se zice că e în drum spre Bizerta, unde s-ar refugia spre a fi dezarmată. Passionaria ar fi fost văzută, fugară, la Oran. Negrin şi Del Vayo au fugit în Franţa; Martinez Barrios, preşedintele cortezilor înjură pe Negrin — pe când Negrin, şi cei din Madrid îl înjură pe dânsul! O harababură!

La Burgos se pretinde că capitularea republicanilor, fără condiţii, e o chestiune de zile...!

---

8 martie. La Madrid e anarhie complectă. Comuniştii şi o parte din trupe s-au răsculat împotriva noului Guvern al Consiliului Apărării. Împuşcături pe stradă. Mitraliere. Pare că trupele care s-au revoltat sunt în legătură cu cele de la Cartagena şi Murcia, aşa încât şi această ultimă mişcare se deseneazǎ ca o acţiune comunistă. Generalul Miaja a vorbit în public pentru pace, acuzând pe comunişti că vor să saboteze. Se spune că Miaja a trimis chiar pe colonelul Cassado ca să trateze cu Franco (?). Flota republicană s-a refugiat la Bizerta şi dezarmarea ei a început. Negrin şi del Vayo, care au fugit cu greu din Spania, au trecut prin Paris şi au plecat mai departe, nu se ştie unde. Passionaria s-a îmbarcat la Oran şi a sosit la Marsilia. În Africa de Nord sosesc fugarii cu miile, din porturile spaniole. Debandada republicanilor e complectă...

Franco a strâns armată multă în jurul Madridului şi aşteaptă momentul oportun să intre în Madrid. Nu admite, faţă de republicani, decât capitularea fără condiţii...

Spărgătorul de nuci (cu capul)[1] a zburat ieri la Cannes, să aducă trupul lui stăpânu-său. Ieri, la Consiliul de Miniştri, la Curtea de Casaţie, şedinţe solemne în cinstea defunctului. Discursuri: a ieşit şi Miron Cristea om mare! Şi cum n-ar fi ieşit: fiecare din mediocrii care au vorbit n-aveau alt gând decât să se salte şi pe ei o dată cu nulitatea pe care o ridicau...

Funeralii naţionale au fost hotărâte şi pare că vor avea loc marţi ce vine. Trupul va sosi sâmbătă dimineaţa şi va fi expus în biserica Mitropoliei unde va fi şi îngropat, după dorinţa exprimată de defunct.

Condoleanţe oficiale au sosit din mai toate ţările — n-am văzut însă din partea Germaniei.

După lege, în caz de vacanţă al Scaunului ţine locul până la alegere mitropolitul Moldovei (cea mai veche Mitropolie); Mitropolitul Nico-

---

[1] Măgureanu.

dim a şi fost chemat. Noul Patriarh va fi ales de către Consiliul Naţional bisericesc la care se adaugă după lege senatorii şi deputaţii ortodocşi. Nefiind Parlament, rămâne de văzut dacă vor fi convocaţi senatorii de drept. Noul Patriarh nu poate fi ales decât dintre mitropoliţii şi episcopii în funcţiune.

Încântată de rezultatele vizitei lui Gafencu, presa poloneză afirmă că Beck va vorbi la Londra (unde este aşteptat) şi în numele *României*, atât de strâns unite sunt cele două ţări... Nu merge presa poloneză cam departe?

Slovacii se agită şi fac dificultăţi Guvernului din Praga pe chestiunea autonomiei. Şi ăştia... Mari încurcături mai provoacă şi otrava naţionalistă... N-au ajuns şi rutenii noştrii din Bucovina şi din Basarabia să pretindă, ce? Pur şi simplu anexarea celor două provincii româneşti la Ucraina rusească...

Dinu Hiott (consilierul Legaţiei noastre în Ungaria) îmi vorbeşte de ura feroce şi unanimă a ungurilor împotriva nemţilor. Ungurii se supun injuncţiunilor politice de la Berlin, fiindcă n-au ce face, dar blestemă pe noii lor stăpâni. În Ungaria s-a format acum un nou partid *rasist*, antisemit şi antiarian — şi *pro-turanian*. Adică: înlături ovreii, dar înlături şi nemţii!
Imredy n-avea din 8 cartiere ascendente decât *unul* maghiar: încolo, *1 ovreiesc* şi *6 germane*. În realitate nu-l cheamă Imredy, ci *Heinrich*...

În Germania, evreii nu vor mai fi lăsaţi de azi înainte, nici în vagoanele cu paturi, nici în vagoanele-restaurant...

Un inel de aur, greu şi frumos sculptat de un artist englez, a servit de talisman Sarei Bernhardt, care l-a dăruit lui Max actorul şi acesta la rândul său l-a dat lui Robert Pizani, actor comic din Paris. Inelul a fost furat acum câtva timp din „loja" lui Pizani, şi un mare proces întrucâtva scandalos se desfăşoară acum...

---

9 martie. A plouat bine în toată ţara, şi ieri, şi alaltăieri, şi plouă şi azi. Azi-noapte ploaia s-a transformat în ninsoare mare, dar fiind cald, nu s-a prins zăpada de pământ. Agricultorii, care se văitau de secetă, sunt încântaţi.

Aseară m-au dus prietenii la Maria Tănase. Deşi am oroare de localurile de noapte, am fost încântat. O voce extraordinar de caldă şi un

timbru care te prinde. Cântă cântecele ţigăneşti şi româneşti cum nu s-au mai cântat. O revelaţie — apoi femeia mai e şi simpatică...

Maria Tănase e fată de plugari, de la Strehaia. Cum a ajuns până la Bucureşti, nu ştiu. A descoperit-o Filionescu de la Radio, într-o cârciumă şi a scos-o la lumină obţinându-i un angajament la „Neptun", un local pe Buzeşti unde a cântat câteva luni. Tot Bucureştiul a venit să o asculte, şi a devenit astfel „Star la modă". Dl de la „Neptun" îi da 2 000 lei pe seară; a venit dl de la „Roxandra" (unde cântă şi acum) i-a oferit 4 500 şi a luat-o. E vorba să fie angajată şi la Expoziţia din New York, la pavilionul românesc, cu 6 000 lei pe seară plus voiajul şi întreţinerea... Când s-o întoarce acasă, o să cumpere Strehaia...

Negrin a declarat gazetarilor, în Franţa, că războiul spaniol e terminat. E ciudat, cât sunt la putere, sunt dârji şi îndată ce fug declară „războiul terminat". Aşa a făcut Azana, aşa Martinez Barrios, aşa del Vayo, aşa Negrin...

Luptele care au avut loc în regiunea dominată încă de republicani, la Madrid, la Cartagena etc. par să se lămurească ca o încercare a comuniştilor să pună mâna pe Guvern şi pe de altă parte ca o reacţie a elementelor anticomuniste. Consiliul Apărării Naţionale reprezintă acest curent mai sănătos. Deşi situaţia este încă foarte încurcată, pare că Consiliul Apărării Naţionale a învins şi a dezarmat pe comunişti. Consiliul fiind pentru încetarea ostilităţilor, se crede că pacea cu Franco va fi încheiată repede. După telegramele de azi, ar fi chiar o chestiune de ceasuri... Generalul Miaja şi colonelul Cassado au declarat de altminteri trupelor din Madrid că nu vor avea să mai lupte...

După ştirile din urmă din Paris, Lebrun ar fi renunţat să mai candideze la Preşedinţia Republicii, în schimb ar candida Daladier, cu multe şanse. Până în cele din urmă poate însă să se întâmple exact contrariul...

Hore Belisha, speranţa Palestinei şi ministrul Apărării Naţionale engleze (!) a făcut o largă expunere în Parlament cu prilejul prezentării bugetului Armatei şi cu acest prilej a făcut precizări în privinţa colaborării armatelor britanice cu cele franceze, în eventualitatea unui război. Până acum se ştia că aviaţia şi marina engleză vor intra în acţiune din primul moment; Belisha a afirmat că şi armata de uscat va trece îndată Canalul. Declaraţiile categorice ale ministrului englez au făcut cea mai bună impresie în Paris, şi cea mai proastă în Germania şi în Italia.

Tensiunea dintre slovaci și cehi continuă pe chestiunea autonomiei... Atât le mai lipsea după câte li s-au întâmplat toamna trecută!

Curentul care cerea în America un plebiscit înainte de proclamarea stării de război, e în scădere. În 1937, circa 73% din alegători au cerut modificarea Constituției în acest sens. În 1938, n-au mai fost decât 68% — acum nu mai sunt decât 58%. Și Președintele Roosevelt s-a pronunțat contra.

Trupul Patriarhului va porni astă-seară din Cannes și va sosi la București, cu Simplonul, sâmbătă seara. Funeraliile naționale vor avea loc marți sau miercuri. Iorga, care știa bine tot ce se ascundea sub rasa defunctului, a scris un articol necrologic de o scârboasă platitudine, și numai minciuni. *Curentul* lui Pamfil Șeicaru, vorbește de un sfârșit „de Cruciat“ (??!). Nu s-a schimbat nimic în țara noastră! Nu „cruciați“ — corcituri!

---

10 martie. *Journal des Débats* a publicat un articol senzațional semnat de dl Bernus, articol prin care zisul domn destăinuește planurile lui Hitler pe anul 1939. După ce Italia va fi împinsă să facă o presiune militară asupra Franței în Africa de Nord (??), după ce Anglia va fi exasperată prin încurcăturile din ce în ce mai inextricabile provocate în Palestina și în tot Imperiul colonial britanic (??) — și în aceste două direcții Germania va lucra serios îndată ce se va termina războiul spaniol (de ce numai atunci) Hitler va da lovitura. Lovitura va consta în ocuparea *Olandei și a Elveției*!!!! Odată aceste două țări ocupate prin surprindere (!!!!) Führerul va prezenta Europei (recte: Angliei și Franței) lista pretențiilor sale, care va conține și câteva puncte referitoare la cererile Italiei...

Articolul d-lui Bernus a făcut senzație în Apus și a fost reprodus și comentat de ziarele franceze, toate! Să mai spun că la Berlin s-a dat o dezmințire cam supărată acestor bazaconii? E de neînchipuit ca un ziar atât de serios ca *Journal des Débats* să-și fi pierdut controlul până a publica asemenea fantezii ridicole... Și e păcat, căci așa se strică raporturile între două țări care de abia începuseră să se înțeleagă mai bine... Mâna jidanilor!

Cu tot articolul domnului Bernus, la Londra domnește optimism în ce privește situația generală europeană. În cercurile guvernamentale engleze, o împăcare între Franța și Italia e socotită ca posibilă și probabilă, și îndată ce acest pas va fi făcut, se va putea vorbi și de o limitare a armamentelor...

Deocamdată Sir Kingsley Wood, ministrul Aeronauticii se urcă la peste 250 milioane livre (250 miliarde lei!!!) cu o cheltuială zilnică pentru trupă de circa 250 milioane lei, transformând livrele în lei!!

Înapoiat din glorioasa d-sale călătorie la Varşovia, dl Gafenco a făcut ieri după-amiază „declaraţii" presei. Fără nici o importanţă. Tot ieri a vorbit undeva în Iugoslavia şi colegul d-sale Ţânţar. Iarăşi fără nici o importanţă. Miniştrii de Externe nu mai au nici o importanţă, nicăieri...

Funeraliile Patriarhului au fost fixate pentru marţi, 14 martie. Pe vremuri, în 14 martie se sărbătorea aniversarea proclamării Regatului... Noi ducem oamenii la groapă! Existenţa regimului e prea împletită cu cadavre...

Gurănescu, ministrul nostru la Berna (şi acum la Geneva!), mi-a adus o veste într-adevăr senzaţională: Mussolini ar fi în plină evoluţie a paraliziei generale! Ar fi în faza de megalomanie şi de erotomanie. Gurănescu ţine informaţia de la reprezentantul Greciei pe lângă S.D.N., unul din acei „elini subtili" care pătrund pretutindeni, şi ştiu tot. S-ar fi găsit chiar, la spital, la Geneva, fişa lui Benito Mussolini de pe vremea când trăia surghiunit în Elveţia, fişă care dovedeşte că a fost tratat pentru sifilis... În jurul lui Mussolini domneşte mare îngrijorare să nu facă într-o zi o năzbâtie, una ireparabilă... Familia şi familiarii săi, îl ţin cât mai departe de afaceri, îl împiedică să ţină discursuri, etc. Ducele e atât de „duce" încât petrece în fiecare zi câte 5–6 ore cu paţachina lui, într-o vilă din împrejurimile Romei. „Paţachina", nu e de altminteri în fiecare zi aceeaşi... Despre toate acestea lumea ar începe să vorbească în Italia şi opinia publică să se îndepărteze de idolul ei, pe zi ce trece. În schimb popularitatea principelui de Piemonte ar fi în continuă creştere...

Dacă informaţiile lui Gurănescu sunt exacte — şi de obicei nu e rău informat — apoi schimbări noi se pregătesc în raporturile politice europene...

În Spania, întârzierea ofensivei lui Franco împotriva rămăşiţelor republicane începe să se lămurească. La Madrid, la Valencia, la Cartagena, pretutindeni în provinciile ocupate încă de foştii guvernamentali s-a încins un nou război civil mai limitat între aderenţii Consiliului Apărării Naţionale şi comunişti. Pare că colonelul Cassado, generalul Miaja şi domnii din Consiliul A.N. lucrează oarecum în înţelegere cu Franco care preferă ca republicanii *să extermine ei înşişi pe comunişti*. De aci răgazul dat de generalissimul forţelor naţionaliste, adversarilor săi de ieri...

Știrile care sosesc din Madrid sunt cam încurcate: unele — cele mai multe — înregistrează succesul C.A.N.-iștilor, altele vorbesc despre rezistența dârză a comuniștilor. E probabil că îndată ce comuniștii vor fi înfrânți, va intra și Franco în Madrid. O telegramă anunța că ar fi fost deja chemat de C.A.N... În tot cazul, chestiune de câteva zile și războiul spaniol va fi în fine sfârșit...

---

11 martie. Blumenfeld a fost ieri la mine și mi-a povestit că Călinescu era foarte încântat că fusesem cel dintâi să-l felicit de promovarea lui. Mi-a mai spus-o și Ghelmegeanu. Michiduță se mulțumește cu puțin; de vreme ce am hotărât să-l felicit, de ce aș fi fost cel din urmă? Blumenfeld mai spunea că dintre cloncanii politici (lăsând la o parte pe Iorga cu care e certat) singurul care nu l-a felicitat, nici acum, nici când a fost numit vicepreședinte, a fost Tătărescu și că această lipsă de curtoazie a mâhnit mult pe dictatorul nostru. În schimb a primit o lungă telegramă de la Titulescu (!!) care caută probabil să reintre în scenă măgulind slugile stăpânului...

Vaida l-a felicitat, căci cu Vaida s-a împăcat. Fratele Alexandru, după ce l-a beștelit cât a putut la banchetul lui Șeicaru, a trimis acum în urmă pe Traian Pop să spună Chiorului „că n-a avut nici o intenție să-l atace" și că n-a făcut nici o aluzie la el, ci la alții (vorbă să fie!). Traian Pop a adăugat că Vaida îl consideră pe el Călinescu, ca pe fiul său spiritual (!!!!) — frumoasă filiațiune — și că ar dori să se împace. Călinescu a luat în fața lui Traian Pop creionul și a tras o telegramă „fiască" lui Vaida care a răspuns: „Pax nobiscum! Scrisoarea urmează". Scrisoarea a urmat: 20 de pagini de elucubrații psihologico-politice fără nici un rost...

Țara piere și boierii se joacă... și nici măcar boieri nu sunt!

Mi se spune că zilele trecute au ars la Brașov, la fabrica I.A.R. 21 de avioane noi. Incendiul ar fi fost provocat de un scurtcircuit. Tot aveam noi prea multe avioane!

Alegerea prezidențială din Franța a fost fixată pentru ziua de 5 aprilie. Lebrun din nou? Daladier? Jeanneney?

O misiune românească a sosit la Bilbao să studieze posibilitățile României la refacerea economică a Spaniei. Petrol, lemn, grâu etc.

Frământările din Cehoslovacia par să fi fost foarte serioase și acțiunea extremiștilor slovaci să nu fi tins la nimic mai puțin decât la despărțirea definitivă dintre Slovacia și Cehia. Când Cehoslovacia întreagă

abia poate să se țină în picioare, cum își pot închipui drotoșii de slovaci că o mână de oameni ca ei ar putea constitui un Stat de sine stătător? Praga, ca să curme mișcarea, a luat măsuri drastice: Guvernul slovac a fost destituit, un altul compus din oameni mai înțelegători a fost numit și măsuri întinse de Poliție caută să stârpească răul în fașă... Membrii fostului Guvern au fugit la Viena.

Wohlthat s-a înapoiat ieri-dimineață la București, cu vești bune după câte se spune.

Trupul Patriarhului sosește diseară cu Simplonul. Se va face o scurtă slujbă în gară. Din gară la Patriarhie, trupul va fi transportat mâine, duminică, la orele 3 p.m. cu mare alai. Mi s-a cerut să țin o panglică: am refuzat căci plec mâine-dimineață la Sinaia și de acolo la Berlin.

Ziarele din Londra declară că odată cu pacea din Spania se va simți în toată Europa o destindere sensibilă a raporturilor internaționale. Chamberlain ar vrea să profite de această destindere pentru a câștiga ceva pe terenul dezarmării, sau cel puțin al limitării armamentelor. Chamberlain s-ar gândi chiar, zic unii, la întrunirea unei conferințe în acest scop, în cursul verii...

La Berlin se spune că înainte de o dezarmare propriu-zisă, trebuie să se ajungă la o dezarmare morală.

În Spania republicană continuă luptele între armata lui Miaja–Cassado și comuniști. Luptele sunt crâncene dar comuniștii sunt pe rând învinși. Probabil că până într-o zi - două totul va fi sfârșit și trupele lui Franco vor putea intra în Madrid salutate de ale lui Miajo...

În Camera franceză, cu prilejul discuției chestiunii refugiaților spanioli, au avut loc scene foarte violente între deputații centriști și de dreapta și comuniști. S-au adus acuzații foarte grave deputatului comunist Marty, învinuit de asasinarea episcopului din Teruel și de o sumă de alte omoruri... Ședință scârboasă, care dezonorează regimul parlamentar...

Ieri la ora 4 am avut o destul de lungă audiență la Rege. O cerusem pentru amânarea termenului de aplicare a Codului Comercial de la 1 mai la 1 octombrie. Am obținut deocamdată 15 septembrie și probabil chiar 1 ianuarie 1940 (dacă va consimți Exc. Sa Iamandi; la 15 septembrie a consimțit). Am vorbit cu Regele și despre viitorul Consiliului Economic și despre vizita mea la Berlin. Regele ar dori ca atribuțiile Consiliului Economic Superior să fie extinse încetul cu încetul și nu-

mai după ce i se vor fi dat toate atribuţiile cuvenite, să se intervină cu o nouă lege organică. Fie.

În ce priveşte atitudinea mea la Berlin (unde merg pentru afacerile Bancarei) şi unde — după cum am declarat-o Regelui — n-am nici o intenţie să mă amestec în negocierile în curs, ea va fi dictată de convingerea că nu trebuie să ne aruncăm ca disperaţii în braţele Germaniei şi să primim tot ce ne cere: să ne tocmim. Regele a fost exact de aceeaşi părere şi a adăugat: „Am spus lui Wohlthat că mai avem şi alte propuneri, dar nu vreau să răspund nimic până nu ştiu ce pot face cu Germania, cu care aş prefera să închei..."

Am vorbit cu Regele şi politică: i-am mai repetat şi lui ce am spus lui Călinescu duminica trecută. De data asta a părut mai accesibil planului meu financiar şi monetar... iar în ce priveşte „reanimarea" F.R.N.-ului, cu totul de acord cu mine.

Venind vorba despre Călinescu, spre mirarea mea n-a arătat nici un entuziasm spunându-mi: „Pentru ce cer acum de la un prim-ministru, *n-aveam altul mai bun*". A lăsat să cadă fraza greu de tot, cu plictiseală. Cu aceeaşi plictiseală cu care mi-a vorbit şi de ceilalţi miniştri...

Am obţinut de la dânsul în principiu şi Mitropolia Olteniei. Un mare pas făcut în această chestiune în care mă zbat de atâta vreme. I-am lăsat petiţia cu semnături pe care am pus să le adune în cele 5 judeţe ale Olteniei...

---

14 martie. Sosit azi-dimineaţă la ora 9 (cu o oră întârziere) la Berlin, pe un timp oribil: e frig, burniţează, cum se cuvine pentru întâia zi a „babelor".

Am plecat din Bucureşti alaltăieri, duminică dimineaţa la ora 10, cu autobuzul până la Sinaia, unde m-am dus cu nevastă-mea să ne înţelegem cu antreprenorul Venturini pentru reparaţiile de făcut la vilă. Până la Sinaia a mers perfect — am făcut drumul într-o oră şi trei sferturi — dar când a fost să ieşim cu maşina din curte după ce isprăviserăm treaba, era să o dăm gata. Se făcuse la poartă un prag de gheaţă peste care am putut trece la vale dinspre stradă în curte, dar când a fost să o luăm în sus, spre stradă — nimic. Maşina patina pe loc şi trăgea spre stâlpul de zid al porţii, din dreapta. Dacă n-am fi băgat de seamă, praf se făcea maşina de stâlp. A fost o dramă întreagă! Şoferul lui Trixi Mironescu, şi Trixi însuşi, care treceau din întâmplare şi au venit să ne ajute dar au alunecat şi s-au întins cât erau de lungi! Aceeaşi soartă a avut-o şi un căpitan de călăraşi Bogza, care trecea şi el pe dinaintea porţii. D-sa a căzut chiar de două ori! În fine, cu chiu cu vai — se strânsese lume — cu scânduri, cu prăjini, cu frânghii, au săltat toţi şi am trecut pragul.

Am dejunat la Caraiman, unde era puțină lume și în pustiul acelui hotel de mâna a doua am găsit pe Jo Thun, soția contelui Christian Thun, fiica lui Blome și a Martei Dim. Știrbei. Stă acolo la Caraiman de vreo trei luni, deși bărbatu-său cu copiii sunt în castelul lor de lângă Praga. Nevastă-mea, foarte savantă în această materie, mi-a explicat că Jo Thun se ține cu Pisoski, care de altminteri a și dejunat cu dânsa. Onoare lui Pisoski, care mi-a mărturisit că a împlinit 68 de ani — dar păcat de doamna contesă căci s-a balcâzât grozav. Când mă gândesc că am cunoscut-o fetiță mică și acum iat-o o respectabilă (?) matroană cu părul cărunt! Și ce drăguță era până să nu-i fi ieșit două pătlăgele vinete de o parte și de alta a obrazului...

Am plecat cu Arlbergul, la ora 4 1/2, spre Berlin — din Sinaia. Witzleben și Cecropid se urcaseră la București cu mari greutăți din cauza funerariilor Patriarhului, în pregătire la Gara de Nord.

Am plecat toți trei fără chef, căci ne întrebam dacă vom putea răzbi de la Viena la Berlin, a doua zi, prin Cehoslovacia. În ajun, sâmbătă, se răspândise într-adevăr știrea că nemții ocupaseră Bratislava. A venit Radian, de la *Curentul* să-mi spună că citise telegrama. Am telefonat numaidecât lui Gafencu să-l întreb dacă știe ceva și dânsul nu numai că mi-a confirmat faptul dar a mai adăugat că la Varșovia se așteptau la lovitura nemților, că polonezii sunt hotărâți și ei să intre în Rusia subcarpatină, că ne oferă și nouă o părticică (cu linia ferată spre Polonia) și se angajează să obțină de la unguri o renunțare formală la pretențiile lor asupra noastră, dacă consimțim să ia ei cea mai mare parte a acestei Rutenii fostă cehoslovacă... Și Gafencu conchidea: „Trebuie să urmărim evenimentele de aproape (ce frumoasă formulă și nouă!), ele devin foarte interesante. Nu cred în nici o reacție, nici din partea Puterilor Occidentale nici din partea Guvernului din Praga, cu totul zăpăcit prin atitudinea slovacilor și a lui Tiso, care s-au dat pare-se pe mâna nemților[1].

Foarte frumos, dar va mai trece trenul — tranzit nemțesc Wien–Breslau–Berlin prin Cehoslovacia? Noi am plecat totuși fiindcă aveam o după-amiază întreagă la Viena ca să ne informăm și să ne schimbăm eventual biletele prin Passau-Leipzig...

Lucru ciudat, ziarele noastre de duminică dimineața nu vorbeau de ocuparea Bratislavei. Vorbeau de tot felul de tulburări în Slovacia, de o mișcare a trupelor cehe dinspre Moravia spre Slovacia, de Bratislava în mâna gărzilor lui Hlinka (formațiuni devotate lui Tiso) deși luase puterea acolo un nou Guvern numit de președintele Hacha, Guvern pe care de altminteri Germania nu-l recunoștea — dar despre o încălcare a frontierei cehoslovace din partea trupelor nemțești, nimic. Am plecat

[1] Cu două zile înainte se vestise că Tiso și colegii săi se refugiaseră la Viena...

nerăbdători să aflăm ceva a doua zi dimineața la Budapesta — dar n-am aflat nimic, aceleași știri încurcate și contradictorii, dar despre ocuparea Bratislavei de către nemți nici o vorbă.

La Viena, am văzut pe Mitilineu, consulul nostru general, și Witzleben pe un văr al lui, un alt Witzleben, ofițer la Statul Major local — și ne-am mai lămurit. Nu încape nici o îndoială că toată afacerea a fost pusă la cale de nemți. Ei au încurajat pe idioții de slovaci să se răzvrătească și să împingă lucrurile până la cererea unei separații complecte de cehi. Ei au asmuțit, în provinciile în care au mai rămas, mase compacte de nemți; în Cehoslovacia, pe ai lor împotriva cehilor și viceversa. Așa s-au întâmplat ciocnirile sângeroase din zilele acestea din jurul orașelor Brün și Iglan. Ce urmăresc nemții prin încăierările dintre germani și cehi e lesne de înțeles: să pună mâna și pe teritoriile germane ce au mai lăsat anul trecut Cehoslovaciei, printr-o inexplicabilă generozitate... Ce urmăresc însă prin desprinderea Slovaciei de cehi, e mai greu de priceput. Să despartă ca să domine mai ușor? Dar dominau și întreaga țară cehoslovacă și făceau din ea ce vreau... Să se apropie mai mult de noi și de Ucraina printr-o ocupare permanentă a Slovaciei? Se poate și vom vedea. Poate că să fie la mijloc numai obiceiul pe care l-a luat Hitler să dea în fiecare an o lovitură în luna mai...

Fapt e că trupele germane au fost „puse în mișcare" joia trecută *ca să ocupe sâmbătă anumite puncte din Cehoslovacia* (mai probabil Brün și Iglan decât Bratislava...) și că sâmbătă dimineața mișcarea a fost oprită și ocuparea amânată (aceste pregătiri au dat naștere la telegramele primite la București).

Witzleben ofițerul spunea aseară lui văru-său bancherul că ordinul de trecere a graniței e iminent. Toți ofițerii (așa venise și el la Grand Hotel) erau în ținută de campanie. Witzleben ofițerul ne-a mai dat să înțelegem că nu era exclus ca trenul nostru să fie întors la Viena, de la granița Cehoslovaciei; avea aerul să spună că ordinele erau așteptate pentru noaptea de ieri spre azi... Am pornit din Viena la ora 8,55, destul de plictisiți la ideea unei respingeri de la graniță... Nu s-a întâmplat însă nimic, am trecut nesupărați și am sosit la Berlin cu o oră întârziere, cum ajung acum toate trenurile în Germania[1].

Cum am sosit la Berlin ne-am repezit pe jurnale. Pline de înjurături la adresa cehilor, pline de povestiri despre „ororile" (!!!) comise de aceștia asupra nemților minoritari — dar despre o ocupare germană fie și numai a unui sat ceh — nimic. Încă o amânare... Witzleben s-a dus

[1] De un an toate trenurile circulă în Germania cu mari întârzieri. Cauza: ocupați numai cu refacerea armamentului, nemții au lăsat la o parte toate reparațiile necesitate de căile ferate, și aproape toate locomotivele sunt defecte. Acum vor începe reparații în stil mare, după ce esențialul, în materie de armament, a fost făcut.

după informații și a adus știrile următoare: situația e foarte încordată; nu încape îndoială că o intervenție armată germană va avea loc; teritorii din Cehoslovacia locuite în mare parte de germani (Brün, Iglan) vor fi anexate Germaniei; Slovacia va fi probabil proclamată independentă și provizoriu ocupată de nemți ca să împiedice pe unguri să o ocupe. Din străinătate se confirmă că Anglia și Franța s-au declarat indiferente față de evenimentele în curs. *Afacerile din Cehoslovacia nu ating sfera de interese a Angliei...* a declarat ieri lord Halifax într-un discurs pe care noi, românii, ar trebui să-l medităm adânc... Cu toate astea *sferele* bancare sunt îngrijorate, și chiar cam speriate. În popor (conductorul de la vagon-lit, chelnerul și hamalul de la hotel) spaimă mare de război la care fiecare se gândește cu groază...

Să vedem ce va aduce ceasul de mâine.

Duminică a fost încoronat Papa Pius al XII-lea cu mare și tradițională pompă la Sf. Petru. Mai toate țările au trimis ambasade speciale. Noi am fost reprezentați prin ilustrul Comnen, prin ilustrul Mocsoni (aflat întâmplător la Roma), prin secretarul de Ambasadă Mareș și prin pr. Tăutu, consultator eclesiastic pe lângă Ambasada noastră. Un om nenorocit: Callimachi. Era și el la Roma (a petrecut iarna acolo) și a dat din mâini și din picioare și el la Roma și nevastă-sa la București, să fie numit și dânsul în Ambasadă — dar Regele n-a mișcat din urechi... E un om pismaș, Regele câte-odată....

În ajunul încoronării sale, Papa a numit secretar de Stat (locul pe care-l ocupa dânsul înainte de a fi ridicat pe Scaunul Pontifical), pe cardinalul Maglione, fost nunțiu la Paris.

Cioclii Guvernului, Armand Călinescu și miniștrii au fost sâmbătă seara la Gara de Nord, la sosirea trupului Patriarhului în București. De asta sunt buni...

Din cauza transportului în sicriu, Patriarhul nu va fi înmormântat conform oribilei tradiții, legat într-un jeț, la văzul tuturor...

Cu privire la această tradiție mi s-au povestit două istorioare nostime:

La înmormântarea Mitropolitului era și Mironescu; nepotu-său Jimmy Mironescu s-a încolonat cu familia după dric, la Capșa, de unde ieșise beat mort. Cum cadavrul tresărea la smuciturile cailor și capul mortului se clătina întruna, Jimmy întreba întruna: „Mă rog, nu mai văd eu bine, sau face întruna semne mortul?..."

A doua anecdotă e relativă la înmormântarea mitropolitului Ghiorghiu. Georges Grant scotea pe vremea aceea o fițuică ilustrată și s-a coborât în cavou cu un aparat fotografic în vederea unui reportaj senza-

țional. Când a fost coborât cadavrul în criptă, Grant a tras o flacără de magneziu, și a luat o fotografie. Mulțimea din afară care nu vedea fotograful, dar care a văzut flacăra a început să urle: „L-a părăsit sufletul, a zburat sufletul, minune maică!“ și toți au căzut în genunchi!

În Spania Miaja și Cassado au terminat cu comuniștii, dar nu vor (?) să încheie pace. Ofensiva — ultima — lui Franco se va declanșa azi–mâine...

Să dea Dumnezeu să se termine barem asta, acum, când începe alta...

---

*15 martie.*Toată noaptea a urlat vântul. Mă scol pe viscol mare, ninge și ninsoarea e zvârcolită în toate direcțiile. Mă uit pe fereastră: trotuarele sunt pustii... Nici până azi-dimineață n-au intrat nemții nicăieri, nici în Cehia, nici în Slovacia, nici aiurea! În schimb a sosit aseară la Berlin, la orele 10,30, Președintele Hacha însoțit de ministrul de Externe Chwalkowski. Au venit la aman... Nu i-a dat Dumnezeu lui Hacha degeaba o mutră de mucenic. Tragice momente pentru acești nenorociți cumsecade, chemați de soartă să izbăvească prostia și megalomania unui Beneș și consorți...

Deși Șef de Stat, vasalul Hacha n-a fost primit la gară de Hitler, nici măcar de Ribbentrop! În numele Führerului l-a salutat Meissner și în numele ministrului de Externe, secretarul de Stat Weizsäcker și șeful protocolului Dörnberg... Cehii au tras la hotel Adlon și Chwalkowski a avut imediat o întrevedere cu Ribbentrop. În urma acestei convorbiri, Ribbentrop a făcut o vizită Președintelui Hacha. Mai mult n-am putut afla până în momentul când scriu (ora 10 a.m.) — dar rezultatul convorbirilor a fost că trecerea trupelor în Cehia, dată ieri după-amiază ca sigură pentru azi-dimineață, n-a avut loc.

Ziarele berlineze de azi-dimineață sunt pline de știri senzaționale și evident tendențioase sosite din Cehia. La Brün, țăranii nemți înarmați cu coase și cu lopeți (?) ar fi pornit împotriva orașului și ar fi fost primiți cu mitraliere. Două sate germane ar fi fost incendiate. La Praga bătaie în regulă între cehi și nemți; studenți nemți ar fi fost răniți de Poliție. La Olmütz, bătăi și încăierări. La Praga Guvernul și-a pierdut capul, lumea aleargă la Hradschin după știri și nu poate afla nimic...

Slovacia s-a proclamat Stat independent. Abatele Tiso, șeful noului Guvern, a vorbit lumii prin Radio, a proclamat fericirea poporului slovac și a cerut recunoașterea noului Stat. N-am nici o informație, dar cred că o Slovacie independentă nu poate exista decât sub două condiții: garantarea *militară* din partea Germaniei — și în schimb *uniune vamală cu Reichul.* Vom vedea dacă mă înșel. Și din Slovacia se anunță lupte sângeroase între slovaci și cehi...

Ungurii au intrat în Carpato-Ucraina, fără să întâmpine rezistență și au ocupat câteva sate... Dinspre Polonia și dinspre România ziarele de dimineață nu publică nici o știre...

Întreaga situație e în mâna Germaniei. Ziarele franceze sosite aseară (cu data de 13) sunt aproape indiferente față de evenimentele din Europa centrală și pun toată vina în sarcina anarhiei din Cehoslovacia. Germania e prezentată ca „atrasă fără voia ei în bucluc"! Abilitate sau prostie?

Göring și-a întrerupt vilegiatura și a sosit ieri-seară la ora 6 în Berlin. Spirit împăciuitor, prezența sa la Berlin va fi de folos pentru rezolvarea problemelor puse, cu un minimum de oale sparte...

Ora 12. S-a terminat. Cehoslovacia a încetat să existe ca Stat independent...

După ce au fost comunicate și prin Radiodifuziune, evenimentele de azi-noapte și documentele care au fost semnate ca urmare a acestor evenimente, au fost date publicității. Am citit cu emoție edițiile speciale. Oricât de slabe ar fi fost legăturile mele sufletești cu artificiala alcătuire a Statului cehoslovac, conglomerat de nații vrăjmașe între ele și fără nici un cheag care să le lege, oricât de antipatică mi-a apărut totdeauna acțiunea ideologică a unui Massaryk sau a unui Beneș — nu pot să uit nici cei 20 de ani de sinceră colaborare în cadrul Micii Înțelegeri, prăbușită din vina multora, nu numai a domnilor de la Praga...

Nemaiputând face față situației, Președintele Hacha a venit la Berlin și a declarat lui Hitler: „Pun soarta poporului ceh și a țării, plin de încredere, în mâinile Führerului Reichului german".

După conferința dintre Hacha și Ribbentrop notată mai sus, Hitler a primit pe Președintele Republicii cehoslovace la ora 1,10 dimineața. O companie de S.S. a dat onorurile în Curtea noului Palat al Reichului. Conferința dintre cei doi Șefi la care au mai asistat și Chwalkowski din partea cehă și Göring (chemat ieri de Hitler la Berlin) și Ribbentrop de partea Germaniei, a durat mult. Hacha și Chwalkowski au mai avut și o convorbire particulară între ei, după care, la ora 3,50 dimineața s-a semnat protocolul *prin care Germania era solicitată să pună ordine în Cehoslovacia*, și *prin care soarta țării era încredințată Führerului...*

Führerul a mai semnat o proclamație către țară, în care vorbește de sus și prin care pune în legătură evenimentele de azi cu cele din septembrie, vorbește de restabilirea tradiției germane milenare *și făgăduiește poporului ceh o dezvoltare autonomă în cadrul Reichului...* și alta către Armată care dis-de-dimineață a trecut fostele granițe ale Cehoslovaciei.

Situaţia nu este însă complect clarificată. La ora aceasta pare că Boemia şi Moravia (cele două provincii în care s-a transformat Cehia de ieri) vor face parte integrantă din Reich, cu anumite drepturi de administraţie autonomă. Slovacia va deveni un Stat independent *sub o anumită tutelă*, iar despre Rusia subcarpatină nu se ştie încă nimic... Se vor opri ungurii — sau mai bine zis, fi vor ei opriţi?

Din câte am putut afla, dorinţa unei frontiere comune cu România e mare aci. Ziua de mâine ne va lămuri. Până acum pare că polonezii stau liniştiţi...

În cercurile bancare se socoteşte ca „genială" procedura adoptată: cererea lui Hacha adresată Führerului taie orice pretext de intervenţie din partea Puterilor semnatare de la München, care şi aşa nu aveau nici o poftă să intervină...

În septembrie, Hitler a obţinut jumătate din Cehoslovacia prin îndrăzneală şi curaj. Acum a luat şi restul prin perfidă dibăcie... Mai puţin onorabil dar mai sigur. Să nu plesnească colosul de indigestie....

La Dresdner Bank mare vâlvă. Pilder pleacă la Praga diseară „să preia" pentru Dresdner un număr de bănci cehe şi de societăţi industriale... În general însă mai puţin entuziasm decât mirare de uşurinţa cu care a reuşit lovitura... Ce o fi zicând Mussolini? Trebuie să crape de necaz şi să împingă pe unguri înainte...

Ora 5. Istoria merge repede şi ce s-a clădit cu atâta greutate se dărâmă într-o clipă. Trupele germane au ocupat Praga, Brün, Pilsen, Olmütz — fără nici un incident. Ministrul Apărării Naţionale ceh, generalul Sirovy, a consemnat întreaga armată cehă, soldaţi, ofiţeri şi generali, în cazărmi. Armata germană ocupantă n-a întâlnit astfel nici un obstacol în calea ei...

Ca prin minune au încetat şi toate conflictele între cehi şi nemţi: devenind inutile, n-au mai fost puse la cale.

Presa de aici a primit ordin să nu critice ocuparea Subcarpatinei de către unguri. O politeţe la adresa Italiei, sau o renunţare la o atât de dorită frontieră comună cu România?

Presa străină, mai ales cea engleză şi franceză, în marea ei majoritate, se întrece în laşitate. „O formaţiune nenaturală care dispare", „eliberarea Slovaciei de Praga era de aşteptat", „Cehoslovacia n-a putut trăi decât la umbra Genevei", „mai bine că a dispărut acest măr de discordie" — sunt formulele ce se întâlnesc în Londra, în Paris, de la *Times* până la *Temps* şi la jurnalele de tiraj.

Unde sunt timpurile când aceeaşi presă exalta pe Massaryk şi pe Beneş şi da Cehoslovacia ca exemplu celorlalte State pentru cuminţenia atitudinii ei...

În Polonia, în Ungaria, în Italia, în Iugoslavia evenimentele petrecute azi-noapte au făcut o impresie adâncă. Polonia n-a mişcat încă. Din Bucureşti se telegrafiază că domneşte linişte şi... răbdare!

---

16 martie. Hitler, noul conquistador, a intrat ieri în urma trupelor sale în Praga şi a descins la Hradschin. „Von der Wiener Burg zu der Prager Burg“ cântă ziarele berlineze, şi desigur că au motive să fie mândre... Gestul lui Hitler nu e lipsit de curaj, căci deşi „Praga e un vechi oraş german“, deşi împăratul Carol al IV-lea a fondat acolo prima universitate germană, deşi toate monumentele oraşului amintesc istoria Imperiului German iar nu pe a cehilor — nu e mai puţin adevărat că *astăzi* din un milion locuitori, 800 000 sunt cehi şi că toţi aceşti cehi, numai gânduri bune faţă de Führer n-au... Hitler s-a dus la Praga, dar până acum n-a ţinut nici un discurs. Discreţie de bun-gust, căci ar fi putut aduna 100 000 de nemţi într-o piaţă şi să apară apoi în fotografii ca „salvatorul poporului“, în mijlocul urletelor şi delirului colectiv...

Ce e mai ciudat e că, deşi nu încape îndoială că „Boemia“ şi „Moravia“ vor fi încorporate Reichului, până acum nici un ziar, nici o proclamaţie oficială nu a pronunţat cuvântul *anexiune*. Formula oficială e că cele două provincii s-au pus *sub protecţiunea* („unter dem Schutz“) Reichului german. Se vede că nu s-a stabilit încă formula autonomiei cehe, ceea ce ar dovedi că nimic n-a fost pregătit şi că evenimentele au surprins Guvernul din Berlin. Aşa se explică şi absenţa lui Göring din Germania în momentul în care s-a deschis criza...

Ce e şi mai ciudat e că la Berlin anexiunea unei ţări ca Cehoslovacia *n-a produs nici o reacţie aparentă*. Strada e aceeaşi ca mai înainte; nici o fierbere, nici o mişcare de curiozitate în jurul cafenelelor şi jurnalelor, nici o manifestaţie politică sau de bucurie, cât de mică. Ce ar fi la noi dacă am fi anexat numai două sate! Ce ar fi în Italia, ce ar fi în Franţa! Să fie poporul acesta blazat de toate succesele înregistrate în ultimii ani, sau să fie atât de stăpân pe nervii săi încât să aştepte ordinul să se bucure? Orişicum, au înghiţit o ţară, ce Domnului!

Abia azi-dimineaţă s-au ridicat drapele pe case, în urma unei circulare a lui Goebbels propagandistul, apărută ieri - seară...

Poporul ceh a dovedit de două ori, în septembrie şi acum, că nu era demn să trăiască neatârnat. Să mai zicem că în septembrie nu i s-au luat decât teritoriile locuite de străini de neamul lui. Dar acum, existenţa însăşi a Statului ceh a fost în joc, şi nu s-a găsit un om să-şi jertfească viaţa; cu o armată destul de numeroasă şi bine organizată, n-au cutezat să reziste o zi... Destinele unui popor se plămădesc numai în sânge, în luptă şi în suferinţă. Cu umbrela lui Massaryk la obârşie şi cu milo-

geala din Cancelarie în Cancelarie, se ajunge la fuga lui Beneş, la ploconeala funebrului Hacha şi la prăbuşirea ruşinoasă pe care o înregistrează astăzi istoria:.. Din sângele polonezilor care a curs şiroaie s-a renăscut Polonia Restituta; din „şmecheria" cehă, din pledoariile lui Beneş şi din mâinile împreunate ale lui Hacha — greu va renaşte ceva...

Băieţii de la Legaţie — Brabeţeanu, însărcinatul cu afaceri şi Ilcuş, ataşatul de presă — aleargă după ştiri ca copoii după iepuri. Ei ne-au adus aseară informaţia *că Germania se dezinteresează total de Rusia subcarpatină.* Cu alte cuvinte, Berlinul ar fi renunţat la o frontieră comună cu noi. Ungaria va avea deci mână liberă să cucerească o provincie săracă, *exclusiv locuită de ruteni*, şi la care pretinde sub pretextul că are nevoie de izvoarele de apă din Carpaţi (autentic!) şi pe motivul posesiunii istorice în cadrul Monarhiei Habsburgice... De altminteri, rutenii se arată mai destoinici decât cehii şi cu puţinele lor forţe îşi apără teritoriul, pas cu pas. Până acum Polonia nu mişcă, nici România.

Decoraţiile refuzate — adică restituite de nemţi — în număr de 25 se află la Legaţia noastră de aci. E de necrezut că acest refuz atât de dezagreabil pentru amorul nostru propriu, să fi rămas secret. Într-adevăr în afară de câţiva iniţiaţi nimeni n-a ştiut, nici la Bucureşti, nici la Berlin, despre această supărătoare afacere.

După câte spun domnii de la Legaţie, Göring n-a consimţit la această restituire decât după o teribilă scenă în care Hitler l-a făcut de trei parale fiindcă-l împinsese să primească pe „domnişorul acela" (Regele Carol!) şi i-a poruncit, lui şi celorlalţi decoraţi, să restituie *imediat* decoraţiile...

Tot domnii de la Legaţie mai povestesc că Führerul se ţine cu o domnişoară Eva Braun, fiica sau secretara fotografului său (!!!). Atâtea s-au povestit (acum în urmă despre Leni Riefenstahl), încât îmi vine greu să o cred şi pe asta...

Fost aseară la Staatsoper, la reprezentaţia „Rosenkavalier-ului" lui Richard Strauss. Orchestră admirabilă, condusă de Schuler, decoruri şi regie submediocre, voci pasabile — joc de scenă mizerabil. Am auzit cu acest prilej şi pe compatrioata noastră Ciobotaru (devenită la Berlin Maria *Cebotari*!), fată simpatică, voce curată dar slăbuţă. Nu mai văzusem „Rosenkavalier" din 1912, de la Viena. M-a încântat, din nou. „Rosenkavalier" cere însă o execuţie fără cusur, din *toate* punctele de vedere. Şi aseară a fost departe de aşa ceva.

După-amiaza am petrecut-o ieri la Dresdner Bank, cu bilanțul Societății Bancare. S-au aprobat toate propunerile noastre și un dividend de 4%. Modest, *dar real.*

Presa franceză și engleză, după câte îmi pot da seama de aci, continuă să fie excelentă pentru nemți: nici un reproș, admirație și puțină invidie! Să ne trăiască învingătorii din 1918! Cine ar fi îndrăznit să prevadă la Versailles în 1919 toate câte s-au întâmplat de când e Hitler la putere? Germania din 1939 e de două ori mai puternică decât Germania din 1914, înfrântă în 1918...

---

17 martie. Eram foarte curios să știu cum va împăca Hitler *necesitatea geografică* a încorporării Cehoslovaciei cu *principiile politice* rasiste pe care le-a proclamat de atâtea ori. Curiozitatea mea a fost satisfăcută ieri prin publicarea unui „ukaz" dat de Führer din Praga prin care soarta celor două provincii, Boemia și Moravia — cât a mai rămas din fosta Cehoslovacie! — a fost fixată. Cele două provincii nu sunt anexate, *ci puse sub protectoratul* Germaniei. Sub protectorat, dar fac parte integrantă din Reich... cu un șef de Stat în fruntea lor (ceh) dar cu un „Protector" (o, Cromwell!) neamț la Praga. Până acum n-au existat protectorate decât în Africa și în Asia: facem progrese, iată-ne cu pseudo-sultani cu mâinile legate și în Europa! Decretul lui Hitler reglementează situația cehilor în 13 articole. „Protectorat" de formă, *robie* de fapt. Și s-a găsit un Hacha, care să semneze așa ceva! Și nu s-a găsit un singur ceh care să ia pușca!...

S-ar fi putut găsi pentru guvernatorul german din Praga un alt titlu mai puțin umilitor ca cel de „Protector"! Cehii nefiind recunoscuți ca cetățeni germani, ci considerați ca „cetățeni ai protectoratului", nu vor fi supuși serviciului militar — în schimb germanii din Boemia și din Moravia vor fi recunoscuți ca cetățeni germani și ca atare contingentele lor vor fi încorporate în armata Reichului...

Impresia mea este că o să vadă pe dracul în căsnicia lor, și cehii și nemții...

Se zice că Hacha va rămâne în fruntea celor două provincii cu titlul de „Președinte al Republicii"... a cărei Republici?

Printr-o telegramă cu data de ieri, Tiso, șeful Guvernului slovac, a cerut lui Hitler să ia sub oblăduirea sa noul Stat slovac. Hitler a răspuns primind. Așa încât a rămas definitiv în Boemia și Moravia „Protectorat" și în Slovacia „Schutz".

Această din urmă mică formalitate ca să taie ungurilor orice poftă de întindere, orice pretenții asupra Slovaciei mănoase.

Maghiarii au trebuit astfel să se mulţumească cu Rusia subcarpatină pietroasă şi săracă, pe care au ocupat-o toată. Cum populaţia acestei provincii este 100% ruteană, e vorba şi aci de o autonomie. Cu ungurii va merge însă mai greu... Rutenii au cerut şi ei „Schutzul“ nemţilor, după ce au văzut că rezistenţa faţă de trupele ungureşti nu mai era posibilă — dar Hitler a declinat propunerea. Ca să nu supere pe polonezi (deocamdată), căci de unguri mi s-a spus de cei de la Wilhelmstrasse, că nu s-ar fi sinchisit... Rutenii ne-au cerut şi nouă „protectoratul“, dar o telegramă de la Bucureşti ne informă că şi Guvernul nostru a declinat propunerea. Norocul (!!!) ungurilor... Un abces se deschide în flancul lor...

La Berlin, deşi s-a pavoazat din ordin, atmosfera rămâne tot indiferentă. Curios, faţă de incontestabilul succes înregistrat...

—

Presa franceză şi engleză mai puţin bună. Se desenează atacuri violente împotriva Guvernului Daladier la Paris, împotriva lui Chamberlain la Londra, sub cuvânt că i-ar fi făcut de râs şi că şi-a bătut din nou joc Hitler de Guvernele democratice din Apus... Cam târziu, şi mai mult politică internă decât altceva. Partida a fost pierdută la München, în septembrie; ce se petrece azi nu e decât consecinţa slăbiciunii „occidentalilor“ din acele triste ceasuri...

Dl Hacha, sinistră paiaţă, a vorbit aseară cehilor prin Radiodifuziune. Mai bine tăcea... Ar fi fost mai demn.

Din câte am aflat aci proiectul ridicării Legaţiei germane din Bucureşti la rangul de Ambasadă era gata de supus Führerului în momentul când a izbucnit afacerea cu Codreanu... Natural, decretul n-a mai fost supus lui Hitler, care n-a avut astfel să-l respingă; el va putea fi oricând reluat în consideraţie, pretind filoromânii de pe Unter den Linden... Călinescu — adaugă informatorii mei — e foarte rău văzut în cercurile din jurul Führerului, şi prezenţa lui în fruntea Ministerului din Bucureşti, ar putea fi un obstacol la stabilirea unor raporturi mai intime între Germania şi România. În schimb ar fi foarte simpatizat George Brătianu, care, pontând pe cartea germană, ar fi promis aci marea cu sarea...

Între Clodius (de la Externe) şi Wohlthat (de la Göring) *rivalitatea ar merge până la sabotarea negocierilor*; pretutindeni aceleaşi porcării...

La plecarea lui Djuvara, Hitler i-a depus o carte de vizită la Legaţie — amabilitate excepţională interpretată ca o dorinţă de reluare a unor raporturi mai cordiale cu noi...

Din toate câte aud rezultă lămurit că nemţii vor de la noi petrol, şi iar petrol, şi iar petrol. Pentru petrol sunt gata să facă orişice...

Trecut ieri prin fața noului Palat al Reichului. Simplu, linii sobre — dar nimic remarcabil, nimic impunător. Nici chiar dimensiunile. Clădirile naziste de la München sunt mult mai reușite.

---

18 martie. Hitler a plecat ieri din Praga și s-a dus la Viena unde a fost primit în triumfător. Entuziasmul Vienei — spun gazetele berlineze — a fost de nedescris... Numai că Boemia și Moravia n-au fost reanexate Austriei ci Germaniei, ca și Austria de altminteri!

Înainte de a părăsi Praga, Hitler a primit pe Președintele Hacha, cu care s-a sfătuit. Cehii nu vor mai forma decât un partid licit, Partidul Ceh, în fruntea căruia va fi pus dl Hacha în persoană. Parlamentul actual, în compunerea căruia intrau și reprezentanții Slovaciei și Sub-Carpatinei, va fi dizolvat, și altul nu se va mai alege. Deși ziarele franceze pretind că populația cehă e foarte deprimată („Il y a de quoi!") nu s-a găsit un om să protesteze împotriva celor ce se întâmplă și să verse o lacrimă pe marginea mormântului Cehoslovaciei atât de proslăvită până ieri... Până și generalul Sirovy s-a dus și s-a ploconit lui Hitler... Scârbă, scârbă... Singurul care a îndrăznit să ridice capul a fost Osuski; a refuzat, la Paris, să predea Legația reprezentanților germani trimiși să o ia în primire, și a spus că nu o va preda până ce Franța și Anglia nu vor recunoaște noua stare de lucruri din Europa Centrală...

La Praga, la Brün, la Iglau — în toate orașele din fosta Cehie, nemții băștinași fac gălăgie și manifestează, așa încât după fotografi — căci sunt mulți în fiecare oraș — s-ar părea că întreaga țară e încântată de ce i s-a întâmplat...

La Budapesta, ungurii au făcut manifestații populare la Legațiile Germaniei, Italiei și Poloniei în semn de recunoștință pentru ajutorul dat de aceste țări în „cucerirea" (!) Ruteniei cehoslovace. Ar fi putut să manifeste și la Legația noastră, căci am fost și noi gentili...

La atacurile socialiștilor și comuniștilor Daladier a răspuns cerând Camerelor depline puteri pentru legiferare prin decrete, până la 30 noiembrie 1939, *în orice materie ar fi necesar pentru întărirea Franței.* Nu mai e vorba după cum se vede de redresarea financiară numai... Votul va avea loc zilele acestea.

Litvinov și-a anunțat vizita la Londra. Vine să ceară, sau să ofere? Și ce?

În Franța și în Anglia a început o reacție serioasă față de procedurile sumare folosite de Hitler pentru sporirea continuă a puterii germane. E probabil că această reacție va rămâne pentru moment pe terenul vorbă-

riei, dar vorba omului: merge ulciorul la apă până se sparge. Cecropid îmi raportează că azi-dimineață era la Dresdner Bank o atmosferă foarte deprimată, îngrijorare chiar, din cauza unui discurs ținut aseară de Chamberlain la Birmingham, discurs al cărui conținut nu-l cunosc, căci Cenzura nu i-a dat drumul în presa germană...

De altminteri lipsa de entuziasm în publicul berlinez (și probabil că e așa și în celelalte orașe) continuă. E foarte ciudat, căci oricum s-ar judeca evenimentele din ultimele opt zile, ele reprezintă un formidabil succes pentru nemți. Dar masele sunt foarte sensibile la imponderabile, și așa se explică că omul de la lift, că coaforul, că chelnerul de la etaj mă tot întreabă dacă toate aceste succese nu s-ar putea schimba cumva într-un război, sau așa ceva. De război, au toți o nemaipomenită teroare... Cu toate ordinele date, orașul n-a fost pe deplin pavoazat decât azi... Trebuie recunoscut de altminteri, că în materie de pavoazare, nem-ții au ajuns la o adevărată artă, și că steagurile lor roșii cu pecetea albă în mijloc și cu crucea încârligată fac un efect de toată frumusețea, cu atât mai mult cu cât drapelele, imense, pornesc de la creștetul caselor și acoperă pereții până aproape de pământ. Fiecare stradă se transformă într-o veselă sinopsie de roșu și alb...

Una bună:

Englezii făgăduiseră cehoslovacilor o subvenție de 10 milioane livre ca să-și poată reface economia națională atinsă prin acordurile de la München... Din această sumă, englezii *prudenți* (?), n-au dat însă *decât un* sfert, așa încât au scăpat trei sferturi din suma făgăduită! Presa franceză laudă prudența engleză (o sumă corespunzând cam la 2 miliarde de lei s-a dus însă...) — dar ce ar fi mai nostim, ar fi să vedem pe nemți reclamând la Londra cele 7 1/2 milioane de livre promise cehilor dar neplătite...

Guvernul englez a sechestrat tot aurul cehoslovac depus la Banca Angliei. Ar fi aur în valoare de circa 10 milioane livre poprit de Guvern, nu pentru ultimele 2 1/2 milioane livre vărsate, care au fost un dar, și dar vor rămâne — dar pentru alte socoteli...

Dejunat ieri la Clodius. Nevastă oribilă... Stat după masă de vorbă cu stăpânul casei. I-am explicat că nu am nici o intenție să mă amestec în negocierile ce se duc în momentul de față între Germania și România, negocieri ce se duc la București între Wohlthat și Guvernul român — dar că, în calitatea mea de partizan al unei înțelegeri între țările noastre, țineam să-i spun două lucruri *cu rugăminte să le transmită mai departe*:

1) Guvernul german trebuie să priceapă că România este azi reprezentată de Regele Carol, că înțelegerea trebuie să fie făcută *cu* Regele

Carol, *şi fără rezerve mintale corespunzând unei atitudini de vrăjmăşie faţă de dânsul*. Ca consecinţă, chestiunea cu decoraţiile trebuie rezolvată cât mai grabnic, *şi bine rezolvată*. Clodius a vrut să-mi facă teoria imposibilităţii decorării Voievodului Mihai (viitor Rege, Führerul nu primeşte nimic, prin urmare nu poate nici el decora un viitor şef de Stat — rahat) care a pricinuit refuzul decoraţiilor. L-am oprit numaidecât şi a priceput că nu-i îngăduiam să-şi bată joc de mine. Chestiunea decoraţiilor trebuie reglată, i-am repetat eu, fiindcă procedeul d-lor Göring şi consorţi a jignit adânc şi cu drept cuvânt pe Rege.

2) Guvernul german trebuie să-şi dea seama că nu suntem la cheremul lui; avem trebuinţă de Germania dar şi Germania are nevoie de noi — prin urmare să nu ridice în continuu tariful...

Cred că a priceput, şi că va repeta cui trebuie cuvintele mele. E tot ce puteam face în conjunctura actuală a Guvernului german, când toţi miniştrii sunt cu cehii şi cu slovacii în braţe, şi nici nu sunt măcar la Berlin.

Vorbisem eu cam în acelaşi sens, dar fără precizări atât de complecte cu Puhl de la Reichsbank (Director) şi cu Grosse de la Petroluri... Dar, cred că Clodius a priceput mai bine.

Fost aseară la Operă să văd două noutăţi: ultimele opere ale lui Richard Strauss (jucate pentru prima dată la München în 1938) — „Dafne" şi „Friedenstag". Un act — lung — fiecare. Tehnică multă, artă, dar inspiraţie mai puţină. Bătrânul Strauss apare cam golit şi se repetă. În „Dafne" cânta d-na Cebotari (Ciobotaru), în „Friedenstag" d-ra Ursuleac. Orchestra dirijată de Clemens Kraus, o splendoare. Între cele două românce nici o comparaţie. D-ra Ursuleac are o voce splendidă de contraalto, cum rar am auzit şi e o artistă minunată. D-na Ciobotaru e o limfatică din care ies sunete, ca vânturile pe partea opusă: unele note simpatice — dar miorlăie mai tot timpul.

De câteva zile se vorbeşte foarte mult, aci în Berlin, de serioase tulburări rutene în Galiţia poloneză. Aceste zvonuri nu pot fi controlate deoarece Polonia a oprit toate ştirile neprielnice poziţiei sale politice. E însă la mintea omului că evenimentele din Rusia subcarpatină n-au putut să rămână fără răsunet în masele compacte de ruteni din Polonia.

Lipsit de contact direct cu România, aflu prin ziarele locale că la Bucureşti a avut loc ieri un Consiliu de Coroană, la care au participat, pe lângă membrii Guvernului, consilierii regali (câţi ori fi fost, căci unul e mort, doi sunt în străinătate şi doi sunt bosumflaţi?) şi mai mulţi generali cu şeful Marelui Stat Major în frunte. Consiliul a aprobat măsuri

militare de precauţie, precum chemarea mai multor contingente sub arme şi întărirea forţelor de-a lungul graniţei ungureşti şi fostei Republici cehoslovace. În cercurile diplomatice se crede că aceste măsuri nu înseamnă nici o intenţie agresivă şi că în mare parte au fost provocate prin trecerea în mase a soldaţilor şi partizanilor lui Voloşin peste graniţa românească.

Că Voloşin a cerut protectoratul românesc pentru Rusia Sub-Carpatină şi că Guvernul nostru l-a declinat, am însemnat deja. Ce înţelegere se va fi făcut între Polonia şi Guvernul de la Bucureşti, nu pot şti la atâta distanţă, dar desigur că o înţelegere, de care au profitat ungurii, a intervenit. Ar fi fost şi greu să luăm hotărâri de unul singur...

---

19 martie. Am părăsit Berlinul ieri, sâmbătă, la ora 2,16 cu trenul cunoscut sub numele de „Fliegende Hamburger", un tren cu vagoane „învertebrate" conduse printr-un motor Diesel foarte puternic. Am parcurs cei 287 kilometri de la Berlin la Hamburg în 2 ore şi 24 minute, adică cu mai bine de 100 kilometri pe oră. Deşi viteza e mare, mersul e foarte plăcut, vagoanele sunt bine suspendate şi nu se simte nimic. Am trecut, înainte de a ajunge la Hamburg, pe lângă castelul Friedrichsruhe unde a murit Bismarck, şi unde este înmormântat. Regiunea Friedrichstruhe e foarte simpatică: dealuri şi văi şi numai vile bogate cu grădini frumoase.

La Hamburg am sosit la ora 4,40 fix şi am tras la hotel „Vier Jareszeiten", un excelent hotel, foarte luxos şi cu tot confortul. Am ocupat camera nr. 415, cu ferestrele pe Binnen-Alster. Vedere de toată frumuseţea, mai ales seara, când se aprind luminile.

Vremea continuă să fie din nenorocire rea: iarnă în tot toiul ei. Azi-dimineaţă m-am sculat pe ninsoare şi suflă un vânt de-ţi taie obrazul. Ieri, între ora 5 şi ora 7 m-am plimbat cu un taxi în tot oraşul, în Altona, de-a lungul Elbei. Hamburgul s-a mărit considerabil de la prima (şi singura) mea trecere prin el, în 1897. Patruzeci şi trei de ani e ceva, e aproape o viaţă de om! S-a întins enorm formând înspre nord-est cartiere noi, oraşe întregi, cazărmi fără farmec clădite de-a lungul bulevardelor şi străzilor drepte ce se taie între ele. În centru însă, nu s-a schimbat lucru mare — clădiri noi multe dar aceeaşi atmosferă, pe care am regăsit-o aproape intactă.

Hamburgul n-are monumente vechi interesante şi clădirile mai noi, ridicate mai toate în acea epocă de decădere a gustului arhitectonic caracteristică a secolului al 19-lea — nu sunt frumoase. Pe ici pe colea câte o privire mai adëmenitoare, pe o bucăţică de canal vechi, pe un umbros parc amenajat de curând.

Ce impresionează la Hamburg e puterea comercială şi maritimă pe care o înfăţişează. Nu cunosc Liverpool-ul, dar până azi n-am văzut un port atât de imens, cu atâta mişcare — vămi şi antrepozite atât de numeroase şi de „colosale". Imensul oraş de 1 milion 1/2 locuitori respiră bogăţia şi simbolizează de minune puterea Germaniei de expansiune. Acest oraş de provincie e o capitală mare pe care ar putea-o invidia multe ţări.

Ziarele germane, fără a da încă textul, încep a publica dări de seamă despre discursul pronunţat de Chamberlain la Birmingham cu prilejul banchetului ce i s-a oferit pentru aniversarea a 70-a a naşterii sale. Concluzia cuvântării — amănuntele sunt indiferente — e că politica Angliei urmată faţă de Germania de la München încoace a fost greşită şi trebuie revizuită. De altminteri comisia economică engleză care trebuia să sosească în Germania pentru elaborarea unui plan de normalizare, *a fost oprită şi nu mai vine*. Nemţii sunt natural furioşi şi înjură pe Chamberlain, pe care-l tratează de ramolit. Ei pretind că Primul englez se pune pe această chestiune în conflict cu Halifax şi cu alţi miniştri şi că în curând va fi o schimbare de Minister în Anglia... Paregorie de om bolnav; în realitate nemţii îşi dau seamă că nu o mai pot duce mult fără ajutorul economic şi financiar al Angliei, „inde irae"...

Ziarele germane ca şi cele franţuzeşti nu mai conţin aproape nimic interesant despre Spania. În tot cazul Franco nu se mai mişcă. S-ar zice că ne aflăm în faţa unei regii de vedete bine organizată: de când a început Hitler să se agite şi a intrat în scenă în Europa Centrală, a amuţit Franco pe scena extrem-occidentală, şi se odihneşte în culise! După cum a amuţit şi nenea Duce... Cum Hitler se înapoiază astăzi, triumfător la Berlin, să se odihnească, e probabil că vor începe ceilalţi doi tenori!

Dl von Neurath (fost ambasador la Londra, fost ministru de Externe), cel „mai cumsecade" om din Germania, în tot cazul om moderat şi cu scaun la cap, a fost numit *Reichsprotektor* în Boemia şi Moravia, cu reşedinţa la Praga... Consiliul de Miniştri ceh, aşa cum era, cu Beran în frunte (a nu se confunda Beran, cehul, cu Baran, blegul nostru subsecretar de Stat...) a ţinut şedinţă şi a preamărit pe... Hitler! Deocamdată Guvernul ceh continuă să guverneze cele două provincii, cu Hacha, cu Beran, cu toţi miniştrii. Şi cu Chwalkowski?

Regentul Horthy s-a dus să-şi inspecteze trupele în Carpato-Ucraina (un nou nume al provinciei cucerite de unguri). Deşi trupele ungureşti

au ajuns la granița Poloniei, luptele tot mai continuă în partea cea mai de răsărit a ținutului, între unguri, formațiuni cehe și corpuri rutene înființate și organizate pe loc. Informațiile poloneze nu confirmă tulburările de la Lemberg și din împrejur, dar mărturisesc că *luptele nu s-au terminat în Ucraina*. Rutenii au scăpat obrazul Cehoslovaciei...

Din Londra se anunță oficial, că sir Neville Henderson, ambasadorul englez de la Berlin a fost rechemat la Londra, „ca să dea explicații asupra situației". Unele ziare germane îndrăznesc să mărturisească astă-seară că, după discursul de la Birmingham, situația politică a lui Chamberlain s-a întărit. În opoziție cu cele scrise de aceleași gazete ieri-seară și azi-dimineață.

Deplinele puteri cerute Camerei de Daladier au fost votate fără nici un amendament, cu peste 70 voturi majoritate. Contra: socialiștii și comuniștii...

Azi după-amiază vremea a început să se înmoaie. Din zăpadă a dat o ploaie așa că după dejun n-am mai putut să ies. Înainte de dejun, cu tot timpul aspru am fost să vizitez celebrul „Thiergarten" al lui Hagenbeck, la marginea orașului, matca tuturor așezărilor zoologice de tip nou, cu animalele în libertate și grupate după afinități climaterice, adică geografice. Foarte interesant. Foarte interesant mai ales să vezi cangurul și leul țopăind prin zăpadă... Hotărât, în țările nordice, martie nu e un sezon de călătorie...

Excelent dejun, la Vierjahreszeiten...

Mă uit pe fereastră — iar a început să ningă. Zloată. Mă uit pe fereastră: mă încântă turnurile bisericilor și acoperișurile din față (H.A.P.A.G.), verzi. Verzi, căci sunt de aramă (cum au rămas nerechiziționate?) și timpul și umezeala le-a sfoegit. Roșul steagurilor se îmbină de minune cu verdeața deasupra căreia fâlfâie...

Joi, 23 martie. Leipzig. Plecat luni 20 din Hamburg, la amiază, m-am oprit la Bremen, la Hannover și iată-mă de aseară în Leipzig (Hotel Astoria) unde voi sta până sâmbătă seară căci biletul meu de vagon-lit e fixat pentru acea zi. De aci, direct la București, cu o oprire de câteva ore în Viena, necesitată de mersul trenurilor.

De duminică (19 martie) n-am mai însemnat nimic în acest caiet, deși Europa e în plină desfășurare istorică a evenimentelor. Am trăit însă zilele astea de unul singur, fără să vin în contact cu nimeni și n-am aflat cele ce se întâmpla decât din ziarele locale... Nu m-a tulburat în

liniştea mea nici „ultimatumul“ dat de Germania României, nici anexarea Memelului. Faţă în faţă cu trecutul, în oraşele prin care am poposit, mi-am dat seama cât de precare sunt schimbările „istorice“ în politică...

N-am, bineînţeles, nici o informaţie asupra „ultimatumului“ care n-a existat dar care a emoţionat atât opinia publică engleză, nu m-ar mira însă să fie codiţa escrocului de Tilea la mijloc. O mărturisesc chiar englezii, căci, ca să scuze atitudinea lor, invocă „o conversaţie“ a ministrului de Externe cu ministrul României la Londra. Probabil că escrocul, ca să-şi facă mâna bună pe lângă englezi a transformat „dulcea presiune“ pe care Wohlthat o exercită la Bucureşti într-un ultimatum al Guvernului din Berlin. Informaţia a făcut în tot cazul vâlvă mare, Guvernul britanic s-a întrunit imediat în Consiliu, bursa a scăzut cu câteva puncte, Varşovia, Belgradul, Atena şi Moscova (!) au fost alarmate de blândul şi încrezătorul Halifax. Dezminţirile de la Bucureşti şi de la Berlin au calmat emoţia — dar dacă toată vina e a lui Tilea (cum bănuiesc), cum rămâne cu d-sa? M.S. Regele nostru prea ridică lichelele; un diplomat iscusit poate să devină un bun escroc — un escroc iscusit însă, niciodată un bun diplomat...

Anexarea Memelului am aflat-o prin ediţie specială la Hanovra, ieri-dimineaţă. Nu m-a emoţionat deloc. O aşteptam. Când vine rândul Danzig-ului şi Coridorului polonez? Europa a ajuns sat fără câini şi face fiecare ce vrea...

Cine trebuie să crape de necaz, trebuie să fie prietenul meu Mussolini. Pe când „colegul“ de la celălalt capăt al Axei se înfruptă în fiecare zi, el rabdă, şi trebuie să se mulţumească cu zeflemelele primite din toate părţile...

Bremen mi-a plăcut. Un trecut pentru mine cam nebulos, căci nu-l prea cunosc, scaldă în lumina lui opalină minunatele arhitecturi rămase de pe urma gloriei hanseatice. În jurul unui centru cuprinzând trei biserici, Rathausul şi câteva case vechi de toată frumuseţea se lăfăiesc 300 000 de nemţi în vile, în case mari şi în case mai mici dar toate clădite cu acelaşi confort şi cu aceeaşi banalitate pe care le găsim în fiecare oraş german, mare sau mic.

Rathausul e un exemplar de toată frumuseţea al arhitecturii Renaşterii germane. În spatele său şi în acelaşi stil a fost mărit în anii care au precedat războiul. Clădirea veche cuprinde o singură sală de joc şi alta la primul etaj, enorme. Cea de sus e decorată cu sculpturi în lemn, cu tablouri şi cu corăbioare vechi, jucării simbolice pentru un oraş maritim, jucării care atârnă din tavan. Am căutat în zadar modelul care mi se spusese că servise Regelui Carol I pentru compunerea atât de nereu-

şită a „hall-ului" de la Castelul Peleş, dar nu l-am găsit. Încă o iluzie pierdută...

Printre clădirile cele mai interesante, rămase încă în picioare din vremea veche, dar foarte restaurate, însă cu gust — citez: *Schützing*-ul construit între 1537 şi 1594 (în faţa Rathausului) odinioară casa decanilor negustorilor, actualmente Camera de Comerţ; *Essighaus* sau *Altbrenner Haus* şi *Gewerbehaus* (în faţa bisericii Sfântului Ansgar) amândouă mai noi, din secolul al XVII-lea dar foarte remarcabile.

Bisericile: Domul (Sf. Petru), Liebfrauenkirche (Notre Dame) şi Sf. Ansgar — onorabile dar nimic extraordinar. Refăcute de zece ori (căci sunt toate foarte vechi, din al XI-lea secol şi dinainte) ele prezintă în forma lor actuală o îmbinare puţin naturală a romanului tardiv cu goticul primitiv. Clădite din material mediocru, golite de toate operele de artă vechi prin spurcata patimă distructivă a protestanţilor — cele trei biserici au pierdut din farmecul lor dar se ţin în picioare ca trei santinele rămase de veghe de pe urma unor vremuri mai glorioase...

În flancul Domului, imitând stilul şi piedestalul monumentului lui Colleone de lângă San Giovanni e Paulo din Venezia, se ridică statuia lui Bismarck — dar e departe griva de iepure... Săpat în peretele faţadei bisericii Sfintei Fecioare (Liebfrauenkirche) se profilează călare mareşalul Moltke (altă reminiscenţă veneţiană), operă superioară celei precedente, dar cu cât inferioară tuturor celor înşirate pe zidurile bisericilor italiene...

Am vizitat într-o jumătate de oră, cu trăsura, portul. Pe lângă cel din Hamburg, din care nu putusem vedea în dimineaţa precedentă plimbându-mă trei ceasuri cu un vapor special decât o mică parte, cel din Bremen — deşi Baedekerul îl indică drept al doilea port al Germaniei — nu e nimic. Hamburgul e impresionant prin numărul vaselor, prin mişcarea lor, prin docurile şi şantierele pe lângă care treci, cum trebuie să fie porturile Londrei, Liverpoolului sau New Yorkului... Bremen; cu câteva vapoare adormite mi-a adus aminte de biata Marsilie şi mi-a dovedit încă o dată — deşi nu era nevoie — că comerţul mondial e în Germania în plină criză. Vapoare până la 18 000 de tone pot veni pe Weser — şi vin când au ce transporta — până la Bremen, 60 kilometri departe de mare. Numai giganţii Nord Deutschen Lloydului se opresc la Bremerhaven (căruia acum, oficial, nu i se mai spune decât „Wesermünde").

Hanovra e un centru mare şi animat. Atmosfera comercială şi industrială a noului oraş întins în toate părţile în jurul celui vechi, a înăbuşit cu totul ultimele mărturii rămase încă în picioare de pe urma dinastiei guelfe, care a domnit aci, care un secol şi mai bine a fost una şi aceeaşi cu a Angliei şi care s-a prăbuşit în 1866 în persoana unui Rege orb,

George al V-lea. Aceste rămăşiţe ale dominaţiei guelfe nu sunt nici dovezi de artă prea înaltă, nici de munificienţă princiară, deşi guelfii erau putrezi de bogaţi. Palate foarte mediocre, două sau trei, din care unul duios fiindcă reaminteşte naşterea şi tinereţea frumoasei Regine Luise, care n-a izbutit să seducă pe Napoleon... Grădina de la Herrenhausen pare ceva mai important (palatul e foarte mediocru), dar n-am văzut-o decât de departe, căci era închisă din cauza sezonului...

Pe cât sunt de modeste clădirile guelfilor, pe atât sunt de ţanţoşe, de bogate şi de urâte clădirile imperiului (1866–1914) — noul Rathaus, muzeele, tribunalele etc. În oraşul vechi, o sumă de ulicioare strâmte, pline de farmec, cu case în aspectul lor de acum 300–400 ani. Delicioase „échappées de vue" de pe podurile ce încalecă râuleţul Leine, ce trece pe lângă cartierele vechi. Casa lui Leibnitz, în Schmiedegasse prea încărcată cu ornamente, de pe vremea filosofului, dar interesantă fie şi numai fiindcă într-însa a trăit unul din cei mai mari răscolitori de idei (a nu se confunda cu creatorii).

Aseară am sosit la Leipzig, o veche cunoştinţă. Hamburg, Bremen, Hanovra, cu populaţia lor, cu aspectul lor, cu resursele lor de trai, ar putea fi fiecare în altă ţară o capitală... Au şi fost pe vremuri, în Germania încă neunită. Această hipertrofie a dezvoltării urbane în Germania, în ultima vreme (toate aceste oraşe au de la 1/2 milion locuitori în sus) poate duce la mari complicaţii sociale şi economice. Germania rurală nu mai poate hrăni astăzi Germania urbană... Atunci?

Trăind aceste zile singur-singurel, am fost redus pentru ştiri, la ce voiau sau mai bine zis la ce aveau voie să spună ziarele germane — după cum am însemnat-o deja. Ce n-am însemnat însă e adevărata surprindere cu care am citit astăzi de dimineaţă numărul de ieri din *Neue Basler Zeitung,* număr introdus prin contrabandă şi găsit din întâmplare. Citindu-l mi-am dat seama de adevăratul „bourrage de crâne" pe care regimul hitlerist îl exercită asupra supuşilor săi: *nimic din ce nu e menit să preamărească autoritatea regimului nu e lăsat să treacă*!!!

Am ignorat astfel, cu toţi nemţii, şi amănuntele călătoriei Preşedintelui Lebrun la Londra[1] şi discursurile schimbate de cei doi Şefi de Stat, şi comentariile presei. Dar ce e mai grav, am ignorat nota de protest prin care Puterile democratice şi Rusia Sovietică au declarat că nu recunosc „le fait accompli" cu privire la Cehoslovacia; am ignorat că Daladier a declarat în Senat că convenţiile cu Germania din 29 septembrie (München) şi din 6 decembrie (pace perpetuă între Germania

---

[1] Regele Carol poate să fie mândru: lui Lebrun, Regele George nu i-a dat decât Ordinul Băii, deşi predecesorii săi Poincaré şi Loubet avuseseră Jaretiera.

și Franța) au devenit caduce; am ignorat că raporturile diplomatice dintre Franța și Anglia pe de o parte și Germania pe de alta au fost „puse în stare de adormire“, prin rechemarea *de fapt* a ambasadorilor respectivi. Am ignorat în fine acțiunea începută de Anglia pentru constituirea unei încercuiri ostile față de Germania și rezultatele — cam vagi! — obținute până acum. Citind *Neue Basler Zeitung* mi-am dat seama că situația europeană e astăzi tot atât de încordată ca în septembrie 1938. Se vor sfârși oare toate ca și în septembrie trecut numai prin cuvinte și prin împăcare? Depinde de apetitul d-lui Führer și de nervii anglo-francezi. Căci noi ceilalți le înghițim pe toate!

Dar nimeni nu înghite ca bietul Hacha! Înghite și sughite! L-au pus nemții să dea un interviu prin care protestează împotriva anumitor afirmații făcute de presa străină. Astfel nenorocitul afirmă că nu l-a chemat Hitler la Berlin; au cerut el și Chwalkowski să meargă și să vorbească cu Führerul. Nu i s-a supus spre semnare acte ticluite gata. Le-a redactat el după lungă discuție la Berlin și după asentimentul Guvernului din Praga, consultat noaptea telefonic! Nu s-a simțit rău din cauza torturii morale la care a fost supus, ci din cauza bătrâneții și a oboselilor călătoriei și nedormitului!!! Bietul bătrân încheie interviul său declarând că toate sunt bune și că lucrează la constituirea unui singur partid Ceh, care să folosească pentru poporul ceh, binefacerile regimului hitlerist german!

Tristă amintire va rămâne în Istorie și aventura Statului cehoslovac! Constituit fără glorie, dispare cum a fost constituit, printr-o trăsătură de condei! Desigur că oamenii aceștia nu meritau să-și verse alții sângele pentru ei, pentru ei care n-au știut să sacrifice o picătură dintr-al lor!

Numai că Germania devine prea mare, și prea puternică, și ce se face faimosul echilibru european???

---

24 martie. Cuceritor de țări și de provincii prin pace, după cum alții au fost cuceritori prin război, Hitler s-a dovedit înainte de toate un excelent diplomat. Căci nici una din țările sau provinciile cucerite, nici Austria, nici Cehia, nici Memelul nu au fost ocupate cu forța: fiecare din ele *s-au oferit Germaniei*, care n-a făcut decât să consimtă — era să zic aproape cu regret! — să fericească popoarele orfane de idealuri... Hitler nu va declara niciodată război; dacă a organizat și mai întărește încă o armată formidabilă — e ca să facă față unui eventual atac *al altora* și atâta tot. Tot *în pace* va lua și Danzigul și probabil și Coridorul germano-polon. Situația Angliei și a Franței e cu atât mai grea, cu cât n-ar avea în ajutorul *cui* să alerge, căci acest ajutor nimeni nu-l cere. N-au oare dreptul toți nemții să se strângă la un loc și să primească și

pe cehi în casa lor, dacă o cer? Anglia și Franța nu mai pot interveni cu armele în afacerile Germaniei *decât în numele apărării echilibrului european* — motiv foarte impopular în mase, și în tot cazul ele ar deveni „agresorii" în sensul stipulațiilor de la Geneva, cu toate consecințele acestei calificări!!! De aci excesiva nervozitate, manifestată în ultima vreme la Londra și la Paris...

Führerul s-a dus să ia în stăpânire teritoriile de la Memel. Nimic de zis. S-a dus pe mare, îmbarcându-se la Stralsund pe nava cuirasată „Deutschland". Nimic de zis. Dar a pus întreaga flotă germană să-l însoțească; ca să ocupe un teritoriu de nimic, pe care nimeni nu-l apăra sau refuza să-l predea — a luat o armată întreagă: flotă, avioane, trupă de uscat, Poliție, S.S. etc.! De ce această mascaradă? Ea slăbește un succes diplomatic foarte cert, căci asupra Memelului presiunea directă era mai grea și apoi mai era și Polonia...

De atâta vreme de când se tot așteaptă un discurs al Ducelui care să lămurească pretențiile Italiei — și Ducele tace. În schimb a vorbit 15 minute Împăratul Abișiniei Victor Emmanuel, cu prilejul deschiderii noii Camere italiene. În discursul său însă nimic nou. Axa, fascismul, Italia. Raporturile cu Franța sunt *momentan* dominate prin cererile Italiei din decembrie (care??). Și așa mai departe... Eclipsă totală la celălalt pol al Axei Berlin–Roma!

În toate ziarele germane de ieri și alaltăieri se anunță *un senzațional și proxim demers diplomatic japonez*, fără să se facă însă cea mai mică aluzie la conținutul său. Ca la cinematograf!

Printr-un decret apărut astăzi, Reichsprotektorul din Praga va depinde direct de Führer și numai de el. O separație complectă între administrația Reichului și a celor două provincii anexate...

M-am plimbat ieri prin Leipzig și am vizitat muzeul amintirilor locale din vechiul Rathaus. Interes mediocru. O mare dioramă a „bătăliei națiunilor" din 1813 m-a lăsat tot atât de nelămurit ca înainte asupra acestui mare eveniment, cu toate explicațiile unui strateg special. N-am priceput niciodată desfășurarea unei bătălii...

Ziarele sosite azi la amiază, de la Berlin, ne aduc nu numai vestea semnării convenției noastre „economice" cu Germania dar chiar textul ei. Convenția constă din 5 articole. Articolul I enumeră în 10 paragrafe obiectul înțelegerii: dezvoltarea industriei silvice, procurarea mașinilor

necesare exploatărilor miniere din România și întemeierea unor societăți mixte germano-române pentru exploatările miniere (în special pentru cupru în Dobrogea (?), pentru crom în Banat, pentru mangan la Vatra Dornei, pentru bauxită în Ardeal) — întemeierea unei societăți germano-române pentru căutarea și exploatarea petrolului, colaborarea pe terenul pur industrial, crearea de zone libere în porturile românești — *și instalarea utilajului necesar vaselor germane în aceste zone* (?), — furnizarea armatei române cu tot armamentul de care ar avea nevoie (armata de uscat, marina, aviația) precum și cu mașinăriile necesare industriei noastre de război — construcția căilor de comunicație de apă și uscat, colaborarea băncilor germane și române mai ales în vederea finanțării întreprinderilor mai sus-citate.

Articolul II specifică că aplicarea acestor înțelegeri va fi determinată de către comisiile oficial prevăzute la art. 32 din Convenția de Comerț germano-română din 23 martie 1935.

Articolul III explică modalitatea funcționării acestor comisii (în principiu) și arată avantajele ce vor fi acordate de Stat întreprinderilor enumerate la art. I.

Articolul IV e relativ la plăți și acordă o precădere înarmării și lucrărilor publice, în decontul clearingului, care rămâne baza generală de plată.

Articolul V stabilește necesitatea ratificării cât de repede (la Berlin, schimbul ratificărilor) și fixează până la 1944 durata convenției. Dacă nu va fi denunțată cu un an înainte, Convenția va rămâne mai departe în putere, până la denunțarea ei — totdeauna cu un an înainte.

Convenția a fost semnată ieri la București, de Gafencu și Bujoiu din partea României și de Fabricius și Wohlthat din partea Germaniei.

Un Consiliu de Miniștri ținut aseară a și aprobat-o, în ce ne privește.

Pentru țara noastră încheierea Convenției cu Germania constituie un pas covârșitor pentru îndrumarea noastră politică viitoare. Aștept cu nerăbdare să văd la București clauzele economice secrete (chestiunea anumitor plăți în valută forte) și politice (apărarea granițelor). Ziarele nemțești nu suflă o vorbă despre ele, *dar cum ele au fost punctul de plecare al negocierilor noastre*, nu încape îndoială că n-au putut fi lăsate la o parte...

Tot ieri, joi, nemții au semnat și Conveția cu slovacii prin care Germania garantează integritatea *totală* a Slovaciei timp de 25 de ani. În schimb, Slovacia se va înțelege cu Reichul pentru politica ei externă *și va pune zone speciale la dispoziția Comandamentului german*, pentru ridicarea lucrărilor necesare de apărare și așezarea depozitelor armatei...

Ocuparea Memelului, Convenţia cu Slovacia şi Convenţia cu România — toate au fost desăvârşite ieri, joi. Se poate spune că Hitler a avut o zi bună şi că toate îi merg în plin...

Cu toate acestea constat şi astăzi, aci la Leipzig, ca şi în toate oraşele prin care am trecut, *o lipsă totală de entuziasm în public*. Ziarele publică în fiecare zi articole ditirambice şi pline de vlagă, dar publicul nu vrea să ştie nimic şi contrar lozincii afişate pretutindeni, toată lumea parcă ar vrea să zică: „Wir marschieren *nicht*!" E foarte ciudat, căci oricum, aşa succese ca cele pe care le înregistrează Hitler se întâlnesc mai rar! Poate că fiecare îşi zice: mai puţine anexiuni şi mai multă pâine? Şi apoi mai stă şi Anglia la pândă şi rânjeşte şi au învăţat bieţii oameni din 1914 ce înseamnă rânjitul Angliei — rânjitul Angliei care exasperează până şi pe cei mai calzi şi entuziaşti proslăvitori ai Führerului...

Între ora 10 şi ora 2 p.m. am fost la Halle (30 de minute cu trenul). Mi-am pierdut vremea. Un oraş imens, case şi iar case. În centru aşa-zisul oraş vechi cu o biserică, un turn (Turnul Roşu) şi un Rathaus — toate cât se poate de puţin interesante. Un Moritzburg ruinat şi restaurat în formă de muzeu. Banal şi el. Hipertrofia tuturor acestor oraşe germane, străzi nesfâşrite, aliniate, bine întreţinute, cu vile aproape identice, îmi dă o idee de ce trebuie să fie oraşele în America: confortabile şi fără nici o noimă!

Impresionanta şi exagerata gară din Leipzig: oraşul a ajuns aproape să fie un accesoriu al gării şi până şi vechiul nucleu istoric şi simpatic al Leipzigului de altădată, al Leipzigului lui Goethe şi al lui Richard Wagner (mai este şi alt Wagner, economistul — mânca-l-ar puricii!) pare ruşinat de atâta măreţie şi inutilă fudulie...

De la Londra, de la Paris, din Spania (să meargă rău?) — ziarele locale nu publică nimic. Mă gândesc cu plăcere să reintru în lumea liberă...

---

25 martie. Ziarele nemţeşti de azi-dimineaţă se arată încântate de succesul înţelegerii germano-române şi o comentează pe larg, învârtind-o pe toate feţele. Din ştirile din Londra şi din Paris, pe care aceleaşi ziare le reproduc, reiese că Convenţia româno-germană a impresionat enorm opinia publică din cele două mari centre din Apus. Mai mult, desigur, decât anexiunea Memelului — şi poate chiar decât a celor două ultime provincii cehoslovace. Faptul se explică prin *surprinderea*

cercurilor neinformate, pentru care înțelegerea româno-germană înseamnă trecerea României pur și simplu de partea Axei (se pare că cercurile „neinformate“ nu sunt așa de prost informate...) — trecere ce era cu atât mai puțin așteptată cu cât se vorbise cu câteva zile înainte de o stare de ostilitate între Germania și România...

Presa anglo-franceză mai comentează noua atitudine adoptată de România și sub unghiul raporturilor Occidentului cu Rusia Sovietică. Germania putând ajunge repede prin România la granițele Rusiei, nu mai încape îndoială că Sovietele vor refuza de acum înainte să adere la un pact antigermanic, pact pe care nici până azi Moscova nu-l văzuse cu multă simpatie...

Ziarele germane mai fac mare caz de clauzele convenției care specifică îndatorirea Germaniei de a ne furniza armament, *o dovadă, zic ele, că Reichul nu are nici o intenție rea față de independența României.* Că nu are nici o intenție rea față de suveranitatea noastră, o cred și eu, dar nu fiindcă ne dă armament și ne ajută să ridicăm fabricile necesare apărării noastre naționale...

Nu mă înșelasem bănuind pe junele escroc Tilea ca autorul știrii alarmiste la așa-zisul ultimatum german. O telegramă de la București, publicată în ziarele germane, confirmă bănuiala mea, anunțând „proxima“ rechemare a junelui Viorel, care a indus în eroare pe Van Sittard, de la Foreign Office. În aceeași telegramă se vorbește și de demisia lui Mitiță Constantinescu, care „s-a opus înțelegerii cu Germania“. Dacă această din urmă știre ar fi adevărată, și dacă n-am datora convenției cu Germania decât această fericită schimbare, am avea de ce să fim mulțumiți... Dar să nu ne bucurăm înainte de a vedea împlinirea nădejdilor noastre...

Sub titlul *Finanzierung des Erfolges* (Finanțarea succesului!) foile de azi publică decretul ce cuprinde un plan fiscal aplicabil în interiorul Reichului. Partea esențială e că 40% din plățile Statului către furnizorii săi se vor face în „bonuri de impozite“ fără dobândă și că se va percepe o nouă taxă asupra plusvalutei beneficiilor (ce vor rezulta din marile lucrări ce se vor întreprinde). În schimb se va spori, în anumite condiții, libertatea de muncă și de contractare a diferitelor așezăminte comerciale și industriale...

Știau bieții oameni de ce nu se prea bucurau de „succesele“ Führerului. Așteptau „finanțarea“ lor!

Leipziger Neueste Nachrichten scrie sub titlul „Trăsnetul din București“ un articol prin care comentează efectul nimicitor pe care l-a produs la Londra înțelegerea germano-română! Să nu exagerăm...

Dacă ziarele nemțești vorbesc despre o nemaipomenită „Verwirrung" în presa engleză, în schimb, nu spun nimic despre cea polonă. Acolo pare să domnească multă rezervă. Prinsă între Germania și Rusia, și cu problema „Coridorului" în spinare, biata Polonie nu mai știe încotro să privească. Tace și așteaptă să-și vadă, dacă nu visul, cel puțin soarta îndeplinită...

În afară de exaltarea succeselor Führerului, ziarele germane fac o largă parte perfidiei Angliei și înjură pe englezi în fiecare pagină. Francezii au o presă mult mai bună, ba chiar sunt prezentați ca victimele britanicilor care se slujesc de dânșii pentru scopurile lor criminale. Dezlănțuirea nemților împotriva Angliei îmi amintește acel „Got strafe England" de la începutul războiului mondial... Să-și dea și de data asta seama nemții că cu forța britanică nu e de glumit?

Nu e zi de la Dumnezeu în care să nu se facă pe străzile și prin localurile publice, în toate orașele din Germania, chete nesuferite. La fiecare pas, la masă în restaurante sau în cafenele, iese din pământ câte o coconiță urâtă, câte un S.S. sau un S.A., câte un copil din „Hitler-Jugend" și agitând o cutie de tinichea face să sune creițarii dintr-însa și cere pentru W.H.W., pentru K.D.F., pentru D.K.A., pentru K.K.K. și câte alte firme reprezentate prin inteligibile litere. Mania hitlerismului de a desemna toate instituțiile prin litere e tot atât de generală ca și la moscoviții bolșevici: încă un semn de înrudire a celor două stări de spirit care se reazimă pe același substrat patologic...

Văzut la librăria Hinrich, în Grimaische strase un volum frumos legat purtând simplul titlu: *Codreanu*, și portretul „Căpitanului" în culori. Pe banda de prezentare a volumului: „Ein Dokument für das Erwachen Europa's"...; Cum se împacă cu „înțelegerea" entuziastic comentată de ziare? E drept că în nici unul din aceastea n-am citit numele Regelui Carol... E în continuu vorba de *România* și de *poporul român* — de *Rege* nici o dată. Majestatea Sa să nu-și fi obținut încă iertare de la Führer?

Luni seara, 27 martie. Sâmbătă seara 25 am părăsit (fără multă părere de rău) Leipzigul, a doua zi dimineață am fost la Viena unde am petrecut câteva ore cu N. Mitilineu, reprezentantul nostru în fosta capitală a Austriei — iar azi la ora 1, cu Orient Expresul am sosit în București. Tot pe frig și vreme rea. Între Brașov și Comarnic am găsit barem zăpadă ca în toiul iernii...

La Viena, Mitilineu, posesorul unui elegant automobil, m-a plimbat înainte de dejun pe minunata șosea („Höhenweg") care urcă la Kobenzel

şi de acolo la Kahlenberg şi la Leopoldsberg. E o plimbare încântătoare pe o şosea ca în palmă, cu vederi asupra Dunării, asupra Vienei şi asupra Klosterneuburgului, fără pereche în Europa...

Cinci lucruri m-au izbit de data asta în Germania:

1) Lipsa totală de entuziasm, aş putea zice de înţelegere, în public nu în presă, faţă de extraordinarele succese înregistrate de Führer, în Boemia şi Moravia, în Slovacia, la Memel... E ciudat, dar e aşa.

2) Chetele din fiecare zi; pe stradă, prin localuri, prin case. Atât am auzit 15 zile zdrăngănitul gologanilor în cutiile de tinichea, încât îmi mai sună şi astăzi în ureche.

3) Murdăria prin gări, printre şine. Gările sunt pline de hârtii murdare, de zdrenţe, de rămăşiţe — *ceea ce nu exista înainte.*

4) Depozitele de fierărie veche, de oale smălţuite sparte, de sârmă, de tot felul de tuciuri — înfiinţate pe lângă gări şi la marginea oraşelor — material destinat să devină materie primă şi care dovedeşte lipsa generală a fierului de prelucrat...

5) Degarnisirea magazinelor de lux, în toate oraşele mari, mai ales la Berlin şi la Viena. Magazinele de pe Kärntnerstrasse, de pe Graben, de pe Kohlmarkt în Viena — cele de pe Unter den Linden, Zanenzinstrasse, Kurfürstendamm în Berlin, au ajuns o jale.

Explicaţia acestor cinci categorii de anomalii s-ar putea poate găsi în faptul următor: în anul 1938, Statul german a încasat prin bugetul său ordinar suma de *18 miliarde de mărci.* Noi, cu 20 milioane locuitori, aducem Statului cu greu 30 de miliarde lei, şi ne văităm că ne doboară birul. Nemţii, adică circa 80 milioane de locuitori, de 4 ori mai mulţi ca noi, plătesc Statului *de 20 de ori* mai mult, căci 18 miliarde de mărci fac peste *600 miliarde lei*! Producătorul german e istovit şi nu mai munceşte azi decât pentru bir...

Cum au intrat în Praga, nemţii s-au dus de-a dreptul la Banca Naţională să cerceteze conturile; voiau să ştie disponibilul Băncii la Londra... Au găsit ceva, mai puţin decât credeau, dar totuşi o picătură pentru setea lor atât de mare. Au mai găsit că amicul Beneş transferase în livre la Londra, *în contul său personal*, mai multe sume în valoare totală de 56 milioane coroane cehoslovace!!! După cum se vede democraţia nu e o afacere rea cu condiţia să fie integrală...

La Viena mi s-a povestit altă afacere mănoasă „aranjată" în Cehoslovacia. Un bogătaş Pecek, proprietarul celor mai importante mine de cărbuni din ţara Sfântului Venczel, şi-a vândut exploatările Statului ceh în cursul verii 1938 (deştept bărbat!), cerând un preţ mai mic decât valoarea lor cu condiţia ca suma să fie transferată la Londra... Statul a

încheiat afacerea (cu complicitatea cui?), sumele au fost plătite şi transformate, iar familia Pecek a plecat la Londra *cu un tren special*, (!!!) ca să fie mai sigură că ajunge la Calais! Probabil că la Londra a dat o masă bună lui Beneş, la trecerea lui pe acolo!!!

---

28 martie. Înapoiat de ieri la Bucureşti sunt buimăcit de tot ce aud. Am stat tot timpul crizei la Berlin, adică în însuşi focarul întregii acţiuni care a răscolit Europa Centrală: n-am văzut cinci oameni adunaţi la un loc pe stradă, n-am observat atât la Berlin cât şi la Viena şi prin celelalte oraşe prin care am trecut nici cel mai mic semn de tulburare a vieţii obişnuite. Germania a ocupat cu trupele sale Boemia, Moravia, Slovacia, Memelul şi n-a fost rechiziţionat un automobil, şi n-a întârziat un tren. În noaptea în care trupele germane au intrat în fosta Cehoslovacie, trenul cotidian de vagoane cu paturi (Mitropa) Wien–Berlin, care circula prin Cehoslovacia, a circulat ca de obicei... Despre o posibilitate de atac a României, *din orice parte ar fi*, n-a fost în tot cazul nici o vorbă...

Sosit acasă găsesc aproape aceeaşi stare de nebunie ca în 1916! E de necrezut, dar trei zile România întreagă a crezut că războiul a şi început! Nevastă-mea s-a împrumutat 50 000 lei şi a cumpărat *provizii* de macaroane, de orez, de conserve, de untdelemn! S-au concentrat nu ştiu câte clase de rezervişti *şi ca să nu se ştie*, nu s-au făcut publicaţii. Jandarmii, cu brutalitatea lor, au alarmat prin sate toată lumea şi au împins toţi oamenii la cazărmi şi pe cei din contingentele chemate şi pe ceilalţi. La cazărmi şi prin oraşe, oamenii au fost ţinuţi 2–3 zile nemâncaţi, neadăpostiţi pe ploaie şi pe frig — până i-a ales pe cei chemaţi, iar restul a fost trimis la vatră. Dar aci îi aşteptau jandarmii care i-au expediat din nou la cazarmă. Acest du-te-vino a încurcat toate trenurile care au fost luate cu asalt; aceleaşi spargeri de geamuri ca în 1916, aceleaşi jupuieli de catifea şi de stofă din clasele I şi II. Şi toate acestea *ca să nu se ştie* că mobilizăm parţial! Collas, ambasadorul Greciei povesteşte că trei zile au poposit oamenii în grădina din faţa Legaţiei, morţi de foame şi de frig — şi că le-a trimis el pâine de milă... Gogori Carp şi Cecropid care au însoţit pe Wohlthat la plecarea lui, mi-au afirmat că neamţul n-a putut ajunge la trenul său decât cu ajutorul Poliţiei şi că a trebuit *să se cureţe* milităreşte vagonul cu paturi în care trebuia să ia loc — culoarul şi cabinele fiind invadate de mobilizaţi! Ca în 1916! N-aud decât un singur glas: „mobilizarea lui Iliescu — Turtucaia a fost o minune pe lângă asta!“. — „În ce hal de dezorganizare e armata noastră, vai de noi!“ — „Ce ne facem dacă s-o încinge iarăşi?“ Nici o metodă, nici o ordine. S-au concentrat ofiţerii şi soldaţii de rezervă fără să se ţină nici o seamă de întreprinderile de interes public

sau particular. La „Steaua Română" a trebuit să se suspende lucrul la sonde; la „Societatea Bancară" era cât pe aci să se închidă obloanele căci plecaseră aproape toţi funcţionarii şi aşa mai pretutindeni. Scene ridicole: la Marie Mirea bucătăreasa a închiriat un taximetru şi a plecat la bărbatu-său, minoritar ungur concentrat şi el „de frică să nu-l împuşte jandarmii" — un Horch nou, al unui domn Căpităneanu, rechiziţionat (căci s-au rechiziţionat şi trei sferturi din automobile!) a fost dat gata în câteva ore pe lângă cârciumile de la Otopeni, de patru tineri apărători ai Patriei, care puseseră mâna pe el! Scene tragice: cazinoul de la Sinaia a fost închis din lipsă de personal, feciorul şi şoferul meu luaţi şi concentraţi!

S-au dezorganizat toate întreprinderile, s-au devalizat toate magazinele alimentare, s-au prăpădit vagoanele, s-au rechiziţionat automobilele, s-a dat spectacol în faţa diplomaţilor şi trimişilor străini, *dar nu trebuia să se ştie nimic despre mobilizarea noastră parţială*! Caraghioşii, canaliile!

Şi pentru ce toată această tulburare a tuturor rosturilor vieţii? Fiindcă mobilizaseră ungurii 5 corpuri de armată. Le mobilizaseră ca să intre în Rusia Sub-Carpatină — unde au şi intrat — fără să se gândească un moment să ne atace! — „Nu, domnule, au fost corpuri mobilizate la gura Mureşului şi la gura Someşului!" — „Da, domnule, dar de frică să nu năvălim noi în Ungaria, să-i împiedicăm să-şi ia partea lor de pradă din cadavrul Cehoslovaciei"...

Şi acum că a trecut vijelia, că a rămas numai ruşinea incalificabilei noastre organizări de mobilizare, fără să mai vorbesc de trista figură diplomatică pe care o facem, crede cineva că a rămas cât de puţină amărăciune în sufletul celor răspunzători de dezastru? Doamne fereşte, sunt încântaţi: „99% din cei chemaţi au răspuns la apel, chiar dintre minoritari! Ce ţară, domnule!" — Ţara lui Hübsch, iubite Caţavencu monoclat!

Ieri după-amiază a fost convocată o şedinţă a Consiliului Naţional al F.R.N.-ului ca să-şi aducă şi el aminte că există. Pretextul: un expozeu asupra situaţiei. Au asistat mai toţi membrii şi dintre consilierii regali Vaida şi Văitoianu. Dl Armand a făcut ca Hitler o expunere a evenimentelor întâmplate. Vorbind despre convenţia cu Germania a spus singurul lucru pe care nu trebuia să-l spună: că suntem gata să încheiem convenţii identice şi cu alte State! Deja, printr-un interviu acordat lui Sauerwein (*Paris Soir*), interviu apărut ieri-dimineaţă dar atât de ciudat redactat încât nu se ştie dacă vorbeşte Regele sau dacă vorbeşte dânsul — pigmenul nostru politic mai spusese un rând de

prostii care numai plăcere la Berlin nu trebuie să fi făcut. E specialitatea noastră de altminteri să ne aşezăm pe două scaune; numai să nu ne prăbuşim odată.... Dl Călinescu a mai spus în cuvântarea sa că ne trebuie un plan economic românesc, „un catechism economic", cum a spus dl profesor Iorga[1] şi că Consiliul Superior Economic va fi însărcinat cu elaborarea planului lui. Bre, bre, încă unul? Parcă am mai fost însărcinat de M.S. să elaborăm un plan... dar a fost destul să se supere dl Mitiţă, ca baltă să rămână toate. Să nu se supere şi acum? E drept că nu mai e la Economia Naţională, ci la Finanţe. A şi luat cuvântul ieri, să-şi expună adunării F.R.N.-ului noul buget. Am aflat cu plăcere că va fi de 32 miliarde. Creşte, creşte, mititelul de el! Au mai luat cuvântul în frumoasa şedinţă de ieri şi Gafencu (care a repetat greşeala lui Călinescu) şi Vaida care a delirat. Seara au mâncat cu toţii la Continental... Am lipsit şi după-amiază şi seara — atât mai îmi lipsea: i-aş fi înjurat de mamă!

Atât de aşteptatul discurs al lui Mussolini — nu mai vorbise din septembrie, ca să zic aşa — a fost ţinut duminică. Un „Duce" cam dezumflat. Fasciile, „Axa" , — literatura obişnuită. „Între Italia şi Franţa a fost o baricadă — Spania — care a căzut. Cu Franţa avem trei *probleme* de rezolvat: Tunis, Djibouti şi Suez..." Revendicările şi ameninţările (ridicole) s-au transformat în „probleme"... La Berlin şi Londra discursul lui Mussolini a făcut bună impresie prin moderaţia sa. Mulţi paşi înapoi, cu siguranţă... La Paris a fost găsit încă pretenţios şi obraznic. Francezii o iau ei de sus, acum...

Despre succesele colegului german, Mussolini s-a mulţumit să spună „că ceea ce s-a întâmplat era fatal să se întâmple..." şi a mai explicat că Europa centrală e domeniul de acţiune al Germaniei, pe când al Italiei e Mediterana (tocmai domeniul geografic în care nu s-a întâmplat şi e „fatal" să nu se întâmple nimic — afară numai dacă Italia va izbuti „să lichideze" Franţa şi Anglia dintr-o dată)...

---

[1] O limbă la adresa zănatecului care s-a împăcat cu Regele (şi prin urmare cu slugile lui) cu prilejul Consiliului de Coroană întrunit în lipsa mea „pentru război"! Iorga a venit *şi a fost admis în ţivil*, ca şi doctorul Angelescu, de altminteri. Mă întreb de ce-mi voi fi făcut eu uniformă şi de ce am crezut mareşalatul Curţii *că nimeni nu va mai intra la Palat decât în uniformă*! Când mi-a spus Urdăreanu că cu Iorga s-au sfârşit toate, am fost mai deştept şi nu l-am crezut. „N-are să treacă anul şi o să vă văd iarăşi pe toţi în patru labe în faţa lui". Cuvintele mele au fost profetice şi iată pe sinistrul bărbos întors „canis ad vomitum" şi la loc de onoare (după concepţia lui Călinescu–Urdăreanu). Cu Regele, în Consiliul de Coroană, mi se spune că Iorga a fost de o platitudine care a întrecut toate limitele. L-a declarat chiar „Rege genial"!

Aflu acum că pe când eram la Berlin s-au petrecut două evenimente senzaţionale pe care le-am ignorat: Beneş a constituit în America cu câţiva miniştri rămaşi credincioşi (Massaryk & co.) *un Guvern cehoslovac in partibus* — şi tot Beneş a înaintat S.D.N.-ului la Geneva „un protest" împotriva ocupării Cehoslovaciei de către germani, a dezlipirii slovace şi a anexării Ruteniei Sub-Carpatice de către unguri... Primul act e pur şi simplu ridicol; al doilea mă miră fiindcă dovedeşte că Beneş nu-şi dă încă seama că S.D.N.-ul a încetat din viaţă. Avenol, secretarul general şi ultima rămăşiţă a Societăţii Naţiunilor (cine-şi mai aduce aminte de Avenol?) a răspuns de altminteri lui Beneş, că ia act de protestul său, dar că nu-i poate da nici o urmare, Beneş nemaireprezentând azi nici un Stat membru al Ligii!!! Ce decădere! „Sic transit..."!

Şi Titulescu a părăsit sudul Franţei şi a sosit la Paris. O avea şi el ceva să reclame la S.D.N.?

În centrul Europei lucrurile nu s-au liniştit încă. Trupe şi avioane ungureşti au atacat în mai multe puncte graniţa slovacă. Deşi germanii au garantat aceste graniţe şi au trupe în Slovacia, n-au ripostat încă. De altminteri o comisie mixtă a fost numită pentru fixarea frontierei dintre Slovacia şi Ungaria. Ca să menajeze pe italieni probabil că deocamdată germanii aşteaptă rezultatul lucrărilor acestei comisii, care n-a început încă să funcţioneze.

În Polonia de vest, de-a lungul Germaniei, manifestaţii *grave* împotriva nemţilor, mai ales la Bromberg şi împrejur. Mişcările au fost puse la cale de „Asociaţia Polonă din Vest" care cere îndepărtarea tuturor proprietarilor rurali germani (câţi au mai rămas) şi ocupaţie poloneză a Danzigului şi a Köenigsbergului... Au fost lupte sângeroase şi oameni ucişi. La Berlin multă nervozitate şi ameninţări. Cam aşa au început lucrurile şi în Cehoslovacia — să fi sunat ceasul Poloniei?

La telegrama pe care soţia mea a trimis-o Papei Pius al XII-lea a primit următorul răspuns: „Santo Padre ringrazia e benefice. Cardinale Maglione". Soţia mea e încântată şi a încadrat telegrama!!!

A apărut decretul prin care punerea Codului de Comerţ în aplicare a fost amânată de la 1 mai la 1 ianuarie 1940. În fine! Decretul trebuia să apară îndată după plecarea mea în străinătate... Mai bine mai târziu ca niciodată!

Vasul-şcoală „Mircea", un vas nou construit în şantierele de la Hamburg, a fost luat în primire de marina română. L-am văzut la Hamburg; se prezenta foarte frumos şi constituia una din curiozităţile portului...

După atâta vreme de „palabre“ ofensiva naţionaliştilor spanioli a început din nou. Au atacat dinspre sud, din dreptul Cordobei şi din dreptul Toledoului. Trupele lui Franco intră ca în unt: republicanii nu fac aproape nici o rezistenţă. De la Madrid veştile încurcate: unele telegrame anunţă că oraşul s-a şi predat, altele că încă nu. Ocuparea Capitalei de către naţionalişti este însă iminentă...

A murit Teodor Costescu. O fiinţă ciudată, de aspect ciufut şi aproape antipatic, care n-a trăit decât ca să desăvârşească două opere cărora închinase toată viaţa şi o bună parte din averea lui: teatrul monumental din Turnu Severin şi un sat model la moşia lui de lângă Vânj. Profesor, lungă vreme directorul liceului local pentru dezvoltarea căruia a făcut mult — a mai fost şi takist, dar un takist cinstit. Deputat şi senator, alerga toată ziua după miniştri ca să obţină subsidii şi subvenţii. De câte ori nu m-a asaltat şi pe mine! I-am făcut chiar o conferinţă, în scumpul său teatru încă neterminat. Oricum, o figură, într-o ţară atât de săracă în oameni!

În lipsa mea s-a încheiat şi urmărirea „Stelei Române“ printr-o ordonanţă definitivă, căci Parchetul nu mai face apel şi partea civilă (denunţătorii, în specia şantajiştii) au fost în prealabil scoşi din cauză. Bine, dar cum rămâne cu oribilul şantaj? Mi-ar fi greu să-l las nepedepsit. Va trebui să găsim calea ca fiecare să-şi primească pedeapsa, *cât de sus ar fi pus...*

În expozeul său de ieri, amicul Mitiţă a avut tupeul să vorbească de degrevări... E bună!

---

29 martie. Călinescu a fost azi-dimineaţă la mine, să-mi explice. Mi-a explicat... Inconştienţă sau rea-credinţă? Au mobilizat, au speriat lumea, au dezorganizat tot şi au aruncat sute de milioane în vânt, pentru că... Ungaria a mobilizat şi ea 8 divizii şi Bulgaria 4 (?) — şi că am fost la două degete de pieire... Las la o parte fleacul de ameninţare al Bulgariei, care, după spusele lui Călinescu, ar fi întrebat la Ankara ce atitudine ar lua Turcia în cazul în care trupele bulgăreşti ar intra în Cadrilater, o glumă, (de ce n-au întrebat şi la Atena şi la Belgrad?) — dar cea mai bună probă că Ungaria nu a avut nici o idee să calce graniţa noastră *e că n-a făcut-o, căci Călinescu însuşi mi-a mărturisit că nu aveam decât câteva mii de oameni de opus în nordul ţării şi că ungurii ar fi putut ajunge la Cluj în câteva zile fără să întâlnească cea mai mică rezistenţă...*

La urma-urmei chestiunea mobilizării în sine nu avea o importanță prea mare, era o chestiune de oportunitate pe care Guvernul avea cu siguranță cădere să o judece; era o chestiune de cheltuială şi de precauţie — greşit rezolvată după mine, dar în fine punctul de vedere adoptat putea fi susţinut; o precauţie mai mult, chiar şi de prisos, putând fi justificată. Nu m-am întins prea mult asupra ei — dar n-am putut ascunde primului-ministru buimăceala şi mirarea mea asupra modului cum a fost ordonată şi executată mobilizarea. Aci Călinescu mi-a mărturisit că era complect de acord cu mine, că ceea ce s-a constatat şi a văzut cu privire la concentrarea oamenilor nu e nimic pe lângă dezastrul constatat în compartimentul materialului de război. *Statul Major n-a ştiut nici ce avem în materie de armament, nici unde-l avem, şi că a trebuit el, civil, să lucreze 3 zile şi 3 nopţi ca să stabilească că nu avem aproape nimic.* Ultimele Guverne, şi mai ales Tătărescu, au fost nişte *criminali* (expresia lui Călinescu) şi abia acum începem să avem ceva. Suntem dezarmaţi! Călinescu a râs la bănuiala mea de a fi ordonat mobilizarea ca să dovedească Regelui dezorganizarea armatei şi incapacitatea Statului nostru Major — şi a negat o asemenea intenţie. Dar recunoaşte că a fost o lecţie bună, şi, crede dânsul, salutară (?).

Toate astea nu sunt însă nimic pe lângă mărturisirea, după mine catastrofală, pe care mi-a făcut-o, *că Convenţia economică cu Germania s-a încheiat fără contra partidă politică din partea Germaniei*!!! O simplă declaraţie citită de Fabricius la începutul negocierilor că Germania va apăra integritatea actuală a teritoriului românesc în cazul în care ar fi ameninţată, *declaraţie neconfirmată în acordul final semnat...*

Unde am ajuns, de la declaraţiile categorice făcute mie de Göring în noiembrie şi confirmate Regelui! Am rămas cu graniţele în vânt şi atunci mă întreb de ce ne-am mai închinat bogăţiile Germaniei? Am discutat cu aprindere această chestiune esenţială a garantării *specificate* a graniţelor noastre, cu Călinescu, şi n-am putut să-l conving de greşeala făcută. A căutat el să mă convingă de inutilitatea unei asemenea clauze care ne-ar fi despărţit definitiv de Franţa şi de Anglia şi de concursul lor (tragedia Cehoslovaciei nu le-a deschis ochii?)!!! — şi să-mi explice că, dacă ruşii ne-ar ataca, nemţii tot vor veni în ajutorul nostru şi fără tratat politic, *mai ales dacă vor avea să apere investiţiile pe care le vor face în ţara noastră* (aci poate că are dreptate, dar o convenţie în regulă *cu specificarea unui program de colaborare*, ar fi fost mult mai eficace) — şi *că e mult mai bine că ne-am păstrat libertatea*! Mânca-o-ar câinii de libertate!

Nu numai că Călinescu nu m-a convins, dar am rămas consternat de noua cotitură a politicii noastre externe. Şase luni de eforturi s-au dus

dracului! Am rămas iar singuri-singurei față de bestia rusească, și cu un aparat de apărare ca cel ce s-a dovedit prin experiența din zilele trecute! Mi-e inima strânsă, strânsă cât un pumn. Pe ce mâini a încăput biata țară! Acum pricep toate năzbâtiile lui Călinescu și ale lui Gafencu, „cu celelalte țări invitate să semneze convenții asemănătoare cu cea încheiată cu Germania", năzbâtii pe care încă ieri le socoteam simple imprudențe diplomatice și scuze față de alianțele *ineficace* din trecut, *dar care erau declarații de principii ce se încadrau în politica stupidă și oarbă a unui Guvern fără experiență și fără prevedere...*

Acum înțeleg de ce ziarele de azi anunță încheierea unei „Convenții culturale" (!!!) cu Franța; acum înțeleg temenelile ce se fac unor misiuni caraghioase trimise de Anglia, ca aceea a lui lady Stanley[1], care zbârnâie în mijlocul nostru și ține conferințe în așteptarea sosirii „unor specialiști" care trebuie să ne aducă (pentru a câta oară) investiții masive în livre și dolari[2]... Acum înțeleg declarațiile escrocului de Tilea la Londra — acum înțeleg toate... Și mă iau cu mâinile de părul care mi-a mai rămas!

....

Călinescu mi-a confirmat necesitatea (în fine recunoscută!!) a planului economic pe care-l propun de atâta vreme. Îmi va trimite o adresă oficială pentru a cere Consiliului Superior Economic elaborarea imediată a planului...

Despre Tilea mi-a spus că deocamdată va mai rămâne la București... Se va mulțumi Berlinul cu atât?

N-am putut să ascund d-lui prim-ministru că am găsit în Germania o atmosferă plină de neîncredere atât față de Rege, cât și de Guvernul Majestății Sale... Nu i-a plăcut.

Paul Goma a fost la mine să-mi spună că în cercurile administrative atmosfera Guvernului e rea, că toți își dau seama că nu mai merge, că o schimbare de Guvern e iminentă (!), că toți spun că trebuie să iau eu Guvernul (caraghioșii!). Alexeanu, rezidentul Bucegilor și omul lui Călinescu ar fi însărcinat ieri-seară pe Goma „să-i plaseze" pe cei doi șefi de cabinet ai săi, și încă de urgență, căci nu se știe ce se poate întâmpla... Tot Goma pretinde că colonelul Rusescu (de la Palat) cu care

[1] Lady Stanley e fiica lordului Londonderry și soția lordului Stanley, fiul lordului Derby și ministrul Comerțului. E de altminteri o cucoană frumoasă și deșteaptă.

[2] Scanavi care vine de la Paris îmi spune că Pallash (un mare cunoscător al „opiniei" din City i-a afirmat că România nu poate conta pe capital englez decât după ce, mai întâi, toate nevoile armamentului englez, și apoi toate nevoile de investiții în coloniile britanice vor fi fost satisfăcute. Paște murgule!

e rudă şi prieten, i-ar fi spus *că s-a cerut agrementul la Londra pentru Călinescu* (!!), rugându-l bineînţeles să nu spună nimic nimănui. De aia s-a înfiinţat Goma la mine azi-dimineaţă...

Madridul a fost în fine ocupat de naţionalişti fără lupte, fără vărsare de sânge. Republicanii s-au predat, de oboseală; cea mai mare parte a „militanţilor" a fugit spre Valencia... Pe toate fronturile trupele lui Franco înaintează victorioase şi fără să întâmpine rezistenţă. S-a sfârşit „coşmarul" ce durează de aproape trei ani...

Un comunicat al Guvernului nostru ne aduce la cunoştinţă că Guvernul Franco a fost recunoscut de noi „de jure", încă de la 23 februarie, dar că în înţelegere cu cei de la Burgos recunoaşterea a fost tăinuită din cauza refugiaţilor naţionalişti de la Legaţia noastră din Madrid. Acum, după luarea Madridului, tăinuita decizie se dă pe faţă...

Fasciştii au făcut la Roma o mare manifestaţie lui Mussolini, după căderea Madridului. Aşa e soarta actuală a Ducelui să se bucure de succesele altora. De la balcon, dictatorul a strigat: „Aşa se vor prăbuşi pretutindeni duşmanii... Italiei!" Tronc Mariţo!

La Berlin enervare mare împotriva Poloniei din cauza manifestărilor antigermane. Se cere potolirea lor, pe un ton cominatoriu foarte apropiat de termenii unui ultimatum...

Luptele între unguri şi slovaci continuă pe graniţă, dar azi se plâng ungurii că-i atacă şi bombardează armata (!!) slovacă. Probabil că au intervenit forţe germane camuflate...

La Londra mare activitate diplomatică pentru constituirea unui front care să vină în ajutorul Statelor mici din Europa centrală şi orientală în cazul unui atac din partea Germaniei. Chamberlain s-a întins mult în Camera Comunelor asupra Convenţiei germano-române şi a explicat *că ea nu are un caracter politic*, că relaţiile Angliei cu România rămân neschimbate şi că Anglia şi Franţa n-ar rămâne indiferente faţă de o acţiune brutală întreprinsă împotriva României, Olandei sau Elveţiei (???).

Acum câteva zile un decret-lege a mărit pensiile militare şi a reorganizat casa de credit a ofiţerilor (legea care trebuia să apară în momentul plecării mele în străinătate). După admirabila dovadă de destoinicie dată de d.d. ofiţeri în mobilizarea actuală, necesitatea unei recompense speciale era evidentă!

O măsură bună: s-a înfiinţat pe lângă Prefectura Poliţiei Bucureşti o Judecătorie specială pentru judecata repede a contravenţiilor de flagrant delict, până acum supuse judecării, fanteziei şi lăcomiei d-lui Prefect şi a agenţilor d-sale...

Azi la ora 12 Consiliu de administraţie la Reşiţa. Am cooptat şi proclamat preşedinte (în locul lui Balif persistent în demisia sa) pe dl Ernest Urdăreanu... La mirarea mea, căci ştiam că Urdăreanu fusese „demisionat“ din toate consiliile în care figura, situaţia sa de ministru al Casei Regale nefiind compatibilă cu funcţiile de administrator al unor societăţi ce „lucrează“ cu Statul — mi s-a răspuns că Regele face o singură excepţie pentru „Reşiţa“, deoarece la această societate s-a creat o tradiţie, anume ca preşedintele să fie cel mai înalt demnitar al Curţii: *Barbu Ştirbei*. Balif şi Urdăreanu!!! Tradiţia e tradiţie...

Scanavi a fost la mine şi mi-a explicat că familia Regală (Regina Elisabeta, Regele Carol şi Regina Marioara) a devenit posesoarea majorităţii acţiunilor Băncii de Credit (410 000 acţiuni din 800 000). S-au cumpărat acţiuni de la străini, de la Hefter, de la Kaufmann... Banca va fi reorganizată. Kaufmann pleacă din fruntea ei şi se mută la Paris, unde pe lângă alte afaceri vrea să întemeieze o Bancă anglo-franco-română... Scanavi nu crede că va reuşi în această din urmă încercare. În tot cazul, în fruntea Băncii de Credit nu va rămâne...

---

30 martie. Încordarea între Berlin şi Varşovia e în creştere. Manifestările antigermane în „Coridor“ şi în Pomerania tot mai continuă, deşi ceva mai domol. În schimb Beck a publicat un comunicat prin care declară că Polonia respinge „sugestiunile“ germane privitoare la Danzig şi la construirea unei autostrăzi germane prin „Coridor“ spre Königsberg... Berlinul îşi exprimă mirarea faţă de un asemenea comunicat, cele două „sugestiuni“ constituind baza unor discuţii care durează între cele două ţări de mai mulţi ani... Conversaţii mai mult acre între miniştrii de Externe ai fiecărei ţări şi ambasadorii respectivi...

Beck, care trebuia să meargă la Berlin, ar fi renunţat la această vizită. Va merge însă la Londra şi această călătorie supără pe germani... Ce o mai ieşi şi de aci! Polonezii se arată însă dârji şi germanii *nu vor* să ajungă la război... Dacă s-ar fi arătat şi englezii şi francezii dârji în septembrie nu s-ar fi întâmplat câte s-au întâmplat...

Radu Cruţescu va fi primit mâine de Hitler care se înapoiază astăzi la Berlin, pentru prezentarea scrisorilor sale de acreditare.

Ungurii şi slovacii se ceartă pe două fâşii de pământ de-a lungul graniţelor lor. Împuşcăturile au mai încetat; se vede că ungurii şi-au dat seama că au pe nemţi în faţă...

Lord Semphill care a fost de curând în misiune în România a cerut în Camera Lorzilor ca misiunea economică engleză însărcinată să studieze posibilităţile unei colaborări eficace între cele două ţări, să plece cât mai grabnic la Bucureşti. În schimb, agenţia Reuter ar fi anunţat ieri (depeşa nu s-a publicat) că data plecării misiunii în România ar fi fost amânată „sine die"...

Lady Stanley călătoreşte în România cu o prietenă mrs O Neil şi cu dl Fox Strangeway, secretarul soţului şi amantul ei. Ieri, toată banda a dejunat la Gafenko, cu prinţese româneşti; azi Milady singură ţine o conferinţă la Fundaţia Carol...

Valencia, Alicante, Albacete, Cartagena şi mai toate oraşele din zona republicană spaniolă s-au predat lui Franco. S-a terminat, nu mai există nici o urmă de rezistenţă republicană... la Madrid s-au făcut numeroase arestări de comunişti şi de anarhişti, printre cei care nu putuseră scăpa cu fuga. Generalul Miaja, fostul comandant al trupelor republicane şi vreo 50 de ofiţeri au fugit cu avioanele la Oran...

Ieri s-a pronunţat sentinţa în Apel atât în procesul Gross–Cagero, cât şi în al lui Săbăreanu, fostul primar de Galben.

Procesul Gross–Cagero a fost ţinut în loc de escrocul de Vasilescu-Valjean prin înscenarea procesului intentat „Stelei Române". Odată clasată această afacere, s-a dat drumul şi procesului Gross. Curtea a redus condamnările de la 4 ani la unul şi în mod simţitor amenzile.

Pe Săbăreanu l-a condamnat la 3 luni închisoare, pe Mateescu la 6 — în loc de 1 şi 2 ani.

Sentinţa Curţii e prea indulgentă pentru Gross, un gangster fără ruşine — şi mult prea severă pentru Săbăreanu care nu e vinovat cu nimic. Probabil însă că această sentinţă va fi casată de Casaţie...

Englezii refuză să introducă serviciul militar obligatoriu, cu toată situaţia politică atât de critică şi cu toată frenetica acţiune de înarmare pe care o duc. Au dublat însă efectivele lor de pace pe care sunt hotărâţi să le sporească până la 500 000 oameni numai pentru armata de uscat metropolitană.

Dl Mandel, ministrul Coloniilor, a declarat acum, în urmă, că armata colonială franceză a fost şi ea dublată, în efectivele ei, în cursul anului 1938.

Daladier a ţinut ieri la Radio discursul aşteptat. Un discurs bun. Frumos ca formă, simplu, sincer, fără retorică. Mândria şi forţa Franţei în lume sunt afirmate fără megalomanie sau ostentaţie, dar cu încredere în puterea unei naţii cu un trecut şi cu tradiţii atât de glorioase. Daladier afirmă că niciodată Franţa n-a fost atât de bine înarmată şi atât de sigură de dânsa... După ce declară ritos că Franţa nu va ceda nici o palmă din teritoriul ei, Daladier trece la diferendul cu Italia. D-sa afirmă că în nota italiană de la 17 decembrie, invocată duminică de Mussolini, nu e vorba de nici o revendicare precisă, ci numai de revocarea înţelegerii din 1935. Guvernul francez va publica azi zisa notă italiană... După această controversă asupra formei, primul-ministru francez afirma foarte simplu că negocieri cu Italia sunt posibile *numai pe bazele acordului din 1935*, care reprezintă pentru Franţa maximul de concesiuni ce ar putea face Italiei în domeniul colonial...

Faţă de Germania, Daladier regretă ocuparea Pragăi şi a Cehoslovaciei, dar nu rupe nici o punte şi consideră declaraţiile reciproce de neagresiune dintre cele două ţări, din decembrie, ca încă valabile.

În această cuvântare cu scop limitat, alte chestiuni nu sunt tratate — afară de strânsa înţelegere anglo-franceză ajunsă acum de stil atât în cuvântările franceze cât şi în cele engleze.

Impresia cuvântării lui Daladier a fost foarte bună la Londra şi Washington. La Roma trebuie să fi făcut efectul unui duş rece, dar nu ştim încă. La Berlin nu trebuie să fi displăcut: nemţii au o îndoită dorinţă: să nu iasă război, dar francezii şi italienii să rămână „acroşaţi" într-o ceartă fără sfârşit. Cât timp se vor sfădi italienii cu Franţa, Berlinul e sigur de fidelitatea Romei... Amândouă aceste deziderate se încadrează în discursul lui Daladier.

Din informaţii foarte confidenţiale aflu că la întrebarea ce ni s-a pus, dacă am adera la faimosul pact de apărare al integrităţii Statelor mici din Europa Centrală şi Orientală, pact la care se lucrează la Londra cu un succes foarte relativ — am hotărât ieri *să răspundem afirmativ...* Recunosc că ar fi fost greu să răspundem negativ la o propunere de apărare a graniţelor noastre, propunere *ce ar fi* semnată şi de Rusia. Dar ce va zice Germania? Ce devine politica inaugurată prin Convenţia noastră semnată cu Reichul? Răspunsul nostru, cu caracter eventual, să fie hotărât în convingerea — foarte justificată — că „domnii" nu se vor înţelege şi că „pactul de la Londra" va rămâne literă moartă? E şi teoria

celor care spun: Germania va veni în tot cazul să ne sprijine împotriva Rusiei, de ce n-am lua şi o contraasigurare în vederea unui atac din partea Reichului? De ce? Fiindcă Germania nu ne va ataca niciodată, pe când Rusia ne va ataca probabil, chiar după ce va fi semnat un pact prin care se obligă să apere integritatea noastră... Politica noastră nu e uşoară în momentul de faţă, dar am impresia că ne încurcăm din ce în ce... Dar cu cine să vorbeşti?

---

31 martie. Nu se poate tăgădui că trăim o epocă în care nervii omului sunt supuşi la grele încercări. De când Statele totalitare şi-au luat avântul tuturor iniţiativelor, omenirea nu mai are nici un ceas liniştit. Raporturile internaţionale sunt într-o stare de perpetuă tensiune; numai să nu plesnească toate corzile dintr-o dată...

D-abia s-au mai liniştit lucrurile în Europa Centrală şi iată că se aprinde un nou focar în Polonia. Între Polonia şi Germania, relaţiile s-au încordat de tot în ultimele zile şi „punctul nevralgic" al Europei e acum pe Vistula. Deşi oficial, Guvernul german neagă să fi făcut sugestii sau presiuni la Varşovia, în mod oficios a dat drumul presei sale împotriva Poloniei. La Londra emoţia e mare şi un consiliu de Cabinet a fost convocat în vederea atitudinii de luat în cazul unui atac al Germaniei spre răsărit. Se vorbeşte în cercurile politice englezeşti de o ofertă de făcut Poloniei şi României: Anglia şi Franţa ar propune ajutorul lor efectiv acestor două ţări, dacă ele ar consimţi să întindă alianţa lor defensivă împotriva unui atac rusesc şi împotriva unui atac german... Londra nu va lua bineînţeles nici o hotărâre decât în complect acord cu Guvernul din Paris.

Până şi la Roma, noua întreprindere germană ce se desenează a iritat cercurile fasciste, sătule de succesele lui Hitler. Presa italiană scrie într-adevăr că un atac al Germaniei împotriva Poloniei ar slăbi considerabil Axa...

E probabil însă că Germania nu va merge până la un atac. Cel puţin acum...

Reacţia discursului lui Daladier în Italia nu se manifestă până acum prin violenţe. Gaida, purtătorul de cuvânt al fascismului, se mulţumeşte să spună că cuvântarea lui Daladier a săpat şi mai adânc şanţul dintre Italia şi Franţa, *că Italia va aştepta*, şi că Istoria va arăta dacă la momentul psihologic vrăjmăşia Italiei va fi indiferentă faţă de soarta Franţei! Deocamdată resemnare...

La Berlin, discursul e comentat cu calm în ce priveşte raporturile Franţei cu Italia şi se regretă politicos că Guvernul francez se încăpăţânează să nu ţină seamă de „justele revendicări" (care?) ale Italiei...

Ziarele polemizează mai mult cu primul-ministru francez asupra chestiuni cehoslovace, pe care acesta a atins-o în treacăt. Şi cu acest prilej se protestează din nou asupra acuzării de cucerire (!) — Boemia şi Moravia s-ar fi înapoiat la Reich, după ziarele berlineze, numai de pe urma cererii nesilite a Preşedintelui Hacha... Etc. etc.

Convenţia economică germano-română e comentată la Berlin cu satisfacţie şi cu simpatie. Avem o presă bună. Probabil că nu ştiu tot, nemţii...

La Paris s-au publicat notele din 17 şi 25 decembrie 1938, schimbate între ambasadorul Franţei la Roma François Poncet şi contele Ciano. Din textul lor rezultă hotărârea Italiei de a nu mai considera Convenţia din 1935 ca valabilă şi de a obţine condiţii noi din partea Franţei, fără însă ca vreo revendicare precisă să fie făcută. Franţa îşi exprimă mirarea asupra denunţării zisei convenţii, iar despre pretenţiile noi ale Italiei nu spune nimic, deoarece ele nu erau formulate... Cele două note au fost publicate şi la Roma.

Preşedintele Senatului Jeaneney, Herriot şi reprezentanţii stângii democratice din Senat au făcut un demers pe lângă Preşedintele Lebrun ca să-l roage să-şi repună candidatura la Preşedinţie. Pietri a declarat că n-ar candida dacă Lebrun s-ar reprezenta, asemenea şi Herriot... Am fost totdeauna convins că Lebrun va fi reales; poate să mă înşel...

Inundaţii în toată ţara, mai ales în Ardeal, pe văile Mureşului şi ale Crişului, în Gorj, în Vâlcea, în Prahova. Căile ferate întrerupte prin multe locuri. După zăpezile şi ploile care nu mai stau de şase săptămâni, nici nu se putea altfel...

S-a pronunţat o nouă lege de organizare a direcţiei Căilor Ferate. Se dă tot pe mâna directorului general. În realitate au vrut să scoată pe generalul Mihail Ionescu cu care maherii zilei nu-şi puteau face toate gheşefturile şi n-au îndrăznit să-l revoce pur şi simplu. Regimurile dictatoriale sunt timide...

Dulcea Maureen (lady Stanley) a ţinut ieri-seară la Fundaţia Carol o conferinţă asupra „self-governmentului" în Anglia. Mititica a vorbit un ceas în faţa unei adunături selecte de „vino-să-mă-vezi", căreia a fost prezentată de dl Caranfil, preşedintele Asociaţiei „Amicii Angliei". Mi se spune că a vorbit frumos, dar probabil că englezii noştri de baltă n-au priceput lucru mare...

---

1 aprilie. Bucureştiul a fost răscolit ieri către sfârşitul după-amiezii prin declaraţiile categorice făcute în Camera Comunelor de Chamberlain, cu privire la consecinţele unui eventual atac al Germaniei împotriva Poloniei. Declaraţiile sunt categorice, dar totuşi nu lipsite de oarecare rezerve. Anglia va interveni cu toate forţele ei în cazul unui atac al Poloniei, dar premierul britanic a adăugat, numai „în caz de primejdie lămurită a independenţei Poloniei" şi mai apoi, „dacă Polonia va socoti că e de interesul său vital să reziste cu forţele sale naţionale". Chamberlain a mai spus că este autorizat să facă declaraţia sa şi în numele Franţei...

De-abia s-a răspândit ştirea în oraş şi corciturile valaho-levantine s-au răspândit pretutindeni chiolălăind ca muşcate de şarpe şi anunţând războiul. *Războiul imediat, mâine,* trebuia să urmeze, pentru aceste stârpituri, declaraţiilor omului de la Londra... La Jockey, abia am putut să-i liniştesc. Am căutat să-i conving că Sir Neville nu vorbise aşa cum a vorbit decât probabil fiindcă era bine informat că Hitler *nu va ataca Polonia*; acest raţionament simplist a avut darul să liniştească pe mulţi...

Eu am vorbit fără să fiu în curent, bineînţeles, cu nimic şi numai pe baza concluziilor bunului-simţ. Am fost însă prooroc, căci telegramele de azi-dimineaţă ne aduc ştirea că la Berlin declaraţiile lui Chamberlain au produs o adâncă stupoare, *deoarece n-a fost niciodată chestiunea să se atace Polonia.* Dacă această afirmare este sinceră sau nu, asta e altă întrebare; eu cred că Hitler mai pusese la cale un bluf şi o intimidare şi că Chamberlain i-a luat-o înainte... Sunt convins că dacă în septembrie Chamberlain ar fi vorbit cum a vorbit acum toată drama cu Cehoslovacia nu s-ar fi întâmplat. O dovedesc cererile iniţiale germane formulate în discursul Führerului de la Nürnberg, când laşitatea Franţei şi a Angliei nu fusese încă dată pe faţă. Am mai spus-o: Germania nu va provoca un război cu Anglia şi cu Franţa, căci ar fi să rişte pierderea tuturor poziţiilor cucerite în ultimii trei ani.

Dacă declaraţiile lui Chamberlain au produs nemulţumiri la Berlin şi panică la Bucureşti — la Paris, ele au dezlănţuit un adevărat entuziasm, mai mult decât la Varşovia. Varşovia a primit desigur cu mulţumire declaraţiile britanice, dar nu cu bucuria şi cu recunoştinţa pe care un popor în pericol de prăbuşire ar fi trebuit să le manifeste salvatorului său. Încă o dovadă *că pericolul nu era aşa de mare.* În realitate, în duplicitatea ei politică Polonia se reazemă când pe alianţa ei cu Franţa, când pe pactul ei de neagresiune cu Germania — şi tratează. Prin declaraţiile sale, Chamberlain a rupt coarda duplicităţii şi a silit pe Beck şi pe polonezi să se alinieze pe faţă de o parte a baricadei. Din acest punct de vedere, al determinării poziţiei Poloniei, declaraţiile lui Chamberlain au fost foarte abile...

La Roma, cum e lesne de înțeles pentru cei ce știu cât venin a făcut italienilor succesele nemților, știrea de la Londra a făcut o plăcere nemărturisită. Prea a nimerit-o în plin colegul de Axă, Hitler până acum...

Comunicatul german prin care Guvernul din Berlin afirmă că n-a avut niciodată intenții ostile față de Polonia și că „ieșirea" lui Chamberlain e o inutilă necuviință nu pune capăt unei situații încordate, în care surprizele sunt încă nu numai posibile dar încă și probabile. Polonia rămâne deocamdată centrul nevralgic al politicii europene...

Întrebat despre România, Chamberlain a răspuns tot în Cameră „că Guvernul englez e în contact permanent cu cel din București...". Bine că nu ne-a compromis mai mult!

Ieri au fost semnate trei acorduri cu Franța, două la București și unul la Paris. La Paris a fost semnată o nouă convenție comercială între ambele țări. E o convenție după tipicul vechi, nimic asemănător cu convenția economică încheiată cu Germania. O nouă reglementare a plăților arieratelor comerciale și reduceri vamale în Franța pentru înlesnirea importului cerealelor și petrolului românesc constituie partea esențială a acordului. Cum aceleași avantaje au fost acordate, pentru cereale, și Iugoslaviei, Berlinul nu ne poate acuza că am încercat să slăbim prin convenția cu Franța eficacitatea acordurilor încheiate cu Germania...

La București a fost semnat un acord cultural franco-român și o nouă convenție pentru vânzarea redevențelor noastre de petrol în Franța. Un program întreg de schimburi artistice, teatrale, muzicale și radiofonice; o reglementare a schimburilor de ordin didactic, a echivalării diplomelor din fiecare țară în cealaltă — înlesnirea traiului studenților români în Franța prin procurarea de devize ieftine și o serie de măsuri menite să favorizeze pătrunderea culturală reciprocă (?) între ambele țări, fac obiectul Convenției culturale. Cu privire la petrol s-a modificat Convenția Wenger în favoarea României, așa încât câștigăm vreo 200–300 milioane lei pe an, după spusele lui Bujoiu.

A apărut noul buget pe 1939/1940. El se însumează la cifra de 32 1/2 miliarde pentru bugetul ordinar al Statului. La această sumă trebuie să se adauge: 1 1/2 miliarde bugetul fondurilor cu afecțiune specială, 7,7 miliarde bugetul fondurilor pentru înzestrarea armatei și 43 1/4 miliarde bugetele instituțiilor autonome — *în total 84 1/2 miliarde*! „C'est coquet" — dar tot nu e destul, față de cât ne trebuie!

Odată cu bugetul au apărut și o sumă de legi fiscale, care de care mai drăguță, prin care se sporesc mai toate taxele și impunerile... Încă un element de popularitate pentru Mitiță Constantinescu și pentru re-

gim... S-a înființat și *o Casă a Construcțiilor*, pentru înlesnirea clădirilor ieftine și igienice... Un bir mai mult și gheșefturi fructuoase.

Frau von Coller, gazetăroaica „atinsă" de Malaxa, care întâi ne înjura și acum ne acoperă cu flori, e cumnata lui Himmler, șeful Gestapoului și unul din oamenii cei mai influenți ai partidului hitlerist. Așa încât banii Ordinii Publice vărsați prin Malaxa sirenei berlineze au fost bine plasați...

Războiul din Spania poate fi considerat definitiv sfârșit. Luptele au încetat. Ultimele pâlcuri de republicani s-au predat sau se predau. Franco a rămas singur stăpân: acum are să vadă el pe dracu'!

Weidmann și Million, fioroși multiasasini din Franța au fost condamnați la moarte. Patimile omenești sunt însă atât de ciudate încât verdictul a fost primit cu multe proteste...

Radu Crutescu și-a prezentat ieri scrisorile de acreditare lui Hitler. Avem în fine din nou un ministru și încă un ministru inteligent, la Berlin. În discursurile schimbate, Crutescu, lăsând „economicul" la o parte, a vorbit de „prietenie" fără să atingă „politicul". Hitler n-a vorbit nici de „politic", nici de „prietenie" și s-a mărginit în „economic". De obicei, aceste discursuri se parafrazează unul pe altul — deși însă Crutescu a reamintit „un timp nu prea îndepărtat" în care Germania a colaborat în bună înțelegere cu România — Führerul n-a evocat prin nici un cuvânt amintirea raporturilor germano-române dinainte de război... A fost totuși amabil față de Rege, de țară și de Crutescu. Să sperăm că vor dispărea și ultimii nori de pe orizontul relațiilor țărilor noastre...

La Reggio-Calabria, în țara briganzilor, Mussolini a răspuns discursului lui Daladier. A vorbit prost. Literatură ieftină. Amenințări vagi. Clișee ca acesta: „Italienii sunt gata să-și pună ranița în spinare" și amabilități de același calibru: „Idioții de peste Alpi cred că italienii se înspăimântă etc..." Bietul Duce n-a ieșit din pasa neagră!

„Asociația Finanței și Marii Industrii" (Clubul Miliardarilor) a hotărât să cumpere casa în care Asociația se află instalată și care aparține Reginei Elisabeta. Prețul: 17 milioane de lei! O bucată de pâine!

După Consiliul de Coroană, în momentul când s-au întețit evenimentele și valahii s-au crezut pierduți, 33 de foști miniștri liberali și național-țărăniști au semnat o petiție „respectuoasă" prin care cereau Re-

gelui să țină seamă de forțele vii ale națiunii. Forțele vii erau fostele partide... În fruntea semnăturilor erau ale lui Dinu Brătianu și Iuliu Maniu. Maniu semnase cu titulatura de „Președinte al Partidului Național-Țărănesc" după numele său. Iscălise și dr Angelescu (deși consilier regal!) și Istrate Micescu, escrocul-favorit al Regelui... Petiția a fost dusă la Palat de Gheorghe Brătianu și înmânată ministrului Palatului spre a fi dată Regelui. Urdăreanu a refuzat însă să o primească din cauza semnăturii lui Maniu cu „Președintele partidului etc. etc.". Partidele fiind dizolvate, o asemenea titulatură nu putea fi primită la Palat... Urdăreanu a raportat însă numaidecât faptul Regelui și abia a ajuns Gh. Brătianu acasă, a și fost luat cu telefonul de dl Ernest. „Să ceară Dinu Brătianu audiență îndată..." — „Bine, dar a mai cerut și..." — „Domnule Brătianu, să ceară Dinu Brătianu audiență îndată." Dinu Brătianu a cerut audiență și a fost primit a doua zi. A stat la Rege o oră și jumătate și după câte se zice i-a vorbit pe șleau, calificând cu o nespusă severitate regimul actual. Madgearu mi-a spus că Brătianu *a fost foarte bine* — dar Regele nu i-a mărturisit absolut nimic. L-a ascultat și nu l-a întrerupt decât o singură dată, ca să-l întrebe de ce a semnat alături de Maniu. „Sire, a răspuns Dinu, Partidul Liberal și eu însumi am combătut pe Maniu cu cea mai mare violență. L-am crezut regionalist și ne-am înșelat. L-am crezut autonomist și ne-am înșelat — l-am crezut antidinastic și ne-am înșelat, iată de ce am semnat!" Cum își schimbă domnii politicieni părerile, unii despre alții! Cum își schimbă șerpii pieile!

Dinu Brătianu a plecat de la Rege fără nici o informație din partea Suveranului dar cu convingerea că nimic nu se va schimba, cel puțin pentru moment. Fratele Dinu ar fi spus cuiva: „Regele trăiește în lună și habar n-are de ce se petrece în jurul lui!"

Ministrul Economiei Naționale, Bujoiu, a luat ieri parte la ședința Consiliului Superior Economic unde a venit să ne facă o expunere cu privire la Convenția încheiată cu Germania. Om simpatic, l-am primit cu simpatie. Toată ședința a fost consacrată expunerii, întrebărilor ce au fost puse ministrului de către diferiții membri ai Consiliului prezenți și răspunsurilor date. Tema lui Bujoiu a fost: „Convenția nu consfințește o capitulare sau o înfeudare a României față de Germania, ci o colaborare sinceră între cele două țări". Despre partea politică a înțelegerii, Bujoiu n-a spus nici o vorbă și nici nu era locul să se discute această latură a chestiunii.

Luat aseară masa la Călinescu, numai el și cu mine ca să discutăm chestiunea „planului economic" și supunerea legilor cu caracter econo-

mic avizului obligatoriu al Consiliului Superior Economic. Ne-am înțeles asupra ambelor chestiuni. În ce privește planul economic, pregătisem o schemă la care Călinescu (ușuratic) n-a găsit nimic de schimbat. Am rămas înțeleși să ne întâlnim în primele zile ale săptămânii viitoare împreună și cu Bujoiu și să luăm hotărârile definitive.

În politica externă, Călinescu mi-a afirmat că n-am primit până acum nici o propunere din partea Angliei, *dar că e ceva în aer*...

Mi s-a arătat disperat de tot ce găsește la Ministerul Apărării Naționale...

Până acum câteva luni plătisem 92% din prețul comenzilor noastre în Franța și nu primisem decât 7% din materialul comandat...

Acum a început să vină. Și ne trimit și nemții din Cehoslovacia...

---

2 aprilie. Duminica Floriilor. Ieri după-amiază a fost Bujoiu la mine și am discutat chestiunea planului economic. Membru al Consiliului Economic, cu totul de părerea mea în ce privește activitatea acestei instituții, Bujoiu marcase oarecare ezitări în ultima noastră întrevedere, cu privire la însărcinarea dată Consiliului de către primul-ministru, de a alcătui planul. Am vrut să lămuresc lucrurile și le-am lămurit. Bujoiu e ca și mai înainte partizanul unei strâmte colaborări între Ministerul Economiei Naționale și Consiliu și atitudinea lui rezervată nu are nimic agresiv față de acesta. Cauza rezervei lui e cu totul alta și e mai gravă. *Lucrurile nu merg deloc între el și Călinescu.* Călinescu își ia aere de stăpân față de toți miniștrii: chiar cu Mitiță Constantinescu a avut scene profund regretabile. „Așa vreau, așa fac" e formula obișnuită cu care dictachiorul nostru răspunde miniștrilor și taie discuția cu ei, când dânșii îndrăznesc să-i opună vreo obiecție. Vreo două-trei incidente de asemenea fel s-au întâmplat și cu Bujoiu. Călinescu nu-l „digerează". Bujoiu pune principiul unității de direcțiuni, unității de comandament în cadrul economic. Nu cere această unitate pentru ambiția lui, ci în interesul îndrumării generale a economiei naționale. Și are dreptate. Călinescu, care vrea să-și bage nasul în toate caută să saboteze pe cât poate această concepție de unitate în comandament, sau cel puțin concentrarea tuturor firelor de direcție în mâinile ministrului Economiei Naționale. Bujoiu se plânge că în timpul negocierilor cu Wohlthat, toate greutățile le-a întâmpinat nu din partea nemților, ci din a românilor. Mai ales din partea lui Călinescu... Negocierile erau să se rupă de mai multe ori și numai un apel la arbitrajul direct al Regelui a împiedicat catastrofa. La ședința F.R.N.-ului de lunea trecută, deși dânsul, Bujoiu condusese toate negocierile, n-a fost invitat să facă o expunere a Convenției încheiate cu nemții, dându-se această însărcinare lui Gafencu. „Călinescu își învățase bine lecția — îmi povestea Bujoiu — dar

totuşi a spus unele lucruri pe care ne obligasem faţă de nemţi să le ţinem secrete, ca chestiunile privitoare la armamentul din fosta Cehoslovacie, căci nemţii nu voiau să aibă dificultăţi cu ungurii. Dar în fine a făcut un tablou destul de exact al situaţiei rezultate din încheierea convenţiei cu Germania. Care mi-a fost mirarea, când trecând mai departe pe terenul economiei noastre naţionale, a vorbit de plan şi de încredinţarea alcătuirii lui Consiliului Economic Superior, fără să-mi fi spus o vorbă în prealabil nici asupra planului, nici asupra intenţiei de a încredinţa elaborarea lui Consiliului... Era o piatră, erau chiar două, în grădina mea... A mai făcut apel, într-adevăr, până aci, dl Călinescu la luminile Consiliului Superior? L-a ignorat cu desăvârşire, până în ziua în care a putut să-mi dea cu el în cap!..."

Bujoiu mi-a explicat mai departe că dânsul personal nici nu înţelege să lucreze altfel decât mână în mână cu Consiliul „sub protecţia căruia vrea să se pună" — dar că înainte de a fixa ideea planului şi a alcătuirii lui, doreşte să lămurească cu primul-ministru situaţia sa şi principiul unităţii de comandament fără de care n-ar putea rămâne în fruntea Ministerului Economiei Naţionale. Joia trecută a fost în audienţă la Rege, i-a expus întregul său punct de vedere şi Regele i-a dat dreptate deplină. Rămâne să se pună de acord şi cu primul-ministru; o va face mâine, luni şi miercuri va cere Regelui (are audienţă de lucru) o clarificare definitivă a situaţiei sale. Crede şi el că de vreme ce Regele a aprobat punctul său de vedere, îl va aproba până la cele din urmă şi dl Călinescu: „Atunci, nu dl Călinescu va sesiza Consiliul împotriva mea, ci eu îl voi sesiza, ca să pun răspunderea mea la adăpostul autorităţii oamenilor cu experienţă şi cu greutate adunaţi acolo..."

L-am aprobat în totul. A rămas să ne vedem miercuri după-amiază, sau joi dimineaţa, după ce va fi terminat cu Regele. Pe chestiunea supunerii tuturor legilor cu caracter economic avizului prealabil al Consiliului Economic, Bujoiu s-a declarat de pe acum de acord...

A sosit în fine aşteptatul discurs al lui Hitler ca răspuns la declaraţiile lui Chamberlain. Discursul a fost ţinut la Wilhelmshaven cu prilejul lansării cuirasatului de 35 000 tone „Gross-Admiral von Tirpitz". A fost aşa cum mă aşteptam să fie: obraznic şi pacific. Destinată mai ales opiniei publice germane, cuvântarea n-a fost decât un imn înălţat puterii şi „dreptăţii" germane, pe care nimic nu o va clinti în calea ei *pacifică*. Germania vrea domnia dreptăţii dar vrea şi pacea, pe care alţii încearcă să o tulbure, dar pe care Partidul Naţional-Social German va şti să o apere. Pentru a pune şi mai mult în evidenţă intenţiile sale, Führerul a anunţat că viitorul congres al partidului se va numi „Congresul păcii"!!! Cupletul asupra indestructibilei „Axe" n-a lipsit, ca un

ecou al declarațiilor lui Mussolini. Dacă despre Anglia a vorbit mult, despre Polonia n-a spus nimic... În rezumat, declarația lui Chamberlain a fost înghițită fără o reacție prea periculoasă. Pacea, adică cearta și înarmarea vor continua mai departe...

Presa berlineză protestează în unanimitate împotriva acuzației unor intenții vrăjmășești sau războinice față de Polonia, cu care Germania întreține cele mai bune raporturi oficiale... N-au fost trupe concentrate spre granița de est... Prevăzusem toate aceste declarații...

Interesant de constatat mai departe lipsa oricărui entuziasm, oricărei recunoștințe în Polonia față de declarația lui Chamberlain. Manifestații în Parlament: Polonia își va apăra teritoriul și independența până la ultimul om. Despre Anglia nimic. Pare că declarațiile prea categorice ale premierului britanic să fi stricat ceva din planurile șmecherului de Beck, care aleargă totdeauna după doi sau trei iepuri. Beck va merge totuși la Londra și a fost poftit și la Paris... Nu m-ar mira să se oprească și în Berlin!

Mussolini i-a mai tras un discurs și la Capua. Tema: italienii se înmulțesc și trebuie să-și găsească loc în lume...

Ungurii s-au înțeles cu slovacii și luptele au încetat. Le-au mai dat slovacii o fâșie de pământ de-a lungul graniței subcarpatinei... o atenție a nemților față de italieni!

Makohin, președintele Comitetului Ucrainian din Londra, a trimis lui Gafenco o adresă prin care mulțumește României de atitudinea ei binevoitoare, în ultimele evenimente, față de ucrainenii din România subcarpatină care s-au refugiat pe teritoriul ei...

Consiliul de Miniștri francez întrunit ieri a aprobat ridicarea Legației franceze din București la rangul de Ambasadă. Noul ambasador va fi numit în viitoarea ședință a Consiliului de Miniștri.

Și la noi s-a făcut o mișcare în diplomație: Nano (Fred) a fost numit ministru la Madrid, Pangal la Lisabona (Blaga rechemat la catedră!), Lecca (disponibil de la Praga) la Helsingfors. Dinu Hiott, consilier de Ambasadă a fost transferat la Londra (era la Budapesta), în locul lui Radu Florescu trimis la Washington.

Guvernul naționalist spaniol a fost recunoscut și de Statele Unite ale Americii. Cred și eu, căci nu mai există altul!

La Londra atentatele teroriste irlandeze continuă. Numai în noaptea de ieri au fost 7!

Zamfir Brătescu a fost numit prim-preşedinte al Curţii de Conturi. Numire excelentă. E de mirare cum un om de o perfectă cinste şi moralitate a putut fi numit într-o înaltă demnitate într-un regim care nu întrebuinţează şi nu sprijină decât escrocii sau lichelele...

Cum a ajuns Ion Marin Sadoveanu subsecretar de Stat (al Artelor): Regele s-a încurcat cu o actriţă[1] şi ca să se descurce a pus pe Nicu Condiescu să o mărite cu Sadoveanu, iar pe acesta l-a făcut în schimb ministru...

Între Gheorghe Brătianu şi Armand Călinescu a fost ceartă mare. Brătianu a vrut să ţină o conferinţă asupra „intrării românilor în Budapesta în 1919" — cu prilejul aniversării acestui glorios eveniment, dar autorităţile censuriale nu i-au dat voie. Cu cunoscuta lui tenacitate, după ce a făcut turul sfinţilor, Brătianu a chemat la telefon pe Călinescu, care a confirmat interzicerea. „Dar pentru ce?" a întrebat Brătianu. „Pentru că aşa judec eu că e bine, în calitatea mea de ministru de Interne şi de prim-ministru!" şi dl prim-ministru a închis telefonul. Se vede că nu degeaba e considerat Gh. Brătianu printre favoriţii lui Urdăreanu — Călinescu îl vede deja cu un portofoliu sub braţ şi l-a tratat ca pe un simplu ministru!

Brătianu s-a supărat însă foc, şi mai rău s-a supărat d-na Elena Brătianu sturzoaica lui de soţie. A chemat şi dânsa la telefon pe d-na Adela Călinescu, a tratat-o cum numai o prinţesă ştie să trateze o burgheză şi a terminat prin cuvintele: „Să bage de seamă dl Călinescu să nu se pună de-a curmezişul lui Gheorghe, căci adversarii lui Gheorghe sfârşesc rău: să nu uite pe Duca..." Se zice că menajul Călinescu a fost foarte viu impresionat de această ameninţare cu tâlc...

Tâmpenia specialiştilor:

Domnii de la Apărarea antiaeriană au promulgat o lege în care se specifică lucrările de apărare cerute de la marea industrie pentru întreprinderile sale. Reprezentanţii industriei au făcut calculul că totalul acestor lucrări ar costa *6 miliarde lei*, fără să asigure totuşi invulnerabilitatea stabilimentelor bombardate... Bujoiu era indignat. Probabil că legea va fi abrogată sau în tot cazul modificată...

---

[1] D-ra Marieta Anca (un frate manist şi scriitor!).

A murit la Constanța de diabet cu complicații cardiace faimosul Negrescu, zis și Noață, nepotul favorit al lui Neamțu („Nenea“, de la Banca Comerțului din Craiova). Atotputernic ani de-a rândul la Banca lui unchiu-său și în Partidul Liberal local cât acesta a fost în mâinile lui Neamțu, Negrescu a rămas de pomină de pe vremurile în care gheșefturile treceau din mână în mână de la Bancă la Primărie și viceversa, fără să fie uitată și Prefectura. Noață a fost și prefect și primar, dar mai ales ca primar a lăsat amintiri urâte, deși Craiova îi datorește, lui, ștrandul de la Jiu. Sub ultima guvernare liberală a fost primar. Dat în judecată și arestat după căderea liberalilor a suferit mult de pe urmele acestei nedreptăți a soartei și boala sa a făcut mari progrese. Pus în libertate provizorie, procesul său n-a fost încă judecat... L-a condamnat însă, în unanimitate, opinia publică locală!

---

3 aprilie. Continuă să fie frig ca iarna. Așa afurisită primăvară n-am mai pomenit de mult. În afară de inundații, semănăturile de toamnă nu suferă, dar nu se pot face cele de primăvară.

Discursul lui Hitler se comentează pretutindeni. Părerile sunt diferite după temperamente. Declarația că Germania, după ce și-a consolidat situația ei politică, are dreptul să-și organizeze după cum crede legăturile economice — cu alte cuvinte transpunerea dinamismului hitlerist de pe terenul politic pe cel economic — a avut un efect liniștitor, cu toată rezerva că Reichul *e gata pentru tot.* Amenințarea îndreptată către „Statele mici care s-ar oferi să scoată castanele din foc pentru cele mari“ n-a impresionat prea mult Polonia. Presa poloneză constată chiar cu mulțumire că discursul lui Hitler a pierdut de data asta obișnuitul caracter ofensiv al cuvântărilor Führerului, și s-a mărginit la teze pur defensive. În Anglia se comentează cu calm amenințarea privitoare la denunțarea acordului naval din 1935. În Franța se socotește că, categoricele declarații ale lui Chamberlain au obținut de fapt o dare înapoi a lui Hitler, în intențiile sale agresive față de Polonia.

Într-o bună parte a presei franceze Beneș începe să aibă o presă foarte rea. Politica pe care a dus-o și care împingea la război e viu criticată. Până și Tardieu, într-un lung articol, îl face responsabil de prăbușirea Europei Centrale, învinuire pe care o aruncă de altminteri cu drept cuvânt și asupra îndrumărilor politicii franceze și engleze din ultimele Cabinete...

D-na Titulescu e *serios* bolnavă la Paris. Titulescu face pe disperatul și se agită ca de obicei, bătând apa în piuă...

Manolescu-Strunga și Sân-Giorgiu au fost puși la domiciliu forțat (la ei în casă) fiindcă înjurau pe Rege pe toate potecile. Pus de Guvern, *Curentul* a început o campanie feroce împotriva lui Manolescu-Strunga și a lui Gambeta Bistrițeanu pe chestiunea „Soiei". Societatea „Soia" este acuzată că a distribuit producătorilor români, în fiecare an, 10 000–12 000 lei mai puțin decât încasa de pe marfă de la nemți... Afacerea, zice *Curentul* ar fi fost pusă la cale de Strunga în înțelegere cu Conradi, cu care e știut că lucrează mână în mână...

Beck a plecat ieri direct la Londra prin Germania. La Berlin a fost salutat la gară, în trecere, de dl Halen directorul-*adjunct* al Protocolului...

Se zice că la Londra se va așterne în scris oferta Angliei de garanție a integrității teritoriului polonez și că până la Paști „Blocul de rezistență al țărilor Europei Centrale și Orientale (?)" va fi gata... Cu acest prilej Anglia va deschide Poloniei un credit de 20 milioane livre sterline, pentru diferite cumpărături, mai ales materii prime.

În Spania s-a publicat *ultimul* buletin de război, semnat de Franco. Prin acest act, războiul civil e considerat *oficial* ca sfârșit.

Au început însă răfuielile cu caracter personal. Primii arestați, la Madrid, au fost Bastiero, fost președinte al cortezilor și Sanchez Guerra, fost secretar al Președinției Republicii. Și câți o să mai fie...

În Belgia criza politică provocată de numirea lui Martens, criză ce dăinuiește de atâta vreme pare să fi ajuns la sfârșitul ei prin demisia lui Martens. Acest Martens fusese numit de Spaak membru al Academiei de Medicină flamande, deși condamnat la moarte după război, pentru trădare. Martens scăpase de pedeapsă fugind în Olanda și beneficiase apoi de amnistie. Partidele luaseră poziții ireductibile pe această chestiune. Liberalii cereau demisia lui Martens — flaminganzii și socialiștii îi interziceau să o dea. În fine a dat-o — dar până să o dea au căzut mai multe Ministere, nici unul trainic neputând fi constituit. E probabil că demisia lui Martens va influența și rezultatul alegerilor parlamentare care au avut loc ieri.

A murit Teodorescu-Sion, unul din pictorii noștri cei mai talentați. A fost înmormântat ieri...

Însumând toate cheltuielile și veniturile publice la un loc, ale Statului propriu-zise, ale fondurilor cu destinație specială (timbrul aviației etc.), ale apărării naționale și ale regiilor autonome — bugetul, astfel

cum se prezintă cu vreo 84 de miliarde la cheltuieli şi la venituri reprezintă o socoteală mai exactă a efortului contribuabililor români. Dar câte ar fi de spus asupra alcătuirii fiecărui capitol în parte!

Pater Piger, maherul german pe lângă arhiepiscopia catolică din Bucureşti s-a înapoiat alaltăieri din Berlin cu următoarele veşti:

1) Situaţia Regelui şi a ţării româneşti „în opinia publică nazistă" e mult ameliorată, deşi nu a revenit încă la ce era înainte de masacrul Gărzii de Fier. În anturajul Führerului se pretinde încă că acesta ceruse Regelui Carol eliberarea lui Codreanu şi a conducătorilor Mişcării Legionare, *şi că Regele i-a ucis ca să nu fie silit mai târziu să le dea drumul.*

2) Că mobilizarea, atacul şi intrarea ungurilor în Cehoslovacia a fost făcută fără consimţământul prealabil al Germaniei şi numai în înţelegere cu Polonia (exact).

3) Că întrebat dacă trebuie să se continue în ţinuturile Oradiei şi Satului Mare propaganda catolică în favoarea Statului român, propagandă cel puţin inutilă în cazul unei plănuite realipiri a acestor regiuni la Ungaria — Hitler a răspuns categoric *da* şi că nu poate fi vorba de nici o cesiune de teritoriu din partea României către Ungaria.

Catolicii nemţi, adaugă Pater Piger, roagă Guvernul român să le acorde următoarele satisfacţii: să autorizeze şcoli germane la Satul Mare, şcoli care ar putea rupe şcolari de la şcolile ungureşti — să li se dea voie să aducă la seminarul catolic din eparhia Oradea–Satu Mare profesori din Germania şi în fine să se numească un prelat german în postul vacant de vicar al aceleiaşi eparhii.

Dacă aş fi ministru n-aş satisface decât prima cerere...

Surorile de St. Vincent de Paul germane care ceruseră autorizarea clădirii unui sanatoriu în Bucureşti (pe locul cumpărat de la succesiunea Cincu, lângă Antrepozite) şi care de ani de zile se luptau pentru a obţine această autorizaţie, au obţinut-o în fine. Am intervenit şi eu zadarnic în favoarea lor; cum a murit Patriarhul şi a venit Sigre la Ministerul Cultelor în locul lui Colan episcopul — au dispărut toate obstacolele...

Amănunte suplimentare cu privire la petiţia celor 33 de foşti miniştri la Rege, şi la audienţa lui Dinu Brătianu:

Solicitaţi să semneze, Inculeţ şi Victor Antonescu au refuzat categoric. Victor Antonescu a protestat chiar energic împotriva acestei intervenţii şi a făcut scandal mare în cercul prietenilor săi politici. În schimb a semnat Trancu-Iaşi. Micescu pretinde că au aderat în principiu

şi foştii miniştri vaidişti, că C. Angelescu, Sever Bocu şi Voicu Niţescu ar fi fost chiar foarte supăraţi că nu li s-a trimis hârtia spre semnare... De controlat. Valer Pop ceruse să semneze şi el, dar „direcţia“ Partidului (?) Liberal a refuzat să-l primească pe listă fiindcă *fusese un ministru necinstit*!!! Cineva a întrebat cum se explică în acest caz semnătura lui Inculeţ şi a lui Tancred Constantinescu şi i s-a răspuns că aceşti doi miniştri au fost „abili“ dar nu „pungaşi“!!!

Adunaţi în conclav, paraponisiţii partidelor elaboraseră un plan mare. O acţiune de protest împotriva regimului trebuia începută deodată în toate judeţele, de către reprezentanţii fostelor partide (liberal, naţional-ţărănist, gogo-cuzist, averescan), fără să se spună şi *cum*, sub starea de asediu întinsă pe tot cuprinsul ţării! Toţi membrii fostelor partide din Consiliul Naţional al F.R.N.-ului trebuiau să-şi dea demisia; de asemenea şi consilierii regali rămaşi credincioşi aceloraşi partide (în fapt dr Angelescu şi Văitoianu) — în fine tămbălău zgomotos...

Toate acestea fuseseră plănuite înaintea „evenimentelor“. După mobilizarea ungurească, după Consiliul de Coroană şi „concentrarea“ trupelor noastre — planul iniţial a fost abandonat şi înlocuit prin cunoscuta petiţie colectivă... Norocul regimului!

În audienţa sa la Rege, Dinu Brătianu a făcut o lungă expunere „patriotică“ asupra acordurilor cu Germania. România trebuia să-şi păstreze independenţa sa economică. Să nu lase Germania să se înstăpânească asupra bogăţiilor noastre (!!), înstăpânire pe care nici chiar România Mică, deşi aliată cu Germania, n-a tolerat-o. Ei da, dar atunci erau liberalii tari şi mari; e evident că acum ţara „va fi vândută la mezat“ — formula e cunoscută de la Mazar-Paşa!

Întrebat de Rege de ce nu se înscrie în Front, Dinu Brătianu a răspuns că în Front s-au înscris cei care nu aveau nici o situaţie şi cei care se temeau să piardă pe aceia pe care o aveau — şi că el nu se putea încadra nici într-o categorie, nici în cealaltă „ca să se pună sub ordinele d-lui Călinescu, care de când e la Guvern a dovedit o incapacitate totală...“. Nenea Dinu a mai adăugat că Partidul Liberal deşi dizolvat, continuă să existe şi că el e dator numelui Brătianu să stea la postul său fie şi în umbră, cât timp va mai fi un liberal... Regele a înghiţit toate aceste „manifestări“ ale bătrânului şef de trib, fără să răspundă nimic.

Blumenfeld la mine. Îmi povesteşte că sâmbătă dimineaţa se afla la Călinescu când acesta a fost chemat la telefon de Dinu Brătianu care i-a cerut o întrevedere: „Dar când vreţi d-le Brătianu. Acum nu sunt liber de dimineaţă, dar dacă vreţi după masă... Vine eu la dv! Nu, nu, nu vă deranjaţi, vin eu la ora 6!“ Călinescu s-a uitat chiorâş la Blumenfeld şi încântat i-a spus: „Ei vezi?“ — Şiret, Blumenfeld i-a replicat: „Bagă de

seamă să nu fie o păcăleală, nu uita că azi e 1 aprilie!“ Călinescu a pretins că ar fi recunoscut vocea lui Dinu; dar sunt oameni care imită perfect vocea altora... Călinescu primise cu câteva zile înainte vizita doctorului Angelescu care a venit „să-i explice“ *cum* și *de ce* a semnat patalamaua lui Maniu și Brătianu. De la Angelescu nici un act de lașitate nu poate surprinde — dar Dinu Brătianu e altă mâncare de pește. Dacă într-adevăr a cerut o întrevedere lui Călinescu, apoi nu poate fi decât ce să-i spună și lui verde ce gândește, despre el și despre toată situația. Până acum n-am putut afla dacă întrevederea a avut loc sau dacă a fost o farsă la mijloc...

Primit vizita lui Mihai Popovici. A venit „să ne sfătuim“! Și să-mi propună din partea lui Maniu să iau eu inițiativa unei reacții *și a unei regrupări a forțelor experimentate ale nației* în vederea constituirii unui Guvern național... Numai eu n-aș fi compromis prin guvernările trecute (îmi aduc aminte cum mă atacau și mă înjurau acum câțiva ani, când aș fi putut face ceva!) — numai eu aș fi bine văzut și la Berlin, și la Paris și la Londra — numai eu aș putea convinge pe Rege... și câte și mai câte. Toată ura lor e împotriva lui Călinescu. Ca să mă ridice și pe mine împotriva lui mi-a destăinuit perfidul plan al dictachiorului: să elimine din Guvern tot ce nu e transfug țărănist (pe Mitiță, pe Iamandi, pe Bujoiu etc.!) ca să ajungă la un Guvern de partid *tânăr-țărănist*, să guverneze cu el doi-trei ani și apoi să treacă mâna lui Tătărescu care să formeze un Guvern *tânăr-liberal* și astfel să ajungă iar *la rotativa celor două partide întinerite*. „Pe bătrâni, spune Călinescu — cel puțin așa îmi afirma fratele Mihai că spune — pe bătrâni i-am dat gata. *Pe cei din Front i-am dat gata eu, punându-i în spirt — cei din afară de Front s-au dat gata singuri, prin prostiile pe care le-au făcut*... Auzi, domnule, obrăznicie, trebuie să reacționăm cu toți și să dovedim că suntem încă vii!“...

Am răspuns fratelui Mihai că le mulțumesc pentru cinstea pe care mi-o fac și pentru încrederea pe care mi-o arată, dar că din nenorocire eu nu văd situația ca dânșii. Regele face în momentul de față o experiență, o experiență îndrăzneață asupra căreia aș avea multe de spus — căci nu-mi place tot ce se întâmplă și tot ce se strică și se drege — dar pe care sunt hotărât, întrucât mă privește, să nu o tulbur prin nimic... E momentul răbdării, să așteptăm sfârșitul. Planul lui Călinescu pe care mi-l descoperă e copilăresc. Călinescu e o biată vietate de același calibru ca și Tătărescu. Tătărescu a fost băgat de Rege rândaș cu anul; Călinescu e rândaș cu ceasul. Tătărescu a mai avut oarecare libertate de mișcare, de care n-a uzat de altminteri. Călinescu, care nu se sprijină pe un partid ci numai pe câteva morminte, n-are nici una. Se va prăbuși

mai rău ca Tătărescu... Întrucât ne priveşte, sau nu reprezentăm nimic şi atunci locul nostru e într-adevăr la muzeu în borcanul cu spirt — sau reprezentăm ceva, şi atunci rândul nostru va veni mai curând decât se crede. Din nefericire... Pentru moment; braţele încrucişate şi răbdare — e singurul sfat pe care-l pot da...

Fratele Mihai a plecat nemulţumit şi mi-a cerut voie să mai vină... I-am spus că, casa mea îi e totdeauna deschisă, lui şi prietenilor săi...

Escrocul de Titeanu îşi bate joc de Titulescu în fiţuica sa *Capitala*. În numărul de azi *Capitala* reproduce o fotografie a lui Titulescu pe gânduri, în pretoriul Curţii cu Juraţi din Versailles — şi deasupra scrie cu litere groase: *Dl Titulescu asistă la procesul vampirului Weidmann*! Ce a ajuns bietul nostru european care odinioară prezida la Geneva „destinele lumii".

---

4 aprilie. Ieri a fost la Londra o zi de intensă activitate politică şi diplomatică. Chamberlain a ţinut un discurs la Camera Comunelor, Halifax altul la Camera Lorzilor, au mai vorbit şi liderii laburiştilor şi liberalilor — şi a sosit şi Beck la Victoria-Station.

Chamberlain a pus şi de data asta punctul pe *i* cu toată greutatea imperiului britanic. A declarat că Anglia a rupt cu tradiţiile sale politice de neintervenţie pe continent şi că această schimbare în politica ei trebuie considerată ca *epocală* şi ea va face desigur obiectul capitolului celui mai însemnat din câte generaţiile viitoare vor scrie asupra istoriei Imperiului britanic... Hotărârea Angliei e justificată prin necesitatea de a-şi salva propria ei independenţă faţă de o Germanie insaţiabilă. Pentru salvarea independenţei britanice e însă necesară şi salvarea independenţei altor State. Germania nu trebuie să vadă în acţiunea Angliei o încercare de încercuire, ci numai o organizare a rezistenţei împotriva unei agresiuni nejustificate. Şi Chamberlain şi Halifax au repetat că dacă Polonia va fi atacată în interesele ei vitale şi *va rezista*, Anglia şi Franţa vor fi automat alături de dânsa, *nu prin vorbe, ci prin fapte*.

Acordul cu Franţa e perfect; nici un obstacol nu există pentru o înţelegere cu Rusia sovietică. Cât priveşte Polonia amănuntele acţiunii de eventual ajutor vor fi definite şi fixate cu prilejul vizitei ministrului Beck. Un deputat laburist, Morgan Price întrebând la ce rezultat au ajuns negocierile economice cu România, secretarul de Stat Butler a răspuns că ministrul Comerţului Oliver Stanley va da azi lămuriri complecte în Parlament... Halifax a vorbit în Camera Lorzilor exact ca Chamberlain în a Comunelor. În locul formulei cu „hotărârea epocală" a găsit alta, tot atât de accentuată: „Atitudinea noastră faţă de Polonia înseamnă o răscruce în politica externă a Angliei!" Întreg Parla-

mentul, întreaga opoziție a aprobat limbajul plin de hotărâre al celor doi miniștri...

La Berlin reacția discursurilor din Londra a fost foarte puternică. Presa berlineză de azi e mult mai agresivă și mai belicoasă decât a fost Hitler în cuvântarea sa de la Wilhelmshaven. Mai toate ziarele socotesc încercarea Angliei de a restrânge „spațiul vital“ (noua formulă la modă!) necesar Germaniei ca o adevărată agresiune. Și ziarele adaugă amenințarea că Germania nu va aștepta ca cercul ce se ridica în jurul ei să fie de neînvins...

Pe când vijelia sufla la Londra și la Berlin Adolf Hitler plutea liniștit pe Marea Nordului folosind o scurtă vacanță pe care și-o îngăduise după Wilhelmshaven. Azi va fi la Berlin și mâine la Berçhtesgaden de unde nu se va mai mișca până după Paști...

Ismet Inönü a fost reales Președinte al Republicii turcești. „Qu'on se le dise...“

Lebrun a primit să fie reales Președinte al Republicii, mâine. A cedat intervențiilor majorității Camerei și a Senatului precum și la ale Guvernului. Teatru... Am fost totdeauna sigur că va fi reales. Mai candidează și dl Queuille...

În alegerile generale belgiene care au avut loc duminică, catolicii și liberalii au câștigat câte 10 locuri fiecare; socialiștii au pierdut 6 — rexiștii au ajuns 4 din 20. Degrelle abia s-a ales la Bruxelles, prin proporțională... Încă o popularitate care a trecut ca un foc de paie. E probabil că partidele catolic și liberal vor forma noul Guvern...

Svetcovici primul-ministru și Macek răzvrătitul croat s-au întrunit ieri la Zagreb. Discuțiile au fost cordiale. Continuă azi. Se speră o înțelegere.

Pe lângă dl Queuille (!) își menține candidatura la Președinția Republicii și dl Justin Godard, fost odată ministru, dar uitat de toată lumea, actualmente senator și „protector“ al Ordinului de Malta în Franța, al Ordinului de Malta a cărui cruce „magistrală“ o poartă cu ostentație...

Cardinalul Verdier a adresat în numele său și al celorlalți cardinali și arhiepiscopi din Franța o scrisoare lui Daladier prin care asigură Guvernul francez de tot concursul Bisericii pentru opera de refacere economică și de împăcare sufletească întreprinsă. Scrisoarea a făcut mare efect în Cameră și în cercurile politice franceze. Dacă un război n-ar fi

atât de absurd încât să constituie o soluție inadmisibilă, ar trebui să credem că ne găsim în ajunul unei noi răfuieli generale, față de unele manifestări ale opiniei publice în Franța și în Anglia...

Gafencu a fost invitat de Hitler la Berlin pentru ziua de 19 aprilie. Fiind la Berlin în ziua de 19, va fi silit să ia a doua zi, 20, parte la serbările ce se vor da în cinstea celei de a 50-a aniversări a Führerului... ceea ce și vrea, Guvernul german ca să oblige România să ia poziție, dar ceea ce nu vrea Regele Carol, hotărât, pare-se, la o politică de duplicitate. Încurcătura e mare, dar secretă, căci nimeni nu știe de invitație. Gafencu fusese întâi invitat pentru ziua de 6 aprilie, dar a cerut o amânare (O, politica de amânare!) din cauza serbărilor Paștelui a zis el, în realitate ca să câștige timp (o, această politică cu „câștigatul de timp"!). Berlinul a primit propunerea de amânare și a pocnit pe naivul nostru ministru cu data de 19! Acum nu știu toți pe unde să scoată cămașa. Gafencu, bolnav, se face și mai bolnav decât e; *e vorba chiar să-și dea demisia* în ajunul lui 19, numai ca să treacă data de 20 fără reprezentant român calificat la Berlin!

Mă întreb de ce toate aceste palinodii: n-am semnat oare o Convenție de colaborare intimă cu Germania? Un ministru de Externe la Berlin, fie și în ziua de 20 aprilie, n-ar însemna mai mult decât semnătura dată acum două săptămâni... Gafencu trebuia să meargă la Paris la sfârșitul lunii, apoi la Roma să explice de ce a fost la Paris. N-are decât să înceapă cu Berlinul, să explice apoi la Paris de ce a fost la Berlin și după aceea la Roma de ce a fost la Berlin și la Paris — și gata! Și când mă gândesc ce ar fi dat Gafencu acum două luni să fie poftit la Berlin — Doamne, Doamne, cum se schimbă lucrurile și năzuințele oamenilor mărunți!

Nenorocitul de Negrescu, al cărui trist sfârșit l-am notat în aceste însemnări, era căpitan de rezervă și concentrat la Constanța, unde a murit. În avizul mortuar publicat în gazete, familia, după obișnuitul pomelnic adaugă: „Mort la datorie". Cam exagerat și insuficient pentru o reabilitare...

---

5 aprilie. Dl Oliver Stanley, ministrul Comerțului, a răspuns ieri în Camera Comunelor la întrebarea deputatului laburist Morgan Price. Misiunea economică engleză va pleca la București peste vreo 15 zile; în fruntea ei va fi Fred-Leith Ross cunoscutul îndrumător al raporturilor comerciale britanice cu sud-estul Europei. Misiunea nu va trata încheierea unei noi convenții comerciale și va căuta mai mult să fixeze acorduri principiale pentru întreținerea schimburilor anglo-române.

Morgan Price a mai întrebat dacă Guvernul britanic ar fi dispus, față de înzestrarea armatei de uscat române de către Germania, să vină în ajutorul României din punct de vedere naval... Butler a răspuns în numele Guvernului M. Sale că Anglia e gata să stea de vorbă cu Guvernul din București, în această privință.

La Londra fierberea politico-diplomatică continuă. Sir John Simon, ministrul Internelor, a vorbit la Comune și mai apăsat cu Chamberlain și Halifax și a spus între altele: „Țin să insist asupra caracterului grav al angajamentelor luate care prevăd nu numai posibilitatea războiului dar în anumite cazuri *chiar și datoria de a-l declara...*"

Beck a sosit la Londra și o duce în continue negocieri. A discutat pe rând cu Chamberlain, cu Halifax, cu Regele și cu zeii minori... Înțelegerea pare să fie de data asta complectă. Presa engleză susține în unanimitate acțiunea Guvernului.

La Berlin reacția presei, disciplinată de Guvern, se manifestă mai ales împotriva Angliei. Polonia e mai menajată, ca să nu fie împinsă să se arunce *de tot* în brațele Angliei. Perfida Albion e înjurată însă, din toată puterea rotativelor...

Prea se joacă toți cu focul. Știu bine că toți sunt hotărâți să nu facă război, dar tot amenințându-se cu el, să nu înceapă într-o bună zi pe nevrute și pe neașteptate...

Se vorbește mult de intenția Italiei de a pune mâna pe Albania sub formă de protectorat. Din Albania s-a dezmințit știrea, dar nu și din Italia... Dacă Italia, înnebunită de succesele Führerului, ar proceda la un asemenea act de forță, ar încurca mult situația generală, deja atât de încurcată.

După câte aflu, Vodă și sfetnicii săi și-au pus picioarele în apă caldă și după grele suferințe au ajuns la o soluție în chestiunea vizitei lui Gafencu la Berlin. Gafencu va merge la Berlin, dar va merge totodată și la Bruxelles, Londra, Paris și Roma... Norocul lui! Dar ce va zice nenea Hitler?

Printr-o scrisoare adresată grupului stângii republicane din Senat, Lebrun face cunoscut că primește să recandideze azi la Președinția Republicii, socotind că gestul său va fi interpretat ca o încurajare a străduințelor de uniune națională...

Regele Irakului Ghazi s-a izbit cu automobilul de un stâlp telegrafic şi a murit pe loc. Mai exact, şi-a dat ultima suflare după un ceas, având o fractură a bazei craniului. Succesorul său e fiu-său, în vârstă de 4 ani. Îl cheamă Feyçal. Regent a fost numit un unchi...

I. Gr. Perieţeanu a fost ales ieri preşedinte al Consiliului C.F.R. în locul generalului Mihail Ionescu, decapitat fără forme, întocmai cum au fost împuşcaţi fără judecată asasinii farmacistei Bibicescu[1].

Regimul d-lui Călinescu (?) cam abuzează de execuţiile morale şi de cele fizice fără judecată, şi unele şi altele...

Ne boierim: s-a cumpărat la Paris, pentru Ambasadă, hotelul de Béhagne, rue St. Dominique, colţ cu avenue Bosquet. E o locuinţă domnească de toată frumuseţea, cu vaste saloane şi sală de spectacol. Pentru o dată, am ales bine.

După nesfârşita serie de telegrame adresate Regelui cu prilejul loviturii de Stat, ziarele publică acum altă serie adresată d-lui Armand Călinescu cu felicitări *pentru avântul cu care s-a efectuat mobilizarea generală*. Dl Michiduţă exagerează, mai întâi pentru că în majoritatea cazurilor avântul a fost pumnul jandarmilor în fălcile oamenilor, apoi, fiindcă chiar dacă avânt ar fi fost — ce ar fi avut dl Călinescu Armand a face cu dânsul?

Ungurii şi slovacii au căzut de acord şi au semnat protocolul care fixează noua lor graniţă... Cât va ţine?

Ţvetcovici şi Macek după două zile de discuţii „cordiale" s-au pus de acord asupra *fondului* chestiunii sârbo-croate. Mai rămâne *forma* soluţiei de adoptat. O înţelegere asupra formei e poate mai anevoioasă decât asupra fondului... Negocierile au fost amânate pentru după Paşti.

În invitaţia pentru ceremonia din Vinerea Mare la Mitropolie s-a specificat: „Marile Cruci fără Cordoane, comendariile, *Ordinului Malta*"; am crezut că era o fantezie a scribilor. Azi primesc o nouă circulară: „Ordinul Malta se va pune sub guler, în locul cravatei albastre „(e vorba de uniforma F.R.N.!)".

[1] O farmacistă din Bucureşti, d-na Bibicescu Tempeanu a fost ucisă acum vreo 10 zile de un fost servitor şi de o fostă servitoare a ei, care i-au furat şi vreo 70 mii lei. Prinşi în Basarabia, asasinii au fost aduşi la Bucureşti şi împuşcaţi pe şoseaua Giurgiului sub pretext că voiau să fugă pe când erau duşi să arate locul unde îşi lepădaseră armele (?)

De ce atâta grijă pentru Ordinul Malta, la urma urmei cam caraghios? Poate vreo intenţie de anexiune, la Majestatea Sa?

---

6 aprilie. Lebrun Albert a fost reales ieri Preşedinte al Republicii Franceze cu 506 voturi din 910 (majoritatea absolută: 456) D.d. Bedouce, Cachin (comunist), Herriot, Justin Godart urmează cu 151, 74, 53 şi 50 de voturi. Pe Cachin l-au votat comuniştii, dar lui Bedouce cine i-o fi dat 151 de voturi?!!

Că a fost reales Lebrun e bine, căci era ca şi născut pentru această funcţie; cum a ajuns însă simbol de uniune naţională şi de „hotărâre în raporturile Franţei cu adversarii ei“ — nu ştiu. În tot cazul „simbolul“ n-a avut decât 50 de voturi peste majoritate. Suntem departe de unanimitatea nădăjduită...

Senatul Statelor Unite a început să discute modificarea Legii Neutralităţii, o lege esenţială pentru stabilirea raporturilor internaţionale americane cu diferitele State din lume. Există un curent puternic în Statele Unite pentru a se da mai multă elasticitate acestei legi extrem de rigide şi pentru a se spori totodată puterile Preşedintelui Confederaţiei, în aplicarea ei.

Radio Bari dezminte toate ştirile alarmante privitoare la o acţiune de forţă italiană în Albania. Guvernul de la Roma *vrea numai „o întărire a alianţei italo-albaneze“*. Italia e hotărâtă să respecte suveranitatea şi independenţa Albaniei... La Paris şi Londra zvonurile unei intenţii de protectorat continuă totuşi să circule...

Regina Albaniei Geraldina (miss Apponyi) a dat naştere unui băiat. Europa poate dormi liniştită, succesiunea lui „Zogu“ e asigurată...

La Londra se lucrează pe capete. Ce se lucrează nu se ştie, căci e secret. Beck are însă toată ziua întrevederi, cu miniştri, cu Eden (Anthony pour les dames), cu ambasadorul Statelor Unite, cu o cărturărească din Soho... Negocierile sunt secrete, se ştie totuşi că Beck vrea să încheie cu Anglia un pact pe baza *unor raporturi de mutualitate*, simpla protecţie a Angliei şi Franţei neconvenind trufiei poloneze...

De la Londra Beck va merge la Paris. Când va sosi acolo şi Gafenco, va fi grozav de tot.

Abia a murit Regele Irakului, Gazi, omul Angliei, şi consulul britanic din Mossul, Monk Masson, a şi fost asasinat. O mai simbolică demonstraţie a stării de spirit din Mesopotamia şi a popularităţii englezeşti printre musulmani şi arabi nu se putea face...

La Londra, anumite declarații alarmiste pe care lord Stanhope, primul lord al Amiralității, le-ar fi făcut la Porthmuth, au produs senzație. Cu atât mai mult cu cât lord Stanhope ceruse celor prezenți și presei să le țină secrete. Chestiunea a fost adusă până în fața Parlamentului unde Chamberlain „a explicat" ieșirea subalternului său, fără să explice nimic...

Banchetul de la Praga. Dl Neurath „protectorul" Boemiei și Moraviei și-a luat postul în primire și cu acest prilej a oferit o mare masă la Hradschin. În regulă. Ce e mai ciudat, e că la această masă au luat parte Hacha, Sirovy, Baran și toți conducătorii cehi, făcând declarații de supunere și lealitate, protectorului. Scârbă... În același timp, dl Osuski anunță *că nu dizolvă* legația de la Paris, că o menține ca să dovedească *că sufletul cehoslovac* n-a pierit. Care suflet? Sufletul care a aclamat pe Hitler și pe Neurath, sufletul care n-a răbufnit prin gestul nici unuia din cele 6 milioane de cehi?

Ministerul Agriculturii a fost reorganizat. Mi-e silă să citesc legea d-lui Cornățeanu. Din titlurile subliniate în gazete aflu că Uniunea Camerelor de Agricultură a fost suprimată (avea și atribuții excesive concurente cu ale Ministerului), că Capsul și Paridul (pădurile și pescăriile) devin direcții comerciale — că se creează o nouă direcție (poate și altele) a *geniului rural* („jeni'ul" cum zice Maniu) în care se înglobează cadastrul, reforma agrară etc. Planurile de organizație, cât timp nu se schimbă spiritul care domnește în administrație și ritmul de lucru, n-au nici o importanță.

Foarte bine că se suprimă Uniunea Camerelor de Agricultură — dar atunci de ce se lasă Camerele? Sindicatele agricole, *realmente organizate*, ar putea să le înlocuiască foarte bine. Și cum rămâne cu Uniunea Camerelor de Comerț și cu Uniunea Camerelor de Muncă? O să țipe agricultorii că sunt nedreptățiți...

De necrezut, dar Guvernul revine și azi cu un comunicat privitor la Ordinul de Malta! Președinția de Consiliu ne explică, de frică că n-o făcuse destul de lămurit, că mâine-seară la Mitropolie nu se va pune *dintre* Comandorii *decât numai* Ordinul de Malta! Pentru ce această specială favoare? Fiindcă-l au (de „calitate" magistrală) și slugoii Palatului?

---

7 aprilie. Pe terenul diplomației europene blufurile tragice continue. De la Londra se comunică că Beck și Chamberlain-Halifax au căzut de acord să cadă de acord (!!) dar pentru moment n-au semnat

nimic. De la Berlin se vestește că generalii Keitel și Pariani, cei doi șefi de Stat Major german și italian duc conversații în comun pentru instituirea unui comandament unic în caz de război, pentru armatele celor două țări. E răspunsul Germaniei la încercările „de încercuire“ de la Londra, la contactul repetat între Statele Majore engleze și franceze...

La Londra, Polonia a dat asigurări că va veni în ajutorul Marii Britanii, în cazul în care independența acesteia ar fi amenințată (!!!) — în schimbul declarației de asistență efectivă primită din partea Guvernului englez. *Se va* încheia astfel un tratat bilateral, pe picior de egalitate. Trufia poloneză a trecut peste ridicolul unei atare pertractări și a înregistrat astfel un prim succes de amor-propriu. Să nu fie singurul...

Toată ziua de ieri zvonurile despre iminenta „cucerire“ a Albaniei de către Italia — adică despre *protectorat* — s-au întețit. Legațiile Albaniei din București și de aiurea au dat o categorică dezmințire acestor informații, ceea ce ar dovedi în tot cazul că cucerirea, dacă cucerire va fi, nu se va face cu consimțământul albanezilor. Regele Zogu nu vrea să treacă la posteritate ca un simplu Hacha-ler... Italia a precizat că nu poate fi vorba de protectorat sau de cucerire și că totul se reduce la *o strângere a raporturilor* (!!!) dintre cele două țări care păzesc poarta Adriaticei... Și din Iugoslavia vin știri liniștitoare în această privință; totuși câteva vase italiene au luat poziție în portul Durazzo...

Întrebat la Camera Comunelor, Chamberlain a declarat că Anglia nu are interese directe în chestiunea Albaniei, dar că se străduiește să mențină pacea Europei...

Regele a părăsit alaltăieri Bucureștii, cu Voievodul Mihai, cu Voievodul Armand, cu Voievodul Ernest etc. și a inspectat trupele noastre concentrate spre partea de vest a țării. Comunicatul oficial spune că M.S. a fost primită cu „entuziasm“ și că a găsit armata în perfectă stare, armament, echipament, hrană, oameni, cai, catâri și generali... „Qui trompe-t-on?“

La Londra Beck a vorbit și despre chestiunea ovreiască și a vorbit și în numele României, cerând o soluție, atât pentru ovreii din Polonia cât și pentru cei de la noi. Englezii au răspuns că sunt gata să studieze chestiunea. Mulțumiri călduroase...

Goebbels, piticul sonor și caraghios care se plimbă prin sudul Europei și face fraze a vorbit în Italia „despre dreptul sacru al națiunilor sărace“. Încă o formulă de pus în ramă, alături de „spațiul vital“!

Legația Franței din București a fost în fine transformată în Ambasadă. Ieri a apărut decretul la Paris... Mai rămâne să fie desemnat Ambasadorul: se vorbește cu insistență despre înaintarea lui Thierry pe loc.

Vicontele Alain du Parc, economist, a fost numit ministru al Belgiei la noi în locul lui Guillaume, decedat. Guillaume nu era viconte și economist, era numai baron și econom...

Aflu că Schmidt, secretar la legația Germaniei care s-a sinucis acum câtva timp, nu s-a sinucis, ci *a fost* sinucis. Fost prim-secretar la legația Austriei fusese trecut după Anschluss secretar clasa III-a la legația Germană. Pare că *a nemulțumit* partidul nazist local (unii vorbesc chiar de trădare), și că hitleriștii locali i-au băgat un glonț în burtă. Nici un medic n-ar fi fost chemat să-l ajute și nenorocitul a murit după 24 de ore, în chinuri. Fabricius, ministrul, n-ar fi știut nimic despre tot ce s-a întâmplat...

Nemții au și trimis agenți pentru executarea Convenției și i-au instalat la legația lor. Unul, Kreutle, însărcinat cu agricultura a și luat contact cu Ministerul Domeniilor și cu diferiți agricultori; altul, specialist în păduri, face planuri și ia măsuri. Au venit și mai mulți geologi. Bujoiu a protestat pe lângă Fabricius împotriva acestei invazii, observând cu drept cuvânt că raporturile economice trebuiesc reglementate în amănuntele lor de cele două Comisii prevăzute în Convenție, iar nu sub auspiciile unilaterale ale funcționarilor germani *neautorizați de noi.* Fabricius a replicat că acești domni erau atașați pe lângă legația sa (atunci: un atașat silvic, un atașat agricol, un atașat geologic?) și că de altminteri nu aleargă nemții după români, ci românii după nemți și că legația Germană e plină de sute de... ofertanți, ca să nu zică cerșetori, și că el singur și cu aparatul său normal de colaboratori n-ar putea face față la atâta lume.

Bujoiu a înștiințat Siguranța, rugând-o să facă ordine în jurul legației Germane...

Gafencu merge la Berlin la 19 aprilie. Știrea s-a dat în fine la gazete în termenii următori: „Ministrul de Externe dl Gafencu va merge la Berlin în zilele de *18* și *19* aprilie și *este probabil* că de acolo se va mai duce să facă un turneu în capitalele Europei, la Bruxelles, la Londra, la Paris și la Roma“.

Ce caraghioși!

A murit Plotina Niculescu, soția divorțată a lui Toma Stelian. Bolnavă de cancer, a trecut prin grele suferințe... Am cunoscut-o fetiță, era cam scrobită dar tare frumușică. Lipsită de viață, a fost cât a trăit cu Stelian, un fel de automat de ceară, care se dichisea, se mișca, zicea *da* și *nu* — după imuabile canoane... Mult mai tânără ca mine — moartea ei m-a impresionat...

La Galați, a fost găsit un șoarece într-o pâine. La București se ascund „șobolanii" în cașcaval...

Am crezut totdeauna că Wenger cel cu petrolul, era ovrei. Am dejunat ieri cu dânsul, cu nevastă-sa și cu fiică-sa la Alexandru Zănescu și m-am convins că nu e. E chiar de familie foarte bună alsaciană, înrudit cu multe familii vechi franceze. Fiică-sa, căsătorită cu un domn d'Aigremont e pur și simplu delicioasă.

Ora 13. Mi se telefonează oficios că italienii au bombardat Durazzo și au debarcat... Vestea este oficială.

Prestigiul fascismului avea nevoie de o acțiune răsunătoare ca să ridice moralul maselor, deprimat prin toate rezultatele negative ale Italiei față de izbânzile continue ale Reichului din celălalt capăt al Axei. Altfel nu se explică un gest inutil din toate punctele de vedere: politicește și strategicește Italia era deja stăpână în Albania — economicește nu câștigă nimic. Italia pare osândită să dobândească numai pietre. Skipetarii vor plictisi-o însă mai mult decât negrii din Etiopia.

Vom vedea reacția. Cred Anglia prea stăpână pe nervii săi ca să provoace război mondial pentru Albania. Atmosfera este însă supraîncărcată și trăsnetul poate să cadă cu toată dorința tuturor de a-l evita...

Am priceput și noi gravitatea momentului: la orele 15 am primit o adresă de la Președinția Consiliului prin care se schimba o ultimă oară ținuta pentru ceremonia de deseară la Mitropolie:

Uniforma F.R.N. de ceremonie (guler și cămașă albă, mănuși albe, centură de mătase);

Numai în tunică fără manta (subliniat);

Decorații:

Colane

Mari Cruci și Mari Ofițeri numai placheta fără cordon;

Comandorii numai Ordinul de Malta (subliniat).

Până ieri, prin comunicările primite fusesem poftiți la cămașă și guler albastru, la centură de piele, la mănuși „marron".

Ultimele instrucții ne-au fost transmise prin adresă la Cabinet, semnată de Exc. Sa dl subsecretar de Stat Măgureanu!

Țara lui Hübsch!!

Duminică, 9 aprilie. *Breasta.* Paști glorioase! O vreme de toată frumusețea, soare și cald. Iarna, care a ținut vegetația pe loc până acum cinci zile, s-a dus și parcă natura întreagă se silește să recâștige timpul pierdut. Mugurii se desfac în grabă, totul înverzește, din clipă în clipă, ca sub bagheta unui făcător de minuni. Azi-noapte la Înviere, era o frumusețe. Aerul dulce și încărcat cu toate miresmele primăverii ne mângâia fețele; în văzduhul cristalin sclipeau stele iar în jurul bisericii lumânările puneau puncte luminoase ce jucau ca licuricii...

De ce nu poate renaște și omul cum renaște în fiecare primăvară întreaga natură?

Am părăsit ieri Bucureștii în plină zarvă albaneză. În ajun, vineri seara la Mitropolie, Călinescu mi-a spus că Guvernul nu primise încă nici o știre oficială de nicăieri. În afară de intenția Italiei de a pune mâna pe Albania printr-o acțiune răsunătoare ca să ridice prestigiul fascismului foarte ofilit — nu se știe nimic. Lucrurile sunt încurcate. Zogu, omul Italiei, pus și întreținut de Italia pe tronul Albaniei — a protestat și se opune cu armele în mână năvălitorilor... Teatru, pentru a da mai mare răsunet loviturii, sau altceva? Unii cred a ști că acest altceva ar fi cumpărarea lui Zogu de către englezi, cumpărare efectuată acum câteva luni... Ce vor face italienii? Vor anexa Albania? Vor menține Regatul sub protectoratul lor? Vor ține sau vor zvârli pe Zogu? Atâtea întrebări care-și așteaptă răspunsul. Până în două-trei zile, totul se va lămuri...

La Londra și la Paris, lovitura pare să fi fost așteptată și a fost primită cu calm. Cu calm, dar cu mult venin — mai ales în Anglia. La Londra se anunță un Consiliu de Miniștri. Miniștrii răspândiți pretutindeni, de Paști, au fost rechemați în capitală... La Paris, nici măcar atât. Chestiunea Albaniei nu interesează nici Anglia, nici Franța decât sub aspectul îndrăznelii cu care Italia a trecut peste hotărârile internaționale pecetluite prin tratate... Pe de altă parte o oarecare ușurare, căci cu Albania se sfârșește seria Statelor „disponibile“. De aci înainte atacul oricărui Stat din partea Germaniei sau a Italiei ar însemna războiul și războiul nu-l vor nici Germania, nici Italia...

La Belgrad, Consiliu de Miniștri sub președinția Prințului Paul a hotărât să nu stânjenească prin nimic întreprinderea Italiei asupra Albaniei. Raporturile de prietenie între Iugoslavia și Italia rămân intacte. Mussolini a trimis mai multe telegrame de mulțumire Guvernului iugoslav pentru atitudinea sa prietenească. Guvernul din Belgrad a fost de altminteri ținut la curent ceas cu ceas cu fiecare pas al Italiei.

Probabil că lucrurile se vor desfăşura în linişte şi că voi putea să plec miercuri la Milano, unde Puricelli m-a invitat la deschiderea „Târgului" pe care dânsul îl organizează în fiecare an.

Spania franchistă a aderat la pactul „Anti-Komintern", alături de Germania, de Italia şi de Japonia. O concesie făcută protectorului Mussolini, în ajunul denunţării tutelei sale...

Vineri seara m-am înapoiat de la Mitropolie cu Călinescu. Mi-a spus că a chemat pe Fabricius şi l-a rugat să comunice la Berlin că el, Călinescu, (! Ce-am ajuns!) va aplica cu sinceritate şi cu prietenie Convenţia semnată; să n-aibă nemţii nici o grijă. „Gafencu va fi la 19 la Berlin a continuat dl prim-ministru — şi trimit cu el şi pe primarul Capitalei, pe Dombrowski — ei, ce zici de asta?" — „Grozavă idee — am replicat eu — să ştii că cu Dombrowski pui pe Hitler în buzunar..." — „Nu-i aşa?". L-am lăsat să creadă. Mi-a mai povestit că Gafencu plecase chiar în seara aceea la Istanbul, să se odihnească de sărbătorile Paştelui şi să întâlnească pe Sărăcăcioglu, ministrul de Externe turc. Cei doi diplomaţi vor rezolva problemele Europei... Călinescu mi-a exprimat şi toată părerea lui de rău că plec, căci m-ar fi rugat să fac un expozeu la Consiliu asupra planului economic. „Vezi d-ta, dacă lumea ar fi văzut că ne ocupăm cu planul economic şi-ar fi dat seama că nu e pericol de război şi s-ar mai fi liniştit..." — „Dar să facă Bujoiu expozeul. E chiar mai indicat ca ministru al Economiei Naţionale". — „N-are destulă experienţă, nici autoritate personală suficientă..." (cât se iubesc „scumpii colegi"!). A rămas să fac eu expozeul, la începutul lui mai când mă voi înapoia la Bucureşti. Vom începe apoi imediat să redactăm planul pe 4 sau 5 ani. M-am înţeles cu Călinescu să-mi telefoneze marţi la Breasta dacă situaţia s-ar încurca şi n-ar trebui să plec. Dacă nu-mi telefonează, calea va fi liberă. Trebuie să fim bine şi cu italienii. Are dreptate...

---

15 aprilie, Milano. Călinescu nu mi-a telefonat nimic — eram de altminteri convins că situaţia internaţională se va linişti din zi în zi (pentru câtăva vreme cel puţin) — aşa că am părăsit ţara în ziua de 12. M-am urcat la Craiova în simplon şi m-am coborât a doua zi la Milano, la ora 7 seara. La gară mă aştepta Puricelli, cu Şoneriu şi românii din Milano. Puricelli mai prietenos ca totdeauna. Mi-a aranjat un program din cele mai plăcute pe 3–4 zile, cu plimbări la lacuri şi prin munţi. Pentru târgul lui de mostre, mândria vieţii sale, nu mi-a cerut să sacrific decât o singură zi... Seara am luat masa cu toţii la Gianino, un fel de „rôtisserie" enormă, cu o sumă de săli în jurul unei grădini

centrale, curată şi cu tot confortul modern, unde cu toate sutele de persoane aşezate în jurul meselor se mănâncă foarte bine. La intrare, se trece printre grătare şi fripturi şi curăţenia ce domneşte pretutindeni îmboldeşte apetitul...

Ieri-dimineaţă pe când mă îmbrăcam, o veste m-a lovit ca o lovitură de măciucă: doamna Puricelli murise subit, în zoii zilei... Boală de inimă. Deşi nu o cunoscusem, căci de ani de zile mă întâlnesc cu Puricelli pretutindeni numai la Milano nu, ştirea m-a impresionat adânc... La ora 11 am fost să fac o vizită nenorocitului meu prieten, în splendida sa locuinţă din via Donizetti. Ce casă, ce grădină, ce flori, ce simţ artistic pe care numai în Italia îl întâlneşti în clasa marilor burghezi!

Dar în acelaşi timp şi câtă jale. D-na Puricelli, născută Tosi (fabrici de aparate şi instrumente electrice şi de armament la Leguano) a adus soţului ei o avere considerabilă şi a fost cât a trăit colaboratoarea lui cea mai de seamă, o femeie de o rară activitate şi pricepere. Până la bătrâneţe rămăsese amorezată de bărbatu-său, care o înşela, dar o respecta nespus de mult...

Înmormântarea are loc astăzi; e un mare eveniment milanez. Natural, toate mesele şi recepţiile aranjate în casa Puricelli pentru azi, mâine şi luni cad...

Ziarele italiene nu publică din străinătate decât ştirile favorabile Italiei, şi cum nu sunt multe, nu publică aproape nimic. Aşa încât nu ştiu mai multe la Milano decât aş fi putut şti la Breasta... Din ce citesc reiese că chestiunea cu Albania e clasată şi nu va provoca război (!!). În discursurile lor, Chamberlain şi Daladier au făcut literatură şi au anunţat lumii întregi, că Anglia şi Franţa vor apăra integritatea Greciei şi României (?!) în cazul în care aceste ţări vor fi atacate şi vor apăra independenţa lor cu toate forţele de care dispun. Exact formula cu Polonia. De observat că formula anglo-franceză e vagă şi generală, aşa încât pentru noi rămâne de ştiut *dacă cele două mari democraţii din Apus ne vor apăra şi împotriva Rusiei*, amica lor? Şi dacă nu ne-ar apăra împotriva Rusiei, împotriva cui ne-ar apăra, căci nici Germania, nici Italia nu se gândesc să ne atace... Atunci? Pentru Grecia, Germania nu poate fi în rând, iar întrucât priveşte Italia, aceasta a avut abilitatea să declare că nu ambiţionează mai mult decât Albania şi *că garantează şi ea integritatea graniţelor actuale greceşti*. Atunci?

În afară de aceste declaraţii şi garanţii, pare că afacerea Albaniei a pierdut ascuţişul ei. Ba chiar în Franţa şi Anglia, nu lipsesc oameni care să creadă că prin anexarea Albaniei Italia şi-a obţinut succesul mediteranean după care alerga şi că o înţelegere franco-italiană ar fi mai lesne de încheiat acum ca înainte. Pe de altă parte *se vorbeşte* de

rechemarea imediată a voluntarilor italieni din Spania (câţi au mai rămas) şi de înlocuirea lui Ciano prin Grandi (ambasadorul italian la Londra) ca de satisfacţii ce se vor da în curând Angliei...

Prin proclamarea Regelui Victor Emanuel ca Rege al Albaniei, Italia socoteşte *că a închis* capitolul anexiunii fostului Regat al lui Zogu, fugit cu nevastă, cu copil şi cu surori...

De observat că la Londra a fost convocat parlamentul pentru expunerea lui Chamberlain, dar că la Paris *nu*, pentru expunerea lui Daladier, deşi Franţa trăieşte sub un regim parlamentar mult mai pronunţat decât Anglia.

Făcut ieri după-amiază o splendidă plimbare cu automobilul, împreună cu Şoneriu, cu d-na Şoneriu, cu Kiriţescu (ataşatul nostru de presă la Roma) şi Valaperta, surd simpatic şi omul lui Puricelli.

Prin Gallarate şi Varese ne-am suit până la Campo dei Fiori, la 1200 metri înălţime. Până la Varese, autostradă, cea dintâi autostradă construită în Europa şi probabil în lume (de Puricelli) — excelentă — iar de la Varese la Campo dei Fiori, şosea ordinară, dar minunat întreţinută şi artistic construită. La Campo dei Fiori e un singur hotel, imens, dar închis în acest sezon — şi o vedere ce se întinde peste lacurile Maggiore, Como, Varese, Lugano şi alte trei mai mici. Muntele e atât de abrupt încât am avut impresia că pluteam în aeroplan... De la Campo dei Fiori am coborât iar la Varese şi de acolo am luat-o spre Como, unde am ajuns din nenorocire noaptea. Dar malurile lacului erau şi noaptea încântătoare, cu miile de lumini sădite pe poalele dealurilor, lumini ce conturau cadrul unui peisaj fantastic şi se reflectau pe oglinda apelor... Am tras la „Vila d'Este", unul din cele mai renumite „palasuri" ale Europei, unde ne poftise la masă deputatul Gobbi, cel mai de seamă printre „oamenii de afaceri" ai lui Puricelli. Nevastă simpatică şi frumuşică — masă excelentă. În jurul nostru americance şi englezoaice bătrâne, elegante şi pline de scule. Deşi „evenimentele" au decimat populaţia „Palasurilor", tot au mai rămas câteva cliente credincioase... În jurul babelor se învârteau, ca pe vremea bună, câţiva peşti şi peştişori. Mai ales peştişori... Am părăsit Como după ora10 şi la ora 11 am fost la Milano. Fiind noapte şi drumurile fiind libere, n-am luat autostrada şi am mers pe şoseaua obişnuită — un biliard.

---

16 aprilie. Ieri am fost toată ziua „ocupat". De cum am fost gata, au început vizitele diverşilor oameni de afaceri şi gazetari, apoi Alexandru Zamfirescu, ministrul nostru la Roma, sosit dimineaţa. La ora 11 1/2 am plecat la „Târgul de Mostre" pentru târnosirea pavilionului românesc, mai mult o manifestare italo-română decât o târnosire, căci

pavilionul a fost deschis publicului de marți, odată cu inaugurarea „Târgului“ și a primit în acea zi și vizita contelui de Torino, reprezentantul Regelui. La ceremonia de ieri, au fost de față Giannini, directorul afacerilor comerciale din Ministerul de Externe — de fapt dictatorul economiei internaționale fasciste — și autoritățile italiene locale. Din partea României, Șoneriu, reprezentantul oficial, și alături de dânsul Ralea (venit să petreacă o săptămână în Italia) și cu mine. Șoneriu a citit o cuvântare pe italienește fără să șovăiască și i-a răspuns „il Podestà“ (primarul) — un gentilom ciung de mâna stângă pierdută cu braț cu tot în războiul din Etiopia. E un bărbat zvelt, elegant și simpatic ce poartă cu o mândrie poate cam exagerată pentru valoarea lui reală numele și titlul de conte di Gallarate-Scotti. Serbarea s-a terminat cu un aperitiv cu icre noi și țuică românească foarte apreciat.

La ora 1 trebuia să aibă loc marele dejun oferit de Puricelli. Din cauza doliului acestuia, dejunul lui Puricelli a fost înlocuit prin altul mai intim, la hotel Continental, oferit de delegația românească.

La ora 2 1/2 înmormântarea d-nei Puricelli. O lume imensă. Ordine perfectă. O frumoasă coroană trimisă de principele și de principesa de Piemonte. Am depus și noi românii una și Alexandru Zamfirescu alta. Am sugerat lui Zamfirescu să telefoneze la București la Palat și să întrebe dacă nu era cazul să prezinte lui Puricelli condoleanțele Regelui. Răspunsul, afirmativ, a venit prea târziu, pe la ora 5, așa încât Zamfirescu își va îndeplini abia azi misiunea, căci Puricelli a plecat îndată după ceremonie la Lumnago[1] unde corpul neînsuflețit al soției sale urma să-și găsească veșnica odihnă în cavoul familiei.

La ora 5 recepție la sediul Societăți amicale italo-române, cu producții artistice. A cântat corul străjerilor venit de la București, au jucat niște specialiști costumați în țărani români, a cântat d-ra Stavrache, a rulat un film cu vederi din România al O.N.T.-ului, a ținut un discurs Giannini și s-a cântat „Giovinezza“ și imnul românesc. Printre fetițele cam pocite ale corului străjeresc era și fata lui Stârcea, căsătorită Florescu. Ca ce? În total ședință reușită și atmosferă de mare prietenie și frățietate.

Giannini a vorbit foarte frumos și literar. E un om subțire, profesor la Universitatea din Roma, autor apreciat (ce a scris nu știu) și directorul unei reviste de drept. Și apoi ne iubește...

Seara, mare dineu în frac la Continental oferit de Șoneriu. Fără discursuri. După masă Giannini m-a luat la o parte, am vorbit politică economică și mi-a anunțat că voi fi decorat cu Marele Cordon al Ordinului Sfinților Mauriciu și Lazăr. „L'Ordine Mauriziano“, cum zic ei. Am

---

[1] Faimoasa vilă a lui Puricelli, cu renumitele sale florării — lângă Varese.

mulţumit călduros, l-am rugat să transmită mai departe mulţumirile mele — iar pe terenul economic şi politic m-am ţinut, ca şi dânsul de altminteri pe terenul generalităţilor.

Pe la ora 10, dl Podesta ne-a poftit, pe Zamfirescu, pe Kiriţescu, pe Şoneriu şi pe mine la Scala, în loja sa, în care am găsit pe o tânără nepoată a lui, contesa Borromeo, o femeie cu totul seducătoare, cum numai italiencele pot fi, când le dă Dumnezeu ce trebuie ca să ne încânte...

Scala e un teatru imens — am avut impresia că e cel mai mare teatru din câte am văzut, mai mare chiar ca San Carlo din Napoli — dar de minunate proporţii aşa încât, cu toate dimensiunile lui, se înfăţişează cu un caracter de intimitate pe care nu-l au celelalte teatre mari din Europa. Scala e mândria milanezilor; mai înainte familiile mari din aristocraţie şi înalta burghezie aveau fiecare loja lor în *deplină proprietate*, lojă pe care o mobilau şi o aranjau cum voiau. Cea mai neînfrânată fantezie şi toate culorile curcubeului se desfăşurau astfel în jurul parterului, singur osândit la monotonia decorativă. De foarte mulţi ani deja, municipiul a răscumpărat lojele particulare şi le-a unificat în aspectul lor, aşa încât astăzi Scala se prezintă ca toate teatrele, în ţinută obişnuită.

Am asistat la un act din „Nerone“ al lui Boito. Orchestră perfectă, condusă de maestrul Marinuzzi, decoruri splendide, voci frumoase — muzică savantă şi plicticoasă.

Deşi Scala e una din cele mai de seamă Opere din lume, Podestà-ul îmi spunea că nu e subvenţionat decât cu 2 milioane lire (nenorocita de Operă din Bucureşti înghite de 3 ori atât) — în afară de luminat şi încălzit pe care Municipiul le plăteşte pe deasupra. Am fost încântat şi de Scala şi de contesa Borromeo...

„Siamo nel buio“ cum spun italienii — suntem în întuneric — căci gazetele locale nu lasă să treacă decât ce convine fascismului şi fascismului nu prea îi convin multe. Aşa, pe de lături, prin „băieţi“ am putut afla şi eu câte ceva din cele ce se petrec în lume. Am aflat astfel despre mesajul lui Roosevelt adresat lui Hitler şi lui Mussolini, mesaj pornit din cele mai bune intenţii, dar copilăresc în forma lui. Pomelnicul naţiunilor pe care Germania şi Italia (!) sunt solicitate să declare că nu le vor ataca timp de zece ani, e hazliu! Ne-a pus şi pe noi în rând cu Siria şi Palestina! Se pare că la Berlin reacţia a fost violentă şi mesajul american considerat ca o simplă manoperă a Puterilor Democratice faţă de „pacinicele“ (!!) Puteri Totalitare.

Am mai aflat:

Că Regele Carol, Regele Boris al Bulgariei şi Prinţul Paul al Iugoslaviei s-au întâlnit la Severin pe iachtul Regelui nostru. Ce s-a discutat

nu se știe, dar e lesne de ghicit... Să sperăm că s-au înțeles. Numai de nu s-ar fi înțeles să nu se înțeleagă...

Că Teleki, primul maghiar și Csaki ministrul său de Externe au făcut declarații solemne *că Ungaria nu are nici o pretenție asupra granițelor românești* — și că dorește o înțelegere cu noi cu privire la tratamentul minorităților unguresti din România. Declarația n-are bineînțeles nici o valoare, mai întâi fiindcă e *o declarație* — apoi fiindcă Ungaria fiind complect în mâna Germaniei, ne va ataca sau nu după cum va primi ordin de la Berlin, căci numai susținută de nemți s-ar putea ridica împotriva noastră. *Cheia raporturilor noastre cu Ungaria e azi în Wilhelmstrasse.* Cât vom fi bine cu nemții, vom fi bine și cu ungurii.

Că Vaida și Gh. Brătianu ar fi fost poftiți la Berlin pentru serbările de la 20 aprilie (a 50-a aniversare a lui Hitler). Îmi pare bine că nu sunt la București, te pomenești că m-ar fi invitat și pe mine și nu mi-ar fi convenit deloc să fac parte din alaiul lui Gafencu și să mă ard la Londra și Paris...

Că odată cu Gafencu, la 30 aprilie, va sosi la Roma și Mitiță Constantinescu (ne-am curățat cu italienii!).

Că Pamfil Șeicaru a scris un articol de o extraordinară violență împotriva Angliei și Franței în urma declarațiilor Chamberlain–Daladier și că șeful Cenzurii Hotineanu a fost destituit „fiindcă ar fi lăsat să treacă articolul". Destituirea a fost anunțată printr-un comunicat oficial și provocată printr-un aspru protest al miniștrilor Thierry și Hoare... E însă puțin probabil că Hotineanu să fi lăsat să treacă articolul *fără să întrebe.* Țap ispășitor va fi probabil — și în curând — gras răsplătit...

---

17 aprilie. Petrecut ziua de ieri, pe o vreme minunată la lacul Maggiore. Plecat cu Șoneriu și cu d-na Șoneriu la ora 10 dimineața, pe autostrada Milano-Sesto-Calende, am sosit înainte de ora 11 la Arona. Prin Meina, Lesa, Stresa, Ponte del Tore, Pallanza am ajuns la ora 11 1/2, la Intra. La vila lui Pos. Cred că e cea mai frumoasă grădină de pe lacul Maggiore. Creată de Prima, ministrul Regatului Italiei de pe vremea lui Napoleon I, a trecut de atunci prin mai multe mâini. Miliardarul Pos (e socotit „om" de peste 300 milioane de lire...) a cumpărat-o acum 10–15 ani de la o marchiză Narbò și a mai băgat într-însa o avere. Camelii arborescente în flori, magnolii, boschete de azalee, camfori, tot soiul de palmieri și de conifere seculare înfățișează pe terasele ce coboară pe lac un colț de rai pe pământ... Vedere minunată, în toate direcțiile, pe apă și spre munți. Vila, „qualunque" cu câteva tablouri de preț. Masa submediocră, ca de obicei în Italia. Oameni amabili și plăcuți, mai ales nora (soția fiului Giorgio de la filatura din București) și o doamnă Comi, cu mult vino-încoace.

După masă ne-am îmbarcat la Pallanza pe un „automotor“ şi ne-am dus să vizităm Isola Bella. E mai „bella“ de departe decât de aproape. Palatul are ţinută mândră de casă care a cunoscut tradiţiile şi amintirile unei vechi familii (Borromeo) — din nefericire dintr-o epocă de mare decadenţă de gust. Suntem în domeniul barocului italian de la sfârşitul secolului al XIII-lea, nestânjenit în excesele sale de nici o măsură, de nici o corectură a vremurilor posterioare. Am văzut sala în care s-a ţinut faimoasa conferinţă de la Stresa şi pe zid e agăţat încă într-o ramă comunicatul semnat de Briand, Laval, Macdonald şi... Mussolini! Parcă a trecut un veac de atunci!

Ce e mai frumos la Isola Bella — în afară de încântătoarele privelişti asupra Alpilor şi a lacului — e grădina. Succesivele terase ce se ridică una deasupra alteia, cu pereţii ascunşi sub diferite esenţe tropicale, formând astfel în totul lor o piramidă trunchiată cu scări de verdeaţă, sunt de mare efect. Grădinile se încadrează mai bine ca arhitecturile în arta barocă. „Isola Bella“ e „nebunia“ unui mare senior, care putea întrebuinţa mai bine averea irosită în urmărirea unei minuni. Aşa cum ni se înfăţişează, Isola Bella e un decor fără viaţă într-unul din cele mai frumoase colţuri ale naturii.

De la Isola Bella am trecut cu „motorul“ nostru la Stresa, unde am regăsit automobilul ce ne-a readus într-un ceas şi un sfert la Milano. Lesa, Stresa, Isola Bella, Pallanza, pe care nu le văzusem până acum decât în trecere, în fuga trenului, mi-au părut mai puţin frumoase de aproape decât de departe... În fond, o mică decepţie — cu excepţia grădinii d-lui Pos.

Ralea, care hoinăreşte prin Milano şi primprejur, e băiat deştept. Am stat mai mult de vorbă cu el şi mi-a destăinuit din dezamăgirile lui, de pe vremea cât a fost în Partidul Naţional Ţărănesc.

Ce l-a făcut să sufere mai mult a fost prostia aşa-zişilor conducători ai partidului. Mi-a povestit despre prostia lui Bujor (profesorul, fostul preşedinte al Senatului), pe care Stere propusese să fie luată drept unitate de măsură. S-ar fi putut spune spre exemplu: Halippa e prost de trei Bujori... Maniu nu e prost (spune tot Ralea...) dar e de o incultură impresionantă (vorba lui Stere). „E mai incult ca Titulescu...“ conchide judicios Ralea. Despre Vaida, tânărul arivist, vorbeşte mai cu simpatie, îl consideră însă incapabil să prindă sau să pătrundă o idee abstractă. Pus pe un asemenea teren, el trece imediat pe al realităţilor banale printr-o serie de anecdote personale sau de argumente plastice. „Socialismul, să vă spun eu ce este... La Budapesta am cunoscut pe unul...“ Şi aşa mai departe.

În politica externă, Ralea stă însă încă sub influența lui Stere și vede greșit. Păcat, căci ar putea influența în bine actualul Guvern, atins de paralizie infantilă.

De când sunt la Milano am putut sta de vorbă cu mulți și am constatat o mare schimbare în starea italiană de spirit, față de ce găsisem în 1932. Nemulțumirea e mare împotriva regimului fascist, nu numai în sferele înaltei industrii și ale comerțului puse la grele încercări prin regimul de statizare și de excesivă fiscalitate ce domnește — dar chiar printre cei mici. În popor, mulți trăiau din obolul străinilor și cum aceștia nu mai vin, sunt o droaie de oameni care mor de foame și-și dau drumul resentimentelor. De unde în 1932 n-am auzit un cuvânt de critică la adresa Ducelui, acum nu aud decât critică. Formula „ci pensa il Duce" (e treaba Ducelui) care închidea orice discuție, nu se mai aude...

M-am întrebat dacă această stare de spirit nu era specifică Milanului, oraș bogat dijmuit mai mult decât oricare prin „planurile" aplicate de fascism (zicătoarea „Roma magna[1]. Vizita lui Morani, de la Roma, m-a convins însă că schimbarea era generală și că nemulțumirea clocotește peste tot locul. Amicul meu Morani de câte ori mă întâlnea până aci, la Bucureșt sau la Roma, mă întreba regulat: „Ai citit ultimul discurs al Ducelui?" — „Nu" — „E admirabil, te rog citește-l" și-l scotea din buzunar și mi-l dădea. De data asta nu mi-a mai vorbit de nici un discurs, nu mi-a mai spus că totul era admirabil și că fascismul fericise Italia — dimpotrivă, n-a făcut decât să critice. „Unde vrea Mussolini să ne ducă? Nu mai avem nimic. Prin impozite și statificare ne-a luat tot. Pentru ce să mai lucrez? Ca să întrețiu Statul? Să-l întreție alții... Vrea război? Și pentru ce, mă rog, pentru care ideal să mergem să ne dăm viața? Totul e absurd în exagerările de azi ale regimului și nu poate sfârși decât prost..."

Afară de câțiva exaltați, toată lumea e împotriva unui război cu Franța, mai ales aci în nordul Italiei. Despre Germania, ce să spun, n-aud decât înjurături triviale...

Alecu Zamfirescu, venit și el de la Roma e însă mai puțin pesimist. El socotește că marea majoritate a poporului, care câștigă și mănâncă mai bine ca înainte, e încă credincioasă Ducelui. Iar gloata celor nemulțumiți nu contează, sunt niște blegi care nu vor îndrăzni niciodată „să reziste" sau să se compromită într-o acțiune pe față...

Zamfirescu e de altminteri convins că Italia trebuie să iasă din actuala stare de enervare și de incertitudine și se teme de un atac în Africa

---

[1] Magna = mangia, adică „mănâncă") e Milano paga" e pe buzele tuturor.

de Nord (!!!). Dânsul mai crede că un asemenea atac n-ar declanşa războiul şi ar rămâne localizat (!!!). Spune aceste prostii pe baza informaţiilor lui Charles, însărcinatul cu Afaceri englez şi tovarăşul său de beţie[1]. L-am sfătuit să nu trimită la Bucureşti asemenea informaţii, căci ar putea să-şi piardă postul, de care şi aşa nu e legat decât printr-un fir foarte subţire...

După câte mi-a povestit Zamfirescu, mă întreb însă ce politică urmăresc englezii la Roma; una plină de duplicitate în tot cazul. Faimosul Charles ar fi spus într-un moment de sinceritate alcoolică reprezentantului nostru pe care-l surprinsese în conversaţie aprinsă cu consilierul Ambasadei franceze: „Vous avez donc du temps à perdre pour parler à ces gens-la?“ O dovadă mai mult a politicii „încrucişate“ pe care am notat-o odată în aceste „Însemnări“ şi care împinge Anglia spre Italia şi Franţa spre Germania, fiindcă cea dintâi se teme mai mult de Germania pentru coastele ei şi cea de a doua mai mult de Italia pentru ale Africii...

---

18 aprilie. Stat ieri-dimineaţă mult de vorbă cu Puricelli, care şi-a mai revenit în fire după cruda lovitură suferită... Demersul lui Zamfirescu, care a fost la dânsul duminică, să-i exprime băţos şi oficial, condoleanţele Regelui Carol, l-a mişcat adânc. Nu ştia săracul că eu determinasem pe Zamfirescu să telefoneze la Bucureşti şi *să ceară* instrucţiunile necesare pentru acest act de elementară politeţe, faţă de serviciile aduse de Puricelli Regelui...

Puriceli a început prin a-mi spune că vorbise cu Regele Victor Emmanuel despre o eventuală vizită a Principelui de Piemont la Bucureşti în mai şi că Regele Italiei se arătase foarte dispus să o încuviinţeze. Am explicat lui Puricelli că planul Regelui Carol de a întruni la Bucureşti pe câte un reprezentant autorizat al Franţei, al Italiei şi al Germaniei *nu mai era de actualitate*, date fiind împrejurările şi „ascuţitele“ raporturi momentane între cele trei ţări şi că probabil serbările proiectate vor fi amânate, de pildă, pentru la toamnă... Puricelli a luat act şi mi-a făgăduit că va vorbi în acest sens, apoi a trecut la raporturile dintre Italia şi Franţa, socotind că vizita mea la Paris ar putea fi folositoare pentru o încercare de destindere, pe care el aproape o izbutise, şi care a fost zădărnicită prin imprudenţa presei franceze...

[1] Charles, englez deştept şi simpatic, a fost câţiva ani — cu soţia sa „Mimi“ — şi la legaţia din Bucureşti. Lumea n-a cunoscut un beţiv mai împărătesc. Era veşnic beat, de dimineaţa până seara, şi cu cât era mai beat, cu atât se ţinea mai bine. Îl pierdusem din vedere, îl socoteam internat prin vreun sanatoriu luptând cu un „delirium tremens“ şi iată spre marea mea mirare că-l găsesc tare şi mare la Roma, unde continuă să se îmbete, fără să fi căzut încă. În schimb, nevastăsa Mimi a început să vadă dublu, deşi nu bea — după câte-mi spune Zamfirescu.

„Nici un om cu minte — spunea Puriceli — nu vrea în Italia un război cu Franța. Te asigur că Mussolini și Ciano[1] iubesc Franța și ar vrea o înțelegere cu ea[2]. Ce cer ei? Linia de cale ferată Djibouti-Addis Abeba, partea de pe teritoriul etiopian; o participare cât de mică, simbolică dacă vrei, în acțiunile societății care va rămâne proprietară pe partea liniei din teritoriul francez; o zonă liberă în portul Djibouti; un loc în consiliul de administrație de la Suez și câteva acțiuni (? câte ?) pe care Italia le-ar plăti bineînțeles — în fine la Tunis, statutul încheiat în 1893 (sau 1896, nu mai țin bine minte). Acest statut nu diferă de cel din 1935 decât prin faptul că în acesta din urmă s-a specificat un termen de 30 de ani, iar în primul nu[3]. E mult? Eu cred că dacă un francez fără patimă ar fi venit să stea de vorbă la Roma înțelegerea s-ar fi făcut fără greutate în 30 de minute. Cu autorizarea lui Mussolini eu am fost la Paris, am văzut pe Daladier cu care sunt în termeni foarte buni, și am obținut să trimită pe Laval la Roma. François Poncet nu e bun; el crede că poate proceda cu italienii cum a procedat și a reușit cu nemții, vorbind de sus. S-a înșelat... Laval era omul care trebuia. M-am înapoiat la Roma să aduc vestea bună. În anticamera lui Mussolini am întâlnit pe Alfieri[4] care mi-a spus: „Bine că ai venit, pornim război cu Franța..." — „Cum, pornim război cu Franța? Eu vin de la Paris unde am obținut să vie Laval, însărcinat fiind de Duce..." — „Da, mi-a răspuns Alfieri, vine Laval? Foarte bine, atunci nu mai avem război"...

Iată oamenii care se învârtesc în jurul lui Mussolini... Din fericire nu sunt mulți, care gândesc ca Alfieri; mai e Farinacci, un nebun, mai e Starace.... Starace e o pacoste. Suntem 44 milioane de italieni, ei bine pe Starace îl urăsc 98 de milioane de italieni. Va fi scos din Secretariatul general al partidului. Dacă n-a fost scos până acum e din cauza neînțelegerii cu Franța, Ducele n-a vrut să aibă aerul că dă înapoi, din amor propriu... Dar toți prietenii regimului cu adevărat serioși, un Balbo, un Del Bono, un Federzoni, un Badoglio, un Grandi, gândesc cum îți vorbesc eu *și cum gândesc și Mussolini și Ciano*. Mussolini s-a ținut foarte rezervat de când a început conflictul — Ciano nu poate vorbi cum ar vrea din cauza politicii interne de partid. (?!?) Dar plânge (!!!) crede-mă, că nu poate vorbi. Și Regele și Principele de Piemont și toți prinții sunt pentru o cât de grabnică împăcare și înțelegere cu Franța... Suntem însă la un punct mort... Fiecare așteaptă ca celălalt să facă primul pas...

[1] (?)
[2] Dau conversația mea cu Puricelli foarte pe scurt, căci în voiaj nu prea am timp să scriu.
[3] Nu e tocmai așa...
[4] Ministrul Propagandei...

Spuneam că convinsesem pe Daladier să trimită pe Laval la Roma. Totul era aranjat. Din nefericire s-au comis indiscreţii. A doua zi după plecarea mea din Paris *Figaro* a publicat ştirea şi a adăugat că Italia era gata *să facă un tur de vals cu Franţa.* Mussolini are cusururile lui, între altele pe acela de a fi rămas gazetar, om cu mentalitate de gazetar. Întrevederea cu Laval trebuia să rămână secretă, cât timp nu se ajunsese la ceva pozitiv între cele două Guverne: indiscreţia *Figaro*-ului l-a supărat foc şi totul a căzut în baltă.

Mussolini se apropie cu atât mai mult de Franţa cu cât din partea Germaniei înghite numai umiliri. *Despre anexarea Cehoslovaciei* (cât mai rămăsese) *n-a fost informat decât în ziua în care s-a efectuat prin ataşatul nostru comercial la Berlin*! Eram acolo, am văzut de trei ori pe zi pe ambasadorul nostru Atolico, nu ştia nimic! Italienii cu Ducele în frunte sunt sătui să joace încontinuu rolul de „secunzi" sau de figuranţi... Dar şi Franţa trebuie să priceapă. Franţa e o damă frumoasă şi bogată obişnuită să i se facă curte de toată lumea şi nu vrea să facă avansuri sau concesii. Dar dama, dacă e încă bogată, a cam îmbătrânit, şi ar trebui să-şi dea seama că trebuie să facă şi ea jumătate drumul...

D-ta, d-le Argetoianu, fiindcă mergi la Paris ai putea să ne faci un mare serviciu, în calitatea d-tale de neutru, neinteresat în cauză. Du-te te rog la Daladier şi spune-i toate câte ţi le-am înşirat eu şi mai spune-i *să mă cheme pe mine la Paris, confidenţial, să fac eu acolo ce ar fi trebuit să facă Laval la Roma*... Eu am un plan: fiindcă nimeni nu vrea să facă primul pas aş propune să fie numit François Poncet la Vatican în locul lui Charles Roux care vrea de mai multe luni să se retragă — s-ar putea numi astfel un ambasador nou pe lângă Quirinal, care cu prilejul prezentării scrisorilor sale *ar putea sta de vorbă cu Regele şi toate s-ar aranja repede* (!!!)..."

Mărturisesc că propunerea lui Puricelli era pentru mine atât de neaşteptată încât mi-a venit cam cu tronc! I-am explicat că deşi nu aveam nici o situaţie oficială în Guvernul ţării mele, aveam totuşi una cam delicată în calitatea mea de consilier Regal şi că nu puteam să mă amestec în treburile a două ţări, fie şi prietene, fără autorizarea Regelui meu. Că totuşi, după cum un cunoscut ar fi putut să-mi încredinţeze o scrisoare să o duc cuiva la Paris fără să fiu răspunzător de conţinutul ei, aş putea să transmit d-lui Daladier dorinţa *prietenului său Puricelli* — „sans plus", cum zice francezul... Puricelli m-a rugat atât, încât am primit în cele din urmă *să încerc* să transmit „comisionul" cu care mă însărcinase... Puricelli a fost încântat...

Stând mai departe de taifas, am schiţat lui Puricelli un punct de vedere, cu privire la încurcăturile Europei şi ale lumii, care i-a plăcut foarte mult, cu toată partea de fantezie a expunerii mele... Am susţinut

într-adevăr că toate încurcăturile noastre provin din *anormalitatea* raporturilor internaţionale dintre neamurile blocului de rasă şi cultură europeană, care de fapt conduce lumea. Aceste neamuri sunt patru: e neamul anglo-saxon, neamul latin, neamul slav şi neamul german. Dacă popoarele: anglo-saxonice, latine, germane şi slave s-ar înţelege între ele în familie, s-ar forma patru grupuri de importanţă şi de forţă aproape egală şi s-ar forma astfel un echilibru şi un sistem de forţe armonice, în care „spaţiurile vitale" cum zicea nenea Hitler ar fi mai lesne de determinat şi de apărat. Anglila cu Statele Unite ar forma un bloc; Franţa, Spania, Italia, Portugalia, România şi Republicile sud-americane altul. Un al treilea l-ar forma toate Statele slave (Rusia, Polonia, Cehoslovacia, Iugoslavia) şi un al patrulea Statele germane. În acest sistem, blocul german ar fi cu siguranţă cel mai slab şi mai lipsit de unele materii prime. Ar fi datoria celorlalte trei să-l ajute, dar orice încercare de hegemonie din partea lui n-ar mai fi posibilă... Visuri!

După-amiază Puricelli m-a dus să vizitez un remarcabil institut, înzestrat de el, destinat numai îngrijirii bolilor encefalice. E condus de un profesor Besta, şi de la sălile de operaţie până la ultimul laborator, totul e de o organizare exemplară. E singurul institut în felul său, din Europa. A fost vizitat de curând de specialişti din Belgia şi din Germania, în vederea unor înfăptuiri similare în ţările respective. Puricelli l-a fondat în timpul războiului, pentru a veni în ajutorul atâtor răniţi la cap.

După ce mi-a mai arătat şi laboratorul „par esperienze stradale", unic şi el în felul său şi ridicat tot de dânsul pentru experimentarea tehnică a materialelor şi a tipurilor de construcţie adoptate pentru şosele — amicul Puricelli m-a mai plimbat şi pe la Lumnago (lângă Varese), instalaţia lui de ţară, cunoscută prin celebrele sale „sere". În ele nu cultiva decât două feluri de flori: garoafe şi orhidee. Garoafele sunt de mărimea unui bujor — o splendoare — iar orhideele de *600 de speţe diferite*!!! Serele sunt conduse de un grădinar francez, pe care Puricelli îl are de 20 de ani. Încălzirea lor e automatică şi sunt prevăzute cu toate perfecţiunile tehnice...

Vederea de la Lumnago e frumoasă, pe lacul Varese şi spre munţi, casa e simpatică — dar casa şi grădina nu se compară cu ale lui Pos, la Intra...

E ciudat cât de vii au rămas tradiţiile de particularism local în Italia, deşi atâtea decenii au trecut de la „Unire". Milanezii nu numai că consideră pe romani, pe veneţieni, pe napolitani ca „străini" — dar chiar mai aproape între lombarzi şi piemontezi de pildă în ce priveşte poporul de jos — aproape nu există raporturi. Între lombarzii de pe malul oriental al lacului Maggiore şi piemontezii de pe malul occidental e nu-

mai antipatie şi ură — şi oamenii aproape n-au legături între ei. Dar „l'esprit de clocher" şi ambiţiile locale care au alimentat atâtea lupte între oraşe în cursul secolelor trecute, a mai rămas foarte viu în unele sate. Astfel, de pe terasa de la Lumnago mi s-au arătat în zare două sate, Gemonio şi Citiglio, despărţite numai de un râu, dar şi de ura neîmpăcată a locuitorilor în veşnic război. Dacă copii din Gemonio merg să se scalde şi încearcă să iasă pe malul celălalt, cei din Citiglio se aruncă pe ei şi se încing bătăi de moarte. Şi viceversa. Flăcăii pot trece dintr-un sat în altul în zilele de sărbătoare, dar nu trebuie să se atingă de vreo fată, că e prăpăd... Omorurile şi bătăile se ţin lanţ...

Aseară masă organizată de Varenna, un şmecher, deputat şi directorul gazetei lui Farinacci *Il regime fascista*. La masă au mai asistat Şoneriu, Gobbi şi Valaperta. Ea fusese organizată ca să întâlnesc pe Farinacci „care venea espré de la Roma să stea de vorbă cu mine". În realitate venea de la Cremona, patria şi fieful său politic. Dar nici de la Cremona n-a fost în stare să vină la oră, a sosit după-masă, dar de vorbă am stat mult cu el. Farinacci e un semiturbat, un mitocan, un adevărat „mascalzone". Din şef de gară a ajuns „om de Stat"; Balbo care nu-l poate suferi spune despre el: „Ce chef de gare se croit un chef de guerre!" Şef de gară sau ne-şef de gară, faptul este că a ajuns nu numai „om de Stat", dar încă om de Stat important. Năbădăios, botos, nemenajând pe nimeni, când certat, când intim cu Ducele — îi turuie gura şi spune oricui tot ce-i trece prin cap. În politica internă fascistă joacă rol mare în momentul de faţă şi Mussolini îl menajează. Germanofil şi „axist" exasperat, nu poate suferi pe francezi şi e unul din „hetzer-ii" de frunte în campania pe care presa italiană cu *Il regime Fascista* în cap o duce împotriva Franţei. Puricelli dorea cu tot dinadinsul să iau contact cu el, nu pentru chestiunea Parisului dar pentru raporturile Italiei cu România. „Va repeta Ducelui tot ce-i vei spune" pretindea amicul meu sor Piero, şi cum Varenna e printre „subvenţionaţii" lui, întâlnirea a fost repede ticluită.

Farinacci a creat în Italia, chiar înainte ca Mussolini să întemeieze fascismul, un partid naţionalist care îndată ce Ducele a fost chemat la putere s-a aliat şi apoi a fuzionat cu Fasciile. De atunci Farinacci a fost când în Guvern — când în afară — dar de urlat a urlat tot timpul şi în opoziţie şi la Guvern. Cu toată aparenţa lui de zăpăcit, tipul e simpatic. În războiul din Etiopia s-a angajat ca voluntar, deşi era ministru şi a comandat escadrila „Disperaţilor" din care au făcut parte şi fiii lui Mussolini. Plin de curaj, nu şi-a precupeţit viaţa dar n-a pierdut decât o mână...

Cum a dat de mine a început să urle şi să-mi dovedească toată nedreptatea pe care „porcii“ din Apusul Europei o făceau Italiei. Dar „Axa“ e de o putere pe care nimic nu o va putea înfrânge şi în curând harta Europei va fi schimbată toată... Puricelli, care venise cu el, sta pe ghimpi, disperat de deplorabilul efect pe care omul — credea el — trebuia să-l facă asupra mea. După această zgomotoasă intrare în materie, „omul“ s-a mai liniştit şi mi-a explicat că Italia ne iubeşte şi ar vrea să încheie cu noi o convenţie economică de acelaşi fel ca aceea pe care am încheiat-o cu Germania. Au toţi nevoie de benzina noastră... I-am expus la rândul meu, că deşi astăzi economicul domină politicul, *determinările lui nu pot fi fixate decât ca consecinţe ale unei acţiuni politice.* I-am dat ca exemplu cele întâmplate între noi şi Germania. De ani de zile ne zbăteam pentru încheierea unui acord economic — acest acord n-a putut fi totuşi încheiat până ce nu s-a creat *o bază prealabilă politică*, prin garantarea graniţelor noastre de către Germania. Şi cu Italia ne zbatem de ani de zile pe terenul economic. Dacă Guvernul italian vrea să ajungă la o concluzie cu noi, *să înceapă cu chestiunea politică şi să facă aceleaşi declaraţii ca Germania.* Puneam astfel pentru prima oară faţă de un membru influent al Guvernului italian condiţia recunoaşterii graniţei noastre cu Ungaria şi apărarea intangibilităţii ei, ca condiţie prealabilă a unei înţelegeri cu noi... Toţi cei prezenţi, filo-români declaraţi şi foarte puţin simpatizanţi cu Ungaria a cărei înfeudare faţă de Germania le era cunoscută, au fost încântaţi de modul cum pusesem problema. Farinacci, un moment buimăcit, mi-a spus: „De ce nu?“ Apoi s-a ambalat el însuşi în această direcţie şi mi-a spus că va vorbi serios cu Mussolini în sensul vederilor mele. „Iată — am adăugat eu — la sfârşitul lunii vine ministrul nostru de Externe Gafencu la Roma; faceţi-i declaraţia pe care v-o cer eu şi înţelegerea economică va veni de la sine...“

Am avut impresia că Farinacci a plecat convins. Dacă am putea obţine şi din partea Italiei o declaraţie de intangibilitate a graniţei cu Ungaria, consecinţele ar fi covârşitoare în raporturile noastre cu această ţară şi destinderea lor imediată...

Primul-ministru maghiar Teleki şi ministrul de Externe Csaki sunt aşteptaţi la Roma (au trebuit să şi sosească azi) şi-mi pare rău, căci sunt în stare să-mi întoarcă pe Farinacci sau în tot cazul să împiedice pe Mussolini să facă declaraţii în favoarea noastră...

Înainte de a pleca însă, Farinacci s-a mai dezlănţuit o dată împotriva democraţiilor şi a înjurat din suflet pe Roosevelt aprobând toate trivialităţile cu care nemţii au întâmpinat mesajul de duminică al Preşedintelui Statelor Unite...

În tot cazul eu mi-am făcut datoria; să vedem cum o să învârtească lucrurile „Gaf" la Roma. Eu voi căuta să-l previn la Paris despre conversația mea cu Farinacci.

---

19 aprilie. *Paris.* Plecat aseară la ora 7 din Milano, am sosit azi-dimineață la ora 9 în Paris. În Simplon am dat de Tătărescu care venea de la București și mi-a părut bine, căci am putut astfel să-i cer să-mi aranjeze o întrevedere cu Daladier. Ca să nu creadă că am intenția să calc peste atribuțiile sale i-am explicat că fusesem însărcinat să-i transmit o propunere din partea unor prieteni ai lui Mussolini... Despre conversația mea cu Farinacci nu i-am spus nimic, căci n-am crezut că ar fi de folos... Tătărescu s-a pus la dispoziția mea, dar cu câteva reticențe: „Nu știi ce greu e de pus mâna pe omul ăsta (Daladier) dar desigur, am să fac tot posibilul să-l văd chiar mâine sau poimâine..." E greu Daladier de văzut, sau îl plictisește să primească pe Tătărescu, prea sonor pentru gustul occidentalilor? „That is the question"... În fine, prin Tătărescu sau altfel o să ajung eu până la Daladier...

După plecarea trenului amicul Guță a fost grandilocvent, ca totdeauna. E convins că nu va fi război; mergem spre o nouă conferință generală. Aci l-am întrerupt afirmându-i că război nu va fi, dar nici conferință, fiindcă nici Germania, nici Italia nu vor primi niciodată așa ceva. A replicat că el știe. L-am lăsat în iluziile sale. Mi-a spus lucruri interesante asupra părerilor lui Bullit, ambasadorul american la Paris și confidentul lui Roosevelt, cu care e legat prin fir direct. Bullit e de părere *că trebuie făcut războiul imediat*, fiindcă tot vom ajunge la el și acum ar fi momentul cel mai favorabil împotriva Germaniei *care nu e gata*. Englezii cred că timpul lucrează pentru ei. Dacă Germania ar câștiga războiul, Statele Unite, prinse între o Europă germanizată și Japonia ar fi pierdute. Iată de ce amicul american împinge spre război... I s-ar putea răspunde că în viitorul război nu vor fi învingători și că toți vor fi învinși...

Tătărescu mi-a vorbit și politică internă și mi-a spus că nu mai merge *așa*; că a spus-o și Regelui și că singura soluție e un Guvern național cu toți oamenii de răspundere, pe care eu aș fi cel mai indicat să-l prezidez. Am surâs și l-am întrebat: „Un Guvern în care ai intra și d-ta? — „Nu, eu aș rămâne la Paris, unde am un rol de îndeplinit!" Famos! — vorba neamțului! Până acum însă, Guță pretindea că a primit postul de la Paris ca ceva foarte provizoriu și că până în toamnă se va înapoia în țară la politică! Să-și fi dat seama că „în țară" nu mai avea pentru multă vreme „nici un rol de îndeplinit"?

În gara Milano, în momentul plecării, Puricelli a venit să-mi spună că i s-a telefonat de la Roma că Regele Victor-Emmanuel a semnat de-

cretul prin care am fost decorat cu Marea Cruce a Ordinului Maurizian. I-am mulţumit călduros. I-a făcut mai multă plăcere lui decât mie...

---

21 aprilie. Conferinţa „Stelei“ de la Londra nu mai are loc. A fost amânată pe 25 mai din cauza plecării lui Kessler şi a altora la Bucureşti, cu misiunea Leith-Ross... Aş putea zice că am plecat degeaba din Bucureşti, dar nu regret, căci am petrecut la Milano şi poate voi petrece şi aci...

Ieri-dimineaţă Tătărescu a venit să mă ia să-mi arate noua Ambasadă (hotel de Béhagne). E splendidă, cu o grădină minunată. Dar nu face de nasul nostru. A fost cumpărată ieftin, 5 milioane franci, dar cred că mai trebuie alte 5 ca să fie pusă la punct şi mobilată. Fără să mai vorbesc că vor să mai cumpere un imobil alături ca să clădească „un apartament pentru Rege când vine la Paris“...

La Berlin, pe lângă Gafencu, a mai fost trimisă şi o misiune compusă din Vaida, Vâlcovici, Sidorovici, Gh. Brătianu şi Dombrowski. De la Bucureşti se spune *că n-a fost o misiune trimisă, că domnii în chestiune au fost invitaţi personal de Guvernul Reichului*!! Pe dracul! Primele veşti publicate în ziarele franceze spuneau că Gafencu n-a asistat la serbările de ieri — cele de azi semnalează prezenţa ministrului nostru în tribuna oficială în timpul defilării... În tot cazul azi Gafencu e la Bruxelles, duminică va fi la Londra, marţi aci la Paris. Această politică cu posteriorul pe şapte scaune poate să fie una, dar în tot cazul nu înşală pe nimeni... Tătărescu îmi cita cuvintele lui Léger care i-a spus: „Nous comprenons très bien que votre ministre des Affaires Etrangères a dù aller à Berlin, *mais que signifie cette tournée Cook après*?“ Formula e nostimă!

Dulcea Nouchette e aci la Paris, unde aşteaptă „incognito“ pe soţul ei. Mă miră că nu s-a vârât şi că Grégori n-a luat-o la Berlin şi la Londra. „Elle aurait fait bien!“

Comunicatul dat la Roma în urma vizitelor lui Teleki şi Csaki nu e prea cald şi nu înseamnă un pas înainte în legăturile ungaro-italiene. În tot cazul nici un cuvânt despre revendicările maghiare. Să fi vorbit Farinacci cu succes lui Mussolini?

Marele transatlantic „Paris“ a ars complect în Havre. E al treilea mare pachebot francez care arde în doi ani. Aci toată lumea e convinsă că focul a fost pus. Bine — dar de cine?

Mussolini a vizitat lucrările expoziţiei internaţionale din 1942 şi cu acest prilej a ţinut un mic discurs cât se poate de pacific. Nici un cuvânt despre revendicările Italiei împotriva Franţei. La Berlin, Hitler, sărbătorit ca un „imperator" roman sau ca un zeu, proclamat cetăţean de onoare al Danzigului, a vorbit şi el cât se poate de împăciuitor. Ziarele constată o destindere generală şi aşteaptă discursul Führerului de la 28 aprilie, în faţa Reichstagului convocat pentru acea zi. Când spuneam eu că Puterile totalitare nu vor războiul *şi nu-l vor provoca*, nu voia să mă creadă nimeni...

Dejunat ieri cu generalul Cattrou şi cu soţia sa Gotte, fostă d'Humières. Băbuţa se ţine bine; e încă cu „vino încoace", deşteaptă şi simpatică. Generalul serios şi „bine". Mi-a dat câteva informaţii interesante asupra armatei germane. El crede că excesul de motorizare al acestei armate a fost o greşeală. Motoarele se strică repede, nu durează, trebuie întruna reparate. O divizie motorizată necesită *2500 de tractoare* (!!) — pentru 10 divizii, 25 000! Ce ateliere trebuiesc numai pentru întreţinerea acestor tractoare *pe câmpul de luptă*! Apoi manevrarea acestor divizii e foarte anevoioasă. O divizie motorizată, desfăşurată se întinde pe 80 kilometri de şosea! Chiar dacă s-ar găsi două şosele paralele, tot ar trebui 40 de kilometri. Pentru o singură divizie! Cattrou crede a şti că diviziile mobilizate de astă-toamnă până acum în Germania pentru diferitele anexiuni efectuate, sunt aproape „hors l'usage"... Apoi carele de asalt germane care au fost fabricate în serii, în total mai multe zeci de mii, nu fac două parale, nefiind destul de bine blindate... Trebuiesc făcute altele şi s-a şi început fabricarea lor. Cattrou nu se îndoieşte că în momentul de faţă superioritatea tehnică e de partea franco-englezilor. Aparatele de zbor care vin din America *cu piloţii lor*, sunt extraordinare, cu o viteză de 700 kilometri pe oră. Asemeni şi bateriile antiaeriene americane[1]...

Kaufmann ne-a întrunit ieri la Meurice, pe Tătărescu, pe Săveanu, pe Pantazi, pe Rafael Halfon şi pe mine, ca membri ai Consiliului de Administraţie al Băncii de Credit — prezenţi în Paris. Am discutat mai multe chestiuni, dar cu acest prilej „lieber Oskar" a contestat că familia noastră Regală ar avea majoritatea acţiunilor Băncii, cum mi-a afirmat Scanavi la Bucureşti — şi a negat să fi vândut acţiunile sale. Ne-a cerut chiar să cooptăm pe fiu-său în Consiliu... Dumnezeu să-i descurce!

---

[1] Generalul Cattrou era unul din cei mai cu vază generali francezi — şi iată cum judeca el situaţia în aprilie 1939!

22 aprilie. Tătărescu a putut da în fine de Daladier, aseară. Acesta i-a spus că mă cunoaşte foarte bine (o politeţe, căci nu ne-am întâlnit niciodată!) şi că mă va primi cu toată plăcerea, dar cu o condiţie: să nu-i vorbesc de Italia! Cu Italia, Guvernul francez e dispus să trateze, dar e hotărât să nu înceapă nici o negociere *până ce ambasadorul Guariglia nu va veni să o ceară oficial*, recunoscând astfel că Guvernul de la Roma a apucat pe o cale greşită denunţând unilateral în decembrie trecut, convenţia din 1935. Cu mine, Daladier ar fi încântat să discute orişice chestiune, numai să nu-i vorbesc de nici o intervenţie italiană neoficială sau lăturalnică. Deşi în asemenea condiţii, întrevederea cu Daladier n-ar mai avea pentru mine nici un scop — cele spuse lui Tătărescu fiindu-mi suficiente ca să lămuresc pe Puricelli asupra proiectatei sale intervenţii, am rugat totuşi, de politeţe şi eu, pe Tătărescu să-mi mijlocească întrevederea. E probabil că va avea loc poimâine, luni — aşa m-a asigurat cel puţin Gutius.

Venind să-mi comunice acestea, Tătărescu mi-a mai dat câteva informaţii complementare. Până acum două luni, francezii nu voiau să audă de o reluare a negocierilor cu Italia înainte ca Mussolini să nu fi retractat în public, declaraţiile jignitoare făcute în atâtea rânduri la adresa Franţei şi să nu fi dezavuat oficial campania de insulte duse de presa italiană. Cu timpul, Guvernul din Paris a mai pus apă în vin. Mai ales Bonnet a început să se arate mai împăciuitor şi mai accesibil. Tătărescu pretinde că ar fi fost chiar însărcinat să facă pe „samsarul cinstit“ — dar nemărturisit — pe lângă ambasadorul Italiei, cu care ambasadorul nostru se găseşte în termeni foarte buni. Guţă a văzut pe Guariglia, care a fost impresionat de insistenţa pusă de colegul său ca să-l determine să ia contact cu Quai d'Orsay. „Crezi că voi fi primit cum trebuie?“, a întrebat italianul. — „Dacă-ţi spun să te duci, e că ştiu eu ce ştiu...“ i-a răspuns Excelenţa română. Guariglia a cerut instrucţiuni de la Roma şi nu s-a dus la Quai d'Orsay...

Francezii au încercat atunci să ia contact cu Roma prin misionari oficioşi, nemărturisiţi sau pe jumătate mărturisiţi. Aşa a fost misiunea lui Laval, pusă la cale cu Puricelli (pe care Tătărescu mi-a confirmat-o şi el), dar ratată. Tot atât de puţin succes au avut două alte misiuni, ale d-lor Baudoin şi de Brinon. Deşi secrete, aceste încercări de negocieri au transpirat în presă şi în cercurile politice şi o adevărată furtună s-a dezlănţuit în culoarele Camerei. Bonnet era să fie debarcat şi însuşi Daladier s-a găsit într-o situaţie grea, din care n-a izbutit să iasă decât prin ultimele declaraţii netede şi dârze, făcute în Parlament... De atunci Guvernul fuge ca de dracul de orice propunere de negocieri pe cale particulară...

Francezii îşi dau pe altă parte seama că o înţelegere cu Italia ar fi în momentul de faţă o rupere cu Statele Unite, unde domneşte o adevărată psihoză de ură împotriva Statelor totalitare. Şi armamentul pe care-l furnizează Statele Unite Franţei e atât de preţios, încât nimeni aci nu ar avea curajul să se strice cu marea Putere de peste ocean...

Am telefonat azi-dimineaţă lui Şoneriu la Milano (pe româneşte) rugându-l să explice lui Puricelli cum stau lucrurile (Şoneriu a fost la curent cu toată afacerea, căci Puricelli a vorbit totdeauna şi în prezenţa lui...).

Tătărescu a plecat azi-dimineaţă să întâlnească pe Gafencu. Vor petrece noaptea la hotel *du Golf*, la Touquet, lângă Boulogne sur Mer. Mâine Gafencu va trece în Anglia, iar Tătărescu se va înapoia la Paris. Din conversaţia telefonică pe care Tătărescu a avut-o ieri cu Gafencu rezultă că acesta e mulţumit de cum au decurs lucrurile la Berlin, dar n-a putut sau n-a vrut să-i dea alte amănunte.

Depeşele de ieri-seară şi de azi ne aduc ştirea că Rusia va intra şi dânsa în pactul de apărare împotriva unei eventuale agresiuni ale Axei îndreptată împotriva Statelor Europei Centralo-Orientală. România apărată de Rusia comunistă împotriva Germaniei, iată ceva nou şi... puţin plăcut! Probabil că „protecţia" celor mari se va întinde zilele astea şi asupra Turciei. Rusia a ezitat până azi fiindcă a fost contra înţelegerilor *bilaterale* şi ar fi voit să reînvie faimoasa înţelegere de securitate colectivă, moartă în braţele lui Titulescu şi ale lui Litvinov.

Sub semnătura lui Robert Ancenis, ziarul *Paris Soir* de aseară publică 5 coloane asupra lui Gafencu şi a Nuşetei. Pe Gafencu îl face „Eden-ul" (Anthony, Grigory!) românesc — fixându-i o siluetă de erou, de *mare* gazetar, de *mare* filofrancez (a bătut şi un neamţ, pe vremuri, de dragostea Franţei!). Bietul Gregory!

Despre Nuşeta câteva perle împodobesc proza d-lui Ancenis... „Entre temps, il se marie (e vorba de Gafencu) avec un charmante française qu'il rencontre au cours d'un voyage d'agrément (!!!) en France..." Ce ingrată e Istoria! *Voiajul de agrement* a fost la Capşa, iar spezele lui au fost plătite de prinţul Urusov, ultimul amant al dănţuitoarei Esmée ajunsă azi *doamna* Gafencu... Alta: „Ses parents habitent tout près de son hotel (nu ştiam că hotelul de St. James e alături de rue de Hanovre în care e situat „bordelul" ţinut de „papa" şi „maman"...) *ses amis* la retrouvent avec joie..." Dat dracului, dl Ancenis...

Paris-Midi de azi publică un articol: „La Bulgarie a formulé ses revendications" prin care se arată că vecina noastră cere teritorii de la

noi, de la greci şi de la iugoslavi. Se adaugă, cu lux de argumente că Anglia susţine revendicările Bulgariei (!!) şi că România nu *e cu totul opusă* (!!!) ideii unor rezonabile concesiuni!! Articolul, semnat de jidanul Leon Hermann, e scris sub formă de *corespondenţă din Bucureşti.* Propaganda bulgărească pune picioarele în străchini...

Ciano şi Markovici Tzintzar se întâlnesc mâine la Veneţia pentru a examina posibilităţile unei politici de strâmtă colaborare (?) italo-ungaro-albano-iugoslavă, politică ale cărei baze au fost conturate cu prilejul vizitei ungurilor la Roma. Paşte murgule...

Monitorul francez de azi publică o nouă serie de decrete-legi menite să creeze resurse noi pentru apărarea naţională. Din nefericire mai toate sunt cu caracter fiscal şi reprezintă o agravare de impuneri. Unul singur nu are acest caracter, acela care înlocuieşte săptămâna de 40 de ore, prin cea de 45 ore de muncă.

În ultima vreme Moscova a propus o conferinţă generală în vederea destinderii generale şi a reducerii armamentelor *conferinţă ce să se ţină la Bucureşti.* Pe această iniţiativă moscovită se baza siguranţa lui Tătărescu deunăzi cu privire la întrunirea unei conferinţe europene...

Cu prilejul parăzilor şi manifestărilor militare de la Berlin din ziua de 20 aprilie, *Le Temps* de aseară scrie:

„Chaque nation manifeste son enthousiasme de la manière qu'elle prefère.Toutefois, de ce que, pour le moment, la France et la Grande Bretagne s'abstiennent d'ordonner des revues militaires ou navales à grand spectacle, il ne faudrait conclure ni que les deux démocraties occidentales ne sont pas pleinement conscientes de la force qu'elles représentent, ni qu'elles ne s'appliquent pas à porter cette force à ce degré extrême d'efficacité qu'exigent les circonstances. Il est certain que cette mobilisation larvée que les gestes du Reich hitlèrien ont imposée à l'Europe est ruinense pour celle-ci et risque, même si la catastrophe belliqueuse, est évitée, de conduire à une catastrophe économique. *Mais peut-etre la France et la Grande-Bretagne ont-elles les moyens de poursuivre plus longtemps que d'autres, cet effort.*"

---

23 aprilie. Pangal care aşteaptă la Paris scrisorile sale de acreditare pentru Lisabona, îmi povesteşte din Spania. Situaţia lui Franco nu se aseamănă întru nimic cu a lui Mussolini sau a lui Hitler. Franco n-a pornit *personal* pe aripile unui mit sau unei idei şi nici n-a ajuns în fruntea Spaniei prin propria lui acţiune. El este *exponentul generalilor,*

al generalilor cel puţin care s-au ridicat în 1936 împotriva Guvernului frontului popular. Aceşti generali nu puteau duce acţiunea fără să o compromită decât punând în capul lor pe unul din ei. La început au pus pe San Jurjo, care a fost omorât, apoi au ezitat între Franco şi Mola şi s-au hotărât pentru Franco numai după ce Mola a fost omorât şi el. Desigur că de la moartea lui Mola situaţia lui Franco s-a întărit, mai ales prin răsunetul din străinătate al izbânzilor sale. În realitate Franco nu posedă calităţile unui adevărat conducător de Stat. Adevăratul conducător *politic* al Statului spaniol naţionalist este Serrano Suner, cumnatul lui Franco, şi ministru de Interne. Franco este un bun ofiţer de Stat Major şi nimic mai mult. Situaţia lui este destul de dificilă, căci fiecare general consideră trupele pe care le comandă ca proprietatea lui şi face ce vrea cu ele. Coordonarea mişcărilor a fost tot timpul războiului foarte anevoioasă din punct de vedere strategic... Franco este partizanul restabilirii monarhiei tocmai din cauza acestor pretenţii şi rivalităţi dintre generali, ca să evite o posibilă şi eventuală anarhie, prin ridicarea cine ştie căruia din ei... În Spania naţionalistă nu există ca în Germania sau în Italia un curent unic; sunt mai întâi generalii, apoi „falanga", o formaţiune totalitară *dar de stânga*, care ar primi o Monarhie constituţională de frica generalilor şi ea, dar nu o doreşte — apoi legitimiştii lui Alfons al XIII-lea, apoi carliştii şi câţi alţii. Pe deasupra tuturor e acum Franco, cu pretenţiile lui justificate prin victorie... După cum se vede situaţia nu e încă limpede.

În opinia publică Franţa e detestată din cauza ajutorului pe care l-a dat guvernamentalilor. Pangal spune că orice ambasador afară de Pétain ar fi fost fluierat; respectul personal de care se bucură mareşalul l-a scăpat de bucluc, dar primirea care i s-a făcut a fost rece. Respectuoasă, dar rece... Nici italienii nu sunt iubiţi fiindcă prea au făcut pe stăpânii în timpul războiului, poporul le păstrează însă recunoştinţă din cauza ajutorului dat. Banii englezilor şi tehnica germană impun tuturor un respect netăgăduit.

Noi am fi putut avea o situaţie foarte bună. Gestul gardiştilor veniţi pe frontul spaniol a făcut impresie. Am stricat însă tot prin întârzierea pusă în recunoaşterea noului Guvern. Ar fi trebuit să fim cei dintâi şi am fost cei de pe urmă. Argumentul cu necesitatea păstrării pavilionului român la Madrid pentru salvarea refugiaţilor de la legaţia noastră a părut ridicol. Mai întâi fiindcă cei de la Burgos n-au decât dispreţ pentru refugiaţii lor. Orice spaniol care n-a murit cel puţion o dată pentru „cauză" nu se bucură de nici o stimă. Al doilea, fiindcă puteam încredinţa paza refugiaţilor noştri altor legaţii sau Ambasade, cum au făcut-o atâţia. Întârzierea recunoaşterii noastre cu caraghioasa formulă a antedatării a făcut cel mai rău efect...

Şi în chestiunea refugiaţilor de la legaţia noastră din Madrid mi-a spus Pangal lucruri interesante. Coti Zănescu s-a purtat admirabil şi nu e nimic de zis. Dar ataşatul nostru comercial dl Elfant (!!) *a luat bani* ca să primească nenorociţi sub adăpostul nostru! Acest Elfant e un şmecher, dar n-a putut fi dat până acum afară fiind protejat — nu se ştie pentru ce — de Infanta Beatrice, sora Reginei...

Despre capacităţile lui Franco mi-a vorbit fără multă stimă şi generalul Catrou. L-a cunoscut în Maroc şi a lucrat cu dânsul şi cu alţi ofiţeri spanioli la pacificarea Rifului. Din toţi ofiţerii spanioli pe care i-a frecventat, Franco era cu siguranţă cel cu mai puţină vază...

———

Activitatea diplomatică pe care Statele totalitare o desfăşoară în Balcani pentru a-şi asigura concursul României şi al Bulgariei, după al Iugoslaviei, îngrijorează cercurile politice franceze. Sosirea lui Gafencu e aşteptată cu nerăbdare ca să se afle ce s-a petrecut la Berlin între Führer şi ai noştri...

Sosind la Veneţia, Ciano a făcut gazetarilor declaraţii considerate aci ca liniştitoare. Ministrul de Externe italian a declarat că nimic extraordinar nu se va petrece, că nici un protocol nou nu va fi semnat. Întâlnirea sa cu Tzintzar e provocată mai ales de plecarea lui Stoiadinovici şi de necesitatea unui contact cu succesorul acestuia. Se vor căuta şi căile unei apropieri între Iugoslavia şi Ungaria, în cadrul ultimelor conversaţii de la Roma. Presa pariziană este azi acră, faţă de Iugoslavia.

———

Nevastă-mea a fost la premiera filmului „L'entente cordiale" reprezentat cu mare fast „mondain" şi s-a găsit aşezată lângă perechea Chambrun, el fostul ambasador la Roma — ea născută Rohan şi cunoscută de tot Parisul, o viaţă întreagă, sub numele de Marie Murat[1]. Amândoi i-au spus cât au regretat (deşi pe acea vreme nu erau căsătoriţi!) că n-au fost numiţi la Bucureşti, acum vreo 10–12 ani. Hériot îi promisese postul lui Chambrun şi când Marie Murat l-a întrebat de ce nu s-a ţinut de cuvânt i-a răspuns foarte simplu: „A cause des poules!" Marie Murat era într-adevăr foarte prietenă cu Marta Bibescu şi Elena Văcărescu s-a temut de raporturi prea intime între legaţia Franţei şi vrăjmaşa ei de moarte! S-a agitat, s-a răsucit şi a obţinut de la Hériot să trimită pe Chambrun aiurea. „Moi une poule, ah, que c'est amusant, n'est-ce pas?" a conchis în hohote de râs năbădăioasa femeie, care acum nu mai e „une poule", ci pur şi simplu „un vieux chameau"!

———

Fost azi-dimineaţă să văd „les Nymphéas" faimoasele panouri decorative ale lui Claude Monet, instalate într-un local special în Orangeria de la Tuileries. Decepţie.

[1] Chambrun a trăit cu ea 20 de ani şi a luat-o după ce a murit Murat.

În schimb, am găsit foarte interesante lucruri în expoziția temporară de alături a colecțiilor muzeului din Montpellier. Mai ales Bazille e bine reprezentat. E și un foarte frumos Zurbaran și portrete minunate.

---

24 aprilie. Săptămâna trecută a fost a noastră, a balcanicilor — și ca un „prolongé" de cucoane săltărețe, se va întinde și peste săptămâna asta, ce începe astăzi.

Pe iugoslavi i-au luat italienii în brațe, să-i „convingă", pe noi nemții. Toată activitatea diplomatică atât de partea Axei cât și de partea „Democrațiilor Occidentale" lucrează pe capete în jurul nostru. Și unii și alții se preocupă să organizeze securitatea noastră balcanică și națională. A tuturor, dar în particular a noastră a românilor. Germania ne propune garantarea granițelor, tuturor granițelor, chiar a celei bulgărești — anglo-francezii să ne apere cu toate forțele lor (și mersi cu Rusia) împotriva oricărui atac din partea Statelor totalitare sau afiliate lor... Cauza adevărată a tuturor acestor competiții: *petrolul românesc.* Fără el, de unde ar lua Germania în caz de război benzina necesară armatei sale motorizate? Prin urmare din partea Axei, *totul,* ca să rămână stăpână pe petrolul nostru — din partea opusă, *totul,* ca Germania să *nu* poată profita de singura sursă de energie ce i-ar rămâne disponibilă în caz de conflagrație mondială...

Va fi greu de tot să ne strecurăm printr-atâta dragoste...

Dejunat ieri la d'Ormesson, cu de Manneville și soția acestuia. D'Ormesson stă în 97 rue du Bac, unde ocupă primul etaj al unei vechi case din secolul al XVII-lea. O minunată scară de piatră „à rampe en fer forgé" ar fi demnă de orice palat. Apartamentul, care a trecut prin mai multe mâini, a căzut prin 1800 în ale unui prinț de Salm, reprezentantul Ruhrului în Paris, al Ruhrului francez de pe vremea lui Napoleon... Prințesa de Salm era născută de Thonais și plafonul bibliotecii, frumos zugrăvit în gustul timpului, împletește inițialele S și T ale stăpânilor casei cu „saumon-ul" simbolic al casei Salm... Întreg apartamentul e decorat și mobilat în stilul primului Imperiu, afară de o cameră admirabil „lambrisată" în lemn după moda lui Ludovic al XV-lea... Peste drum, la nr. 120, a stat Chateaubriand. Mai toate casele vechii rue du Bac sunt încă intacte. Un colț al Parisului care a scăpat vandalismului modern.

La masă s-a vorbit bineînțeles politică și foarte multă „carieră". Cele două epave ale diplomației franceze au povestit epavei diplomației române, pe care o întrupam eu — fel de fel de amintiri... Conversația a căzut și asupra lui François Poncet, pe care, deși e „un outsider" al carierei, și d'Ormesson, și Manneville îl lăudau. Au recunoscut și dânșii

că reuşeşte mult mai puţin la Roma decât a reuşit la Berlin. D'Ormesson atribuia insuccesul lui Poncet în Italia faptului că nu vorbeşte deloc italieneşte, pe când vorbea perfect nemţeşte, „mai bine decât Hitler" — precum şi spiritului său caustic. Glumele lui sunt celebre, şi repetate, ajung bineînţeles la urechile care nu trebuie. Pe Ciano, cum a sosit la Roma — pe sonorul şi ridicolul Ciano — l-a botezat „Ciano de Bergerac"! Şi la Berlin avusese neplăceri din cauza butadelor sale. Despre Hitler spusese: „on dirait le fils naturel de Charlie Chaplin et de Jeanne d'Arc!" — şi despre regimul nazist dăduse o definiţie lapidară dar supărătoare: „En Allemagne, tout ce qui n'este pas defendu est obligatoire!" În momentul de faţă ar trebui la Roma un ambasador cu mai puţin duh, dar cu mai mult „şpuribus"....

Osiceanu a venit să mă vadă. Plecat acum zece zile din Paris la sanatoriul Valmont, lângă Montreux (Elveţia) s-a înapoiat aseară *de frica războiului*. În sanatoriu nu mai erau decât patru persoane... La Montreux, la Ouchy etc. hotelurile sunt goale şi pleacă şi cei câţiva care mai rămăseseră. În Elveţia e o adevărată panică, toată lumea crede că discursul lui Hitler din 28 curent va însemna preludiul războiului!!! Am liniştit pe Osiceanu, care acum regretă că a părăsit sanatoriul, unde în câteva zile şi-a îmbunătăţit mult sănătatea.

Medicii i-au descoperit însă o boală foarte rară: actinomicoză vezicală... Nenorocitul nu bănuieşte gravitatea diagnozei şi nu vrea să audă de operaţie...

Ieri-seară la „Comedie Française". Se da „L'Indiscret", comedie banală de un Sée oarecare. Admirabil jucată. Nici un actor „de pe vremea mea" — n-am recunoscut pe nici unul din câţi au apărut aseară — dar excelenţi, toţi. Păcat că la începutul fiecărui act, sună clopotul un ceas, de te surzeşte.

D-na Grigorcea, cu care nevastă-mea a luat ceaiul, pricepe că Regele „a scos" pe bărbatu-său, dar nu pricepe de ce „a scos" pe Matila Costiescu Ghika. Pentru dânsa, bărbatu-său era condamnat din momentul în care a închis telefonul în nasul lui Urdăreanu, dar nu se aştepta la atâta ingratitudine faţă de Matila căruia singur Regele Carol datoreşte cordonul Jaretierei, suprema sa ambiţie... D-na Grigorcea pretinde că a fost greu, că bărbatu-său n-a putut obţine nimic şi că numai Matila prin rudenia şi raporturile de prietenie ale soţiei sale cu ducele de Norfolk, a dus negocierile la bun sfârşit... D-na Grigorcea a uitat că ingratitudinea e pâinea zilnică a Regilor...

Am fost tare mirat că madame Nouchette n-a însoţit pe soţul ei în gloriosul periplu pe care Grégory îl săvârşeşte... Dl Bacher („Başe" identic cu Bacher, jidănaşul din Craiova), personaj „rumun" important în Paris, graţie protecţiei Casei Regale şi corespondent al *Timpului*, a dat lui Pangal explicaţia enigmei. D-sa a fost la Bruxelles să-şi întâlnească patronul şi acolo a aflat că M.S. Regele a dat lui Gafencu *ordinul* expres să nu ia cu dânsul pe madame Nouchette... Gafencu a spălat chiar capul lui Bacher pentru articolul lui Ancenis, semnat de Ancenis dar scris de Bacher după cererea Nouchettei şi publicat vineri în *Paris-Soir*. Are câteodată Regele şi idei bune...

---

25 aprilie. Principatul de Lichtenstein a pierdut ultimul său element de apărare... Din 58 de voluntari înscrişi în armata austriacă în 1866 şi care au luat parte la bătălia de la Sadova, mai trăia unul. Îl chema Andreas Kleber (!), avea gradul de feld-webel şi vârsta de 95 ani! Îmbrăcat în vechea uniformă austriacă, înarmat cu o puşcă Mauser şi cu o sabie de cavalerie, defila în fruntea cortegiului la fiecare serbare publică... Zilele trecute a murit şi el! Se duc toate! Lichtensteinul a rămas fără armată!

Văzut ieri după-amiază pe Tătărescu „retour" de la Touquet, unde a petrecut o noapte (!) cu Gafenco. Ministrul nostru de Externe era încântat de vizita lui la Berlin. Hitler l-a primit cu o deosebită prietenie şi i-a spus că e foarte mulţumit de încheierea convenţiei cu România. L-a ţinut un ceas şi jumătate, din care un ceas şi un sfert a vorbit el, Führerul. Indignat împotriva bănuielilor puterilor democratice şi mai ales împotriva lui Roosevelt (!). Faţă de Franţa s-a arătat prietenos, plin de ură însă împotriva Angliei care a hotărât pieirea Germaniei, dar care va găsi cu cine să vorbească! Hitler a întrebat pe Gafencu pentru ce România a primit garanţia Angliei, de vreme ce nu are nimic de temut din partea Germaniei, dimpotrivă. Gafencu a răspuns foarte abil, că o garanţie gratuită, fără contracereri nu se poate refuza şi că în afară de Germania care nu e la graniţa României, mai sunt şi alte ţări care sunt la graniţa noastră de pildă Ungaria, Bulgaria şi chiar... Rusia!

Hitler n-a prea insistat şi s-a mulţumit cu răspunsul lui Gafencu. Acesta a repetat Führerului că România e hotărâtă să aplice convenţia economică cu Germania sincer şi cinstit — declaraţie primită cu mare plăcere. Despre unguri, Hitler n-a spus decât lucruri plăcute pentru noi: că li s-a dat mai mult decât meritau din Cehoslovacia, ca să aibă ce digera şi să se astâmpere — că nu au dreptul să pretindă o palmă de pământ românesc — că să n-avem nici o grijă... Trecând apoi la alt subiect a mulţumit ministrului nostru pentru modul cum sunt tratate mi-

noritățile germane în România: „În nici o țară, a încheiat Führerul, nu sunt tratate așa de bine..." Și n-a formulat nici o nouă cerere interlocutorului său, care a ieșit ușurat, din acest punct de vedere, de la atotputernicul Stăpânitor al Germaniei...

Tătărescu pretinde că Gafencu nu i-a spus nimic despre starea raporturilor dintre Führer și Rege, dacă s-a mai schimbat ceva... Fie că Gafencu n-a spus nimic în această privință lui Tătărescu, fie că acesta n-a vrut să-mi spună mie — faptul dovedește că zisele raporturi au rămas tot cam încordate...

În conversația pe care a avut-o cu Gafencu, Göering s-a arătat mai dârz cu privire la acceptarea[1] garanției englezești din partea noastră. Gafencu l-a convins cu greu, dar l-a convins, cu aceleași argumente. După spusele lui Tătărescu, ministrul nostru de Externe era încântat de decursul vizitei sale. Să fim și noi încântați, și să trecem...

Tătărescu era foarte excitat printr-o telegramă pe care o primise de la București și pe care mi-a arătat-o. Telegrama era într-adevăr foarte îngrijorătoare, numai că de la primul moment inverosimilitatea celor cuprinse într-însa sărea în ochi. Ministerul nostru de Externe transmitea informația primită din partea Guvernului din Ankara, că Iugoslavia se înțelesese definitiv cu Ungaria prin mijlocirea Italiei, că trecea de partea Axei și că primise ca preț al trădării sale făgăduiala *întregului Banat*. Tătărescu a fost ieri cu telegrama la Bonnet. Ministrul francez nu credea că lucrurile să fi ajuns până acolo, dar a recunoscut că Iugoslavia reprezenta pentru moment „un coin à surveiller". A mai recunoscut că Axa da un violent atac Iugoslaviei pentru a o rupe din Înțelegerea Balcanică și din alianța cu România; după știrile pe care le avea însă, nu credea că atacul să fi reușit încă. Nu trebuia dată crezare nici la toate știrile tendențioase răspândite de agenții Ungariei ca să tulbure apele, cum a fost de pildă știrea transmisă tot prin Ankara că Germania va propune un „condominium" germano-maghiaro-român pentru Transilvania...

Cred că Bonnet are dreptate și că a vorbit ca un om de bun-simț. Tătărescu făcea totuși rezerve: „Mă tem mai mult de o conferință și de discuțiile la masa verde decât de un război pentru noi. Un război nu se poate termina decât în favoarea Angliei și a Franței[2]; într-o conferință

[1] Teoria „acceptării", bună pentru Berlin, nu corespunde adevărului. În realitate, garanția Angliei și a Franței, *am cerut-o*. Am trimis chiar pe Crețeanu la Paris și la Londra (în lipsa lui Tătărescu și a lui Tilea care se aflau la București) să se milogească să ni se dea. Au fost drame. Guvernul francez nu s-a hotărât decât în ultimul moment, câteva ore înainte de declarațiile lui Daladier la Cameră, și numai după presiunea Londrei...

[2] Cred mai mult în favoarea Rusiei și a comunismului... Într-un viitor război european, învinșii vor fi distruși sută în sută, iar învingătorii 80%; peste unii și peste alții la pământ, vor tăbărî rușii, rămași cu forțele lor intacte și cu arma la picior...

însă ni se va cere desigur la toți sacrificii și nouă ce să ni se ceară decât cesiuni de teritorii în Cadrilater și pe marginea de Vest a țării — fie și cesiuni numai simbolice. Dar când începi cu simbolurile nu știi unde sfârșești...". Am repetat lui Tătărescu să fie liniștit, căci conferință nu va fi, căci Germania nu va primi niciodată să discute la masa verde problemele pe care e hotărâtă să le rezolve după cum o taie capul... Tătărescu nu s-a lăsat însă convins nici de astă dată, în această privință.

De la politica externă Tătărescu a trecut la cea internă și „m-a conjurat" să vorbesc răspicat Regelui și să-i demonstrez și eu că mergem de râpă. Dânsul crede că memoriul pe care l-a înmânat Suveranului, și câte i-a spus cu prilejul ultimei sale audiențe, n-au fost lipsite de oarecare efect. Să bat și eu fierul cât e cald... Aici stă chestiunea: *eu nu cred că fierul e cald.* Am promis lui Tătărescu să vorbesc Regelui. Voi vorbi însă cu totul în alt sens decât crede Guță. Nu-i voi vorbi de schimbare de Guvern, căci schimbarea oamenilor e fără importanță: îi voi vorbi de schimbare de metode și de *regim* — probabil însă fără nici un succes...

Ultimele cuvinte ale lui Tătărescu au fost: „Așa nu mai merge: trebuie să crape, ori război, ori covorul verde. Franța cheltuiește 1 miliard de franci pe lună cu mobilizarea, în afară de cheltuielile ei de înarmare și de apărare; Anglia a votat cum știi un buget de 225 miliarde de franci; pretutindeni afacerile stagnează și un dezastru economic nu va mai putea fi evitat. Într-un fel sau în altul criza trebuie curmată și va fi curmată. Război sau covor verde, situația României va fi din cele mai grele și hotărârile ce vor trebui luate, *sacrificiile eventuale ce vor trebui consimțite* (?) nu pot fi puse în sarcina exclusivă a Regelui... se duce dracului Dinastia... Trebuie alături de Rege oameni cu umerii solizi care să împartă răspunderea, nu caraghioși care să o lase toată pe umerii Suveranului. D-ta, domnule Argetoianu, ai o datorie mare de îndeplinit: să convingi pe Rege să facă ce trebuie..." — „Voi încerca domnule Tătărescu..." Și adios!

Dacă n-aș fi lăsat pe Tătărescu n-aș fi văzut pe Daladier, care cum a auzit că e chestiunea despre Italia s-a codit, după cum am însemnat-o deja și a tot amânat întrevederea. Am avut mai mult noroc cu d-na P. prin care am putut ajunge ieri la ora 4 la șeful Guvernului francez, care m-a primit în rue St. Dominique, la Ministerul de Război, al cărui titular este. Deși s-a codit atât, m-a primit foarte bine, „ca pe un amic încercat al Franței". I-am explicat în câteva cuvinte că nu avusesem nici cea mai îndepărtată intenție să mă amestec în afacerile Franței și ale Italiei și că fusesem pur și simplu rugat să-i transmit o cerere, o cerere de întrevedere, din partea amicului nostru comun Puricelli. Daladier

mi-a răspuns numaidecât că are cea mai vie simpatie pentru Puricelli, că doreşte o explicaţie şi o înţelegere cu Italia, dar că Guvernul francez *e hotărât să aştepte propuneri oficiale* din partea Guvernului italian. „Ei au provocat criza, ei să facă primul pas ca să o dezlege". Mi-a repetat şi mie apoi toate câte le spusese lui Tătărescu, ceea ce nu l-a împiedicat să mă întrebe despre impresiile mele din Italia şi să asculte cu cel mai viu interes tot ce i-am spus. Şi i-am spus tot ce am constatat în cele cinci zile cât am stat la Milano... Deşi „nu trebuia să vorbim despre Italia" — n-am vorbit decât despre ea şi despre oamenii de acolo, de la Roma.

Am vorbit atât despre Italia, încât n-am mai avut vreme să vorbesc şi despre România, căci fusesem prevenit că la ora 5, primul-ministru era aşteptat nu mai ştiu unde... Din câte am vorbit despre ţara noastră, singurul lucru interesant pe care l-a spus a fost: „Je ne crains pas tant le sort de la Roumanie pendant la guerre, comme sa situation en temps de paix; je crains une main-mise progressive économique de l'Allemagne. C'est à ça que vous devez faire attention et vous défendre..."

În rezumat, această vizită mi-a fost o decepţie. Daladier se prezenta sub aspectele unei desăvârşite banalităţi, ca un om mlădios şi fără voinţă. Altfel ager şi simpatic. N-are stofă de dictator...

Am chemat şi azi-dimineaţă pe Şoneriu la telefon şi l-am rugat să confirme lui Puricelli rezultatul negativ al misiunii mele, dându-i şi toate amănuntele ce l-ar fi putut interesa.

---

28 aprilie. Plecat marţi seara 25 din Paris, cu Orient Expresul, am sosit ieri la ora 12 1/2 în Bucureşti. Rebegit din odăile neîncălzite de la Paris, am dat cu plăcere de căldura românească. Vorba românului: tot mai bine e acasă.

Văzut pe Bosie(Raoul Bossy)[1] în gara din Budapesta. Fusese chiar în acea zi (miercuri 26) la Csaki şi ministrul Afacerilor Străine unguresc îi spusese că tratat nu va fi semnat cu Iugoslavia, *deoarece Guvernul din Belgrad nu vrea să semneze un acord cu Ungaria decât în cadrul alianţei Iugoslaviei cu România.* Optimismul meu de la Paris era pe deplin justificat... Bosie a mai aflat din cercurile ungureşti că Teleki şi Csaky nu erau foarte încântaţi de vizita lor de la Roma, care nu dăduse nici un rezultat pozitiv. Şi italienii i-au sfătuit să nu ridice revendicări faţă de România şi să se înţeleagă cu noi... Să fi transmis Farinacci Ducelui sugestiile mele?

---

[1] Ministrul nostru în Ungaria.

Gaf continuă plimbarea lui neigienică. La Paris a apărut şi m-me Nouchette la dejunurile oficiale. Se vede că Regele a făcut o excepţie pentru capitala Franţei. Tocmai acolo trebuia însă ascunsă, căci multă lume îşi aduce aminte de „dănţuitoarea" (!!) Esmée...

Serviciul militar obligatoriu a fost votat în Anglia. Sau mai bine zis primul pas către serviciul militar, căci deocamdată nu s-a votat decât *pregătirea militară obligatorie,* pentru tinerii între 18 şi 24 de ani. E totuşi o reformă epocală în istoria Angliei.

La Praga, Preşedintele Hacha (!!) *a format* (!!) un nou Guvern. Noul Guvern nu cuprinde nici ministru de Externe, nici ministru de Război...

La Kattovitz, bătaie mare între polonezi şi nemţi. Polonezii, mai numeroşi, au bătut şi rănit o sumă de nemţi. Au şi omorât câţiva...

Cu privire la Dantzig, Guvernul polonez declară că nu va consimţi niciodată la anexarea oraşului liber, de către nemţi. Vorba vine.

Înţelegerea sârbo-croată pare a fi un fapt îndeplinit. Primul-ministru va raporta Regenţei rezultatele negocierilor sale, şi, de vor fi aprobate, îşi va da imediat demisia. La începutul lui mai se va forma un Cabinet de coaliţie sârbo-croat.

De-ale noastre:

Xeni şi madam Roza, soţia sa, au fost condamnaţi la câte 6 luni închisoare; Gârleşteanu la 1 an şi 1/2 (în primă instanţă).

Christache Musceleanu, profesorul, a fost suspendant şi dat în judecată (se zice că va fi arestat, deşi e profesorul Voievodului Mihai) pentru fals în acte publice. Ar fi falsificat un proces-verbal şi alte documente pentru „a plasa" pe ginere-său ca profesor la Academia de Agricultură. Am considerat totdeauna pe Musceleanu ca un om fără scrupule, dar cum face parte din lichelele Palatului mă mir că a îndrăznit Justiţia să se atingă de dânsul. O notă bună...

Universul de azi publică un articol în primă pagină asupra unei noi legi engleze care loveşte cu 50 până la 100% aşa-zisele beneficii imorale, adică beneficiile industriale sau comerciale *realizate în contul înarmării ţării. Universul* bate şaua ca să priceapă iapa, şi cum în speţă *iapa* este amicul Malaxa mă mir cum Cenzura a lăsat să treacă articolul...

Călinescu a fost azi-dimineaţă la mine. În lipsa mea, trimisese adresa oficială a Preşedinţiei Consiliului prin care însărcina Consiliul Su-

perior Economic cu facerea planului economic... la repezeală. N-am putut scoate de la el dacă s-a împăcat cu Bujoiu pe „chestiunea comandamentului unic“, sau dacă în arbitrajul pe care trebuia să-l îndeplinească Regele între cei doi arţăgoşi, îi dăduse dreptate lui. La toate întrebările mele Călinescu a cam scăldat-o. Voi vedea mâine sau poimâine şi pe Bujoiu şi voi lămuri situaţia. Eu nu ţin să mă amestec în tărâţa acestor doi luptători îndârjiţi... Mi-am adus aminte de ce mi-a spus Tătărescu la Paris, că în Guvern e anarhie şi că el a încercat în zadar să împace cel puţin pe foştii săi prieteni. După câte mi se spune e ceartă între Călinescu şi Mitiţă, între Călinescu şi Bujoiu, între Bujoiu şi Mitiţă şi între Mitiţă şi Iamandi! „Excusez du peu!“

Cu acest prilej am vorbit şi ceva politică cu Călinescu care mi-a confirmat informaţiile şi intuiţiile mele. Belgradul, sesizat direct, a răspuns categoric că nu se gândeşte să abandoneze poziţia sa de până acum, faţă de Înţelegerea Balcanică şi mai ales de România. Întrevederea de la Severin între Rege, Paul şi Boris, anunţată pe când eram la Milano, n-a avut loc şi n-a fost nici măcar proiectată. O invenţie a ziarelor străine... Gafenco a primit instrucţiuni să vorbească *identic* la Berlin, la Londra, la Paris şi la Roma, să spună adică *că România vrea relaţii bune şi afaceri cu toată lumea şi nu se amestecă în treburile Marilor Puteri*. Cum toate se află, Berlinul va afla astfel că Gafencu a fost sincer când a vorbit nemţilor cum a vorbit... Pentru alaiul care a însoţit pe Gaf la Berlin mi-a dat o dublă explicaţie: întâi mi-a spus că d.d. Vaida, Brătianu, Vâlcovici etc. *au fost poftiţi de nemţi* — apoi că la Berlin a fost o misiune mai mare fiindcă vizita a fost *oficială*, pe când în celelalte ţări numai *oficioasă*. Tot aşa se explică de ce la Berlin a fost luat şi şeful protocolului Ghiţă Cruţescu — care de la Berlin a fost trimis înapoi şi n-a mai însoţit pe Gafencu în restul călătoriei sale, „oficioasă“ (!!). Călinescu mi-a mai declarat că Guvernul e hotărât să aplice „sincer“ şi „cinstit“ convenţia cu Germania. Numai că declaraţiile unui şmecher ca Călinescu nu prea au importanţă... Mi-a mai spus că cu englezii merge greu; Guvernul a adoptat punctul meu de vedere[1], adică să ceară la Londra *bani* (credite sau împrumut), nu încheiere de convenţii economice protocolare şi prin urmare inoperante — şi că englezii ne oferă 5 milioane de livre în loc de 15–20 cât am dori noi, şi ne mai cer să le vindem petrol în aşa măsură încât să nu mai rămână nimic pentru Germania...

Am rămas înţeles cu Călinescu să mă apuc de plan, dar în prealabil să iau contact şi cu Bujoi şi să mă pun de acord şi cu el.

———

[1] Expus lui Călinescu înainte de plecarea mea în străinătate.

29 aprilie. Ieri după-amiază o neplăcută surpriză: *Argus* publică un *proiect* de decret-lege „pentru aplicarea Codului de Comerț Carol al II-lea". În acest „proiect" se prevede aplicarea unor dispoziții ale noului Cod pentru *1 mai 1939*, deși aplicarea generală a Codului a fost amânată, prin *decret-lege* pentru 1 ianuarie 1940! Și se prevede aplicarea tocmai a acelor articole pe care Consiliul Superior Economic și toți oamenii de bun - simț din țară propun să fie schimbate sau suprimate! Și se propune aplicarea de pe 1 mai, deși suntem astăzi în 29 aprilie și legea care ar hotărî această aplicare anticipată e încă în stadiu de „anteproiect"!

Aflasem *ceva* despre un asemenea proiect înainte de plecarea mea și prevenisem pe Bujoiu care l-a declarat inadmisibil. Ieri-dimineață mi-a mai vorbit cineva despre iminenta publicare a proiectului în *Argus*, dar n-am vrut să cred și am socotit informația *ca* un zvon fără temei. Am întrebat totuși pe Călinescu dacă știe ceva despre proiectul în chestiune și mi-a răspuns că n-avea nici o cunoștință! Frumoasă coordonare a „muncii" în Guvern! Voi avea o nouă întrevedere astă-seară cu Călinescu, ca să pun lucrurile la punct!

Am ajuns personalitate internațională și eu, ca un simplu Titulescu (vai ce, rușine!). Statele Unite și Venezuela m-au numit supraarbitru în comisia de arbitri (2 din partea U.S.A. și 2 din partea Venezuelei) creată prin tratatul dintre cele două puteri din 1914, pentru reglementarea conflictelor!! Cum dracul mă vor fi găsit pe mine?

Costică Angelescu îmi povestește despre misiunea lui Vaida la Berlin. Fratele Alexandru s-a înapoiat foarte mulțumit. „A aranjat el" pe unguri în toate cercurile berlineze, unde n-a întâmpinat de altminteri decât urechi dispuse să-l asculte. Ungaria are o presă detestabilă printre nemți... Hitler a întrebat pe Vaida: „De ce vă speriați de unguri? N-au nici o intenție și nici o posibilitate să vă atace!" — „Cum să nu ne speriem când știm că nu fac nici un pas, nici un gest fără voia dvs și ne înjură, și revendică pământul nostru, și mobilizează împotriva noastră?" Hitler a dat lui Vaida asigurări depline, și tot așa i-a vorbit și Göring, și Ribbentrop și Rosenberg...

Cu Hitler, Vaida n-a vorbit decât la „recepție" căci în zăpăceala generală a crezut inoportun să-i ceară o audiență separată pe care n-ar fi putut să i-o acorde și care n-ar fi avut obiect deoarece, spune Vaida, „Gafencu i-a vorbit foarte bine și i-a spus tot ce i-aș fi spus și eu..."

Despre „misiunea" la Berlin aflu că adevărul este următorul: nemții n-au poftit decât pe Gh. Brătianu; toți ceilalți au fost trimiși de noi, inclusiv Vaida. Gh. Brătianu, ca să *marcheze* că nu făcea parte din misiunea oficială română, a plecat cu alt tren și a sosit singur la Berlin.

Pe Cruţescu (Ghiţă) l-a luat fiindcă pe timpuri, pe când era secretar la Berlin, avusese raporturi de prietenie cu Ribbentrop *care plasa şampanie*. Probabil Mumistul transformat în om de Stat a trebuit să se bucure mult regăsindu-se în faţa fostului său client... O lipsă de tact — şi de inteligenţă — din partea noastră. O altă lipsă de tact: Gafenco a asistat la revista din 20 aprilie, dar nu oficial şi în uniformă ca reprezentant al ţării, ci în civil şi în tribuna diplomatică... Nemţii au fost prost impresionaţi de această copilărească palinodie...

În lipsa mea a avut loc un Consiliu de Coroană. M-au căutat cu telefonul la Breasta — bine că nu m-au mai găsit. Şedinţa a fost fără interes. Gafencu a făcut o expunere a situaţiei şi nimeni din cei prezenţi n-a mai spus nimic. Politica de „precauţie şi prudenţă" a României a fost aprobată de toată lumea, dar nu trebuia pentru asta un Consiliu de Coroană...

Hitler şi-a ţinut ieri faimosul discurs anunţat de atâta vreme cu tobe şi cu surle. O decepţie: nimic nou, nici în bine, nici în rău. A mai disectat odată toată nedreptăţile tratatului de la Versailles, proclamând nevinovăţia poporului german condus la pieire de Guverne vitrege — a mai făcut o dată apologia înfăptuirilor sale, iar ca concluzie a declarat denunţate, *nu din vina lui*, şi acordul naval cu Anglia, şi acordul cu Polonia, după ce a răspuns cu vârf şi îndesat — dar cu oarecare reţinere mesajul Preşedintelui Roosevelt. S-a declarat gata să înceapă noi tratative cu Polonia şi cu toate puterile pe chestiunea dezarmării, dar nu într-o conferinţă — *căci Germania nu va mai participa niciodată la vreo conferinţă politică internaţională...*

Bineînţeles, a repus şi chestiunea coloniilor pe care le-a cerut însă cu moderaţie, *şi pentru care nu va face niciodată război* (adică pentru alte chestiuni, va face??).

În rezumat discursul n-a schimbat nimic în situaţia de mai înainte. Cu toată lăudăroşenia, cu toată sonoritatea cuvintelor şi cruditatea epitetelor ce-i sunt obişnuite, între liniile Führerului apare de data asta o oarecare rezervă şi reţinere, ca şi cum şi-ar fi dat seama de gravitatea momentului... S-a sfârşit cu bluful!

În discursul lui Hitler de subliniat o regretabilă indelicateţe. Vorbind despre împărţirea Cehoslovaciei a spus: „Cel mai însemnat personaj din România[1] mi-a exprimat dorinţa unei graniţe comune cu Germania, prin Slovacia..." Chiar dacă Regele a spus acest lucru (şi nu-mi

[1] Adică Regele...

vine să cred) a spus-o confidențial la Berchtesgaden şi o confidență nu se divulgă între oameni cumsecade.... Bineînțeles că în ziarele româneşti fraza lui Hitler a fost învârtită altfel şi Regele a fost scos din joc...

---

30 aprilie. Prins aseară pe Călinescu la Externe. S-a minunat şi el de publicația din *Argus*. A telefonat imediat lui Iamandi să-l întrebe — era plecat la Iaşi. Secretarul general de la Justiție era la țară. Direcția Cenzurii n-a putut da nici ea nici o lămurire... Ca să mă împace, Călinescu m-a informat „că a cetit într-o gazetă" (!!!) — sic — că s-a înființat o comisie la Ministerul de Industrie pentru reexaminarea Codului de Comerț. „Ce noimă o avea?" a adăugat naivul prim-ministru! „Şi alta la Ministerul de Justiție" — i-am replicat eu!

Călinescu mi-a făgăduit să descurce toată treaba. „Două lucruri sunt sigure — a încheiat Michiduță — că Consiliul Superior Economic revizuieşte Codul şi că aplicarea lui a fost amânată pe ziua de 1 ianuarie viitor".

Am felicitat pe dl Armand pentru „coordonarea" eforturilor, în Ministerul pe care-l prezidează fără a-l prezida...

Din declarațiile lui Hitler de alaltăieri e de reținut punctul 18 în răspunsul pe care Führerul l-a dat lui Roosevelt — punct prin care s-a declarat gata să semneze un pact de neagresiune cu oricare din aşazisele „țări amenințate" (după pomelnicul lui Roosevelt), sub condiția de reciprocitate, modalitățile pactului urmând să fie discutate bilateral. Cu Polonia, spre pildă, discuția va fi uşoară...

Reacția față de discursul Führerului a fost mai acută în Polonia şi în Statele Unite. În Polonia — cum era şi de priceput — reacția a fost foarte vie. Toată presa se ocupă numai de amenințările Germaniei. Guvernul declară că n-a putut explica ambasadorului german de la Varşovia intențiile pacifice ale acordului de la Londra, fiindcă acesta a fost continuu absent de la postul său. Dar n-avea Polonia un ambasador la Berlin? Față de cererile germane formulate de Hitler în discursul său (Danzigul, o autostradă şi o linie ferată exteritorializate între Germania şi Prusia Orientală) Polonia opune un refuz categoric. Beck va răspunde acestor propuneri în ziua de 2 mai, înaintea Comisiei Afacerilor Străine a Camerei polone.

În Statele Unite, tonul răspunsului lui Hitler a enervat mai mult decât fondul. Roosevelt va explica zilele acestea la microfon. În Franța discursul a fost primit fără emoție. Unele ziare găsesc chiar că, ca formă şi ca fond, Führerul e în progres şi că situația n-a fost mai mult încordată prin cuvântarea de vineri. În Anglia se constată că acordul naval nu putea fi denunțat unilateral şi că în tot cazul anexa lui din 1937

trebuia să rămână obligatorie până în 1942... Se mai constată că denunțarea acordului nu va schimba pentru multă vreme proporția forțelor navale între cele două țări...

În Italia, comentarii favorabile, dar fără nici un entuziasm...

Gafencu a trecut și examenul Parisului cu succes. Cordialitate. O masă a aviatorilor care au participat la război pe frontul românesc a fost poate de prisos față de susceptibilitățile germane — dar în fine. Comunicat final: „acord perfect" — ca întotdeauna și pretutindeni. Gafencu a avut o formulă fericită: „Călătoria mea este o călătorie de informații, nu una de negocieri". A căpătat Marele Cordon al Legiunii de Onoare. Eu nu-l am; îl au în schimb proeminentele personalități române Iancu Mitilineu, Săveanu, Tătărescu — și la ele se adaugă acum și Gregori al Nușetei soț. E drept că am primit și eu ceva: o foarte călduroasă scrisoare de mulțumiri din partea lui Thierry pe care-l felicitasem telegrafic pentru numirea sa ca ambasador!

Gafenko a plecat la Roma aseară cu Nușeta: se vede că Majestatea Sa a iertat-o și i-a îngăduit să apară și la Roma. Te pomenești că va merge și la Papa?

Bugetul Angliei nu e de 226 miliarde franci francezi, ci de *235*. Fac cuvenita rectificare...

Printr-un decret-lege se înființează „Casa Scriitorilor". Scriitorii bătrâni și indigeni vor primi pensii. Foarte frumos — dar pentru aceasta se impune o taxă pe cărți, pe reviste, pe ziare... Până unde se va merge pe această dezastruoasă cale?

Bujoiu a numit o nouă Comisie interimară la Camera de Comerț, cu Negel — un om cumsecade — în frunte. Banda Penescu — Niculescu Ritz a fost îndepărtată. Cum ajunseseră acești doi escroci în fruntea comerțului bucureștean, și încă sub un regim de dictatură — căci au fost numiți vara trecută de Mitiță Constantinescu — n-a priceput nimeni...

---

1 mai. Vreme infectă: frig și stă să plouă. Cei care așteptau ziua de azi ca să petreacă, nu se vor bucura mult...

Aseară masă de 36 de tacâmuri oferită la Clubul Miliardarilor de Antoine Bibescu și a sa soție (născută Asquith) pentru a sărbători (pentru ce, dat fiind că nu prea trăiesc bine?) a 20-a aniversare a căsătoriei lor. Animație, dar cam plicticoasă. Marta Bibescu cam ofilită... nu mai vorbesc de altele!

Stat mult de vorbă după masă cu Bujoiu, cu care luasem întâlnire pentru azi, dar cu care am terminat ieri-seară. Pe chestiunea planului economic ne-am pus imediat de acord. Fie că arbitrajul Regelui despre care era vorba la plecarea mea n-a avut loc, fie că a fost favorabil lui Călinescu, fie că amicul Bujoiu s-a înțeles și fără intervenția Regelui cu amicul Călinescu — am găsit pe ministrul Economiei Naționale cu totul schimbat față de președintele Consiliului, cu care s-a declarat pe deplin înțeles, cel puțin pe chestiunea planului economic. Ca și primul-ministru mi-a cerut și el să fac planul cât de repede. M-a rugat numai ca înainte de a-i da drumul să-l mai revedem împreună. Era și în intenția mea să-l supun mai întâi Guvernului... O afacere terminată prin urmare.

Pentru supunerea legilor cu caracter economic examinării prealabile a Consiliului nostru, ministrul Economiei Naționale a rămas neclintit la hotărârea luată înainte de plecarea mea în străinătate. Referatul e gata, și dacă n-a fost până acum aprobat, e că n-a mai fost ședință a Consiliului de Miniștri. O ședință e așteptată cât de curând.

Am vorbit pe lung cu Bujoiu și despre anarhia din Guvern și mi-a dat dreptate. Nu știa nici el nimic despre proiectul de lege din *Argus* (lege pentru aplicarea noului Cod de Comerț), și m-a rugat să-l sesizez *oficios* printr-o scrisoare care să-i servească de bază pentru cererea unei anchete... I-o voi trimite azi. Aflase și dânsul din gazete despre numirea unei comisii pentru punerea Codului la punct (în concurență cu Consiliul Superior Economic!) — comisie înființată la Justiție, dar nu știa nimic pozitiv; se va informa și-mi va comunica rezultatul demersurilor sale. Mi-a dezmințit cu indignare zvonul numirii unei comisii identice la Industrie.

Am mai vorbit cu Bujoiu și despre negocierile cu englezii. Merg greu, mai ales din cauza petrolului. Mai ales Kessler care se tocmește ca un negustor ce e și nu pricepe că acum nu e vorba de ***negustorie***, ci de ***politică***. Bujoiu mi-a mai spus foarte confidențial că s-a pus și chestiunea indemnizărilor eventuale, dacă ar fi nevoie să distrugem exploatările noastre petrolifere...

Întâlnit aseară și pe Leith Ross, care mi-a cerut o întrevedere. Ne vom vedea probabil după înapoierea mea de la Breasta, unde mă voi duce poimâine, miercuri, și voi sta până joi seara. Și sir Reginald Hoare mi-a cerut să-i rezerv un dejun cu Leith Ross, sau o masă seara, pe la sfârșitul săptămânii viitoare. Și Hoare mi s-a plâns de spiritul prea comercial în care negociază Kessler.

Otto Stern a organizat o masă cu Kessler pentru miercuri seara. Am refuzat, voi fi la Breasta.

Arabii iar au început să se agite în Palestina: cer Guvernul, totalitar, fără ovrei... Codița Germaniei?

La Budapesta, ovreii gazetari au fost eliminați în masă, de pe la ziarele lor. Se prăbușește și această ultimă citadelă a poporului ales...

Cu prilejul deschiderii Expoziției din New York, ieri, Roosevelt a ținut un discurs pacific... Cuvântările lui au fost totdeauna pacifice, important e ce se ascunde în spatele lor.

Între Germania și Polonia tensiunea crește. Polonezii au arestat o sumă de nemți, sub învinuirea unei acțiuni subversive. Zvonuri necontrolate de la Berlin anunță posibilitatea anexării întregii Slovacii la Ungaria, cu consimțământul și complicitatea Germaniei, doritoare să învrăjbească Budapesta cu Varșovia...

Pe de altă parte presa din Berlin explică că Führerul *n-a denunțat formal* (?!) acordul anglo-german, ci că vrea să îndrume negocieri pentru stabilirea unui nou echililbru naval între ambele țări... După cum și cu Polonia, nu vrea decât negocieri noi, pe baza propunerilor enunțate în cuvântarea sa....

Beck va răspunde lui Hitler în ziua de 5 mai, iar nu în 2 mai cum s-a anunțat mai întâi.

Gaflaroma:

Amicul Gaf a sosit la Roma, cu madama, lăsată în libertate și la Roma, ca la Paris... Primire călduroasă cu alai de caraghioși, printre care ai noștri, Comnen și Alecu Zamfirescu, n-au fost cu siguranță cei din urmă... După „acordul perfect“ de la Paris, comunicatul final va înregistra probabil „un acord perfect“ și la Roma... Noroc că politica noastră externă o face Regele la București — și o face bine, cu toate șovăielile și cele câteva greșeli înregistrate într-un trecut apropiat — apropiat, dar trecut.

Băiatul lui Malaxa, pe care tată-său îl răsfață — are omul și cusururi — conduce ca un nebun, sau ca un dobitoc, automobile scumpe și puternice care nu sunt de nasul lui. Ieri a răsturnat mașina, a scăpat fără nimic, dar a frânt un picior tânărului Zamfirescu, fiul mai mare al lui Alexandru-Duiliu de la Roma.

Alarmă în Extremul Orient unde pregătirile militare engleze de la Singapore și Hong Kong au provocat panică în populațiile locale. Se

spune că flota engleză din Orient ar fi pornit spre Sanghai... Ca să facă ce?

---

2 mai. Raționament:

Că mergem spre război, pare sigur. Un război nu se poate face azi decât cu benzină. Benzina din lumea întreagă — minus Rusia și România — va fi însă, în caz de război, sub controlul Angliei. Germania nu fabrică decât 1 800 000 tone de benzină sintetică pe an, adică nici a zecea parte din cât îi trebuie. Din Rusia, admițând chiar că Sovietele i-ar da, pe unde să o aducă? Rămâne petrolul nostru. Dar noi putem să distrugem exploatările noastre... Atunci, pentru Germania s-ar impune *să ne ocupe înainte de a se declara războiul*, ca să-și asigure izvoarele noastre de benzină...

Mimi a sosit la Roma însoțit de Nușeta, dar înainte de a călca teritoriul Italiei, Mimi a tras o telegramă lui Bonnet, atât de călduroasă și de supusă încât la Berlin a trebuit să tresară toți de bucurie... Cum rămâne cu politica cea cu c...l pe șapte scaune?

La Roma, contesa Nușeta a găsit cu cine să vorbească, a găsit pe contesa Edda, pacostea de fiică a lui Mussolini și soția unsurosului de Ciano. Viitorul României e asigurat. Regele-Împărat-'Mbret[1] a decorat pe Mimi cu Marea Cruce a Ordinului Sfinților Mauriciu și Lazar. E într-adevăr cazul să se repete butada celebră a lui Nisard: „Saint Maurice pour monsieur et Saint Lazare pour madame!"

---

1 Mai a fost celebrat ieri la București cu deosebit alai. Ordine stricte au fost date pentru ca legea repausului duminical să fie respectată cu sfințenie. Un „impunător" congres al breslelor a fost organizat la sala „Aro", congres la care a asistat tot Guvernul și la care domnul profesor Ralea a ținut un discurs kilometric ca și cortegiul care a defilat apoi în fața Palatului sub ochii M. Sale Popescu-Balcon. Meseriașii aduși fiind foarte numeroși n-au încăput în sala „Aro", așa încât s-au mai ținut întruniri-anexe în sala „Tomis", în sala „Eintracht" etc. Ca pe vremea bună!

Manifestația a avut de scop să dovedească că muncitorimea „e cu regimul". S-a dovedit! Genială pușlama mai e și primul nostru ministru!

Și la Berlin a fost serbată prima zi de mai. Dar acolo ziua de 1 Mai nu mai e sărbătoare muncitorească, ci a nației întregi. Tata Hitler i-a

[1] 'Mbret e titlul Suveranului pe limba albaneză.

mai tras şi cu acest prilej un discurs în care a făcut literatură şi filosofie, a vorbit despre spaţiul vital şi despre pace pe care numai el o vrea şi pe care toată lumea — mai ales jidanii şi englezii — o ameninţă...

De la Londra se veşteşte că negocierile anglo-sovietice sunt pe cale bună şi că se vor încheia în curând cu un acord. Şi cu Turcia înţelegerea ar fi aproape gata... Cam are drept Hitler să vorbească de încercuire, dar vina a cui e?

Chamberlain a anunţat în Camera Comunelor că Italia a primit ca scrisorile de acreditare ale noului ambasador englez să fie adresate Regelui Italiei, Împărat al Etiopiei, fără să se mai adauge şi „Rege al Albaniei". Să înceapă Italia evoluţia ei politică ca în 1914?

---

3 mai. Generalul Weygand care se află în misie la Ankara se va opri, la înapoiere, de 10 Mai, în Bucureşti.

Azi se inaugurează pavilionul românesc la Expoziţia din New York. Ceremonia va fi prezidată de doamna-mamă Roosevelt. De când a auzit naiul la Expoziţia din Paris, vioaia băbuţă e amorezată de tot ce e românesc (şi de Gusti?).

Ieri între ora 5 şi ora 7 recepţie la Yacht-Club de la Herăstrău în cinstea misiunii economice engleze. E de necrezut ce a putut să facă tenacitatea şi energia lui Caranfil din smârcurile din acea regiune. În curând vor fi dărâmate şi maghernitele din satul Herăstrău aşa încât jur-împrejurul lacului se va întinde un imens parc. Păcat că se construieşte prea mult în partea dinspre şosea. Pe lângă „satul model" al lui Gusti, pe lângă criminala casă a reginei Elisabeta, pe lângă vremelnicele clădiri ale lumii Bucureştilor şi restaurantele permanente de alături, iată că Ministerul Muncii ridică două imense construcţii menite să adăpostească „Muncă şi Voie Bună".

E o mare greşeală; nu trebuie vârâtă muncitorimea în mijlocul aşezărilor de lux, între hipodromul de la Băneasa şi restaurantele milionarilor, căci singurul rezultat e învrăjbirea de clase pe temeiul atât de natural al invidiei... Aceste construcţii ar fi fost mai la locul lor pe lacul de la Tei; fiecare cu ale lui.

Mimi şi-a terminat triumfala călătorie. Se înapoiază mâine joi la Bucureşti, cu Nuşeta de braţ şi câte o tinichea de fiecare deget... Dacă nici Nuşeta n-o fi restabilit pacea în Europa, n-o mai restabileşte nimeni. Poate fraţii Cruţescu...

Între Germania şi Polonia tensiunea este în creştere. Germania e foarte nemulţumită de răspunsul negativ pe care-l va da Polonia propunerilor Führerului. Cum aceste propuneri au fost înmânate la Varşovia câteva minute înainte de discursul lui Hitler şi răspunsul Poloniei va fi înmânat la Berlin, vineri, cu câteva minute înainte de cuvântarea lui Beck...

Zvonurile relative la un protectorat polonez asupra Danzigului se dezmint categoric la Varşovia.

Polonia nu ia parte la negocierile anglo-franceze cu Sovietele şi ţine să se ştie.

Samoilă, liderul micilor meseriaşi, vine să-mi povestească că, cu prilejul defilării de la 1 Mai prin faţa Palatului s-a strigat din multe rânduri: „Jos fascismul, Trăiască democraţia!“ S-a strigat şi: „Trăiască Căpitanul! Trăiască Garda de Fier!“ Aceste strigăte ar fi fost proferate de comunişti, camuflaţi în bresle şi în membri ai F.R.N.-ului. După Samoilă, mai toate breslele ar fi în mâna comuniştilor, a socialiştilor şi a ungurilor (în Ardeal) — iar meseriaşii români de baştină şi cu convingeri naţionaliste ar fi fost eliminaţi... Vina o aruncă pe Cunescu de la Ministerul Muncii şi pe Ralea — care orice s-ar zice a rămas om de stânga. Să fie cum spune Samoilă? Că s-a strigat în faţa Palatului „Jos fascismul!“, „Trăiască democraţia!“ — mi-au confirmat-o şi alţii...

---

4 mai. De ieri-seară la Breasta. E un rai... Parcul e o minune, liliacul în plină floare, păsările cântă, frunzele se deschid cu voluptate la căldura soarelui. Totul e veselie şi tinereţe — numai eu mă simt bătrân, bătrân...

Ginere-meu Matei Condiescu îmi povesteşte că la sindrofia de duminică Regele ar fi vorbit de mine în termeni foarte calzi. Aflase că fusesem decorat împreună cu Şoneriu la Milano, dar aflase greşit că fusesem decoraţi amândoi cu Marea Cruce a Coroanei Italiei. „E prea mult pentru Şoneriu, nu-l voi autoriza să poarte Cordonul, o Comanderie sau o Placă de Mare Ofiţer ar fi fost de ajuns. Pentru Argetoianu Cordonul Coroanei Italiei e prea puţin, am să-i cer să-l restituie...“ — „Dar Sire, a întrerupt generalul Condiescu, cred că i s-a dat Cordonul Sfinţilor Mauriciu şi Lazar...“ — „Aşa mai merge...“ a replicat Regele şi a început să spună cât mă apreciază... Nu se prea vede!

Litvinov-Finkelstein, de atâta vreme comisar al Afacerilor Străine, a demisionat... În locul lui a fost numit provizoriu Molotov, preşedintele Consiliului Comisarilor. Mazilirea lui Litvinov se atribuie beţelor

în roată pe care le-a pus raporturilor Sovietelor cu Germania. Cel puţin aşa se spune la Varşovia — dar cine poate cunoaşte imboldurile care determină actele politice ale Moscovei? Molotov trece drept mare partizan al unei înţelegeri cu Germania, ca şi Nikaja, directorul Comerţului Exterior al Sovietelor. Nikaja se bucură de mare influenţă în momentul de faţă...

Ribbentrop a plecat în concediu de 8 zile spre lacul de Como. Va întâlni în răstimpul petrecerii sale în Italia şi pe Ciano, dar de la Berlin se spune că concediul său are de scop să arate cât de puţină importanţă se dă discursului lui Beck de mâine, în cercurile guvernamentale germane...

Informaţiile privitoare la vizita lui Gafenco la Roma, sunt sobre în presa română. Se spune că ar fi fost primit foarte bine, dar atâta tot. Un comunicat final ne informează că ambele părţi sunt mulţumite de schimbul de păreri care a avut loc. Gafenco a mai adăugat presei că se înapoiază în ţară lămurit, „dar fără nici un angajament". Dar nici din partea Italiei nu s-a făcut declaraţia relativă la graniţele noastre, pe care o nădăjduiam... „Qui ne donne rien, n'a rien". Dată fiind conjunctura, poate că era mai bine altfel...

---

5 mai. Înapoiat aseară la Bucureşti...

Demisia lui Litvinov face senzaţie în cercurile internaţionale. Rostul ei nu e încă lămurit pe deplin, dar presa din toate ţările Europei occidentale şi centrale nu se ocupă decât de dânsa. La Paris şi la Londra se crede că ea se datoreşte tărăgănelilor lui Litvinov în negocierile anglo-sovietice. La Berlin, dimpotrivă, demisia se explică prin hotărârea lui Stalin de a inaugura o politică de izolare şi de independenţă a Rusiei; împotriva oricărei legături cu alte State din Europa... Cum se vede fiecare interpretează evenimentul după cum îi convine. Presa germană e atât de excitată de plecarea lui Litvinov încât afacerile germano-poloneze au căzut pe planul al doilea. În tot cazul, cu Finkelstein-Litvinov dispare ultimul protagonist al politicii geneveze şi unul din foştii „şampioni" ai securităţii colective. Litvinov e în fruntea departamentului Externelor din Moscova de la 1928. Rămâne de văzut dacă va porni spre Coasta de Azur să ţină sindrofie lui Titulescu, sau spre Siberia...

De la Paris vin zvonuri că „Axa" se clatină. Italia n-ar voi să se lege milităreşte prea intim cu Reichul... O fi? În tot cazul n-ar fi în contrazicere cu tot ce am constatat la Milano, cu privire la opinia publică. Presa italiană, supusă, *caută să convingă această opinie publică* de ne-

cesitatea unor legături cât mai intime cu Germania. Pe lângă Ribbentrop, a plecat din nou şi Göring spre Italia, unde se mai află de câtva timp şi generalul Brauschitsch... Încearcă cu toţii să mai ungă puţin articulaţiile maşinii...

Generalul Weygand care a fost la Teheran să reprezinte Franţa la căsătoria Moştenitorului Tronului cu Principesa Egiptului, a sosit ieri cu avionul la Bucureşti. A fost întâmpinat de Thierry şi de generalul Stoicescu, prezent fiind şi însărcinatul cu afaceri al Poloniei, Poninski. Se vede că Polonia şi-a adus aminte că Weygand a scăpat-o în 1920 de ruşi...

Exploziile provocate de irlandezi continuă să se ţină lanţ în Anglia. În Londra ca şi în provincie. Dacă nu se mai vorbeşte de ele e că alte chestiuni mai importante preocupă opinia publică — dar simptomul continuă să rămână îngrijorător...

Înţelegerea între sârbi şi croaţi s-a făcut, dar tot nu s-a făcut... Trebuia semnată dar nu s-a semnat... Ar mai fi mici neînţelegeri şi semnătura s-a amânat pentru sfârşitul săptămânii viitoare, după înapoierea Prinţului Paul de la Roma.

Deputatul Déat, nou ales la Angoulême scriind un articol în *Oeuvre* intitulat: „Nous ne voulons pas mourir pour Dantzig" — Daladier a făcut declaraţii foarte drastice în faţa reprezentanţilor presei ca să taie de la început aripile acestei noi încercări de „defetism" — cum se spune la Paris. Daladier a declarat că nu e vorba de Dantzig, ci de o încercare de dominaţie asupra întregii Europe şi că în consecinţă Franţa rămâne unanim hotărâtă să-şi apere libertatea şi existenţa... Scurte dar energice, declaraţiile lui Daladier au făcut mare senzaţie...

România a declarat oficial la Washington că va plăti integral datoria pe care o mai are faţă de Statele Unite şi care se ridică la suma de 64 milioane dolari...

Prinţul Jean Callimaki s-a înscris în rândurile F.R.N.-ului. De acum înainte putem dormi liniştiţi...

Mimi a sosit la Belgrad... Mitiţă a plecat la Basel şi la Roma. Fericită Românie!

Sosit aseară de la Breasta am găsit pe Pos disperat. „Filatura românească" nu mai are un fir de bumbac şi trebuie să închidă azi fabrica.

Prevenit, Bujoiu îmi spusese zilele trecute că totul e în regulă şi că s-au dat cotele trimestriale...

Am chemat azi-dimineaţă pe Bujoiu la telefon, care s-a scuzat şi mi-a spus lucruri îngrijorătoare. Nu numai filaturile duc lipsă de bumbac, dar aproape toată industria de materii prime. Cotele de import au fost înaintate Băncii Naţionale de la 18 aprilie, dar dl Mitiţă nu vrea să ştie nimic... Ieri a fost şedinţă a Delegaţiei Economice, înainte de plecarea lui Mitiţă şi s-au certat ca ţiganii. Bujoiu mi-a mărturisit că a ajuns frânghia la os şi că dânsul va trage toate consecinţele... Conflictul e acut, Călinescu nu e decât o umbră de prim-ministru, fără autoritate, şi dă din colţ în colţ...

E uşor să prezinţi statistici active cu privire la comerţul exterior, suprimând aproape tot importul — dar e o glumă care nu poate dura mult.

Cei 1 500 lucrători de la „Filatura românească" au adresat o plângere la Ministerul Muncii. Ministerul Apărării Naţionale reclamă şi el. Ce să mai spun de al Economiei Naţionale...

Pe când Banca Naţională refuză devize pentru bumbac şi pentru maşinăriile filaturilor, acordă Casei Regale 50 000 dolari ca să-şi *schimbe* automobilele!! Ce e mai interesant e că din această sumă numai 37 000 dolari sunt necesari pentru plimbat porcii Palatului şi că 13 000 au dispărut în buzunarele cui nu se ştie... sau cui se ştie prea bine! Prea întind domnii coarda; să nu plesnească!

---

6 mai. A vorbit şi Beck, ieri. Cuvântare mai scurtă, mai măsurată în ton şi expresii decât a lui Hitler. Proptit pe garanţia engleză, ministrul polonez a rămas ferm pe poziţiile sale şi n-a făcut nici o concesie. A luat pe rând pretenţiile germane şi „a pledat" împotriva lor. Argumentele sale au fost excelente, după cum excelente au fost şi ale lui Hitler...

Deocamdată, prin urmare, război oratoric. La Berlin, reacţia discursului a fost negativă, adică nu s-a primit nici unul din argumentele lui Beck, nici contrapropunerile lui — dar n-a fost violentă. Se va vorbi mai departe, şi după cât se pare scopul intervenţiei britanice a fost atins. La Paris şi la Londra, cuvântarea lui Beck a fost aprobată fără rezerve. La Varşovia, calde manifesări de simpatie au fost făcute ministrului după discursul său, manifestări impunătoare care au solidarizat şi au dovedit o dată mai mult entuziasmul şi caldul patriotism al polonezilor. Cuvântul îl are acum cel de-al 3-lea Reich şi Führerul său...

Misterul de la Moscova nu e lămurit încă; după ştirile din Paris şi Londra, Rusia nu şi-ar schimba politica şi negocierile între Guvernele englez şi sovietic n-ar fi fost întrerupte...

De văzut. Care este interesul Rusiei în caz de război? Să lase Europa să se macine şi să stea deoparte cu puterile câte le are intacte. E deci

probabil că Moscova nu se va angaja nici deoparte nici de alta, iar dacă se va angaja nu se va ține de cuvânt... Și foarte probabil încă că *va da* benzină Germaniei, ca să prelungească războiul și astfel prăbușirea tuturor Puterilor europene să fie mai desăvârșită.

Gafenko se înapoiază astăzi la București. Din informațiile sosite cu ceva întârziere rezultă că a fost primit cu o deosebită căldură în Italia, o căldură ce trecea peste măsura raporturilor noastre diplomatice reciproce. Gaida a consacrat României un articol ditirambic, și toate gazetele i-au ținut isonul. O asemenea atitudine nu poate să nu fie pusă în legătură cu noul spirit care domnește de câtva timp în opinia publică italiană și cu nemulțumirile îndreptate împotriva Germaniei...
Vizita lui Gafenko la Belgrad a lămurit pe de altă parte poziția Iugoslaviei. Comunicatul final vorbește *de ambele țări amice și aliate,* precum și de ceilalți amici și aliați (Înțelegerea Balcanică), iar întreaga presă din Belgrad salută cu mare avânt pe reprezentantul țării aliate care luptă *alături* de Iugoslavia pentru menținerea păcii și *apărarea independenței* ambelor țări. Țânțar Markovici și Gafenko și-au comunicat impresiile din călătoriile lor și au constatat o deplină identitate de vederi. După ce a fost la Venezia și la Berlin, dl Țânțar va merge acum și dânsul la Paris și la Londra... „Passez muscade!"

La Târgu Jiu Ancuța Paveloiu în vârstă de *124 ani*, trăiește și coase fără ochelari...

Generalul Weygand a dejunat ieri la Rege. Seara Thierry a dat o masă oficială în cinstea lui, urmată de o recepție la care au fost poftiți mai ales militari.

Ieri-dimineață s-a deschis luna cărții. Regele a ținut o foarte bună și frumoasă cuvântare, din nenorocire mai mult în fața analfabeților.

Liciu, primul președinte al Curții de Apel, a fost suspendat și dat în judecată pentru omor (vechea lui afacere din Roman). Mai e și escroc... E pentru mine o satisfacție, căci am făcut tot ce am putut anul trecut ca să împiedic această scandaloasă numire. Când am exprimat Regelui indignarea mea împotriva numirii lui Liciu, s-a uitat în tavan și a tras din țigară...

---

7 mai. Alaltăieri-seară, vineri, înapoindu-mă aproape de miezul nopții acasă, am găsit însemnat că fusesem căutat în cursul serii cu telefonul, de două ori, de la Palat. Intrigat, m-am întrebat dacă aceste che-

mări telefonice nu erau în legătură cu numirea lui Vâlcovici la președinția Societății Colombia. Iată ce s-a întâmplat cu această numire: ca să scap locul lui Pavlu de comisar al Guvernului pe lângă Societatea Titan-Nadrag — solicitat de Vâlcovici — am promis acestuia în schimb președinția societății Colombia (loc mult mai bine remunerat); știam însă că acest loc era vânat de Victor Antonescu și de Iancu Mitilineu și ca să înlătur această concurență am întrebat pe Rege dacă nu credea că Vâlcovici trebuia preferat. „Desigur" — a fost răspunsul Regelui. Bazat pe acest cuvânt al M. Sale am obținut consimțământul francezilor. Numirea trebuia să fie făcută ieri-dimineață, în ședința Consiliului Societății ce a urmat Adunarea Generală. Victor Antonescu s-a făcut luntre-punte, timp de 2 zile ca să luxeze pe Vâlcovici și a spus lui Andriot (reprezentantul francezilor) că va interveni și la Palat... Ipoteza unui contraordin de Sus nu era prin urmare lipsită de orice temei[1].

Ieri-dimineață, cum m-am sculat, am avut însă explicația telefonului: o invitație să mă prezint după-amiază, la ora 5 1/2 în audiență la Rege, sosise încă de la ora 7. Știam acum pentru ce mi se telefonase, dar nu pentru ce eram chemat căci eu nu solicitasem nici o audiență. Curiozitatea mea a fost însă lipsită de orice emoție până la dejun, la Callimaki, unde Claire Mavrocordat mi-a dat o știre care m-a „bulversat" — vorba francezului. În ajun, la Ambasada franceză, auzise pe Arétie Tătărescu spunând lui Nadia Duca că misiunea lui Guță la Paris s-a terminat, că Guvernul îi făcuse „o crassă", și că dl ambasador demisionase... Mi-am zis numaidecât că Regele mă chema ca să mă trimită la Paris, în locul lui Tătărescu, și mi s-au tăiat picioarele. M-aș fi aflat înaintea unei situații oribile: pe de o parte atracția Parisului — pe de alta prăbușirea întregii mele situații de aci, suprimarea tuturor tantiemelor mele industriale mulțumită cărora îmi plătesc datoriile... Până m-am dus la Palat n-am făcut decât să mă gândesc la hotărârea de luat, căci evident, pentru asta mă chema, să mă trimită la Paris!...

Înfrigurarea mea a fost însă cu totul gratuită, căci sosit la Palat, în loc să fiu poftit la Rege, am fost poftit la sala de Consiliu, unde am găsit pe Călinescu, pe Iamandi și pe Văitoianu. Au mai sosit succesiv dr Angelescu, Balif și Iorga. Am întrebat pentru ce ne convocase. Tăcere... era un secret pe care urma să-l aflăm îndată ce va sosi Majestatea Sa. Ca să nu se afle nimic despre această întrunire de conspiratori fusesem convocați consilierii regali, sub forma unei chemări la audiență... M-am întrebat dacă nu cumva aveam să condamnăm jumătate din români la moarte...

În fine, a sosit și Regele, însoțit de Urdăreanu, care a luat și el parte la Consiliu. Mă aștept ca mâine-poimâine să fie numit și dânsul consi-

[1] Nevenind nici un contraordin, Vâlcovici a fost ales.

lier regal... Şi aşa am aflat că fusesem adunaţi ca să discutăm şi să aprobăm... legea electorală!!! Regele ne-a explicat că dacă n-ar fi fost conjunctura internaţională care ne poate impune în fiecare moment răspunderi grave, ar mai fi amânat un an sau doi convocarea unui Parlament (pour ce qu'il gênera!!), dar că în împrejurările de azi, a crezut nimerit să păşească la complectarea regimului constituţional... Călinescu ne-a făcut o scurtă expunere a legii şi Iamandi ne-a citit textul ei. A durat mai mult cititul, căci discuţie aproape n-a fost. Legea e ce e. Faţă de o parodie de regim parlamentar ca cel prevăzut de Constituţie (şi e bine că e aşa!) ce importanţă putea avea legea electorală? Iorga a ridicat câteva obiecţii, la care a renunţat însă numaidecât, cu o platitudine faţă de Rege şi cu cuvinte de măgulire la adresa lui Călinescu care m-au scârbit. Nu voia, între altele, să admită aprobarea candidaturilor de către Consiliul Naţional al F.R.N.-ului — dar s-a supus repede cu condiţia ca să se spună în expunerea de motive că F.R.N.-ul constituie *o încercare de unire a tuturor românilor într-un singur simţământ de salvare a Neamului*... Eu am obţinut cu greu, şi numai mulţumită sprijinului Regelui, să se suprime incompatibilitatea între senatoria numită şi de drept cu funcţiile de administrator al vreunei societăţi care încheie contracte cu Statul. Această incompatibilitate stupidă fusese strecurată în Constituţie, fără să băgăm de seamă, din fericire, printr-un text destul de vag ca să poată fi interpretat. Pe lângă că o asemenea incompatibilitate ar fi exclus din categoria senatorilor numiţi elementele cele mai utile Parlamentului, ea ne-ar fi ruinat pe noi, senatorii de drept, căci după lege *n-avem dreptul să demisionăm din această demnitate, sau să renunţăm la ea*. Suntem condamnaţi pe viaţă să fim senatori de drept; să ni se lase cel puţin posibilitatea să ne câştigăm viaţa cum putem...

A mai spus Angelescu câteva prostii, Urdăreanu a mai făcut câteva observaţii judicioase — ceilalţi au tăcut. La ora 8 fără un sfert totul a fost gata. Legea va fi promulgată la 10 mai. Alegerile vor avea loc cât mai repede. Ni s-a cerut secretul absolut până în ziua de 10 mai; mă întreb pentru ce acest mister şi se întrebau şi ceilalţi...

La Consiliul de ieri am fost toţi în uniformă afară de Iorga şi de codiţa lui dr Angelescu. Iorga şi-a comandat însă uniforma... Cum rămâne cu declaraţiile precedente, cu balamucul etc.? Ce caraghios. În timpul Consiliului — stam în faţa lui — l-am auzit spunând Regelui: „Sire, pentru a justifica apostazia mea, te rog să-mi scrii câteva rânduri să-mi ceri să nu tulbur uniformitatea Frontului prin hainele mele burgheze..." Regele a surâs şi a răspuns: „Voi vedea...!"

E probabil că d-rul Angelescu se va îmbrăca şi fără răvaş... Ce caraghioşi!

Întrebat, Călinescu mi-a spus ieri că nu ştie nimic despre o rechemare a lui Tătărescu de la Paris, sau despre o demisie a lui...

M-am înţeles cu dânsul şi cu Iamandi pe chestiunea Codului de Comerţ. Comisia de la Justiţie nu se va ocupa de Cod decât după ce acesta va fi fost predat Guvernului revizuit de către Consiliul Superior Economic. „Ai văzut, mi-a spus Iamandi, că am numit preşedinte al Comisiei pe Gigurtu, ca să fie o continuitate de vederi cu Consiliul Economic şi un contact cu d-ta!" Mânca-l-ar mama!

Vorbind despre Liciu, faţă de care se arăta indignat, Iamandi mi-a adăugat că Regele i-ar fi mărturisit că eu îl prevenisem asupra însuşirilor morale ale acestui magistrat de pomină. Iamandi pretinde că nu l-a numit el, că i-a fost impus de Palat în urma insistenţelor lui Gavrilă Marinescu! Ce lume! Liciu va fi arestat zilele acestea...

Misterul moscovit începe să se lămurească. Telegraful de la Londra ne informează că Anglia a refuzat (??) să primească propunerea unei alianţe tripartite (Rusia–Anglia–Franţa) făcută de ruşi, de frică să nu ajungă astfel fără să vrea în legătura Kominternului — şi ca să nu nemulţumească Statele Unite, Spania şi Portugalia. Londra se întreabă dacă faţă de refuzul Angliei, Rusia nu va adopta o politică de independenţă şi de izolare... Anglia a propus la rândul ei Rusiei o înţelegere parţială cu privire la securitatea Statelor vecine cu dânsa... Răspunsul Moscovei n-a fost primit încă.

Cu toate telegramele care au anunţat încheierea unui tratat turco-britanic, negocierile nu s-au încheiat încă: Turcia a primit, în principiu, propunerile Angliei dar aşteaptă ca să semneze hotărârile Rusiei...

Ribbentrop a fost primit la Milano cu alai mare, neobişnuit. Italienii au vrut să şteargă impresia făcută de câteva manifestări antigermane care au avut loc în Metropola Lombardiei. Încolo, nu se dă o importanţă prea mare convorbirilor dintre ministrul german şi Ciano. S-au mulţumit să pună Europa la cale... *Giornale d'Italia* scrie: „Situaţia politică (e vorba tot de Europa) e mai puţin periculoasă decât fluidă...!!! Italia şi Germania vor contribui să o cristalizeze...!"

Până să vedem „cristalele" italo-germane, tensiunea dintre Germania şi Polonia nu scade... La Varşovia s-au votat depline puteri Preşedintelui Mosciski (!), sau cui se ascunde în spatele lui.

Se vorbeşte de o propunere germană, de o mediaţie între ambele ţări care să fie încredinţată lui Mussolini. Până acum, acest zvon n-a fost confirmat — dar nici dezminţit...

În Statele Unite s-a votat o lege „pentru mobilizarea capitalurilor în caz de război". Capitaliştii vor fi siliţi să subscrie, în anumite proporţii, bonuri de tezaur cu dobândă de 1%, rambursabile în 50 de ani... Simptomatic.

În Grecia, în câmpia Marathonului s-au găsit arme îngropate în pământ care se crede că ar fi ale spartanilor căzuţi la Thermopile... Lumea arheologică e adânc emoţionată.

Primit un număr din *Illustrazione Italiane* în care Şoneriu e fotografiat dând mâna Împăratului Etiopiei... Să nu-l fi trimis şi Regelui, că-l curăţă!

Generalul Weygand a plecat azi-dimineaţă cu Simplonul la Paris. Mai bine că n-a stat de 10 Mai. Noi nu putem să ne plătim luxul să provocăm pe nimeni şi prezenţa lui Weygand asistând la defilarea trupelor noastre ar fi impresionat prost Berlinul... Unde am ajuns! Dar vina a cui e?

---

9 mai. Scriu aceste rânduri de azi în pat, unde m-a trântit un acces de gută care m-a apucat ieri pe drum între Severin şi Bucureşti.

Plecat cu trenul ministerial duminică seara la ora 11,50, am sosit în Severin ieri-dimineaţă la ora 8,50 pe o vreme radioasă. Călătoria a fost foarte bine organizată. Deşi Vlahide mă întrebase dacă aveam o obiecţie să împart un vagon salon cu Iorga şi cu dr Angelescu; deşi răspunsesem că nu aveam nici una, am fost găzduit împreună cu g-ral Văitoianu în vagonul primului-ministru Călinescu. Se vede că n-a vrut Iorga să petreacă o noapte în acelaşi vagon cu mine, cu toate că în momentul de faţă ţelul împroşcărilor sale cu venin nu sunt eu, ci Vaida...
Serbarea comemorativă pentru debarcarea Domnitorului Carol la Severin, în 1866, a început la orele 11, când s-a coborât Regele din tren. După alaiul trupelor şi muzicilor pentru primirea lui Vodă, un vapor vechi cu roate — un supravieţuitor al vremurilor trecute — a venit din susul Dunării şi în tunetele tunurilor celor două monitoare ancorate mai la vale, a descris o elegantă curbă şi a acostat la cheu, exact în locul unde acostase şi vaporul austriac din care a coborât Carol de Hohenzollern. O santinelă, un dorobanţ în opinci şi în uniforma din 1866, sta de veghe la capătul pasarelei, pe ponton. Cum steagul austriac ar fi fost cam „hazardat" la catargul vaporului, s-a arborat un steag alb, cu stema Hohenzollernilor în mijloc...

Vaporul era pustiu, până şi personalul de serviciu era ascuns; dintr-însul nu s-a coborât nimeni şi acostarea acestui vas-fantomă care lăsa imaginaţia fiecăruia liberă să reconstituie cum vrea scena de acum 75 de ani, a impresionat şi emoţionat pe toţi cei prezenţi. După câteva minute, primarul oraşului a spus câteva cuvinte, pe care din nenorocire le-a declamat în loc să le rostească simplu; a adăugat la ele câteva şi Regele, apoi a dezvelit lespedea. În acel moment două perdele s-au desfăcut, ca la teatru, dinspre stânga, dinspre Şantierul Naval şi istoricul poştalion al lui Vodă Carol a ieşit ca din culise, şi în galopul cailor şi în chiotele surugiilor a trecut prin naintea noastră....

Regizorul acestei patriotice şi reuşite reprezentaţii, Ion Marin Sadoveanu, subsecretarul Artelor, foarte mândru de opera sa, gorăia şi se umfla în pene ca un porumbel încălţat.

De la Dunăre ne-am transportat cu toţii la catedrală (o oroare, mai ales ca zugrăveală, datorită penelului lui Tătărăscu) pentru un Te Deum, şi de acolo pe bulevard unde o estradă fusese ridicată în faţa casei lui Take Mitocanu, pentru Rege, Guvern şi consilierii regali — ca să asiste la revista trupelor. Dintre consilieri, Vaida, Văitoianu şi cu mine eram prezenţi în uniformă. Iorga, a cărui uniformă nu era încă gata şi care spunea că o va inaugura (!) astăzi cu prilejul dezvelirii statuii Regelui Carol I în Bucureşti, era în frac. Şi în frac era şi d-rul Angelescu care, zăpăcit ca un om ce a primit zece perechi de palme de când tot calcă în străchini, a ajuns să fie codiţa lui Iorga şi să nu mai spere o reabilitare decât prin Iorga! Şi ca să ţină isonul lui Iorga a venit şi el în frac, şi va inaugura şi el numai azi uniforma sa gata de mult!...

Înainte de începerea defilării, Regele mi-a pricinuit cea mai mare plăcere pe care am resimţit-o în ultimii ani: mi-a acordat Mitropolia Olteniei! Oltenia era singura provincie românească năpăstuită cu privire la autonomia ei bisericească. Muntenia, Moldova, Ardealul, Basarabia, până şi Bucovina — în fine, toate ţinuturile istorice afară de Oltenia îşi au mitropolia lor — mare nedreptate pentru colţul de ţară în care sângele românesc bate mai tare şi în care Statul român a fost întemeiat. De un an de zile mă zbat aproape singur să repar această nedreptate. Convinsesem pe rând pe Rege, pe Patriarh, pe mai toţi miniştrii — dar totuşi „formele" nu se făceau... Înainte de a pleca la Milano am remis Regelui — ultim efort — o petiţie semnată de mii de cetăţeni olteni[1], şi alta de mine, de dr Angelescu, Rădulescu - Motru, Tătărescu şi alţi fruntaşi ai Olteniei.

Eram hotărât să mai fac un efort cu prilejul serbărilor de la Severin şi adusesem chiar o delegaţie de popi în acest scop, când Regele mi-a

[1] Însărcinasem pe părintele Tomescu şi câţiva preoţi din Craiova să le strângă.

luat-o înainte. Înainte de revistă, pe estradă s-a apropiat de noi şi chemându-mă, mi-a spus în auzul tuturor: „Argetoianu, în amintirea acestei zile, am hotărât să satisfac dorinţa dumitale. Pe ziua de azi se înfiinţează Mitropolia Olteniei, la Craiova, trecându-i ca sufragantă[1] episcopia de Argeş!" Aş fi vrut să-l sărut — m-am mărginit să-i mulţumesc în numele meu şi al Olteniei cu cuvintele cele mai calde pe care le-am găsit. Iorga, veninosul Iorga, care nu poate vedea succesele altcuiva fără să protesteze şi să încerce ironii, a întâmpinat: „Eih, da, Mitropolie la Craiova, ar fi multe de zis — dar în tot cazul, Sire, acum că aţi creat o Mitropolie la Craiova trebuie să numiţi şi un ctitor al ei, eih, ales aşa, printre cei mai apropiaţi de aci, printre cei băştinaşi..." (aluzia şi ironia erau la adresa mea). Regele arătându-se cam nedumerit, am replicat imediat: „Sire, primesc cu plăcere ctitoria propusă de dl Iorga, dar ca să mulţumim şi pe d-sa, vă rog să-l numiţi egumen la o mănăstire de maici!... " Regele şi toţi asistenţii au început să râdă cu hohot, iar Iorga: „Eih, şi ce crezi, că n-aş fi la înălţime?" — „Ba da — am încheiat eu — căci de-aia te plimbi numai cu doctorul alături de d-ta...!" Alte hohote de râs, numai d-rul Angelescu făcea o mutră de un cot. Trebuie însă să mă împac şi cu el, căci mi-e necesar pentru Universitatea din Craiova. Nu vreau să mor până nu voi înfiinţa-o şi pe aceasta...

După revistă ne-am înapoiat la gară şi am plecat spre Bucureşti. În drum m-au apucat durerile. Dumnezeu mă răsplătea de Mitropolie pe care i-o înălţasem printr-un acces de gută... dar poate că m-a scăpat de mai rău...

Am aflat ieri pe drum de la Călinescu, care a catadixit să mi se deschidă, ce a fost cu Tătărescu. Incidentul a fost provocat de o telegramă prin care ambasadorul nostru atrăgea atenţia Guvernului nostru asupra faptului că la Paris România era considerată ca pierdută şi acuzată că prin politica ei făcea jocul „Axei". Tătărescu adăuga că această convingere „a cercurilor politice franceze" nu putea fi nesocotită în momentul în care generalul Weygand trebuia să sosească în România... La această telegramă, Călinescu a răspuns că Guvernul român mulţumea pentru informaţia dată, dar că se mira că după vizita ministrului de Externe român la Paris mai putea fi vreo îndoială „în cercurile politice franceze" despre atitudinea României, mai credincioasă ca oricând, într-un spirit de pace, alianţelor şi prieteniilor ei — că probabil că „cercurile politice" despre care vorbea dl Tătărescu erau „cercuri cu totul secundare şi fără răspundere" a căror lămurire o lasă în seama d-lui ambasador. În ce privea sosirea generalului Weygand, telegrama mai informa pe dl

[1] Exact, Regele a spus: „mutând la Craiova" — dar nu putea fi vorba de suprimarea episcopiei din Curtea de Argeş...

ambasador că ilustrul oaspe va fi primit cu toate onorurile datorate unui personaj care a jucat rolul pe care l-a jucat în istorie generalul, că un avion român va merge să-l ia de la Stambul, că va fi primit la Băneasa de ministrul Aerului, că va fi poftit la dejun la Rege, şi că la masa pe care o va da-o ambasadorul Thierry în onoarea lui va asista tot Guvernul...

Tătărescu a priceput punerea la punct[1] şi a răspuns telegrafic, adresându-se însă lui Urdăreanu, nu Externelor, că se simte foarte bolnav, că trebuie să vină în ţară să se caute şi că în consecinţă îşi dă demisia... Urdăreanu a înştiinţat a doua zi pe dl Guţă că M. Sa nu-l crede atât de bolnav ca să fie nevoit să-şi abandoneze postul în momente atât de grele, că dacă totuşi ar fi foarte bolnav, ar putea să se caute mai bine la Paris decât la Poiana — dar că totuşi, dacă ar crede altfel, îl lasă liber să facă cum vrea... N-au trecut 24 de ore şi dl Guţă şi-a retras demisia!!!

„Am priceput — am spus lui Călinescu — Regele i-a respins demisia, ca să-l dea el afară peste câtăva vreme..." Călinescu părea încântat că am ghicit...

Tot de la miniştri am aflat ieri că cu englezii nu se ajunge la nimic serios (deşi Gafencu şi Bujoiu rămăseseră la Bucureşti să parafeze convenţia încheiată cu comisia lui Leith Ross). Nu ne dau nici un ban! Proştii!! Ne oferă credite pentru materiale de cumpărat în Anglia, pentru o valoare de câteva milioane de livre sterline. În materie de armament ne oferă harnaşamente (sic) şi în particular şei. Apoi un stoc de medicamente. Ne mai oferă şi materiale feroviare în valoare de 320 000 livre sterline. Cu petrolul nu s-a ajuns la nimic... Aşa nu se câştigă un război şi mi-e frică că, vrând noi sau nevrând, petrolul nostru se va duce la nemţi...

Se confirmă că starea lui Maniu ar fi foarte gravă. S-ar fi infectat de la o măsea găunoasă şi zace de o septicemie generalizată, într-un sanatoriu la Cluj. Vaida îmi spunea ieri că ce a aflat dânsul nu e bun... Norocul Regelui să fie mai mare ca al lui Schröder?

Spania s-a retras din Societatea Naţiunilor. Franco nu putea răspunde altfel la toate palinodiile pe care S.D.N.-ul şi le-a îngăduit ani de zile, în complicitate cu „democraţiile apusene" şi în favoarea lui del Vayo şi a roşilor...

Bagatelizarea vizitei lui Ribbentrop la Milano a avut de scop să ascundă lovitura ce se pregătea: ministrul de Externe german n-a plecat

[1] Aceasta era „crassa", despre care vorbise Arétie Tătărescu Nadiei Duca...

în Italia să se odihnească ci în realitate ca să parafeze o convenţie politică şi militară între cele două Puteri ale Axei, unite până acum mai mult prin vorbe decât prin acte... Pactul de la Milano va fi semnat şi ratificat solemn la Berlin, la începutul lui iunie. Conţinutul său nu este încă cunoscut, dar se crede că convenţia militară are numai caracter defensiv...

În diferitele capitale europene, vestea încheierii acestei convenţii, cu tot teatrul pe care încearcă Germania să-l facă, n-a impresionat prea mult. Pactul de la Milano nu face într-adevăr decât să consfinţească în drept o stare de lucruri cunoscută în fapt de mult.

Schacht a sosit la Mexico să cumpere petrol pentru Germania. În timp de pace mai merge, dar în timp de război pe unde-l va transporta? Prin Rusia? De ce nu?

Goana după benzină...

Liciu a fost arestat şi tribunalul Roman a confirmat mandatul... Pentru Liciu a pledat natural Valjean. Un act de generozitate, căci când va veni rândul lui Valjean, probabil că Liciu nu va mai putea pleda pentru dânsul...

Dombrowski-Târnăcop e de o activitate de necrezut. După alinierea Curţii şi Corpului de gardă Ştirbei a început dărâmarea caselor ieşinde în Calea Victoriei din faţa Academiei Române. De când aşteptam să le văd fărâmate... Una mai ales, în care şedea familia Catargiu (Alecu) pe vremea copilăriei mele, îmi sta în nas... Se zice că dărâmarea şi altor imobile pentru alinierea Căii Victoriei e hotărâtă.

---

10 Mai. E vreme frumoasă şi răcoroasă, bieţii soldaţi au noroc. Eu stau în pat cu piciorul întins... Mulţumită accesului meu de gută am scăpat de corvezile de ieri şi de azi...

Dl Fute-Vânt şi-a târnosit ieri uniforma, la picioarele calului lui Carol I... Dl Fute-Vânt a asistat în uniformă la dejunul de la Palat... Dl Fute-Vânt a luat parte aseară la întrunirea Consiliului F.R.N.-ului, tot în uniformă şi a explicat oamenilor adunaţi acolo minunile noii legi electorale şi binefacerile regimului... Obosit de câteva luni de independenţă şi de răzvrătire împotriva „blidului cu linte", caraghiosul a revenit cu entuziasm la zgardă şi la... iesle.

Legea electorală a fost publicată azi-dimineaţă. Alegerile au fost fixate pentru 1 iunie, iar noul Parlament convocat pentru 7 iunie... Acum bătaie pe locuri! Ai mei au şi început să mă martirizeze...

Teatru: Germania amenință, tună, fulgeră împotriva Poloniei — Italia va interveni ca mediatoare și Berlinul va da înapoi, dar fața va fi salvată! N-a spus Ciano de Bergerac la Milano că „Axa“ nu e o unealtă de război, ci un instrument de pace?

Din Paris și din Londra se afirmă că Papa a luat inițiativa întrunirii unei conferințe la Vatican, conferință la care ar participa miniștrii de Externe ai Angliei, Franței, Germaniei, Italiei și Poloniei. Această știre e categoric dezmințită, însă, din partea Vaticanului.

Cu prilejul Zece Maiului ploaie de decorații ca de obicei. Michiduță a fost făcut Mare Cruce al Serviciului Credincios. Miniștrilor care n-aveau Cordoane li s-a dat unul. Așa a căpătat Coroana României și Gafencu, care a mai recoltat 5 Cordoane în călătoria lui. Cu ce să se spânzure Guvernul.

Citesc în *Universul* că Voievodul Mihai a fost decorat cu Marea Cruce a Ordinului „Vulturul german“... Se vede că dureroasa chestiune a decorațiilor refuzate de nemți a fost rezolvată: „tout est bien qui finit bien!“

Informații copioase privitoare la crearea Mitropoliei Olteniei au apărut în ziarele de aseară și de azi-dimineață. Decretul-lege e în preparare. Unele ziare cred a ști că episcopia de la Vâlcea va fi transformată în Mitropolie (la Craiova) și că o nouă episcopie va fi înfiintată la Severin (?), ca sufragantă a noii Mitropolii, împreună cu episcopia de la Argeș... Cred că ar fi o greșeală, căci pe cât se poate tradițiile trebuiesc respectate și tradiția pledează pentru o episcopie la Râmnic, nu la Severin. Dar fie cum o fi, numai să văd Mitropolia pe picioare...

---

11 mai. Mi se spune că revista de ieri de la Cotroceni a fost foarte reușită. În afară de bateriile noi, succesul a fost pentru Iorga în uniformă, pentru Călinescu și Victor Slăvescu călări... „Eih, dragă — spunea Iorga — cum să nu fie Călinescu călare, căci doar Călinescu vine de la cal! Dacă ar fi fost în locul lui, Madgearu l-ar fi pus pe măgar și dacă ar mai fi trăit Constantinescu-Porcu, l-ar fi pus pe un porc!...“

După câte aflu, Iorga poartă o uniformă specială, de profesor la Școala de Război (de ce nu l-a pus și pe el călare, ca militar?!), căci el nu face parte din Front, din care totuși face fără să facă și la ședința căruia de marți a luat cuvântul... Dar cu nebunii cine se pune!

Primit azi o călduroasă telegramă de recunoștință de la preoțimea olteană, pentru înființarea Mitropoliei de la Craiova. Alta de la epis-

copul locotenent de Râmnic, Irineu Mihălcescu — alta de la primarul Municipiului Craiova... Iată-mă bine şi cu popii!!

Tratativele între Anglia şi Rusia s-au cam încurcat. Agenţia TASS dă comunicate, agenţia Reuter răspunde, Chamberlain face declaraţii nelămurite în Cameră... Eu propun, tu propui, el propune — cacofonie care nu prea vesteşte rezultate finale îmbucurătoare...

În schimb, negocierile cu Turcia par aproape de încheiere şi mai largi decât se plănuise la început. Turcia ar urma să intre în acţiune şi în cazul unui atac al Siriei, al Palestinei sau al Egiptului.

Vaticanul mai dezminte şi azi ştirea prin care i se atribuia iniţiativa convocării unei conferinţe diplomatice între ţările totalitare şi cele democratice...

Potemkin, sub-ministrul de Externe al Moscovei, a sosit la Varşovia, după ce s-a oprit o zi la Bucureşti. Deşi ambele vizite n-au caracter oficial, Potemkin a avut o lungă conversaţie cu Gafenko la care a dejunat, iar la Varşovia mai multe întrevederi cu Beck, Arcijewski etc. Pare că muscalul e mulţumit de ce a constatat, atât la Bucureşti cât şi la Varşovia.

Méssieu Urdăreanu a plecat ieri-seară cu Orient-Expresul în Europa în concediu. Probabil o mică misiune, pe care o vom afla mai târziu...

Prinţul Paul al Iugoslaviei şi soţia sa, principesa Olga, au fost primiţi cu mare alai la Roma. Le-au ieşit înainte la gară Regele şi Regina. Prinţul e însoţit de ministrul său de Externe, dl Tzintzar.

Şoneriu înapoiat de la Milano îmi povesteşte că Puricelli a plecat la Paris, să înlesnească vizita ambasadorului Guariglia la Bonnet — totul cu încuviinţarea lui Mussolini...

La Paris, ziua de 10 Mai a fost celebrată cu un fast neobişnuit, cu complicitatea Guvernului francez doritor să ne compromită faţă de Germania.

Într-un cerc de prieteni, în care mă aflam, se vorbea despre arestarea lui Liciu şi despre condamnarea lui Xeni; unii se întrebau de ce se loveşte în cutare şi cutare şi de ce alţii rămân în capul bucatelor, deşi mai vinovaţi...

Se cita între altele cazul lui Gavrilă Marinescu. Sărac lipit pământului, atât de sărac încât n-a putut să se căsătorească cu femeia pe care o

iubea, săracă şi ea — Gavrilă aruncă azi banii cu nemiluita, e proprietar de case şi de moşii şi pierde sute de mii de lei la poker fără să-i pese...

---

12 mai. Pactul de la Milano în jurul căruia nemţii continuă să bată toba, nu pare a constitui în realitate o enormă întărire a Axei. Mai sunt glasuri în Italia care subliniază faptul că pactul a fost numai parafat şi că pentru *semnătura* lui s-a prevăzut un termen de câteva luni — cu alte cuvinte câteva luni de gândire... Nevoiţi însă să joace după cum le cântă Hitler — căci şi-au tăiat toate celelalte punţi — italienii vor semna foarte repede... În unele cercuri se pretinde că Italia a consimţit la un pact scris în schimbul asigurării germane că nici un act de violenţă nu se va săvârşi atât cu privire la Dantzig cât şi la Polonia...

Ştirea radiodifuzată de Berlin, că generalul von Brauchitsch *a fost să inspecteze* trupele din Italia a provocat o legitimă indignare printre mascalţoni...

După unele informaţii, Potemkin ar fi negociat în ultimele sale vizite la Ankara, Sofia, Bucureşti şi Varşovia, încheierea unui „pact al Mării Negre“ în scopul închiderii Strâmtorilor în caz de război...

Pe ziua de ieri, două mari discursuri asupra situaţiei politice generale. Unul a fost ţinut la Paris de Daladier, cu prilejul deschiderii Camerelor, celălalt la Albert Hall la Londra de către Chamberlain. Cei doi prim-miniştri au afirmat hotărârea Franţei şi a Angliei de a apăra pacea cu orice preţ — adică de a face războiul împreună... Pentru prima dată Chamberlain a declarat că o soluţie violentă sau unilaterală a chestiunii Dantzigului ar declanşa războiul general...

Regentul Iugoslaviei, Paul şi Regele Împărat au schimbat la Roma toasturi calde, literare şi banale. Se ţin bieţii sârbi cât pot să nu se angajeze la nimic. De la Roma, Paul Karagheorghevici a fost dus la Napoli, la manevre navale. În goană după comenzi pentru şantierele lor, italienii caută probabil să-i bage pe gât câteva vase de război, inofensive dar scumpe...

Şi Mitiţă al nostru zbârnâie la Roma, dar fără mult răsunet. Numai presa noastră oficioasă se ocupă de faptele lui, adică de negocierile (?) sale de ordin economic. Ce o fi zicând Bujoiu de amestecul finanţului în îndeletnicirile sale?

Beneş a primit (!) să fie numit conferenţiar la Universitatea din Londra, pe lângă Catedra de sociologie.

Radu Pascu a fost numit prim-preşedinte al Curţii de Apel din Bucureşti, în locul lui Liciu. Din judecător la Braşov a fost numit în 9 luni procuror general şi prim-preşedinte la Curtea din Bucureşti. Să fie un geniu juridic? Nicidecum, e pur şi simplu prietenul şi protejatul d-lui Gavrilă Marinescu... ca şi Liciu!

Din ordinul lui Hitler viteza automobilelor a fost fixată la un maximum de 100 kilometri pe oră, chiar pe autostrăzi şi la 60 pentru trecerea prin localităţi. Destul şi atât...

---

13 mai. Agenţia sovietică TASS transmite un articol al ziarului *Izvestia* pentru a lămuri politica moscovită şi a pune la punct informaţiile de tot felul răspândite în presa occidentală cu privire la politica rusească. După *Izvestia,* Rusia rămâne credincioasă politicii sale şi gata să sprijine rezistenţa Statelor democratice împotriva cotropitorilor şi pretenţiilor Statelor totalitare. În acest sens, Moscova a propus o alianţă mutuală defensivă între Rusia, Anglia şi Franţa, aceste trei ţări unite urmând să garanteze graniţele celorlalte ţări ameninţate din Europa. Anglia şi Franţa n-au primit cu simpatie ideea unei alianţe tripartite şi cer garanţia individuală a Rusiei în favoarea Statelor vecine cu dânsa. Rusia crede însă că numai o alianţă în trei ar putea garanta pacea, scopul final urmărit de fiecare în parte. Astfel stau lucrurile şi Rusia nu refuză să negocieze mai departe... Despre o înţelegere între Rusia şi Germania nu poate însă fi vorba — afirmă *Izvestia.* Ce nu poate fi azi, poate fi însă mâine...

Răsunetul cuvântărilor de alaltăieri de la Paris şi de la Londra nu s-a liniştit încă. Mai ales discursul lui Daladier, atât de hotărât a făcut o impresie adâncă prin tonul lui. La Paris şi la Londra se socoteşte pentru Germania şi că orice călcare a stărilor de drept din partea lui Hitler va provoca de acum înainte războiul... La Berlin, tonul lui Daladier a mirat, presa Reichului a protestat împotriva intenţiilor puse în sarcina Germaniei şi a constatat că cuvântările ţinute de primi-miniştrii ai Franţei şi Angliei n-au contribuit la consolidarea păcii... Pe când la Paris şi la Londra se ţin discursuri dârze, pe când la Berlin se mârâie, la Roma Regele şi Regina au inaugurat, după tradiţie, expoziţia anuală de la Villa Dédicis, primiţi cu flori de ambasadorul Franţei...

Acordul anglo-turc a fost semnat. Adică s-a semnat un acord provizoriu prin care se ia angajamentul să se semneze unul definitiv, pentru apărarea mutuală a ambelor ţări... Prin acest acord Turcia intră de fapt în şanţul politicii engleze, dar subordonează o colaborare efectivă unor

hotărâri de luat mai târziu. Să aşteptăm — ceea ce nu se spune — atitudinea finală a Rusiei...

Ziarele de azi-dimineaţă publică în extenso acordul nostru cu Anglia. Îmbunătăţiri pentru înlesnirea schimburilor de mărfuri, făgăduieli din partea noastră în favoarea societăţilor petrolifere străine (facilităţi de exploatare etc.) *şi clauza naţiunii celei mai favorizate pentru societăţile engleze*; angajament din partea Angliei de a ne cumpăra 20 000 vagoane de grâu din recolta viitoare *la preţul mondial*; facilităţi de clearing şi un credit de 5 milioane livre rambursabil în 20 ani, pentru cumpărare de marfă, materii prime şi armament în Anglia — iată pentru ce s-a negociat timp de atâtea săptămâni... Rezultatul e mediocru...

Regele Angliei e stăpânul mărilor dar nu şi al gheţurilor... Plecat spre America cu „Emperess of Australia", impunătorul vas a fost oprit în mijlocul Atlanticului de gheţari („Icebergs") şi silit să stea 11 ore pe loc... Mult pregătitul şi atât de trâmbiţatul voiaj în America începe prost...

Presa latină a oferit la Paris o masă d-lui Guţă Tătărescu. Masa a fost prezidată de dl Henry Bérenger, preşedintele Comisiei Afacerilor Străine din Senat. Dl Bérenger şi dl Tătărescu au ţinut discursuri înfocate în jurul prieteniei franco-române...

În schimb dl Mitiţă Constantinescu al nostru a fost la Roma „obiectul" unei frumoase primiri de clasa a II-a. Drăguţ cum e, trebuie să fi încântat pe italieni fericiţi să sărbătorească şi ei prietenia italo-română...

Se zice că Urdăreanu a fost expediat la Paris să „aranjeze" chestiunea lui Tătărescu, care sub pretext că „e gata să plece" continuă şi mai tare cu defetismul...

Louis Rotschild arestat de nemţi îndată după ocuparea Vienei, maltratat şi şantajat până acum de hitlerişti, a fost în fine pus în libertate. Eliberarea sa a mai fost anunţată de câteva ori fără să corespundă adevărului. De data asta însă dl Baron a fost într-adevăr eliberat, căci a ajuns în Elveţia...

O ploaie formidabilă a inundat aseară mahalalele Bucureştilor. Circulaţia a fost întreruptă pe mai multe străzi şi câteva maghernițe au fost luate de puhoi... Plouă şi azi...

---

14 mai. Ziarele de azi-dimineață publică două scrisori autografe semnate de Regele Carol și de Voievodul Mihai, prin care cel dintâi dă 5 milioane, cel de-al doilea 500 mii lei, din banii noștri, pentru apărarea națională. Gestul e totuși frumos, căci Regele ar fi putut să-i dea d-nei Lupescu și Voievodul pe un automobil...

Cu Danzigul se îngroașă gluma. Referindu-se la articolele prin care presa germană, din ordin, cere zilnic plebiscit în orașul și regiunea liberă, Guvernul polonez răspunde printr-un comunicat că nu admite plebiscitul. Polonia n-a contestat niciodată majoritatea germană în Danzig, de aceea nici n-a pretins orașul în 1919 și de aceea nu s-a opus niciodată ca să fie guvernat de germani. Un plebiscit n-ar dovedi prin urmare nimic nou. Constituția orașului nu e determinată prin considerații de ordin etnic ci prin necesități de ordin economic și politic: Polonia nu înțelege să renunțe la un port pe Marea Baltică, la gura Vistulei. Guvernul din Varșovia mai adaugă că dacă Germania se pune pe terenul plebiscitului, să-l aplice întâi în Boemia și Moravia, pe care le-a anexat fără să întrebe populația dacă-i convine sau nu...

În tot cazul refuzul categoric al Poloniei de a admite plebiscitul pe de o parte, atitudinea Guvernului din Danzig care a interzis polonezilor locali să celebreze aniversarea lui Pilsudski pe de alta, a întins de tot coarda între Danzig și Varșovia. Această încordare s-a resimțit îndată în Silezia germană unde polonezii au fost urmăriți în mai multe centre și crunt bătuți. În Posnania în schimb, au fost bătuți nemții de către polonezi... Proprietarii polonezi de la granița de vest au început să-și mute mobilele și avutul de frica războiului: ambasadorul Raczinski mi-a mărturisit că a făcut-o și el...

La Southampton, invitat de „Alliance Française“ la un banchet, Bonnet a fost și mai categoric ca Daladier. „Existența patriilor nu este posibilă fără riscuri supreme!“ — a încheiat ministrul de Externe francez cuvântarea sa.

Presa italiană consideră pactul anglo-turc ca o amenințare directă împotriva Dodecanezului și ca un act de vrăjmășie al turcilor împotriva Axei. Această din urmă părere e împărtășită și de presa germană care adaugă că de la moartea lui Kemal Turcia și-a pierdut linia dreaptă, în politica ei externă...

Italia nu pare a se prea înțelege cu Germania asupra datei semnării pactului de la Milano... Berlinul face însă presiuni mari, Italia va trebui să se supună și e probabil că pactul va fi semnat încă în cursul acestei luni... Nu se va aștepta nici măcar luna iunie, cum se spusese întâi...

De luni de zile atenția generală nu mai e reținută de evenimentele din China. Încurcăturile noastre din Europa nu ne mai dau răgazul să ne ocupăm și de ale altora, peste 9 mări... De altminteri și japonezii o lăsaseră mai moale. Ostilitățile par a lua însă din nou un caracter mai acut: se anunță că japonezii au bombardat violent orașul Ciung King, pe Yang-Tse-Kiang, actuala capitală a Guvernului chinezesc.

Japonia e de altminteri iar la ordinea zilei ca Mare Putere, căci Anglia și Franța se întreabă dacă va urma exemplul Italiei transformând și dânsa pactul antikomintern pe care l-a semnat într-o alianță militară și politică — sau nu. În Japonia sunt două curente cam egale. Împotriva unei alianțe militare cu Germania și Italia și pentru independența politică a Japoniei se ridică și influentul prinț Sayongi, care deși în vârstă de 90 ani e încă foarte activ și foarte ascultat de Împărat. Ziarele franceze îi consacră articole ditirambice, în care amintesc cultura lui franțuzească, prietenia sa cu Clémenceau și admirația sa pentru Gambetta. *Excelsior* pretinde că Sayongi ar fi compus chiar versuri chinezești în cinstea „marrelui" tribun francez! Atât îi mai lipsea lui Gambetta, să fie cântat pe chinezește, ca să fie complect!

Gogu Georgescu capelmaistrul are o mică fermă la Tunari, lângă București. Alaltăieri, vineri seara, a făcut masă mare, cu Duduia, cu perechea Călinescu (!), cu Dombrowski, cu dr Berceanu și o droaie de dalcanci. S-a făcut chef până la ora 4 dimineața! Madam de Pompadour cu lăutari — mai avem până la Revoluție!

Luna Bucureștilor trebuia să fie gata și să se deschidă la 15 mai. Ca întotdeauna s-au început și anul acesta lucrările prea târziu și inaugurarea nu se va putea face decât la 22. S-a dat pretextul ploilor...

A murit la Ploiești Gogu Negulescu, cel mai inteligent dintre Neguleşti. Takist înainte de război, s-a făcut țărănist după. Deși personaj secundar în politică era foarte reprezentativ al speței sale. Încă o epavă a trecutului care dispare...

Regele Angliei cu vaporul său a fost iar prins în ceață. Nu va sosi la Quebec decât cu o zi întârziere, așa încât va sta în Canada o zi mai puțin.

Cu toate dezmințirile date de Vatican, știri serioase venite din Paris și Londra nu pun la îndoială inițiativa Papei din săptămâna trecută. Sondările făcute de nunții papali la Paris și Varșovia au dat rezultate favorabile, dar întrevederea Mons. Orsenigo cu Hitler la Berchtesgaden unul cu totul negativ. Deci dezmințirile. Era și greu ca Puterile totali-

tare să renunțe dintr-o dată la metodele lor și să se așeze la masa verde, fie și numai pentru o problemă limitată ca chestiunea Danzingului și a coridorului polonez.

Cercurile politice franceze și engleze dau mare importanță refuzului celor patru Puteri scandinave de a încheia pacte individuale de neagresiune cu Germania, conform propunerii acesteia.

Deși motivul dat în comun după o conferință ținută la Stockholm e că Statele scandinave vor să-și păstreze independența și să nu ia nici o poziție într-un eventual război european, zisele cercuri conchid că concluzia pe care Germania trebuie să o tragă din hotărârea luată e că în caz de război nu va putea conta pe complezența țărilor neutre din nordul Europei.

La Londra domnește optimism în ce privește negocierile anglo-ruse. Molotov a avut întrevederi au ambasadorul Angliei și tratativele sunt în continuare. Tensiunea dintre Moscova și Polonia a dispărut. Un ambasador a fost numit la Varșovia și un ministru va fi numit la București în postul vacant de aproape doi ani...

Din izvor francez aflăm că înțelegerea sârbo-croată din 27 aprilie fusese încheiată pe următoarele baze:

1) Unirea imediată a banovinelor Sava cu a litoralului inclusiv Dubrovnik (Ragusa). Întinderea definitivă a acestei noi banovine ce ar fi numită Banovina Croației ar fi fixată ulterior prin plebiscite în Sirmia, în Bosnia și în Herțegovina.

2) Transferarea imediată asupra noii banovine a tuturor atribuțiilor administrației centrale, aceasta nepăstrând decât Apărarea Națională, Afacerile Străine și Autoritățile Supreme ale Statului.

3) Un nou Guvern să fie constituit pentru organizarea noii stări de lucruri.

Acest acord a fost supus aprobării Regenței, care în ziua de 4 mai a răspuns făcând sugestii noi care, după dl Macek, repun în discuție întreaga înțelegere...

Gramaticii certant...

Șeicaru a venit la mine azi după-amiază, scăpărând de furie. Ieri-dimineață a publicat un articol în *Curentul*, pe care mi l-a citit. E unul din articolele bune ale lui Șeicaru. Ia prilejul revistei de la 10 Mai ca să opună politica realităților, care se face acum (??) politicii de vorbe goale și de utopie de pe vremea Titulescu-Briand-S.D.N. Articolul este foarte cumpătat, ironizează ușor pe Titulescu și pe Briand și conține ce e drept două-trei lovituri de labă la adresa lui Paul Boncour și Jean

Zay. Cenzura a vizat articolul spre publicare. Or, spre stupefacţia lui Şeicaru — căci articolul era cât se poate de favorabil Guvernului — câteva ore după apariţia gazetelor *Curentul* a fost suspendat pentru 10 zile „pentru ofensă adusă unor personalităţi străine“!

Pricep să suspenzi o gazetă dacă nu este Cenzură pentru un articol publicat pe răspundere proprie (în regim dictatorial, bineînţeles), sau să suspenzi o gazetă sub regim de Cenzură dacă a contravenit dispoziţiilor acesteia — dar să o suspenzi fiindcă a publicat un articol *aprobat de Cenzură*, asta numai la noi se poate întâmpla!

Presupun că Guvernul a vrut să dovedească la Paris „că nu face jocul Germaniei“, dar măsura a fost nedibace căci oricum va fi fost judecat la Paris acest act de slugărnicie, la Roma el a fost difuzat prin Radio şi calificat ca un act de „neprietenie“ faţă de Italia. Se ştie că Boncour a tratat pe Mussolini de „César de Carnaval“ şi că de atunci e considerat ca cel mai mare vrăjmaş al Italiei... Şi tocmai când bietul Mitiţă „pertractează“ la Roma!!

---

15 mai. Azi se preia la Sulina stăpânirea Statului român asupra instalaţiilor Comisiei Europene a Dunării. Steagul român va fi ridicat pe vase în locul bandierei Comisiei. Gafencu a plecat de ieri la Sulina, pe Dunăre, cu dame şi cu icre moi.

La Londra şi la Paris se pregătesc proiecte de reorganizare a Societăţii Naţiunilor, pe care Puterile occidentale vor să o reînvie din morţi. Consiliul va fi format din Statele care au aderat prin pacte la garantarea păcii, pe baza ultimelor propuneri engleze. Reforma ar urma să fie îndeplinită cu prilejul sesiunii din toamnă.

Serbarea Jeanei d'Arc a avut loc ieri în toată Franţa cu un alai deosebit şi cu tot concursul Guvernului... Cum s-au schimbat vremurile! Însufleţirea a fost mare şi toate straturile sociale au participat la manifestaţii. Tot Guvernul, cu Daladier în frunte, a asistat la defilare în piaţa Pyramidelor... Chiar dl Jean Zay, cel cu „drapelul de călcat în noroi...“!

B. de Jouvenel a scris în *Candide* un articol de impresii de la Berlin, unde a asistat la serbările în cinstea lui Hitler. Printre altele raportează că „un mare personaj“ german i-ar fi spus vorbindu-i de România, că Regele Carol nu e iubit în Germania, fiindcă a persecutat Garda de Fier. „Din cauza asta trebuie să plece — ar fi declarat personajul — şi fiindcă nu mai merge cu Regii, nicăieri...“. Numărul din *Candide* cu articolul lui Jouvenel, a fost confiscat în România. Cred şi eu...

Din cercurile simpatizante ale Legației Angliei se povestește — izvor Intelligence-Service — că trupele germane intrând în Slovacia au afișat diverse ordonanțe în două limbi, în limba germană și limba slovacă. Slovacii au venit însă să reclame, căci nu pricepeau nimic; nemțește nu știau iar ordonanță în limba slovacă era în realitate redactată *în limba română*! Nemții se înșelaseră și în loc de afișele destinate Slovaciei, luaseră pe cele pregătite pentru... România! Istorioara e bună, dar inverosimilă: mai întâi nemții n-au avut niciodată intenția să intre în România — și al doilea, comandamentul german e prea bine organizat ca să facă asemenea erori! Dar un fitil e totdeauna bun de pus...

Mussolini a pronunțat ieri un mare discurs la Torino, în fața a 120 000 de oameni. Interesantă e numai declarația *că nu există acum în Europa chestiuni de o amploare și de o acuitate care să justifice un război...* Ducele a recunoscut că sunt o sumă de noduri care trebuiesc tăiate, dar că pentru a le tăia *nu e necesar să se tragă spada*. Încolo toate clișeele și violențele de limbaj cunoscute la adresa democrațiilor, proștilor de peste munți (intră printre aceștia și nemții?) și a S.D.N.-ului mort. Dar toate aceste clișee ajunse de stil, ca și ditirambele privitoare la cele două revoluții și la meritele Axei, sunt fără importanță. Interesant este că Ducele a simțit pulsul opiniei publice italiene și i-a vorbit *de pace...*

Circul Busch de la Berlin a sosit în București și dă două reprezentații pe zi... Delicată atenție.

---

16 mai. Întrevederi succesive, ieri, cu Bujoiu și cu Călinescu pentru a mă pune de acord cu ei asupra planului economic aproape gata. Am expus miniștrilor că dat fiind timpul scurt în care ni s-a cerut să dăm planul, nu poate fi vorba de un plan propriu-zis ci de *cadrul* unui asemenea plan. Consiliul Economic a fost împiedicat să lucreze toată vara, toamna și iarna trecută la plan, ca să se satisfacă tâmpita ambiție a tâmpitului de Mitiță Constantinescu. S-a dat Consiliului să rumege Codul de Comerț... Dacă am fi fost lăsați să lucrăm în liniște și în înțelegere cu Guvernul de altminteri, cum propusesem — am fi avut acum un plan cum trebuie. Și Bujoiu și Călinescu au fost de acord cu mine că pentru moment nu puteam „furniza“ decât un „cadru“. Asupra tuturor punctelor esențiale ale acestui cadru, și Bujoiu și Călinescu s-au declarat de acord. Am rămas înțeleși că dacă cumva planul n-ar fi gata până la sfârșitul săptămânii[1], va veni Bujoiu în Consiliu și mă va înlocui, ca să se termine lucrarea.

[1] Luni 22 mai plec la Londra.

Am găsit pe Bujoiu foarte montat împotriva lui Mitiță Constantinescu. Îi sabotează tot ce întreprinde. Pe primul trimestru 1939 din cel 400 milioane devize câte au intrat în țară din raportul efectuat, dl Mitiță n-a pus la dispoziția industriei și comerțului decât 40 milioane devize libere. Sunt industrii care au trebuit să-și înceteze lucrul, din lipsă de materii prime. Bujoiu vrea „să pună chestiunea", după înapoierea lui Mitiță: sau Mitiță sau el. Am găsit și pe Călinescu foarte montat împotriva ministrului său de Finanțe și am impresia că va face tot ce se va putea ca să scape de el. Vom vedea care pe care. Cred că Mitiță e încă foarte tare, *căci s-au făcut transferuri în stil mare* în ultima vreme, și presupun că călătoria lui Urdăreanu la Paris nu e străină de oarecare plasamente avantajoase pentru stăpânul său...

Bujoiu mi-a vorbit de o reorganizare a Ministerului său, logică. Vrea să ia pe Ionică Rosetti-Bălănescu și pe Missir (Niculae) ca secretari generali (mi-a mai spus-o). Pe Radian și pe Nicolas A. Lahovari ca consilieri tehnici, pe cel dintâi cu atribuții economice, pe cel de-al doilea cu însărcinări de control — și m-a întrebat ce părere am despre candidații lui. I-am lăudat pe toți, căci sunt băieți buni.

În ce privește Consiliul Economic, Bujoiu vrea mai mult decât o colaborare, vrea o „simbioză" (!!) și mi-a cerut ca referenții noștri de la Consiliu să poată fi însărcinați și cu lucrări pentru Ministerul Economiei Naționale. Aprobat. În ce privește organizarea serviciului de avize obligatorii, am căzut de acord ca avizul Consiliului să fie cerut numai pentru legile și regulamentele organice cu caracter economic, lăsându-se la o parte simplele măsuri (ca scăderi sau augmentări de prime, fixări de prețuri maximale etc.) ce trebuiesc câteodată luate prin decrete sau legi. A fost și Călinescu de acord asupra acestui punct și chestiunea va fi definitiv tranșată în unul din viitoarele Consilii de Miniștri.

În afară de plan am vorbit cu Călinescu și despre altele. În afacerea Șeicaru mi-a confirmat că măsura a fost provocată de o reclamație foarte „zgomotoasă" a ambasadorului Thierry și că nu poate reveni asupra ei, cu atât mai mult cu cât prevenise în ajun pe Șeicaru și-l sfătuise să lase *pe străini* în pace, pe toți! Argumentul aprobării Cenzurii nu e valabil pentru Călinescu: Cenzura a greșit și *cenzorul a fost înlocuit*. Ca să arate că nu e din partea Guvernului pornire împotriva lui Șeicaru, a suprimat și ziarul *Azi*, care înjura pe amicul Pamfil, ca la ușa cortului o dată pe săptămână.

Am dat lui Călinescu o listă de candidați pentru Cameră și Senat și l-am rugat să nu-mi tragă chiulul cum a făcut-o pentru numirile de la F.R.N. A sărit ca ars și a protestat, că n-a tras nici un chiul, că cei pe care i-am cerut vor fi numiți, că Regele n-a semnat până acum nici o numire nouă, și câte și mai câte! Dacă *îmi va satisface* și cererea de ieri ca pe cea de acum două luni, apoi bieții mei candidați stau bine!

Despre Mitropolia din Oltenia am convenit aşa: episcopia din Râmnic să rămână pe loc, se creează scaun nou mitropolitan la Craiova şi se dă noii Mitropolii ca sufragante, pe lângă Scaunul din Vâlcea pe cele din Curtea de Argeş şi din Caransebeş. Se creează şi o episcopie nouă la Timişoara...

Am subscris şi eu o leafă de consilier regal (50 000 lei) pentru Apărarea Naţională, ca să mă conformez hotărârii luate de miniştri. Altfel n-aş fi dat nimic, căci ştiu că sunt bani pierduţi...

A ajuns şi „Jockey-Club" alegător, din alergător ce era, graţie loviturii de Stat! Conform legii electorale, Comitetele Societăţii de Încurajare, au fost într-adevăr înscrise printre alegătorii Senatului.

Consiliul Economic al Înţelegerii Balcanice îşi începe mâine lucrările, aci în Bucureşti. Vax şi chibrituri aprinse — vorba aluia!

Consiliul permanent al Agriculturii a început să discute problema valorificării grâului din recolta viitoare. Consiliul a „exmis" o comisie compusă din Răducanu, Sescioreanu şi Radian ca să propună o soluţie. Comisia va lucra sub preşedinţia lui Cornăţeanu, ministrul Agriculturii.

Invazia nemţilor! Hotelurile sunt pline, cafenelele şi birturile înţesate de „pretenii" de la Berlin veniţi *să aplice* convenţia cu Germania, adică să facă ceva afaceri! Aseară am luat masa la Capşa cu d.d. Löser şi Ianssen, reprezentanţii lui Krupp — poftiţi de generalul Manu, devenit omul lor!

Un împrumut francez intern de 6 miliarde franci a fost subscris la Paris în câteva ore. Faptul se consideră ca un mare succes de încredere al Guvernului şi dovedeşte că în Franţa mai sunt rezerve...

Roosevelt nu se lasă. Se zice că va face un nou apel Puterilor europene pentru convocarea unei conferinţe care să rezolve problemele economice fără anexări de teritoriu. Roosevelt aşteaptă timpul oportun (??) pentru lansarea apelului său...

Negocierile anglo-ruse sunt în continuare. Nu se ştie exact ce a răspuns alaltăieri Moscova la propunerile engleze, dar s-a putut afla că le-a găsit insuficiente deoarece nu garantează Rusia împotriva unui eventual atac... În tot cazul s-au făcut la Londra sugestii noi...

Danţatorul Ciano va sosi duminica viitoare la Berlin ca să semneze pactul... Din izvoare destul de sigure s-ar fi aflat că pactul nu prevede un comandament unic pentru cele două armate, sau părţi din ele cum ar fi aviaţia, marina etc. — nici *zone speciale* rezervate operaţiunilor fiecăreia din armate...

Au înviat partizanii! Oameni care din fericire mă uitaseră şi nu mai călcaseră pe la mine, au apărut din nou. Trebuie să le procur numaidecât un loc de deputat sau de senator... Paşte murgule!

---

17 mai. În tensiunea în care trăim, în atmosfera politică internaţională atât de încărcată care apasă asupra Europei şi sub impresia ameninţărilor de război ce pornesc din toate părţile, un eveniment extraordinar petrecut în Franţa a rămas aproape nebăgat în seamă. Un decret-lege promulgat printre altele, a interzis orice atac, orice campanie împotriva „grupărilor de o anumită rasă sau de o anumită credinţă". Eufemisme pentru a desemna pe ovrei. Până acum ovreii au fost persecutaţi în anumite ţări, dar în nici o ţară nu s-au îndrăznit măsuri legislative speciale pentru ocrotirea lor. Iată-i în Franţa puşi aproape deasupra celorlalte categorii de cetăţeni. Măsura poate să mulţumească pe Leon Blum, dar a dezlănţuit un adevărat curent de indignare în opinia publică franceză şi rezultatul ei final va fi o înteţire a curentelor antisemite...

La Madrid a fost arestat şoferul Pasionariei — căci putoarea avea automobil şi şofer — şi luat de scurt a denunţat locul unde celebra teroristă îşi ascundea „fruptul" tâlhăriilor pe care le săvârşea. S-au găsit acolo, obiecte de aur şi de argint, bani — o adevărată avere. Regimul roşu s-a prăbuşit nu numai în sânge dar şi în mocirlă: după cuferele pline de aur şi de obiecte furate, aparţinând primului- ministru Negrin şi ministrului de Externe Del Vayo, iată şi pe sfânta Pasionaria clasată în fruntea coţcarilor...

Statistică:

Germania şi Italia şi-au sporit fiecare populaţia în 1938 cu câte 1/2 de milion de suflete; populaţia Franţei *a scăzut* în acelaşi răstimp cu 40 000. Îngrijorător pentru viitorul Franţei...

Urmărindu-se deparazitarea populaţiei sărace, s-a dat într-o mahala din Chişinău peste o ovreică de 65 de ani, de meserie negustoreasă de haine şi rufe vechi, la care s-au găsit, pe sub maldăre de zdrenţe — ascunse — bani, aur şi poliţe în valoare de peste 1 milion lei! Rifca Weissmann cerşea, deşi era milionară!

Prinţul Paul înapoindu-se în Iugoslavia, tratativele cu croaţii au fost reluate. Svetcovici va sosi mâine la Zagreb şi se speră că până sâmbătă acordul cu Macek va fi desăvârşit.

Anglia, Franţa şi Statele Unite au protestat la Tokio împotriva debarcării trupelor japoneze la Kulang-Su. Nu este exclus ca şi englezii şi americanii să debarce câteva contingente...

„Emperess of Australia" a intrat în fine în apele canadiene aseară, după o călătorie plină de emoţii... Azi-dimineaţă, Regele şi Regina urmează să debarce.

Geneva tot mai bâţâie. Halifax şi Bonnet vor sosi acolo sâmbătă, împreună, după ce vor fi avut o consfătuire la Paris, unde ministrul de Externe englez se opreşte 24 de ore. E probabil că tratativele cu ruşii vor fi continuate şi la Geneva. La propunerile ruseşti primite duminică la Londra, englezii vor face noi contrapropuneri. Apoi va veni din nou rândul ruşilor, şi aşa mai departe, până în vecii vecilor...! Ce vor ruşii! E la mintea omului: să nu se pronunţe, să câştige timp, şi să rămână liberi să facă ce vor voi la momentul oportun, *adică în caz de război după istovirea tuturor beligeranţilor...*

Pentru aceste motive, zvonurile de apropiere şi chiar de înţelegere ruso-germană nu-mi par întemeiate. *Isvestia* publică articole entuziaste cu privire la acordul turco-englez pe care-l aprobă fără rezerve... Poate să fie puţin şantaj şi la adresa Germaniei. Să n-aibă nici o grijă Germania, va avea benzină rusească în caz de război, câtă îi va trebui ca să moară puţin înaintea celorlalţi...

Csaky, ministrul de Externe unguresc a ţinut două discursuri electorale la Sopron în care a dezvoltat cu obişnuita rea-credinţă maghiară teme politice la ordinea zilei. Cu privire la Germania a declarat că Ungaria se încadrează politiceşte şi economiceşte în îndrumările Axei la care s-a alăturat fără nici o rezervă şi două minute mai târziu a urat succes Poloniei prietene „pe calea onoarei şi a demnităţii naţionale". Vorbind de noile anexiuni, Csaky a recunoscut că Ungaria e de acum înainte un Stat cu minorităţi, pe care le va trata cu „cunoscuta mărinimie şi dreptate ungurească faţă de populaţiile de alt neam". O simplă neruşinare! Vorbind de raporturile cu România, fişpanul a exprimat dorinţa unei destinderi şi chiar a unei înţelegeri — care după dânsul ar fi condiţionate numai de un tratament omenos al minorităţilor din partea românilor! Altă neruşinare...

Triumfăm la New York! Pavilionul nostru — adică restaurantul — deține recordul succesului. Naiul înnebunește lumea, Maria Tănase cântă la M-me Vanderbilt, Enescu dirijează orchestra filarmonică din Philadelphia și Dinicu „zice“ la urechea bețivilor! Numai de Gusti nu vorbește nimeni. Se vede că acrobații nu mai sunt la modă dincolo de Atlantic...

Preluarea atribuțiilor Comisiei Europene a Dunării de către România, efectuată la Sulina alaltăieri și ridicarea pavilionului național în locul celui internațional constituie un eveniment din cele mai importante în istoria României. El marchează dispariția ultimului vestigiu de iobăgie internațională și ne clasează ca Putere într-adevăr și *integral* suverană.

Evenimentul a trecut totuși aproape neobservat din cauza lipsei de suprafață și de autoritate a actorilor care au ocupat scena. Gafencu, Paul Teodorescu, Conțescu sunt băieți buni — dar nu e de ajuns să fii băiat bun ca să reprezinți România.

---

18 mai. La Milano, Ciano și Ribbentrop au semnat numai un acord de principiu pentru colaborarea politico-economico-militară a Italiei și a Germaniei. Acum se discută la Berlin amănuntele și trei comisii mixte au fost numite în acest scop: una economică, alta militară (economia în timp de război, probabil). Tratatul definitiv va fi semnat după câte se crede, săptămâna viitoare.

Trupe engleze, franceze și americane au fost debarcate la Kulang Su (în apropiere de Amoy) ca să apere concesiunea străină (și prin urmare toată insula) de o ocupație japoneză. Japonezii deocamdată stau pe loc...

Regele și Regina Angliei au debarcat la Quebec unde au fost întâmpinați de Guvernul canadian și de toate autoritățile locale. Quebecul fiind situat în regiunea franțuzească a dominionului, toate discursurile, inclusiv ale Regelui, au fost ținute în limba franceză și prietenia dintre cele două mari „neamuri“ a fost proslăvită la fiecare pas...

E pentru prima dată că un Rege al Angliei a trecut Oceanul și a călcat pe pământ american. Regele George a subliniat acest fapt pe care l-a interpretat ca un omagiu adus celui mai vechi dominion al Imperiului.

Încă o fundație, dar care nu e regală: Fundația Miron. Fostul Patriarh a lăsat 5 milioane din banii „agonisiți“ cu atâta trudă pentru o instituție care să vină în ajutorul Bisericii Ortodoxe (!!). Printr-un de-

cret-lege apărut ieri, s-a organizat noua fundaţie tocmai bine ca banii să fie irosiţi fără nici un folos...

Ionică Rosetti-Bălănescu şi Nicuşor Missir au fost numiţi secretari generali suplimentari la Ministerul Economiei Naţionale. Băieţi cinstiţi.

Nemţii sunt furioşi de încheierea acordului anglo-turc. Trimiseseră la Ankara pe Papen numai ca să împiedice înţelegerea. De data asta Papen a dat greş. Toate ziarele nemţeşti sunt dezlănţuite împotriva perfidiei Angliei, dar mai ales împotriva turcilor pe care-i ameninţă cu toate nenorocirile. Nemţii pretind că Turcia şi Polonia au trădat politica lui Kemal şi a lui Pilsudski şi că Dumnezeu le va pedepsi... Supărarea Berlinului dovedeşte cât de serioase sunt intenţiile Germaniei asupra apropiatului Orient, cu direcţia spre Mesopotamia — şi cât de important e acordul încheiat de englezi cu turcii...

Tratativele dintre nemţi şi italieni merg după ultimele ştiri, greu. Sunt neînţelegeri asupra jocului automat al tratatului, asupra zonelor de influenţă în orientul Europei (se ceartă pe Ungaria şi pe Iugoslavia) etc. Se vor înţelege totuşi, şi italienii se vor supune nemţilor şi vor semna aşa cum li se va cere — căci altă ieşire n-au.

---

19 mai. Azi la ora 12 trebuia să fie celebrat un Te Deum la catedrala catolică pentru izbânda lui Franco. Zevzecul de Prat a pus pe invitaţii: „...à l'occasion de la victoire qui a mis fin à la croisade espagnole contre le communisme...“. Poate că aşa va fi primit instrucţii de la Burgos, poate că aceasta a fost formula adoptată de Guvernul naţionalist, ca să nu se vorbească de o victorie a spaniolilor împotriva altor spanioli... Fapt este că Legaţia Sovietelor a protestat şi că Te Deumul (ca şi recepţia organizată pentru după-amiază) a fost amânat pentru miercurea viitoare...

Un incendiu izbucnit la Vorniceni, în judeţul Botoşani, a mistuit 250 de case. Din cauza vântului a fost un adevărat dezastru. Vorniceni, cu un prea frumos conac, e moşia Elenei Sc. Pherekyde, născută Marghiloman.

Debarcarea trupelor engleze, franceze şi americane la Kulang Su, a fost urmată de efect: japonezii au retras trupele lor. La Tokio a fost un moment de zăpăceală. Guvernul a recunoscut că nici un japonez nu fusese ucis la Amoy şi că prin urmare o intervenţie armată din partea forţelor Mikado-ului trebuia socotită ca un gest pripit şi nepolitic.

O nouă explozie provocată de irlandezi a avut loc la arsenalul din Woolwich, lângă Londra: de data asta sunt 5 morţi. O altă explozie a avut loc la un comisariat de Poliţie din Londra, dar fără morţi şi numai cu răniţi...

Prinţul Paul al Iugoslaviei va fi primit la 1 iunie în vizită oficială, la Berlin. Bietul angloman trebuie să înghită noduri, dar ce nu face omul la nevoie. Încearcă şi el să îmbete pe nemţi cu apă rece...

Regele a hotărât să fie aleşi în Cameră câte 5 „ţărani frumoşi cu plete“ (sic) de fiecare ţinut. Cincizeci pe toată ţara!! Figuraţie — dar şi demagogie... Fosta lume politică, fosta clientelă a partidelor, înviorată un moment la perspectiva mandatelor de cucerit — e nenorocită! Până acum s-au depus 2 300 cereri de candidatură pentru 280 de locuri, din care trebuie să se mai scadă 50 de „deputaţi cu plete“ şi probabil tot atâţia cu mâinile negre, din straturile muncitoreşti...

În Palestina s-au stricat iar lucrurile de tot. Nici ovreii, nici arabii nu vor să se supună hotărârilor engleze rezumate în Cartea Albă. Ovreii nu primesc o soluţie care transformă instalările lor palestiniene într-un adevărat ghetto de dimensiuni mai mari — iar arabii nu vor să le îngăduie nici atât. La Ierusalim, arabii s-au năpustit asupra ovreilor, au fost lupte violente cu morţi şi răniţi. Forţele britanice au restabilit ordinea şi au rămas stăpâne pe situaţie. Guvernele musulmane ale Egiptului, Iranului şi Irakului au făcut cunoscut Angliei că nu pot recomanda arabilor concluziile Cărţii Albe... Urâtă afacere!

Papa Pius al XII-lea a părăsit cu mare alai cetatea Vaticanului pentru a lua posesiune de catedrala Romei, San Giovanni în Laterano — în calitatea sa de Episcop al Romei. O ceremonie care nu mai avusese loc din 1842... Autorităţile italiene au dat onoruri suverane Supremului Pontafice — iar poporul roman l-a primit cu un entuziasm de nedescris...

Poziţia internaţională a Rusiei şi eventualele sale legături faţă de noi fiind de o importanţă capitală în determinarea propriei noastre politici, reproduc aci un articol al ziarului *Le Temps*, care lămureşte situaţia pentru momentul de faţă:

„Paris, 16 mai 1939.

Les Négociation de Moscou

L'attention se porte principalement aujourd'hui sur l'état des pourparlers en cours entre Londres, Paris et Moscou, au sujet de la garantie

à obtenir de la Russie Soviétique en faveur de la Pologne et de la Roumanie contre toute agression allemande. Ces négociations, on le sait, se poursuivent depuis plusieurs semaines. Elles ne furent nullement suspendues, contrairement à ce que certains prévoyaient, à la suite de la retraite de M. Litvinov comme commissaire du peuple pour les affaires extérieures. M. Molotov a repris aussitôt la conversation au point où son prédécesseur l'avait laissée, en faisant connaître que la démission de M. Litvinov impliquait en changement dans l'orientation de la politique russe. Effectivement, le commissaire du peuple pour les affaires extérieures a remis hier à l'ambassadeur de Grande Bretagne à Moscou, sir William Seeds la réponse russe aux dernières suggestions britanniques faites après l'accord entre Londres et Paris.

On connait les différentes étapes de ces pourparlers. Il s'agit en principe d'obtenir, en vue de la consolidation définitive du rempart à ètablir dans l'Est européen contre toute nouvelle expansion par la force des puissances totalitaires, l'assurance que la Pologne et la Roumanie adossées à l'Union Soviétique pourront compter en toûte certitude sur l'assistance russe en matériel et en matières premières si elles venaient à être l'objet d'une attaque allemande. Des suggestions dans ce sens furent faites à Moscou, mais déja M. Litvinov y répondit par des contre propositions élargissant considérablement les débats et comportant des obligations réciproques ce qui tendait à transformer les garanties à donner en véritable pacte d'assistance mutuelle. Ainsi la probléme posé a pris des aspects singulierement délicats, non seulement du fait que sa solution dans le sens souhaité par Moscou aurait pour effet d'entrainer l'Angleterre et la France bien au dela des garanties qu'elles ont données à Varsovie et à Bucarest en vue de la sauvegarde générale de la paix, main également en raison de la méfiance que l'on sait exister en Pologne et en Roumanie au sujet d'une éventuelle intervention militaires russe effective dans ces deux pays. Il ne faut pas oublier qu'à l'origine l'alliance polono-roumaine avait précisément pour objet de parer à l'éventualité d'une offensive soviétique en direction de l'Europe Centrale et des Balkans.

La crainte de la contagion revolutionnaire russe n'a pas disparu à Varsovie et à Bucarest; elle porte toujours la Pologne et la Roumanie à faire preuve de prudence en ce qui concerne toute coopération active et permamente avec l'Union Soviétique. On assure il est vrai que les entretiens que M. Potemkine, commissaire du peuple adjoint pour les affaires extérieures, eut avec les dirigeants roumains et polonais lors de sont récent passage à Bucarest et à Varsovie, à sont retour d'Ankara, ont eu pour résultat dâatténuer sensiblement ces craintes. Des assurances formelles aurainet notamment été données quant à la suppresion

de toute activité du komintern dans les deux pays voisins. Le probléme politique que pose l'assistance russe, n'en reste pas moins d'une grande complexité. La thèse de Moscou est que toute assistance dans des circonstances déterminées doit comporter nécessairement des obligations réciproques, faute de quoi la Russie Sovietique risquerait de se trouver isolée si elle venait à être attaquée à son tour par l'Allemagne en raison même de l'aide matérielle qu'elle fournirait à la Pologne et à la Roumanie. Cette thèse pêche par la base en ce sens que les frontières de l'Union Soviétique ne peuvent être l'objet d'une agression, indépendamment du passage par les Etats baltes, qu'à travers le territoire polonais ou le territoire roumain, et que de ce fait même l'assistance à donner à la Russie dans ce cas particulier se confondrait, dans la réalité des choses, avec toute l'aide promise à la Pologne et à la Roumanie. Une telle garantie ne nécessite pas la conclusion d'un pacte anglo-franco-russe d'assistance mutuelle ayant un caractère général, ni, sourtout, des obligations reciproques formelles de la Pologne et de la Roumanie envers la Russie.

On ne possède à cette heure aucune précision de source officielle sur la réponse de Moscou transmise à Londres et sur la nature des propositions nouvelles qu'elle peut comporter. Pourtant on admet généralement que cette reponse maintient en principe la position de départ prise par le gouvernement des Soviets et qu'elle insiste principalement sur l'idée de la conclusion d'une pacte d'assistance mutuelle ayant le caractère d'un alliance en bonne et due forme. Mais il y a des raisons de croire que la réponse russe, telle quelle, n'est pas de nature à bloquer les pourparlers dans une impasse diplomatique et qu'elle laisse une marge importante pour des negociations utiles et un accord raisonnable. On estime au contraire que le voyage circulaire de M. Potemkine à Ankara, à Bucarest et à Varsovie a effectivement contribuée à déblayer le terrain et à préparer la voie à une entente de principe sauvergardant tous le interêts en cause. On discerne bine que le gouvernement de Moscou cherche à a tirer tout le parti possible des circonstances actuelles pour assurer son retour dans le circuit des puissances européennes, dont il s'est trouvé écarté en fait par les événements des derniers mois; mais il ne faudrait pas perdre de vue qu'il est de l'intérêt de la Russie Soviétique plus que de n'importe quelle autre puissance de ne pas faire échec à l'établissement d'un solide rempart dans l'est du continent; il ne faudrait pas oublier que la Pologne et la Roumanie couvrent par leurs positions geographiques la securité des frontières occidentales de l'Union Soviétique, et surtout qu'à travers ces deux pays c'est le territoire russe qui se trouve directement menacé par la poussée allemande vers l'Est. Nul ne peut plus ignorer apres la révéla-

tion des sondages faits par le maréchal Göring auprès de M. Beck que le véritable objectif de la politique allemande à l'Est est le démembrement de la Russie et la colonisation de ses régions les plus riches. Il y a là un argument de fait qui doit, en bonne logique, disposer le gouvernement de Moscou — quel que puisse être son désir, pour des raisons de prestige ou de tactique politique d'obtenir un pacte formel d'assistance mutuelle — à faciliter un réglement parant au plus pressé dans des conditions équitables.

La conclusion de l'accord anglo-turc, qui n'est certainement pas devenue effective sans que Ankara ait procéde à son sujet à des échanges de vues avec Moscou ne peut manquer l'exercer une influence sur la décision que la gouvernement des Soviets sera amené à prendre, et qui de toute maniére doit presenter toutes les garanties morales et politiques démocrates occidentales que pour les deux nations, de l'Est européen qu'il s'agit de protéger contre un coup de forces des puissances totalitaires".

Una bună. La inaugurarea statuii Regelui Carol I, doctorul Angelescu a fost în frac. Apoi s-a repezit acasă, s-a pus în uniformă de Front şi a apărut astfel la dejunul de la Palat!... Pe stradă în frac — ca să se spună lui Dinu Brătianu că n-a trădat; la Palat în ţinută de frontagiu, ca să facă pe placul Regelui! Ce lichea! În acea zi, eram în pat, cu accesul meu de gută, căci altfel i-ar fi durduit urechile, acestui Fregoli politic.

De nouă zile ne batem capul ca să ghicim în ce misiune a fost trimis Urdăreanu, în aşa grabă, la Paris. Aflu azi prin generalul Condiescu că n-a fost trimis în nici o misiune ci că o mare nenorocire s-a abătut asupra capului său... De câtăva vreme Urdăreanu suferea dureri în limbă şi nu mai putea înghiţi decât cu greu; de frică, nu s-a dus să consulte un medic, dar simţindu-se tot mai rău s-a hotărât în fine să se arate lui Hortolomei, la 9 mai. Acesta, făcând toate rezervele asupra cazului, l-a sfătuit să plece imediat la Paris... Urdăreanu a şi plecat a doua zi... Nu e deloc exclus să fie un cancer la limbă. Nenorocitul! Şi eu care-l bănuiam că plecase pentru cine ştie ce matrapazlâcuri! „On ne prete qu'aux riches!" — Să mă ierte Dumnezeu.

---

22 mai. Am petrecut două zile la Breasta, ieri şi alaltăieri. Un rai... Dar câtă enervare: o furtună era să cureţe tot sâmbătă seara şi ieri la plecare am lăsat nişte nori negri ca cerneala... Agricultura nu e o meserie...

Listele de candidaţi la Cameră şi Senat au apărut ieri. Nu pot să mă plâng au fost primiţi mulţi candidaţi din câţi am recomandat. Îmi pare

rău că „au căzut“ vreo 2–3 din cei la care ţineam mai mult... Recunosc însă că n-aveam multă suprafaţă electorală. Să vedem acum câţi se vor alege...

Telegramele sosite din toată Europa duc la o singură concluzie: toată lumea „na poziţie“ — cum zice rusul.

La Berlin se face mare „battage“ în jurul pactului italo-german. Ciano sosit ca să-l semneze a fost întâmpinat cu alai; banchete, manifestaţii etc. Goebbels a ţinut un „kolosal“ discurs pacific. Cel de-al III-lea Reich, a declarat trâmbiţaşul partidului nazist, înţelege să fie un element de pace în lume, nu de război. Germania nu s-a atins nicăieri de interesele Angliei, Franţei sau Statelor Unite (dar bine, cine judecă, *unde* sunt aceste interese şi valoarea lor?). Ce se amestecă aceste 3 ţări în chestiunea Danzigului, oraş german, şi în afacerile Germaniei cu Polonia privitoare la Coridor?... Pledoarie puţin convingătoare, ca toate pledoariile... Să reţinem totuşi formula d-lui Goebbels; „Renaşterea Germaniei face din Reich pionierul unei păci mai bune!“

Tratativele anglo-ruseşti continuă, şi cercurile politice din Paris şi din Londra se arată chiar foarte optimiste. La Paris se vorbeşte chiar *de o formulă secretă* a lui Daladier, care ar satisface şi pe ruşi şi pe englezi, şi pe francezi... Negocierile, care în momentul de faţă se urmăresc la Geneva, vor fi continuate de miercuri-joi înainte la Londra.

Incident violent între polonezi şi nazişti. Nemţi la graniţa Dantzigului cu Polonia. Versiuni poloneze şi germane diferite. Emoţie şi zarvă la Varşovia. Explicaţii la Berlin...

Un comunicat german ne informează că „între Lituania şi Germania nu mai există nici un diferend şi înţelegerea e deplină“. Cu atât mai bine...

Generalul Franco după triumfala revistă a victoriei de vineri a ţinut un discurs la Radio în care a spus între altele: „N-am încheiat nici un pact militar sau vreo convenţie politică care să atingă libertatea, suveranitatea sau independenţa de hotărâre a Spaniei...“ Şi aci să zicem: cu atât mai bine!

Charmant Călinescu a dat un lung interviu ziarului *Le Temps* în care descrie fericirea României în termeni hotărâţi dar plăcuţi. Şi sunt oameni care spun că nu suntem guvernaţi...

Domnița Elisabeta a dăruit 500 000 lei pentru înzestrarea armatei. Printr-o scrisoare publică, Armand Călinescu îi mulțumește pentru acest dar, cu atât mai prețuit cu cât A.Sa Regală nu primește nici o listă civilă. Până unde poate să meargă platitudinea! Nu primește Elisabeta listă civilă de la Stat, dar cine i-a dat 90 milioane pe moșia Zorleni din Tutova, care nu făcea nici 9? Dar cine i-a iertat 24 milioane datorie pe moșia Banloc, în momentul când a cumpărat-o? Ar fi trebuit să subscrie pentru armată, Alteța Sa Regală, nu o jumătate de milion, ci zece!

Au mai subscris: dr Angelescu 200 000 lei (în proporția averilor eu ar fi trebuit să subscriu 2 000), Dinu Brătianu 50 000, George Brătianu 25 000...

---

24 mai. Londra. Alaltăieri, luni dimineață, am fost la Călinescu și am remis d-lui prim - ministru „cadrul" planului economic pe 5 ani, în două exemplare frumoase (unul pentru Rege), însoțite de anexe și de câte un exemplar din „Orientările" din vara trecută. Nu știu dacă dl prim - ministru va fi mulțumit, d-sa și onoratul Guvern, dar știu că eu sunt mulțumit fiindcă mi-am făcut datoria în conștiință și am scăpat de o sarcină grea. La nota care însoțea „cadrul" am explicat de ce în 4 săptămâni n-am putut face un *plan* și a trebuit să ne mărginim la un *cadru*. Dacă ne-ar fi lăsat Majestatea Sa să lucrăm din momentul în care a înființat Consiliul Superior Economic tocmai în scopul de a alcătui un „plan"... ar fi fost altă mâncare de pește. Călinescu, care nu poartă nici o vină în această afacere, a priceput, și mi-a mulțumit călduros...

Sâmbătă a fost transmisă ministrului de Justiție lucrarea Consiliului privitoare la revizuirea Codului de Comerț, lucrare migăloasă și conștiincioasă ce face cinste Consiliului. Rămâne de văzut dacă Guvernul va ține seamă de ea. Zic Guvernul, căci despre alcoolicul analfabet de la Justiție, care nu pricepe nimic și e ros de ambiția proștilor nu-mi fac nici o iluzie.

De politețe am trimis câte un exemplar din lucrarea asupra Codului miniștrilor de Finanțe și Economiei Naționale și bineînțeles și primului-ministru. Din lucrarea asupra planului n-am trimis exemplar decât lui Bujoiu.

Călinescu părea încântat de candidaturi. Se mulțumește cu puțin. În realitate e încântat că e prim-ministru, deși aceasta înseamnă și mai puțin. M-am arătat supărat că nu mi-a trecut toți candidații. S-a scuzat cu argumente acceptabile. Să vedem câți o scoate; cu un chiulangiu ca dânsul te poți aștepta la toate...

Mi-a dat şi o veste bună: din ştirile sosite de la Paris pare că cazul lui Urdăreanu nu e atât de grav precum s-a crezut la Bucureşti. Abrami şi alţii ar fi declarat că nu e nici bănuială de ceva malign: o broboană care a şi spart... Să dea Dumnezeu, căci aşa cum e, cu cusururile lui, Urdăreanu ar fi greu de înlocuit pe lângă Rege; e singurul om inteligent şi cu bun-simţ din anturajul Suveranului. Cesianu n-ar fi potrivit, deşi e om cinstit şi leal; îi lipsesc însuşirile indispensabile pentru un asemenea post. De altminteri, Regele nu-l mai poate suferi — pretinde Călinescu.

Cu Codul de Comerţ şi cu planul, Consiliul Economic şi-a terminat însărcinările primite. Am spus lui Călinescu că dacă nu i se dau avizele privitoare la legile economice, poate să-l şi suprime. Călinescu mi-a spus că Consiliul de Miniştri a hotărât să se supună Consiliului Economic toate legile organice cu caracter economic. Cum n-am văzut nici *o încheiere scrisă*, mă aştept la un nou chiul. Vom vedea la înapoierea mea la Bucureşti.

După-amiază am plecat la Sinaia cu automobilul, după ce am tras şi eu chiulul la deschiderea festivă a lunii Bucureştilor — şi seara am plecat din Sinaia, cu Orient-Expresul direct spre Londra (Comitetul „Stelei Române", amânat la sfârşitul lui aprilie).

Toată ziua de ieri am trecut prin ploaie. În Austria barem ploua cu găleţile şi toate râurile erau revărsate. Recolte splendide sub apă — o jale. Azi-dimineaţă ne-am deşteptat în Franţa pe un soare radios. Cât am putut vedea de la Châlons s/Marne la Boulogne s/Mer, recolte slabe istovite de secetă...

Ne-am îmbarcat la Boulogne s/Mer. Marea ca un lac. La ora 5 1/2 am sosit la Londra unde am descins la Berkeley-hotel. Cameră excelentă cu tot confortul. Londra mi-a părut mai plină de farmec, mai animată şi mai opulentă ca oricând...

---

25 mai. Ghinioneta.

Este M. Sa graţioasa Regină a Angliei — căci ghinion nu se poate atribui M. Sale George al VI-lea după modul cu totul neaşteptat în care a ajuns pe Tron. Dar, iată, a fost de ajuns ca norocosul Bertie să-şi ia soţia în voiaj ca multe să-i meargă pe dos. A fost mai întâi întâlnirea cu gheţarii, care era cât pe aci să-i fie fatală şi care l-a întârziat cu două zile şi i-a răscolit programul. A fost apoi gentlemanul care s-a repezit la Toronto asupra automobilului regal cu o petiţie în mână şi cu cine ştie ce intenţii în cap. În fine, alaltăieri, s-a dat peste cap cu automobilul „Queen Mary", după o coliziune cu un autocamion. Deşi a scăpat cu viaţă şocul a fost destul de serios pentru o femeie de 72 de ani. De

unde la început părea că se alesese fără nimic, se spune acum că un ochi a fost atins, printr-o uşoară hemoragie internă. În tot cazul faptul nu va dispune în depărtările Americii, pe fiu-său, la multă veselie. Mai ales dacă cazul s-ar complica ceea ce nu e exclus la vârsta damei.

Derby-ul, alergat ieri, a fost câştigat de Blue Peter calul lordului Roseberg[1], plecat favorit. Peste un milion de oameni au asistat la celebra cursă, care constituie un eveniment naţional în Anglia.

În discursurile pe care le-au ţinut cu prilejul semnării pactului, atât Ribbentrop cât şi Ciano s-au arătat foarte pacifici. Şi unul şi altul au insistat asupra caracterului alianţei menite să menţină înainte de toate pacea într-o Europă nouă (?).

Acest pacifism nu reprezintă vorbărie goală: e destinat să liniştească opinia publică din ţările „respective“, mai ales pe cea italiană cu totul ostilă oricărei politici războinice... Regele Italiei a acordat lui Ribbentrop Ordinul Anunziatei, distincţie cu totul excepţională care face din fostul „plasseur“ de şampanie Mumm, „vărul Regelui“... Poate că vom avea de acum înainte şi o marcă de spumos „Cordon de l'Annonciade“, deşi Anunziata nu are cordon, ci numai un lanţ de ferecat pe cei de gâtul cărora atârnă...

Ziarele franţuzeşti ca şi cele englezeşti pretind că tratativele cu ruşii merg bine şi că până în zece zile cel mult, un pact de asistenţă în trei va fi semnat — pact pe baza căruia oricare din cele trei Puteri ar fi atacată de una din Puterile totalitare, celelalte două vor trebui să-i vină imediat în ajutor. Dacă s-ar încheia astfel, pactul ar fi fără valoare căci niciodată nici Germania, nici Italia nu vor ataca. Ele îşi vor face mendrele, vor anexa şi vor ocupa — eventual — lăsând pe englezi şi pe francezi să le declare război, conform angajamentelor luate faţă de Polonia şi România...

Un bogătaş american, Snite, îşi ţine fiul în viaţă cu ajutorul unui „plămân de oţel“ adică al unui aparat graţie căruia mişcările respiratorii sunt provocate şi cadenţate artificial. Tânărul Snite trebuia într-adevăr să moară din cauza paraliziei pulmonare (?) de care a fost atins acum mai bine de un an. De atunci n-a mai fost scos din aparatul în care a fost plasat... Aparatul a fost transportat cu bolnav cu tot pe vaporul „Normandie“ şi a ajuns la Havre, de unde, pe un camion special care duce aparatul şi infirmierele de serviciu, a pornit — tras de un

[1] Primul derby câştigat de actualul lord Roseberg. Tatăl său a mai câştigat derby-ul în 1894, 1895 şi 1905.

automotor — spre Lourdes! Până la ce minuni nu va ajunge știința modernă? Cele mai îndrăznețe concepții ale fanteziei lui Jules Verne au fost realizate! Dar omul nu e mai fericit astăzi ca acum o mie de ani!

Cel mai riguros control se face acum la intrarea în Anglia. Examenul pașapoartelor a ținut cât a durat trecerea Mânecii. Fiecare călător a fost interogat ca la judecătorul de instrucție. La Folkestone, vameșii au scotocit prin bagajele oamenilor mai rău ca în vreo țară de pe continent... Unde e liberul schimb englez de odinioară și libertatea individuală atât de scumpă britanicilor? Toate din cauza stării — aș zice din cauza psihozei — „prebelice".

Francezii sunt mai puțin exigenți la control. Am trecut la Kehl ca mai înainte. În schimb, prin toate gările geamurile vopsite în albastru, ca mijloc de apărare antiaeriană...

---

26 mai. Văzut aseară pe Tilea. Cu toate cusururile lui, omul e dinamic, se agită și face treabă la Londra unde a reușit să fie util în mult mai mare măsură decât Grigorcea... A ieșit dreptate lui Vodă și am mâncat rahat noi, care am susținut pe Grigorcea și combătut numirea lui Tilea. Să ne învățăm minte să luăm partea oamenilor cumsecade și năpăstuiți. Lumea e din ce în ce mai mult a îndrăzneților ca să nu zicem mai mult...

Tilea mi s-a arătat foarte excitat de învârtitura pe care o iau tratativele anglo-moscovite. Pare că înțelegerea se va face și că între altele ea va prevede un ajutor *automat* în favoarea țărilor atacate *limitrofe cu Germania.* Un eufemism pentru a desemna Polonia, căci limitrofe cu Germania mai sunt numai Ungaria pe care evident Germania nu va ataca-o niciodată și Iugoslavia exclusă de la o garanție rusească, ambele țări neavând nici măcar raporturi diplomatice.

Clauza „națiunii limitrofe" ne exclude însă pe noi, și probabil că tocmai acesta ar fi scopul Rusiei. Și atunci se pune altă chestiune subsidiară, căci pentru „țările nelimitrofe" proiectul de pact prevede „conversații prealabile" între Anglia și Franța pe de o parte și Rusia de alta. Or, Anglia și Franța ne-au acordat „propriu motu" o asistență complectă și automată; se pune acum chestiunea dacă această asistență va mai juca automat după încheierea pactului cu Rusia — căci cele două Puteri occidentale ar putea invoca angajamentul posterior de a se consulta cu Rusia...

Chestiunea trebuie evident lămurită. Ar trebui stabilit că obligația Angliei și a Franței față de noi rămâne intactă și că „consultația" nu se referă decât la o eventuală acțiune a Rusiei în favoarea noastră, fiind

bine înţeles că Moscova ar avea de ales între o acţiune alături de noi şi neutralitate, nu între o acţiune alături de noi şi una împotriva noastră.

Tilea a făcut un amănunţit raport — pe care l-a rezumat telegrafic la Bucureşti — din tot ce a aflat aci. Halifax pe care l-a văzut chiar ieri s-ar fi exprimat cam în doi peri.

Cert este că noi nu putem rămâne în vânt. Dacă anglo-francezii nu ne pot oferi decât o asistenţă dubioasă şi ne lasă descoperiţi faţă de ruşi — apoi mai bine să ne înţelegem cu Germania, oricât de dubioasă ar fi situaţia ei într-o conflagraţie europeană...

Am explicat lui Fraser şi lui Kessler cât de greşit a fost punctul de vedere englez cu prilejul ultimei misiunii economice trimise la Bucureşti (din care a făcut parte şi Kessler). „Pricepeţi domnilor — le-am spus pe şleau — că nu este la mijloc o problemă economică ci una politică. Noi nu vă cerem nimic. Noi ne putem înţelege cu Germania dacă suntem siliţi. Cu atât mai rău pentru noi, dar şi pentru Anglia, căci petrolul nostru va permite Germaniei să ţină piept în război democraţiilor apusene şi pe la noi va putea importa şi petrol rusesc, oricâte pacte ar semna Moscova. Războiul viitor va fi un război de benzină. Dacă vreţi să-l câştigaţi cumpăraţi-ne petrolul în timp de pace, ca să nu-l ia Germania şi să-l stocheze şi fixaţi de pe acum indemnitatea ce ni se va cuveni ca să aruncăm toate exploatările noastre în aer, îndată după începerea ostilităţilor... Dacă n-aveţi nevoie de petrolul nostru, aruncaţi-l în mare! Dvs aţi venit la Bucureşti ca «să lărgiţi raporturile noastre economice» — bună şi asta, dar nu era problema de rezolvat. Problema de rezolvat era să ne cumpăraţi petrolul cu orice preţ. Banii pe care i-aţi fi pierdut la noi ar fi servit să dezarmeze pe adversarul dvs şi ar fi fost de zece ori mai bine plasaţi decât miliardele pe care le aruncaţi în armament şi care nu vor reprezenta peste câţiva ani decât fier vechi..."

Sufletele de negustori ale lui Fraser şi Kessler n-au putut pricepe totuşi un raţionament atât de simplu. Amândoi mi-au cerut... *să urcăm preţul livrei în lei*!!! Tilea, care se căzneşte şi el să convingă cercurile politice de necesitatea unor însemnate sacrificii engleze pentru salvarea petrolului nostru din mâinile nemţeşti, mi-a spus că se loveşte şi el de aceeaşi neînţelegere a împrejurărilor...

Am ţinut ieri două şedinţe la „Steaua Română", una dimineaţa, alta după-amiază. Atmosfera cea mai cordială a domnit. Am constatat cu toţii că anul 1939 a fost slab, dar avem motive să credem că 1939 va fi mult mai bun, fiindcă ne-a crescut producţia şi au crescut şi preţurile. Mătăsaru a făcut impresie bună. Administraţia Societăţii a câştigat mult de la plecarea lui Osiceanu. Mătăsaru şi Angot au făcut economii mari

şi au organizat o coordonare a eforturilor cu totul raţională. Între şedinţe, masă mare şi bună la Savoy...

Stern m-a dus aseară la o piesă tâmpită la Drury Lane, „The Dancing Years", un fel de „vaudeville" cu „lyrics". Piesa şi muzica sunt scrise de un ovrei şi toţi actorii şi toate actriţele mai de seamă sunt tot de rasa blestemată... Are şi Hitler o bucăţică de dreptate: e de necrezut cum s-a întins neamul lui Iuda...

Azi e a 72-a aniversare a Reginei mame Mary. Steaguri puţine şi mai mult pe anumite uliţe. Biata băbuşcă îşi sărbătoreşte ziua naşterii în patul de suferinţă. Buletinul de azi este însă satisfăcător.

Ghinioneta a mai făcut încă una: cum a pus piciorul în America s-a înecat pe coasta Statelor Unite un submarin, „Squalus". Prin procedeele perfecţionate de salvare au putut fi salvaţi 33 de oameni, din 59 câţi alcătuiau echipajul vasului scufundat...

Călătoria Regelui Angliei în Canada, unde vizitează de opt zile, pe rând, toate oraşele mari dovedeşte cât de vii sunt legăturile sufleteşti care ţin într-un singur mănunchi toate popoarele Imperiului britanic. Primirea făcută Suveranilor pretutindeni e mişcătoare şi spiritul de solidaritate imperială, impunător. De la Winipeg, elevul George a vorbit la Radio „lumii americane". Cum trebuia şi cât trebuia. Turneul a fost bine „regizat".

„Ce cher Titulescu" a trimis la *Times* o scrisoare pe care marele ziar din City a publicat-o în numărul său de ieri. Sub pretext de răspuns unor critici adresate Turciei cum că ar fi călcat pactul Înţelegerii Balcanice, semnând un pact nou cu Anglia fără consultarea prealabilă a celorlalte State balcanice (cine a acuzat Turcia de aşa ceva??) — ilustrul defunct se ridică, ca unul din autorii Pactului balcanic, să apere actul săvârşit de Guvernul de la Ankara şi să explice esenţa însăşi a zisului Pact balcanic...

Titulescu se manifestă astfel pentru prima oară, de la decesul său politic... O încercare de a reintra în rândul oamenilor vii... Articolul e bun şi inteligent scris, dar numai fire de păr tăiate în patru, ca pe vremea bună a palavragelii diplomatice! Parcă de forme şi de fleacuri ne arde nouă...

Cu acest prilej mi-am dată seama cât de ingrat e omul. Sunt de trei zile la Londra, stau în faţa hotelului Ritz unde în 1932 Titulescu m-a primit cu fast, cu mese şi cu recepţii rămase de pomină — şi nici un

moment gândul meu n-a evocat măcar umbra amintirii ilustrului scopit... A trebuit articolul din *Times* ca să-mi aduc aminte că, dacă ministrul a murit, omul mai trăieşte undeva pe pământ, nebăgat în seamă de nimeni...

Londra e un oraş plin de contraste. Nu e vorba de deosebirea dintre Pall Mall şi Whidechapel, sau dintre Piccadilly şi Borugh, dar de feţele atât de diverse pe care acest extraordinar oraş le arată la câţiva paşi. În dosul lui St. James Club, la câţiva metri de Green-Park şi de elegantul Piccadilly, Brick street, o stradă dărăpănată pe care nu trece nimeni e identică cu cel mai sordid „coupe-gorge" (loc propice crimei) din preajma docurilor din East-End. Alături de ultramoderna, zgomotoasă şi luxoasă St. James Street, plină de mişcare, e un complex de străduţe liniştite (St. James place şi locurile învecinate) ce reamintesc cele mai paşnice locuri din Bruges sau din Gand... De la ferestrele măreţului şi selectului restaurant Savoy, poţi privi peste Tamisa toată mizeria celor ce se zbat în muncă grea şi sărăcie...

---

27 mai. Întâlnit ieri la Savoy unde mă poftise Kessler la dejun, pe Kaufmann, pe Max Auschnit, pe Nichi Chrissoveloni, pe Margulius care puneau la cale, la o masă, împreună cu câţiva englezi „marrrea" societate de import-export anglo-română, la care Auschnit lucrează ca *persona grata*, de astă-vară. Spre stupefacţia mea am găsit pe Nichi Chrissoveloni în braţele lui Kaufmann! Îi împăcase Auschnit... „Les affaires sont les affaires" şi lieber Oskar n-a vrut să scape trenul, de dragul urii sale! Baza afacerii, la Londra, e concursul băncii Ambros şi Ambros nu vrea să facă nimic fără Nichi...

Pe lângă „banda oficioasă" care caută să pună „marrrea" afacere în picioare mai sunt şi altele. Corbi sunt mulţi! Am auzit că se învârteşte şi escrocul de Hefter, care explică pe ovreieşte cui vrea şi cui pricepe, că „el" e persoana *indicată* să ducă afacerea la bun sfârşit. Auschnit şi Kaufmann spumegă numai la auzul numelui lui Hefter...

Citesc azi în *Times* o nouă şi ultimă formulă, mai bună pentru noi, propusă de englezi şi transmisă la Moscova. După această formulă, Anglia, Franţa şi Rusia vor *coopera imediat* în cazul unui atac împotriva uneia din aceste trei ţări. Toate trei ţările *vor coopera de asemenea imediat* în cazul când una din cele trei ţări ar fi silită la război prin jocul garanţiilor date anumitor State (Polonia, România, Grecia). În cazul unui atac împotriva altor State din Europa, cele trei Puteri *se vor consulta între ele*. Se adaugă că pactul are un caracter defensiv, în spi-

ritul Pactului Societății Națiunilor, *dar că nu se va aștepta ca S.D.N.-ul să se pronunțe asupra actului agresiunii.* Așa mai merge!

Explicația articolului lui Titulescu: Obiecțiile la care răspunde defunctul fenomen internațional au fost făcute de Guvernul iugoslav, care, probabil silit de Berlin sau de Roma, a întrebat pe Gafencu (!) — actual prezident anual al Înțelegerii Balcanice — dacă pactul semnat de Turcia nu este în contradicție cu Pactul balcanic... O încercare a Axei de a dezmembra Înțelegerea. Gafencu a răspuns că Pactul balcanic nu are de scop decât apărarea României, Turciei, Greciei și Iugoslaviei împotriva unui atac balcanic și că, prin urmare, fiecare țară semnatară e liberă să semneze acorduri cu alte țări nebalcanice, care n-ar contraveni stipulațiilor Înțelegerii Balcanice... Și a dat probabil și argumentele lui Titulescu, pe care nu le-a inventat acesta și care vin la mintea oricărui om de bun-simț.

Cu prilejul semnării pactului de la Berlin, Grandi, ambasadorul Italiei la Londra, a dat o serbare la care au participat fruntașii coloniilor italiene și germane. „Contele“ a profitat de ocazie ca să rostească un discurs violent în care a preamărit alianța celor două „invincibile“ armate — ceea ce era dreptul lui — dar și-a permis și ironii usturătoare la adresa „democrațiilor“, ceea ce a apărut ciudat din partea unui ambasador acreditat pe lângă una din ele...

Grandi a încheiat respingând cu indignare zvonurile de neînțelegere din Italia, răspândite de presa franceză și a declarat *că toți italienii urmează uniți pe Duce, care nu greșește niciodată*! Vorbă să fie...

Generalul Voroșilov a fost invitat să asiste la manevrele engleze care vor avea loc în toamnă. Nu se cunoaște încă răspunsul generalului. Ziarele engleze fac toate elogiul său și merg chiar până a declara că a inventat „o strategie nouă“!

De altminteri și presa germană nu se lasă, și amabilitățile la adresa Rusiei (a spurcatei Rusii comuniste!) curg șiroaie. Germania afirmă că inamică a comunismului în Europa nu are nici o obiecție de făcut asupra regimului („die weltanschauung“) din Rusia... Petrolul rusesc e la preț pretutindeni, după cum se vede...

Mic Catargi a ținut trei conferințe aci în Londra. Matila Ghica, care a asistat la ele, mi-a spus că a avut mare succes. Numai proastă nu e Mic Catargi...

Sondările făcute de Vatican în vederea unei conferinţe între Franţa, Anglia, Germania şi Italia au fost prea negative, în ce priveşte ţările Axei, pentru luarea unei iniţiative precise şi făţişe. Informaţii culese de *Times* la Roma arată că Papa n-a renunţat însă la planul său şi că ideea unei conferinţe pentru ieşirea din încurcătură îşi face drum...

Vizitat casa lui Carlyle, în Cheyne-Roco, Chelsea. O casă păcătoasă, fără confort şi fără farmec. O grădiniţă între ziduri cu un pom şi puţină verdeaţă. Câte o cameră mai mare la fiecare din cele trei caturi şi câte două cămăruţe mizerabile — totul mobilat fără gust şi fără nimic care să înveselească ochiul. Camera de lucru a marelui scriitor — o mansardă glacială şi fără nici un orizont... Oamenii cu o viaţă cerebrală intensă n-au nevoie de ambianţă: aceeaşi sărăcie de accesorii ca în casa lui Goethe, la Weimar. Poetul „eroismului" şi tovarăşul de gândire al eroilor găsea în sufletul său satisfacţiile estetice pe care nu le mai căuta în jurul său...

Printre manuscrisele şi amintirile expuse am găsit o oribilă cartă „glacèe" în gustul vremii, cu următoarele versuri semnate de Goethe:

Dies fessle deine rechte Hand
Die du dem Freund vertraut,
Auch dencke dess der fern in Land
Nach euch mit Liebe schaut!

G.

În apropiere de casa lui Carlyle, pe Cheyne Walk, cea mai veche biserică din Londra „the Chelsea Old Church", mică şi neînsemnată, prost reconstruită în secolul al XVII-lea. Înăuntru, câteva monumente funerare vechi, cu interes artistic exclusiv documentar. Pe unul din ele, statuia manierată, din secolul al XVIII-lea, a lui lady Jane, soţia lui Charles Cheyne, care seamănă la chip ca două picături de apă cu cuscră-mea, lady Binica Condiescu...

Lângă biserică, Crosby Hall — adică resturile lui Crosby Hall, care pe vremuri a trecut de cea mai frumoasă casă din Londra. Pe vremurile lui Richard al III-lea, care a şi locuit acolo... Crosby House a aparţinut şi lui Thomas Morus, şi sub Cromwell a servit şi de puşcărie...

Mărturisesc că n-am resimţit farmecul acestui colţ din Chelsea, despre care s-a scris atâta şi pe care mi-l închipuisem altfel după descrierile lui Maurois. Poate că trebuie văzut de mai multe ori... Omul nu apreciază decât priveliştile cu care s-a obişnuit.

Ca să-mi fac cheful şi să uzez şi eu de diabolica invenţie, am telegrafiat azi soţiei mele care se află pe transatlanticul „Normandie", în

drum spre New York. Se poate chiar telefona, dar numai cât timp vaporul nu e prea departe de coastele Europei. Mare drăcie...

Avut azi la dejun pe Anne Marie Callimachi și pe Helene Iurievitch, ex-Zănescu (nevasta divorțată a lui Paul Zănescu). Anne Marie, care trăiește cu lunile la Londra și cu grecul Ahilopulo, Arghiropulo sau așa ceva, mi-a spus să spun lui bărbatu-său că e bine și *fericită*... Helene Iurievitch, mai nostimă ca oricând, trage totuși pe dracul de coadă: mi-a cerut să-i cumpăr o duzină de ciorapi (m-am executat) — ceea ce n-o împiedică să-și pună pe pașaportul francez (!!) pe care l-a căpătat „Princesse Yourèvitch“, fără să aibă bineînțeles, nici un drept la titlul de prințesă... Ciudate mai sunt și generațiile astea tinere.

Văzut două filme la Londra: într-unul eroina (Irene Dune) își frânge picioarele — în celălalt Betty Davies moare de o tumoare canceroasă la cap... Așa petrecere, mersi.

Am cunoscut la Stern pe directorul Societății Lyon's[1] — i-am uitat numele — care ne-a spus că prețul untului a scăzut cu 30% (untul de import) fiindcă Germania care importa cantități enorme din Olanda, a interzis importul. Toate devizele, puținele câte le au, merg numai la materiile prime necesare armamentului. În Germania jalea mâncăcioșilor, puși deja la atât de crude încercări, trebuie să fi crescut încă...

---

28 mai. Minunată zi de duminică petrecută la Hampton-Court, pe lângă care trecusem o dată pe înnoptate cu automobilul, dar atât. Îmi dau acum seamă că întârzierea mea de a lua contact cu acest loc încântător a fost o crimă — sau poate un noroc, căci l-am văzut în mai în loc să-l văd într-un noiembrie sau ianuarie, cum s-ar fi putut, și ar fi fost cu totul altceva. Căci până acum n-am văzut o grădină mai înflorită și o artă atât de desăvârșită pentru combinarea culorilor; profunzimea florilor și mai ales gama tulipelor de toate nuanțele mi-au lăsat o dâră adâncă în ochi, încât deși îi închid, văd culori și lumină dinaintea mea...

Palatul de la Hampton-Court e o minune și un exemplar tipic al arhitecturii englezești. Partea mai veche, rămasă de la Wolsey Cardinalul e poate mai interesantă, dar cea construită la începutul secolului al XVIII-lea de Wren pentru Regele William al III-lea e de toată frumu-

---

[1] Fondată de un Tanenzapf oarecare ce s-a poreclit Lyon și a început cu o mică prăvălie, Societatea restaurantele Lyon's (cu sutele în Londra și în orașele mari ale Angliei.) a luat o dezvoltare imensă. Nu știu dacă Lyon a ajuns și el „lord“ ca Boots, cel cu nenumăratele drogherii, dar societatea sa a ajuns la un capital de 20 milioane livre, adică peste *20 miliarde lei*! Întreprinderea e admirabil condusă, căci în restaurantele Lyon's se mănâncă ieftin și bine.

setea, e una din cele mai importante arhitecturi din Anglia şi cu siguranţă cel mai impunător şi mai reprezentativ monument din Londra şi împrejurimile sale. Un prieten francez spunea: „Londres, ce ramassis de maisons à quelques kilométres de Hampton-Court...“, definiţie ca oricare alta, dar al cărui sens nu l-am priceput decât după ce am văzut capul-de-operă al lui Wren...

Faţada dinspre grădină, cu bazinul din mijloc şi canalul care taie parcul în două au fost vădit inspirate de la Versailles — şi e din această cauză mai puţin interesantă ca celelalte şi decât cele trei curţi interioare, fiecare cu stilul ei. Interiorul, banal. Foarte multe tablouri, din care unele de mâna întâi. Cartoanele lui Rafael păstrate atâta vreme aci au fost mutate la Kensington Museum. Panourile lui Mantegna (celebra „suită“ a triumfului lui Cesar) au fost şi ele scoase de la locul lor şi puse într-un fel de... „seră“ specială, construită dinadins în grădină, cu toate rosturile tehnice pentru menţinerea unor condiţii prielnice pentru conservarea preţioaselor pânze pe care umezeala începuse să le atace... Alături de sera lui Mantegna e alta care adăposteşte o viţă cum n-am mai văzut alta până acum. Trunchiul ei e ca al unui stejar centenar, iar ramurile pline de ciorchine înflorite acoperă toată bolta serei lungă de 20–30 de metri şi lată de 10... I se spune viţa lui Henric al VIII-lea, deşi n-a fost sădită decât în 1762, probabil în locul alteia din vremea zisului Rege.

Dar de la Palat, de la Mantegna, de la viţa lui Henric al VIII-lea mă fura întruna farmecul grădinii. În loc să mă uit pe ziduri, alergam din fereastră în fereastră să privesc spre covorul nesfârşit de flori ce se întindea înaintea mea. Momentele cele mai bune le-am petrecut pe o bancă în faţa lanurilor de tulipe, de bujori, de rododendroni şi nu mă mai săturam să mă uit la ele... Am stat, în mai multe rânduri, vreo două ceasuri pe acea bancă...

Din nefericire — fiind duminică — a trecut şi multă lume pe dinaintea mea, o lume urâtă foc. Englezii din popor mai ales femeile, sunt oribile. Multe muieri, cu totul lipsite de sex-appel, purtau pantaloni bărbăteşti şi picioarele goale... şi aşa erau şi mai scârboase la vedere.

M-am dus la Hampton Court cu trenul prin Waterloo Station şi m-am înapoiat cu autobuzul prin Kingston, Putney şi Fulham. La ora 6 am fost înapoi la Londra...

Ziarele de azi-dimineaţă anunţă cum călătoria Regelui şi Reginei continuă triumfală în Canada în mijlocul celui mai mare entuziasm, că Regina Mary e tot mai bine şi că fabricarea aeroplanelor în Anglia a ajuns la 1 000 de aparate pe lună... Şi se mai construieşte o mare uzină

Rolls-Roy lângă Glasgow în care se investesc 20 milioane de livre sterline — 20 miliarde lei!

Lord Nuffield, marele industriaş[1] a dăruit 1 500 000 livre (15 miliarde lei!!!) Ministerului Apărării Naţionale pentru o operă de „recreare" destinată cadrelor militare şi celor asimilate lor... Până acum, şi de la decembrie 1936, lord Nuffield a dăruit pentru opere de binefacere sau culturale, un total de 14 000 000 livre, adică *14 miliarde lei*!!! Ca în poveste!

Dl dr Dietrich, şeful presei în Germania, a propus Angliei şi Statelor Unite un schimb periodic de articole şi de publicaţii care să apară în presa fiecărei ţări... Statele Unite au refuzat — Anglia însă a primit cu condiţia ca libera critică, în limite cuviincioase şi obiective, să fie admisă. Nu se ştie dacă Germania va fi de acord cu condiţia englezilor...

The Observer aduce ştirea că s-a hotărât construirea unei reţele subterane („Untergrundbahn") la Viena. Planurile sunt gata şi lucrările vor începe imediat. Viena va înceta să fie, ca până acum, regina tramvaielor. Dacă puţina lume care mai circulă acum pe străzile Vienei se va strecura pe sub pământ — oraşul va lua aspectul unui oraş cu totul mort...

---

29 mai. *Paris.* Plecat aseară la ora 10 din Londra cu trenul ferry-boatului, am sosit azi-dimineaţă la ora 9 la Paris. Mare huloasă, deşi timpul era superb. De la Dover la Dunkerque, adică de la ora 12 la ora 3 1/2 n-am închis ochii, nu că am suferit, dar de frică să nu-mi cadă geamantanul de sus peste cap...

Am dat în Paris peste Rusalii; totul este închis şi toţi cei cu care aveam treabă au plecat în week-end. N-am găsit decât pe Tătărescu, cu care am stat un ceas de vorbă.

Ambasadorul nostru mi-a spus pe rând:

— Că acum nu mai crede în război; nimeni nu va îndrăzni să-l provoace. Acordul cu Rusia e ca şi gata. E bun şi pentru noi. Astfel cum stau lucrurile Germania şi Italia nu se vor mişca. Înţelegerea cu Rusia a fost determinantă în această privinţă...

— Că raporturile între Franţa şi Italia s-au mai îndulcit. După plecarea mea, la sfârşitul lui aprilie, Puricelli a venit la Paris[2] — dar după

---

[1] Posesorul uzinelor de automobile Morris, cea mai mare fabrică de motoare şi de automobile din Anglia.

[2] Faptul îmi fusese adus la cunoştinţă prin Şoneriu, în Bucureşti.

ce văzuse pe Gafencu la Roma şi-l rugase să intervină şi dânsul pe lângă Guvernul francez să-l primească Daladier pe el, Puricelli. După cum se vede, omul, care nu reuşise să ajungă până la Daladier prin mine, nu se lăsa. Gafencu a telegrafiat lui Tătărescu rugându-l să intervină încă o dată în favoarea italianului. Gafencu o făcuse, cu atât mai mult cu cât văzuse la Paris o serioasă dorinţă a Guvernului francez de a rupe gheaţa cu Italia. Bonnet îl rugase chiar să spună la Roma „ce a auzit vorbind pe membrii Guvernului francez" (adică că vor o împăcare cu Italia...) fără să-i dea totuşi o însărcinare directă pe lângă Guvernul italian. Vorbele bune aduse de Gafencu, dorinţa tuturor italienilor de a destinde coarda au făcut pe Ciano să caute un prilej pentru acel *prim pas* pe care-l cereau francezii. Prilejul a fost găsit, cu semnarea unei convenţii de ordin administrativ, pentru care semnare ambasadorul François Poncet însărcinase pe consilierul ambasadei să reprezinte Franţa. Ciano a rugat pe Poncet să vină în persoană căci dorea să schimbe cu dânsul câteva păreri... Ambasadorul s-a dus la Palazzo Chigi şi ministrul de Externe l-a primit cu mare afabilitate, subliniind faptul că niciodată, nici Ducele, nici o altă persoană cu răspundere guvernamentală nu a mers în Italia până la pretenţii de ordin teritorial faţă de Franţa şi că amândouă ţările ar trebui să se explice şi să înţeleagă. Cam mirat, François Poncet a declarat că va transmite la Paris cele vorbite şi că va aştepta instrucţiuni... Cam atunci a plecat Puricelli la Paris. Daladier a continuat să refuze să-l primească, dar socotind că demersul lui Ciano pe lângă François Poncet putea fi considerat ca un prim pas făcut în Italia, a încuviinţat o luare de contact *neoficială* între Bonnet şi Puricelli. Întâlnirea lor a avut loc la hotel Meurice, într-un cabinet particular unde şi unul şi altul au fost poftiţi la dejun de către Tătărescu, căruia Puricelli i se adresase după ce vorbise cu Gafencu la Roma... Tătărescu îmi povesteşte că masa a fost cordială, că Bonnet a fost încântat de Puricelli, deşi acesta începuse prin a arunca asupra Franţei răspunderea situaţiei actuale — aluzie probabil la sancţiunile din vremea războiului etiopian. Convorbirea ar fi avut probabil urmări, dacă n-ar fi venit îndată după dânsa pactul germano-italian şi toată garnitura de declaraţii care l-au însoţit.

— Că e hotărât să nu mai stea în Franţa şi că a cerut Regelui prin Urdăreanu să-l descarce de misiunea dată la Paris. Exact contrariu de ce-mi spusese în aprilie, când îmi afirmase hotărârea sa de a rămâne în post şi de a se ocupa serios cu strângerea raporturilor româno-franceze... Atunci era însă înainte de incidentul cu telegramele, iar acum după... Acest incident, Tătărescu mi l-a explicat bineînţeles mai altfel decât mi-l lămurise Călinescu, care evident a căutat să învenineze lucrurile cât a putut. Vizita lui Weygand la noi n-a fost o vizită aşa din

senin, cum avea aerul să o spună Călinescu. În conversaţiile pe care Tătărescu le-a avut, din martie încoace cu Daladier şi Bonnet, aceştia hotărâţi să ne dea sprijinul în cazul unui atac din partea Germaniei şi să decidă la o asemenea atitudine şi Anglia — au cerut cu insistenţă *un contact* între Statul lor Major şi cel românesc. Au vrut să trimită pe generalul Georges la Bucureşti şi apoi pe altul. Tătărescu a explicat că o misiune de acest soi ar putea întărâta pe nemţi, şi că n-ar fi oportună şi a propus pe Weygand, care, la înapoierea sa din Siria, putea face o vizită naturală şi neobservată în România. Francezii au primit şi aşa s-a pus la cale oprirea lui Weygand în Bucureşti, oprire ce nu constituia o simplă vizită de curtoazie ci o misiune foarte importantă, care din nefericire a trebuit să fie scurtată, generalul trebuind să fie în Anglia la o dată fixă. Telegrama lui Tătărescu — explică dânsul — se raporta *la misiunea lui Weygand* şi suspiciunile la care se referea erau reale şi existau şi există încă în rândurile Guvernului francez.

Tătărescu mi-a vorbit de sus. Nu-i convenea să lucreze cu un om (Călinescu) care nu se dovedise la înălţimea nădejdilor puse într-însul şi care mai era şi de rea-credinţă. „Prietenii mei mă cheamă în ţară; în interesul Ţării, nu-i pot lăsa să meargă, deznădăjduiţi, de partea vrăjmaşilor Regelui... Trebuie să mă înapoiez în Ţară — prilejul întrunirii Parlamentului e bine venit[1] — trebuie să ajutăm serios acţiunea Regelui, căci aşa nu merge..."

Cu toate cusururile lui, Tătărescu este cu siguranţă cel mai inteligent din generaţia lui. Cu toată mitomania sa, e sensibil superior lui Călinescu.

Ne-am despărţit foarte buni prieteni în ce priveşte politica bineînţeles, căci vedem cam în acelaşi fel greşita îndrumare pe care o iau lucrurile...

Aflu prin Tătărescu, care a aflat-o la rândul său de la Urdăreanu că preşedinţi pentru viitorul pseudo-parlament au fost desemnaţi: Vaida pentru Cameră şi Iorga pentru Senat. Vaida ca „să se dea o satisfacţie Ardealului", Iorga ca să-l împiedice să interpeleze Guvernul!!! Dictatură „sui generis" cum se vede, cu „compromisuri" şi cu „satisfacţii"! Dacă crede Regele că îi va închide gura vorace lui Iorga, cu o preşedinţie, se înşală. Numai cu pumnul în gură sau cu un picior în cur îl poţi face să tacă...

Găsesc numirea lui Vaida acceptabilă (Camera va fi o turmă de majoritari) dar pe a lui Iorga direct periculoasă. În Senat va fi opoziţie: sunt toţi senatorii de drept neînregimentaţi în Front, de la Maniu şi

[1] Tătărescu e senator de drept, ca fost 4 ani preşedinte de Consiliu!

Lupu la Dinu Brătianu şi alţii. Iorga e în stare să se solidarizeze într-o bună zi cu ei...

Eu în tot cazul sunt mulţumit că am scăpat de această corvoadă; mi-ar fi convenit la Cameră, dar la Senat nu. De ce să mă cert eu cu oameni cumsecade şi care au dreptate şi să mă sacrific pentru un Guvern în care n-am încredere?

Urdăreanu a plecat alaltăieri seară sâmbătă la Bucureşti. Tătărescu spune că ar fi plecat cu nişte ochelari extraordinari, că boala lui n-ar fi la limbă ci la ochi... Se spune în tot cazul că ar fi plecat liniştit şi mulţumit.

Dejunat la Armenouville. Bine. Dar lume prea multă, din cauza Rusaliilor şi vremii frumoase. Am dat acolo peste Şapira, Aristide Blank cu neamul Roger Auboin etc. Mare plăcere!

După-amiază am vizitat ambele saloane, reunite în „Grand Palais". Impresie dezastruoasă. Aproape toate picturile sunt bune, adică bine executate, dar fără un pic de „au delà", de acele imponderabile care determină genialitatea în artă...

„Pe vremea mea", salonul era plin de orori, dintre care se detaşau câteva pânze magistrale, operele unor adevăraţi mari artişti... Acum nu se mai văd orori, dar nici opere de un interes special. Tehnica a înlocuit arta. Ca şi în literatură, totul s-a nivelat, s-a democratizat, s-a banalizat... O observaţie pe care am făcut-o regulat, în anii din urmă.

Un singur avantaj faţă de trecut: mult mai puţine pânze expuse. Cele două saloane la un loc (Artistes Français şi Société Nationale) conţin mai puţine tablouri expuse decât pe vremuri — jumătate din unul dintre ele...

---

30 mai. Lungă conversaţie cu Kaufmann. Tătărescu aflase de la Urdăreanu că acesta explicase lui Kaufmann, din partea Regelui, că nu-şi mai putea păstra postul la Banca de Credit, că trebuia acum în fruntea instituţiei un creştin şi câte şi mai câte. Că nici pentru junele Kaufmann nu putea fi loc în Consiliul de Administraţie după cum cerea „lieber Oskar"... Fie că Kaufmann s-a ascuns de mine, ceea ce greu mi-ar veni să cred, fie că Urdăreanu a minţit pe Tătărescu, fie că Tătărescu nu mi-a reprodus exact cele spuse de Urdăreanu — dar n-am găsit câtuşi de puţin în Kaufmann un exoflisit. Îmi era greu să-i pun brutal chestiunea, dar din tot ce am vorbit reieşea că nu i s-a cerut nici un sacrificiu, că numirea lui fiu-său era aprobată şi că Scanavi era cât se poate de rău văzut...

Vom vedea cum se vor desfăşura lucrurile. E posibil ca Urdăreanu să fi relatat lui Tătărescu „ce ar fi voit să spună lui Kaufmann", dar în realitate să nu-i fi spus nimic. E posibil de asemenea ca Kaufmann să-mi fi ascuns adevărul, mai sperând încă o schimbare a lucrurilor prin intervenţia Reginei Elisabeta, protectoarea lui. Dar Regina Elisabeta nu iese din... sfaturile lui Scanavi — şi Scanavi nu vede momentul să se scape de Kaufmann...

Ce ghiveci!

Kaufmann mi-a explicat şi „marrrea afacere" anglo-română. E vorba să se constituie o societate prin canalul căreia s-ar face toate comenzile în Anglia, şi pe de altă parte s-ar efectua şi toate vânzările produselor noastre pe teritoriul britanic. Societatea ar avea ca scop esenţial să sporească sensibil exportul românesc de materii prime şi alimentare, spre Anglia. Românii au subscris un capital de 250 000 000 lei, iar englezii vor subscrie şi ei vreo 250 000–300 000 livre, adică tot cam atât. Printre românii care au intrat în combinaţie sunt, în afară de Kaufmann: Max Auschnit (animatorul întregii afaceri), Malaxa, Banca Românească, Chrissoveloni, Gigurtu (Mica) etc. Printre englezi: Banca Ambros, Wikers, Bank of Roumania şi diferiţi particulari...

Există şi o întreprindere concurentă pusă la cale de Puiu Dumitrescu, de Hefter şi de... Aristid Blank!!

De la o fereastră la alta, se înjură unii cu alţii şi se tratează de escroci!

---

2 iunie, vineri. Marţi seara am părăsit Parisul cu Orient Expressul. Trebuia să mai stau, dar m-am simţit fără chef, aşa de deprimat, încât cu tot farmecul Parisului de mai, am plecat cu două zile mai devreme... Îmi era dor de casă...

În momentul plecării m-am pomenit la gară cu Puricelli... Sosise din Roma, din nou telefonase lui Tătărescu şi aflase prin acesta de prezenţa mea în Paris şi că plecam chiar în acea seară. A venit să-mi strângă mâna înainte de plecarea trenului şi să-mi spună pentru ce venise... Venise „să explice" pactul cu Germania, pactul care *nu crea nimic nou,* pactul care aşternea numai în scris ceea ce până acum fusese stabilit verbal, pactul în fine *care limita şi obligaţiile Italiei şi drepturile Germaniei...* „Cel puţin acum *ei* nu vor mai putea — spunea Puricelli — anexa o ţară fără a ne preveni cum au făcut cu Cehoslovacia..." Venise să explice toate acestea, luase din nou calea lui Tătărescu, neştiindu-mă la Paris şi spera să izbutească... Am avut impresia că fusese trimis de Roma... „Dacă am reuşi — şi ar trebui să reuşim — trei oameni înainte de toate ar fi contribuit la succes: d-voastră, Tătărescu şi

eu..." — au fost ultimele cuvinte pronunţate de Sor Piero, pe când trenul pleca... L-am lăsat în convingerile şi nădejdile lui...

Danezii au semnat un pact de neagresiune cu Germania, deşi toate Statele nordice în conferinţa pe care au ţinut-o la Stockholm hotărâseră să nu semneze nici un fel de pact cu Reichul sau cu altă ţară. Poziţia geografică a forţat însă Danemarcei mâna... şi Germania şi-a asigurat neutralitatea micului Regat şi eventuale provizii de unt.

Ziarele de azi anunţă un adevărat potop care s-ar fi abătut asupra Mehedinţiului. Şoseaua naţională, de-a lungul Dunării, şi linia ferată sunt în multe părţi sub apă... Afurisită vară!

Alegerile s-au efectuat ieri în linişte. Fiind puţine birouri de votare şi alegători mulţi nu s-au terminat aseară. Azi la ora 10 dimineaţa se vota încă în Bucureşti... Simptomatic: printre cele 10–20 de rezultate cunoscute azi-dimineaţă se află în loc de frunte dl Brudariu, din Timişoara, un agent electoral fără scrupule, un demagog veros al timpurilor trecute, a cărui prezenţă pe listele unui Parlament dictatorial e o ruşine şi o absurditate... În schimb băieţi ireproşabili recomandaţi de mine au fost puşi la o parte.

Un comunicat al Preşedinţiei Consiliului ne aduce la cunoştinţă că pentru deschiderea Parlamentului trebuie să ne îmbrăcăm în uniformă *albă*! Ca porumbeii! Dar comunicatul nu spune cu ce cămaşă: albă sau albastră? Probabil se va reuni un Consiliu de Miniştri ca să decidă...

Căpitanul nostru Zahei a câştigat „Premiul Armatei" la concursul hipic din Varşovia. E cel mai mare premiu polonez dotat de Mareşalul Rydz-Smigly şi de Preşedintele Republicii.

Paul Karagheorghevici a fost primit cu un neobişnuit alai la Berlin, unde s-a dus în vizită oficială („pendant") la vizita din Roma. Bieţii nemţi! Au ajuns să primească pe sârb parc-ar fi cineva! „Dacă nu găseşti ce-ţi trebuie, te mulţumeşti cu puţin". Probabil că nimic senzaţional, în domeniul politicii, nu va urma acestei vizite. Iugoslavii o scaldă, trebuie recunoscut, cu multă dibăcie.

Pare însă că în Germania cuţitul a ajuns la os. Au fost toţi puşi la porţia redusă, şi nu mai au ce mânca. Am însemnat mai sus poprirea importului de unt. Cu celelalte articole de import lucrurile nu merg mai bine. Se citează anecdota:

Un client intră într-o prăvălie şi cere un sfert de unt; — „N-am", răspunde negustorul. „Un sfert de cafea?" — „N-am". „Un sfert de

şuncă?" — „N-am!" — „Dar ce ai domnule?" — „Am Heil Hitler, cât vrei!"

Asta e numai o anecdotă inventată, dar Nicu Hiott îmi povesteşte că d-na Fabricius, soţia ministrului Germaniei, i-a spus că trebuie să facă bucate cu duiumul de câte ori are un neamţ la dejun (vin ca corbii la Bucureşti de când cu convenţia)! „Bucătarul meu, pretinde — spunea, plină de tact, d-na Fabricius — că pentru un dejun de nemţi trebuie de 3 ori atâta mâncare ca pentru unul de români! Sunt nemâncaţi, domnule!" Când a venit Opera din Frankfurt, muzicanţii n-au mai putut să cânte, de mult ce mâncaseră! Au vrut să se sature întâi!

Gardistul Ionescu, Georgescu sau nu ştiu cum, zis şi *Vojen*, urmărit ca unul din cei mai dârji tovarăşi ai lui Codreanu, n-a putut fi niciodată arestat. Acum se află că e la Berlin *în garda personală a lui Hitler...*

Deşi pactul anglo-sovietic pare că se va încheia, mai sunt încă greutăţi destul de mari care au fost puse în evidenţă printr-un recent discurs al lui Molotov la Uniunea Sovietelor. Muscalii vor asistenţa automată (nu concertată, pentru anumite ţări, cum au propus-o englezii) — şi mai vor ca pactul să se întindă şi asupra Ţărilor baltice, necuprinse în propunerile engleze printre ţările de asistat automat.

Titulescu, convins (!!) că împrejurările aduc apa la moara lui, zbârnâie cât poate, ajutat de toate lichelele care mâncau la ieslele lui. Am însemnat deja articolul apărut în *Times*. Marţi 30 mai a apărut altul în *L'Ordre*, foaia de şantaj a prietenului Buré. Altă serie de fire de păr tăiate în patru, alt articol bine scris şi complectamente inutil şi perimat ca gândire. În *Match* i-a apărut portretul, cu însemnarea „viitoarea întrevedere între dl Bonnet şi dl Titulescu, eminentul om de Stat". Pertinax, publică articole vădit dictate de Marele European No.2... şi aşa mai departe!

„E în zadar copile, nu învie morţii!"

---

3 iunie. Rezultatul „alegerilor" (!) a apărut, dar încă incomplect. Rezultat alandala, din cauza jocului ţăranilor cu „portretele"! Din cei recomandaţi de mine au ieşit Radian, Mirică, Teodorescu Valahu, Abdul Selim (turcul), Schina (!), Apostoleanu şi poate încă câţiva... Alegerea a fost o batjocură. Deşi după lege şi după ordinele date nu trebuia făcută nici o propagandă, Potârcă şi Mischii (omul lui Iunian) în Oltenia au făcut adevărată campanie electorală pe chestiunea hibrizilor (viile de şes) şi a ajuns Mischii să se aleagă. În ţinutul Suceava, Nicu Stoeanovici a fost chemat de Iamandi cu două săptămâni înainte de

promulgarea legii electorale și prevenit să-și *aranjeze* primarii... Primari aleși pe sprânceană au fost imediat instalați în mai toate comunele rurale. Erau foștii agenți liberali — și totuși Nicu Stoeanovici a căzut, l-au mâncat rutenii din Bucovina...

În fine...

Văzut azi-dimineață pe Călinescu. Era încântat de „rezultatele alegerilor"!!!

Nu i-am ascuns ce gândeam eu. Mă dusesem la dânsul să-l rog pentru Finkelstein, să-i dea locul de senator numit destinat evreilor. Mi-a spus că foarte probabil nu va fi numit nici un evreu...

Cu această ocazie l-am felicitat pentru alegerea lui Iorga ca președinte al Senatului. „Dar nu e deloc hotărât să fie numit Iorga, a spus chiar că nu primește..." — și m-a întrebat de unde aflasem așa ceva. I-am răspuns că o spusese chiar Iorga, la Paris, lui Tătărescu... Călinescu s-a pus pe râs și mi-a povestit că înainte de a pleca în străinătate Iorga a trecut pe la Ministerul de Interne — înțelegi d-ta — și fără să fie întrebat i-a spus: „Să știi că eu *nu* prezidez Senatul!..." Și a plecat!

Cine minte: Călinescu, Tătărescu sau Iorga? Se va vedea...

„L'Axe en pool" :

Se pare că după ultima convenție italo-germană toate resursele ambelor țări au fost puse în comun. S-a creat astfel un fel de „pool" al întregii producții, atât germane cât și italiene. Germania va furniza de aci înainte armamentul, Italia materiile alimentare, conform unui plan genial al d-rului Funk, succesorul lui Schacht. Astfel atelierele de armament Fiat și Breda au fost închise (?), iar în schimb Italia va exporta o bună parte din grâul său în Germania, primind în loc cartofi pentru egalizarea hranei de o parte și de alta a Alpilor... Nu știu dacă acest nou regim va încânta pe italieni! E vorba să se fixeze și o paritate între monedele ambelor țări, poate chiar să se organizeze o unitate monetară... Ce zice amicul meu Puricelli?

Gazetele franțuzești scriu în rezumat:

„Moscova face încă obiecții la Londra; cu o răbdare meritorie, Guvernul englez demonstrează Kremlinului vanitatea criticilor neîncetate reînnoite...!"

Cum se vede barometrul negocierilor anglo-ruse e cam jos...

Ghinioneta nu e vinovată de înecarea submarinului american „Squalus", căci deși absentă din Anglia s-a înecat și acolo unul, „Thetis", și

se pare că din echipaj nu se vor putea salva nici atâţia câţi s-au scăpat din „Squalus“...

Copiii m-au dus ieri-seară să mănânc la noul restaurant „Pescăruşul“, de la luna Bucureştiului. Cu acest prilej am văzut şi Expoziţia, şi noul parc, şi bulevardele noi croite între Arcul de Triumf, lacuri şi Calea Dorobanţilor. S-a lucrat repede şi frumos şi acest colţ al Bucureştiului se înfăţişează de minune. Bravo Dombrowski! Cine ar mai recunoaşte locurile acoperite de gunoaie şi de bălării, din care ieşeau ca nişte excremente mai de seamă maghernițe şi bordeie... E acum acolo cel mai frumos cartier din Bucureşti şi demn de orice oraş civilizat...

---

4 iunie. Regele-Împărat Victor Emmanuel a „octroaiat“ o Constituţie Albaniei. Constituţia e destul de liberală căci acordă o autonomie completă albanezilor care-şi păstrează limba, cele trei religii, puştile cu cremene şi moravurile.

Pe când din submarinul american „Squalus“ înecat de curând au putut fi salvaţi două treimi din echipaj, din submarinul englez „Thetis“ înecat şi el zilele trecute, nu au putut fi scăpaţi decât 4.
În momentul de faţă 98 de oameni trebuie să fi murit, asfixiaţi...

Tzintzar–Tzintar, ministrul de Externe iugoslav îşi anunţă „o proximă“ vizită la Paris şi la Londra, unde va merge „să explice“ neutralitatea iugoslavă... Tzintar–Tzintzar va pleca la Paris, cât de curând după înapoierea Prinţului Regent Paul de la Berlin.

Ribbentrop a dat o masă strălucită şi elegantă în cinstea Regentului Paul. Nu ştiu dacă sârbii au şi ei vreun ordin al Prazului care să confere „cuzinajul“ cu dinastia Karagheorghevici, căci ar fi fost o frumoasă încoronare a carierei lui Meissner[1], devenit deja succesiv *von* Ribbentrop prin adopţie şi văr cu Regele Italiei prin conferirea ordinului Anonciadei.

Charmant Călinescu împlineşte azi 46 de ani şi sărbătoreşte al 4 600-lea chiul... Să nu-i tragă în curând soarta şi lui un chiul, din acelea din care nu se mai întoarce nimeni...

Una bună.
Nemţii au publicat un „Jahrbuch“ în care au consemnat numele compozitorilor evrei din lumea întreagă, compozitori ale căror opere

[1] Ribbentrop e fiul legitim al d-lui Meissner, ministrul de Stat de pe lângă Hitler, şi a fost adoptat de o mătuşă a sa, d-na von Ribbentrop.

sunt interzise în Germania — şi printre dânşii au înscris şi pe Jora!!! Nu se ştie dacă a fost numărat ca ovrei fiindcă are nasul lung şi încârligat sau fiindcă a compus un „Marş ovreiesc"...

Protestele sale n-au dat încă rezultate căci Fabricius i-a cerut *dovezi* că nu e evreu!!! „Dar bine tată-meu mare a fost ministru de Externe" — a urlat Jora. — „Şi Disraeli a fost ministru de Externe, i-a răspuns Fabricius. Eu te cred, fiindcă ştiu că nu eşti evreu, dar trebuie convins şi Berlinul şi Berlinul nu se convinge decât pe bază de documente..."

Cu acest prilej mi se povesteşte că înainte de a pleca cu Gafencu la Berlin, Fabricius a primit o scrisoare în care i se spunea: „Cum poţi să pleci cu *jidanul de Gafencu* la Berlin! Dacă vrei să te convingi de *ebreitatea* (!!!) lui Gafencu, du-te la Galaţi, vei găsi în cimitirul evreiesc mormântul lui tată-său *Zanders*"!!!

Rezultatul definitiv al alegerilor n-a apărut încă, dar din cât se vede se poate judeca că e deplorabil. A ieşit un parlament cu mult sub nivelul parlamentelor de partid...

Presa străină germană, italiană şi franceză laudă în necunoştinţă de cauză, „conştiinţa şi independenţa corporaţiilor româneşti"!!! Aşa se scrie Istoria...

A apărut un decret-lege în care se reglementează modul de depunere al jurământului pentru Parlamentari şi se fixează o indemnitate fixă de 15 000 lei lunar pentru fiecare din ei...

Iorga-Magnificentius a dat drumul unui interviu; sub el — interviu publicat în *Temps* din 1 iunie. „Fremătând încă de o sfântă elocinţă" — paranoicul lătrase la banchetul ce-şi „aranjase" cu complicitatea plictisită şi complezentă a d-lor Louis Marin şi Tătărescu — dl Consilier Regal a spus prostii asupra noului regim parlamentar român şi a terminat printr-o gogomănie: arătând reporterului două volume privitoare la Fréderic cel Mare al Prusiei le-a ameninţat cu degetul şi a urlat: „Pe acesta, îl voi distruge!" (!!!)

---

5 iunie. În cursul manifestărilor oratorice care au avut loc la Berlin, Führerul a declarat graniţele actuale germano-iugoslave *eterne* şi a garantat integritatea teritorială actuală a Regatului iugoslav. Mare bucurie la Belgrad că au scăpat de „pericolul german" îndrumat spre Triest... Numai că vorbele sunt de multe ori numai vorbe...

Ieri a fost alergat „Derby-ul" român. Lume multă, cai destui, vreme foarte plăcută. Regele a venit pentru prima dată în civil, îmbrăcat în

ţinuta cenuşie a miniştrilor dinaintea Frontului (*Ce – soir – aux Folies* Bergères etc...), cu ţilindru cenuşiu. Cu ţilindru cenuşiu am fost şi noi cei din Comitetul Curselor, doar suntem englezi, şi trebuie să ne purtăm ca la Epson!

Câştigătorul Derbyului a fost Halmei aparţinând d-lui Vidrighin, un negustor de vinuri de pe la Sibiu... Poftit în tribuna Regală, conform tradiţiei, să primească felicitările Regelui, bietul Vidrighin s-a fâstâcit şi a salutat pe Suveran cu cuvintele: „Înalt Prea Sfinte", urmat de un „Domnule ministru" şi apoi a tăcut... Regele era încântat şi a stat mai mult de vorbă ca de obicei cu câştigătorul cursei.

Deşi am evitat să vorbesc politică cu M. Sa, întrebat asupra situaţiei interne în urma alegerilor (!!!) am răspuns scurt: „Sire, mai mult ca niciodată socotesc formula lui Hübsch ca cea mai bună definiţie a stărilor noastre..." Regele a râs, dar nu i-a plăcut. *Mi-a spus apoi că e foarte mulţumit de întrunirea Parlamentului şi că aşteaptă mare folos (!!!) de la discuţia Adresei şi a Bugetului...* Mă întreb ce e în capul lui şi ce vrea? N-am putut să mă împiedic de a observa că un regim trebuie să fie sau democratic-parlamentar sau autoritar — dar şi una şi alta nu se poate...

Daladier a făcut un mare expozeu asupra politicii externe a Franţei în faţa comitetului executiv al Partidului Radical. În vorbe, Daladier a fost tăios şi categoric:

„Spunem *nu* agresiunii, spunem *nu* fanatismului ideologic, spunem *nu* revendicărilor aşa-zisului spaţiu vital, spunem *nu* oricărei violenţe sau brutalităţi. Refuzul nostru este refuzul tuturor naţiunilor care vor să menţină pacea. Nu urmărim decât să menţinem pacea în onoare şi independenţă pentru toate naţiunile.

Iată de ce spunem *da* tuturor iniţiativelor drepte şi constructive şi spunem *da* oricărei acţiuni care va avea drept urmare reluarea schimburilor economice intense în întreaga lume[1] şi o mai echitabilă repartiţie a materiilor prime.

Oprind înaintarea agresorului şi întinzând mâna tuturor acelora care vor cu adevărat să colaboreze, noi suntem în toate actele noastre apărătorii libertăţii!"

Cuvinte demne de Franţa!

---

6 iunie. Din viaţa oamenilor mari:

Am notat în aceste însemnări alarma provocată prin câteva broboniţe apărute sub limba Exc-Sale Urdăreanu şi am notat de asemenea că

---

[1] „Europa are de ales între *colaborare* şi *dominare...*" a spus Daladier în altă parte a cuvântării sale.

un examen medical mai serios, la Paris, dovedise că nu limba ci ochii ilustrului om de Stat erau bolnavi. Un Morax oarecare i-a formulat ochelari foarte complicați (la un ochi trebuia corectat un strabism vertical iar la celălalt nu știu ce...). Urdăreanu s-a dus la un optician și a comandat 4 perechi de ochelari — să aibă de rezervă la București. După două zile opticianul a telefonat la Meurice ilustrului să-l întrebe dacă confirmă comanda căci cele 4 perechi de ochelari costau 12 000 franci francezi, deoarece lentilele trebuiau comandate la Zeiss... Un Urdăreanu n-are decât un cuvânt și comanda a fost imediat confirmată. Ce sunt 12 000 franci pentru șeful Ocultei noastre! Ochelarii au fost livrați și Urdăreanu a plecat cu ei la București, dar și-a dat seama că nu putea citi cu ei... Sosit la București s-a dus la Blatt care l-a examinat n-a găsit nici una din leziunile stabilite la Paris și i-a dat alți ochelari simpli, cu care omul vede perfect. Cei 12 000 franci, plus spezele călătoriei la Paris... aruncați pe gârlă! Floare la ureche pentru un Rotschild, un Morgan sau un Urdăreanu! Mi se spune că Ernestică al nostru nu comandă niciodată mai puțin de 12 costume croitorului său... Duminică la Derby, avea niște ghete de piele de crocodil date dracului, cum n-am mai văzut așa ceva! Probabil că crocodilul a fost împușcat dinadins pentru dânsul!...

E lucru cunoscut că baronul Fassini, un mare bogătaș italian — și un mare macher — e un prieten al familiei noastre Regale. Regina Maria, pe vremuri, a petrecut săptămâni întregi la dânsul, cu Ileana, la vila sa din Nettuno. Primăvara aceasta i-a făcut cinstea să-i fie oaspe și Prințul Nicolae, cu domnița Brana — dar ce e mai interesant e că l-a „tapat" și de 40 000 lire italiene, pe care le-a făcut uitate... Cel puțin așa s-a plâns Fassini lui Șoneriu, la Roma...

Toți cei închiși în submarinul „Thetis" au murit asfixiați... În total 90 de suflete... Opinia publică engleză e exasperată. Chamberlain a trebuit să facă declarații liniștitoare în Camera Comunelor, să făgăduiască o anchetă din cele mai severe și măsuri energice (?) pentru ca asemenea nenorociri să nu se mai întâmple.

Hitler a bătut Regelui George o telegramă de condoleanțe...

Prinz — Regentul Paul al Iugoslaviei a părăsit Berlinul ieri. Înainte de a se înapoia la Belgrad se va mai opri la Dresda și la Karinhall unde va fi oaspetele mareșalului Göring. Nemții au umflat cât au putut vizita sârbului, ca să înregistreze și ei un succes diplomatic. Succesul ar fi consistat mai ales în definitiva lichidare a legăturilor Iugoslaviei cu Franța și Anglia. Or, nici un act de asemenea natură n-a fost înregistrat

la Berlin... Iugoslavia, atrasă în orbita Axei prin considerații de ordin geografic și dinamic, nu s-a legat mai strâns de Puterile totalitare la Berlin decât la Roma...

Hitler a luat cuvântul la Congresul foștilor luptători. Discursul său e interesant de opus ultimului discurs al lui Daladier și de altminteri presa din lumea întreagă n-a lipsit să comenteze deosebirea de fond și de formă a manifestărilor celor doi șefi de guvernământ. Pe cât a fost de calm și de stăpân pe sine Daladier, pe atât s-a arătat de violent și de nesocotit Hitler. În toată cuvântarea sa, Führerul n-a făcut decât să acuze și să amenințe... Un adevărat discurs de dictator, 100%, îngrijorat să nu-și piardă prada...

Se semnalează din nou numeroase agresiuni împotriva polonezilor în Germania — în schimb, în Polonia se procedează la dizolvarea asociațiilor germane...

Telegramele de azi semnalează o încercare de atentat împotriva ducesei de Kent. Un individ a tras asupra ei, fără să o atingă, un foc de revolver. S-au făcut arestări. Amănuntele lipsesc. E de nepriceput! Trebuie să fie sau un nebun sau un erotoman, căci ducesa de Kent e cea mai frumoasă prințesă din Europa!

Ieri-seară m-am pomenit cu Grigorcea (ambasadorul) la telefon rugându-mă să primesc o invitație la masa ce se va da mâine la Externe în cinstea Diadocului Paul. M-a rugat cu o insistență neobișnuită. De obicei se trimite un carton și nimeni nu urmărește soarta lui... Să fi ajuns Consilierii Regali sau eu personal la așa preț? E puțin probabil și cred mai mult că Grigorcea nu era treaz...

Azi-dimineață a apărut lista noilor senatori numiți. Au fost numiți 70 din 88. Lista e bună — pentru o dată au făcut și cei din jurul Palatului lucrurile bine, ținând seamă de toate straturile noastre conducătoare. Un punct bun regimului...

---

7 iunie. Ieri la serbarea aviației, pe câmpul de la Băneasa unde Prințul Carol a aterizat în ziua de 6 iunie 1930, Regele a pronunțat, între altele, următoarele cuvinte: „Un Suveran care se urcă pe Tronul Țării Sale venind pe aripile unei păsări, a fost un semn că în această țară se va face o primenire...". Da, s-a făcut o primenire: s-au tulburat toate apele ca să se poată ridica lichelele, escrocii și... peștii!

A nins pe munţii din jurul Predealului, bine. Aşa se explică temperatura rece de care suferim de două zile şi la câmp.

Şi azi se insistă în ziare asupra uniformei la Parlament. „Deputaţii, senatorii aleşi, de drept sau numiţi..." (se insistă asupra tuturor categoriilor ca să priceapă cei *de drept*) nu vor fi admişi la ceremonia deschiderii decât în uniformă. Totul ca să se împiedice anumiţi senatori de drept (vizaţi sunt Maniu, Lupu, Dinu Brătianu şi alţii) să vină să tulbure armonia serbării (!!!). A ajuns Guvernul să-i fie frică şi de umbre!

Se zvoneşte că s-ar fi încheiat un acord secret între Spania, Germania şi Italia. E greu de crezut cât timp aurul spaniol e încă în Franţa şi refacerea spaniolă în mâna englezilor. Franco a vorbit în faţa Comitetului Falangei şi a vorbit bine, deşi cam de sus pentru halul în care e ţara lui...

Şi Hitler a vorbit din nou în faţa celor din corpul „Condor" înapoiat din Spania şi a vorbit aşa cum a crezut el că e bine ca să-şi ascundă amărăciunea provocată de înţelegerea anglo-franco-rusă... Totalitarii fac ce pot ca să marcheze şi ei succese. După Iugoslavia, vine acum Spania la rând...

Acordul cu Rusia pare că se va semna în curând. Contrapropunerile ruseşti au fost examinate la Londra şi Paris şi după veştile presei nu ar mai rămâne decât greutăţi de formă de înlăturat. Asupra principiilor de fond, acordul e deplin. Se mai caută „forma" pentru garantarea Statelor baltice, cerută de Rusia...

---

8 iunie. Ieri, deschidere solemnă a Camerelor... Acelaşi Te Deum, aceleaşi mase amorfe de deputaţi şi de senatori, aceeaşi atmosferă de slugărnicie şi de mamelucism. Deşi marea majoritate a parlamentarilor prezenţi erau oameni noi, aplaudau de-şi rupeau palmele ca cei vechi de câte ori Regele — care de data asta a citit mesajul în mod impecabil — pronunţa cuvintele „armată", „integritatea teritoriului", „Eu"(adică „El", Regele) şi altele de acelaşi soi... singură deosebire, că lichelele de data asta erau toate îmbrăcate în alb, în uniforma F.R.N.-ului.

Iorga, plin de decoraţii şi în uniformă perora, perora şi făcea glume proaste. Cuza, stins, atins de aripa morţii... Ceilalţi, cum îi lăsasem în Camera lui Tătărescu... Stigmatele mediocrităţii şi laşităţii erau tipărite pe toate feţele...

Mesajul s-a deosebit de mesajele obişnuite prin următoarele puncte: două treimi dintr-însul au fost consacrate trecutului, arătându-se tot ce

s-a făcut de la închiderea ultimului Parlament; în partea — foarte scurtă — relativă la legile ce urmează a se făuri (aşezarea corpurilor profesionale, noul statut al funcţionarilor publici, asigurarea rentabilităţii produselor agricole) nici nu s-a pronunţat numele Parlamentului, afirmându-se că „Guvernul va prezenta“ zisele legi fără să se spună cui (poate opiniei publice, prin decrete-legi...) — încheierea în fine a fost cu totul schimbată faţă de încheierea defunctelor mesaje... Sub regimul zis parlamentar, după ce Regele sfârşea de citit mesajul, îl trecea primului-ministru şi acesta se adresa celor de faţă cu cuvintele: „Declar deschisă sesiunea ordinară (sau extraordinară...) a Corpurilor Legiuitoare“. Era un mod de a angaja răspunderea Guvernului şi pentru actul convocării Parlamentului... De data asta, Regele n-a mai trecut mesajul primului-ministru şi a pronunţat *dânsul* cuvintele: „Eu declar deschisă sesiunea Corpurilor Legiuitoare!“ Fără să mai adauge „ordinară“ sau „extraordinară“, căci după noua Constituţie nu mai există sesiuni ordinare sau extraordinare, ci numai sesiuni de complezenţă.

După ce Regele, lung aclamat, s-a retras, s-a procedat la depunerea jurământului senatorilor şi deputaţilor. Guvernul, apărut pe banca ministerială, a fost foarte slab aplaudat; jurământul ne-a fost luat de mitropolitul Moldovei Nicodim. Un secretar a citit formula, apoi s-a făcut apelul nominal, începându-se cu Senatul — şi fiecare la numele său a spus „jur“. La ieşire am semnat o fiţuică cu formula jurământului imprimată, şi gata a fost tot...

———

Chamberlain a declarat că s-a ajuns la o înţelegere cu Rusia asupra principalelor puncte ale acordului...

———

Răzvrătiţii de la Dinu Brătianu (printre care intră şi Maniu cu amicii săi) au „exmis“ o comisie compusă din Ghighi (Mircea) Djuvara, Alexandru Ottulescu şi Istrate Micescu (?) ca să studieze toate decretele-legi promulgate de Guvern (mai ales legea electorală) şi să stabilească toate abaterile de la Constituţia în vigoare...

Probabil că Istrate Micescu a fost *numit* senator de M.Sa ca o răsplată pentru munca pe care o desfăşoară în această comisie, afară numai dacă n-au cântărit mai greu pentru această numire înjurăturile zilnice pe care zisul Micescu le proferă în Palatul de Justiţie împotriva Regelui şi a „mârşavului de regim, care trebuie să crăpe (sic)“.

———

La Externe a fost aseară masă mare oferită delegaţiilor străine (vreo 11 la număr) venite să asiste la „Serbarea Tineretului“ sau a „Străjeriei“ din jurul lui 8 iunie. În fruntea delegaţiei greceşti a venit diadohul Prinţul Paul. Cu câtă plăcere au trebuit să se regăsească împreună cei

doi foşti cumnaţi... Prinţul Paul a avut amabilitatea să-şi reamintească faţă de mine vremurile în care venea destul de des în casa mea, pe când erau cu toţii în Bucureşti, în pribegie şi în sărăcie... Delegaţia germană a fost condusă de Baldur von Schirach, „Führerul" sporturilor Reichului, cea engleză de Lord Somers, succesorul lui Baden Powell, şi aşa mai departe, delegaţiile italiene, spaniole, portugheze, finlandeze, poloneze etc. de câte o notorietate a braţelor, a picioarelor sau a posteriorului... Delegaţia iugoslavă a venit sub conducerea d-lui Cirici, ministrul Instrucţiunii Publice...

De ce m-o fi invitat Gafencu printre toţi aceşti sportivi n-am putut să înţeleg, cu atât mai puţin cu cât eram singur de speţa mea. La masă am fost plasat între d-na Thierry, soţia ambasadorului Franţei şi d-na Fabricius, soţia ministrului Germaniei. Ca bătrânul Rhin, am despărţit Franţa de Germania, fără ca nici una nici alta să arunce o punte peste mine...

Seară pierdută. Ne-am pus la masă la ora 9 1/2 şi n-am putut fi în pat decât la ora 12 1/2, deşi am plecat cel dintâi...

---

9 iunie. Petrecut dimineaţa de ieri pe stadionul Anef. Văzut pentru prima dată riturile Străjeriei şi spectacolul exerciţiilor de ansamblu executate în masă de fetele şi băieţii şcolilor din Bucureşti. Vremea a fost splendidă şi exerciţiile de ansamblu impresionante. Riturile iniţiale, salutul Marelui Străjer, rugăciunea, înălţarea drapelului nu m-au emoţionat. În schimb m-au plictisit şi obosit nespus nesfârşitele defilări care au urmat exerciţiilor. Toată treaba ar fi putut fi redusă de la 5 la 2 ore şi am fi fost cu toţii mulţumiţi, şi actorii şi spectatorii.

În loja noastră, Iorga a spus tot timpul porcării, aşa încât a îndepărtat pipiţele miniştrilor îmbrăcate în vivandiere, pe episcopi şi pe Prinţul de Wied — pe care protocolul şi nenorocul lor îi aşezaseră împreună cu noi...

Un lucru de nepriceput pe stradă, în localuri, prin saloane nu se văd decât fete frumoase în Bucureşti (din acest punct de vedere capitala noastră e una din cele mai favorizate) şi cu toate acestea printre miile de fete care au defilat în faţa noastră n-am văzut decât mutre scârboase, capete căcănii de constipate. Nu ştiu care erau mai urâte, fetele ori profesoarele... Şi Iorga era indignat şi propunea să le împuşte pe toate, iar mie-mi era ruşine de ce arătăm străinilor...

După alaiul de la Anef (care s-a terminat la ora 1 şi 1/4), — dejun la Palat. Abia am avut timpul să ne spălăm pe mâini şi să ne uşurăm. Înainte de dejun Regele ne-a primit în salonul „Verde", pe noi Consilierii Regali (eram cu toţii prezenţi, minus Prezan) şi pe membrii Gu-

vernului. În numele nostru (?!) Călinescu a hiritisit pe Rege în cuvinte searbede şi i-a înmânat o cutie de argint pentru ţigarete, ca amintire pentru aniversarea a 9-a „coborârii Sale din ceruri". Masă mare, bună, de vreo 200 de tacâmuri. Misiunile străine, în complectul lor, Consilierii Regali, Guvernul, Curtea şi „onoratiores" ai Străjeriei şi ai Sportului român. La masa de onoare Regele cu Prinţul Paul la dreapta şi Prinţul Mihai la stânga — apoi primul-ministru, consilierii regali, Cirici, ministrul sârb, lady Somers şi Urdăreanu şi Flondor în coada mesei. Tot restul invitaţilor la mese perpendiculare, vreo 4, care mergeau până la uşile din faţă. La sfârşitul mesei a mai tras Charmant un discurs mai lung, vădit pregătit, dar tot atât de rece şi de searbăd ca cel improvizat din salonul Verde. A răspuns în câteva cuvinte, Regele. După-masă nu s-a făcut cerc. Aproape toţi ce prezenţi s-au dus din nou la Anef pentru „parada" sportivilor. Eu nu... După cum nu m-am dus nici la concertul de gală de la Ateneu la ora 8, nici la recepţia lui Sidorovici de la Clubul Militar care a urmat. Regele şi Prinţul Paul au asistat la toate — n-aş fi vrut să fiu în pielea lor!

Cu prilejul dejunului de ieri am aflat ce e „Lupul". Am aflat-o prin Urdăreanu care la un moment dat mi-a spus: — „Uite la Somers, are »Lupul»"... — „Ce e aia?" l-am întrebat eu. — „Cum, nu ştii ce e «Lupul», serios?" a continuat „El Favorito" — „n-am ştiut nici eu, şi când Regele mi-a spus ieri că e singurul pe aici prin Balcani decorat cu „Lupul", l-am întrebat ca şi d-ta pe mine ce e aia? Dar Regele a fost atât de indignat de ignoranţa mea încât n-a vrut să-mi spună!... Cu greu am aflat că e un fel de decoraţie a cercetăşiei, care se conferă în anumite Congrese Internaţionale şi se dă numai foarte rar... Dar uite, îl are şi finlandezul...!"

Într-adevăr, pe guşa finlandezului, ca şi pe a lui Somers[1] atârna un lup agăţat de o panglică verde şi galbenă în jurul gâtului victimei... Câte mai află omul...

Tătărescu mi-a spus ieri că a vorbit cu Regele şi s-a pus de acord cu dânsul: se mai înapoiază pentru câteva săptămâni la Paris apoi îşi dă demisia şi vine la politică în ţară...

Vorbind cu Urdăreanu am aflat că lucrurile nu stau tocmai aşa... Tătărescu *n-a văzut* pe Rege (care-l va primi numai după sărbători) dar a stat 2 ore de vorbă cu el, Urdăreanu. Urdăreanu i-a spus că poate să-şi dea demisia oricând, dar că, cât timp e ambasador nu poate fi şi sena-

[1] Lord Somers este actualmente şeful Scottismului britanic (în locul lui Baden Powell, fondatorul). A fost vicerege în Noua Zeelandă, sau în Australia, sau aşa ceva.

tor. Tătărescu a cerut să facă numai act de prezență, fără să ia parte la dezbateri. Ministrul Curții Regale i-a ripostat că nu se poate. Dacă vrea să calce în Senat, trebuie să părăsească Ambasada. Tătărescu a încheiat atunci conversația declarând că preferă să se înapoieze la Paris...

De fapt, Tătărescu a asistat la deschiderea solemnă a Parlamentului, la care au asistat și alți înalți demnitari ai Statului în afară de parlamentari, dar n-a venit azi-dimineață la prima ședință a Senatului, nici la Cameră la expozeul lui Gafencu... Urdăreanu părea foarte mirat de atitudinea lui Tătărescu în doi peri și găsea lipsită de eleganță întârzierea unui gest — demisia — pe care toată lumea îl așteaptă...

Azi-dimineață prima ședință a Parlamentului — Simbol. La ordinea de zi la Cameră ca și la Senat a fost alegerea unui președinte, a comisiei de răspuns la Mesaj (conform vechiului Regulament) și a unei comisii pentru întocmirea noului Regulament. La Cameră, Gafencu anunțase în plus un expozeu asupra politicii externe. Deși mai încărcată, ordinea de zi a Camerei a fost urmată punct cu punct, pe când la Senat nu s-a putut merge mai departe decât alegerea președintelui, fiindcă a vorbit Iorga de n-a mai sfârșit... A rămas ca comisiile să fie alese de Senat după-amiază. N-am luat parte decât la ședința de dimineață.

Președinții au fost aclamați (!!!) Vaida la Cameră și Iorga la Senat. La Senat, bucătăria a făcut-o Iamandi. Cum am sosit, m-a luat într-un colț să-mi explice... Că era și dorința de Sus... „Faceți ce vreți, la urma urmei nu e treaba mea!“ — a fost răspunsul meu.

Despre alegerea, adică despre numirea lui Vaida nu e nimic de zis, dar despre a lui Iorga! Trebuie să fie cineva nebun să-și bage ghimpele în carne, când nimic nu-l silește. Încă ieri, vorbind cu Urdăreanu i-am atras atenția asupra pericolului Iorga, care era în stare de pe fotoliul prezidențial să atace Guvernul și să se pună de partea lui Maniu, sau a lui Mihalache, sau a lui Dinu Brătianu. Am fost prooroc, căci chiar din prima zi, cum se va vedea, nebunul a început să-și arate dinții... Nu numai că Urdăreanu a fost de acord cu mine, dar mi-a spus că nici Regele n-ar vrea să-l vadă pe Iorga în fruntea Senatului, *și că, fiindcă Călinescu se cam angajase cu el*, se va recurge probabil la formula *libertății alegerii*, șoptindu-se un nume la urechea senatorilor. M-a și întrebat pe cine aș recomanda și am răspuns fără ezitare: Mironescu, om pașnic și fără vrăjmași, din care Guvernul va face ce va voi și care niciodată nu se va răzvrăti împotriva băncii ministeriale. Urdăreanu a găsit candidatura Mironescu excelentă și aseară m-am culcat convins că candidatura Iorga fusese înlăturată. Mare mi-a fost mirarea când mi-a comunicat Iamandi că tot Iorga rămăsese candidatul lui Vodă...

Ales prin „aclamații", Iorga s-a suit pe tronul lui și într-un interminabil discurs a pus piciorul în toate străchinile, vorbind cu arțag împotriva regimului și a Guvernului, spre stupefacția Senatului și consternarea celor câțiva miniștri de pe banca acuzaților...

După ce a făcut o lungă istorie a partidelor din România „care n-au existat" a declarat că de vreme ce a combătut toată viața lui partidele (care n-au existat) e și contra unui partid unic (care să existe oare?) și prin urmare împotriva Frontului Renașterii Naționale! Iată dar că primul președinte al Senatului frontist e un adversar al Frontului! Bravo Sire, frumos rezultat! Morală în politică, nu e vorba. Am declarat numaidecât prietenilor mei că am devenit și eu ambițios că vreau și eu să ajung președinte de Senat și că pentru aceasta am să-mi dau demisia din Front!

Dar dacă ar fi spus numai atât... tata Iorga! După ce a declarat solemn că nu consideră alegerea sa ca rezultatul unei combinații de culise, că nu datorește înălțarea sa Guvernului ci spontanei unanimități a Senatului (!!!), paranoicul a declarat ritos că va apăra drepturile Senatului împotriva Guvernului și *că neavând ură pentru nimeni va tolera cea mai desăvârșită libertate a gândirii* (ce mai așteaptă Maniu și Dinu Brătianu să vină în Senat?). A mai spus că Senatul are nevoie de un nou Regulament pe care-l va face el în colaborare cu o comisie[1], Regulamentul care să împiedice „pierderea de timp" *dar* să prevadă stabilitatea președintelui (!!!), căci el nu înțelege să fie președinte pe o lună !!! (Iamandi îmi spusese la începutul ședinței, față de mirarea mea la numele lui Iorga; „Lasă că-l alegem acum pentru o lună și la toamnă nu mai pupă el președinția"). A mai înjurat pe nemți, a mai preaslăvit pe franțuji, și câte și mai câte!

Înainte de a se urca Iorga la fotoliul prezidențial, Iamandi a venit să-mi spună la ureche că Maniu, Mihalache și Lupu erau jos la ușă, în civil, și se certau cu poliția porții ca să intre — dar că nu vor fi lăsați. Iamandi îmi spunea aceasta ca să mă calmeze fiindcă făcusem tărăboi la început văzând pe amiralul Eustațiu în veston negru, în disprețul legii și regulamentului. Amenințasem pe Iamandi că plec imediat și că mă înapoiez și eu în civil. Când eu mă supun unei măsuri legale, cu cât e mai tâmpită, cu atât nu pot admite ca altul să o nesocotească. Ramolitul de Eustațiu nu făcea pe răzvrătitul, dar numit alaltăieri senator de Rege invocase lipsa de timp pentru procurarea uniformei... Iamandi a pus pe directorul Senatului să poftească pe Eustațiu să părăsească sala (același lucru s-a întâmplat și pentru Vasilescu Karpen — care, idiotul, pretindea că nu știuse că trebuie să vină în uniformă. Ca să mă împace

[1] Eu spusesem ieri lui Urdăreanu și lui Călinescu că Regulamentele trebuiesc alcătuite de Guvern și trecute prin Camere într-o ședință și ei primiseră sugestia mea...

definitiv, Iamandi venise să-mi povestească rezistența sa față de șefii opoziției (dictatură cu opoziție, halal!!!).

Am aflat mai pe urmă că Guvernul propusese o tranzacție lui Maniu & co. (dictatură cu tranzacție și compromisuri!!) anume, să vină să jure întâi în afară de incinta Senatului, iar după jurământ să fie lăsați să intre în Senat, în civil. Maniu a refuzat! El susține că conform Constituției are drept să vină în Senat fără uniformă și să se explice pe chestiunea jurământului! Și a declarat că dânsul și prietenii săi vor veni în fiecare zi și vor cere să intre în Senat... Cum poliția Adunării aparține de acum înainte președintelui, nu se știe ce va face Iorga... E probabil că îi va lăsa să intre. Cu atât mai mult cu cât șmecherii de Maniu și Dinu Brătianu i-au trimis vorbă, că dacă consimte să se pună în fruntea *mișcării legaliste*, ei doi și prietenii lor *îl vor urma orbește și fără condiții...* E greu ca paranoicul să reziste la asemenea măguliri... „Eih, drrragă, sunt hoameni chum se cade, și bhuni pathrrrioți..."

Să vedem ce va aduce ziua de mâine pe acest teren. Cu Iorga nu poți să fii sigur de nimic.

După ce și-a terminat discursul Iorga a luat cuvântul Iamandi „și a cerut voie să aducă președintelui omagiile Senatului (?!)". În același timp a cerut Maturului Corp să suspende ședința (reluând-o la ora 4 p.m.) și să meargă la Cameră să asculte expozeul ministrului de Externe. „Pardon, pardon, a intervenit Nebunul, dacă dl ministru de Externe are ceva de spus Senatului, să afle unde este și să vină în fața lui. Și apoi cine va prezida la Cameră?" El nu vedea decât un singur lucru, dreptul, prerogativele și prestigiul său de președinte al Senatului. Cearta cu Iamandi a durat câteva minute, până ce bețivul a putut face pe paranoic și să priceapă că nu era vorba de o invitație adresată Senatului ca corp constituit, ci senatorilor individual, și întrucât le convenea să se deplaseze ca să asculte pe dl Gafenco...

În fine, s-a ridicat ședința... Pe când Iorga cobora treptele biroului, m-am dus spre dânsul și în tăcerea tuturor i-am adresat următoarele cuvinte: „Domnule președinte, dl ministru al Justiției v-a adresat omagiul Senatului. Dați-mi voie mie, ca vechi parlamentar, să vă adresez omagiul Guvernului!" Au râs toți cu hohote, Iorga cel dintâi. Vreau să mă împrietenesc bine cu el ca să-l împing la drăcii, să mai petrecem! Dacă e să fie dictatura lui Hübsch („dass wolte ich nicht"), barem să fie cu muzică!

După ce s-a terminat ședința la Senat m-am dus la Cameră. Își termina tocmai Vaida discursul. Mi s-a spus că a vorbit ca un bătrân ramolit. Perorația pe care am auzit-o a fost banală, dar plină de bun-simț.

Gafenco a vorbit delicios. Are un glas nespus de simpatic. Expozeul său — literatură. Cu multă abilitate a vorbit de pace, de afinitățile noastre

cu fiecare, de buna primire pe care a întâlnit-o pretutindeni şi de soliditatea Înţelegerii Balcanice. În rezumat n-a spus nimic, dar a învelit neantul informaţiei în vălurile unei foarte frumoase proze. Gentil băiat!...

Şi astfel mi-am terminat prima zi parlamentară sub noul regim constituţional, pe care l-am aşteptat atât, ca să regret azi şi mai mult că s-a făcut...

A murit la 48 de ani, de o pneumonie, Sir Philip Sassoon (mama Rotschild), marele bogătaş englez, un om de o mare inteligenţă şi de mult gust. Instalaţiile sale la Londra şi la ţară erau cunoscute. A fost un mare admirator al Martei Bibescu, pentru care moartea lui e o lovitură crudă...

Coborâtor al unui ovrei din Bagdad, Sassoon îşi făcuse drum în Anglia şi ajunsese chiar subsecretar de Stat. Dacă ar fi trăit mai mult, ar fi sfârşit în mantaua unui lord...

Regele şi Regina Angliei au sosit ieri în Statele Unite unde au fost primiţi la graniţă cu emoţie. La Washington le-a ieşit înainte un milion de oameni, care i-au aclamat cu un entuziasm... republican!

Ziua Restauraţiei a fost celebrată în străinătate de toate legaţiile noastre cu un alai, cu un rit şi cu o exagerare de platitudine ridicole...

Plătită, presa din mai toate ţările a ţinut isonul slugilor noastre... Pe cine crede Regele Carol că înşală??

După anumite ştiri, submarinul „Thetis“ nu va mai putea fi ridicat de pe fundul pe care s-a potmolit, cu cele 90 de cadavre în burta lui... Ce tragedie! Dar oamenii au murit, ce importanţă mai are acum pescuirea epavei...

La Kladno, nu departe de Praga, cehii au ucis un sergent neamţ. Ucigaşul n-a putut fi arestat. Nemţii au luat măsuri severe împotriva oraşului, măsuri care vor fi încă întărite dacă până diseară nu se va găsi vinovatul... Să înceapă cehii să se trezească?

Am remis Regelui joi memoriul lui Şeicaru. Urdăreanu mi-a povestit că una din cauzele (celelalte Dumnezeu le ştie) pentru care Călinescu e supărat pe Şeicaru nu trebuie căutată decât în lăcomia ţiganului. Când a fost vorba să se dea *România* de imprimat la *Curentul*, Călinescu, care voia să favorizeze pe cei de la *Adevărul*, s-a codit până ce a primit ordin de la Rege să încheie cu Şeicaru. Dar după ce Subsecretariatul Propagandei s-a înţeles principial cu *Curentul*, Şeicaru a început cu o sumă de condiţii noi, de care nu vorbise la început. Aşa,

România nu trebuia trasă pe rotativa mare ci pe cea mică; *România* nu putea să utilizeze imprimatul în culori; *România* nu putea să iasă decât după *Curentul* şi câte altele. Sub pretext că-i trebuie linotipuri şi maşini suplimentare pentru scos *România*, Şeicaru a cerut scutiri de vamă, apoi a vândut maşinile... Până în cele din urmă Ministerul de Interne a renunţat la contractul cu *Curentul*, încheind unul mai avantajos cu fosta Societate a *Adevărului*.

„Toate bune, am spus eu, dar recunoaşteţi că Şeicaru scrie bine şi că gazeta lui are tiraj?“ — „Da“ — „Atunci de ce să nu fiţi bine cu el, de ce să vă înjure în loc să vă laude?“ — „Desigur că ar fi mai bine să ne înţelegem...“ Urdăreanu mi-a promis să cheme pe Şeicaru şi să vorbească cu el. Recunoaşte şi dânsul că pe *Universul* nu se poate conta şi că Stelian Popescu abia aşteaptă posibilitatea şi prilejul să muşte...

Ministrul de Interne spaniol, cumnatul lui Franco şi conducătorul „Falangei“, Serano Sunner a fost primit cu mare fast la Roma şi Mussolini i-a dat un banchet care s-a lăsat cu discursuri. Dacă n-aş şti cât e de pârlită Spania şi câtă nevoie are de banii englezilor, aş zice după citirea acestor cuvântări că alianţa între Italia şi Spania e făcută...

Din Franţa se anunţă că în caz de război forţele de uscat franco-engleze vor fi comandate de generalul Gamelin, cele navale de amiralul Backhouse şi cele aeriene tot de englezul Newall. Dar cine va asigura coordonarea celor trei arme? Un portughez?

---

10 iunie. Aseară recepţie somptuoasă la „Ambasada“ greacă. La masă au luat parte Regele, Voievodul Mihai, Prinţul Paul şi tot Guvernul. După masă, tot Bucureştiul a defilat prin faţa prinţilor... Sus, la etaj, un bufet ca în o mie şi una de nopţi... Collas a trebuit să cheltuiască într-o zi tot venitul Greciei pe o lună.

Pe când discursul de ieri la Cameră al lui Vaida a fost publicat inextenso şi aşa cum a fost pronunţat, discursul lui Iorga de la Senat n-a fost reprodus decât foarte pe scurt în foile de azi-dimineaţă; unele părţi au fost lăsate cu totul la o parte, cele cu bucluc, iar în ce a rămas s-au mai făcut schimbări. Nebunul trebuie să fie furios şi are să-i tragă tot mai rău... Călinescu crede că nu, fiindcă fiu-său Mircea escrocul e supus anchetelor şi în mâna Guvernului...

D.d. Maniu, Mihalache, Lupu, după ce au făcut tămbălău la Senat, s-au dus şi au depus o plângere la Curtea de Casaţie. Şi au hotărât să se adreseze de fiecare dată Casaţiei...

Chamberlain şi Halifax au pronunţat noi discursuri în Camera Comunelor şi în Camera Lorzilor în care au declarat că Anglia nu are nici o intenţie să încercuiască Germania şi că nu urmăreşte de asemenea împiedicarea comerţului german în Sud-Estul Europei. Discursuri pacifice şi de linişte... În acelaşi sens a vorbit şi Bonnet la Paris. În Germania aceste cuvântări sunt viu comentate şi prezentate ca o încercare de camuflare a politicii războinice şi antigermane pe care Anglia şi Franţa o duc într-un ritm accelerat de înarmare şi de negocieri diplomatice.

O ştire dată de *Times* şi reprodusă de mai multe ziare franceze, după care Polonia ar consimţi, *în anumite condiţii*, la realipirea Dantzigului la Germania, a fost viu dezminţită de Guvernul polonez. Polonia rămâne la punctul său de vedere asupra Dantzigului, adică la neatingerea statului-quo. În megalomania lor, polonezii cred că Germania s-a oprit pe drumul violenţelor de frica Poloniei — intervenţia Angliei neavând nici o însemnătate pentru dânşii... Trufia a mai pierdut o dată Polonia!

„Regele şi Regina Angliei au cucerit Washingtonul" — iată formula care rezumă succesul călătoriei Suveranilor britanici. Nu e exclus ca roadele diplomatice ale acestei călătorii să influenţeze adânc mersul evenimentelor în lunile ce urmează...

Mama lui Roosevelt, d-na Sarah Delano Roosevelt a devenit filo-română de când s-a amorezat la Expoziţia din Paris de acum doi ani, de omul cu naiul. Patroană a pavilionului român din Expoziţia de la New York, a oferit o masă şi o serbare lui Gusti, care i-a remis cu acest prilej Marea Cruce a Ordinului Coroana României conferit de Regele Carol. Băbuţa, încântată a spus: „Îl voi purta cu mândrie la recepţia pe care o voi da Regelui şi Reginei Angliei!" *Micile daruri întreţin prietenia...*

Radio şi toate ziarele au dat patru rânduri pentru a anunţa că „dl Tătărescu *a fost primit în audienţă* de dl Călinescu!"

Răzbunarea chiorului împotriva megalomanului „care n-a împărţit decât cu Lascăr Catargiu şi cu cei doi Brătieni gloria de a fi guvernat ţara românească mai mult de 4 ani"!

Auzit aseară, din întâmplare la Radio corul bisericii Tălpălarilor din Iaşi care a dat un concert la Ateneu. E cel mai formidabil cor pe care l-am auzit vreodată în România, şi poate face concurenţă celor mai bune coruri ruseşti... Ar merita să i se facă o soartă.

Teroarea de la Kladno s-a întins asupra întregii Cehoslovacii, căci în mai multe locuri s-au produs mişcări şi atentate împotriva nemţilor.

O mână străină, sau mai ales *o pungă* străină? Se poate. În tot cazul la Praga situaţia e considerată ca serioasă. Nemţii „care nu umblă cu menajamente" au luat măsuri extrem de severe. O amendă de 5 milioane de mărci a fost impusă celor două provincii, Boemia şi Moravia şi Poliţia cehă a fost pretutindeni înlocuită prin Poliţie germană.

Submarinul „Thetis" a căzut cu vârful în jos, înfipt în nisip pe fundul mării. Aşa se explică că partea posterioară a vasului a rămas afară din apă şi că nici o operaţie de salvare n-a reuşit...

Săteanul Pescărelu din Filiaşi avea obiceiul să-şi ascută coasa pe vârful unui vechi obuz adunat după război. Ieri, pe când îşi bătea coasa, obuzul a explodat omorându-l pe el, pe doi copii ai săi şi rănind încă câţiva săteni primprejur... Prostia omului e mare.

---

13 iunie. Petrecut zilele de ieri şi alaltăieri la Breasta. Recolta, pretutindeni până acolo şi la Breasta se arată minunată, numai să o ţină Dumnezeu... La Breasta toate bine, parcul e o frumuseţe, dar brazii bătrâni de 40–50 ani continuă să se usuce pe capete. Trebuie să fi dat o boală în ei... O altă pacoste sunt ciorile care s-au înmulţit de au umplut pământul...

Ceea ce nemţii fac la Kladno, departe de a linişti spiritele le aţâţă şi mai mult. Locul unde a fost asasinat sergentul cu pricina este acoperit cu flori şi vegheat de 2 funcţionari sub arme; cehii care trec pe acolo sunt siliţi să-şi scoată pălăria şi să salute, aşa încât de fapt nimeni nu mai trece prin centrul oraşului. Amenda impusă oraşului a fost înzecită, fiindcă ucigaşul nu s-a predat şi s-a dispus să fie plătită 80% de ovrei şi 20% de foştii partizani ai lui Beneş... Focuri de puşcă au fost trase în toate ferestrele deschise după ora 9 seara. O adevărată teroare domneşte în toate ţinuturile cehe...

Iorga a fost din nou cuprins de fiorii politicii. Toate zilele astea s-a agitat în jurul Regulamentului Senatului şi a Adresei, alergând de la o comisie la alta şi încurcând toate lucrurile... Azi-dimineaţă a dat în vileag scrisoarea circulară trimisă d-lor Maniu, Lupu, Mihalache, Aurel Dobrescu etc. prin care îi vesteşte că vor fi eliminaţi din Senat (!!) dacă nu se vor conforma legii şi nu vor veni *în uniformă* să depună jurământul cuvenit. Mai adaugă că această eliminare va fi prevăzută şi în Regulament. Ca şi cum Constituţia ar putea fi modificată printr-un regulament!

Şi cel care scrie şi semnează această ameninţătoare scrisoare e acelaşi domn care vineri se arată dispus să deschidă răzvrătiţilor porţile

Senatului... Cu omul acesta nu poţi fi niciodată sigur de a doua zi. Face pe trăznitul şi un ceas mai târziu pe omul cuminte, sau vice-versa — dar şi într-un caz şi în altul le face toate tot pe dos...

Nebunul a făcut însă una şi mai boacănă. În patima lui de a tot publica ceva, de a se tot pune înainte, de a ocupa tot mereu scena, comite acte incalificabile, destăinuind tot ce n-ar trebui să destăinuiască niciodată. M-am pomenit azi-dimineaţă cu Istrate Micescu, cu al 7-lea volum din Memoriile Paranoicului în care povesteşte tot ce s-a întâmplat anul trecut şi între altele şedinţele confidenţiale de la Palatul Regal, din momentul promulgării noii Constituţii. Relatând una din acele şedinţe spune cam următoarele: „Regele a vrut să însărcineze pe Micescu cu redactarea noii Constituţii, dar Mironescu a avut o violentă ieşire împotriva lui iar Argetoianu a declarat că numai un om cu bază de moralitate (!) poate fi însărcinat cu redactarea Constituţiei..." Micescu a venit la mine să mă întrebe dacă cele relatate de Iorga corespund realităţii. N-am avut nici o greutate să explic lui Micescu că nimic din ce spune Iorga nu e adevărat. Ce gândesc eu despre amicul Istrate e altă chestiune, dar iată cum au decurs lucrurile în şedinţa la care se referă Iorga: *toţi cei prezenţi* au fost împotriva însărcinării de dat lui Micescu şi propusă de Rege; Mironescu n-a avut nici o ieşire violentă, a explicat numai că redactarea Constituţiei n-ar trebui dată unei persoane în afară de Minister căci s-ar da astfel un vot de blam indirect Guvernului şi a adăugat: „dacă vreţi, Sire, să daţi această însărcinare lui Micescu, numiţi-l ministru..." Dar mai nimeni în Minister nu voia să aibă pe Micescu de coleg şi nici Regele nu voia să-l numească, dar l-ar fi vrut (de ce?) ca „redactor" al Constituţiei. Ca să scap pe toţi din încurcătură am luat cuvântul şi am spus: „Sire, nu trebuie comitet restrâns de redacţie. Constituţia este o Constituţie octroiată de Majestatea Ta. Majestatea Ta să înfăţişeze Consiliului un text pe care îl va pregăti *cum* va crede de cuviinţă şi *cu cine* va crede de cuviinţă... Cu Micescu dacă vrea... Guvernul n-are nevoie să ştie..." Formula mea a încântat pe Rege şi a fost acceptată de Consiliu. Şi aşa s-a făcut[1].

Mironescu — ca şi Tătărescu — s-a arătat violent împotriva lui Micescu în ziua constituirii Guvernului, în 11 februarie, când Regele a propus pe zisul Micescu ca ministru de Externe, post pe care-l ambiţionau şi Mironescu şi Tătărescu... Iorga a confundat datele, ca întotdeauna...

Micescu mi-a declarat că e hotărât să dea pe Iorga în judecată, să-l silească să scoată pasajul cu pricina din cartea lui. L-am dezaprobat. Câte pasaje de felul acesta trebuie să fie în acest ultim volum al puţin

[1] Pe noi, pe Tătărescu, pe Călinescu, pe Urdăreanu şi pe mine, Regele ne-a poftit într-o noapte, mai mult de politeţe... Din nenorocire.

scrupulosului istoric! Dacă fiecare din noi ar face un proces, unde am ajunge! Micescu a persistat însă şi m-a întrebat dacă aş fi dispus să-i dau în scris cele povestite mai sus. I-am răspuns: „Nu sunt Iorga ca să divulg cele petrecute într-un sfat confidenţial prezidat de Rege; dar pot să-ţi scriu că relatarea d-lui Iorga nu corespunde adevărului, sau că n-am pus la îndoială în acel Consiliu moralitatea d-tale — sau aşa ceva..."

A plecat mulţumit şi cu atât!

O să citesc şi eu volumul, să petrec de tot ce trebuie să fi scris despre mine...

Excesele fiscalităţii: după atâtea măsuri nesăbuite menite să sleiască puterile producătorilor, după dubla impunere la beneficiile societăţilor anonime, după legea taxelor succesorale care duce la confiscare şi la paragina gospodăriilor rurale — dulcele nostru Mitiţă, care a uitat că e fiu de ţigan, s-a dat şi la lăutari. A impus tarafele de muzicanţi care cântau prin cârciumi la taxa pe spectacole!!! Un nenorocit de violonist de mahala ce „zicea" din strună pe la hanuri a fost pus la o taxă de 120 lei pe seară! Rezultatul: nici o încasare pentru fisc, căci hangiii şi cârciumarii, responsabili de plată au dat lăutarii afară! Lăutarii nu mai cântă dar mor de foame, clientela stă mai puţin la băutură şi pierde şi cârciumarul — dacă asta a urmărit Mitiţă, a reuşit...

Dar până una alta s-au răsculat ţiganii... O delegaţie de lăutari, disperată, a venit şi până la Breasta, la mine să mă roage să intervin... Unde?

În Anglia exploziile provocate de irlandezi se ţin lanţ. Mai toate sunt calculate să nu ucidă, ci numai să sperie. Dar panica dă câteodată loc la accidente şi enervarea e mare în public. Exploziile au loc în stradă, în birourile de poştă, în cinematografe şi oamenii încep să circule cu sfială. Toată Poliţia engleză e mobilizată pentru prinderea conducătorilor mişcării. Unul din ei, arestat la Edinburg a mărturisit că mişcarea nu se va opri până ce Guvernul din Londra nu va fi retras ultimul soldat englez din regiunea Ulsterului...

Gafenco s-a dus cu Nuşeta în braţe să-şi complecteze colecţia de decoraţii la Ankara şi în Grecia. Primit la Bosfor şi la porţile Ankarei cum n-au fost primiţi în viaţa lor un Bismarck, un Talleyrand sau un Cavour, gentilul mediocru a reprezentat cu graţie, ca o fată mare, România, pe unde a trecut. Să ne trăiască, cu Nuşeta cu tot.

Duminică s-au întâmplat două evenimente cu caracter mondial: România a fost bătută de Italia la fotbal (rezistenţa României a fost

onorabilă) şi un tablou de Watteau, „Nepăsătorul" a fost şterpelit în plin Luvru, sub nasul păzitorilor. Tabloul este evaluat la 5 milioane de franci (?). În 1911 se furase, tot în plin Luvru, celebra Mona Lisa a lui Leonardo da Vinci. Mona Lisa a fost regăsită după 3 ani, vom vedea ce se va întâmpla şi cu „Nepăsătorul"...

Regele şi Regina Angliei, după ce au vizitat New Yorkul şi Expoziţia, au părăsit Statele Unite, înapoindu-se în Canada.

Diadohul Paul a plecat ieri-dimineaţă. Regele l-a însoţit la gara Mogoşoaia (la sosire nu ieşise înaintea lui) şi s-a despărţit de dânsul foarte cordial. Se vede că s-au împăcat pe spatele lui Giorgios şi pe al Principesei Elena...

De la gara Mogoşoaia, Regele s-a dus să pună prima piatră (vorbă să fie) la Palatul Căilor Ferate. Macovei mi-a trimis şi mie o medalie comemorativă. Palatul e imens şi urât.

---

14 iunie. Iorga a primit ieri piciorul în cur pe care-l căuta de mult.

Citisem în ziare că Camera şi Senatul urmau să se întrunească ieri ca să ia vacanţă până marţea viitoare şi să permită astfel membrilor săi să „studieze" (!!) proiectele de Adresă şi de Regulament elaborate de comisii. Camera a avut şedinţă şi s-a şi amânat. Senatul fusese convocat pentru ora 4; am socotit inutil să mă mai îmbrac în uniformă pentru o şedinţă de câteva minute — şi m-am abţinut de la această corvoadă. De unde să ştiu eu că nebunul se va da în spectacol şi că era să fie petrecere! Sunt inconsolabil că am lipsit de la această memorabilă şedinţă; aş fi adăugat şi eu pietricica mea la pietroaiele zvârlite de ceilalţi...

După ce a mai luat jurământul câtorva senatori întârziaţi, paranoicul a intrat imediat în discursul Regulamentului. Se vede că Guvernul era în curent despre cele proiectate, căci Călinescu a fost prezent din primul moment, în fruntea băncii ministeriale, alături de Iamandi. Iorga a început să citească repede fiecare articol, punându-l îndată la vot, aproape fără să îngăduie discuţie. Printre senatori, zbârnâia Istrate Micescu, asmuţind pe unul, încurajând pe altul şi pregătind lovitura finală, în înţelegere cu Armand Călinescu, care tăcea chitic, nu se amesteca în nimic şi aştepta momentul înjunghierii... K.K. Brăiesku, rectorul Stoicescu (vrăjmaş de moarte a lui Iorga), Dovlecel Dumitriu şi Ştefan Ioan (un al prieten al lui Iorga) au căutat în zadar să obţină modificarea articolelor, la propunerea lor: paranoicul le-a escamotat cu obişnuita sa dexteritate şi astfel s-a ajuns la sfârşitul discuţiei pe articole fără ca textul propus să fi fost schimbat. Considerând că toate articolele au fost votate fără modificare, Iorga a vrut să nu mai pună Regulamentul în

total la vot. Aci îl pândea Călinescu... Își muștruluise oamenii: punctul de vedere al d-lui prezident n-a fost acceptat și proiectul pus la vot a fost respins prin 88 de voturi contra vreo 40. Furios, paranoicul și-a dat pe loc demisia irevocabilă, demisie primită cu aplauze! Aplauzele acelorași oameni care, cu câteva zile înainte, îl aleseseră președinte în aclamații!...

Cei care au fost prezenți la ședința Senatului de ieri povestesc că Iorga făcea spume, că părea ca năucit. Îi tulburase mințile Domnul. Ce l-a dat gata a fost articolul prin care prevedea menținerea lui ca președinte pe tot timpul de 9 ani ai legislaturii... Dându-și demisia, a urat Senatului să găsească un alt om ca dânsul (!!!) sau de nu, destulă minte ca să meargă pe drumul drept și cu un președinte mai slab (!!!). A fost pentru toți o ușurare să scape de el și atunci se pune întrebarea: de ce l-au numit, căci nebun îl știa toată lumea? Ciudat regim de dictatură, în care domnesc compromisurile și în care mai trebuie „să se facă dovada“ lucrurilor ce sar în ochii tuturor...

În momentul ieșirii sale din Senat, Iorga a strigat lui Călinescu: „Eih, la ahnul, chum ai să ne haduci aci, în hismehne?“ Iar azi - dimineață i-ar fi trimis uniforma de consilier regal într-o lădiță...

Am aflat cele întâmplate în Senat întâi prin Micescu, apoi prin Filip. Acesta a venit să-mi spună că Guvernul vrea să aleagă în locul lui Iorga pe Mironescu, iar Senatul pe Istrate Micescu! Zvonuri răspândite de cei interesați... Mi-e frică că Guvernul se gândește iar la mine, căci pe la ora 8 mi-a telefonat Călinescu să-mi povestească cele întâmplate — le povestea cu gura plină și făcea un haz nespus — și ca să mă întrebe dacă voi fi joi în București (ziua alegerii înlocuitorului lui Iorga), căci, zicea el „am un gând cu d-ta!“ — „Gând prost, amice!...“ a fost răspunsul meu, căci ghicisem la ce se gândea... Președinția Senatului — fără să fie o îndeletnicire prea onorabilă în momentul de față — ar fi acceptabilă, dar de ce să mă pun degeaba rău cu atâta lume? Apoi, mă simt obosit...

Guvernul publică un comunicat prin care reamintește că pe baza legii electorale accesul parlamentarilor în birourile ministerelor e interzis. Senatorii și deputații vor putea interveni pe lângă șefii departamentelor de-a dreptul, și atât la Cameră cât și la Senat se vor instala birouri de către fiecare minister pentru primirea și înregistrarea petițiilor... De când aștept eu o asemenea măsură, dar sub regimurile electorale cine se putea atinge de parlamentarii-samsari!

Colegiul electoral pentru alegerea unui nou patriarh a fost convocat pentru 30 iunie. El va fi prezidat de mitropolitul Nicodim, locțiitorul de patriarh. La alegere vor lua parte, conform legii, membrii Consiliului Național Bisericesc, consilierii Eparhiei Văduvite și deputații și senatorii ortodocși.

Comunicatul final prin care s-au încheiat convorbirile miniștrilor de Externe turc și român, la Ankara conține următorul pasaj: „Interese comune leagă România de Turcia, *care secole de-a rândul* au știut să-și aprecieze *reciproc* însușirile naționale, bărbăția și lealitatea *și intensitatea (?!) de concepții asupra onoarei*“ (!!!) Să minți pentru un anume scop, să mai admitem, dar să ștergi dintr-o trăsătură toată istoria și să minți pentru plăcerea de a minți, iată ceea ce greu va pricepe cineva... O notă rea pentru „elevul“ Gafenco...

Presa germană e din nou neplăcută pentru noi. Oficioasele hitleriste au început din nou să ne înjure. Nesfârșitele călătorii ale lui Gafenco au enervat cercurile conducătoare din Berlin. Mai ales drumul la Ankara le-a supărat rău, fiindcă întărirea Înțelegerii Balcanice apare în ochii nemților ca o provocare directă împotriva lor.

Televiziunea a făcut progrese de necrezut. În Germania, în Italia, în Franța s-a lucrat paralel la perfecționarea aparatelor și acum se zice că toate aeroplanele militare sunt prevăzute, cel puțin în aceste trei țări, ca mijloace prin care se poate vedea și înregistra cele văzute, de la distanțe cât de mari...

Se comentează mult conversațiile de la Roma dintre generalii și amiralii italieni și misiunile militară și navală spaniole care au însoțit pe ministrul Serano Sunner. De asemenea și vizita pe care Ciano o va face în Burgos în ziua de 18 iunie, ca și a lui Franco la Roma, hotărâtă pentru luna septembrie... Cercurile politice din Berlin mai ales speră că Puterile Axei vor constrânge Spania la o alianță militară...

William Strang, trimisul special al Guvernului englez pentru încheierea pactului anglo-rus, a plecat la Moscova. În curând vom fi fixați asupra rezultatelor definitive ale negocierilor. După știrile de la Paris și Londra, acordul ar fi aproape deplin...

Japonezii au declarat cu începere de azi-dimineață blocada cartierelor internaționale de la Tienzin. Motivul: ajutorarea comitetelor și elementelor comuniste de către autoritățile franceze și engleze. Măsura

produce enervare la Paris şi la Londra. Statele Unite nu s-au pronunţat încă.

Bata, faimosul industriaş ceh care a creat oraşul industrial Slin şi ale cărui fabrici au fost luate în stăpânire de nemţi, e hotărât să creeze un nou centru industrial în Iugoslavia, în apropiere de Sarajevo. Noua localitate va purta numele de Nowy Slin.

În urma arestării inspectorului vamal Lipinski, raporturile dintre Dantzig şi Polonia s-au încordat din nou. Polonezii se arată foarte dârzi, cei din Dantzig sunt înnebuniţi de psihoza hitleristă, aşa încât furtuna ar putea izbucni în acel colţ întunecat al orizontului diplomatic.

Ieri a fost o căldură înspăimântătoare. Către seară s-au spart norii şi s-a mai răcorit. Azi, temperatura e suportabilă.

---

15 iunie. Joi dimineaţa. Dejunat ieri la Vladimir Mavrocordat cu perechea Thierry. Thierry m-a luat la o parte să-mi spună acţiunea „infectă şi periculoasă“ pe care Titulescu a întreprins-o la Paris. Merge din om în om şi povesteşte cum Regele României şi Guvernul său trădează interesele aliaţilor şi nu lucrează decât după instrucţiunile primite de la Berlin. Guvernul francez e înşelat asupra situaţiei exacte din Bucureşti — spune Titulescu — prin propriul său ambasador, devenit omul Regelui!! Thierry era indignat! „El declară pretutindeni că eu îndeplinesc funcţia de anesteziant pe lângă Quai d'Orsay!“. El, Thierry, nu îndrăzneşte să spună aceste lucruri Guvernului român (?), dar ar fi încântat să le transmită altul şi m-a rugat pe mine să fiu acest altul...

În Extrem-Orient, în China, „situaţia a devenit iar gravă“, ca să împrumutăm formula uzuală a stilului diplomatic. Blocada cartierelor franceze şi engleze din Tien Tsin a început ieri-dimineaţă şi aduce mari prejudicii populaţiei europene, dar mai ales celei chinezeşti. Într-o singură zi preţul materiilor alimentare s-a scumpit cu 60%. Guvernul englez a intervenit la Tokio şi măsuri noi sunt în curs de a fi luate la Londra...

Ziarele anunţă: „Polonia va întrebuinţa mijloace de coerciţie împotriva Dantzigului“. Dacă o asemenea ştire s-ar adeveri, ar fi războiul. Cu polonezii tot e posibil, dar să nădăjduim că le-a rămas totuşi destul scaun la cap ca să măsoare dezastrul pe care l-ar provoca...

Sir William Strang a sosit la Moscova. Misiunea sa se explică prin faptul că Sir William Seeds, ambasadorul englez pe lângă Soviete, a zăcut de gripă şi n-a putut merge la Londra după instrucţiuni. A venit Strang la Moscova să i le aducă. Seeds făcându-se bine între timp, negocierile anglo-ruse vor fi reluate astăzi între d.d. Molotov şi cei doi diplomaţi britanici. La Londra şi la Paris domneşte optimism asupra lor, deşi se vorbeşte de *negocieri economice*, ce ar fi început între Berlin şi Moscova...

Azi se împlinesc 50 de ani de la moartea lui Eminescu...

Ieri a fost lansat cu mare alai la Galaţi vasul purtător de mine „Amiral Murgescu“, primul vas construit de faimoasele şantiere amenajate de firma Krupp. Cu acest prilej Regele a pronunţat în discursul său următoarea nenorocită frază: „Purtătorul de mine *care în câteva clipe va lua apă...*“!!! Să nu ia toată marina noastră apă!

La lansarea vasului a asistat aproape tot Guvernul.

---

16 iunie. După două zile de frământări în conştiinţa mea, după două nopţi nedormite, am sfârşit ieri prin a primi candidatura la preşedinţia Senatului... Am primit-o fiindcă sunt om slab şi nu ştiu să zic nu; am primit-o fără nici un entuziasm, dar am primit-o... Onorurile, când vin prea târziu, ca bucatele pe masa omului sătul, nu mai fac cinci parale...

Trebuie să mărturisesc că am fost mişcat de unanimitatea cu care candidatura mea a fost primită la Senat. Am fost într-adevăr aclamat. Tunete de aplauze, nu cele câteva izolate care primiseră pe Iorga cu câteva zile înainte... Am ajuns şi eu să fiu om popular, căci până acum sunt singurul căruia să i se fi făcut în Senat o atât de călduroasă manifestaţie de simpatie; nici Guvernul n-a fost primit atât de zgomotos.

Singura notă discordantă în şedinţa de ieri a încercat să o aducă Iorga, inconsolabil de demisia lui. Deja de dimineaţă trimisese mai mulţi emisari la Călinescu „să-i explice“ ce a vrut el şi în ce condiţii şi-ar retrage demisia... Călinescu n-a vrut însă să-i primească, i-a amânat până după şedinţă... Văzând că încercarea nu prinde şi dându-şi seama că partida lui era pierdută, Paranoicul a venit la Senat şi a încercat o lovitură. Abia s-a urcat Cuza la fotoliu şi a şi cerut cuvântul. Cuza, semiramolit, şi poate complice cu el, i l-a dat... Paranoicul a cerut voie mai întâi să justifice propunera lui de introducere a preşedinţiei pe 9 ani, şi cu acest prilej a pus din nou toate picioarele în străchini. A lămurit că n-a voit să se agaţe de fotoliul prezidenţial pentru satisfacerea unei simple ambiţii personale (afirmaţie primită cu râsete de întreg Senatul) *ci pentru a pune la îndemâna Regelui* (şi aci afirmaţii de dragoste diti-

rambice pentru Rege) *un organ stabil pe care să se sprijine*, căci, deh, Ghuverhnul, oricât de tare ar fi spetele lui, nu va putea dura 9 ani și dacă ar demisiona, „Coroana ar rămâne în vânt..." Se uitau oamenii unii la alții și nu le venea să creadă că omul care vorbea mai era în toată firea... Guvernul pe banca ministerială, sta impasibil; lui Cuza, sus pe tribună, i se scurgeau încet balele pe comisura dreaptă a gurii „cam răcită"...

Față de efectul dezastruos al „explicațiilor" prin care încercase să-și dea aere de semidictator — sprijin al Regelui, dl profesor a învârtit-o scurt și a încheiat... propunând ca președinte pe Cuza, care, pe Cuza în sus și în jos... Două-trei aplauze; o senzație de nedumerire; tăcere. Cuza buimăcit nu știa ce să răspundă. Călinescu îl chemase înainte de ședință, căci simțise ceva, dar nu simțise exact: crezuse că Cuza va cere lui Iorga să revină asupra demisiei, sau că-i va propune din nou candidatura. Cuza se învoise cu Călinescu să mă proclame pe mine... dar se vede că până la fotoliul prezidențial cam încurcase lucrurile, căci în loc să urmeze programul stabilit a întrebat dacă mai sunt și alte propuneri... „Firește, urla Iorga, dacă mai sunt și alte propuneri să se pună la vot secret... Cuza, Cuza trebuie ales..."

În fine s-a sculat I. Gr. Periețeanu și m-a propus pe mine. Tunete de aplauze... în același timp, Brătescu-Voinești s-a apropiat de Cuza și i-a susurat ceva la ureche. Cuza a părut ca deșteptat din somn și a declarat imediat: „Domnilor, eu nu primesc candidatura propusă, și nefiind altă candidatură decât a d-lui Argetoianu și față de aclamațiile dvs declar ales pe domnul senator de drept consilier regal Argetoianu..." Furtună și aplauze, iar Iorga striga lui Brătescu-Voinești: „De ce ai făcut asta, de ce?" — „Ca să nu se facă de râs; dacă am fi mers la vot n-ar fi avut trei voturi..."

Și așa am ajuns președinte de Senat...

Am rostit câteva cuvinte și Iorga s-a ținut liniștit. Dar când am ajuns la ordinea de zi și am propus o nouă Comisie pentru Regulament, nebunul a intervenit din nou, cu politețe dar cu insistență, ca să-și apere comisia lui. S-a ridicat de asemenea împotriva citirii Adresei... A fost înfrânt pe toată linia, în strigătele de: jos! destul! etc. O zi bună pentru Caraghios: nu i-a fost destul cu înfrângerea de marți — i-au mai trebuit alte 4 pe care le-a avut...

Seara, pe când mă aflam încă la masă mi-a telefonat fiică-mea c-a murit Nicu Condiescu... Era bolnav prăpădit de inimă, îl văzusem cu câteva zile înainte și mă speriasem de înfățișarea lui, dar totuși credeam că o va mai duce. Om cumsecade în toată puterea cuvântului, leal și cinstit, era foarte devotat Regelui care pierde într-însul un amic...

Europenii noştri:

Gafencu la Atena şi Teobald (sau Teofil?) Sidorovici la Lemberg reprezintă cu demnitate România întregită. La Lemberg se simte lipsa Nuşetei, acaparată de greci.

Ce păcat că bietul Gafencu nu pricepe că rostul unui ministru de Externe nu constă în a colecţiona cordoane de decoraţii... Prin nemaisfârşitele sale călătorii nu numai că a bagatelizat vizitele diplomatice dar a stricat în fiecare zi ce a făcut în ajun. Presa germană a început iar să ne înjure, din ordin, iar cea italiană la fel. Cauza: vizita şi comunicatele de la Ankara...

Guvernul german a suspendat furnizarea armelor comandate de Turcia la nemţi. O altă consecinţă a vizitei lui Gafenco la Ankara...

Titulescu a cerut să depună jurământul de senator de drept (e senator de drept ca fost 6 ani ministru) la Paris, la Ambasadă. I s-a răspuns că nu se poate: jurământul trebuie depus în Senat, în uniformă, în faţa preşedintelui. S-a mai atras atenţia lui Titulescu şi asupra faptului că mai e înapoi cu un jurământ, acela de profesor universitar, şi că toleranţa are limitele sale... Călinescu, căruia îi raportasem conversaţia avută cu Thierry şi plângerea acestuia împotriva Scopitului mi-a adus la cunoştinţă că a telegrafiat lui Tilea să meargă la Halifax şi să-i spună că dl Titulescu nu mai are nici o situaţie în România, că nu se bucură de încrederea nimănui, şi că audienţele pe care i le-au acordat, atât lordul Halifax cât şi Chamberlain[1], au fost luate la cunoştinţă *cu părere de rău* la Bucureşti.

Întrebat în Camera Comunelor asupra situaţiei în Extrem-Orient, Chamberlain a răspuns textual: „Situaţia este gravă, deocamdată nu sunt însă în măsură să vă spun ce acţiuni vom hotărî să adoptăm". Se vorbeşte: 1) de restrângerea navigaţiei japoneze în porturile britanice; 2) de sporirea taxelor vamale cu privire la mărfurile japoneze; 3) de o acţiune împotriva devizei japoneze.

În toată Cehoslovacia continuă să domnească o stare surdă de răzvrătire, stare ce se înteţeşte cu cât contramăsurile germane devin tot mai apăsătoare...

În Slovacia manifestaţiile de stradă nu contenesc; în această atmosferă tulbure se pregătesc alegerile pentru preşedinţia Republicii...

---

[1] Aşa am aflat că Titulescu fusese primit de cei doi miniştri englezi, căci Cenzura n-a lăsat să treacă nimic în această privinţă.

17 iunie. Ieri-dimineață m-am înțeles cu Călinescu asupra Regulamentului Senatului. După-amiază am întrunit comisia și m-am înțeles și cu ea într-o oră. S-a ales raportor I.Gr. Perieţeanu care va perfecta textul până luni dimineață. Luni la amiază se va întruni din nou comisia fără mine (eu plec diseară la Breasta pentru două zile) și se va da textul definitiv la imprimat aşa că vom putea discuta noul Regulament — și sper să-l și votăm — în ședința Senatului de marți după-amiază.

Aranjat ieri și afacerea Moruzi. Generalul G. Moruzi e un clevetitor și un ratat ambițios. Ieșit furios din armată acum doi ani fiindcă nu fusese înaintat inspector general de armată s-a înscris la Maniu și a arătat încontinuu colții Regelui. În ziua Derby-ului (4 iunie) deşi era de față la Hipodrom, n-a venit să întâmpine pe Rege, în calitatea sa de membru al Comitetului Curselor. Acum câteva zile a venit Flondor (mareșalul Curții) la mine să-mi spună că Regele nu va mai pune piciorul la Jockey-Club și că nu va veni prin urmare la premiul Regal și la masa tradițională din acea zi, dacă Moruzi nu demisionează din club. Flondor adăuga că Regele era foarte iritat mai ales de faptul că Moruzi a trecut pe lângă tribuna Regală, ostentativ, fără să salute.

Am chemat împreună cu Barbu Catargiu pe Moruzi care ne-a declarat că n-a ieșit înaintea Regelui fiindcă starea sa de cardiac nu-i permite să îmbrace o jachetă pe temperatura caniculară care domnea, iar nu din vreun motiv politic sau sentimental... Întrucât privea salutul, Moruzi și-a dat cuvântul de onoare că a salutat de două ori pe Rege, dar că acesta probabil nu l-a văzut, căci nu i-a întors salutul... Încurcată treabă; am impresia că omul încercase să fie ţanţoş, dar acum era cu botul pe labe și făcea milă prin platitudinea lui... Am fost ieri la ora 12 la Urdăreanu și în cinci minute am obținut „iertarea păcătosului". Urdăreanu s-a dus la Rege și i-a transmis rugămintea mea. „Bine, a răspuns Regele, să tragem cu buretele, dar la cursele viitoare să vină să se prezinte așa în veston, cum va fi, și să vină seara la masă..."

Moruzi a fost încântat, dar cred că va reîncepe la prima ocazie...

Cuza a fost numit Consilier Regal. O consolare pentru un sfârșit de viață ratată. Și o recompensă fiindcă „e cuminte". Călinescu mi-a spus că s-a despărțit politicește și de fiu-său Gheorghe, un alcoolic semi-turbat...

Ieri la Academia Română, comemorarea lui Eminescu, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la moartea lui. Regele care vorbește bine a fost de data asta de o întristătoare banalitate. În literatură e mai puţin stăpân pe materie ca pe terenul nasturilor și decorațiilor...

S-a înecat încă un submarin, unul francez „Phönix“, pe coastele Indochinei. Statele Unite, Anglia şi Franţa au plătit astfel în câteva săptămâni un crud tribut mării...

Ieri-seară la ora 9 serviciu intim la Nicu Condiescu acasă. Au asistat familia, Regele, toată Curtea, Irina Procopiu, Veturia Goga, perechile general Prodan şi Gogu Georgescu.

Ceremonie foarte simplă. Sus, la etaj, orchestra filarmonică a cântat un adagio dintr-un concerto de Beethoven — apoi, jos la căpătâiul mortului un preot foarte subţire (cel de la Biserica Mavrogheni?) a expediat slujba în 20 de minute. Nici o draperie neagră, nici o boceală, nici un discurs... Simplicitate. Cea mai emoţionată părea Irina Procopiu, care se vede că şi-a adus aminte de vremurile de demult... Către dimineaţă, corpul pe un furgon şi familia în automobile au plecat spre Grozăveşti (Romanaţi) unde înmormântarea va avea loc mâine, duminică...

Situaţia continuă să se menţină gravă la Tien Tsin. Japonezii au sporit măsurile restrictive în jurul concesiunilor franceze şi engleze. Cabinetul britanic a fost convocat pentru luni. S-ar putea ca Anglia să recurgă la represalii. Nici Statele Unite nu vor putea rămâne indiferente faţă de acţiunea întreprinsă de Japonia.

La Moscova negocierile merg greu. Nici conversaţiile ambasadorului englez, nici ale celui francez cu Molotov nu par a fi dat rezultate pe deplin satisfăcătoare. Aşa circulă zvonurile, căci oficial nu s-a dat încă nici o ştire...

Spania pare că începe să facă prostii. Cel puţin aşa indică discursurile aproape zilnice rostite ba de dl Serano Sunner, ba de şeful aviaţiei franchiste, ba de al marinei... Istoria Spaniei fiind în ultimele veacuri un lung ţesut de nebunii şi de prostii, ne putem aştepta la orice...

Perechea Regală engleză a părăsit ieri Canada prin portul Halifax, un omagiu poate adus ministrului de Externe din Londra!... Regele şi Regina s-au îmbarcat de astă dată pe transatlanticul „Empress of Britain“ (48 000 tone). Să sperăm că va face o călătorie mai puţin sprâncenată ca „Empress of Australia“...

Călinescu rugându-mă să public planul economic pe 5 ani, i-am dat drumul astăzi... Să vedem reacţia opiniei publice...

Concursul hipic internaţional a fost şi anul acesta un mare succes, succes datorat lui Matak şi lui Ilasievici.

Marele Premiu al Naţiunilor a fost câştigat ieri de echipa română, cea germană — considerată actualmente ca cea mai antrenată din Europa — fiind silită să se mulţumească cu locul al 2-lea. Şi individual, doi români, căpitanii Epure şi Ţopescu, au fost clasaţi cei dintâi...

Alegerea mea la Senat a avut un mare răsunet în opinia publică; ea a însemnat o întărire a regimului — o spun toţi. Îşi va da Majestatea Sa seama de avantajul de a se antura cu oameni cinstiţi, în locul lichelelor şi nebunilor? Dubiu...

În cele 5 zile cât a fost preşedinte al Senatului, Iorga s-a distins prin următoarele: 1) a confecţionat o cheie pentru un closet special şi a remis-o d-nei Pop, singura senatoare femeie; 2) a cumpărat un „Frigidaire" ca să-şi răcească apa şi „gavanoasele" de dulceaţă de la Văleni; 3) a dispus înlocuirea directorului contabilităţii prin escrocul Farcaş, licheaua lui de casă...

Ăsta-i omul...

---

19 iunie. Matuşka, semidementul care a pricinuit acum câţiva ani mai multe accidente de drum de fier, dintre care cel mai îngrozitor de lângă Budapesta, a cerut din fundul închisorii sale să ia un brevet pentru o descoperire *prin care împiedică accidentele de cale ferată*... Contradicţiile sufletului omenesc sunt infinite...

O broşură oficioasă japoneză, menită să pregătească opinia publică la lungi sacrificii, explică că războiul din China va mai dura 2 sau 3 ani... Decepţia e mare în Japonia. S-a crezut la început la o simplă plimbare strategică în China, ca în războaiele precedente. De data asta însă, China reacţionează în mod neaşteptat. O armată înfrântă e înlocuită prin alta şi victoriile japoneze nu dau nici un rod. Japonezii acuză pe străini, mai ales pe ruşi şi pe englezi că ei organizează şi armează neîncetat pe chinezi în rezistenţa lor... De aci ura împotriva unora şi a altora. Blocarea cartierelor internaţionale din Tien Tsin n-are altă origine, faptul că autorităţile engleze n-au vrut să predea 4 chinezi învinuiţi de asasinat invocat de autorităţile japoneze ca să justifice blocada, a fost numai un pretext...

Se pare că japonezii ameninţă acum şi Hong-Kongul. Şefii forţelor navale şi de uscat, engleze şi franceze s-au întrunit la Singapore într-o conferinţă, în scopul de a organiza colaborarea trupelor ambelor puteri.

Fost ieri la înmormântarea lui Nicu Condiescu, la Grozăveşti, în Romanaţi. Lume foarte multă venită cu tren special de la Bucureşti, cu

avionul, cu automobilele. Condiescu n-a avut decât prieteni... s-a văzut ieri.

Peste noapte, Nona Ottescu a fost înlocuit la direcția Operei prin Gogu Georgescu, pentru moment „persona gratissima". Nona Ottescu era un nătâng, dar Gogu Georgescu e un zăpăcit și nu știe ce e administrație...

---

21 iunie. Pierderea submarinului „Phönix" a impresionat adânc opinia publică în Franța care vede în această catastrofă o mână criminală și un plan sistematic de intimidare pus la cale de „inamic"... O fi!

Negocierile de la Moscova, cu Anglia și cu Franța, se întind și nu ajung la nici un rezultat cu tot „optimismul" afișat la Londra și la Paris. Boală lungă, moarte sigură — vorba românului.

Ieri s-a deschis expoziția internațională „Muncă și Voie Bună" la șosea, în parcul Carol al II-lea. Fiind chemat la Cameră pentru desăvârșirea Regulamentului, pe care vrem să-l facem cât se poate la fel în ambele Adunări, n-am văzut decât o mică parte din standurile românești — dar ce am văzut e foarte reușit...

Ieri după-amiază ședință îngrozitoare, caniculară la Senat. De la ora 3 la ora 7 1/2 am stat neclintit într-o atmosferă de 35–40 grade, dând astfel o probă neașteptată de rezistență. Am trecut tot Regulamentul, 135 de articole și am ales și pe cei 4 vicepreședinți (I.Gr. Perieţeanu, Anibal Teodorescu, prof. dr. Tănăsescu (Iași) și păr. Agârbiceanu). În realitate Tănăsescu căzuse și ieșise Săndulescu. Pentru diferite motive, Săndulescu nu era însă agreat. Am scos de păr pe doctorul Tănăsescu.

În timpul dezbaterilor Regulamentului Iorga a intervenit de mai multe ori, susținând lucruri drepte. Unele din propunerile sale au fost primite. Atitudinea sa n-a fost însă vrăjmășoasă, cum mă așteptam, căci știu că e furios de demiterea lui (cine l-a pus?) și de numirea mea. Cu toate astea am găsit ieri acasă cartea lui de vizită, cu adaus de mâna sa mențiunea „fost președinte al Senatului". Lucrul în sine n-ar avea vreo importanță, dar câștigă una prin faptul că Nebunul nu mi-a mai dat semn de viață din 1932, de când ne-am despărțit — și că mă înjură de atunci întruna. Dar așa e Iorga: orice deține o părticică de autoritate oficială e sigur să-l găsească în apropierea sa...

---

22 iunie. Solstițiu de vară. Anul începe să decline, încă unul care se duce...

Primit ieri o scrisoare de la Maniu (în calitatea mea de preşedinte al Senatului) însoţită de o protestare împotriva regimului semnată de dânsul şi de Dinu Brătianu. Prin scrisoare mă însărcina să citesc „documentul“ lor în şedinţă publică.

Le-am răspuns cum se cuvenea, definind scrisoarea şi „documentul“ ca dovada unui delict pe care nu Senatul era în măsură să-l sancţioneze. Senatul nu putea însă păstra în arhiva sa o asemenea dovadă de rebeliune împotriva legilor şi instituţiilor ţării şi de aceea o restituiam autorilor. Scrisoarea mea, bine învârtită, a fost publicată de ziare. A lui Maniu, bineînţeles, nu...

Ploile nu se mai opresc. Ieri au căzut în aşa abundenţă în partea de est şi în centrul ţării încât au inundat şi luat balastul de pe linii în mai multe localităţi. Astfel între Valea Călugărească şi Albeşti, principala noastră linie ferată a fost întreruptă. Circulaţia s-a întrerupt şi spre Bacău şi în mai multe părţi ale Moldovei..

Anglia şi Japonia au început să negocieze pe chestiunea blocării de la Tien Tsin... Apare acum lămurit că toată încurcătura de acolo a fost pusă la cale după îndemnul „Axei“ ca să îndepărteze atenţia Angliei de Europa... şi de Dantzig — unde nemţii duc o campanie activă împotriva polonezilor şi în favoarea anexării la Reich...

Întrebat în Camera Comunelor dacă negocierile de la Moscova cuprind şi evenimentele din Extremul Orient, Chamberlain a răspuns categoric *că nu* şi că înţelegerea anglo-franco-rusă nu se întinde decât la Europa... Negocierile cu Rusia — a adugat premierul englez — merg încet, dar merg. Bonnet, la Paris, la Comisia Afacerilor Străine a Camerei, a declarat că s-a căzut de acord asupra câtorva puncte, dar că mai rămân altele... D-sa s-a arătat însă foarte optimist...

---

23 iunie. Japonezii au hotărât ocuparea portului chinezesc Swatow şi au trimis vaselor de război străine un ultimatum ca să părăsească zisul port până ieri la ora 13. În port se aflau două vase, unul englez şi altul american. Amândouă vasele au refuzat să se supună ultimatumului: câte un al doilea vas englez şi american, care se aflau în vecinătate, au venit dimpotrivă să întărească forţele celor două Puteri. Întrebat în Camera Comunelor, Neville Chamberlain a răspuns „că situaţia era acută“. La Washington din contra domneşte optimism: americanii susţin că japonezii au trimis asemenea ultimatumuri de câte ori au ocupat un port chinezesc şi că aceste gesturi războinice periodice n-au fost urmate de nici o încercare de executare a ameninţărilor iniţiale... Statele Unite nu vor întreprinde prin urmare nici o acţiune diplomatică şi nu vor trimite forţe noi în apele japoneze.

Japonezii fac declaraţii că n-au nimic împotriva concesiunilor străine din China, că vor să respecte drepturile străinilor şi chiar să le apere mai bine decât chinezii şi că măsurile luate la Tien Tsin împotriva autorităţilor engleze din Concesiunea britanică locală sunt întemeiate pe atitudinea ostilă a acestor autorităţi care ajută pe faţă pe generalul Ciang-Kai-Şek, vrăjmaşul de moarte al japonezilor...

În Anglia se persistă a se crede că acţiunea japoneză din Extremul Orient e pusă la cale de Puterile Axei, ca să provoace o diversiune şi să permită Germaniei să rezolve problema Dantzigului şi a Coridorului.

———

Germania a început într-adevăr o acţiune în stil mare pentru rezolvarea celor două probleme de la graniţa ei de est, pe cale internaţională. Göebbels „a pus neted chestiunea“ în trei discursuri succesive, foarte îndrăzneţe şi ameninţătoare, din care unul rostit chiar la Dantzig. Toată presa berlineză urlă împotriva „teroarei poloneze“ din Coridor şi de la Dantzig; cu siguranţă că suntem în preziua unei mişcări populare în tot cuprinsul teritoriului oraşului liber...

———

Rusia şi Anglia continuă să schimbe propuneri — cum schimbă duelişti gloanţele, fără rezultat...

———

Ieri s-a abătut peste întreaga ţară o adevărată catastrofă meteorologică. Ploaia şi grindina au pricinuit mari pagube, mai ales în Moldova. La Bucureşti n-am văzut de mult atâta apă; toate mahalalele mai joase au fost înecate.

———

Unul din muşchetarii care voiau să pătrundă cu forţa în Senat, în prima zi a sesiunii, Georgescu-Tulcea, a depus frumuşel jurământul ieri, îmbrăcat ca un porumbel în uniforma albă a Frontului. Atracţia diurnei şi a biletului de cale ferată e mare...

———

Regele şi Regina Angliei s-au înapoiat din America şi au debarcat ieri la Southhampton. Acolo şi apoi la Londra au fost primiţi cu mare entuziasm.

Din informaţii confidenţiale aflu că primirea în Statele Unite n-a fost aşa de entuziastă precum au povestit ziarele... „Congressmenii“ au făcut politică şi cu acest prilej, şi ca să lovească în Roosevelt, n-au votat pentru primirea Suveranilor britanici decât o sumă derizorie (50 000 dolari, sau aşa ceva) şi că Preşedintele Confederaţiei a trebuit să complecteze din buzunarul său suma indispensabilă pentru o recepţie cuviincioasă. Dar „congressmenii“ nu s-au mulţumit cu acest gest de ne-

politicoasă calicie ci s-au mai pus şi în grevă şi n-au vrut să apară în faţa Suveranilor în jachetă... „Să le arate ei!“ (tocmai ca la noi). Primiţi cu multă căldură de Roosevelt şi de ai lui, ca şi de popor, Suveranii au fost oarecum „boicotaţi“ de burghezia republicană. Acest boicot a fost şi mai caracterizat la New York, unde Regele şi Regina n-au fost lăsaţi să stea decât 2 ore...

---

24 iunie. Angelescu, doctorul, a împlinit ieri 70 de ani şi a fost sărbătorit ca un erou al culturii naţionale. Că a împlinit 70 de ani norocul lui şi cei mulţi înainte — dar sărbătorire, ca erou naţional, pentru ce?

Ziarele ne informează că Anglia ne-ar fi acorda un împrumut de 5 milioane de livre. „C'est la moindre des choses“ — dar să vedem condiţiile...

Japonia dă înapoi: Tokio anunţă că la Swatow n-a fost vorba de „ultimatum“, ci numai de „un sfat amical“. Cu cât Japonia dă înapoi, cu atât mai zgomotos se consfătuiesc la Singapore conducătorii forţelor militare engleze şi franceze....

Acordul franco-turc a fost încheiat şi semnat. Cesiunea sandjacului Alexandretei către Turcia. Amiciţie perpetuă, asistenţă mutuală. Măsuri comune pentru menţinerea statu-quo-ului în Balcani...

Italia furioasă: protestează împotriva politicii de încercuire şi împotriva dispoziţiei unei părţi din Siria, ţară sub mandat (printre mandatari şi Italia), pe care Franţa o socoteşte ca domeniu imperial francez... În schimb, Iugoslavia, amica Italiei, se declară foarte mulţumită de acordul franco-turc. *Samuprava* publică chiar un articol ditirambic...

În presa franceză se face mare „bataj“ cu prilejul succesului obţinut de diplomaţia franceză; aşa au făcut şi totalitarii când au înregistrat şi ei un succes. Trebuie recunoscut că succesul francez care procură anglo-francezilor câte baze navale vor în Mediterana centrală e ceva mai real decât cel înregistrat prin vizitele princiare la Berlin şi la Roma...

Negocierile economice germano-ruse anunţate cu zgomot de unele gazete berlineze, pentru a întări deprimarea provocată la Paris şi Londra prin tărăgănarea negocierilor anglo-ruse — sunt dezminţite de la Moscova. Acolo se afirmă că numai după ce se vor încheia acordurile politice anglo-franco-ruse se va putea vorbi de acorduri *economice* cu Germania...

---

25 iunie. Cu prilejul concursului hipic internaţional care a avut loc la Bucureşti acum 10 zile, ofiţerii germani şi polonezi s-au încăierat într-o seară şi s-au bătut... Palme au fost schimbate... Un duel a fost consecinţa neplăcutului incident şi doi ofiţeri, unul polonez şi altul german, s-au ciopârţit în aşa mod cu sabia încât au trebuit să fie duşi la spital. Polonezul a murit ieri după urma rănilor sale, iar starea neamţului e destul de gravă. Din întreg incidentul n-a răsuflat nimic în public; s-a observat numai lipsa ofiţerilor polonezi la recepţia Legaţiei germane şi a ofiţerilor germani la Ambasada Poloniei...

Anagramă italiană:
M u s s o l i n i
H i t l e r
C h a m b e r l a i n
D a l a d i e r
C h i
V i n c e r a?
Dacă se citeşte de la litera a 3-a, de sus în jos se găseşte numele învingătorului: Stalin!

Acum opt zile *Curentul* a publicat o pagină de caricaturi bătându-şi joc de Iorga. Bărbosul a dat pe Şeicaru în judecată, dar nu s-a mulţumit cu atât, s-a dus la Călinescu şi i-a cerut să suspende *Curentul* pe 10 zile. Călinescu l-a luat numaidecât cu: „Vai de mine, dar se poate altfel, domnule profesor! Zece zile! Cum porunciţi!... Dar nu cumva l-aţi dat pe Şeicaru în judecată?“ — „Desigur...“ — „Apoi atunci, vedeţi, nu mai pot suspenda foaia, aş avea aerul că fac presiune asupra justiţiei...“ Bărbosul a fugit cu barba între picioare...

Ion Marin Sadoveanu a plecat în străinătate în misiune specială. Având în vedere că de când cu Anschlussul festivalurile muzicale de la Salzburg s-au năruit, căci mai toţi organizatorii şi executanţii celebrelor reprezentaţii erau ovrei — Regele s-a gândit să înlocuiască Salzburgul prin Sinaia. Greu, pentru diferite motive — depărtarea, lipsa altor atracţii (Salzburgul era un centru pentru vizitarea Alpilor) etc. Dar în fine, Regele vrea să încerce. Sadoveanu a plecat să vadă în ce condiţii ar putea angaja pe toţi jidanii fugiţi de la Salzburg... Se va construi la Sinaia o frumoasă sală de spectacole... Şi la Bucureşti, construcţia Operei pare hotărâtă. Sadoveanu are misiunea să găsească o combinaţie şi pentru această întreprindere. Nemţii sunt dispuşi să ne facă toate creditele...

Abd El Fatah Yehia-Paşa (frumos nume!) ministrul Afacerilor Străine egiptean este oaspetele nostru pentru două zile. Egiptul se plasează natural în concernul politic anglo-franco-turc, aşa încât vizita Paşalei egiptene nu e decât o urmare naturală a vizitei lui Gafenco la Ankara.

Senatul belgian a respins o moţiune prin care se cerea ca Statul Major al Belgiei să ia contact mai apropiat cu Statele Majore ale anumitor ţări (Franţa şi Anglia). Belgia vrea să rămână neutră. Numai să poată...

Germania şi Italia sfătuiesc Spania — cu toate presiunile obişnuite ţărilor totalitare — să nu primească ajutoare financiare şi de ordin economic de la Anglia şi de la Franţa şi să se mulţumească cu „Erzatz-urile" germane şi cu macaroanele italiene. E puţin probabil ca Spania să primească să se sinucidă...

Neville Chamberlain a pronunţat un interesant discurs la Cardiff. O mână întinsă Germaniei, unei Germanii ce s-ar cuminţi... Premierul englez neagă cu energie intenţia de încercuire ce se atribuie Angliei. Imperiul Britanic nu urmăreşte decât un singur lucru, organizarea păcii între oameni. Dacă Germania ar pricepe această politică şi ar colabora la ea, toate greutăţile s-ar putea aplana. *Industria germană ar găsi debuşeuri în lume alături de industria engleză şi toate problemele economice şi financiare s-ar putea rezolva cu uşurinţă* (?).

După această invitaţie la o înţelegere Chamberlain a subliniat totuşi că Anglia e înarmată până în dinţi şi că marina şi aviaţia britanică nu sunt egalate de nici o altă marină sau aviaţie din lume...

---

26 iunie. Ieri premiul Regal... A trebuit să merg să primesc pe Vodă şi era să mor de căldură... şi Regele care de obicei ţine bine, era leoarcă şi a cerut lui Barbu Catargiu ca această ultimă manifestare sportivă a sezonului să nu mai fie rânduită, de la anul viitor, după 15 iunie. De când mă rog de Comitetul Curselor să săvârşească această reformă. Să aduci oamenii pe arşiţă sub pretext de petrecere ca să-i omori, nu poate fi decât o pornire sadică... Să sperăm că de data asta deştepţii de sportivi vor fi priceput.

A câştigat Schwarz. Făcusem în loja Regală o loterie, mie îmi căzuse nr.5, calul Regelui, favoritul care trebuia să câştige. Cum în viaţa mea n-am câştigat la o loterie, m-am mirat de atâta noroc. Dar a fost de ajuns să-mi cadă mie calul Regelui ca să nu mai câştige... A ajuns în coadă.

Gafencu adusese la curse pe ministrul de Externe al Egiptului sosit în Bucureşti la amiază. Regele l-a poftit în loja sa, şi astfel i-am făcut şi

eu cunoştinţă. Un fel de Ghiţă Mironescu mai complect — adică cu fes şi cu stambulină.

Urdăreanu, prezident la Reşiţa ca „homo regius" mi-a spus că nu vine să prezideze adunarea generală a zisei societăţi, fiindcă Malaxa şi Auschnit se ceartă. Până nu se vor împăca, nu va pune piciorul la societate, *aşa e ordinul*, şi de altminteri n-a venit nici la ultimul consiliu pe care l-am prezidat eu. Cu Kaufmann s-au terminat lucrurile în aşa mod încât omul părăseşte definitiv şi cu totul Banca de Credit, care dată pe mâna lui Cancicov, va fi complect desjidănizată. Va costa scump... Eu unul regret plecarea lui Kaufmann, un prieten cu care mă înţelegeam bine... De ce n-am şi eu cu ce să trăiesc, cum aş da cu piciorul la anume slujbe pe care sunt silit să le îndeplinesc mai departe...

Aseară masă mare la Externe în cinstea egipteanului. Domnea oarecare îngrijorare. Acum se vede lămurit că acţiunea întreprinsă de Japonia n-are alt scop decât să slăbească „priza" engleză în Europa şi să permită lui Hitler lovitura Dantzigului... Japonezilor le convine să facă jocul Axei, căci orice diminuare a prestigiului britanic în Extremul Orient e în favoarea lor... Hoare se arăta foarte plictisit, cu tot optimismul său, de învârtitura pe care o iau evenimentele în China. Thierry, plictisit şi el, de pretenţiile Sovietelor, care adaugă acum la toate cererile lor dinainte *şi garanţia graniţelor sovietice din Extremul Orient*! În realitate ruşii nu vor să încheie *nimic* cu *nimeni*, şi să-şi păstreze independenţa mişcărilor lor — de aci toate dificultăţile pe care le pun în cale...

Gafencu îmi spunea că e convins că până-n toamnă vom avea *o nouă criză*, dar că — crede dânsul — această criză nu va duce la război, şi se va termina ca şi cele de până acum... E unul, sunt mai puţin optimist.

Tanröer banabacul turc a fost înaintat ambasador. Rahat! Era încântat, să fim veseli şi noi...

La Londra, două noi explozii şi un foc — la Dublin tulburări de stradă, toate datorită ţicniţilor din Belfast organizaţi în „Armata republicană irlandeză". Linişte după cum se vede, pe toată linia... A cam înnebunit lumea!

---

27 iunie. Tensiunea internaţională creşte — zic ziarele de azi-dimineaţă.

Blocada japoneză continuă la Tien Tsin şi în alte oraşe ale Chinei — continuă şi protestele Angliei la Tokio. Cu toate că Chamberlain caută

să diminueze în Camera Comunelor importanța conflictului, e incontestabil că prestigiul Angliei în Extremul Orient suferă... La Berlin, atmosferă antiengleză și antipolonă, cu tot cortegiul de manifestări prin presă și cuvântări publice...

Din Londra se anunță că s-au trimis noi instrucțiuni ambasadorului englez din Moscova, și acolo, ca și la Paris, „se speră" că toate obiecțiile rusești au fost înlăturate și că se va ajunge în fine la o înțelegere între cele trei țări...

Se zice că Anne de Bretagne, soția Regelui Franței Carol al VIII-lea, ar fi inventat *doliul în negru*; până la dânsa doliul se purta în alb. Dacă este așa, să fie blestemată această sinistră doamnă!

---

28 iunie. Ieri după-amiază, pe la ora 4 s-a abătut asupra Bucureștiului o furtună cu grindină, apoi cu cataracte de apă, care a pus capăt căldurii sălbatice ce domnea de 3 zile. Toată dimineața de ieri și până a izbucnit furtuna, n-a fost de trăit... Furtuna s-a întins asupra întregii părți de est a țării și a pricinuit mari stricăciuni. În Oltenia am scăpat...

Buletinul diplomatic de azi-dimineață:

Se spunea aseară în cercurile guvernamentale că Anglia a primit condițiile Rusiei și că acordul cu Sovietele putea fi considerat ca încheiat... Să vedem! Gafencu era cam îngrijorat: se temea ca nu cumva numele României să apară și el, alături de Statele baltice în convenția ce urmează să se semneze la Moscova...

După ce ne-a înjurat — consecința vizitei lui Gafenco la Ankara — presa germană ne laudă acum — consecința „cecurilor" lui Titeanu... *Woche* ne-a consacrat un număr, *Leipziger Illustrirte Zeitung* ne pregătește altul — în fine — *Frankfurter Zeitung* ne consacră coloane foarte elogioase cu prilejul Expoziției „Muncă și Voie Bună" și vorbește de strălucitul nostru viitor...

Incidentele anglo-japoneze din Extremul Orient tind din ce în ce să fie îngrădite pe terenul negocierilor diplomatice. O acțiune mai violentă din partea Angliei, *cât timp problemele europene nu vor fi rezolvate*, nu e de așteptat.

Înainte de închiderea Parlamentului, Daladier a făcut declarații destul de importante cu privire la politica externă. La Cameră a declarat că „vara începe sub auspiciile celor mai grave evenimente" și a vorbit despre milioanele de oameni mobilizați dincolo de granița Franței. La

Senat a spus „Suntem în mâna evenimentelor...". Şi într-o Cameră şi în cealaltă a cerut unirea tuturor francezilor pentru a putea face faţă greutăţilor ameninţătoare...

A murit contele Ciano, tatăl ilustrului caraghios de la Externele Italiei. A fost „une vieille barbe" a fascismului. În timpul războiului s-a purtat vitejeşte, ca ofiţer de marină şi a fost unul din primii tovarăşi de luptă ai lui Mussolini. Nu merita să aibă un fiu unsuros ca cel pe care i l-a dăruit Dumnezeu...

Ieri-seară masă anuală a Jockey-Clubului, cu Regele şi Voievodul Mihai. Masa trebuia să aibă loc afară, la hipodrom, printre pomi. Furtuna de înainte de masă ne-a silit să mutăm tacâmurile la Club. Totuşi n-a lipsit nimic şi toate au mers strună.

Barbu Catargiu a poftit şi străini de club, rupând astfel tradiţia Jockey-Clubului, fără să mai întrebe nici pe mine, nici Comitetul. A invitat pe Călinescu, pe Mitiţă Constantinescu, pe Cornăţeanu (ministrul Agriculturii), pe Ionescu-Brăila etc. Până acum un an nu s-a făcut nici o excepţie. Acum un an s-a făcut una pentru Armand Călinescu. Mă aştept la anul să ne vină musafiri cu zecile...

Masa a fost bună. *După dorinţa Regelui,* exprimată duminică la curse, am adus şi pe Maria Tănase, să cânte. A cântat. A cântat mai puţin bine ca prima dată când am auzit-o. A plăcut totuşi, e simpatică. A plăcut Regelui, mi-a plăcut şi mie...

Deşi am cunoscut-o abia ieri, mi-a mărturisit că mi-a telefonat „ca olteancă" (e ţigancă din Filiaşi...) într-o dimineaţă la ora 7, să o scap dintr-un bucluc! Mi-am adus aminte de o voce feminină care m-a trezit din somn, înainte de ora 7 dimineaţa acum vreo zece zile — şi pe care am dat-o dracului, închizând telefonul. Nici prin gând nu mi-a trecut că putea să fie Maria Tănase!

Regele a jucat bridge şi a stat la Club până la ora 1,45! Abia mă mai ţineam în picioare. A spus la toată lumea că a fost foarte mulţumit...

---

29 iunie. Sân-Petru. Zi frumoasă şi mai răcoroasă. Furtuna de alaltăieri ne-a scăpat pentru câteva zile de căldura deprimantă şi ucigătoare... Încolo, numai rău a făcut. Înspre Moldova, la nord înspre Cluj, a distrus semănături, a dezrădăcinat copaci, a dezvelit case. La Dâlga, la Cămărăşescu, a dezrădăcinat până şi porumbul...

Dacă ziua de marţi a fost o zi de mari manifestări meteorologice, ziua de ieri, miercuri, a fost o zi de impunătoare manifestări oratorice.

De dimineață la Cameră a citit Călinescu „marele discurs al vieții sale“, iar după-amiază la Senat și-au dat succesiv drumul Iorga și Victor Iamandi în numele Guvernului. Discursul lui Călinescu a fost un discurs bun; în cuvinte lămurite Dictachiorul nostru a explicat cum țara — împreună cu dânsul — a trecut de la o falsă și înșelătoare democrație la un regim de autoritate respectuos de libertățile individuale esențiale și de cele colective nedăunătoare... A vorbit de data asta dl Călinescu cu curaj, cu sinceritate și cu expresii fericite!

La Senat, dl Iorga a început prin a afirma că vrea să definească „sufletul noului Senat“, și după această interesantă făgăduială a vorbit de altceva. A vorbit lung și prost — fiindcă s-a prostit și el.

Victor Iamandi, trâmbiță reputată, a „claironat“ o parafrază a discursului lui Călinescu, dar cuvântarea sa n-a avut răsunetul și succesul dorit...

Pentru prima dată în România, un discurs a fost difuzat în momentul când se pronunța. Megafoane instalate pe mai multe piețe ale Bucureștilor și toate posturile de Radio au dat cuvântarea lui Călinescu pe măsură ce o pronunța... Experiența a avut succes. Ea n-a fost însă repetată pentru Iamandi și cu atât mai puțin pentru Iorga.

Se anunță că 4 000 de militanți, combatanți și ofițeri, au trecut din Germania pe teritoriul Statului liber Dantzig.

După toate probabilitățile Hitler pregătește acolo ceva...

S-a căzut de acord ca evenimentele de la Tien Tsin și din China să fie cântărite diplomaticește și ca consecințele să fie stabilite pașnic în jurul unei mese verzi. Negocierile vor începe săptămâna viitoare la Tokio. Se poate afirma că scopul urmărit de Axă, de a încurca Anglia într-un război depărtat de Europa — a eșuat.

Sacha Guitry a fost ales membru în Academia Goncourt... Bietul Edmond de Goncourt nu trebuie să fie mulțumit, sus în ceruri. A vrut în Academia lui oameni de talent, scriitori de rasă — nu paiațe și analfabeți...

Titeanu păcălit de nemți:

Am notat în aceste însemnări, cu mirare, că pe când mai toate gazetele nemțești ne înjurau, *Woche* și *Leipziger Illustrierte Zeitung* ne consacrau câte-un număr întreg de laude și proslăviri... Am conchis la o lipsă de logică sau de disciplină politică. Uitându-mă mai de aproape la numărul din *Woche*, văd că pe copertă se află tipărit cuvântul „be-

zahlt“, iar după fiecare articol cuvântul *Anzeige*!! Informându-mă mai departe aflu că toate numerele din *Woche* închinate României, *n-au fost distribuite în Germania și în străinătate, ci încărcate într-un vagon și trimise la noi*!!!! Probabil că exact la fel a procedat și *Leipziger Illustrierte*...

Iată cu ce se laudă dl Titeanu!

---

30 iunie. De aseară domnește o stare de încordată enervare în cercurile inițiate. Veștile sosite în cursul după-amiezii n-au făcut decât să îndârjească această stare paroxistică. Trăim iarăși clipe foarte asemănătoare cu cele de astă-toamnă, de pe vremea primelor atacuri ale lui Hitler împotriva Cehoslovaciei. Numai că la Londra și la Paris, lozinca nu mai e acum: pacea cu orice preț. Dimpotrivă.

Că se pregătește ceva la Dantzig nu mai încape nici o îndoială. Pe lângă militanții germani care au ocupat toate locurile de comandă în orașul liber, limbajul Berlinului care susține că „tirania polonă“ (?) nu mai poate fi suferită în teritoriul Orașului Liber, nu lasă nici o îndoială asupra intențiilor naziste. Planul hotărât e clar: Dantzigul se va ridica împotriva statutului său actual și va hotărî alipirea sa la Germania, fără nici o mișcare din partea Reichului. Se pune chestiunea ce va face Polonia? Dacă armata polonă intră în Dantzig *pentru apărarea statutului stabilit prin tratate*, vor trece Vistula și trupele germane. Declarațiile solemne făcute încă ieri de Halifax și Daladier nu lasă nici ele o îndoială, în acest caz, asupra intervenției Angliei și Franței... Războiul e azi în mâna Poloniei.

De la Berlin se neagă orice intenție războinică. Cei 4 000 de militanți sosiți în Dantzig n-ar fi fost chemați decât ca să întărească Poliția locală împotriva unui eventual atac polonez... Se mai spune că duminica trecută Mussolini și Hitler au avut o întrevedere secretă, undeva la granița ambelor țări. Dacă întrevederea a avut loc, Mussolini n-a putut să sfătuiască pe Hitler decât să se țină liniștit. O înfrângere a Axei nu poate conveni Ducelui, dar un eventual succes al lui Hitler, și mai puțin...

La Singapore generalii și amiralii englezi și francezi s-au pus de acord pentru cazul unei posibile acțiuni comune. O spun cel puțin oficioșii din Paris și Londra...

Tratativele anglo-franco-ruse, deși reluate pe bazele noi cerute de Moscova, merg încet, prin urmare prost. *Isvestia* publică un articol în care acuză Franța și Anglia de rea-voință și de nepricepere a si-

tuației. Simptomatic, date fiind raporturile presei cu Guvernul, la Moscova.

La anul (!?) vom avea un serviciu aerian direct între Londra și București. Cine știe ce va mai fi până la anul!

Aseară, bal reușit — foarte reușit chiar — la Clubul Miliardarilor. Vreme splendită, lună, mâncare și băutură din plin, numere senzaționale — fără să vorbim de Maria Tănase și de Lupeasca. Lume multă și femei frumoase, câte sunt în București. S-a petrecut până la zi. Am găsit pe d-na Lupescu tare îmbătrânită...

(Urmează volumul al VII-a, 1 iulie - 31 decembrie 1939)

INDICE

nume de persoane

CUPRINS